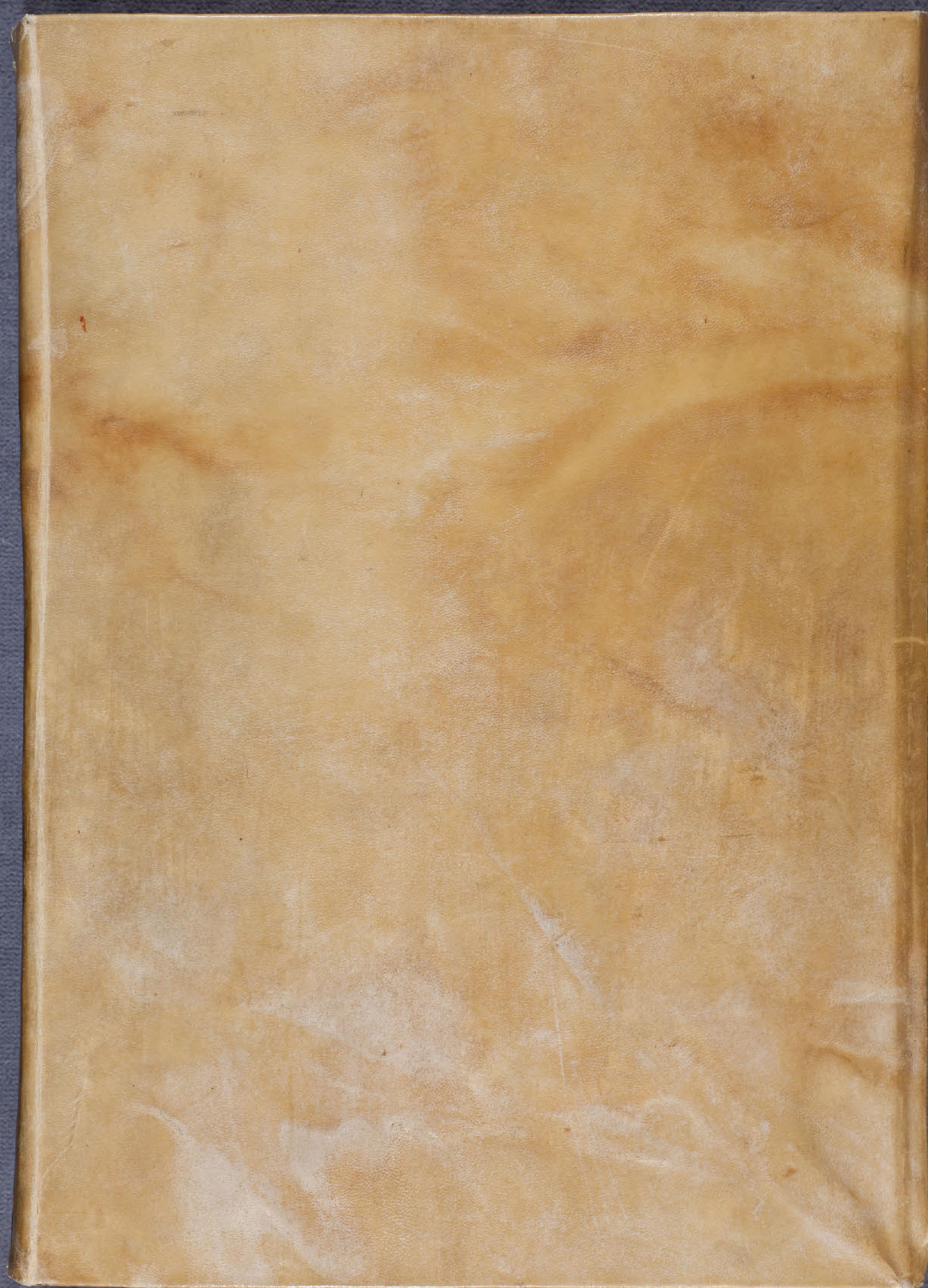

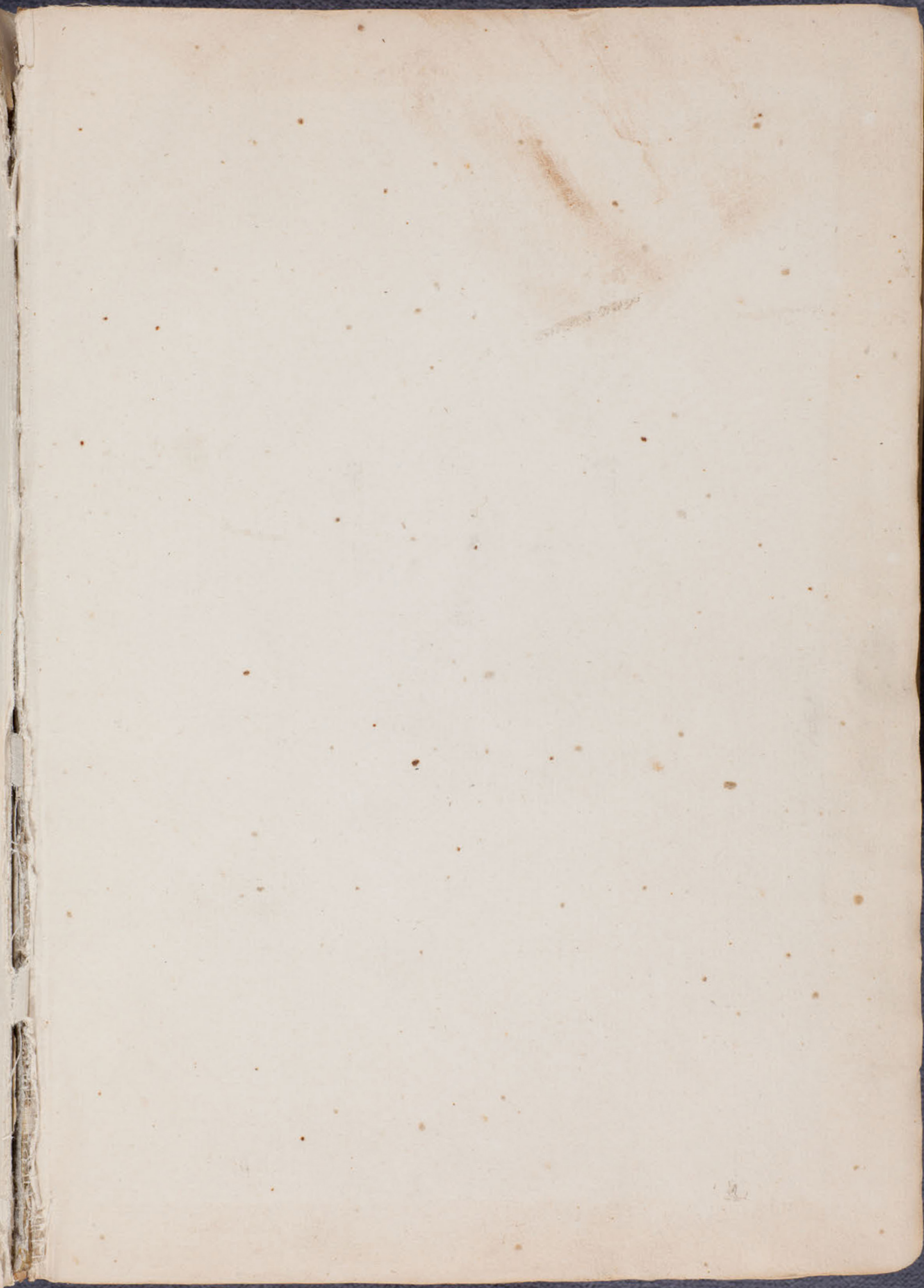

YALE MEDICAL
HISTORICAL
LIBRARY

Prefatio Constantini Africani montis Cassinensis monachi ad ... Constantinum discipulum suum ...

P[rofecto] perceptis his que ... filii karissime sept... prevenerit ex epistulis galia... qua latine lingue conductor ex arabica dum ... tam ... hesitavi tamen constitue ... conpetere desistens ... linguam ... dolore dictis tandem ... et opus quedam ... gloriosissim... destinavimus ... si ... intendit opera ... ... autem ... placida verba ... ponderosa qui ... et si ... poeta non sunt ... ... usus est ... nam ... poesie ... et delectatur ... maria ... in rebus ... delectatur et ...

Uita brevis ars vero longa tempus autem acutum experimentum vero fallax iudicium difficile. Oportet autem medicum non solum ... quod oportet facientem ... et ... que extrinsecus sunt.

P ... huius libri ... maxime sunt concordat... sunt ... sunt ... et ... in quibus ... intent... ...

posse. Quod si diceret non sufficit
et si post hoc vitam brevem dic
it cum medicus in infirmitate et in
...mus in se. et assistentes sibi ...
...ant debuerunt non quod sunt lau
dandi dicentes cum dixisse vita b
...ius ut dicentes a se expelleret ... a
...ere cum libros faceret et post se velle
eos durare. et cum lectores eos debe
at attentos faceret vel fatigaret eos a
se repellere. Quam autem dicant quod insti
get discipulos ac si diceret propter vite
brevitatem et artis prolixitatem
opus est laborare multos et sic possent
quod est verum. Sed hic dicere non sensimus
intentionem propositum. nec dicens sit libri con
petit. dicentes quod cum voluisset
discipulos temptare dicentes ar
tem diuturnam et longam esse. et sic
possent verum dicere. plato ... ad temp

al' inceton

... voluntatem discipuli cum in quo
libri artem debeat introducere propter sua
det ut ars longa et dura dicitur
quo lecturus magis ... Sed cum hic exercitium
debeat persuadere non apponendum erat. Probe
mio huius libri quod prologus sunt ...
quod tibi semper est ad optandus. voli
... omnium librorum suorum afforismos
esse primos. et in in capite compo...
... omnibus ... monstrans
...ne artem non posse capi ad plenum
...ultum asit exercitium. et tempus
... expertis discere ...
...gium hunc fecisse omnibus suis
...obuiant dicentibus.
... de me sit necesse
...m librum fecit

bum investigari oportet. cum enim aliis horum dominetur propria signa habere dignoscitur que post planius exequuntur. Oportet primum igitur queratur de tempore post de regione etate quoque et infirmitate ut si in corpore colera rubea dominari se ostendit tempus oportet cognoscere scilicet si estas fuerit deinde regionem si calida fuerit et si infirmus in perfectione inveniatur sic similiter in flegmate hyeme fuit si regio frigida infirmus senex. huius expositis de morbi investigari. Oportet etiam sunt de generatione colere. Quartane nigre et cotidiane de flate. tertiane de rubea. erisipille de colera rubea. unde morbi singuli erunt investigandi quasi humorum permutationum qualitatem et rationem purgandorum cognoscemus. Palam igitur est eos male interpretari qui putaverunt dixisse mansionem solam cibi abstinentiam in febribus esse cum inquit febres nominavit sed potius voluit que sunt extra naturam tetigit. Condicit quoque qualitatem se purgandi in quantitatem noluisse cum in subsequentibus dicturus sit de quantitate. tempora curandorum morborum ego docturus alibi sum. [illegible] de beatus [illegible] non [illegible] hic necessitate aliqua hic compellor prosequi quod mihi loco tamen [illegible] non melius [illegible] dicere et tangere non tangerem sermonem non protelandum protelarem.

In exercitantibus ad summum bone habitudines fallaces si in ultimo fuerint non enim possunt manere in eodem neque quiescere.

Quoniam non quiescunt nequaquam possunt ad melius addere relinquitur igitur ad peius. Horum igitur tabe

nam habitudinem salutis confert non tarde ut rursus principium nutrimenti accipiat corpus neque compressiones ad ultimum ducere fallaces enim quales natura fuit habitudines ad hi du[?]cte similiter et evacuationes ad ultimum ducentes fallaces [illegible] ad multum in ultimo [illegible] fallaces.

In athletis procedenti de qualitate purgandi intentionem proposuisse dixi in illo et subsequenti ad quantitatem purgationum intendit. Incipit autem de plenitudinis ultimitate et de eadem inanitione. Quibus inducet similitudines sicut supra modo est inducta. Que similitudo in corporibus se exterminari non est gessiendo. hanc autem intellexi artificialiter et ut ita dicam instrumentaliter. In hac enim athlete dies suos finiunt et pallescunt. Athletice autem absoluta in quibusdam se exercitantibus sicut in aratoribus et similibus quia non in eorum plenitudine est ultimata neque a deo est molesta sed ad similitudinem introducta est laudabilissima cuius intentio corporum est magnificatio in qua procul dubio augmentantur crassi ad mensuram naturam [illegible] corporis. huius enim non magnificatis impossibile est corpora ultra modum magnificari. et hec tales fallax et molesta est. si enim nata ultra modum impleantur timendum est ne fiat extinctio vel calor naturalis suffocetur unde multi morte subitanea sunt extincti eorum pertingentibus in ultimitatem plenitudinis sed crassities naturalis in aratoribus est laudabilis cum non ad ultimitatem ducentur plenitudinis. Unde sicut priorem non necesse est nimium hanc propter suspectionem

molestatoribus necessitatem priorem minorandi. propter tetigit eum non post estimatione in eodem nec quiescere dixit.

natura est vincens super omnibus dispositionibus et mittit [illegible] loca debilia etc. quod ut sanguinem mittat et in totius corporis membra deleget membra quorum siti tudinis adaptent sive corpore ad se devenientem ut non plus possit capere et inveniens locus non sit vacuus ubi cibus capiantur necesse est venas tunc primo atque siccata morte incipiat calor naturalis extinguitur ut potest in lampade videmus quia cum oleum non redundet quasi quodam suo pabulo recreatur quod si modus excesserit necesse est eam extingui. ad hanc ergo ultimitatem minuendam est festinandum ut ad recipiendum sui nutrimenti corpus apetens habeat spacium. nec tamen hoc ad ultimum minuendum. ultimitas enim non fallatior est in plenitudine quam etiam exinanitione exanimationie. nec sola quantitas in purgandis est consideranda. sed virtus etiam corporis et natura quia diversitas corporum in quantitate discordatur purgationi. hanc excitancium efficiem propter ad quod introduxit similitudinem quoniam propter hec simile procedencia continentur. sequitur [illegible] ubi addidit sic. et evacuationes ad ultimum ducentes fallaces. in his ex diversis simus ne plenitudinem nec evacuationem ultimemus. efficies in in excitationibus. si enim temperati est virtus fortis et ydonea sic laudatur plenitudinis ergo ultimitate manifestum quod sequitur quando cum in his ultimari non debeat ut nec in aliis etiam erit ultimanda. in omni ergo purgatione virtus consideretur. et sic tandem pro suo posse habundancia purgetur. si enim virtus deficiat purgatio est prohibenda. et si non tota exierit habundancia. quod dixit resumptiones in ultimo etc. si continuare velis superioribus et intelligas de eorum contrario ultimitate plenitudinis potest quod secundum intellectum hunc accipi. si autem secundum quosdam idem repetit. dicunt enim vocabilis. cum sibi omnes evacuationes ad ultimum ducentes fallaces dixit. iterum tamen nos voluit reddere non evacuationes ultimaremus. quia fallit. similiter et de refectione nimia subintulit quia refectio fallit sicut eodem modo evacuatio. cum virtus evacuata deficit nec cibum secundum quod possit nutrire et membris eum assimulare quod si sic intelligantur. sententie due partes. propter evacuationum ultimitas et plenitudinis. et efficiens et [illegible] sed quod dixit et iterum minuit illud potest esse diversum hactenus de habitudine solutione et compassione dixit. nunc loquitur de habitudine in passione iam adducta de mensura diete.

Tenues et certe diete in diuturnis semper passionibus et in acutis etiam egritudinibus quibus non convenit difficiles. sed ultima tenuitatis que adducit dietas difficiles.

In tenuibus que producunt diete difficiles. in precedenti amphorismo intendit de ultimitate omnium evacuationum et resumptionum. in hoc secundo de ordinanda dieta inferior modo sua est intentio. in diuturna secundum egritudine semper dieta tenuis fallax est. in acuta secundum non semper convenit. cum enim non semper acutis egritudinibus conveniat subtilis dieta determinatur. in quibusdam acutis ultimitas danda est tenuitatis sicut cum totus cibus auferatur omnibus solum tum

dieta est exhibitio cibi et potus in quantitate qualitate tempore et ordine variato

Alia. sic in plurimis egritudinibus acutis oportuit sit nobilis dieta detur

Left margin: prope. — minus — sunt et iterum resumptiones in ultimo existentes fallaces — ut videtur in acutioribus

Right margin: non danda — fugienda — anathesia — post ad diem — que adducit dietas difficiles et repletiones adducunt et sicut difficiles. alia littera non habet ista litteram — alia littera ultimata danda est tenuitas sic

ruliceratiu nisi in cretica die dabitur.
subtilis autem dieta non in ultimita
te sed ubi est puritate aliquam cibo ut
potest ptisana pura nudante. dan
da est autem dieta subtilis causa defec
tionis virtutis ad quam sustentandam
precipimus dari aliqualem. Sanis da
bitur dieta duobus modis aut custodi
enda sicut eorum fuit usus aut augmen
tanda ut virtus eorum confortetur:
grossius enim cibis augmentabitur mo
deratus custodiet. subtilis virtutem
minuit et ideo cavendus est sanis. Infir
mo non debet virtus augmentari si
sicut invenitur custodiri sic
in passionibus diuturnis aut non mul
tum minui ut potest in acutis in qui
bus vel custodiatur vel augeatur mor
bus augmentabitur. In qua autem egri
tudine tenuissima et certa debet dari
dieta. et tenuis. i. sumptio ut con
... minuitur. Quod melius tunc
dicemus cum librum illum exponemus.
hic enim breviare et punire dicere pro
... de dispositione ... in statu
ti in statu morbi si morbus in die quarta
vel ante decretari debeat omnes cibus au
feratur quod tenuissima et certa
dieta dicitur. si autem in statu bene se habeat
et tantum decem dies continuet dandum
solum intellecto quod subtilis est dieta non tamen
in ultimitate si virtus sufficiendum
ptisane colatura. quod subtilissima dieta de non
que dieta est subtilis. quod ... non in ulti
mitate ptisane colatura licet subtilis est
dieta nisi parum dandum licet ...
sicut sunt cruda ova pisces et similia. Quod
dicit in acutis ... non convenit
de ... intellexit de quibus et
post dicet ... illud quod per acutum;

egritudo subtilis fiet.
In tenuibus dietis peccant egro
tantes ideoque magis leduntur.
Omne enim peccatum quodcumque magis magni fiunt
quam in grossioribus dietis propter hoc et
sanis fallaces sunt valde certe et con
stitute diete quam propter paucia difficilius
ferunt propter hoc tenues et certe die
te fallaces. amplius quam paulo solidioribus.
Multi interpretantur talem hunc affori[s]mum
intelligunt quod peccare egrotancium
non a semetipsis fit sed insiliter in
eis a medicis cum inmodice precipiant
ut subtilem dietam teneant. unde et
magis leduntur quam si tenuis die
ta intueretur cum ... cogantur.
Quod cum virtus sit nimia abstinen
cia deficit. Galienus absolute ponit qui
non magis laudandi sunt quia abso
lutionem dant intellectum. cum vel volunta
te sua vel coactos intelligi faciunt ac si
dicat. i. omne peccatum in subtili dieta
sive per se sive per alium fiat necesse est ut
ledat cum virtus propter abstinenciam
deficiat. Quorum consuetudo non talem
expostulat. hic sensus manifesta
tur ex sequentibus propter hoc inquit
sanis fallaces valde certe et consti
tute diete. Coegit enim eos peccare
assiduitas subtilis diete. afforismus
sequens apertus est. brevissima
Ad ultimas vero egritudines vel
timas curationes ad perfectionem
sunt potentes. Egritudines intelligit
ultimas habentes ultimas ulti
mitates. Unde precipit subtilissimam
dietam dari que si sit acuta
ipsa est quam peracutam ipse vocat. Ubi ex sub
tili quam per acutam egritudinem significat.
Optimas et ultimos labores habent
vel acutissimas | i. pessima sintomata et fortia

ultima et tenuissima dieta necessarium est uti. ubi autem non non sed grossiori oportet reficere et tamen secundum descendere quantumcumque egritudo molligetur fuerit ultimus.

Sicut superius ultimam egritudinem intellexit quam nulla alia excedere possit. ita et hic ultimos labores possumus post quos ulterius sunt alii. hac autem accessiones febrium et cetera ea intendit accidentia eorum quia patiente febres continuo habent ultimas labores .i. primis diebus quartam precedentibus. Unde et status in huius illico subsequitur. Status autem non est aliud nisi cum labores et accidentia eorum ultimantur. pacientis quorum morbi eorum status erit continuus qui in primis quartis mollem aut in tribus quarte diei subsequentibus. Cum igitur acuti morbi acuminne ultimam tenuissimam dietam oportet dare cum subtilissima dieta in statu sit necesse sicut ypocras dixit in libro de egritudine acuta cuius status continuo est in quartis diebus sufficit de hac re tamen dixisse. Si quis autem in pacientis egritudinibus cibos dare timeat propter apostemata accensiones sive febrium continuantes. tunc et in statu necesse est ultima gis caveatur. quia apostemata et accensiones in hoc tempore insunt sunt ultimitate sicut .i. in peripleumonia et in novemmatou vel in apoplexicula iter de calido a parte dixit de apostemate calido ultimitate febrium quia incensio est dedit intelligi. sic enim antiqui ponere sunt soliti de quorum horum intellectu ut bonus et certus est intellectum ultimo ut in horum apostemata dieta tenuis ultimitatis. si tamen status alicuius morbi post precedens quartos dies non devenerit in statu non statim medium est tenuis dieta ne forte in strictura eius status inveniatur. In illo quoque status est prima .iiii. die bonum est illico ultimam dietam dare. cum .n. natura … possit solum mellicratum vel potius ptisane sufficit. Si autem incrementatis ultimitate status fuerit facta quod post grossiorem cibum vocatur debent dari multum. post dies quartos secundo descendatur continuum morbus mollicetur. Vel secundum quod si status est circa septimum minus detur cibus grossius parvum si non remotior donec cibus grossior sic enim ordinata nobis est dieta. — ad preterit

i. pleuresi

Neque cibo neque alia re impediatur. oportet quod in statu ut

Quando in statu est egritudo tenuissima dieta necessaria est. ut ypocras … et alii sicut nos ypocras … alii volunt continuari. Quod ypocras non contineri secundum erit sensus. In statu .n. morbi subtilissima dieta iubetur dari. tunc enim multa sucedunt accidentia et morbum digerenda non est … impedienda natura ab humoribus digerendis qui sunt in morbi. tunc cum tota illi rei soli intendit. nisi quia si sit hora qua humores vincant ne quoque impediatur in ciborum digestionibus quod in libris nostris de die cretica probavimus. Sed omnia ypocratica statum cum accedit declinato sunt accidentia moriuntur … solis possunt diminuendi. in quibus futura pronunciantur in primis perpenduntur. qualis dieta secundum tempora morbi det. In subsequentibus per intuitum infirmi danda diffinietur dieta —

Contemplari autem oportet et egrotantem si sufficiat dieta ad statum egritudinis et utrum ille prius deficiat. et non sufficiat dieta ut egritu

quo deficiat et obtundatur —
Quia in singulorum sm̄ morbi statum
optimum vel remotum cum descendat
in dieta. hic distinguit quomodo et vir
tutes patientum cum descendit in
dieta sic ordinanda sunt virtus .n. non
morbus minuitur infirmi dietantes. Et
duo si considerentur bene .i. dieta secundum lon
gitudinem et brevitatem status et
virtus infirmi ponderatur ...
...quentes ... si .n. deficit et non
sustinuerit cibi ex quantitate vel qualita
te dentur. sm̄ quod expetit virtus.
Cibus ...illico dividuntur accidentibus vir
tutem dissolventibus. ... in dieta
maxime medici debet esse cautela. ...
precedentem et futurum ... pu
tamus ... sibi ungendum si tres istos
affectus unum aliquis intellexit non pecca
bit ergo in tres divisi ut melius ex
ponere singulariter —
Quibus ergo optimus status optimo te
mpore reficere oportet.
In proximis subtrahere cibum quia ap
ponere eum lesio est.
Iste aforismus ut dixi ...
... est prioribus. In pre
cedentibus ab initio et continuo i
morbis peracutis tenuissime utitur die
tam. in hoc absolute in statu omnis mor
bi. aut vel parum post ... tenui
ter dare. Quia etiam in subsequenti idem
innuit. Sunt .n. quedam egritudines tam
acute ut simul a principio statum habere
putentur in hiis autem dieta tenuis
optimo. Ceteris quibus magis status
protenditur eos in statu. et propter ante
statum abstinere conveniunt. Similiter ante
statum reficiantur ut ad statum ve

Quibus vero posterius status ad
illud et ante illud parum auferendum
est. Sed prius uberius reficiendum ut
sufficiat egrotans.

nire sufficiant. In statu vero abstine
ant ut ad dimicandum sit natura potentior
non ... digestionem intenta. quia magis in exacer
bacionibus .i. in quibus egritudinis impetu
et accessione subtrahere cibum. ledit .n. cibus
cibus quia crudos et indigestos morbos et hu
mores generat. —
Et quecumque secundum circuitus exacuunt
in exacerbationibus subtrahere oportet.
Omnis dieta in singulis morbis ... tem
pus est ordinanda. ut ex ... statum
et longitudine morbi. vel ex virtute
infirmi. Sed quomodo singulis diebus
secundum quod expedit dietetur hic insinuatur.
Iudicat nobis non dari cibum in hora
accessionis febris ... sua dies ve
... si cum iam declinavit et quievit. —
Exacerbationes autem et consistencias
declarant egritudines. et tempora
anni. et circuitus adinvicem incre
menta sive cotidie sive post diem sive
per amplius tempus fiant —
Sed ex apparentibus quemadmodum mple
ticus sputum si continuo appareat
subrubeum inchoante quidem abbreviat
si vero postmodum appareat prolongat et
urine. et egestiones et sudores et discre
tas. et cetera. et longas et breves. e
gritudines apparencia declarant. —
Et si ordinata dieta dirigit autem vide
tum loco maiorem ... expetit
tam .n. semper virtutem infirmi et tem
pora morbi indicta consideramus. Sed ...
non ... introduxit. intelligencia
.s. ... morbi acuti sive peracuti sive di
uturni. ex quibus cotidiana dieta ...
circuitus suarum accessionum. erit or
dinanda. sic ergo ordinatio diete videtur
esse triplex ex virtute .s. infirmi. et in morbo

... melius explanatur in libro
de acutis egris ...
... hora accessionis ...

inpolonea cuius particularis virtus fa-
cile potest intelligi in prima inspectione
infirmi in pulsibus et in ceteris signi-
ficationibus. et pronosticis monstratur
Unde nullus potest totaliter nullatenus dicere
virtutem infirmi posse se cognos-
cere. Cum omnis medicus ad hoc quasi sit dis-
positus licet non naturaliter tamen ar-
tificialiter morbos et interpolationes e-
orum medici arbitrantur non posse
cognosci nisi cum iam assint. qui-
bus. p. et quando. Quidem hoc cognoscunt
sic extimabuntur alii cum certe alii arbi-
tro [illegible] memorate. quibus pru-
dentibus est status morbi et interpolo
future febris. hec autem in pronost. et
epidimia perfecte monstrantur.

Quod autem hic dicitur perfecte in prima par-
ticula libri [illegible] exposuimus in qua
etiam antequam morbi sit status osten-
dimus. hic breviter monstrare sa-
tagit nos posse nostro [illegible] stude-
mus imitari. si tamen hoc non sufficiunt
libri [illegible] intelligi. dico quod egri-
tudines declarare exacerbationes [illegible] n.
se brevem esse monstrant et per idio-
tam. cum quo [illegible] esse monstrant
longam. Quartana se longiorem mon-
strat. et diu duraturam. continue quia
et causon se acutas esse significant
se. [illegible] et [illegible] medie in-
ter has habentur que aliter ab initio possunt
intelligi. In secunda particula eorum explanam
hic quod dicere volumus ne divisit in libris
idem dicere videmur. sed si tertiana ab initio pos-
sit intelligi brevitas sua et velocitas sue
crisis debet annotari et interpolatio sua
Una quoque die tertia futura est hec
que dicitur dicit. ipse. exacerbationes et cum

egritudines multociens. n. quar-
tanas ab initio notum. Quotidiane futur-
am suas accessiones expectari. si quod
ordinavimus dietam in principio sic
ordinanda erit in longo morbo quod
et inextimopis et tertianis fecimus
secundum longitudinem et brevitatem
sui status. Quod autem de febribus
diximus idem et ex omni morbo intelli-
gere sis. n. et peripleumonia. et frenesis sic
acute se. intelliguntur. sinancia
dyarria spasmus sic patitur capitis
ydropisis. mania empima ventris
ptisis. i. vulnus pleumonis assimilantur
diuturnis. Inplesi quod et frenesi plu-
rima inceptis diebus interpolo erit
vindicta in suo opinatur sive in epate
in pulmone interpollantur omni die
et maxime in nocte. splenetici sive
melancolici una die febricitant altera non.
Quod tempora anni nominavit superi-
us comminavit hec enim declarant
egritudines. et eorum interpolationes
non enim in quartana ordinare dietam per lon-
gitudinem egritudinum sufficit. etiam in hiis
intelligatur si cum febris incepit
hyemps. estas. autumpnus. ver fiunt
estiva enim quartana fere brevis autumpna-
lis longa. erit magis si intimetur
hyemi que iungitur in alteri. Sequitur
tertiana velox est. i. brevis et mensa
facit clima. In estate enim brevior. In
hyeme longior. sicut morbos estas bre-
viat. hyemps elongat. interpolationes fe-
brium in estate tertie plurime in autumpno
tertie. In hyeme extimentur. Com-
plexiones quorum corporum designant egritu-
dines. sicut et tempora quarum diver-
sitates quia multis in locis tetigit

hic causas reddunt quia ex aliis libris pa-
lam putaverunt. Sed quia [illegible] estas [illegible]
idem complexio est. et sicca. preterea
si estas [illegible] per se fiunt [illegible] sic. et si
regio calida et sicca fuit et aer
et consuetudo designat [illegible] simi-
lis [illegible] et aer quo infirmi
continentur quod prohibetur. Idem de a-
liis egritudinibus in certis indi-
cetur temporibus consistentia mor-
bi invenitur. si morbus acutus [illegible] pacien-
tis sit sine diuturnitatis quod necesse
est nosci ad discernendum [illegible] mor-
bi. Interpolationes cotidianas [illegible]
et tertianas et quartanas et qua di-
e sive noctis incipiant hora. Et
post addidit et ad circuitum [illegible] incre-
menta adinvicem sive cotidie si-
ve preter diem sive per amplius tem-
pus fiat [illegible] preservantur. Sed hoc si
[illegible] dictum possumus intelligi per cir-
cuitus id est adinvicem incrementa febrium
per circuitum [illegible] augmenta interpo-
lationes et status significantur per incre-
menta quorum interpolationum in febribus
augmenta morbi longinquitas status
significantur sicut in presentia
invenitur. augmentum id est accessi-
onis tribus nominum modis vel ex an-
ticipandi tempore. vel ex longitudi-
ne. vel ex magnitudine. Magni-
tudo id est sive fortitudo dicatur
una eadem [illegible]. cum id
dicant medici hec febris maior sive
fortior est [illegible] tamen [illegible]
[illegible] debere intelligi scilicet aut hec maior sive
fortior aliquando incipit [illegible] solebat aliquando di-
utius perseverat aliquando manet vel inci-
pit sicut solebat quod nec attinet

nec magnitudini nec fortitudini sed brevitati potius
vel longitudini. Hec periodus [illegible] ac
[illegible] esse dies ceterarum [illegible] quibus est mo-
lestior. periodus in declaratione melior
festinans antequam soleat et diutius
durans quam soleat maiorem [illegible] si
cotidiana fit seu tertiana vel quar-
tana morbum faciunt brevem seu
longum sic [illegible] si [illegible]
[illegible] quod fit morbus brevis si poste-
rius prolongatur morbus. Hec et planius intel-
lexisti hic ponatur quod in tertio libro
epidimie dixit [illegible] anni fuit de civitate [illegible]
[illegible] porte [illegible] regioni op-
posite [illegible] continua laborans febre in
dextro doluit latere tussiens sicce nec
in principio morbi screans aliquid sitiens
et vigilias patiens [illegible] in
colore laudabilis multa et subtilis fuit in die
[illegible] alienationem sustinuit [illegible] multo
etiam calefieret non tamen dolor allevia-
tus est sed potius dolor die [illegible] fuit maior
febris augmentata [illegible] dolore minuen-
te tussi quoque multum impediente et
[illegible] angustiante [illegible] die de-
[illegible] per [illegible] et sub-
[illegible] apparuit [illegible] sangui-
nis [illegible] dolore alleviato tussis sicca tamen
remansit. xi. die cum in capite parum
sudavit [illegible] tussis atque febris
et screatus [illegible] fuit. xvii. die
cepit [illegible] sic allevi-
ato dolore [illegible] xxiiii. die rediit [illegible]
[illegible] et [illegible] screa-
vit. In urina [illegible] apparuit [illegible]
[illegible] et xxxiiii. die toto
corpore sudavit [illegible] crisi quievit
[illegible] febris morbus huius anni [illegible]
fuit [illegible] ab initio morbi

xx. die sudavit [illegible] cessante [illegible] patiebatur [illegible] laudabilis fuit [illegible] vii [illegible] xvii. die re-cidit

accessio

sedare non potuit nisi in xxiiij diem protelata est emissio. unde et morbus nisi ad xxxiiij diem quod est prolongatio continuo plurima perlensis xiiij diem si excedat. quod si excesserit ad xx protenditur. sed si plenitudinis servasset die tertia pro certo veniret crisis die xiiij vel xx vel ad plurimum die xl. si igitur iste tertia die sensisset morbi [illegible] non consistere quia in tanta parte discoopertus et non [illegible] solet eruginem sui apparere sudore. hic quod est sensibilis est si eum si enim incipiat digeri melior fit grossior ponitur sic iste servatus in [illegible] est divisus alius in plus aliis minus [illegible]. hoc enim manifestatur ex apparentibus in oculis vel in aure nascentibus [illegible] inter manifestibus. si enim eius motione perfecte effluit non sudor nisi tenuis sic dixi. si non perficeretur eruginem illa continebitur et durescente apostema capite digeretur tarde. idem intelligendum est plenitudo iste morbus de genere acutorum esse diffinitur oportet igitur ut maturationes sive consideratur. si enim mundi [illegible] morbi in ultimitate est crudelitatis. enim primus gradus est in plenitudine si primum et sensibilis morbus in ultimitate est iam et si [illegible] gradum fuerit [illegible] si servaverit servatus ingressavit quod iam morbus crudus fuerit. et iste gradus erit tertius plenitudinis ratione quod illa incrementa morbi sunt perficienda. si enim interpolata febris ante prima die incepit plus quod morantur magis se confortavit augmentum et fortior crisis velocior status propinquior. non enim convenit ut augmentum sit fortius et remotior status. quod si interpolata per tres gradus predictus numerentur

remotior status perpendetur. unde plane redditur quando status veniat et quando accessio redeat. patentis cognitio scitur. et diete ordinatio in tempore morbo accessione cognita scitur quod hora diei dieta sit offerenda. ex que autem si post ordinare dietam incepit ad hoc intendit ut sciretur status. et quando debeat dari et per illud dubio [illegible] ad incrementum tamen nocumentum si redit morbus ad [illegible] ad quod fuit prius. ex autem ex apparentibus die interpolatorum febris terciam morbi [illegible] intelligi sine illa apparentia significationes nocumentum seu accidentia. que enim sunt cum morbo vel sequuntur alia crisim. alia coctionem significant. alia eius de absolutionem alia significant per dictionem apparentia [illegible] morbo incipiunt enim ipso sequentia [illegible] morbo aliud [illegible] [illegible] convenit quod non sunt morbo inseparabilia accidentia nec [illegible] inherentia. [illegible] quasdam qualitates separabiliter accidentes. hec accidentia crisim significantia [illegible] non cum morbo in suo incipiunt initio in suo tamen appetit initio. sed et tertia consideratione quod post hoc explanare. aliud de eadem accidentia non initio. si in augmento vel statu sunt apparentia. signes ei coctionis non apparent eius initium. si in secundo seu in tertio considerandis. significant ablate digestionis aliud [illegible] morbo in suo initio aliud secundo post et [illegible] mortis significationes post sunt apparentes. In morbi apparentes initio explanatum in libro crisis. secundo in incipientis morbi initium quod tempus est indiviuum de eo initium pars totius morbi sicut cum morbus dividitur initium augmentum et statum et declinationem de etiam initium quod est [illegible] initium et [illegible]

amit... sedatur ... apponit ... elisio ... morbus ... digestione ... apparet

diminuit

eruditis

perpendat ex quantitate dietam ordinare dietam incepit ad hoc intendit

dies per sequentes in eodem etiam li
bro invenimus virtutes omnium accidentium
que hic dicimus in quo multa inseru
imus. Ypocratica hinc operi necessaria et
multa de virtutibus breviter que
qui intelligere noluerit ad eundem li
brum transmittimus. Apparencia post cen
ciam morbi significare nolunt
plenum ad similitudinem introducit
in quibus punctum gravissimum est quod fiunt et
longa [illegible] si [illegible]
brevitas morbi [illegible] apparencia sunt
coctionis sicut in sputo apparente albo
omnibus eque diebus [illegible] coctionis si
gnificativum [illegible] absentie sputi ablatum
significatur [illegible] coctionis. Quod
si sputum [illegible] et [illegible] sit [illegible] coc
to [illegible] vel cita
tum non est laudandum. [illegible] laud
sine [illegible] est significatio bona
[illegible] et laudabilis erit signum coctionis que
proculdubio velocitatem morbum
[illegible] pessima infirmitatis ad [illegible]
[illegible] velociter protendens absque coc
tionis non per dictionem vel salutem sed
egritudinis significat longitudinem [illegible]
virtute tamen infirmi. bonum per effectum
non poterunt [illegible] futura. Sunt
et alia significationum genera que [illegible]
nominantur critica. [illegible] crisim. Si
gnificancia sicut sudor rigor san
guinis fluxus [illegible] urina [illegible]
[illegible] dolor capitis non pre
cedente [illegible] cordis angustia [illegible] si
ne precedente cum [illegible] sic diafrag
mate [illegible] alienationes langu
res nocturni sine cum festinat febri
um accessiones lacrime subite sine o
culorum macul. rubor faciei. vertigines

labiorum infirmorum in sic nigredinis
seu splendoris ante se subita. rubor
infirmorum maxillarum sine narium aspe
rius amicul vel quibus licet locis hec omnia
et similia sibi pertinencium locorum sunt
propria et quasi [illegible] et citam criticum
et velocem motum significancia
duobus modis rei future nunciant
na. si enim post coctionem morbi ap
paruerit sunt signa certe
salutis. Si autem morbi coctionem vel crisim et
sunt illaudabilia per [illegible] vel morbi
longitudinem portendencia. Crisis
autem signa non signis coctionis sunt
similia. testante ypocras in primo libro
epidimie. coctio inquit velocem cri
sim et fidem salutis protendit. Sed
non [illegible] cruditas [illegible] si futura ma
le sunt pessima. Johannicius male
precessima intendit de aspiratione cuiuslibet loci
corporis que duobus modis fiunt vel
enim de toto corpore procedencia
sunt de membris ad exteriora vel cri
sim vel malum longitudinem morbi vel morbi
[residuationem] significancia coctionem
tales laudantur hic solum si in pronostico
sic particulariter urina in qua ypostasis alba sit
et equalis usque in die critica laudabilior
est cum securitatem et morbi bre
vitatem significat et talis laudantur
coctionem urine in [illegible] laudat
[illegible] cum dixit.
Urina inquit laudanda est tenera et
cuncta eodem exit tempore quo
solita fuit in sanitate cum est quanti
tas sua qua est infirmus accepit coc
to in specie in testibus laudatur cum
dixit. In pleuresis inquit et costarum do
loribus sputum velox facile et mixtum

am

x nos aute in precedentibus libris
et sunt pronostica

co rubore egreditur. omnes ergo coctionis
significationes sunt laudabiles si non
crisis. signa sunt omnia laudabilia in cri
sis enim tempore apparentia si crisis
non fuit in presencia mortem vel etiam
molestatem sunt inveniencia. Quod si
minime conclusum dixit bone crisis signa non ap
parent subito. sed signa coctionis
bona sunt quia apparuit [illegible]
precedunt ubi ergo dixit quod ex appare
tibus quod quemadmodum in plenitudinis spu
ma. si optimo appareant inchoante quando
alteramur et hoc contrarium non fuit huius
que modo dixit bonam crisim signi
ficancia non omnino esse contra cum alia mala
sunt signa. crisis maxime in coctionis
x l'alia bona que si subito appareant velocitatem
coctionis demonstrant. sufficit huius lo
cis breviter huius expositionis quia in ce
teris libris perfectissime explanamus sed
quia si intus diccione feci quia semple
nam exponendo esse nolui explanare
= dum de sunt con dum sunt duius significantes con mor
bo existentes. et morbum comitantes con
plexim ergo est febris acuta singultus tuse
tussis dolor lateris cum punctura hec signa
plesis similis morbum significat sequencia. sunt
dolores descendentes in diafragmate vel
ascendentes in furculas. Johannicius horum
duorum locorum pleurisim futuram sunt confirma
= dolores tes. et si infirmus in infirmo late
re iacuit iaceat quam in latere sano. Praxagoras
epistrangensis et de signis sequentibus
morbos duos [illegible] de prius apparentibus
de quibus sit si prius inquit appareant eti
am [illegible] et longitudinem
et brevem morbi vel solum spiritum si fuerit.
si et urina et egestiones et sudores quia
omnia ad faciendam similitudinem intro

dixit ut recordarem de [illegible] in pronosticis
nos autem in precedentibus libris et pronostica apparuit temporis y
Senex facilius ferunt ieiunium secundo consi
stantes facilius deinde non pueri dicit maxime
horum non ipsorum quique sunt animo infantes
siores existentes -6-
Difficultates etatum intelligere mediante
dixit sunt innatarum. abstinencia vel abi
lentibus est facile. duracio pueris. faci
litatem dixi enim vel sunt famelici
vel vocat eis esuries quod intelli
genda [illegible] pueris enim cicius esuriunt et
cicius famis nocumentum sustinent
a cibis longe [illegible] cicius magis quam
consistentes qui medii inter pueros et
senes sunt mentitates. aut consistentes fa
cilitas et durities abstinencie in eta
tibus intelligende sunt quod etiam pri
mus in his affectus et [illegible]. Etiam inquit
crescunt plurimum habent calorem innatum Johannes
qui habent calorem plurimum innatum dixit duplex
potest intelligi vel in plurimum habent ad
aliarum etatum vel aliorum horum comparatione
si quis duas has aforismos unum fecit non anathalit
potest quidem fieri sic senes facile ieiu
nium consistentes facilius in [illegible] pueri. omni
um autem maxime horum infantes habent
ipsorum quidem sunt audaciores existentes. et
enim crescentes plurimum habent calorem innatum.
consistentes intelliguntur quorum etates
inter perfectam iuventutem et senectutem
medietatem ut potest qui con inventute
perfectum transcant nondum tamen senes fi
ant quos theophilus consistentes appel
lavit prius inter quos et pueros alia
est etas harum duarum media que sic
est media seu mediocriter necesse est ut
fiat eis dieta [illegible]
senex [illegible] pueri. medii [illegible]

a

[illegible] pr[?]mūsit .p. ut lec-
tor p se intelligit. Et aūt infantes
aīosiores maiorem calorem hānt ñ
dr. Unde multū nocet eis si ultˣ mo
dum abstinuerit. Nota aūt q dic
senes nō seniores quos sit ⁊ tres
in senib; denotauit triste ieiunium
fere facile cibo puo contentes. Dicit
esse eū decrepiti nec facile ieiunia
nec tamen multam cibo[rum] quantitate
incipiant quia eo[rum] natura est sic
uicta ad extinguendum [illegible] que
eū fere extinguuntur querit ut pau
cū olim administretur .s. n. plus nimis
o[?] h[?]ūdauit citissime eam extinguit.
Unde et h[?] etas ymi et nō multū
cibū sibi postulat nec multum ad
accipiendum indurat —

Crescentes plurimum h[?] innat[um] calore pli[?]
[?]m indiget nutrimento. si uo n[?] cor[?]
consumitur. [illegible] enim uo pu[?] calor
[illegible] p[illegible] paruis. Cominu[?] indi
gent. [illegible] cibo extinguitur calor
[illegible] se. scib; ñ [illegible] acute. [illegible]

In libro de complexionib; [illegible] q calor
in [illegible] et [illegible] maiore ē dicit q ca
lor infantium [illegible] ee maiore calore
iuuenum ad humorum [illegible]
[illegible] Alii intelligūt infantes maio
rē h[?] calorē q iuuenes ad [illegible]
[illegible] quia calor i iuuenibus for
tior et acutior. sm eos tñ ee. sed p
[illegible] in infantibus [illegible] calor ē habū
dantis necessitatis [illegible] insequitur ut
[illegible] h[?] multa possimus dñe de hac re
et tñ [illegible] alii h[?] [illegible]
calorem solum intelligunt. q[?]titate

a[lii] accipiunt q sm eam quale denotatur
dicitur quod ostendet ad maiū fuit in
hominibus et maxime in antiquioribus
[illegible] in quodam libro suo q
fecit de calore et fri[gore] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] diuisit suscipiens tem
porib; o calorē cali[?] frigore [illegible]
appellatur. dicimus aūt calorem esse
multū [illegible] suscipientis [illegible]
tione. suscipitur aūt calor maior
et minor. ul in confusione [illegible] ul
in nō confusione. In nō [illegible] sic ut
[illegible] si duo uasa in [illegible] impleta aq calⁱ
in q[uan]titate caloris nō erunt paria
[illegible] q[?] alterū alio ee calidius de ma
iori uase s; intelligendum dam h[?]
in [illegible] maior et minor ee nō
[illegible] calor. uelud dum duo uasa i
[illegible] unio et aq [illegible] sunt ple
na s; cū [illegible] nō equa et [illegible]
si [illegible] in [illegible] [illegible] eq[?] uase. Aliū
aūtem [illegible] q[uan]titas s; sola in his intelli
gitur qualitas. dicimus q[?] cal[or] eq[?]li[?]
in hoc uase est maior. In altero uo
minor [illegible] inde ē abusiuum eum forti
ee et debilior dicere debemus que [illegible]
[illegible] sunt in quantitate q[uan]titate soli
[illegible]. q[?] abusione nō solū [illegible]
s; etiam medici utuntur dicentes et
am maiorem ul minorem ul in me
[illegible] morbū q morb; nō sic [illegible]
febre maiore intelligunt b[?]. Ind. de c
[illegible] et plesi in qua nominum equiuo
catione intencionem dicentis oz [illegible]
dare ne quis infametur dicens
diuisa potius sic dignus infamia nō
[illegible] pendens sua dicta. Cū quidā hic .j.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[?] [illegible]
[illegible] [illegible] calore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

al theophil[us]

dicimus in h[?] uase [illegible] pl[?]
abundat in alio uero [illegible]

duob; uo ualis in q[uan]titate [illegible]
eq[?]lib; si in uno cal[?]. ma[?]
calidior h[?]tur q calo[r] in
hoc uase et maior ma[?] [illegible]

calor radicalis [illegible]
calor fluens [illegible] [illegible]
corde [illegible] [illegible]

[illegible] i ad[?] [illegible]

am

calor autem corporis duobus modis ... aut scilicet suavis et gratus et acutus et ingratus scilicet suavis et gratus et acutus et ingratus

obviat dicentes calorem intelligimus qualitatem solam cum ipse calidam intellexit substantiam, scilicet calorem substantialem illam aeream aquosam et ideo sic primam intelligimus in quo illam terrestrem puram invenimus et plurimum habet calorem et humiditatem sicut diximus in libro nostro de spermate et menstruo sanguine quibus conficitur humanum corpus. Sanguis enim menstruus est naturaliter humidus. Cum autem corpora humana mutantur in terrestria sicut innuimus, videmus augmentari velut et si calidissimum sit igneae naturae erit. Similiter et in his necesse est calor naturalis in febricitantibus foret multus. Si enim non sit in ipsis qualiter autem fuit? quomodo ergo sanguis erit calor scilicet naturalis temperatus plenus igneae non accidentalis. Quod autem de corporibus accidentali calore dissolvitur fumo igneo calidum et siccum esse approbatur. Fumus caloris naturalis temperatus et suavis. Quod tactus etiam testatur. Calor scilicet in sanis suavis est et gratus tactui nec inferunt nocumentum neque puncturam ingerit. Sed in febricitantibus maxime in solidis artubus calor quidam [illegible] est putredinibus horribilis et acutus et tactu pungitivus. Qualitas autem caloris sanior in infantibus est et perfecta minime, perfecto scilicet in iuvenibus calorem habet pungitivum et non humiditatum neque ista immutabilis est natura. Quandoquidem de quibus res dissolvitur et inde dissolvitur necesse est assimuletur. Si ergo infantibus illa non inferius dissolvitur aerea

est et humida et dissolutum suave et humidum. Quasi illa terrestris est et sicca et dissolutum fumum acutum habebit et siccum. Sicut enim in exterioribus videmus quia fumus de aqua dulci dissolutus suavis est et gratus et humida [illegible] corporum cum incendantur [illegible] est et acutus [illegible] et gratus plurimum est in infantibus, acutus et ingratus in iuvenibus. Quod si perspicias physice planius erit videre. Videmus quod elementa in quibus per posse nostrum si non reducuntur plana. Elementa sunt ergo ex quibus omnia corpora conficiuntur terra aqua aer ignis ut [illegible] videtur. Illa autem infantialia puriora terrestris ex parte sui maxime aerea est et aquosa, iuvenum perfecta huius est terrea. Quod autem in illis calorem in neque diximus equum, non tamen est possibile illum calorem in his equalem esse, sed scilicet calida in infantibus et humida in iuvenibus sicca. Sicut Iohannicius per hoc intendit suam sententiam et in infantibus contrarium non in iuvenibus. Quandoquidem Galienus dicit ad quantitatem respexit corporis calidi et humidi digerimus calori naturali [illegible] cum corpora nostra de illa humida conficiantur illa sicut calore est mutata est calida. Si ergo prius plus aeris est et calidi necesse est plus habeant caloris naturalis. Iuvenes propterea magis terrestres sunt et minus habent, hac ratione minus calore naturali necesse est habundare. Quod autem de illa humida dissolvitur multo magis [illegible] et si in calore sunt puri quod videtur in corporibus exterioribus. Si enim corpus [illegible]

parvus sit
si non foret

calefiat et sicca

calefiat et siccum procul dubio multo
plus dissolvetur. De hiis ergo ut certa
qua calefactus ex aqua plus consumitur
dissolvitur. Febri vero paucus calor et pau
cus expetitur cibus. Si enim paucis car
bonibus multa ligna aggregentur neces
se est ignis extinguatur. Quod autem dixit
senibus febres non esse acutas sicut
iuvenibus sine dubio verum. Corpora
ostendit esse frigida. Si autem febris non ali
ud est quam calor naturalis mutatus
in igne non consistit. Non tamen muta
ri in senibus, quoniam in iuvenibus
in quibus multitudo caloris facile ad
ultimitatem devenit. Non quod senes
tamen febricitant quantum et iuvenes, quia
si tamen veniunt sunt signa perditionis
ex magnitudine sui et debilitate
subiecti. Hec ypocras tractare volens
bis nec quoniam cum convalescentibus si pauca
sufficiant que diximus lateant. Ypocras
convalescenti sacris in quadam epistola re
spondit quod ita intitulavit. Ypocras non potuisse
se ut dicit quia tantum calorem habent plu
rimum plurimi nutriant.

Ventres hyeme et vere calidissimi natura et sompni longissimi. In hiis igitur temporibus et oblationes plures dande. Etenim innatus calor multo nutrimento indiget. Cum pluribus huius rei signum etates et athlete.

Tempora cum multum dant admi
nimum in ordinationibus cibi. In hye
me enim maiorem videmus calorem appeti
tum minorem vero estu siccitatem [illegible]
et digestionis in sequentibus minuit. In
estate vero contrarium quia bene diffinivit quod non
tres calidissimos natura in hyeme dixe
rit non. Hoc autem quare sit subiungendo
exposuit. Et enim innatus calor innat(us)

multo nutrimento quod indigent multo
nec calorem absolute diximus innatus
id est naturalis. Deriquando apposuit naturam
caloris naturalis in precedentibus diximus. Cur
autem crescat in hyeme alibi tractavit
ab ypocrate calor inquit in hyeme
interiora ingreditur et ibidem adu
natur. In estate autem sive siccitudini
congaudens et exteriora petens dis
solvitur et in corpore minoratur.
Quia ergo in hyeme multum digeritur
et multus est cibus apponendus esse
quietus et sompni longissimi propter longi
tudinem noctis. Sompno autem quantum
natura adiuvetur bonum est ponderare.
Cum etates et alethe signum intulit
in fine calorem multum ostendit multo
nutrimento indigere. Pueri enim quia multi
sunt caloris multo indigent nutrimento et cibo. Simili
ter in alethis ex iuventute sui extenditur
calor augmentatur naturalis et huius
ergo multo indigent nutrimento. Sed non ulterius
intelligendum est hoc in omnibus tamen est in
hyeme accubantia que non tunc mul
to indigent nutrimento. Sicut et comede
re hoc tempore non possent illa
digerere. Hoc autem id probatur quod debiles
homines cum frigida aqua lavantur quod
si in frigida balneentur corpora infrigi
dantur. Unde et male patiuntur fortes
vero cum corporibus primum recipiunt calorem
in interioribus post vero plus calefiunt calo
re ad interiora redeunte. Hoc autem simili
ter aliis frigidis considerandum est. Quare cale
hyemis frigiditate [illegible]
invenimus in [illegible] accubantia quedam
insensibilia [illegible] quedam non idem
[illegible] sed calidiora et sanguine ha
bundancia [illegible] quod humana corpora

que [illegible] lauantur et aque in quibus ca
lor petit interiora calor non eorum h[abi]t in
desertis immorari. non tamen cum
calores interiora dicenda est peter[e] sed po
tius incrassantur calor et sanguis
que causa sunt carnis. Cum autem hu
mana corpora spiritu consistunt et sa
sanguine spermate quorum humecta
tione sicut in libro nostro quem
nos de spermate in quo sperma diximus
radicalem causam membrorum corporis et ex
ipso corpus augmentari. et in
terim certum est meliorem diges
tionem fieri. si sanguis et spiritus mu
tiorum augescunt corporis quod non
solum per testatur sed in hiis duobus
temporibus multi multum cibi dandi esse [illegible]
fuerint quibus in corporibus si
pauca dissolvantur non multus cibus
eis est dandus cum cibus ad dissolu
ta recuperanda sit necessarius. unde in ipso
sensu [illegible] dixisse per comprobatur.
non solum est in hiis temporibus sanius
bene digeritur. sed etiam si plus come
ditur corpora infrigidantur et
maxime impediuntur. si autem ultra
modum comedantur non illud puta
mentum quod in istum comedentes in
aliis temporibus in quibus non solum
per ipso redarguuntur si etiam omnes ide
facientes repellitur. nullus enim est
qui non fateatur animale dissolui cor
pus licet in comprehensibili sensu so
lo tamen intellectui quod ostendit necessitatem
sciendi si enim in eodem permanet
statu necessarius pendit ne [illegible] omnis im
pugnatorum per istam obiectionem tan
quam illa intentione per ut fuiorum esse dignum
enim [illegible] nichil inconveniens dimisse

nec ergo nunc sint non dubites refrigata
in quidquid [illegible] ab intro sim
plex quoniam quod regit triplicis fit quorum
tunc calor naturalis qui cum sit causa
omnis actionis [illegible] et maxime hyemalis nec
appetit augmentat digestionem confortat
sanguis augens in corpore dissoluta superflu
itate exterior [illegible] calor non solum superflu
itatem dissoluit corporis sed etiam rem
naturalem que corpus custodit sed dis
soluto que occulta vocatur a medicis
a solo calore naturali. sed qui solum
naturalis est animalis sicut per dixit et nos
ostendimus in libro de virtute natura
li hyems non solum appetitum facit con
venibilem digestionem etiam et cuilibet membro
assimilationem sed etiam ibi expellit su
perfluitatem cum ergo calor naturalis sit
fortior dissolutio scilicet superfluitatis. certe
digestionis sit sensim occultior. Sudor da
for. sudor inquit extra naturam sit
si enim cursus corporis secundum actionem
nature sit. et non [illegible] ipsum incit non ad
exterius humiditas mandatur sensibilis sudor
.n. in laboribus vel nimiis exercitiis vel calor
etiam cibus fit ex non fit fatigationibus
cursus ergo corporis in hyeme et vere
sit convenibilis si magis temperatus sit. sicut
dixit per .n. in fine huius libri hec tem
pora blasphemat si non sint temperata ve
rius autem actionis naturalis si cibum in
ipso bene digerit testatur in hyeme cor
pus secundum naturalem cursum bene
se habere quia hoc tempore calor aug
mentatur in interiori corpore. somp[nus]
fit longissimus superfluitatis certe digestio
nis corporis dissoluuntur vel expellitur
licet non sentiatur. famosa ergo enim
anelitu grossa cum [illegible] egredit.

ypostasis quoniam in ventre fecundior et quando in estate et autumpni (?) immoratur in ventre corpus magis nutritur caro augmentatur sanguis multiplicatur et dominatione modum non excedente. si enim hec contingunt omnia contraria consequuntur. sed Johannitius non intelligitur. verbi gratia (?) regens et custodiens corpus quae a medicis tria modis dicitur. vena et cetera (?) regens corpus altera forma et proprie corporis alia complexio. consuetudo et cetera. si quantitas inquit corporis inquiratur in multitudine sanguinis et carnis ex multa comestione sit et ex digestione non solum stomachi sed etiam venarum et membrorum corporis. Quod vulgus in rei veritate est expertus purgans sanguinem in fine veris et ante initium estatis. fit enim in estate calidissima veniente maximum periculum se ibi esse (?) sed non purgatur enim calor estatis sanguinem dissolvat et ebullire faciat. vene autem ... inveniant quod non sibi conveniunt vel aut crepant aut putrescunt aut ad membra debiliora humores malos mittunt quibus fleumones erisipile aliique morbi fiunt. quae omnia testamentum in hoc afforismo. In his enim horis non solum corpus plus digerit sed multo plus cibo dandum est sibi quia cibus ad comparationem caloris expetitur si non subeat calor extinguitur sic lampadis lumen quia humoris gravatus cibus minuatur. sed non ita tractatur de vere sicut de estate quod tamen ego intactum relinquere nolo. dico enim quod tamen veris similis est hiemi quam estati. cum non sint calidi. tamen ver est frigidum sicut hiemps vel calidum sicut estas. vel non

cum veris cibum ordinari sicut in hieme fuit ordinatum tamen sit tempus frigidum etc. veluti in hieme ordinandus erit. in ver sit fine et toto calidi temporis ordinanda est dieta. sicut in estate si mediocre tempus sit mediocritas diete tenenda est et cetera. Que omnia sanis sunt observanda post enim de infirmorum sub inferatur dieta.

Humide diete omnibus febricitantibus confert maxime pueris et aliis sic assuetis recta.

Precedens afforismus de quantitate cibi tetigit. sed sequens de qualitate tangit in quo ubi (?) in materia sua brevitate introduxit. primo quomodo febricitantes nutriri. secundo aliqui inducunt sani vel extra naturam. i. vel naturam egredientes quam reducenda est ad naturam. sed in contrariis oportet instituere dando nam alia secundum similitudinem sunt consideranda. in febribus calor et febrilis morbi et sicut usque enim febris nichil aliud sit quam calor naturalis in igneum mutatus. humida dieta debetur in naturis magis ex etate vel consuetudine humida non solum contrarium sed secundum similitudinem dieta est danda. oportet enim naturam educere non immergere sicut in morbis dictum est. quoniam in pluribus cum febribus repugnare et arbitrantur quod non humidis sed siccis dietandum. in ordinanda maxime deprimit dieta quantum hunc locum et nec ... anobis in integrum ... explanari explananda ubi singuli morbi simplices simplici medicina medicantur compositi composita sit quasi liber vel ... propterea in febribus sic intelligentur medicandi ut et plenitur et sanentur.

am

servantes ut phisici quod quamplures tocius humani. hii enim duo morbi qui a sanitate contrariis medicaminibus indigent contrariis in his que contrariis duobus ... contra medicinentur prius. alter tamen non negligetur sic et ydropisi confecta fuit cui tamen solus advenit medicatio sicut in compositione sit infirmantibus per auctorem reprehensus non hoc neglexit sed hic partem pro toto et aliud ... posuit sicut in hoc aphorismo etatem et consuetudinem ponens explorare tamen maxime legit naturalem. tempus quoque et regionem. quod in aliis locis est faciendum nec per contrarium. si quod corpus naturam excederet non est contrariis et reducendum ad sanitatem. si non naturam servavit in sanitate custodienda allaborandum erit sic enim ... de quibus planius in megategni diximus.

Et quibus semel aut bis et ampliora aut pauciora et particulatim. dandum vero aliquid et tempori et regioni et etati et consuetudini.

Cum superius de qualitate et quantitate ciborum sufficienter disputaverit. ordinem quoque dandi recte voluit hic. non enim satis est hoc solum infirmo cibum ... si non plus siccum seu humectum nisi etiam si scietis cum semel vel bis aut amplius quoque sive minus dandum sit quod intelligitur ex temporis etate et consuetudine sicut et superius de ... diximus. tamen si de qualitate et quantitate unde intelligitur dandum aliquid et hore et regioni ubi minus si multociens vel paulatim vel non etiam dandum sit quibus dispositio qualitas morbi virtutis quoque infirmi considerandum est in primis. deinde tempus etas consuetudo et similia que concordant in presente

Rm

aphorismo dicam. si virtus infirmi debilis sit et qualitas morbi ... corrupta vel mutata. sunt parvi cibi et multociens dandum erit propter virtutis ex defectu virtute que simul non multum cibum sustinet et multociens dandum. quia corpus minoratum multam refectionem expectat ut crescat restitutam corruptione nature est contemperamento. quod si virtus sit defecta corpore non extenuato vel minorato et elementis naturalibus non corruptis habundantibus. oportet par et paulatim detur sibi virtute existente forti propter conclusionem multas et temperatis erit faciendum. virtute non forti corpore corrupto vel tenui multus cibus et multociens erit dandus multam refectionem corpus indigeret quia virtutis sive fortitudo digere potest ea. quod si nobis impossibile febris ... non multociens cibus erit dandus ... multa omni refectione corpus indigenti quia virtutis sive fortitudo multum cibum ... demus paulatim. si non virtus fortis et morbus ex habundancia erit primus detur cibus et paulatim licet enim digestiva virtus fortis sit propter habundantem morbum parum dandus erit ei cibus que dabitur secundum qualitatem morbi et infirmitatis secundum tempus quoque etatem et consuetudinem et similia alia erit quantitas. In estate enim multociens cibus dandus. et parum multociens quia indiget propter sepissimam dissolutionem propter virtutis defectionem. In hyeme multus et paulatim dandus cum multus propter fortitudinem virtutis paulatim quia non sepissima indiget refectione cum non possit digerere. Scimus autem dixi iam in hyeme melius posse digerere propter calorem i inti-

bibos

danda sunt sicca et particis

dare desic

de qualitate et quantitate cibi sufficienter

per ...

oribus latitantem. medio vero et esta-
te iam appropinquante per modum cibi et stomachi
gnum debemus dare intervallum. hi-
emis tempus morbo de plenitudine
assimilatur. Cum enim in hyeme co-
angulati dissolvuntur affluentes per
totum corpus. Idem quod diximus de tem-
pore in morbo faciendum est de plenitu-
dine. parum .n. cibi si virtus sit fortis
longius damus intervallis. similiter in vere fa-
ciendum est magis febricitantibus de quibus
in hoc loco ypo. sermocinatur de senibus .n. dictis
iam dixi. autumpnus morbo de corruptio-
ne humorum assimilatur. unde et fe-
bricitantes hoc tempore sepissime indi-
gent refectione. In iuventute forti vel
ubi cibus et multociens erit dandus. Inde
secundum multociens et pauca secundum etates et re-
gionem et consuetudinem considerata. cum hec tantum
vel virtutem augmentant et confortant
vel minuunt vel debilitant.

Estate et autumpno cibos difficillime ferunt. hyeme vero facillime. vere secundo.

Quanon ut quidam putant superius dup-
licata quidam. non quia dixit iuven-
tes hyeme et vere calidissimos. hic ex
estate et autumpno difficillime ferunt
ut putant illa duplicata sed non
est ita. cum .n. per tempora superius per tem-
pora anni etatum ordinande diete
in infirmis auctor sanis hic necesse sunt
dicere. multum cibum simul dantibus. necesse
quia ferunt facilius. In estate non dif-
ficile. cum corporis calor natura-
lis et virtus digestiva defecta sit. unde
caveatur ne multus subito detur. Estas
de aliis temporibus ut et autumpno. dicit

quod autumpnus in natura sua assimi-
latur estati. nec vero hyemem quod potest
intelligi quod in autumpno corpus in-
cipit infrigidari. post vero claudi. ne
quos dissolui. et infrigidari post. hi autem
.i. satis sunt non quod eadem duplicantur.
Item quod plus in sermonibus dixit de sanis
intelligere dixit. hic autem attinet infir-
mis.

Hiis qui in circuitibus exacerbantur nichil dare neque cogere sed auferre ex appositionibus ante crisim. (.i. ante paroxismum)

Omnis ordinatio diete vel est triplex
in quantitate vel qualitate vel quando debe-
as dare. de duobus precedentibus in febri-
um interpolationibus nulla auctoritas datur. ab ypo.
tertii .i. quando multum [illegible] ad minus vel
unde et in circuitibus .i. in
interpolationibus ab ypo. dicitur protenduntur
interpolationes magne quo tempore cibus
debeat dari. si .n. interpolate febris in
nullum tempus custodiant et ipsum interpo-
lent tunc nichil erit dandum. sed
si ipsa tempus non observaverint tem-
pora cibum dandi sunt quod enim non pos-
sunt certificari. unde. ypo. hiis qui in
circuitibus et non dantur precepit quod nobis nec
incipientibus nec plenitibus nec ad
accipiendum appropinquantibus morbis cibum
dari debet quod dixit ante crisim dicitur
vel ante horam vel ante statum vel
aliud. Circa crisim intelligi quando [illegible] ante
horam intelligas esse quantitas si tamen [illegible]
sua fuit non ante accessionem aliquid da-
re. superius .n. de statu dixit quo nec
crisim recipiunt. hic vero solum de acces-
sione intellexisse. [illegible]

ab illanda
alteret
intelligit
facillime
Id est ab ypo.
o accessionis
sed

a q̄ 7 c̄lis fit · cr̄a 7 c̄ qui nō oz
moue in motu in farmacis
in alus p̄uocationibꝫ uti sed sinere

Postq̄ de ordinatione diete exple
uit · unde natura debeat adiuua
ri et operari · ostendit ostende incepit ut
faciat sm̄ quod oporteat minime ob
testatur · aūt ne ad aliquod adiuto
rium pocupantes festinemus nisi solū
diete ordinationibꝫ et ostendit qn̄ natu
ra non permittitur operari si potius debe
at adiuuari · dixit ergo ea quorum
crisis fit aut quorum iam facta est
equali · et nature sunt permittenda
scilicet sm̄ quod ostendit facere faciat nec nos
de ea intromitti de chimis impediendo
sed si natura moueatur ad crisim
non perfecte oz nos quod de motu suo m
inuit et inuictam complete · ut dicitur in libro de chimis
in libro ad idem intendit crisis inquit per
fecta ē nō natura curat sm̄ quod
oz uel de nullo significationum aliquid
innuet quarum significationum pri
ma h̄ ē crisis cum purgatione me
liorum est ea que cum apparet eos chimos
purgamus nocivos qui sunt cā mor
bi et dominantes eorum melior autem ē
alia sibi opposita · tertia scilicet crisis que cū
purgatione recta fit · i · procedens de lo
co mbi quē melior ē quarta sibi · quarta
crisis que ē cum lenitate et quie
te temporis corporis · h̄ melior sibi op
posita · quinta est post appetitum · sexta
ius melior sibi quarta · septima ē i die critica
laudabilior sibi opposita quas in crisi
perfecta esse oz · si · n · minus sit una uel
alia · sine crisim excedat · nec perfecta
est esse credit nec certa ·

Que oz duce siue quo maxime repit ii
Quo duce 7 per conuenientes regiones
In huius intellige
purgationes humorum qui
sunt · in · morbi quibus aūt crisis
est aūt imperfecta futura ē et certa de
murant per que loca purgari opor
teat ex quo duo significari oz scilicet
Vr natura sm̄ quod membra per quod
purgatur debeat scilicet alterum quē hu
mores sequant · dicit ergo quod uiget · diuisit na
tura loca per que apte sunt purgatio
nes sunt h̄ intestinum stomachus uesica uul
ua cutis · dictum fauces nares · Cum enim
cerebrum debeat purgari purgabitur
flexus fluxus sanguinis qui naribꝫ
fit maxime morbo oppositis et si non
fiet · cum · n · chimos ad loca sine con
uenientia eorum membrorum nobilius
sit et sensibilius · et ad patiendum sus
ceptiuum quod si per se purgare uoluimus
magis dampnum quam si crisis adsit in
currimus · ubi ergo si in corpore sunt chi
mi in morborum generati et quos uolumus pur
gare uelle est sic conueniens locus
erit stomacus et inferiora eius melio
ra sunt cum egestionibus · quam sitio
ra cum uomitu · uel renes uel uesica · Et
si chimi ad superius currerint ad
pulmonem siue ad cor peruenerint nō
signum laudabile erit · unde et me
dicum inuestigare maxime oportere
bit nisi natura humores destinare
uelit · quod si nō ad apta loca mise
rit separet uiam ipsis et succurrat
eis · similiter quoquomodo possit repu

generet eis et ad apta loca mittet committat

Digesta medicari et movere non cruda, neque in principiis nisi expediat, multa autem non expedit.

Cum medicari dicat consuevit
medici intelligere laxativa. sed quod
dixit furiosa abusive dixit. cum
ab aliis commutatis furiosi hu
mores sunt ebullientes cum non alia ad
certum [illegible] loco suo stare
non possunt propter nimiam concupiscen
tiam que movet ea et facit furi
osa nocens eis. Inde et humores alii
se movent et infirmo nocent de
membro in membrum currentes nec
egrum permittentes quiescere auctori
tatem que nature disturbentes. qui
si sint huiusmodi oportet eos purgari. si
autem quiescunt et in quibusdam mem
bris habitantes se non moveant non
sunt medicamentis movendi quia ad
maturitatem perveniunt quibus maturatis natura
nos adiuvat in expurgandis aliquam
enim natura post morbum natu
ram dividit humores eorum expellens
superfluitates que sunt nocitive et mor
bi cause quo tempore crisis solet eve
nire cum enim natura perfecte ad
crisim movetur non indiget me
dicaminibus. si autem imperfecte iudi
nare et [illegible] sine virtu
tis expellere ut crisim faciat
perfectam cum adiutorio scilicet nature
et medicamine. nos autem in libro
de virtutibus naturalibus quod
natura cuiusque membrorum virtu
tes habeat scilicet appetitivam allici
entem sibi convenientia, retenti
vam retinentem ea digestivam
ex quo sequentem digerenda expulsivam
expellentem nociva. Item virtus
quia sunt laxativa sibi extrahat simi
lia. Cum autem adiuvant enim vero non
furiosa esse dixit ex pateret exprimen
tis. Furor [illegible] non est de membro in membrum
currere humores magis in uno eodem
quam membro quiescentes in quo perma
nentes usque ad finem morbi se ex
quo sequitur et digerunt hic autem [illegible]
[illegible] in libris invenimus sed ego
inveni eum in libro de chimis.

Que egerunt non multitudine considerare oportet sed quomodo egerant. Si qualia oportet et confert et bene ferunt et ubi oportet usque ad defectionem ducere et hoc facere si sufficiat egrotans.

Oportet purgandas quantitates hic
dixit sicut naturalia sine artifi
cialia et sic inveniuntur qualitates me
morbi assimulatores sic et quantitates
secundum quantitatem [illegible] debeant esse pur
gantes qualitates autem purgationis
[illegible] supius [illegible] in principalia
cibus ventris que sponte fuit dixi
mus purgationem autem quantitates
[illegible] [illegible] et in hoc [illegible] posuit
signa quantitatis purgationis [illegible]
[illegible] et cum morbi purgetur
infirmus quiescit levius sed si cum
re naturali purgandum infecta
gravatur et angustiatur infir
mus cum sua deficiat virtus [illegible]
ex quantitate purganda considerentur
sed ex dicendis significationibus scilicet levi
tate et infirmi quiete et noctu
[illegible] [illegible] qualitates quas dixit ex
ducere usque ad defectionem [illegible] est
sed dande sunt significationes [illegible]

am

calamentum
ameos

si debeamus defectionem tamen testetur
prius videamus illam scilicet que de flobotomia
vel alia medicina sequitur vel ex hu
moribus acutis more dicti de humana
enim necesse est refici. sed cum hee
defectiones soleant contingere ante et
ationes purgationes non videtur esse suffi
cientes. sicut febricitantes quando pati
untur defectiones propter angustias e
migentes et propter eorum assiduam surgere
re et eorum movere. non erat aliam has de
fectiones non sufficit flobotomandas puto
opportere. Intendit autem hic defectio
nem purgationis competentem sicut
in acutissimo apostemate et in febricitan
tibus patiente. et in maximo dolore. Ad
tamen et venos intrinsecus nisi cum
ventus custodiatur [illegible] experti su
mus et maximum [illegible] invenimus
cum enim flebotomantus usque ad defec
tionem inpatientis febribus refrigera
tur statim corpus et febris extin
guitur plurimi ventres solvuntur
sudores patiuntur. et multi perfecte
sanantur. In maximo vero dolore. nulla
medicina perfectior hac defectione. et
[illegible]
[illegible]
re quod diximus in libro de flobotomia.

In acutis passionibus raro
in principiis farmaciis uti
et hec prius dimidicates facere.
Inde dicit naturam purgandi non
cruda. hic purgationes necessarias ab
initio et tamen in febribus patientis. re
ro enim. scilicet furiose sunt passiones p
ces vero fit consideratione maiori. In diu
tinis autem morbis purgationes
expectantur a signis coctionis. Ora
dicit bene ad dimidicantes facere quod

intendit debemus [illegible] sine
corpus infirmum aut preparare pur
gationi vel expectare naturam op
ari ut corpus [illegible] farmacie appa
ratum sit aut quid aliud pretendit. si quis
ipse considerat magis custodiendus sit causa
dum est nobis in purgationibus sed si
enim dentur non sit quod omnino in acu
tis febribus periculosum est valde. omnis n.
laxativum sive multum calidum et siccum et fe
bris [illegible] necesse vero est in me. et sic
si refrigeratiua et humectativa non vero
farmacia in febribus cum doloris eorum est
extendi. danda vero [illegible] chimorum qui in
sunt febrium cum purgationem intel
leximus plus nunquam quam ante intere
morem quod sit est in morbi sine corporis
nocimento potest purgari. in quo
per intendunt si corpus farmacie sit
apparatum. Eorum enim illi ex invenerunt
sine purgationis. vel ex multis cibis gros
sis et viscosis vel ex timore sine exten
tione illi dyafragmate vel ex intimo ca
lore vel alicuius membri. apte illi tempore
hora ad purgationem apparari sunt.
Ubi vero purgatio exigitur illum ex eorum
invenimus conveniunt enim chimos subtiles et
et faciles et sine [illegible] et [illegible] ex
uncium apparatum esse. et sine constipacione
quod totum alium artificiale faciendum illud
ypo. hic intendit et in illo capitulo alio co
[illegible]. in egritudine autem acuta non in
ab initio farmacia est danda in die prima
vel ad minus in secunda. non est tempus competens ut cor
pus ad hoc aptetur suscipiendum quod si esset
posset intelligatur bonum dare forte in quo
quoquatim propter calamentum. ameos et similia
Hac vero de causa raro precipitur farmacia dari
in egritudine acuta maxime cum sit furio
sa. quia si sunt cavendum corpora non est

in illo de re
acutarum.

Nota

Nota

aperta nec acumen morbi dabit spacium apparendi.

Si qualia oportet purgari purgantur et bene ferunt, qualia vero non contrarie.

Iste aforismus in prioribus est explanatus, scilicet in perturbationibus ventris et cetera. Sed quia de artificiali purgatione dicere debebat hic, et aliter debet fieri non quam ut fiunt, quia repetere quod ante dixerat, quod ad hoc tamen repetitur ut recordaremur quod ante dixerat et quod servat et quod in prima aforismi artificialem solam tetigit, hic vero intelligendum innuit.

In quo morbo sompnus laborem facit, mortale; in quo vero iuvat, non mortale.

Quod in libro laborem nocumentum intelligit ex sequentibus, innuatur enim si iuvat dixerit, unde ex opposito est intelligendum laborem nocumentum. Vero sompnus in duobus quidem modis vero nocet: primo in accessionum febrium infirmis, deinde alio in particulari enim in quibuslibet morbis [illegible]. Hic ypocras intendit cum sompno nec mortem nec nocumentum procedit, sed potius naturam iuvando invenerit calor enim intus in principio accessionis febris interiora petit sicut ut dicit Galienus magis sicut rigorem huius tremorem quoque et mentem fatuitatem in corpore exteriora, si hic in initio accessionis febris dormierit prolongantur et accidentia huius febris ad statum nisi post magnum laborem appareat. Si vero aperta alicubi lateant augmentum nostrum in infirmum hoc in tempore non sunt permittendi dormire ut exteriora habeant spiritum sanguinem calorem redarguemur tamen a sophisticis obicientibus nobis quia nocere illud in sompno videtur si a febribus quod tamen excitatione minuitur magis animal nocetur si non excitaretur non tamen sompnum fuit sed quia non excitatum sit, sed quia palam non sompnum initio febrium nocere sed potius asserens sompnum minuat nimia mentem alii vero dicunt quia sompnus noceat confirmantes ypocratem intendisse non sompnum initio febris sed quilibet fuit tempore in initium autem indecat inimicare in febrium declinatione. Alii in statu alii in augmento sit ergo noceat in augmento statim [illegible] non est. Ad mortem fortius significationem. In declinatione vero nocens certum signum dat ad mortem, si enim solita innuare in illo [illegible] tempore non invenit enim debeant innuare mala peculiari dubio est contra sic. Nocumentum vero sompni est contra in innamento sui cum non febrem minuat sed potius augeat dolorem et cetera aperta augmentet et alii infirmi irrationabiliter in sompno loquuntur cum vero excitantur in eadem vanitate permanet aliquando alii surgit stupidus necnon in misericordia magis continue excitantur que omnia patiuntur ex humorum pessimitatibus. Sic enim calor naturalis in corpore humidis fortior fuit in sompno eos digerit, si autem debilior sit et humidi enim maneat dominantur humidi operibus virtutibus, sed actus consumuntur proprio vero intendit exteriora corporis in vigiliis calefit, in sompno vero refrigeratur in quo plurimis dicit accidere phisicis sompnus quia et vigilie caloris naturalis intus vel exterius mittere ad innatorem. Sic ergo calor ille in interioribus adimetur neque natura cum morbi congrediatur. Et certa mors significatur, sed si natura incipit et sibi possit dominari bonum quidem est et [illegible] est signum sanitatis potest tamen dici infirmum quod sanari debet et illa de causa significatur. Vel si patiatur aperta in aliquo membro nobili et aperta diu sit dissolu-

Am

Iam quidem possibile est cum morbi bo-
num est. Quod diximus si laborem faciat somp-
nus quod mors significetur. Si autem
iuvet [illegible] faciet quia sompnus noce-
at intelligitur in epidimia cum dicat in la
[illegible] hora alienationem [illegible] sunt
et stuporem. Alii [illegible] per sompnum dolue-
runt.

Ubi desipientiam sompnus sedat bonum. Ubi perstat malum.

Si sompnus hoc continetur ut fiat
sompnus afferens [illegible] diceretur. In quo
morbo sompnus laborem facit morta-
le. Si iuvat non est mortale. Si quod ali-
enationem sedet bonum est. Unde su-
periorem videtur confirmare. In-
tendit per bonum esse si dolorem mitigat
et quanta sine febre. Sed cum hec omnia intel-
lexit periculosum. Quod vero hec omnia intelli-
gentur notavit.

Sompnus et vigilie utraque magis facta malum.

Quidam medici arbitrati sunt vi-
gilias malas esse excedentes modum
et sompnum. Sed non sompnum quia semper sompnus bo-
num est. Nullus enim sompnus modum
excedit. Multi autem contrarium putant
tantes stuporem longum esse somp-
num quibus nos obviamus quod non
habent usus ut stuporem longum vocare-
mus sompnum. Sicut primus sensus fac-
it ebrii frigidus. Qui si sit fortis et con-
tinuus humana litargiam facit. Si [illegible]
[illegible] frigidus sicut catalepsi fit
id est congelationem cum [illegible] ex [illegible]
[illegible] fiunt calitate que ex simplici
fit complexione [illegible] dominante [illegible] ex
[illegible] quod in aliis libris me
explanasse memini. Unde hic
[illegible] sufficiat. Sicut autem qui-
dam sompnum excedere negant tem-
peramentum [illegible] et [illegible] putant esse
dicendum.

Non plenitudo non indigentia neque aliud aliquid mitius bonum quodcumque magis natura fuerit. 5

Cum utique in precedenti [illegible] dixit 6
intellexit si omnia [illegible] introduxit esse
[illegible] temperamentum esse et e-
qualitatem exiens [illegible] temperata equalita-
tem procul dubio incidit in infirmi-
tatem et si [illegible] egreditur mor-
bus si [illegible] morbi appellat.

Labores spontanea nunciant morbos. 7

[illegible] laboris mo-
tum non minimum ostendit [illegible]
[illegible] motus [illegible]. Si autem sine motu ali-
quid tale contingit non labor abso-
lute sed potius labor sine causa appel-
latus erit. Qui labor triplex dicitur sicut
in libro de regenda sanitate invenim-
us sicut dolor [illegible] Johannicius [illegible] mul-
tum apud [illegible] sunt [illegible]
[illegible] separationes in iuncture. [illegible] modo
fiunt [illegible] dolor [illegible]
[illegible] quod [illegible]
ta sit necesse est huiusmodi laboribus [illegible]
[illegible] variari.

Nota

Tertium quod capitis dolor. Causa prima mali sunt [illegible] secundi hab.

Quicumque aliquid corporis dolentes plurimum non sentiunt his mens egrotat. 8

Cum dolorem sepe appellare con-
suevit non dolorem intendit sed causa-
m intendit doloris sicut et in epidimia do-
lores [illegible] sustinuit [illegible]
[illegible] posteriores [illegible] et [illegible] intel-
lexit qualitates [illegible] doloris.
Quod autem significat [illegible] autem
causa [illegible]
que [illegible] patiuntur [illegible] egro-
tare faciunt eos neque [illegible] sine
mentem sine intellectum sensum quia

sine memoriam dicit.

Quem multo tempore extenuatur corpora tarde reficit convenit que vero in modico modice.

Multiciens parvo tempore extenuatur corpus ex ... sanitone est intelligenda. non quod dissolvantur solida membra. corpus vero multo tempore extenuatur. tamen non dissolui pretendit membra cibum per corpus. diminucia enim digestiua sanguinem quam generatiua intelligitur esse corrupta. ut non possit digi cibus propter quantitate corporis sufficienti. unde cum necesse sit corpus refici cibo multo et tempore renovari. hic autem ypocras intendit corpora sola ex humiditate exinaniti. que dicta cibi necessariissime ad crassiciem renovandi membra. i. appetitiua et digestiua ad commixta fortia fiunt. hec alforisma in diversis invenitur libris. sed tamen ad idem tendit que in modicum modice alibi que in brevi tempore cito reficiunt convenit.

Si ex quantitudine cibi quis accipiens non convalescit signum quod plura cibis corpus utitur.

Hic alforismus ex brevitate verius debet esse. observimus quod ... alforismus brevibus habitantibus et est ad hoc dicentes. i. accipiens desiderium intelligentis seu volens non desiderantes enim cibum non accipiunt desiderantes et corpus implentes digerunt accipientes. si quis ergo exiens egritudinem cibum desiderans et accipiens non corpus renovat ad pristinam sanitatem cibo accepto non corpus nutritur sed potius agravatur

non desiderans neque accipiens. quod enim sufficiat humores malos se habere signum ficat. quibus si non purgetur corpus ad virtutem non renovabitur. ypocras autem et in hoc libro. et in aliis alias locis humores malos sola minuendos minui si sit faciunt farmacia minuitur. cum ipse dixisset et probasset diversos affoas alibi coniunxit in quibus hic finem de ... evacuatione explanavit. sicut modo cibum non accipiente hoc fit significat quod corpus multa purgatione indiget multa discordantur libri de duobus huius afforismis in fine sui ordinandis qui autem sic ordinaverunt melius disposuerunt non pura corpora quanto magis nutries magis ledes cum sic continuentur ubi sequitur cibum non accipienti hoc fit significat corpus evacuatione indigere quia non pura corpora quanto magis nutries magis ledes. si enim libros revolveris et in eis ita sicut modo liber habet reperies sicut invenies ita divisi et ita explanavi

Corpora oportet ubi quis vult purgare fluxa facere.

Multa medicorum fluxa facere arbitrantur in natura medicinandos ante vomitum appetimus cum aqua calida et humidis et fastidiosis cibariis et sic tandem medicinam dari. quibus ergo farmacia dandam tenentes mollificentur nature vero ad laxativum appareat sed non tamen ... intendit ypocras. aliud. i. magis et magis necessarium hic prendit quod multis ... insufficiens plurimis experimentis. ... humores grossos et viscosos. poros aperiendi. quibus valeat autem et meditationibus exhi

non cibum non accipienti hoc fit signum quod evacuatione indiget.

am

et expelli facile temperanda medicina quia non ulterius conturbetur natura. quod qui neglexit et ad medicinam venit incendit humores dissolutos et angustiosos reddit et cum timoris tercius desideriis et virginibus nimiis et pulsibus inordinatis que quomodo fiant in quodam libro nostro exposuimus hoc est incendit corpora scilicet fluxa nostri ad solone purgandi facit · ut sua ut laxentur aperiantur et dissolvatur materia.

Non purgata corpora quanto nutries magis ledes. ubi sunt humores corrupti per modificationem corrumpuntur. nutritis vel malis humoribus quorum contrarius necesse est ut augmententur. et qualitas non mutetur. plurimum patiuntur quorum stomacus malus redundat humoribus. patientes illud etiam quod dictum est autem nisi si ex egritudine cibum accipiat quis et non convalescat et hoc fit etc.

Facilius est repleri potu quam cibo. Iohannicius liquida cibaria potum plura etc. ut intelligas · hoc de hiis que corpora eorum reficiunt ut ad pristinum redeant que fiant sani hic non luit omnes · cibaria hoc facienda. Dicit enim in quodam libro suo de cibariis qui cita primo reversantur ad hoc quod sint optimum est humores replere qui cito reficiuntur potum reficiantur non tamen absolute intelligendum est. Et ibi dixit humidum hic autem potum sed potius illa que corpora sunt nutribilia et grossis cibariis ad nutriendum ut vina. sicut vina grossa. Vinum enim aquosum et subtile atque album aqua minuendi est nutrimentum · et illius in nutrimento transmutatur ad nutriendum. unde secundo vina pro occa

tur. nec corpus inde nutritur grossissimum vero et rubeum nutribilius est. certe in plenitudine plures cito corpora ob noxia manifestant. quoniam autem quomodo cibus digeritur intelligit liquida cibaria nutribiliora et faciliora perdendit cibaria.

Que relinquuntur in morbis post crisim subvisiones facere consueverunt.

Si aliquis superiori continuatione quo modo. si ex egritudine cibum accipit non convalescit. s. q. c. a. c. utitur si autem non accipientem hoc sit evacuatione indigere ostendit. unde ostendens quare quidam cibum abhorreant si quis inquit non accipiens cibum non convalescit evacuatione se indigere significat. quia que relinquuntur sunt quod intendit mali chimi consideratur quibus longe non longo tempore putrefactionem necesse est febres generari. Omnis enim humor existens qui non de natura sua corpori esse probatur. impossibile est ut in nutriat si potius in putredinem mutat. Cum sit in locis calidis congregatur fortior et levior efficitur.

Quibuscumque crisis fit hiis nox difficilis ante accessionem que supervenit vel levior ut in pluribus. et vehementius

Crisis est velox motus morbi cum infirmus vel ad mortem vel ad sanitatem deducitur. est autem contra non a bonis dividat nocturna est ut ad expellendum faciat apparatum quod cum fiat necesse est infirmus patiatur angustias. et morbus diu crescat nocte autem plus appareat. consuetudo est enim humana ut nocte dormiat. si autem angustia sompnum aufert facilius quietis hora apparent pericula. alii in nocte apparet quia crisis nocte est debet. Et postea dixit supervenient vero

leniorum ut in pluribus in quibusdam
libris non invenitur. per quod tamen eius
intelligitur que ad salutem per-
tenditur. et hoc ypocras. quia postquam hu-
morum expulsionem necesse sit illud sequi
corporis quietem et levitatem. et
sic modo omnis plus attinet sanitati quam
[illegible] morti nisi morbus sit pestilen-
cialis.

In fluxibus ventris mutationes egestionum
iuvant si non ad mala transmutentur.

Diversitates egestionum et mutationes earum
significat purgationes multorum
et diversorum humorum fiduciam quam sani-
tatis et mundificationes corporum nisi
cum transmutentur ad malum scilicet
dissolutionem corporum et solidorum corrup-
tionem membrorum ne vel putre-
dinem eorum malum erit. sic ypocras ait
in pronosticis. cum egestione tetigit
pinguedinis quod significatur dixit
dissolutionem. sed humectationis fetori-
te quorum dixit [illegible] q. eorum corporis
intendit putre[illegible]

Ubi fauces egrotant aut pustule
in corpore nascuntur considerare oportet egestiones.
si enim colerice fuerint corpus egrotat. si
similes sanis existunt corpus nutriri tutum est

Hoc tamen videtur contra te posita quia
hoc proposito necesse est nos respondere.
sed dicimus oppositum partem quia
sunt ibi [illegible] per presuppositas dixit
intelligere. veritatis. si autem fecitas
hic posuimus talis sinorum verborum
erit intellectus. ubi fauces egro-
tant pustule seu similia nascuntur in corpore
egestiones seu alia a corporibus expulsa
considerentur. si enim colerice dicuntur
corpus infirmatur. nec etiam eum

interim nutrire opinor corpus debeamus quia
si egestiones sanis sunt similia corpus
sanum erit et per consequens nutriendum. unde ait
ypocras sic est intelligere quod hic vidi quod
alium regimina alia de membris nobili-
bus malos expellit humores cum na-
tura. aliquando cum urina et egestionibus
quandoque vel per certos appetitionibus et sudore.
quia si eos apilatos invenit et materia exple-
da grossa est viscosa fuit non potest
a natura expelli clausa latens sub
cute est. unde pustulas vel similia necesse
est generari. fauces autem facile recipi-
unt humores descendentes a capite
unde et sic sequitur eas infirmare
quod quando consolidare utrum natura omnis
illos humores in debilia membra expel-
lit et inde in reliquo corpore
remanserit quod intelligitur per egestiones corporis.
si non natura malos humores non ex-
pellit necesse egestionem colericam dicuntur.
quia pustule vel ulcera ex mansione san-
guinis sunt que intentio purgata
per eorum. sic quam hic per. innuit plus corpus
debere modificari quod nutriri corpus non
non modificatur et nutritur magna
fit lesio. si autem corporis egestiones sa-
nis sunt similia humores in corpore sig-

Ubi indigentia non oportet
laborare

Certa fames est. cum homo cibo
indiget. unde immensus sequitur in-
appetitus. famis autem indigentiam notat
in se quidam periculum. helcyes. ma-
cium per indigentiam comedit. laborantia
sequitur eos pedum debilitas. omnem quod
indigentiam coactum sive voluntari-
am famem notat. unde dicit huius hunc
corpus quod indigentia mediocremus qua

diffinitio fa-
mis

x cibus implens stomachum non autem implens indigentes
si est indigens & frequens dicitur vel si eius sanguis

am

quia humores desiccentur. Item in prima parte
et infirmum mitigare si solo non ven
tre nimia vel indigenciam habuerit. Sed
quia indigenciam nominavit cibi pau
pertatem intelligit. Ubi quia indigencia
non oportet laborare quia qui in die
manducare non habet nec multum laboret
laborem nimium dicit motum. Quod ali
bi exercitium dicit. cibus quantitatem su
porta quod vero sanus et infirmus
faciendum est. Sanus enim non indigendum
est laborare et non ieiunare. Item
infirmorum corpora non nimio motu sunt
fatiganda nec ieiunia nec farma
cia vel flobotomia ieiunantibus enim
quia hiis motibus deficit virtus
et dissolvitur sive quis sanus fu
erit vel infirmus. Per autem ad hoc
tetendit ut virtus servetur
infirmi vel sani ut in libro de dieta scriptum
est. Ubi est una et non una magne
ne et multiformis et non ... ispe

Ubicumque cibus preter naturam intrat
hic egritudinem facit. manife
stat vero sanacio.

Quod hic dicit in alio afforismo innuit
cum dixit nec plenitudo vel ali
a res si exeat naturam laudanda est.
Sed hoc de sola dixit plenitudine si
plene excedere posse quam preter na
turam dixit ad comparationem alte
rius plenitudinis apposuit quod comparatio duobus
modis fit vel ad largitatem na
sus vel ad tenorem virtutis cor
pus regentis. Quod autem cibum
preter naturam consideratam dicit
facere egritudinem et hoc illum
tulit ut intelligamus stomachum excede
cia nocere vel minus quam posse capi

entem non nocere. Si enim virtus sit
fortis possibile est cibum stomachum implentem posse
digeri. Si debilis prius. Etiam cibus non
poterit digeri maxime si sit indigestibilis
contrarium si sit debilis. Mutare in
sanguineum chimos illos non poterit
que a stomacho non adeptam pervenimus
et si contrarius chimorum sit oportet fuit alium
in mutatione melius. Etiam si chi
mi duplicentur vel complicentur ita
dico si virtus sit fortis et cibus secundum
quantitatem convenibilis. Item quorum in te
cia perditur digestione quam etiam
medici nocivum inutilem dicunt
nisi autem primum propulsus ad comparationem
eius virtutis distinctus hec modo
intendunt plurimum secundum tenorem virtu
tis humana corpora regentis. Aliter autem
et ab aliis possibile est intelligi preter
preter naturam. Id est cibum esse dixit
naturam excedentem sive quali
tatis quod intelligere videtur bonum esse.
Si enim membra singula ad nut
riendum expectant convenientia ope
tenter cibos illos naturales dici
mus unde convenientis nutrien
tur. Si autem alicui membro convenibi
lis alteri ingeritur cibus nocuerit
procul dubio et preter naturam
et contrarius erit ei cui non convenit
si tamen non necesse est morbum inde
generari quia in quantitate prius digi
tur. Et ideo non inde morbus genera
tur. Quia ex me morbum competent
pencie percipimus sicut magis de go
ra euforbio. opio et similibus quibus
morbus non gignitur nisi quantitas eorum
augmentatur. Idem et de chimis
intelligitur. Qui si debilis est et

cibus implens stomachum
non aut implens
indigestibiles. vel
intellige de complexione
digestione. virtus ei
sanguine o-

quod medici comestio
recipiunt aug

et primus non morbi erit generan
tius. Si potius qualis menstruum eius o
peret inde intrietur. nisi .n.
ita fieret non aliquis eorum cibum
vocaret. sicut .n. si ventus olfactu
ad stomachum descendit primus et humidi
tas aque per pulmonis canales ad
stomachum pervenientes prima non est [illegible] minus est
inde nocina sibi [illegible] de aliis
totum corpus intendentibus aliud
aliud si intendunt secundum naturam .n.
.p. dixisse arbitratur ut ulti
mitas sola nature excedatur q
idem esse videtur. sed non etiam [illegible]
quorum usus ut definire talia tali
ponant noctuam .n. generali. Ab
eis solent nominari. cum dicunt
calor [illegible] plenitudo ciborum. corporis
chimorum labes generant morbos pu
tantes quantitatem nos intelligere nec
necesse esse determinate ponere. id .n.
[illegible] ciborum naturam exceden
tem in quantitate sicut si quis cibi
libram soleat accipere sufficientem
nature sue. post modum uno pondus
denarii. videatur sibi addidisse nichil
ei in hac quantitatis excessione no
cuisse. Eum tamen morbum ge
nerandi prima causa sit si multiplicetur
paulatim. Unde eorum intentio [illegible]
esse superflua et si sit natura idem [illegible]
quorum de superare naturam excede
re. Et autem subdidit manifestat se
sanatio. bene dixit quia non solum ci
bum preter naturam corpus ingre
dientem. sanatio manifestat facere
egritudinem. sed etiam qualita
tis ipsius sanationis et similiter ex

sui effectum omnis futura actio comprobla
tur. ideoque sanitatem intellexit [illegible]
sequentem .i. rei noctis purgatione
hoc idem significat philippus in libro quem
de tribus fecit dignum in virtutibus
quem totum hic explanaturus sum.
ponamus hominem plus comedisse quam pro
ius comedit ex consuetudine plus [illegible] [et solue]
minus exercitasse. post hec corporis
gravitatem sustinuisse et cum ru
bore et venarum tumore febri
citasse. hoc ex humorum esse plenitudine
non fuisti fuit existimare. sed tamen
si purgentur et purgationem pro
fuisse viderimus tunc magis hoc cer
tificatur et secundum alterum de hac
eadem infirmitate purgare aude
bimus. nec quod expectatur expecta
bimus. qui futuram actionem ex
pectandam multis melius arbitrant
causalem autem certificant contra contrariam. sed
nos procul dubio si de plenitudine [aliq·]
ciborum videmus egrotare et purgato
purgationem profuisse. liquet plen
tudinem ciborum hoc fecisse sed cum
.p. immoderationem nominat absolute
eorum humorum equalem intelligit fa
ciendam. cum vero immodificationem
tum malorum humorum significat equa
litatem. sanitas autem in precedenti in
firmitate fiat per immoderationem nec per
immodificationem quod ex suo contrario
[illegible] ex humorum fit plenitudine
humorum autem immoderatio equali. sic fi
et. cum flebotomia et etiam magis quam cu
re alia. sed tamen certificatione circa sin
gulas sic consuetudo nostra. post exer
cicia. balnea. fricationes actualia rein

ma que non minuit sic superiora s(ed)
s(ecundu)m dissolucionem sufficiunt ista plura
querentibus particularia de plenitu-
dine sufficiat. s(ed) tamen quedam verba
sunt intelligenda est .i. humor pleni-
tudo [illegible] s(ecundu)m virtutis tenorem sic
qualitatis humoris corrupte non di-
u perfecta remaneat. sed longo tem-
pore in qualitate mutatur. corrum-
pitur q(uia) dum fiat plenitudo non
est. vocatur [illegible] ad predictum purgami-
mus quod restat bonum et intelligi-
mus. Quod omnis sanguinis corruptio con-
tingit idem quod in vino solet fieri. quem-
admodum vinum in acetum solet mutari
et imperfectum acetum devenit impossibile
in vinum reduci. amplius quod si primum mu-
tatur et non ad acredinem ducatur
in sanguine intelligere quod si illius
minimum sit corruptum impossibile est ut
in purum sanguinem reducatur si
primum se [illegible] inmutabile manens in
sua natura recitatur. cum ergo hoc conti-
git huic [illegible] putredine non [illegible] vocamus.
humoris corruptum. Ideo quod sanguinis ad h(oc)
devenit ut non possit digeri —

Eorum que nutriunt copiose et velociter et veloces secessus fiunt.

[illegible]
dixit velociter nutriunt aut hec q(ue)
accipiuntur que post primum succedunt in-
telligitur cum per totum corpus dispergun-
tur quam naturam qui habent velocita-
tem expellentem [illegible] si cibaria acuta fu-
erint [illegible] ad exeundum est tar-
diora. superiora velociora dimittunt ve-
locius et subito nutriencium est. Primum panis
lactis et tardius cito natura. consul-
te marine. ova et similia. Deinde carnes

[illegible] diutius quorum cursus cito quorum
salsa et maxime in aqua calida cocta
s(ed) et sibi similia. etiam per tempus longum
post acceptionem inveniuntur diu esse
unde corpus nutritur ex magnitu-
dine et fortitudine. pulsus infirmum
indigendo patiuntur debilitate non
limitatur motus facilius autem probatur
in hiis quorum debilis est virtus per ma-
nutionem [illegible] seu laborem cum non
hec cibaria accipiant tardius et post
longum tempus exeuncia necesse est ut
evitantur. si autem hec contra accipiuntur
facilius post supra predicta exeuncia est. [illegible]
autem certissimum est contrarium. sunt tamen vina
[illegible] acriora. sunt et alia in hiis nimio
similia. sed de vino prius dicam postea
de similibus dicam. Vinum aquosum
minus dat corpori nutrimentum et
color albus et liquor sicut aqua [illegible]
tilissima. Vina grossa et rubea nu-
tribiliora sunt quam aquosa. s(ed) tamen
minus quam nigra vina grossa et alba
minus nutriunt quam rubea grossa [illegible]
quam alba [illegible] diversitatem humoris et
diversitates eorum egrediencium aquosa [illegible]
[illegible] ad exeundum sunt velociora quando
cum digestionibus egrediuntur sed [illegible]
pora quorum nutriendi tempora sunt exe-
undi [illegible] et de aliis omnibus similibus
pensandum cum accepta per tempus longum non multum cor-
pori tamen [illegible] dat nutrimentum
sed in primo tempore dat et subito de fu-
mente [illegible] dant nutrimentum non [illegible]
ta. post longum tamen tempus et
[illegible] Eadem in aliis considerandum est
preter diversitates specificas. similiter de
[illegible] sub leguminibus et fructibus et hiis

[illegible] ~~cognosci~~ cognosci

digestionem

Nota

plus ad naturam vini [illegible]

q(uod) si in aqua [illegible] moveat ut
ea a se expellatur cibaria cum sint viscosa

similibus

similibus carnes singule in singulis generibus [?] artificii subiunt et artificiis sunt acci
piende. ut vel uno eodem quomodo cocte
sint assate vel elixe artificiali. antequam
sunt purgande quarum humectationes
sint et nocive. ut potest [?] cauliby [?] multis
generis et mulieribus faciendum est. legumi
nibus quorum purgationes fiunt talibus
ut de in aqua fundit cocta inveniuntur
in alias illa expulsa. si enim ita fiat
facile intelligetur eorum qualitas
que per velocius exeuncia sunt cito in
venienda. eorum tarde invenienda eorum contra
tum sunt invenienda. est et aliud nutri
et nutrimentum. et facile impeditur
exitus si sit velocissima. hoc autem in
telligas secundum librum de nutrimentalibus vi
rtutibus velegres. in quo dixit stomachus pro
recipe cibum... sibi sic sumitur ad
nutriendum. cum autem sufficient
ab eodem emittit. expar tum alium
per nimio desidio autem per inclinationem. recu
pit quod stomachus redde velit. si autem non
indigerit ... permutat prius digeritur
ante huic quod a stomacho missi civitatis, inde
ad totum corpus naturaliter ... mitta
tur. ... cum superiora temperaturam et
natura corpore habemus. et sicut dixit re
frenius. eandem sophiste de farmacia
hoc putant dixisse. et si volunt con
cordari ad hoc quod dixit in libro de di
eta. cibaria que tarde mutantur tar
de dissolvuntur. velociter instabilia. velo
citer sunt dissolvenda quod verum est et
certum quod exitus et egressus non sunt de
...quando ... dissolvuntur. de quantitate
huius in corpore exeunt vel de ventre

vel de aliis citius corpus prete caro porcina et
similia chimos grossos et viscosos genera
cia post longum tempus sunt dissolvenda.
sive pisces de clara aqua et petrosis lo
cis vivo omnia subtiles. chimos sunt gene
rancia. et ad nutriendum et ad imple
dum corpus perabilis velociora sed tamen
instabilia et sic dissolubilia —

Acutorum morborum non omnino esse prava
actiones ad sanitatem ad mortis ...

Acuti morbi velocitate sui fluxus di
cuntur et magnitudine. estimando. in fe
bris quam cito finitur non acutus est mor
bus vocandus. pro acuti morbi ... in ... sunt
modis vel de acuta ... non in uno loco cor
poris sed in omnibus equali clausa vel de ...
acuta et in ... loco tantum opilata. sic
pleuresis peripleumonia squinancia. febres quoque
in acuto morbo continue et calidissi
me. acuti morbi sine febribus sunt in
ter sicut apolexia. diuturni vero morbi
de grossis sunt humoribus atque viscosis et
... non cito digerentur et in loco ubi mor
bus ... diuturni mor
bi non inferentes passionem alicui morbo sin
guia melie vel flematis equali habun
dancium ... hec ... si putrefi
ant febres generant in quibus ... pro
nunciationes testantur et etas pro tarditatem
motus sua ... In acutis autem
morbis non esse sunt aliud testantur. hac
quia perfectus medicus in hiis alii ...
non tamen semper sed non omnino ... etas
dicit pronunciationes sunt esse et in
acutis morbis maxime quod contingit
per velocitatem motus medie morbi quod
cum acuta sit instabilis. et de loco in

Marginal notes: fine (left of col. 1, line 4); residuum nutrimenti (left of col. 1); in certas (right of col. 2); hac si dicam[us] ... repugn... pro ... prenunciationes ... (right of col. 2)

x x alio[rum] humectatio q[uod] stomachi digestiva in sicci mutatur et hii mutantur contra alii humectatio a stomacho ex [...] q[uod] a stomacho ad ventrem advenit

(marg.) + l. facili
(marg.) + al. humectantur
(marg.) + aliis p[er]manentibus similiter sibi secundum ea iudicamus

vel
(marg. above) immutatur
decem plurimum est mobilis —

Quibuscumque in iuvenibus existentibus ventres humidi sunt senescentibus ex siccantur. Quibuscumque in iuvenibus venter est sic ci his senescentibus humectantur —

Hec non semper contingere sed in pluribus debemus intelligere quod idem aliis testatur cum dicit quibuscumque est humida ventres humectes iuvenes sunt + melius conveniunt his tibus siccos in senectute tamen de trius siccantur cum ut in pluribus senescentibus humiditatem sive siccitatem ventris etiam absolute intelligi si secundum mediocritatem dietam ut si cuilibet in iuventute dieta qualis alexandrinus fuit in principio prandii sui pisces salsos et porros ad cenam tamen postquam phocam bibentibus in senectute vero dieta mutata ad le ves se vertentibus et ad pontica vina et similia. In his itaque non diversam complexionem arbitramur + humectatione mutatam et cum si in iuventu te stipticis lentibus mespilis et po ciis vini aliquibus dietaverint in se nectute vero ad alexandrinam di etam se vertit non nisi iudicabit + inequalibus dietantibus considerare debemus si digestiones mutentur in quibus procul dubio ab etate conficitur in quo est considerandum qualita tum corporis diversitas que ven trem in humiditatem vel siccitatem mutat hoc non fit ut multi investigant

(marg.) his
vivit medici et ego hic demum disposui sed est hoc volumus hunc ret non sufficere videm vini solum tum in facie destinam non ita hic recitamus proprietatem operis volo quod recordaris que in libris de vir tutibus naturalibus et circa acci dentibus diverum ventres in quo humectantur humiditate nutrimenti que attrahi ad exitum quia vel quia plus quam epati necesse sit recipiat vel per velocitatem cibi ad digestionem egredientis cum cibus modum excesserit ex quo tertio cepe non pos sit superflua humiditatis digestionis liqui dam illam reddentis si autem velocit exierit non inducere cum tante di tur epar ut humectationem recipe posset velocitas cibi egredientis fit ut per universam colam ad stomachum et ad intestina a colera missam ut propter defectionem attrahentis huius loci et virtus expulsive virtutis cibum plus desiderant recipere ex oris stomachi nulla frigiditate vel ex debi litate stomachi per firmitatem + virtutis retentivis contentam stomachi per humiditatem ipsius deficientem ventres quod in iuventu te per firmitatem oris stomachi hu maiorem cibi quantitatem ex desiderio acceperint cum in senectute cor pus + firmitate frigidetur et augmen tata stomachi frigiditate necesse est appetitus minuatur quia quod primo manducat humectationem cibi ut potest primum prima humores ex necessitate digestionem habere siccam idem contingit habentibus

(marg.) l. p[er]gat[ur]
(marg.) + sufficiat l.
(marg.) = humectatione
(marg.) = felle
(marg.) + al. frigiditate

minuam humiditatem propter nimiam
colam ad intestina descendentem
cum n. ad senectutem venit
decolarem iuventute propter defectum
eiusdem continualiter vacuitatis enim in
senectute vacat iuventutis
deficit digestionem necesse fuit de
siccari humidi ventres in iuven-
tute propter defectionem continuitatem
non cum in senectute ad contrarium
deveniant ex necessitate cum calore
in iuventute habitum in senectu-
te non amittant. si enim stomachus in
iuventute infrigidatur in se-
nectute frigiditas augmenta-
tur. defectum ergo continue remanet
nec qualitates sunt aut quia de eo
complexionis fuit actiones desunt hic
ex necessitate. Et si itaque ab initio
calescat in senectute virtus con-
fortatur continentia complexionis. non sicut
non sit nihilominus cum autem fuit
humida. quae si humida non est virtus
continentia ab initio non defecisset
nec prius calidior. atque fuit calida
contraria ergo quia in iuventute
venter sit humidi senes in
contrarium deveniunt plurimum in
senectute. Vero humidi qui in iu-
ventute fuerant sicci. siccitas
enim ventris fuit propter puncti-
tatem calidi ad apertionem. vir-
tus eius fuit vel ex punctitate co-
le ad stomachum et intestina ve-
nientis a felle. desiderium vero
deficit eo festinante satura-

ri. quia calentes appetitus loci. sic
etiam ante humidi vel propter temperamen-
tum est eius vel propter calorem suf-
ficientis quod cole ad intestina des-
cendentis a felle ex eius firmitate co-
lam non generante vel ex virtute
generativa in stomacho. cum iuventus com-
plexionis sit siccior sed omnia cum assimile in
membris in contrarium mutabuntur in se-
nibus cum n. ex stomachi calore appetitus
deficiat in iuventute quoniam in eo
est in senectute frigescente
desiderium augmentatur necesse est.
Verum accipitur plus cibi quam expectat
virtus naturalis continentia in iu-
ventute fortis propter siccitatem sive
complexionis deficiet. In senectute ex
nimia siccitate et digestionem velo-
cem exire. sicut vero in iuventute
propter punctitatem cole ex eius puncti-
tate digestio in intestinis solet tarda-
re et humectatio per nimia in eisdem
qualitatibus permanet et ergo post
frigidior quidem durant. et in hu-
mectationem cohere non possit et
digestio humidi sit. Istae per breuita-
tem huius operis breviter hic tangit
dispositiones licet non ignorarem ea quo-
niam et oculta forte his qui libros
nostros late de hiis tractantes non
legerint sed tamen ad medicinam tendenti-
bus solum hoc posse sufficere vidi
per eius indigentiam soluit.
Dicendo potest intelligi esse
sicut Galienus dixit et in libro de
humana natura dixit. Si vinus

potus. i. vinum rubeum forte solvit
per digestionem. i. appetitum communem calidum
et frigidum in actione sua post ergo

Marginalia: al' et — al' cum et calor — l'fecorum — stomachi — al' gitativa — facit et tardi — tendentibus — vinar

am

[illegible] fit [illegible]
quod [illegible] disposuit [illegible]

et idem morbus contingit omnibus
iuvenibus et senibus. feminis et
maribus potum vel aquam bibentibus et
est. hic liquido innuit quod post [illegible]
esse intendit quod famen hic augendi
est nec famem caninam cum [illegible] intelligit (al' auferre)
ablationem nec famem naturalem
appetitum facientem. sed eam que
cum nimio appetitu [illegible] est in
cessabili quia mediante appetitum non
cautus quia solam vinum solvit famem (+ caninum)
eam ex nimio ieiunio vel ex nimia
inanitione corporis provenit non fuit
vinum magis impedit. si quis enim fa
melicus huius ante cibum vinum acceperit
cito spasmum et alienationem mentis
incidit. quibus quod vinum confortari vel
tamen calefactivum sed quia acetum non
solvit quod calidum non est. ergo quod vinum
dari rubeum vel rufum non accidit
salvaria autem conveniunt in primis
pinguia et unctuosa que si non a na
turali fuerint artificiali ma
chinentur et post cibos huius [illegible]
suppedita ergo dari. si [illegible]
protenditur velox cassatio sine fa (al' sanat)
mis si ypo. intendit et bene quia ap
petitus caninus ex frigida complexione
stomachi esse deprehenditur ut de accidentibus habi
tibus [illegible] superius se multiplicantibus
[illegible] autem cum alimentum sit [illegible]
solum caninam famem est necesse. qui bo
[illegible] intendisse ypo. putant vel
cum a sua intentione deviant. sic
primis quia particulariter iste inten
dit [illegible] acceptum [illegible]

[illegible] appetitus [illegible] quod [illegible]
quod bolismus ex sola exteriori frigidi (frigiditate concretis)
tate causatur qui in principio famis
fuit [illegible] augmentum deficit
Ex plenitudine quoque egritu
dines fiunt evacuatione sanatur
et quecunque ab evacuatione ple
nitudo et aliarum contrarietas
Si morbus aliquis ex plenitudine
fuerit plenitudo [illegible] cessante non
est intelligendum cum evacuatione me
lius sanari. sed tunc tamen plenitudo
est evacuanda cum morbum cessaverit
habundantia nec in hiis diutius est (+ al' morandum)
morandum cum contrarium contrario suo sit
medicandum sed quia sepe iam sit
dictum et sed quoniam ypocras ostendit naturam
membrorum et similiter accidentia morbos conven
tencia. disputatio quod vero tamen erit
[illegible] similis sequentibus morbus quos ces
sare innuimus cum contrariorum per sum
contrarium cessavit. quia si causa morbi
sit caloris frigiditatis erit curatio et econtra
rio. si [illegible] plenitudo subsequitur ad (+ et si tanto sit)
curam evacuationis ergo facilioribus
cibis corpus nutritur et ita cito reple (l' abo cor)
tur. quidam tamen arbitrantur quod
non ex inanitione generentur morbi
sed hic non intelligit solam febrem esse
morbum. si enim intelligerent morbum (+ al' nocere)
esse omnibus actionibus nocentem et omnem complexio
nem actionibus nocentem esse infirmi
tatem nimiam inanitionem causam esse
morbi non dubitarent. invenimus
enim quia minus fluxus seu men
struus seu de emoroidis vel menso
ribus omnibus vel pluribus noceat

actionibus aliquem eum cadunt in
peripsim et fastidium et natura
lr cahdi in febres inanis de huius e
go dixi quod non sit et ymag. sed tamen
volo obviare huic mediocrum suis
qui semper de solis nominibus garriunt
putantes se docere de rebus quarum
nomina sunt. ait enim inquiunt cum
morbi non est sanatio morbi sed quod
prohibitio intende infirmitatis. de qui
bus non etiam sim quod eorum intellexerit
huius. ego dico si causa morbi auferatur
nec incipit inveniatur quod in corpore
erat curamentum est morbi. Si sit autem
causa morbi generativa et morbus tamen
adhuc fecit sicut plenitudo cum
eius ablatio paruerit [illegible] quod vocatur
prohibitio curandi morbi. si vero cum [illegible]
nire incipit curatio eius opportet
ut [illegible] prohibitio custodiam sanitatis et
sanare et ablatio [illegible] est pars appellatur
que prohibitio custodiende sanitatis. vel abla
tio [illegible] morbum fovere. si non cau
sa illa iam pervenit. et opposita sit natura
solum sanare. unde hoc opportet est quod
causa que eveniret incepit prohibita
est sanari et que est curata est. sic
antiquos invenimus morsum rabidi
canis duobus modis non curari. alii
.n. dicunt sanare rabiositatem canis.
alii prohibitio custodiam sanitatis ne
veniat rabiositas canis. ~

Acute egritudines in .xiiii. diebus indicantur ~

Acute egritudines magne sunt et velocem habent motum et necesse est ut velociter veniant ad statum et magis statim moveatur morbus qui motus crisis vocatur

ad quod huius [illegible] pro intendit. alii .n. in hiis infirmius sanatur subito. alii subito moriuntur. alii non moventur ad viam salutis. alii ad viam mutantur morbis. si tamen ad neutrum devenit. Cum ergo motus ille est quartanarius sicut dixit ypo. in prima epidimie pericula aut utique est ad salutem aut ad mortem aut ad melius sive ad peius [illegible] quia est necesse in prima acuta egritudine ex sua multitudine et fortiori accidentium periculositate aut subito inveniri virtutem et infirmum prope aut moveri ad expellenda nociva quibus expellendis si prevaluerit fit fit bona crisis et laudabilis. si autem vincitur mala et pessima conficitur crisis. unde crisis in acutis egritudinibus non ultimum tempus morabitur. huius autem in morbis .y. duas ebdomadas continuant quas egritudo acuta non excedit. alii crisis ante xiiii. diem venit. Multi .n. quos cognovimus et vidimus. et [illegible] in epidimus de multis testatur crisim habuerunt in [illegible] alii in [illegible] sed tamen non laudandam sic in prima [illegible] qui yppo. vult intendere [illegible] libris se excusat. hic enim obscure [illegible] ego autem [illegible] hic dixi latius et planius. si autem crisis non compleatur sed in pluribus partem moveatur in quibusdam diebus post has complebitur quas .y. in prognosticis [illegible] et in subsequentibus [illegible] erit hic autem modus crisis qui post [illegible] et .x. dies non completus erit sed quamdam permanens morbi post modum crisim suam explevit et habet

xiii

finem terminum quem non transit. legimus autem xl. morbos quorum crisis .xiiii. die vel ante venerit esse . p. absolute acutos vocavit. morbi vero acuti quorum hiis diebus non expletur crisis sed permanencium aliquorum pro striorum terminus complebitur non absolute acuti vocantur. sed quidam quam diffinitione ab eo sic expellantur. quidam inquit acuti morbi sunt qui de quadam qualitate in quamlibet aliam sunt mutatis quos etiam nominat in pronosticis. oportet inquit agnosci bonitatem flatus magnum signum esse salutis in omnibus acutis morbis qui sunt cum febribus quibus superveniunt crises xl. die in hoc libro docuit . ypo . morbos absolute acutos quorum terminos xiiii. terminantur die. vel prohibent non quo taliter intendit sicut quidam sunt arbitrati ut non crisim dicet xiiii. dierum dicant sed potius xiiii. esse finem sicut putaret. Quod si sic intelligitur tunc et in morbis non absolute acutis xl. crises considerabuntur quod verius est et idem in illo et eodem sed et aliter dixit. acute inquiens egritudines in .iiii. et .x. diebus iudicantur. In pronosticis vero dicit acute egritudines cum febribus .xl. diebus iudicantur. que verba cum non possint hii intellectibus suis in hanc cum ablem[?] immo prodigiosam suspicionem in qua disputationem inciderunt. sed ipsa veritas testatur quod absolute acuti in .xiiii. diebus terminentur. Vocant enim medici morbum acutum et velocem. et morbum autem sordinatum ab initio habuisse et hunc terminum transisse. nisi vero qui de hiis causis supervenerit quas iam diximus. aliud autem quidam morbus ab initio prima die debilis est. et deinde postea non acutus et fortior fieri quarta die incipit et moratur terminus eius in .xx. diebus est. et aliter morbus qui sexta vel septimo die fortior et acutior est cuius terminus nisi ad .xx. diem moratur. sed nullus finis morbus ab initio acuti continui et ordinati motus cuius termini xiiii. dies transgreditur. Morbi vero illi tamen divisos. et inordinatos motus habentes a uno quoque die ad aliquos consequencium qualibet pervenerunt. plurimi eorum morbos autem quorum motus divisos dico. hos esse dico qui confortantur aliquo die et augmentantur. post vero sine initio debilitantur. et deinde ad idem acumen suum revertuntur. si quis aliquam perspicacius intenderit qualitates morbi absolute ab acuti illius inveniet acutum morbum motus velocem et ordinatum habere. xxiiii. die transire.

Septima quarta manifestat alterius ebdomade . viii. principium contemplaria vero .xi. hec est enim .iiii. ebdomade contemplaria vero rursus .xvii. hec est .ii. .iiii. quidem a .xiiii. vero .vii. ab .xi.

Vocat hic intendit iudicativas dies aliquas futuras crises prendentes quas iudicativas vel indicativas vocare consuetudinis ... contemplativas vocare

Marginal notes:

legimus

al' xiiii. dierum

ideo superveniunt

In hoc libro docuit . ypo. morbos absolute acutos quorum terminus .xiiii. die preparans[?] vero quod tali intendit sic quidam arbitrati sunt .xiiii. dies prodigiosi sic quod ista verba non possunt intellectu conari in hanc mirabilem

. cibus crisis

al' septime quarta indicativa

prima

sequentis

Vel non vero disputationem inciderunt

non quod .xx. .vi. dies et due hore faciunt mensem ... quod xx. dies et ... aliquibus diebus sumpte

Sempta .viii. .vii. hore ... idest ...

.vii. .xiv. .xxi. .xxviii. .xxxv. ...

non quod .xx. dies faciunt mensem medicinalem ... alii dicunt quod in .xi. dies

.vi. et sep. .vi. in .vi. ... sep. .viii. ... dies ...

... septenaria ... discernitur ... ... geminite

... crisis

tur sic in pnost ostedit quare qntum
facit quaternarium diuiderunt res v
namque ebdomadum iiii inquit no
ciat vii xi ab initio morbi xiiii
xi ei fe mediatur et ebdoma
decem dies iiii item eadem ratione sit
xvii de xx enunciatiue qui dies
sunt dies xvii p medium sept
timanam diuidit et est sed dies v
iiii sed tamen si septimana sequens
de septimane est continuanda
hec ipsa primam ab hac secunda
separat enim alterius ebdomade xv
diem fecit. sic fecimus medium ii
enim etiam ebdomadum in xxi
terminauit si xiiii facere initium
tertie eius etiam in xx finiunt
et qui fecit primam et eos iiii sit
qui ondi quare duas septimanas
separat etiam secundo si quiserit
sufficit quod nobis hic intelligitur a
quod longius tempore experime
tis certificatur remota causa
intellectus si aliquis de illis di
cat infra iiii in epidimia quibus
crisis in hoc iure uenit prima
tres septimanes in xx finiet sit
secundas secundo tres septimanas i
xl hoc quare modo iiii lxxx
si quare experimenta testificantur
et nos idem ponentes .
recitauit in epidimia cum crisis
in hoc die uenerit sed opus ne
iterum protenditur si quis inst
mor recitauimus sufficit quod tem
pore quod dixit in pnost crisis
inquit in acuta fe in eodem me

saluandis secundum et pituitis q
febris in saluandis si signa lau
dabilia et perfecta sint in die fini
tur iiii uel aliter sibi mortal et
pessima si autem iterum est sine contra
ronius . . . sextus xi
qrtus xiiii . a xvii sextus
mecessimus huius . . . cursus
in egritudine acuta quartanas
usque ad xx protenditur quibus
in febris tunc quia tertia septima
na se sit iniungenda et xvii dies xx
est nocia — uernale

Estiue quartane fiunt febres
autumpnales non longe et max
ime que coniunguntur ad hyeme.
Non solum . . . febres sed et
iam omnis morbus quibus hoc temp
re citum facile soluuntur et per
totum corpus spargitur et anel
lantur . si enim uirtus sit fortis
et citum morbos generancium
purgatiue morbus cessat et qui
escit . et si sit defectiua deficit ag
gratione illa unde fit ut morbi
nullus in estate prolongetur.
quare propter longiorem morbum
introducit ut per hunc certos di
res intelligi sicut secundo in esta
te citum dissoluuntur ad bonum
etiam uirtus cum illis ad
malum . secundo contingit in hye
me ut humores congelati quies
cant in interioribus corporis et
uirtus permaneat fortis unde in
secundo morbus finitur cum citum ipsi
generantur minorentur nec infir

bifaria
o dierum x
tertius permedium dies iiii
octaua primi
o quare diuiditur nunc se
tenet tertia
cauda
secundo ultimo
o secundum primum
o omnia ex eos omnium ultimum
a in finita
tempo
o quasi tertius diem iiii secundo diem viii
dilatationis dies
o quartane fe si testate diuerse
morbos

am

nimis moritur cum virtus debilitatur —

Febrem in spasmo melius est fieri quam spasmum in febre —

In assequentibus quidam spasmi nascuntur de plenitudine et quidam de inanitione. Dicitur si sano spasmus veniat subito necesse est illum de plenitudine fieri cum ergo sit. et inter si sunt humores. ipsum intrare spasmus fit intentes quibus si febris superveniat plurimum calefiunt et dissolvuntur chimi nimium spasmati. implet ... autem febris supervenerit acuta vel peracuta totum corpus desiccatur. Desiccato si spasmus successerit malum magnum et periculosum erit quia nimio ad sanandum tardante magnitudine morbi non breviter finiente necesse est mors sequatur virtute dissolvente —

Non secundum rationem alleviantis non oportet credere nec valde vereri mala que fiunt irrationabiliter. Multa enim talium sunt incerta et non valde permanere nec morari consueverunt —

Omnia de hiis rationabiliter dicenda in libro crisis dicta non quod hic dicendum nisi quod cum hec sufficiat explanationi verborum. In magno quidem et forti membro subito si venit alienatio non precedente purgatione et vomitu vel egestione vel sudore vel naribus sanguine nec signis apparentibus coctionis

oportet eadem vel considerare illi alienationi sub coctionis apparentibus perfectis significationibus et infirmo malum superveniente cum mentis alienatione seu febris duritie sine virtutis defectione non oportet de hiis timere. non enim diu permanent et aliam crisim significant laudabilem. Et qualiter cognoscamus et prudentes pervenimus in libris crisis minimis —

Febricitantibus non fortiter nec omnino sufficientem permanere et nichil minuere corpus aut contabescere magis eo quod fit preter rationem hoc enim longitudinem egritudinis sive vero in debilitate significat —

In hoc libro dixit conditionaliter non fortiter quia absolute dixisset febricitantibus non omnino sufficientem permanere et in corpus minuere falsum comprobaretur. Non possibile est enim febrem venire et fortiter cum eius plenitudinem et minus quam sicut aeris fore et corpus minuere. nec si fiat malum signum est. sed si minuatur plusquam oportet malum significat. Est sine febre et fortes sint sive debiles defectionem enim significat virtutis. Et autem dixit contabescere non est accipiendum sic absolute sed secundum ... abusive enim positum est pro macrescere. Bene autem addidit magis eo quod sit sine ratione ut intelligeretur febricitantibus

inibi

acuta

cor'

al' alleviantis

al' alienato

al' alleviant

difficultate hanelandi

in malum

virtutis

— o pun in decrepiti mag᷑ & velocius macrescunt
si nō eadē ĉa pueri .n.

nō fortis si diminuatur corpus
aut permanens plus q̄ oporteat
malum est magis eo q̄ si inoue
nit permanente morbo · si enim
plus q̄ corpus permaneat uel
macrescat · malum est · bonū
autem esset si dimiū hec intelligen
tur ostendet · si dimisit qua in
hoc libro congaudet breuitati ·
Has aūt intentiōnem ypo · di
gnū est ut interpretemur et expla
nemus oz inque qualitates corporum
considerare · utrum crassescant uel
marcescant secundum qualitatem febrium
et longitudinem morborum etate
quorum et tempus et regionem
aeris complexionem sensibilem purga
tionem uigilias · tristicias · cibos · po
tiones · si enim febris maior sit
et uelocior macies fiet · velo
cior autem maior et prolatior
morbi magnitudine etatem quo
que considerare · pui · n · propter breuitatem
et calorem dissoluuntur · senes et
decrepiti plus propter defectionem uir
tutis tempora anni & regiones et
aer si calida sint et sicca citius et ma
gis tabescere faciunt corpora sicca et hu
mida claudunt ea et continent dissol
uenda dissoluendam purgationem sen
sibilem nō est in hoc loco tangi neccesse
enim omni hōi sic intelligere ut si e
nominibus sudor ego fluens sanguin
nis suis macrescat plus q̄ neccesse sit
abstinencia · n · cibi idem facit et
tristicia et nimius motus si tamen
nō in febricitantibus quia nō mouen
tur cum plurimum debeant iacere
et quiescere aliam in istis febres

medit · et cum festinet repatiare ex
nimio motu macies eum sequitur ·
aliū quorum alienationem insirum sus
tinent · et motū in lectis nimiū
et loquelam nimiam · quorum pauci
in diebus paucis neccesse corpus ut macrescat
et uirius custoditur · et si facies per
manet eius et illo in ille horum singu
lari defectō uirtutis significat
si tamen singulis est causa ut nunc
retur · sic · n · macrescit corpus ita
et uirtus minuitur corporis si nō nō
his precedentibus plus q̄ oz minoratur
defectionem significat uirtutis
et hoc e quod ego dixi · cum esse de
ctiorem maciei sic aut · y · intendit
de macie corporis plus q̄ oporteat
rit semper · enim · portendit defectionē
uirtutis huius sed inferre nolo qui
dam · unde in febricitantibus minor
actō subsequitur corporis · est autem sub
tilitas humoris et rarefactō corporis ·
que duo si iungantur fiunt uelox
causa minorandi corpus quod minora
tō sit oculta · et insensibilis nocitur
amedicis sic si contraria · i · si grossities hu
moris · et constrictio porosorum adiuuent sunt
ea ut corpus permaneat si facie tem
is q̄ · y · monstrauit quod dixit hoc lo
gitudinem egritudinis significat
diminutis oppositum sibi q̄ breuiter
hic ponendum erit febricitantibus
nō fortis si si facies corporis perma
net · uel minuitur plus q̄ oz ma
lum est permanet · n · si facierum contra
rem facit porositas et grossities humo
rum · et multitudo eorum unū et
morbi significatur longitudo minui
minuitur Ideo corpus plus q̄ oporteat

Margin notes, left:
— sp̄s
— corpus patiatur
— potiones
—
l' sensibile
— facile
— o venit nimis l'
t'o si
— sibi

Margin notes, right:
huius q̄o corporis maioratur
— explicationem
— coadiuuenti
— & plus q̄ oportuerit

Below the text:
aliū al' ex parte ciuium ~~ ... ~~ i febribus

Hac autem humorum facit subtilitas poro-
sitatis raritatis aut virtutis defectu.

Incheantibus morbis si quid
videtur movendum move
in statu vero quiescere silentium
melius est.

Qua de causa hoc dixerit ypocras
in subsequentibus tangit cum
dixit esse principium et fines om-
nia in becilliora nos autem omnia intelli-
gimus accidentia. seu [illegible] cum accidentia fa-
ciente non necesse est esse maiorem
in salvandis humorum est [illegible] in [illegible]
fuit in statu simile et in principio
dixit movere cum infirmus debe-
at sanari. Morbum .n. non solum [illegible]
or movere in statu sed nec autem statim
in fine .n. augmenti medicinari cuius
virtus sit defecta in defectione
mortali sed or futura predicere et
ita ab eo fugere. si autem [illegible] sit
morbus et levius esse ad fortem me-
dicinam indinimus faciam g. y. pro-
tendit hic fortis medicina est [illegible]
dyal. et alia farmacia quorum illius in
statu est faciendum cum [illegible] sit
certo morbi sicut in libro crisis dixit +
quo in tempore plus or in morbo
digerendo naturam adiuvare quam
farmaciam facere sed in initio or hoc
facere ne de in minimam quia natura
ad digerendum allevientur et
corpus fiat facilius in statu non
sic quia tunc laborat plurimum
natura virtus sed naturalis et spiri-
talis custodiantur.

Circa principia et omnes fi-
nes omnia sunt imbecilliora
circa vero status fortiora.

Sic omnia principia esse accidentia et fi-
nes intelligit esse debiliora que
sunt hec accessiones et febrium in-
terpolationes. vigilie. dolores angu-
stie sitis cum aliis horum accidentium ge-
nerativa. i. morbus necesse est ut decli-
nare incipiat in statu si sit morbus
sanativus.

Ex egritudine bene suffi-
cienti nichil addere corpus
malum est.

Hunc aphorismum subsequenti necesse est
iungi subsequens enim. et ypocras dixit
est ex egritudine nichil de plus
omnes male habentes malum et e.
hic debilis minuit corpus nichil ad-
dere ex virtute cause deficien-
te que est digestiva effecta ex cor-
pore mala aut ex malorum humorum
habundancia.

Plerumque omnes male habe-
ntes sunt principia bene re-
ficientes et nichil addentes in
fine rursus abstinent sed vero
principia abstinentes fortiter
postius non bene reficientes
melius evadunt.

Hec sunt de exeuntibus egritudine
dictum est quod manifestatur ma-
nifestetur est ex hiis quod nichil ad-
tes de convenerint autem y. et ceteri
antiqui [illegible] addentes intelligere egri-
tudines sunt exeuntes si quis exeuntes
egritudines sunt [illegible] nichil addens
et bene reficientes [illegible] unde hec con-
tingunt in fine abstineant re-
sum [illegible] diu augmentatum ut
[illegible] appetitus patiatur
Et y. intendit quod bene reficientes
dixit

+ in statu
= in statu
— .i. n. morbum or medicari
÷ sana[illegible] sit morbus [illegible] spes salutis habeat
÷ [illegible] facta
+ non est [illegible] in statu [illegible]
— ubi
÷ [illegible] bene reficientes
qui
+ [illegible]
titus
— ca [illegible]
[illegible] fectu

et mel addentes. Dixit ideo in
alio afforismo dixit sic. ex egritudine
non reficientes ... farmacia nocere
est abstinentia. in sua principia forti
ter positis. Sed male reficientes
melius continent quia natura debili
tenent in multo impedita ad dige
rendum fuerat ea supfluitate que
sunt abstinencie in ~

In omni egritudine confortari
mente et bene ad oblata se
habere bonum signum. Sed malum ~
Cum in quibusdam locis. y. bonum
esse sive laudabile dicit non debet
intelligi ut infirmum sanari necesse
sit. Cum enim malum signum dicitur vel il
laudabile mori eum non est necesse. aliud
signum malum bonum significat. aliud be
num malum. esse bonum vel malum
in sua natura neque salvandi neque
moriendi necessitatem donat. Consi
deratur quod omnium virtutum signes
et ad sententiam operantur. sic
y. in pronosticis. Et autem dixit hic con
fortari mente et bene ad oblata se
habere bonum est et laudabile signum
in omni egritudine. eodem modo
intelligere sunt. n. quedam signa non
in omni homine bona. id in epidimia magis
bonitas significat forte et magnum signum
est ad salutem in omnibus acutis egri
tudinibus. Cum autem confortatio men
tis bonum signum. et laudabile sic h
... dispositiones. Mens sana sani
tatem cerebri. et panniculorum suorum
significat. Similiter sed et diafragmatis
et omnium membrorum nervosorum et ma
xime cerebro ... similiter si
infirmus bene se habeat ad oblatum

sanitatis cibum sive et cetera bonum
est signum. et hoc etiam ... cerebri
que cum omnia sint sana salutis spes
est magna ~

In morbis minus periculum est quorum
... quorum ... et eta
tis et habitudinis. Et horum egri
tudo inest magis quibus non
... sed aliquid horum inest ~

Natura multis modis dicitur. sed hic
talis eam intelligit et qualiter ea
hic alibi ponere convenit. si enim
in libro de humana natura natura
est in qua ... apollo ... ac
si diceret si morbus est proprius sive
complexionis et alterius i. etatis figu
re temporis minus molestatur
quam si sibi contrarius. ... morbus
calori ... etatis figure et
temporis calori ... que
nihil est et contraria ... ut in isto
... et sicco. et hoc est quod y. dixit.
Viodi ... qui librum fecit de eb
domadis ... huius ... esse ei
... morbo similem morbum fa
cit quasi ... et augmentare
contrarium. Sed morbo eundem est ces
sare quia omnis curatio ... sive
est sic. y. dixit. Intellexit enim
omnem acutam febrem in hyeme
... acutissimam esse que natura
temporis ... non posset ... for
tis esse. Cum enim natura temporis
nec virtus infirmi non proficiat
... minus debilitatus infirmus. hoc
etiam experimentis potest intel
ligi. si autem consideres febres ca
les acutate. alteram sed in estate
alteram in hyeme. hyemalem in

Marginalia: ... adest ... ; visa ; ... ; ea ; ... ; ... ; solvente ; ... velocius sanari ... estate non recordans febres acutam hyeme ... ; ... corpus ...

Sibi[?] ad fi[nem] sermutaverit fuit fructus magna p[er] ... q[uam] ambe ...
... adiuto[rio] febris acute fuit p[er] laudis est ... sapiat signis ...
sit pura ... bona ... amarius ...

nemes periculosiorem si autem febris acuta sit composito cum acriorit ... causa est febris · non quod ... dicebat hic aff[or]ismo est contrarium si potius q[uod] firmamentum · quod autem de senioribus dixit · quod branc[us] et corize non maturantur licet hii morbi sint etiam sunt acuti non tamen sunt hic aff[or]ismo contrarius ex causis · primus quia res in natura non potest esse acuta et periculosa · secundo quia non dixit absolute cum adiunxit valde quod non ... esse · Omnis morbus nascens valde senioribus ex defectione virtutis etiam periculosus · Quod testatur ypo[cras] in prima epidimie periculosa quorum natura iniquit sunt communia · periculosum si plurimum sunt mortui nec hoc contrarium sunt cum · in naturam dixit clarius intendit si potius formam corporis que alii solet notum · si quis morbus acutus morbus in acutis amphorismis fuit minus acutus · tunc et augusti pectoris non solum facile periculosum infirmantur · sed etiam cum incidunt est periculosus morbus · multi enim erant verunt in obscuritatibus huius sententiarum morbi dantes non inferunt convenientem in contrarium est sive amphorismi si hic ... et a ... et ab ... sicut dixerunt intentione vel ... natura fruitur distemperantiam significant velud si causon que interdum interpretatur unum contingat in hyeme · minimum humores significat ... esse ... non in frigiori etate contingat ... si causon autem in etate contingat · timendum est quoniam multum calefacit

... in omnibus morbis que circa umbilicum et pectine[m] multitudinem habere melius est ... quibus et inferiorem fallentem esse purgationem et bonum vel potiore cum membra si non sint fortiora ut purgamentum sunt adiuvamenta magis ... nocumenta · si querendum est contra inferiorem dixit et vomitum purgationem retinent · illi periculosus sit vomitus enim omnibus preter esse periculosum inferior autem purgatio est occultior et minor · cum quod hic sint cavenda multo magis ... pectine illum locum esse intelligimus qui inter ... sine ... et ventres ... ventre ... in ... ypocras · esse ubi hoc et pectinem ... ypocras

Sana habentibus corpora in farmaciis purgati exsolvuntur celiter cibo malo utentes · Ex hiis ... intenditur quod farmacia sana esse non purgent si potius consumantur · deficiat virtus · et ... humiditas minuatur · unde necesse est dissolvatur. malo vero cibo utentes velocius exsolvuntur cum eorum corpora malis humoribus sunt plena · occultantibus se inter natura membra quas cum farmatia moveat apparere et suam malam actionem ostende est necesse · Quod cibo dixit duobus modis intelligendum est aut cibum exteriorem aut quod ex ceteris mittit membris · nullum enim dubium malum sanguinem malum generare morbum

Bene esse habentes farmacia uti difficile

movet sana

quia non est ita timendum

Aliud ... sana

...
X · ... necesse ... omnibus ... salubre ... ypocras locis ... dolorosis si molles esse et ... calefacti et tenues ... significat ... ut calefiat ... refrigerari ... difficile et ... bonum ... potiore

... sana ...

Vel detestabilior quod minus magis delectabilis appetitur

Antiquiores autem auctores dicunt quod maxime sanis accidit ex farmaciis cum exsolvuntur deperire. hic autem significatur cum in farmacia difficile et cetera dicitur. Multi enim vertiginem recipiunt ventris inde patiuntur cum magna angustia expellendi nocivum. unde et dissolvuntur quia potio laxativa contra sibi similia attractiva et non inveniat id est coleram vel flegma et aquosi humores et cetera non attrahit se ad sanguinem et carnem sibi simile cum magna angustia inde trahens.

Paulo deterior cibus et potus delectabilior melioribus detestabilioribus quidem magis est appetendus.

Non solum in hiis dandis voluntas consideratur infirmi sed quod edificatur huius ad minorem omnis. sapidus quo quisque delectatur cum acceptatur a stomacho amplexus retinetur et cum maiori debilitatione digeritur plusquam alius qui si quis sit abhominabilis fugit vomitus fastidium inflationem rugitus generantur.

Senes iuvenibus egrotant minus plurimum quecumque vero ex eis cronice egritudines fiunt multociens cum moriuntur.

Non omnis senex minus egrotat quam iuvenis. non omnis senex enim plus malam dietam quam aliquis iuvenis dirigit. unde et magis egrotant quam iuvenes cum corporibus sint defectiores quorum virtus deficit in cronicis egritudinibus cum morientur cum unde morbus velocius digeritur. morbi diuturni semper sunt frigidi. et idcirco senibus sepius eveniunt quia etatibus eorum magis competunt.

Branci et corize valde senibus non maturantur.

Si frigidior sit continuari velis tale est ac si dicatur senes minus egrotant iuvenibus. quorum vero cronice egritudines fiunt multociens cum moriuntur. unde branci et corize non maturantur valde senibus hic quod inferior auctor superius est confirmatimus. nec solum senes hiis infirmitatibus sunt commorientes cum et alie sunt ingentes. sic podagra arthetica sciatica frigido in testiculorum affirmata cuius gibbositas anterior sive posterior seu lateralis et ceteri etiam morbi in iuvenibus ad sanandum duri quanto magis in senibus.

Qui exsolvuntur frequenter et fortiter sine manifesta occasione repente commoriuntur.

Non omnis qui exsolvuntur subito moriuntur sed si cum condicionalitas adiungantur frequenter et fortiter et sine manifesta occasione. scio enim quendam in balneo immorantem inde dissolutum. quia balneis ex sibi necessariis ignis erat calefactum. occasio non causa fuit repente moriendi cum manifesta fuit. scio non in balneo dissolutum maxime ieiunium et alium non licet ieiunium sed cum parum acceperat cibum. horum causa vel defectio cordis vel minus sensus fuit. sed ex solutum ex manifesta occasione virtus spiritualis est deficit. sic quidam pressius fuit

Vnusquisque · vel stetit · vel stetit

tur · tempore

· tur

artetica sciatica

· alias

· alias

dum

qui enim dissolueretur tremore huius in precordiis. Unde et subito perficit enim senem [illegible] in minima dissolutione propter cardiaca huius bus frequens et fortis solet manifesta causa significat mortem et subitam solentem fieri in locis proximis cordi que postea ad cor venientem mortem infert. Si autem manifeste occasiones ut fluxus ventris emissio sanguinis longitudo egritudinis debilitato.

Solvere apoplexiam fortem quidem impossibile debilem vero non facile

Accidentia apoplexie subito toti corpori sensum et motum auferunt in tantum spiritualem motum. Et si aufertur maior et peior est. Si autem apoplexia [illegible] durat tamen et angustiose passio erit fortis. Si vero hec diu sic non eiusdem ordinis et aliquid quiescit passio autem fortis sed tamen priori non similis quia hec minus fit ordinis passio est debilis in qua sine dubio omni modo machinetur possibile est curetur. Causa autem apoplexie est enim hec [illegible] a capite in [illegible] non passio descendere. Et autem propter apoplexia cerebri fit aut quia ventriculi cerebri [illegible] humiditate sunt pleni aut quia [illegible] causa morbi magnitudo et fortitudo est sui qui maxime est incurabilis. Propter passionem anhelandi. Et [illegible] in hac passione lacertos pectoris mouentes se dilatare cum hec illi nequeant descendere et [illegible] angustiose et omnium lacertorum sit ablatus [illegible]

aliorum motus

arbitror ipsorum virtutem naturalis mobilem movet ipsos ex hoc dedico. Unde et in apoplecticis lacertos totius corporis invenimus moveri in aliis [illegible] passionibus non sit nisi raro et enim [illegible] sit exercitium cordis rei causa quia nostrum anhelitus desiderati hora illa. In apoplexia non solum propter anhelitus appetit sed etiam virtutis defectum sicut invenitur in virtute defecta ex febribus quorum lacerti in corde maxime movetur ut multa quantitas aeris qui paulatim recipere nequit multo impetu respiratur.

Strangulatorum dissolutorum nondum mortuorum non resurgunt quibus spuma est ad os fuerit

Spuma ex duobus modis concreatur. Cum corpus quam conualuit vento et spiritu et humiditate que nunquam quiescentium cum multum prius multum corpuscula inde conficiuntur. Deinde cum datur quod talibus per humiditatis qualibus parte ventositatis. Unde quasi quedam granula rotunda [illegible] eritur et multa quorum cum sit viscosa non cito est dissoluenda sed diu inmoratur. Ita concreata sic in equorum videtur fatigatorum multis cursibus et in porcis siluestribus irascentibus causa corpusculorum [illegible] et eorum [illegible] commixtionis et [illegible] virtutis corporis collisione cum motus [illegible] in [illegible] que de uno sive de utroque sit corpore ut de nimio calore. Unde tamen nobis potest obici a calore sine motu non passe fi. Quibus respondemus

·da·

causam [illegible] virtutis motus spiritualis

ad inferiores partes corporis [illegible]

sciatica

maior

nibus

al' p[illegible]ore

al' [illegible] corpuscula [illegible] diuisis [illegible] ficiuntur

mors

vel [illegible]

per hoc quod sensu percipiuntur. Spuma
duobus modis generatur. vel per ma-
gnum motum quo aqua maris per-
cutitur. que spuma ex motu et
percussione parti percipitur et consi-
tur vel in olla per nimium motum
calorem quod videtur in alibus. In
arteriis .n. virtus sui motus spu-
mas generat impulsus. In porcis silvestri-
bus fortitudo caloris in equis cur-
rentibus nervos similiter adiuvatur. cum
enim aer in eis nimio et spiso
motu interius et exterius moveat
saliue dividuntur. et aeri commis-
centur. sic quod generatur spuma
item de pulmone ascendens fluxus
saliue quod quamvis augmentat quantita-
tem spume illius. unde arbitran-
tes spumam illam alterius ascendere
tantur decipe multis erroribus. Im-
possibile est enim tantum spumam
sine motu aliquo ascendere motu
etiam vel studio impellente sine
quibus duobus a stomacho nichil ascendere
videtur. Item impossibile est a
stomacho fumum ascendere sicut a pulmone
fallatur flatu impellente quod manifes-
tius sanguinis a pulmone exitus. quia
ut spumosus et quasi spissa spiritus pul-
monis a stomacho secundo non est. sanguis e-
nim a pulmone multus et subito
est. et cum tussi. fumus secundo exterius cum
expulsione flatus paulatim ex
humiditate pulmonis egreditur.
et idcirco inde tussis contrahatur
cum autem callum circumdederit suffoca-
tione cor et pulmonem necesse est
fumosum aerem expellere. Quod
nos innuimus in libro de pulsibus quare

nocens sit anelitus. Cum spumosus
aer nequeat exire propter nimia suffo-
catione cum maiori angustia ex-
pellitur a pulmone quibus cum
propter aere naturali humidi-
tatis sive cutaneo sicut in san-
guinis [illegible] est inde quod
cum appareat per generationem signum cum
nimia sit angustia pulmonis propter
suspirationem suffocationem aliter
angustiatur cum pulmo propter calo-
re nimio sibi aliquid corde multo signum
accensio spume ex caloris ebullitione
et motus hanelitus [illegible] diutius
et pulmonis angustia in emissio-
ne signum erit mortale. sed tamen
aliud econtrario in pre suffocati spu-
ma apparuit et non mortuus fu-
it. Intelligendum quod ex sibis
.p. non in omnibus sed in pluribus
illud signum fit sicut et in alio
aforismo innuit. In iuvenibus mag-
is existentibus ventris humidi nec
[illegible] omnibus sive pluribus determina-
vit quod in fine huius particule dixit
expressius siccantur vel in pluri-
bus senescentibus.

Crassi valde cito interimuntur
magis gracilibus
Pectus crassos valde crasso a
principio sive nativitatis in-
tellexit. bonum enim est corpora
non in ultimum esse ella nec ultimum
macilenta que si talia permanent
usque ad ultimam senectutem veniunt
venit sine aliquo ultimetur in
macie quod in crassicie melius est.
crassiorum corpora vene sunt an-
guste. unde nec in spiritu habundat

am

nem in sanguine. et ideo cum e-
tas eorum processerit. pauci et plus
accidentibus extinguuntur sed maior non
sit. quia vero membra eorum principa-
lia sunt discooperta plus et robusta
paciencia temperati magis vero et de-
lectabili dietantes ne inter assescant
vene eorum. et alterate permanent et lar-
ge unde non cito extinguitur il-
lorum calor.

Epilenticorum iuvenibus alteratio-
nes mutationes magis etatis horarum
et locorum et victus faciunt.

Epilensia est apoplexie et una virtus
eorum est sed in apoplexia ad nervos
currens tota est ablata in epilensia
non tota sed eadem virtus quodammodo est
[illegible] impedita. viam vero facientes
chimi frigidi sunt. et grossi. unde etas
iuvenilis calida et sicca est. epilie me-
has rationes faciunt et [?] regionum mu-
tationes. sed non mutationes omnium
motarum sed corpus ad caliditatem et
siccitatem ferentium potius. et in-
tas absolute intelligi et humane
tis eius et epilenticis. sed enim passi-
o ex mala et inordinata nascitur
mutationibus. vero semper debent
esse ad meliora.

Duorum dolorum qui simul fiunt non
secundum eundem locum vn-
de mergat alterum.

Si minus locum eorum intelligamus
in potentia non vero sed locum tamen
habentem spatium. quedam prius brachi-
um. coxa. etc. et similia. In quocum-
que horum duo dolores sunt unus alterum
augmentatur in alio alter magis sen-
titur. si vero in duobus locis. [illegible]
simul in brachio. alter in crure sit
maior obfuscat alterum. vel contrarius
cum sensibilis ad maiorem tota via
sit. Idem et in [?] videmus quod
dolor est ante et nichil aliud maior
nisi vero fit de re bona. minorem
efficaciam obscurat.

Circa generationes saniei dolo-
res et febres accidunt magis
quam facta sanie.

Sanies de sanguine mutato est
in quadam qualitates inter malum
et bonum se habentes. mutatio enim
ad malum absoluta sicut putredi-
nem et fetorem se habet. muta-
tio ad bonum qualitatum membrorum sicut
temperamentum. sanies mutato saniei inter
utrumque se habet. nec enim de solo ca-
lore est naturali. nec non naturali
dolor ante tamen fit propter extensio-
nem membri in quo apostema fit et ca-
lefactionem sui. cor enim calefit ex
calore membri in apostemate est quare cum san-
guis moveatur ebulliens ad mutan-
dam. sanies est enim de sanguine
ut sic enim ex [?] et actuatione
unde et dolor et febris alleviantur
conversa in saniem et sanies iudicatur. ma-
xime si sanies egrediatur. tunc
enim iam materia consumitur et calor
extinguitur.

In omni motu corporis cum ce-
perit dolere requiescere statim
remedium est.

Exercitium est utile. Nam commovet
calorem naturalem et validas
facit que in nobis sunt virtutes
naturales. vitales animales. Unde quia
in exercicio sunt consideranda. et temp-

[Marginal notes, left:]
z forme p
- victus
= vr
Puerilitatis q̃
- regionum mut.
+ victus
p dieta
Causa hoc quia
Lo sic p̃z q̃ ig qm̃ fiat ꝯ stinguit la-
bia sibi cum loc intelligamus in po-
tentia videt si n. loc habitet tm vnu spa-
tium quadmodum animus

[Marginal notes, right:]
- sp
Pmus
Pmutand
z fac validi
et contrarias

et quietatis et modus intendi. nunc
de quietate regulam dicamus. dolor ergo
quiete et post longam quietem significat
locum cum fatigationibus. et a
hoc intelligatur necesse esse ut sic
se moveat quod membra de
leant ex nimio motu et cum ita
fatigentur ut non sine magno do
lore eadem membra moveantur
quies cum cepit dolor remediabitur.
Assueti assuetos ad labores si fu
erint imbecilliores aut senes
et iuvenibus facilius ferunt.
Sic autem sermo communis est nam
de sanatiuis hic sermo est et
sanis qui de quietate exercitii hic et
intendi modum sicut sit sic. et exer
citatis ad assueta ducere gymnasia.
dat autem p. nobis medicinalem sermonem
omnis consuetudo prius habita lenior
est alteri. n. altio aliter consuevit fa
tigari ut potest quidam pedibus
quidam manibus quidam ex aliis
artubus. et quidam ex totis cor
poribus. Item quidam eadem mem
bra ad laborem magis sunt exercitan
tes. alii vero minus. membra vero ad
laborem exercitatiora propria sunt ad
id quod consueverunt insuetis consueta
meliora et minus inde lesa.
Et multo tempore consueta et si fu
erint deteriora insuetis minus
molestare consueverunt. ergo
et ad ista consueta consumuntur.
Non solum autem de exercitiis ut in pro
ximo sed absolute de omni consuetu
dine dicit sive potus sive cibi sive
balnei quietis sompni caloris frigo
ris tristicie que omnia si sint consu
eta sunt insuetis minus ledencia

cum est que in exercitantibus eadem
membra dicta sunt ex consuetudine sic
ut de omni alia consuetudine dicturus
sum. cibus et potus propriam dant sibi
naturam de sibi cetera nutrimenti
membra. Item cibus et potus ex sua
inmutatione corpus in suam materi
am intrant que mutata largius au
gmentatur temporibus et ut a
bum et corpus quoddam accidens
mutatur et omnia nos invenimus in
libro de accidentibus ubi ostendimus esse
quod alii assimilantur cito assimilans
assimilat cum in suam cogit natu
ram et esse mutabile mutando sibi
mutat mutandum facile. Item
omnia corpus tangentia quibus mutatione
illud exeunt mutancia ut si aere
modo calido modo frigido corpus
tangitur frigido corpus constipatur et
et pori clauduntur calido aperiuntur
rarificantur. si autem corpus calido ac
re rarificatum frigidius aer tan
git statim interiora patefecit et mi
tius nocet sibi que omnia in libro de
consuetudine sunt dicta. p. hic nunc
quod experimento probamus nec causam
tamen ostendit sed tamen hic ponimus
sufficit quod in prima parte huius afforismi
diximus quod autem in fine dicit et
non ad consueta consumitur auctoritas
ut quomodo corpus recuperare sani
tatem possit. si enim homo bonam
consuetudinem habuit in dubio moratur
quod nullus est qui non aliquam non consuete
moveatur. unde imminet bonum
esse ad omnia probandam se consuescere ne
forte sibi contingat quod aliquam non consuevit
quod maxime sibi nocebit. hoc vero facere
potest si non in bona consuetudine permanserit

am

ad contraria se convertisse
Secundum ultimum et repente
evacuare aut repellere aut ca
lefacere aut aliter quomodolibet
corpus movere fallax est omnino nature
inimicum paulatim vero eciam et
ex alio ad aliud transferre vel
aliter — non operet
Hoc nobis innuit quia omnia extrema inimica
molesta sunt. Eciam enim perfectio non
est nisi in temperamento. unde ad ulti
mitatem devenientia naturam sunt
contraria impetu. et paulatim de
plementudine manifesta est vel simili
bus firme et bona et secura sunt.
In alio afforismo dixit non ad consueta
abicius transire — debere
Omnia secundum rationem facta
eunti et venientibus sunt rare
non transire ad aliud manere
constans est a principio —
Sapientem non debere infirma
ri. sed non illico in quolibet re si nobis
successerit. et si non actio appareat
ad quod intendit. sicut enim aqua
guttatim effluens per artificium sua
ius penetrationis solet quod unde sic et
in morbis ad digerendum diuturnitatem
nabilis et bene una sapiens esse extre
mitate et nodum tamen appetit a una tamen
non desistat rationabili transire ad aliud
duobus modis fit vel qualitate vel
quantitate. qualitate ut si quis a calidis
ad frigida vel humida mutetur me
dicamina. quantitate ut si quis ex ca
lidis ad siliora. vel ex frigidis ad supe
riora. dixit igitur nisi ad sedam rationem
medicantur etiam si noscendo cogi
cant sensum egroti adiutorium
sibi fit non tamen consequendum ad

alia vel quantitate. nam hoc facere me
thodice est et contra qui sibi existime
tur. non ut iuvetur manente e
gritudine que in principio inita
est eadem. nam si mutetur ut
ex terciana fiat cotidiana tunc
et medicamina necesse est mutare —
Quecumque iuvenes habent
humidos iuvenes melius existere
nostre melius continuant siccos
habentibus. vel senectute vero
deterius continuant siccitatem
enim ut in pluribus — senescentibus
Hic afforismo tam est expositus ut
potest superius. Et dicitur quibus
iuvenibus existentibus est hominis
est in iuventute fluxus ventris
vere quod superflua facilius egeruntur
si quibus hoc non fit senectus contrario
aqua quia eam siccius deinde desiccantur —
In magnitudine vero corporis
Ille iuvenescere decens
et non insuave est senescere
vero inutile et peius — in morbis
Magnitudo corporis procul dubio
hic dicitur temperamentum in longi
tudine latitudine. et profunditate
solum homines consequunt. dicit mag
nitudinem enim est solummodo longitudinem
item corporis in ultimitate latitudi
nis et profunditatis non tamen esse
enim est grossum. ypocras non ad
hanc magnitudinem intendit. non
enim hec mala est in senectute nec
grossum intellexit. et si sit
senectute molestum non in iuven
tute fit bonum. solum quod longum
intendit in quo quod dixit certificatur
hoc enim in senectute torquetur et
incurvatur gibbosatur. et iuxta ab

ad infrigidare
vel transire
— non exeunt
— quod
— effectum
— calidior
ad calidiora a frigidis ad frigidiora
— obviis quod rationem medi
singulare
— quod dicit exinde
segregantur
— quod
— in morbis
— sive grossitudine
corpus in longitudine sola
— magnitudo vocatur
— et gibbosatur

habente potentiam. talibus tunc contribu-
tur maiores musculi in senectute re-
unde cum in remanent sed diminute pe-
ius est huius quam inmorbilis et si contin-
gat et eisdem contra spinales musculos-

In hoc tertio libro sive hoc volumine
dispositum exponere quod in tertia
particula dixit de vere temporibus
anni et etate obscuriora tamen
volumus dicere in digesta exponere inmodo
horum quod per nostra consuetudine sanum
dum repugnandum quorum licet
sit huius que mirabilis visus est expo-
suisse et intentionem ypo. In hoc libro dis-
simulasse quidquid exposuit a quodam
magistro suo certe accepit. hic
autem mechanice addidit sed quod ex
experimento didicit. ypo. tamen hic testatur
quod non solum experimenta introducan-
tur.

Mutationes temporum maxime
generant morbos. et in temporibus
magne mutationes frigiditatis aut
estus. et alia secundum rationem sic.

Quidam arbitrati sunt mutatio-
nes temporum ypo. dixisse commuta-
tiones eorum ac si diceret alterum suc-
cedit et alterum. In mutatione hy-
emis ad ver generat sicut dixit
infirmitates primus dixit in vere
maniam meliam epilepsiam etc. cum igitur
ver et estatem mutatur et
intrum est estus. quoniam fe. c-
tenue causon et alia que nomi-
nantur esse estiuales sibi. et in
autumpno et in hyeme. Ita aliter ypo.
intendant intendisse temporum
mutationes eorum commutationes

sed in hoc aliter unde quid quod
hic non intellexisse arbitratur.
si enim hee mutationes temporum ma-
xime proprie morbos generarent quas eos
inferent. Item si sic esset contra
horis magne mutationes adderet
ver nam intendere innuit non solum
temporum mutationes sed etiam complexiones
que magis sunt generantes morbos
commodo suas mutant complexiones. Idem
in epidimia dixit quod passiones magis
mutato fiunt et unde magne
mutationes dico in horis frigiditatis
sive et alia secundum rationem scilicet vere
humiditatem siccitatem ventorum in-
flationem eorum quietem hic non esse ypo
intentio. ypo. inuenit aliter in aliis
libris conversiones temporum anni esse
generandi morbos maxime.
gne. sive in eodem mutationes ma-
gne. quibus ex verbis mechanice aben-
rum maxime quod in eam expositione
commutationem intelligitur et in aliis
libris aliter est invenire et in
intelligi. aliter mutationes tempo-
rum quidam intelligunt hic cum
sicut unius temporis sunt ad alterum
ut estatis ad hyemem et hyemis
ad ver ab inde nam et hec pri-
mit egritudinem indigne est
propter conditione si mutationes hic intel-
ligendum sunt eiusdem temporis si quan-
titatem alteratio v.g. si quod est na-
tura frigidum fuit magne muta-
tiones est principa-
te fuit. ver si estas calida et sic-
ca fuit et humida alteratione sumat-
ur eadem die nunc calor. postea
si in

hos morbos quos dixi generat non
alii morbos prius habitos minorat
mutationes temporum
magis
eorum
dicam quod liberatur et in horis magis
morbos generant commutant complexiones
bus suis quod esse potuit secundum
mutationes dicam morbos generari
ypo libri et
sive esse
eae sit
commutationem
tertio et alit
et non absolute quod natura
temporum
calidum
humidis

magis
tertia particula
et temporum
mutationes estatis et autumni
estatis

am

frigus et item calor et rursum frigus fiat —

Naturarum hee quidem ad estatem hee vero ad hyemem bene aut male nate sunt.

Hoc in loco naturas nominavit [sive] complexiones. debuere nominari id est habitudines. Has autem complexiones elementorum dicimus id est humidum siccum calidum frigidum nominamus quorum in libro complexionum ix esse complexiones unam equalem et reliquas octo inequales et hec perfectiores. Et quatuor singule dicuntur qualitates dominantes calido frigido humido sicco. In duabus id est calidum et siccum calidum et humidum frigidum et siccum frigidum et humidum. Secundum complexionem frigidam humidam habentes et hi in estate bene se habent calidam et siccam. In hyeme melius similiter calidi et sicci in estate peius. Frigidi et humidi in hyeme peius est et alia complexio calida et humida que in hyeme propter caliditatem in estate melior propter humiditatem.

Egritudinum alie ad alias bene et male nate sunt —

Etatum naturarum temperate bene se habent frigide et humide temperata tunc contrariorum enim immoderato calore a caliditate et siccitate male autem tunc calide et sicce se habent eo quod intense temperantie huius in moderatione cadunt. Similiter et in hyeme frigide et humide temperantie male se habent calide et sicce bene. Bene et male dicimus modificat [illegible] enim et secundum generationem et secundum solutionem ut bene natum est [illegible] bene natum est solum ut calide egritudines bene nate sunt [illegible] in estate et bene nate sunt solum in hyeme eo quod contraria contrariorum sunt curatives. Que autem sunt calide [illegible] temperantiam in hyeme male quidem nate sunt [illegible] sunt solum in estate. Similiter et secundum locum et secundum etatem et secundum etates —

Etates quidem ad regionem et horas et dietas —

Hic par a rectitudine [illegible] bonum autem esset sic dixisset omnis morbus vel etates tempora anni et regionum et dietarum comparatores bene vel male melius vel peius nate sunt. Morbi ex similitudine contrarii curati meliores ex comparatione temporis anni quod nos explanavimus cum in morbis egrotantes [illegible] nature [illegible] et cetera divisimus. Etates sunt et nature intelliguntur quibus in estate humiditas dominatur et quibus calor in hyeme melius se habent in estate melius se habent senes enim in estate melius iuvenes vero in hyeme. Idem de morbis et etatibus [illegible] intelligitur morbi autem calidi et [illegible] nascentes calidis [illegible] molesti sunt. Estas vero calida in regione frigida [illegible] Immo vero omnia bona sunt contrario accepta. Morbis enim [illegible] frigidis et etatibus diete calide sunt meliores morbis vero et etatibus humidis sicce diete sed licet hec meliores sunt contrario accepte complexioni temperate tempus regionem dietam [illegible] temperatum [illegible] omnia sola meliorantur ex similitudine sua etates

in senibus gaudent [...] in eo quod [...] contrarius in egritudine.

3a

quidem in eo quod secundum minus contrariis in e-
grotantibus etatibus est iste sermo-
In horis quando eadem die a-
liquando quidem estus aliquando autem fit
frigus autumpnales quidem egritu-
dines expectare oportet-
Tempora anni non sunt cause mor-
bi sed mutationes sive complexionis con-
trariis [...] eiusdem temporis in quibus
sibi oppositis mutatis qualitatibus hora
seu tempus mutentur- necesse est mor-
bi generandi tunc contrariorum generē
tur- quando in temporibus ut in hoc
eadem die incipit fieri calor ita circa
tertiam horam- frigus media autem
die rursus frigus. et deinde calor.
autumpnales .i. inequales egritudines
sperare oportet. Nam inequales autumpno
fiunt eo quod inequale naturaliter fit
tempus. Inequalitatis autem fit quando in ho-
ris horis fit calor diffunditur enim
natura extra et relaxatur corpus
Ita rursus frigore intenso subito
revertetur in profundum natura contrarie
tenentur corporis faciens. diversa [...]
dem nunc ad calorem nunc quidem
ad frigus dissolvitur laborans
et tunc non fit secundum tenentur digestio.
sed humores varii varias et in-
portunas et inequales faciunt egri-
tudines-
Austri auditum gravantes
caliginosi capitis gravantes,
pigri dissolventes quando ubi pre-
valent talia in morbis. Si
vero boreas fiunt tusses fau-
ces asperes ventres duri difficile
[...] dolores laterum quando
[...]

ubi prevalent talia in mor-
bis expectare oportet-
Ypocras infirmitates dixit
esse futuras cum austros audi-
tum gravare dicit quod necesse fuit eum
tangere quarum [...] que nascuntur
de naturis membrorum vel de ex-
terioribus causis medicum discernere autem
secundum quod instrumentum est audiendi- non
autem gravare est audiendi unum audi-
tum gravaverit austrum. Cum [...]
hunc venti i. [...] sic necesse est
gravitatem faciat capitis- Unde et
est iste sufficiet in [...] seu sana
humiditate inveniuntur plena et
sic capitis gravancia est inicia nervus
humectentur- [...] venti temporibus
volunta[...] motus gravantur et ho-
mines impotentes et debiles effici-
untur- et in borea fit contrarium quod tunc
post tangere .y. [...] hic [...] e-
gritudine faciunt hii venti [...]
tigit [...] discernere actiua [...]
de membrorum et nascuntur [...] et
que de [...] contraria [...] dixit si bo-
reas fiunt tusses que fiunt ex [...]
tationibus complexionis spiritualium infirmorum
et asperitatibus [...]. cum enim fauces
frangens [...] ad [...] volunt a-
asperitates. cum enim [...] ventus [...]
necesse est desiccet et indurat- [...]
ventres duros dixit et digestiones
intellexit- quod [...] et duriores
sunt in hoc flatu venti cum to-
tum corpus desiccetur [...]. Unde
plus et de humiditate [...] necesse est
[...]atur- et feces in ventribus diu-
tius ex sua siccitate immorentur- Difficile.

sm

-do fiunt ex passionibus vesicarum.
cum enim vesica firma sit. et si
ne sanguine plus patitur quam alia
membra ex actione firmitate et
siccitate. Item frigus borre facit in
pectore causa desiccationis sive et ex
pectoris et inferiorum vehementer humi
reliquorum fiunt propter hoc venti oppilatis
firmitatem. Item de eodem austrum calide
et humide unde resolvunt eam que in
nobis est humiditatem hec autem dissoluta
dissolvunt omnes virtutes i. alias vitales
et naturales. nam spiritus venales fortiun
humiditas naturales solvit humiditates
si autem arterias vitales. si -do e
cerebri teneorem inferior et mag
volumentior fiunt secundum differentes lo
cos predicte accidunt passiones. nam si ca
put detinuerit facit capitis gravitate
vapores multos. et spissos generant i
eo si enim circa aures venit facit gravi
ves auditus si non circa oculos oculorum facit
caliginem. Et si circa posteriores partes corporis
facit difficiles motus. dissoluta vir
tutis duobus modis fit aut enim fugi
peratur aut extinguitur hic autem
extinguit eam dixit —

Quando estas fit veris similis si
ccores in febribus multos ex
pectare oportet —

Sicut autem dixit quando eadem die aliquando fit
estus aliquando frigus. autumnales
egritudines expectare oportet. et hic
quando estus similis est veri i. complexionis sive
temperate sunt multos in febribus
sudores expectare oportet et -dum est
quia multus sudor fit ex stillicidi
te. et humiditate multa et immo bene.

est in hyeme alterum in autumpno
in vere -tertium. si -do estas sit sic
cior necesse est humiditate corporis ad cu
tem tunc cum in calores. et quod pro nimi
am humiditatem in frigidum dissolvi non
possunt in tempore crisis humores
illos se expulsos sudores necesse est frigore
de eodem in superioribus affectus de com
positis qualitatibus. hic autem de simpli
cibus est illi sermo i. de siccitate
et non de qualibus siccitate. sed de inmo
derata nam moderata non facit egritu
dines. Inmoderata non nec qualibus sed acutas
i. tertianas causon. nam siccitas per se et
sola solet generare colera rubea. et si
nimis tempus fiat siccius quam oporteat
autem acutas febres facit. si autem duo pe
iora est complexio. si -do iii. vel iiii. molestis
simum est hiis nam hoc per generare pestilencias

In siccis temporibus non multas febres
sed acutas nasci facit. Paulo
ordine h. constitutione anni omnes
quidem sicce pluvialibus sunt sicci
res et minus mortifere. egritu
dines aut dixit in pluvialibus febres
longas quod ex necessitate consequuntur. scilicet
quia ex humiditate aeris multi hu
mores flegmatici in corporibus abund
ant. et quod aeris siccitas chimos in
noceat sed tamen non in qualitatibus si
cut acutiores facit -dum et pauciores
sunt febres quod in humiditatibus tempus
acutiores tamen propter siccitatem —

Inmoderatis temporibus si tem
pora temporaliter se reddi
derint boni status et maxi
me bone determinationis egri
tudines fiunt in inmoderatis -do temporibus

Marginalia, left: = frigus et sic; = dolore; + aliis horrores; + eo; in mutua; a localitate; + eo

Marginalia, right: = hu tas desicte; si sit sicus vi ne cesse; inferiores; + in siccis temporibus; = qualibus; generet et bubo nes; = nasci; + constitutione; vs sanires

oo In siccis temporibus acute egritudines fiunt et si quod autem
amplius tales egritudines quantitate constitutione fecit vt in
pluvialibus et egritudines tales expectare oportet. sequitur quoniam —

magis inmoderate et difficil' deter
iorinis

Qualiter intencio fuit de modi
cis temporibus potest intel
ligi ex libro suo qui titulatur
peri ton [corr.] cheidaton. Si enim
appareant signa in celibus, stella
rum et in occasionibus earum sive et solis
apparere oporteat et in autumno
quedam pluvie fiunt hyemps vero
temperata neque calida neque intantum
frigida in vere vero pluvie sint tempo
ralibus et in estate sicci necesse est
annus ille sit ex qua ordinatione tempo
rum. Comprehendis intellectum potius
etiam quod hic possit obviare quod
ipse inmoderatis dixit et in hiis
morbis nascentes inmoderate dicit
determinationes. et bene quia etiam si
in hiis morbis est timorosis accidenti
bus nemo alius naturalis. quia in se
pessima. alii mortal' neque totum
purgant naturam sed unum inferi
unus recadat reservant—
In autumpno acute egritu
dines et mortifere maxime fi
unt omnibus. ver sanissimum
et minime mortiferum—
Si tempora anni conplonessiunt
suum quod est servaverint ver ceteris
temporibus sanius est et minus mor
tiferum erit quia temperatius est
aliis. autumpnus acutorum morborum
generativus et pestilentiorum aliis temporibus.
Ver quia sic diximus temperamen
tum est conplexionibus in multis illauda
bilius est rebus. primo quia eadem
die alius est frigidus alius est calidus secundo

quia cum sic post estatem veniet
in multis corporibus chimos inveni
tos et in quibusdam dissolvit tumorem
m. et iam solum sed augmentat
chimi ad cutem moventur et dis
solvuntur. Si ille veniens recludit
per siccitatem uniuntiorum que
videntur in omnibus facit hominibus
periculariter vero in maledictionibus
ex multis fructuum comestionibus
quibus mali chimi habundant
a autumnus periculis malus est
In superioribus autumpnus blasfema
tur. Si vero in periculis. vero
periculos hic intellexit ex multibus
laborantes plures potest et hoc que
dixit de omni consumptione corporis.
acutum vero potest edificare ad hypo
hoc intendit maxime si sine prius
sine positivus intellexit autumnus nec
esse est malus sit. est. ii. ff. s. sicut
inordinatus de horis vero si quidem
hyemps quoque sicca et boreal' fuit. ver
vero pluviosum et austrinum necesse
est estate febres acutas obtalmias
et dissinterias fieri maxime mulieribus et humi
dis natura—
Ab eccencia tempore anni incepit.
et hoc veris hyemps dicitur. si hyemps
sicca et boreal' fuit. ver vero humidum
et austrinum que quidem minutio est
contra. secundum cursum nature tamen vero
in estate fit. acutas obtalmias et
dissinterias necesse est fieri. Quarum
cause in periton aeron [con]. theldaton. et
ab eodem ante. que dicit si hyemps
sicca. et borealis fuit. ver humidum
et austrinum necesse est febres et cetera. in
estate

Margin: n. y. — noxeon noxamaton — inscacia — sani — penam — a infirm — infirmitas — sanissimum — frigi — ex dissolut — ex fori — malus autumpnus — corpori — noxeon noxomaton

= adhuc aparuerit q̄ p̄s̄ ī rebus caniculam aperire solent

am

fiat
si necesse est subito obtalmiam ꝯsequi-
tur enim cum eo tempore sit hu-
da ꝑ ueris pluuias et austri calore
duplicent uentres .D. non desiccen-
tur. ꝯ necesse humiditas cerebri minuatur
necesse est acute. fe ꝯsequentur
et maxime flaticis disinterie et mulie-
ribus et natura abundis. Ꝟ Yppocras de
ron. chelidon que idem explanabo
si id idem narra dixit in estate. Item
in capitula epidimie. quasdam con-
nes dixit ee in estate intyson ciuitate
et nascebantur tunc in corporibus quo-
rundam pustule que ignis sacer uocantur
et sic in eodem libro gerente fuit i
ciuitate crason. in estate nimia pluui-
a. et in tota estate talia maxime cum
austrinis uentis .D. p. mult eorum .i. ea-
dem pustularum nascencium mutu. Complo
enim tunc temporis in qualitates pu-
tredinem facientes uenturi festinant
hiis quorum natura apparata fuit ad
hoc sic hic dixit morbi quod hiis nas-
centes temporibus dinturne sunt fe-
bres fluxus uentris. et putredines
et magis calor in hiis operatur ꝑ humidi-
tas que cum .D. etiam ꝯueniunt eo adeo
fortis sicut in ciuitate eorum fuit cito
putrefaciunt. hyemps .D. siccus fiat et bo-
realis quibusdam corporibus. Idem effi-
cit idem dixit boreas tussim facit asperi-
tatem gutturis uentres siccos dissinterie
rum horrores. dolores costarum. et
pectoris. Item si tempus in quo sicc fuit
facit minus infirmari ꝑ pluuiale
et minus mortale. et tamen hyeme sic-
cam et borealem ee dixit nocentem
si non febres nec dissinterias. Sitne anno in .D.
disinterias

si austrinum et humidum fit illud idem
non contingerit quia hyemps antequam fu-
it et siccior fiat .D. .p. non sufficit
in quo presentes qualitates temporum
cognoscere. si etiam quales fuerint preteri-
ti dies. si quo eorum in hyeme prius desicca-
tum ꝑ ea quia hyemps sicca et
borealis fuit non solum libantur pas-
sionibus in uere contingentibus
non etiam ab eo ducere ad minuatur ut
ab eo temperamentum reuertatur. Igitur
si totum .D. uer sit humidum corpus siccum
ut mutabitur in ꝯtrarium. Cum ꝑ diminu-
mentem ueris humidi temperamentum
perdidit et sic in humiditatem temporis
rum eorum reuerti. Et sequenter estate erat
apparatum est putredini .D. unde cum
obtalmie fit. cum enim tunc adhuc sit
humida neque uenti illo tempore perflantes
necesse est quod hoc tempore quo modo inci-
pit est estatis et caniculares dies uentis
adhuc dessuentibus febres acute sequentur
ehuni enim putrefiunt in corporibus
ex caloris et humiditatis dominationibus. Seu
obtalmie fiunt et dissinterie si tamen g
contingunt secundum ueritatem membrorum
chimos illos recipiencium. et secundum diuersi-
tates ꝯplexionis corporum obtalmie que .D. ter
sunt omnibus absque hiis qui naturaliter fri-
gida et desiccantur. sunt hii sicci sunt et fri-
girum. et absque hiis qui fortes habent ocu-
los non recipientes humores a capite
descendentes. Dissinteria uero humidis na-
tura fit. et mulieribus sic. .p. sic testatur
mulieres enim humidiores sunt masculis
in quibus si sola putredo infirmitates
necesse est humanum corpus si fidem patiantur
humiditas enim quam medicina putre-
matur

Marginal notes (left): maius; = noxeon; = fa; = ciuitate eron

Marginal notes (right): quod patet; = a; = as ex calore et hu- dominatibus; uel humida

vel calor

dinis causa est quiete eam efficiens.
humiditas propter aeris siccitates hu-
morum in corpore desiccare non permit-
tit. Unde ad mitam causa est pu-
tredinis. Inde quod flaticos plurimi in fe-
bres pati cum corpora sint humora in qui-
bus quedam putrefiant et in eis permana-
neant febres generant et dissinterias et
per intestina exeant qui morbi faciunt per
totam estatem sunt si non in diebus
canicularibus aliqua mutatio siccitatis fiet. Sic
ypo. in particula con. aereum. chedicum dissinteria
inquit multis fit et natura humidis vel
et si dicit si pluma et hyemale tempus
post dies caniculares veniant. et velit
in illo tempore per flatus succedunt
illi morbi quos diximus quamvis longe ces-
sativi et amptonus famen erit. quod non
mortalitas in pueris et mulieribus est
grandia. Juvenes sunt tempori ab infir-
mitatibus huius. Canicula vero evaseri-
sine dubio incidunt in quartanas et in
ydropisim. Sive et fiat et quare libri
dicit in eodem libro explanari hunc
aut affectum exposui nisi quod necesse est pro-
misi et hic necesse est implicito chedicon
chedicon. sibi. Possunt hoc autem certifica-
ri ex rationibus et rerum natura-
lium investigationibus. Calor autem inquietis
anxietatibus superhabunt in diebus unite sive bis
vel ter vel pluries si in medis .xx. vel .xxx.
homines qualibet medicina mobiles expe-
rimento solo non potuisti certificari illa me-
dicina omnes homines posse movere. Ideo quod ypo. dixit
necessaria nisi ex ratione et rerum naturali-
um investigatione —

Si autem austrina hyemps et pluvio-
sa et tranquilla fiat. ver vero siccum
et boreale. mulieres quidem quibus
partus ad ver inest ex omni occasione ab-
orciunt. si vero generant imbecilles et
morbidos pariunt pueros ut aut statim
resolvantur aut tenues et morbi-
di vivant existentes. aliis vero in morbis
quod dissinterie et obtalmie sicce fiunt
senioribus vero catarri celeriter dissolventes.
Complexiones temporum in hoc afforismo fecit
oppositas superiori. hic enim ver simile su-
periori hyemps. hyemi vero veri assimila-
verit. iam vero diximus quod egritu-
dines hyemi non sunt fortissime
hic quod dicemus quod si hyemps sit calida et
humida. ver vero frigidum et siccum necesse
sit homines egrotare in vere et mulie-
res pregnantes parva ab occasione abortiunt
cum enim caro in hyeme calida et humida sit
humida non tenua et rara. Unde cito fri-
giditudo aeris inferiora penetrabit.
pueri autem assueti calido aere pereunt
magna et subita pertitione aeris pe-
netrante. Vero aborciunt foris. quia aut
pueri in ventre cito obeunt aut tunc
quando exeunt quod si vivos generant non possunt
in mutationem caloris pati assueti
frigiditatem cito moriuntur aut
debiles vivunt. homines autem flaimatici et
maxime mulieres sicut dixit fient dis-
sinterici ex occasione flatus a capitibus ad ven-
tres descendentis quod necesse est sic augme-
tari quia tunc capita in hyeme flatu

am

impleantur. Unde veris subito frigidantur. Rebzmi namque sic intime
cum digratur in flegma necesse est muteri.
Et autem flegma ex nimia frigiditate gi
gnitur acidum efficitur. Et de nimio
calore fit salsum sed de pro dulcedine
sui sapore flegma quod in hyeme calagi
narum in capite. Salsum necesse est te
neri et distintie. Quia cum diu flegma illud
in intestinis moretur sua salsedine i
testina pungit mentur. Et inluit
necesse ocio e nocere inficositas in calis non
naturalis et colleris sicca obtalmia
erit que sicca dicitur cum inchil ab oculis
emittitur. Quod idem necesse fuit eve
nire quia cum capite in hyeme ple
num sit humore hyemis et sicca ex
tincte claudentur pori et constipan
tur. Et sic humores capitis exprimuntur
sicut cum aqua spongia manibus p
matur descendat humiditas ad loca
sibi apta. Unde et oculos humores
debiles obtalmiam et nunc patientes qua
non currit per frigiditatem aeris. Re
stipatione in oculorum paniculis. Et p.
palam testatur ipocras aeree chy
cheidaton. Cum dicit quibus flegma dominatur
necesse est flatum a capite descendente
distinctiam patiuntur et magis hoc
contingit illis quibus flegma per humiditatem
suam descendit a capite. Colleris sicca
obtalmia venit per calorem carnis
et siccitatem sui quod in fine huius
dicit affori. Senioribus vero catarri cito
dissolventes ipocras cheidaton. Tali
ter intelligit. Senioribus vero corruptis
catarri veniunt per debilitatem ve
narum. Et consumptionem earum. Unde
et celiter pereunt. Vel in dextro

latere parabasiw sustinebunt hoc
in loco. p. catarri non intellexit
sicut solet intelligi qui a capite
in pulmonis descendit canales sed
intendit eum qui a capite descendit
in venas que sub capite sunt. Unde et
hic celiter dissolventes bene addidit
quia citissimus catarri vel cito eveniunt
cum omnes alii soleant esse diuturni
alii huius interpretes affori intellexerunt
catarrum descendentem a capite in gut
tur et canales pulmonis. Et ipsi non
negationem particulam adiungunt scri
bentes senioribus catarri non celiter
dissolventes confirmando quod omnem catarrum
frigidum non cito in his maturari per e
tatem eorum. Sed quidam vero dicunt ypo
ipocras aeroi. Cheidaton georgio
ubi cito maturantur pereunt.

Si vero estas sicca et borealis fiat

autumpnus vero pluviosus et australis

capitis dolores in hyeme tusses et rau
cedines et coriza quibusdam vero et ptisis
periscipit

Hic complexiones temporum. Et estatis te
tigit sicut et prius hyemis et
veris cum hyeme siccam. Ver non plu
viosum et australe dixit. Ibi autem
accidunt. Fe. Et obtalmias et dissintheriam
vult dicit. Si vero in hyeme dolores capitis
et tusses et raucas et ptisim confirmat
earum ne ubi estatis hic vero hyemis
complexiones innuit. Unde videtur inten
disse hyeme et estatem cum suis complexionibus
et autumpnus sit complexionibus mutaretur in
alterius morbos faciunt attinentes mutu

=ypocras recitavit alii hyeme frigidam et siccam vero calidam et humidam et hiemem calidam et humidam ver vero frigidum et siccum hic et in omnia ... nego ...

3 am

30

tis comploratur hyemis calidum et humidum ver frigidum et siccum sed omnia imperatorum aeron cheidicon. nec tamen eis complures nominavimus quod sic dixit. si estas fit humida et calida et autumpnus similiter et alia multa dixit quae hic recitavit quae omnia explanabo quando super librum incipiam curuus ero. nunc vero de hiis aeris qualitatibus disputabo et incipiamus sic diximus. primo intendisse hyemem scilicet suas qualitates conservantem ut sit frigida et humida. frigida vero et humida fit secundum quod in mediocribus locis habitatis. et loca paulo post ego dicam si autem hyemps post qualitates supradictas temporis talis sit non hos morbos generabit dolores in capitis tusses branci et catarri cum caput impleatur humoribus solent nasci sed in supradictis temporibus. estate autumpno pluvia et austrinis ventis sine a principio estatis morbi incipient et calliter si ne timeas. cum dubio in autumpno expectentur. quoniam cum estas frigida sint et sicca et autumpnus pluvialis et austrinus. propterea est non morbos festinare quamvis hiemis dicitur. autumpni siccitas estatis mitigavit et cum quia in eadem qualitate hiemis dicitur autumpnus totus conservavit naturalis huius plenitudines humorum in capite necesse est nasci qui sunt et hoc accidit quod hic alii dicta sit. propter sic autem in quibusdam fit in hiis scilicet que ad pectus sunt apparati et strictum humerum ibi pectora et quibus humores a pectoribus assueti sunt descendere in pleuresis. Fortiores autem morbi assiduis illis hiis temporibus generantur hec ... omnes tusses branci catarri et similia. hyemps

enim invenit capita plena propter austrinas in autumpno pluvias. sed non si capitibus plenitudo illa timore ... generantur dolores capitis generantur cum in hyeme de illis corporibus humores dissolvantur quibus autem propter frigiditatem hyemis a capitibus expressis descendunt ad membra capitis inferiora scilicet tusse et similia. oriuntur

Si vero borealis fuerit estas et in aquosa

hiis quidem vero et mulieribus confert re

liquis quibus vero obtalmie erunt sicce

et fe. acute. et coriza diuturne quibusdam vero et melancolie

Hic per se non est aliud. si plus illius quam iam exposuit et ita ut est ... Cum enim estatem in prima parte et ... huius aeris autumpnum sed ... et pluviosum et austrinum posuit hic autem borealem dicat dixit et sicce ... sicce in aquosis differunt. Cum enim in qua duo tempora sicca sint et in aquosa necessarium ... non soli non ledant sed adiuvant humores. sed ... fit imperatori aeron cheidaton ... flaticis autem fit ... tempora desiccare et ... ille humiditates ducuntur. alii propter flantitos patiuntur siccam obtalmiam accitas febres coritas et quidam melancolias. In quo ... est harum in ... cum dixit coticis hic ... cum corpora eorum ... desiccet sed et sicce obtalmie erunt febres acute et quibusdam

Margin notes (left): plus sibi; ver; ... ; et hu.; et al. ... hu.; estas; autumpni sic; estas ...

Margin notes (right): borea sicca autumpnus pluviosus; ... aquosam; propterea; in ... ; hyeme; libro; ...

am

et melie quibus et addidit sbtil' inqui-
colā et aquola desiccatum et cōsūitum
cum grossa et acuta pmaneat unde cē
de sanguine intelligendum b' autē
cū ē hor̄ membror̄ sufficient de plena
tibus dixit quas solas quē dixit alias ū
reticuit ignor̄ & alie sunt. s; tn̄
compōnes omnium qualitatum ac
tu' cognoscē possis nolo hic oūdē et autē
pratis singulares cognoscas aerit oplo
nes et eas facias aliarum itum ut sū
damentū quas deinde tribus modis diuidas
in fertilissimas mediocres ad debilissimas
deinde intelligens qualesmorbi ꝯtingere
uenerint oplonum in anni diuisis tempo-
ribus et illis in diuisis ꝯtitutiōnibus postq; duo
tū opones oplones tempor̄ sū q' h.y.
fecit et cum bone imaginē fuit ad
explicandas tempor̄ oplones redi et cō
sidera ꝯles inde nascuntur oplones diui
sas q' cum fecis optime et pfcē ex
celsis ego tn̄ si fecissem spacium inter
ut singulare libros faciens hic sō suf
ficiat q' dicam quia oplones tempor̄
anni q̄s in hoc alfōs ypo tetigit pau
cissime sunt q̄tum ad has quas non
scripsit quas u dixis enim posuisse ad
simitudines uē positar̄ uerum ꝯris
q̄ si confirmas et ptesi rectitudinē ꝯ
plōnis si piton chiridaton et super
epidiam. dixi multa tn̄ et plaanora q
sius de mediocritate puinsi locor̄ in
hitatem hic derz̄ ꝯuenī dimēōnibus
tempor̄ y dixit ad locum tempata
et habitabilia intendit mari uō ꝯuicinia
ceterpzora ut pote lōgia palagria et
ipō mari remota sic ignubya et e
gypto sunt primulla porachu n loca
frā sūt et hūida ad temparantē exce

dencia alia autē sunt calida et sicca q: in
prochie sunt maniora mari et frigido
ra ut aborea sibi ꝯmia infrigidata
in eodem quor porachio locaᵗ mari re
motiōra sunt calida ut pote aborea se
elōgancia in nubia sō et egipto
maris mcina infrigidantur ab eo
dem borea remota sunt calidiora lo
ca uc ēte tempata et mediocria autē
dic septemptrione oriente quor et
occidente regulariter equali sunt di
stancia h' loca y intendit oplones tē
por̄ aris dixit de constitutiōnibus
autūpnum anni q' y in epidia sapiē
tes oūdunt. alii ab ortu pleiad' estatis
esse initiū et mediū ortus canicularii
semech ortu autūpnus incipit in occa
su pleiad' hyemps ē principiū. incipi
uocto post hyemē uer ē incipiendus.

Constitutiōnibus uero āni oīo sicce plu
uialibus et sannores et mīs nutrifere.
Melius quidē esset si hic altera priores
pcederet et iste et artificiali-
genali- generalia sēp pcedut spālia. s;
tamen ponendus erat ut quedam
pcedēt spālia que et hec pcesse
rat. nō tamē ē ītermādus. cum et
quedam seqtur quia hic posuit ut
strictioa in facilibz p hoc q̄i geuale cō
tinetur. b̄ū dz constitutiōnes oīo
sicce et c. quia cum in siccis tempo
ribus humiditates desiccentur in plu
uialibz uero adueniunt. et putres
centes augeantur si nō quibus diebz
diebus exteriusdē modificant balne
is uero nō ꝯsumētur. nisi que cum tn̄
ciantur ꝯtinuāt. interiora enim in

Margin notes:

ꝯ loca posita sola

ꝯ caliora

ꝯ tpatas
d' tempu

al' ī h casu
pleiadū

ꝯ al' aeris

uiā

s' ꝯlis

ꝯ in ꝯ plōibz

ꝯ inuestigat

ꝯ morbi dyū āni oiā ꝯpone tpa
sm tempū ꝯplones

ꝯ muta bz

ꝯ tn̄ hora

ꝯ al' prochia

tpa

ora

& hus

conpta
solidis mensuris exterioribus balneis non
construuntur. nec iste farmacia vel vomi
tu sunt purganda que ex magis necessi
tate et raro sunt expectanda. vena
quia ex die in corporibus adunata. me
dia mensis sunt curanda sed si quis vel
semel vel bis in mense cum farmacia vel vomitu
voluerit ciminuendo que in corporibus humo
res adunentur nimium et nocentes e
tiam malos usus corpus redigant. cibi a
q dual se elimentare beare unam humidam
et aquosam que et cibum confirmantem
lubricat alteram quam siccatiuam cum cibum
nocitum aliquando habeat quod natura assi
milare corpori non valeat. omnibus
autem diebus de huius corpus modificetur
cum hec omnia ita se habent necesse est siccis
annis constitutionibus melius curetur.
quod in pluvialibus. vero et huius. dixit consti
tutiones anni siccas pluvialibus sanioresque esse
et minus mortiferas.

Egritudines vero in pluvialibus quin
dem et multum fiunt febres longe

et ventris fluxus et putredines
et epilsie
et apoplexie et squinantes. In siccis cor-
ruptiones
rumes ptisis obtalmie arthetice. stran
guirie dissinterie

Longe febres procul dubio per nimi
as sunt humiditates. ut potest longo
tempore dissoluentes et quia humo
res flactici in pluvialibus sunt fri(gi)diores
non et febres longiores fiunt in tem

poribus siccis febres nascuntur acute
vel breuissime ex humoribus acutis co
lericis fluxus ventris vero unde in nimia
pluuia fit palam est. unde habunda
tes enim chimi quo quoniam sunt purganti
di eum autem putredinem huius sine dolores
curande sunt ut potest plures epilsie et
apoplexie procul dubio sunt flactici et in
his morbi temporibus habundant huius squi
nancia alium ex humoribus in gutture
se adunantibus et a capite descen
dentibus. nimia enim pluuia humores
adunantur et maxime descendentes a
capite. et a membro in membrum discurren
tes. In siccis maxime sunt consiones ob
talmie arthetice. stranguirie dissinterie si
andeam paucam negligisse enim dixit di
cem quia ex constitutione huius aeris ptisim
nasci dixit. Cum dixit ptisis duobus
fiat modis quia ex nimia frigiditate a
eris vero quedam nene expellit in spec i
strict aliter pro aeris calore et hu
miditate vero. et humores adunati in ca
pite descendant in pulmonem sed si
aer sit siccus ad calorem et frigiditatem
naturali se huius omnibus morbis pre
solam ptisim apparet esse grandis vero
et quidam ptisim intelligit passionem
procul patiuntur consumptionem ac
si dixit morbi nascentes in siccis ob
talmie sunt et ptisis. in obtalmie ille ad consumptione
oculorum deueniunt quod cum sic siccitate humo
rum sibi auferat delectis maduris. et ex
siccitatis plurima non expectis. et hoc enim pu
pillarum angustiis. contingit autem
ex gelidos et vagaridos humoribus desiccatis
gelaidos vel vagaridos

desiccatio . si vero obtalmie intelligantur
et sicce consideretur . Nos autem diximus
sicca obtalmia nascuntur cum de sicci
tate aeris loqueremur . a . de accidentibus
impossibile est de siccitate aeris nas
cuntur . alioquin arthetice non consi
derentur . et quod investigari conveniret ar
thriticis in siccis nasci dixit . sed cum
aer nimis non desiccetur humoris concate
nationes suscitantur . unde diureticam motus
voluntarii membra illa patiuntur
et nimium exiccantur et hoc est illius
doloris illius dolor cum etiam arthiticus
non tamen nascuntur . si cum aliqui
omnem dolorem quod concatenatio membrorum
patiuntur dolorem arthriticum vocaverit quod
possibile est intelligi sic invenimus . ypo
crates dixisse in epidimiarum peticula epidimie
athenis homines leguminibus comede
runt et tamen pedes eorum debili
tati sunt comedentes autem . probum
dolor succedit genuum nec tamen dolo
rem nominavit arthriticum in qualibet
una concatenatione fit membrorum si
quidem ex istis in multis et divisis po
test . et sic accipi de stranguria quod
dixit investigandum quod non necesse est
pati in siccitate aeris nisi corporibus de
causis . In ultimitate siccitatis de
calore et frigiditate quam cum infusa
nominatur si natura aeris in omni tempo
re investigare volueris intelligatur
siccitatem aeris atque in ultimita
te sic . Tunc enim in corporibus com
paris aliud facit et aliud in siccis
et aliud in humidis . et in frigidis et in ca

lidis . siccitas id est in compatientiis . et in calidis
et humidis . et aliud sic aliud in aliis .
quod si sicut investigamus quod stran
guriam dixit sentire potuis . Stranguria
quidem aut de acumine urine aut de
defectione nascitur in vesica . conti
nue . defectio autem contentive ex sua
complexione deficiente . Complexiones sunt
quando virtus deficiente
et virtus deficit contentive
deveniat in stranguriam . acutus
item urine ex complexionis est corruptione
et maxime calide vel humide . vel solius
huius omnibus stranguria nascitur
nascitur et ex multis accidentibus
talis vesice venientibus suppositionibus
et ex mala dieta et similibus . Inten
tio enim nisi de aeris qualitatibus fuit
autem de stranguria dixit idem
dico et de dissinteria nec tamen dis
sinteriam absolute in siccis tempo
ribus dico evenire . sine quodam te
nore in primis si siccitas aeris sit
in ultimitate deinde sicca calida vel fri
gida non est autem . ypocras in hiis redarguen
dus quod ipse qui hanc artem constituit
sic primus ars nisi sit latissima et
profundissima . Sed in est mirabile res
res sic sunt non omnes certificasse . potius theofilum
miror dicentem diosfilum et invenimus alios philosophos
plures doctam et etiam viam . ypocras cum
experimentis sequi volentes eum melius
et maxime necesse esset aeris in
vestigare qualitates ut ad certum fi
nem inde devenirent . Si has diminu
tentes nichil penitus dixerunt de hiis

+ apoplexie et epilensie sit nocumenta senibus oculorum et corporis difficiles mala sunt quando pro.

plere

Nos autem si deus omnipotens hoc opus expleri permiserit opus inde singulare sumus facturi.

Constitutiones boreales quidem et corpora constringunt fortiora et bene mobilia et boni coloris et melius audiencia faciunt et ventres siccant et oculos mordent et si quid circa toracem causa doloris est preexistens magis dolere faciunt. Australes vero corpora dissolvunt et humectant et capitis gravitates faciunt et vertigines [dolores] et auditus gravitates in oculis et in corpore difficilem motum et ventres humectant.

dolores et auditus gravitates

Boreas cum frigidus sit et siccus constitutiones corporum necesse est ut et densentur membra confortantur actiones alie et inde herere consequenter. aliarum autem actionem tetigit cum corpora bene mobilia et melius audiencia dixit. naturalem intellexit cum addet boni coloris. vitalem intendit cum constrictione corpora fortiora permisit cum auditum tetigit. in sensibus exterioribus intellexit in quibus omnibus dum cibis boreas adiuvare invenit et magis similis animalium humidis corporibus. nocet tamen si parum operatur ad minus ventres exsiccare oculos mordere et thoracis esse dolere nisi malum dubium esse. sed est autem naturali et aliis actionibus magis est nocivus. item gravitas capitis et audientis non malum sine levius est quod sine dubio est mala

vere

aliquantulus

al' quando preparat ad austrum

torpor ad dolorem

quia austrum dissolvit et humectat corpora gravitatem

enim non plenitur. In nullo quidem prodest austri autem nisi quia cum humiditas ventres humectat. quidquid autem facit sola humectatione et calore agit. bonum autem esset si ventres humectare presumserit. talem dicit austrum ne humectant corpora. Deinde subiunget alia. i. dantem intelligi quidam aggregari humectatione fieri et calore addinari. ego autem dico quod actiones corporis et spiritibus et membris que ex nimia humectatione solent gravari et corrumpi.

Secundum horas anni quidem vere et extreme estatis pueri et his affines etatibus et bene degunt et magis sani fiunt. estate vero et autumno per aliquid quidem senes reliquo autumpno vero et hyeme medii etate.

Investiges quod dicit et edifices non solum in etatibus sed etiam in omnibus temperate seu intemperate complexionis senum et iuvenes. optant enim corpora si sint temperata adiuvari et confortari semper corpora naturalia quoniam et regiones temperatis non enim suas qualitates mutant sed potius augent ut custodiant quoniam custodiendum illis sit sibi faciendum. et sic sibi contrarius et inconveniens inimicitias

= sibi

al' optime omnia corpora temperata

regunt

a

tabilia. proximus proximi quo etate et corpori af
fines in hec qualitatibus sunt que sunt
perfectiores cum hec etates sunt meli
ores eadem quorum ratione in omni tempo
ra considerandum est regione et adiu
xit iterum estatis intendens immanie
tum maiorari bonum tamen esset si sic
decet perit in hec aptime se habent.
Infantes vero medio estatis. senes ex sua
re complexionis frigiditate adiuvantur estivo
calore et siccitate perfecti in iuventute hy
eme contraria complexioni sive colera ru. sibi do
minante. similiter intendendum est de naturis
corporum. hyemps n. est bona quibus co-ru
la dominatur regionibus quorum temporis
ver bonum erit estas corporibus frigi.
hyemps calidis. eadem ratione quantum medi
ocri intellige. perpendendum tamen primus ver
et non omni etate non optimum sed medi
ocre esse dixit autem primum omni etati non necessario
et regioni sed calidis et humidis inimicus.

Egritudines autem in omnibus horis fiunt [omnibus temporibus]
magis vero quedam per quedam eorum et fiunt. [per aliquam]
Complexiones aeris
Solo egritudinum | et acuitatem
sunt cause necesse est omnes homines
egrotare enim egritudine tem
pori assimilante. sed cum egritudines
ex mala dieta ex ... veniant et
similibus necesse est non omnes homines infir
mentur temporibus. In uno quoque tamen
tempore infirmandum est secundum ubi simile cum
tempus sit augmentativum egritudinis
sibi assimilantis. Item diversitates

naturarum ad invicem sunt egritudi
num. frigidi enim et sicci complexiones non pa
tiuntur calidis et siccis estate de quibus et
intelligere simile est. [inter]
Vere si quidem manie et melancolie [fiunt] sa
guinis fluxus et squinantie corize. brancos
ci. tusses lepre et lichenes alphi et
tubores ulcerosi plurimi et pustule et
... talis sicut sic modum
quantum et primus dixi | arthetice
Vere esse sanissimum et minus mor
tiferum intelligeretur. cum hic rur
sus infirmius esse dicat aliis tempori
bus magis quorum et melancolie epilepsie et
squinantie morbi sunt autumpnales. brancos
ci corize et tusses hyemales estivales
morbos post modum ipse et colliganti
am inter estatem et ver dicens. esta
te quedam horum contingunt nemini
morbos. In vere tamen hec plus nas
cuntur quam in ceteris temporibus san
guinis fluxus lepre lichenes alphi tu
bores ulcerosi plurimi pustule et ar
thetice sed hec singula omnino sunt salubria
per dicta. Conferunt vere esse sanissimum quam
infirmius dementibus nobilibus et pri
cipalibus ad curam magis ... et cutis
exterior excoriatur et alphi. lichines
et pustule nascuntur. adhuc etiam
cum aliud corpus modificatur ulcerosis
tuberibus pustulis et arthetica. Quorum
omnium causa unitatio est humorum de

p. humide
sepe plethorice
= rangent
= hu mor bi
menbris nobi

membris nobilibus ad innobiliora. Item
sanguinis fluxus sine dubio ma
lorum purgat humorem et aufert me
bres de natura illa nascitures neque
si corpus equalibus humoribus temperatum in
venit in eadem perfectione custodit
neque ex sui parte refert aliquid ma
li. autumpnus. estatis. hyemps. facit
equ. et h. n. hor. enim corpus mune
riat modificatum ex sui tempo
re generat morbum. estas enim coru.
i. hyemps ... fla. autumpnus ... n. ver
tamen idem facit in corporibus facit
quam exercitia nimis facte que in corporibus
sunt sana. Si tamen exercentur flate
plena ut quolibet alio humore generan
tur in eis epilentie apoplexie. et ex
citatione aliquin vene crepantur
in plenitudine ut febres nascuntur
acute secundum quibus corpora interiora
modificantur exercitia et malos humo
res expellunt ad exteriora hinc gene
rantur pustule in cute. et scabies
ipso. exercitia ... non modificatis cor
poribus generant pustulas in ...
aeris ex calore corpus circondante
quod humores mali ad cutem egre
diuntur dissoluti. nec solum exercitia
venir in corporibus sunt assimilan
da. sed etiam ... habet actores
nature enim semper de corporibus
dissolvunt ... a medicis ... vecta ...
ta quam cum modificet corpus de futuris
liberat infirmitatibus —

Estate vero quedam horum et febres
continue et causon et terciane pli

me vomitus et diarria ... et
aurium dolores exulcerationes et puri
dores putredines et desudationes —
In estate. y. teste naturales morbi nas
cuntur vero tamen estatis intel
ligitur sicut enim initium veris
aere assimilantur sic et hic in infirmi
tatibus generantur ... dicit tamen et quam
dam hic morbos estati proprios febres
continuas causon et tercianas et omnia
que de ... fiunt ... vomitus enim
est causa cum cola ... humores nascuntur
in ore stomachi ebullientia. diarrie a petitur
inferiora. obtalmie cum implementur
capiti alia quod ... de capite nascun
tur de plenitudine. ... enim in eis
coadunata ad se expellant capita.
et a membris ... in membra exul
cerationes faciunt cola. r. a capite
descendente putredines quorum in mul
tibus non sepe in estate nascuntur
nisi cum in humiditate nutriuntur aut
cum ventis careat ... aut ...
si ... venti ... estas enim si a ...
sui sue nature in humiditatem ...
et sine ventis fiunt non solum in mul
iribus putredinem facit sed et in o
mnibus membris sic y. in tercia ... dixit
particula ... sicut in parva se humidi
tatem nutriunt in mulieribus parva ex
occasione putredinem sumunt ... calo
ris et humiditatis desudationes in ex
teriori nascuntur cute sicut milia ci
rcum exasperant exteriorem quarum cum
multis sudor ... helem hin
pustula albusine vocatur desudores —
desudatione

→ sic dolores aurium consolationes etc.

am

Autumpno sunt et estimaz(?) multe
et febres quartane · et erratice
et splenes · et ydropes et ptisis et
podagrici
stranguria · et lienterie · et sciatices.
et squinantes et anelitus · et
yleos · et epilie et manie · et me
In autumpno plura nasci dicit [Y]pocrates
estiua quia omnium dicuntur in esta
te · i · cole · r · autumpno inveniunt rema
nent in corpore non enim sicut estas
post ver remanet purgamentum hu
mores veris in estate · inde in autump
no solet evenire quia autumpnus
est oppositum peccantis humores
ex superfluitate de interioribus · venit · s · nasci
dicit in estate quosdam minores me
lanc hic autem multa estimaz oriri ter
tiarum in autumpno ut puta quarta
nas que de eo · nascuntur · insuper quando
duobus fit modis · aut de ascensione
ne cole · r · aut de grosso sangui
ne · Item febres erratice in autump
no ex turbatis autumpni complexioni
bus fiunt et similiter splenes quia contin
git in corpore ex habundancia · co · m · et
ydropes propter splenis passiones et pti
sis non apparentes illi infirmitati
hoc autem fit propter frigiditatem et siccita
tem et humorum acumen stranguriae
quia mutationes autumpnales fiunt
subite et inordinate aliquando calide aliquando
frigide · Sed non paciuntur vesice
ex humorum acuitate et eorum in hoc tem

yptone
pore corruptione maxime si subito cum eis
infirmitatem incurrunt caloris vel cali
quo humores intus clauduntur
qui in estate subito dissolvuntur
et sic ad vesicam recipiuntur · lien
terie ex multibus interiorum et in interiori
bus superficie aut defectione vir
tutis continentis · Sciaticum fit ex hu
moribus acutis et pungentibus consequenter
ex nimia mutatione complexionis inter
venorum et stomachi · hoc autem in autump
no semper nascuntur · hischiades
propter corruptos humores et illius tempo
ris fortiores squinantes propter calidos
humores in gutture descendentes
differunt autem squinantes in hyeme et in
autumpno nascentes · quia hyemalis
est flatica · autumpnalis semper est
colica · anhelitus ex humorum fit
motibus et illius temporis frigiditate
bus · similiter yleos ex quatuor simul sanguinis · n ·
et intestina maxime paciuntur cum cum
frigidum et siccum tempus sit humo
res · n · in estate sunt subtiles et
moventes se facile in autumpno
interiora petentes et intestina
errantes yleon faciunt · epilie
veniunt propter argumentis ad hunc morbum
hoc
propter nimium in tempore motum et sub
itum in grossum melancolicum vertuntur
magis interpolationes epilie sic similiter
frenesis manie ex subtilium
humorum corruptione colericorum · melie quia tres
ex habundancia · co · migrare

Hyeme pro
pleuresis peripleumonie · litargie
frenesis · dolores capitis · tussis · raucedines

alia vicio splenis

tibi ad femora

morbes

ab

ex humida

corrupcione

tas
q l'

+ al' flatores
colicos

intestinis

+ al' pectoris
et renes

in frigidum

ad iuvat

hec in vita

corrupcione

generantes apoplexie —

Morbos recitans hyemales autumpnalibus succedentes non determinavit sicut anadius in ista autumpnalia sed morbos absolute recognit nascentes in hyeme quod duabus ex causis fecit vel ut intelligentiis ex superiorum silitudine vel quia autumpnalibus hyemales ut autumpnant contingere sed ratio et experimentum testatur ut initium hyemis finalis autumpnali assimuletur morbis hyemis sunt hii .... plevresis peripleumonie catarri branci tusses dolores lateris et femorum vertigines apoplexie plevresis peripleumonie ex multitudine spiritualium sunt passiones enim omnia membra a frigiditate aeris possunt defendi sed illa tamen intrinseca spiritualia non potest unde et dolores lateris fiunt et tusses sicci et humores capita ascendentes faciunt dolores capitis et vertigines et catarri et ulcera vertiginosa patiuntur ex capitis passionibus apoplexie ex capitis flaciditate sunt plenitudine —

In etatibus autem talia accidunt

parvis quidem et noviter genitis parvis ulcerationes oris vomitus tusses vigilie

timores umbilici flegmones aurium humiditates.

Etates plus investigat et humiditates post tempora anni et quas in minimas partes divisit tangens morbos convenientes etatis ulcerationes accidunt

in parvis quod fit quia instrumenta oris infantium tenera et mollia unde quia dentitionem sive lac non passunt pati lac enim quantitatem acuitatis et aquositatis sustinere nequeunt sed ulcerationes facit oris parvorum vomitus ex gulositate lactis accidit parvis vigilie quia parvis non conveniunt naturales nec consuetudinarie semper enim dormiunt. Sed tamen si stomachus deficiat ex gulositate sua cibaria corrumpuntur quorum fumus ascendens capita vigilias et timores generat quod etiam probatur in etate perfecta. Timibilia in sompno videntibus cum malo cibo dietantur maxime si os stomachi debile sit. Umbilici flegmones accidunt nec mirabile ex incisionis vicinitate aurium humiditates quare non dixit non narium non palati. Hec enim naturalia maioribus contingunt auricularum humiditates ex naturalem cursum sunt exeuntes. Infantibus sicut humiditas flatus capita eorum implentur et bene dixit quia humiditates aurium huic etati attribuit. Tota enim nascentium corpora sunt humidissima et cum cerebrum in etate perfecta naturaliter sit humidum infantibus erit humidissimum unde humores illi per auriculas effluunt —

Cum autem dentes producunt gingivarum pruritus febres spasmi diarrie et

maxime qui producunt dentes caninos.

et pinguissimis pueris et duros ventres habentibus —

etates investigat ypo. post quam

am

Prurire gingivas dentes producentium non est mirandum. febres et spasmus et diarrie nascuntur in infantibus dentes producentibus non autem per se tantum quoniam cum gingivas dentes germinantium perforant et quasi sicut spine carnem infiguntur pungentes sic tamen dentes acuiores gerentes sicut spinis faciunt dolorem. spine enim cum spinis penetrant in primis carnem tunc tandem ingerunt dolorem. dentes secundo quod ex toto emiserunt. unde infantes patiuntur febres ingiliis et dolores et spasmus consequitur et quia cibaria ab eis digeruntur natura enim non est firma nec fortis nutriendi cibis. unde et diarriam necesse est consequi quia cibis indigestis. nec in corporibus permanentibus diarria se emittunt per singultum provocatur et diuturnos ventres humentibus. quia enim humida corpora plena sunt humoribus nec per constipationem egrediuntur in spasmum et cetera precedentia genera membrorum.

Hemorroibus secundo filius. Pichynna

spondili sub colli intra inpulsione casu

nata lichiades le bici rotondi ascalonata

rides agrorum dimes sciephe et alie

Apotecias in primis qua puslule ... tes nascentium infantium nomina vite et post dentes progenientium tetigit modo secundo etates que iam de

tes compleverunt et inclinantur pubescentes. Constantinus hanc enim completa que xii. est annorum usque ad annum xiiii. desinens est aliam cum multi hanc contingant. dicit autem pichynnam pro auribus. eveniunt quod nomen tumores significant et intra os et ani. que locum proprie nominant greci sed autem dicunt aliqui libertatem medici proprietas proprium. Hos autem latini humilem vianam nominamus semitam. Greci abusine sed nomine sed loco inde dicuntur pestilentiae. tumor iste albus est in pellicula inter ... uuli ... tis. alii in lactas alium. in lactes post pellicolas hanc ponitis. unde necesse est spondiles que sub colli intra patiuntur inpulsiones. sic per post cervicem qui sunt hic spondili sub collum intus minoris quia prima colli. per. tunc ... prima dicit sub collum intus ... et maxillarum atque sed autem non ... dicit prius nascentibus quibus non ... quia hinc est tacti non innascentur ... humi ... in hinc etatis que cum sint humida necesse est humores emittentes ad inferiora sic per ... et sed non hunc quod nomen nascentes precant antequam sed loca dimittunt pro digestivos locorum id est unum et lactorum sed ferre non valencium. Item inmensi nomine gemitorum tante tenuitatis sunt ut extensione pati nequant. asma est pallitudo que sic suffocati patiuntur propter necessitatem receptionis ... multi ... enim ... aliter ... monentur sine sufficientia ...

flatus ammittit quod recuperare ne-
hic vide est multis ... si autem asma
propter has causas venit propter angustias
venarum que sunt in pulmone ...
... hec autem angustia in
ore pulmonis ex humoribus est
descendentibus a capite ... in
illis retinentur non ... neglexit sed
augmentatur hoc enim enematur ... non
... gemiti quia qualitates eorum
augmentatur asma periorentur id est a calore
... huius aeris frigiditate ...
tur mutato cibo flegmogenes
... angustie ... cum in-
de ... autem asma
si eis ... hic morbus
... ex eorum gulositatibus.
unde crudi humores et multi in
corporibus eorum adunati sunt et in-
grossantur cum urina in vesicis
et ... fit multa et in petram co-
agulatur de hiis quorum crudis humo-
ribus senioribus multa ... regina
... non minuitur in quibus non tam
gulositas non sit ex ... digesti-
ve virtutis hoc idem eis contingit si
... non deficit quia ... natura
... desiccetur et lapis efficiatur
... rotondi et ascarides si autem alia
... sic et quedam alia
... carentia nascuntur etiam
de putredine non sola quia et calo-
rem augmentat ... autem intelli-
gimus in ... priorum et intesti-
nis cibos corrumpi et putrefieri
unde horum ... fit ... innomi-
ter tamen gemitis ... caloris
... non possunt ... contrectari ...
... huius etatis sunt ... naturam

et calorem ... congregantur ...
... sunt ... in fecibus ...
... intestinum ... nascentes et in ani-
malibus non bene digerentibus multa appa-
rente ascarides multi et sepius in
... posterioris intestini nasci-
tur et plus in ... est et ...
qui lati sunt et ... vocantur
et sunt longiores ut ... sibi
... continuantes ... non nisi
rarissime nascentes ... in hoc loco eos
retinent ... et ... scrophe
pustule que alie ... et ...
sunt morbi quos ... vernalis et
peiores dixit scrophe quorum et pustu-
le non indigent expositione que omnia ...
appellantur pustulas et omnia sunt ex
humoribus pessimis et multis ab inte-
rioribus ad exteriorem cutem pulsis scrophe ...
tamen in inguinibus maxime nascuntur
et mamillis et inguinibus propter illorum teneritu-
dinem in carnibus —

Senioribus ad iuventutem acceden-
tibus et horum multa et febres diuturne
magis et ex naribus sanguinis fluxus —
Pueris autem XII sive XIIII iam pu-
bescentibus ... caloris qui
plus calescentes ... pubes-
cunt ... tardius hiis ...
... prius horum ... in alia
etate ... multa contingunt
propter ... etatis ...
... et febres maxime diutur-
nas sive caloris causa quia subito muta-
tur in qualitates diversas propter ...
suas et ... fortitudines ...

guinis fluxus. quia et calor augmentatur. et multum iam loquuntur. et quia non simul vero crescunt tanto plus sanguinis augmentantur.

Plurime autem pueris passiones terminantur hee quidem in xl diebus. hee vero in vii mensibus. hee vero in vii annis. hee vero ad iuventutem accedentibus quecumque vero permanent pueris et non solvuntur circa iuventutem aut feminis circa menstruorum eruptiones diuturne consueverunt.

In aliis libris sic invenitur permanent ... si hic diceretur addidisset melius ... esset si ex consuetudine librorum suorum intelligeremus quia cum absolute aliquos morbos dicat diuturnos alios intelligi... in multis enim locis cum morbos acutos diceret eos determinavit diuturnos vero absolute posuit vel incomplete posuit ut ita dicamus plurime diuturne passiones pueris terminantur. hee quidem in xl diebus hee vero in vii mensibus. hee vero in vii annis. xl autem dies sunt diuturnorum morborum ... finis vero acutorum morborum in diuturnos mutatorum quorum passiones huius hic unum consequuntur per septenarium quidem procedit nec solum dierum sed etiam mensium. deinde annorum. hec vero consequentes per xiiii. vere est computater xiiii. enim secundum ... finis. horum autem maxime mutationes sunt cum pueri iam pubescunt et mulier... maxime cum ad menstrua ... deveniunt. quorum vero non ... finiuntur necesse est inveterari.

Adolescentibus vero sanguinis sputa ptisis febres acute. epilepsie. et alie egritudines maxime predicte.

[...]eritas(?) multum ... a puerilitate usque ad pubescentiam ... generaliter autem quare pueritiam(?) ... post pubescentiam et perfecta est in iuventutem sed forsan pueritiam nos intelligere per minorem et imperfectam etatem quales morbi huic etati fuerint ... hec enim etas illis duabus etatibus in multis intermiscetur inferiori parti(?) cibus et huius propterea masculi eminent sanguinem a naribus quod admodum contingit in pubescentibus ab ipsis ii. sanguis e naribus fluere incipit et fit iterum eis ad perfectionem perfectam iuventutem deveniatur. unde per hanc reticuit etatem. post pubescentes ponens adolescentes quos dicit pati sputa sanguinis et ptisim febres acutas epilepsiam et egritudines alias maxime vero predictas que bene ... adiunxisse. sed tamen neglexit hic de febribus determinare acutis que non minus pubescentibus deveniunt quam adolescentibus bonum quidem esset si diceret maxime acuti morbi febres ... et eisdem deveniunt his. hii ... ptisis enim et sanguinis fluxus non propterea sunt huic etati accidentalis qui deveniunt his. Iam senibus senores inquit minus egrotant.

multum — hee vero in vii mensibus — addidisset — apposuit — dicit — per septenarium — septenarium — etate — admodum — aliter accidentaliter — deveniunt

quam iuvenes. nos autem de hac re diximus
quod cum iuvenes pati multa pro-
pter temeritatem diximus non ex intentione
suarum virium defectionibus. unde et
eis semper succedit sanguinis fluxus
qui aut de percussionibus aut de sal-
tibus aut de quibuslibet aliis talibus obveni-
entibus sive de nocte sive de minima e-
gritudine vel ad cenam seu [illegible]
vel lectis [illegible] vel de minima commotione
de fluxu autem sanguinis incidunt
in pthisim. pthisis enim non naturalis venit
in iuvenibus accidentalis non consu-
eta. epilepsie quoque non naturali-
ter his nimis evenire et in [illegible]
stre dixit evenit cum aliis
hunc morbum infundit dixit esse
contrarium secundum etatem crescentem
[illegible] adolescentibus [illegible] dicit te
evenire propter inordinationem diete
et collocationem fatigationis assidue
ut potationis vigilie caloris et fri-
goris modum excedentis. unde
et calore mutato in [illegible] egri
unde hec tamen raro alii quoque
morbi hic succedunt multi sunt con-
venientes huic etati. bonum autem esset si
sic dixisset adolescentibus omnes
possunt morbi succedere quos in ali-
is etatibus minime dixisse sunt
[illegible] causon et terciane

Dicit vero hanc etatem assimilari

plerides [illegible] frenesis.

causon diarrie [illegible]

Iuventus in 5 sep- [illegible]
tenariis finitur. [illegible]

nus inquid fluxus sanguinis. huius
qui autem xxxv. annorum sunt etatis
etati vero huic succedenti duo assunt
septenarii in quibus et ultimum labora-
runt et omnibus assuescit passionibus
nec potest [illegible] vigiliis calori
firmitati nimie et [illegible]
et sitibus sicut et [illegible]
si tamen sit plus necesse [illegible] etati que
iuventuti. iuvenes enim sunt forcio-
res et tollerabiliores et [illegible] perfecti-
ores hii autem alii colore et nigre
sunt [illegible] unde et maniam
incidunt [illegible] autumpne [illegible] natu-
[illegible] estati succedit
[illegible] plena in estate succensa
in iuventute [illegible] quare
huic etati melancoliam non ascribe-
ret [illegible] tamen in quibusdam
libris melancoliam non ascripserit nunc
in eo in quibusdam [illegible] mutatis huius
[illegible] sed nescio quis succedens
[illegible] hoc ascripsit arbitrans quia ne-
gligentie [illegible] multi quia
ptisici [illegible] in hac etate. iuve-
nes enim sanguinem servantes et
in ptisim devenientes hac etate
moriuntur. sed potius [illegible] re-
manet sanguis servatus quia
non tanta est quantitas sanguinis eis
quanta iuvenibus assignata. vero plerides
[illegible] et [illegible] plus infirmi huius quam
iuventuti quia cum [illegible] laborent
non iuvenes et corporibus sint [illegible]
[illegible] hac necesse est devenians in
firmitates. hic autem nominavit
quosdam morbos in adolescentibus
premisit [illegible] ubi [illegible] et
alias egritudines dixit que frenesis

que ex flobotomie contingit nascentibus in cerebro pannicul(is) seu dyafragmate et cum calorem eicientes ex co. t(empor)e
motus vasa putrefacta et co. i.
motus co. i. cum digestionem et digestive
et distinctive non minus debiles
ceteris quam huic etati innascuntur
cause de hoc omnium co. i. sunt
diarrie in hac etate frequentiores
sunt quam in iuventute quia horum
corpora minus indigent nutrimentis
quam alia in etatibus perfectis et minus de corporibus huius solet dissolui
nec tamen est eis caloris qui equalis precedentibus assunt tamen in eius
concupiscentia non temperantes est defecta quoniam in senioribus ut de
eorum corporibus plurimum oportet dissoluatur. quia cause diarrie minoratio est virtutis digestive aut
immoratio pascendi eorum aut acuitas co. i. intestina pungentis que omnia in
etate inveniuntur. alia de cause neque est diarria sic dimensa lienteria ofe
bribus ex flatis est humoribus in cerebro se adunantibus. hii de humores in hac etate sunt habundantes. quia et si in senibus sunt humidiores quam eorum frigiditates minus generant febres huius aut quia non est
ad eo frigidum febrium quoniam sunt generativa hectice aut frigidum
flatica aut apto decrepitudine mutata in ... et in testiculis aut de
frigida contentiva vel in frigiditate matrici. multa emoroides que sunt
huius etatis sic et melia cum est contingit descendens in posteriores venas
ibique humidat quibus aut morbos ut
ut actum hinc etati attinencia tetigit
pro ego pro posse meo hec exposita
que qui investigare voluerit in
libros nostros legat quorum mimi et
verbi veritates querens librum legat illum quem de ordine legendi libros meos feci singularem et solum est —
Senioribus dissine catarri tussis sti(llicidia)
... dissine articulorum dolores
nefresis vertigines aplie casus cathe
chie paruitas eorum nigrule neuro(sis)
humectationes oculorum et narium
humectationes hebetudo oculorum
glaucosis grauitas auditus —
Quidam mirantur qua facimus differentias que senem et seniorem dicentes enim intellexisse seniores decrepitos esse senes qui post iuventutem sunt seniores concedimus
quod si minim sit hic tamen differre
estimamus enim seniores ut dixit ... ypocras
in huis senem posuit in hac etate hens ...
morbi sunt dissine i. defectiones et
ipse inordinationes quod ... fit ex
debilitate virtutis spiritualis catarri cum
tussis propter siccitates in cerebro dominantes ex habundancia flatis quod quia
minimum est et grossum in eorum corporibus et maxime quod cerebro dominatur. descendens in pulmone facit apostemas
dyspnias. et catarrum contusi in renes.
... et lichiades articulorum dolores
nefresis

fiunt. humores in eos descendentes aut per urinas [illegible] volunt [illegible] refrigerantes [illegible] et fumosi sunt ventositatibus in ipso cerebro [illegible] rantibus [illegible] commoventibus alii ex pessimorum humorum fumositatibus caput ascendentibus apoplectici huius etatis sunt [illegible] cum eorum cerebra flatuum humiditate sunt plena. Unde si ulcera innascuntur propter putredinem sanguinis numquam sanantur. et senes pruritus habent [illegible] cum non propter stipationem cutis et siccitatem [illegible] non expelluntur. vigilie quoque vigilant senes et si non omnes hec duabus ex causis fiunt aut ex corporis siccitatibus aut ex vitio quod eis aufert senectus quasi patiuntur. sanitatem prout expedit senioribus. Unde autem in libro de senioribus [illegible] seniorum [illegible] siccitatem [illegible] inter humores flatuum et in eis adiuvent quibus frigidi et humidi naturaliter estimantur. hic in corporibus [illegible] multis sepius fit expulsio vigilie [illegible] cum humiditates narium et oculorum palam est esse ex humoribus habundantibus in cerebro qui si [illegible] descendant eos humectant hebetudo oculorum [illegible] quoque auditus ex defectionibus sunt virtutum visus et auditus sensualium [illegible] sic ex siccitate in usu sensualium [illegible]

Pregnantes purgare oportet ligamenta [illegible] Quia fetus [illegible] sunt sicut fructuum ligamenta in arboribus. Cum enim in arboribus primum fructus generantur non firmiter ligantur

Unde si fetus insufflantis ventus illi labuntur fortius vel venti flantibus non diu manentur maturi cadunt sine ulla contraria re cogente. Ita et fetus in [illegible] tus. cum in [illegible] mulieris incidat. ligamenta sunt debilia. Unde si vel casus vel lapsus mulieri contingit sine motus quibus aliis vel corporalis rumpuntur ligamenta et abortio fit. completis vero ex occasione labitur. tempore mediante ligamenta fortiora sunt et duriora. Unde et mulier fortiores motus patitur sine impedimentis fetus. hoc intelligens ypocras dicit pregnantes purgare [illegible] non autem omnes pregnantes purgandas dicit. sed quas conveniunt. si humores instabiles et fluxibiles sunt [illegible] res in corpore [illegible] si de loco in locum sunt mobiles vel in quolibet membro se figentes natura que fuerit in eis expellendis [illegible] adiuvetur [illegible] convenerint non [illegible] in purgantibus eos inquietari. Unde ypocras alibi si quis in quo velit purgare membra [illegible] non purget in initio morbi quia morbus farmacie non est convincibilis cum [illegible] dum maturaverit. si autem detur aliquod farmacia sana etiam loca debilitat morbo repugnantia. [illegible] autem ypocras aliquando farmaciam dicit intelligitur que a superioribus vomitu ab inferioribus solutione modificatur. non autem [illegible] quorum membrorum sunt ubera reperire referentur [illegible] in suo dicendum loco

Infirmatus talia

Spontanea dicit e corpore que sine adiuvamento [illegible] emittere [illegible]

pregnantes si purgare conveniunt a quarto mense usque ad septimum [illegible] [illegible] et seniores [illegible] [illegible] ligamenta fetus [illegible]

x n̄ tn̄ tā x hus q̄tū x oīb; aliis imitatō enī sīa sō pḡat est una s. v eimtant̄ istiu nocuie cōr dnantes q possit intelligi x apparent; totū cor̄ x ex quib; x ex accitab; x tpib; q̄ anni x re gradib; eta gaus q̄ oplomb; n̄ infirm sua dicta s.m. cutis cōr tota sit mutata medicinatā sic in hic elaa; in x

alt̄ex fac̄ ita corpm regnū expel
lens tm̄ nocitiua et mōdans inde
corpora alū furoz hūc pungit vū
mit̄ nasa nō possunt continti si ā
n̄ nocitā purgat emat̄ e mā q;
si humoz furoz sic ul̄ quel;. et
locancia nō innant . s; potius mala
sunt sigt̄ . vii . p . inmt actōnē n̄
semp debē sequi o; q̄ in quel; me
bo purgetur . quodā . vel . ipe siē
ul̄ nā . q̄ innuit sic dicens et ia
mē q̄ qualis o; si fiat . et bn̄ fert
hic quōnō agit de purgatōnib;
cū scīa . de ē dubitares sit q̄
mediatz ē eam fac̄ et cor̄ infir
ma mōdificare modo p̄x meo pos
se disponit vū dispositare alū fa
ciat farina . vel . cor̄ cum nitro sit
ul̄ cum salone infius . alū unū sol
membrū purgatus ut capnt p os
et nares siū pectus et pulmone
tussi ul̄ sanguinis aquesaptes g
inr ul̄ cum intentōne cantus ul̄
cum aliis similib; . huc . n . nō tot
cor̄ illū pgat sic flora fac̄ intelli
ut oīs purgatō san . q̄ conficit
atur sicut mit̄ menstruemozoidex
ul̄ exercicia sōnes calefactōnes bal
nea cum aqua dulci sinag̃ si ut aq̄ sit
in cēca sic ul̄ sulphurea sine p̄iste
a . actuali . aut cibor abstinencia .
oīa h̄ in q̄ tot cor̄ pali purgant
q si experimentemur . dubitetes
purgatōnū hui q̄ q̄ inuenimus
vn̄ et tot corpus purgatre e
quali . dicomur . potōnis noīe
et colonis quia q̄ fac̄ alia nō agit
palam q̄ intelligi . de q̄ . n̄ actōī
x

b; . p . hic tn̄ dixisse nr̄ . ex q̄ ex dya cib;
et tota mutata in cum fiutate si
cut ē inde et co . t . n . nō appeat in egritud̄
in corpe nō nascantur pustule coll
et et in quib; membris sua sem
hanc rōnem dicta . ut si in sto ar
suram punctura q̄ hāt et
et angustiam ablatōnem aperte
de sitim amaritudinem oris alū
erisipilas in aliquib; membris alū
quoz canon hāt sine elias . h̄ oīa
et . t . n . significant q̄ o; purgem̄
medicamentis sibi competentibus
h . p̄ intendit q̄ alia spōte voīmē
cia dixit purgare s . hū q̄lita
tib; suis corpori nocentes hāt . n .
purgatōnem dicit cor̄ innantem .
s; tamen quia sm̄ eandem oīus i
uestigatō est fallens aliq̄do . in
hūs pfecti errant medici q̄ ta ma
gis impfcī . x q̄ fiunt ut aliq̄ di
ret significatōnes nob̄ q̄se sim
tulit lenitatem . infirmitatem ex p
gatōnib; quibus ouditur quia hn̄
purganda purgantur nec in alia
errantur q̄ aīe de eo . dixit . m . x intellige
et de ing̃ que si cor̄ dūigitur cutis
in nigredinem mutat pustole
nigre in cor̄ indeuntur certe q;
infirmitates de q̄ . m . sic lep̄ ca
ē q̄rtane splenes narices mame cū
sta et andicia decretōnes et astucia
cia mulierib; modū dnantem
intelligit ex melle q̄ ergo unū
quali . iste posset cum librum de de
loib; in unū interpretatus fuit . se
cunda intentō in purgatōnib; lyncia ex
suauitas infirmi et lenitas sicut

x hus signis de cola m . p̄ intelligi
q̄ si studiose inuestigamus nō
erraluns

Margin glosses (left): x opōntia — x academia — x me cū — x quantare si spōtan et pgarent — x q̄d si q̄l o; si fiat — x aft et bn — x agendis — x appositi — creati acsid suy — x secreati . purificatis — x eāne — x tot cor̄ pgare dnt exercitia fōta . cal. — x vicā — x ipās

Margin glosses (right): x acciā — x t — x tramas — x si hic o — x mycte o p̄ — x p̄oa — x faali — x intellige — l'nasch — x nascentes — x astucia — x papi q — x mulier

in qualibus … ut dixit in quibus adiuvat … in hora acomia
investiganda ut qualiter purgatio danda sit per has coniunctiones … autem
alia y ancto.

(annotation) … silentium [rubric] Eam

de eo rubea intelligimus et in sic
et de flatu intelligas quod si extra
duceretur humida apta videbuntur ne
color corporis albus mollis fere contra
nietas pigritiei ocositates stupores
dormitiones obtalmiones capitis gravita
tes ex repletione et a … adiunet fla.
hec signa purgationes in arte da
das flatis purgatorias et infir
mus post purgationes levis sua
vis est et sollicitus purgationes
valuisse probantur. adiuvant ad hec
infirmitas et anni tempora. aer et regi
ones. dieta aetates auctoritatem
autem firmant. levitas infirmi
solicitas sui approbant errorem ma
gistrorum petitionibus illius et angusti
a purgationis. hec dixit p. ibi scilicet
amicus et c. In principio libri Theina
rias de spontaneis quorum purgati
onibus in epidimia innuit similitudines
multas. Verum in hoc libro purgationis laborantes
in hiis cum dixit si aqua venientis
in ventrem cucurrerit solvit
ydropisim et dolens in oculis diar
ria si vehemente. solvitur ad vel ul
tra dolentis in auricula si colica desuper ter
nent dat salutem et cum desuper colli
cum dolor aurium si vehemens adiuvat.

Si quia oportet purgare et
In aliis libris raro has scriptas
invenies cum exponantur. fi
nem cane et lb. cane moleste sunt purgationes.
Quod contingit quod hoc tempore
Quod calidissima est in temporis plurimum
in incidunt in febres quod virtus
deficit ex nimietate caloris quod datis

potionibus magis debilitantur et cum
calor extrinsecus potius extinguitur
intrinsecus aque cal. repugnat colorii.
et inter ausere sint et calor aeris cum
maxime fortis sit.

Ogdalesco fi. no. purgare sicut
tenues hyemem.
Maleat invenie et vel diaratur
Qui autem facile vomunt sint extenuati hiemis
in hyeme hec sunt quieti et congela
ti in inferioribus corporis hic tamen tum
bonum esset si plurimas addiduxerit alii
in macillentibus inveniebat et in diari.

Difficile vero. no. et mediocriter carnosos in estate
Et facile ved. et macilentes (et estate)
Sorda superioribus et hec in vere estate
quorum et autumpno fit. solam autem hy
emem et … quia carnosos et
difficile vomentes ab inferioribus purga
ri necesse est. et si indigent a superiori so
li estati attribuendum esse et alia tempora scilicet
(caucedi)

Ptisicos vero metuentes ad
superiores farmacias
In ptisicis cavendum ne superiores alia
tempore dentur purgationes propter defecti
onem nutrimenti spiritualium ptisici vero hic sunt
intelligendi aut qui iam sunt aut
qui ad hoc dispositi sunt sicut p. in p
ima epidimie. pericula plurimi in quinti sunt
mortui quorum natura apparata erat
ad ptisim ptisis pectoribus sunt strictis.
quibus angustiis et pulmonum necesse
est angustiari. et vias suas stringi

(left margin) etas — tempora — aderunt — manifestat — firmant — parato — dolores — si talia oportet purgari — purgent — et … fortes — … — vel … — (right margin) exhalat — nervi vires — vel cali — da — et alii indigentiam — et purgari — cau … et mediocriter car. — ptisia

et … manifesta ex affori per omnis expone
… vim in indigentem ut dancer ex
ponam vim in diis lib. p. invenies scilicet
necessaria repetitione … more …
dur fecilis

… naves sustinent purgationes
vomit et solom.

no soli … purgationis … que da …

Et … purgare estate superiora hieme inferiora … Non solum … purgationis alia dispositi
… in frigidis et considerandum … anni. cal. nam in estate regnat … quod omnia … superiora pe
… in estate et autumpno superiora ne forte de hac dissipatione … in hieme humidus quod …
… inferiora per … hyeme et … dissipantia faciat … autumpni … pro estate et …
… duabus partibus … estas loco … et hiemps … humiditas … fiat in
vere et autumpno quando … humidat et … obiecto de eo quod … fortis … farcia …
… hos … farcia … cane et … cane moleste sunt … quod …
… et …

commentum ... presertim ... vehementius ... et glutino ... solus potest
... non ... confortantia apponantur ... frigida autem ... calefaciens ...
... calidis ... medicinalibus ... conferunt ... ex ... +

Multos non mistis vehementius
cadaverosam ... contraria apponentes ×
... contraria apponentes

Oportet quibus ... dimittit ... secundum
... ventris ... inferiori purgetur
vehementius dixit purgari propter
... et fortitudinem ... ...
que potentia non obedit ab inferiori propter
... sicut ... causa ... propter
... sui est purganda a superiori
... et ... vomitu quia propter se plurimum ascendit ... ad os stomachi ...
... in utero purgandi a ...
... sibi membra emittit sic ... causa ...
... ab inferiori purgandi ...
... superius ...
... est ad ... autem ... sic ...
... medicinam ... valde acutis
... die ... in talibus malum est

Saniam iam dixit ypocras ... dixit
abusive posuit ... ab aliis
ad libidinis motus fortius ...
motum moventur in expellendis suis
spermatibus ego autem ... in libro de spermate quia mulieres sicut masculi spermata solent emittere cum ... in corporibus natura huius motum moveat ...
... materia ... morbi expellatur et si
non in toto corpore in aliquibus tamen
membris nobilibus moventur ... motum ... furiosum ... incipiens ...
... defectum et calorem febris augmentat ... furiose
se moventes ad nobilia membra currunt et ea implent acutos autem morbos intelligimus ... quorum ... est
in prima ebdomada ...

Lienteria ... id quod comeditur
in eisdem qualitatibus quibus
prius fuerat et cito egreditur ... est
autem ex defectione retentive que est
ex mala ... stomachi et intestinorum ... et alia propter pustulas seu vulnera in stomacho
seu intestinis ... hic autem morbis in stomacho aut harum membrorum ... ex ... et ... intestinis incluso ... vulnera autem ex his sunt ... est a superioribus purgari quia melius est ita eos emitti ... non ... intestinis ... non cum vomitu sunt purgandi quia ... cum vomitu ex ... quia in ... fuit ... morbi ... ...

Quibus autem tortiones et circa umbilicum ... et ... non solum ... sed ...
alii in ... efficitur

Tortiones autem sunt ex ... aut ex ventositate grossa
et inflativa in ... intestino ... ut non ... exire ... tortiones fiunt que si ... labor permanet aut ... non cum farmacia vel
alio medicamine dissolvitur intelligimus
mali ... complexioni dominante ...
mala complexio si non dissolvatur ydropisis generatur ... ab ypocrate ... appellatur ... tympania si enim ... passio ventris ... tympanum
resonat ventris percussus cum non ...
tympano et hac passione cadem ...
in tympano ... percussio ... post
... hac passio
ne fit ... abusive vocat ydropisis
passionem

... necessitas cogit ... violentia ... acuta passio venit
... apoplexia ... adiutoria ...
est ... eant

tumentis ventris siccitudinem et eius magnitudinem q aliq est insit humiditas s; potius queda aeris grossities p[er] opilis n nasci tur ex causis frigidis h aut calidis impossibile n est sui calore in grossum aerem mutari illos hu.

Ad elleb[or]os qui n[on] facile purg[ant]. sun[t] viri a bi p[ro]hib[et] et cu[m] plimgim et

Nat[ur]am enim elicit dando requie[m]

Nec est si facile sit aut temptare et cu[m] rei probatio est enim re noiq tina et humitatu si aut h n[on] sunt sibi facilia n[on] est dennus. insi corp[us] p[re]cenius duobus modis efficitur aut alnestione nomitus aut ad q dam hic n[on] co[n]tenditur. uile n est et ab o[mn]ib[us] sciti[m] aut ex corporis humectatione et hoc melius que cu[m] p[ri]mo iuvimento et requie efficit.

De requie p[er] palam est sic enim exercicia cor[pus] dissolvunt, requies corpus custodit eius humectationem n[on] dissolvit. inlbus n cibus abusive n[on] humectat s; solus iste qui o[mn]i caret fortitudine. i a c[on]dime p[ro]ticitate s; medicina vel cibus maxime solus est cibus sine cu[m]us rei additamentis naturali humectat [illegible] menb[ra] corporis requies n[on] acuit. hu[m]. n dc humectare q n[on] desiccat humectare cibi in cor[pore] a qua sed o sibi fiatur vel in calidis balneetur. in[ter] ea s[unt] cor[poris] [illegible] humectamentum p[ro] [illegible] si libros nostros de virtutibus legeris aut libros de p[ro]tis.

Cum bibit quis ellin ad mo[dicum] cor[pus] dicit ad supin[um] et imo mi[n]us declarat.

Cu[m] mo[vetur] cor[pus] t[ur]bat.

Mouit. ypo. quare si nec[essari]e cu[m] ellin sumencia movere quies in cor[pore] in suis qualitat[ibus] fac[it] manere. mo[vere] aut[em] ite et turbare sic[ut] in navigantibus quib[us] navem agentibus solo motu corpus monetur et q[uan]to magis si et acto motus et potius sit adiunctus . solo vehiculus in quibzdam libris navigationem n[on] inuemi s; potius nome[n] quoddam [est] stadiu[m] et abhomina tionem significans ut si aph[ori]s[mus] [illegible] se declarant aut abhominatio et stadium semp[er] seq[ui]tur motu[m] corp[or]um. quia motus nec[essari]e movere et t[ur]bare nec[esse est].

Cu[m] volius magis dic[er]e ellin. m[od]o c[or]p[or]us c[on]tra [illegible] tacit c[or]p[us] fac[it] et n[on] movere.

Abstinencia e[st] cibi ablatio desiderii cordis morsus in ore stomachi e[st] stomachi intelli gentia antiquitus appet q si ex mal[is] hu[moribus] et pungitiv[is] in ore stomachi a cerebro ei ad hunc locu[m] magnius minus descendit. s[ed] q[uonia]m q[uia] os stomachi patiatur nec[essari]e e[st] ut p[ro] p[ri]m[u]m actio a[n]i[m]a[e] patiatur. q[uod] soli[us] ac cidit o[mn]ib[us] hu[moribus] pungitivis amaritudo in ore [illegible] e[st] eo tu[m] et b[e]n[e] dixit hus apparentib[us] dolores sun[t] sinu[m] farmacia indig[er]e sig[nifica]t quib[us] cu[m] s[e]c[un]d[u]m inferius hic nob[is] ypo. ost[endit]. o[mn]em dolorem sup[er] diafragma indig[er]e purgatione [con] farmacia sur sum purgari oportere. subiu[n]git s[e]c[un]d[u]m dyafragma purgatio inferior e[st] nec[essari]a s[e]c[un]d[u]m

et indigere dixit nec in omni dolore
frigore vel infirmiore farmaciam fir-
miori vel infirmiori danda sit sed eum
hiis si indigerimus ~

Animum in farmaciis non faci-
amus contrarium non qui perimisit si-
ficiant ~

Quidam enim farmaciam accipiunt
statim sentiunt quidam non si illico
sed mediantibus aliquibus quia conti-
git ex natura sua vel vomitus potio-
nis vel hu. quinsunt dicunt purga-
ri ex natura sua si siccius vel ca-
lidius sit que autem naturalia sunt
accipienti aut post potionem tunc
eueniunt ex natura potionis si a
cura. ca. et purgatum fuint ex hu-
purgatorum si eo. venifuint hiis o-
mnibus sicut intentes potuimus sed
si contraria assiunt non sentiunt. si autem in
ante purgationes sunt sibi sciemus ~

Non febricitantibus existentibus

vel strophus
si fiat cuisio et venium [illegible] et

Sicut autem purgationes sunt necessarias
similiter et hic infirmiores minime
perpetient autem intelligentibus
non una indebitur hic significatio-
nes dissentium. verum non minime
purgationes quia ingerimus loci in
quibus hic membris purgantur etc.

Egestiones nigre quasi sanguis spere te-
nementes et combre. et sine fe-
bre pessime et contrarie colores

plures fuerint magis mali cum farma calido est
minus et quotiensque colores plures fuerint tanto
Si egestiones dicit sanguine antiqui
et non ex quibus concudium habet
acredines vel acrimonia nec si in
terram decidant ebullientes. et n. ar
tinentes si sunt sic sanguis vel
grossi nimis feces qui cum in cor-
pore permaneant nec inde exeat
mutare putrefiunt et etiam co-
lorem nigrum pariunt. splen n.
q. sanguinis fecum habet feces. et de
eis ex modificatione et secretione mittat
sicut in libro de iuvamentis natu-
ralibus ostendimus quia sibi semper est sub re-
mandat vt cum aliis superfluitatibus
expellat si autem splen patitur et de
hiis humoribus ex non modificetur
ex de hiis mittatur retineat su-
perfluitates at si defectivum has reti-
nere non valeat. exeunt cum egestio
ne. quod nigram dicit quasi sanguis
addidit quia quod sanguinem nigrescere
tum ostendit. qui n. hanc egestionem
arbitrati sunt esse nigram et non
alia de causa nigrescere ideo quod in intestinis
diu sit morati male arbitrati sunt.
Impossibile n. est egestionem nigrem esse nigram
non rubeam. nos autem in quadam pesti-
lentia vidimus multos hanc egestionem
habuisse et tamen non plures obiisse quia
euasisse sic tamen si hic non apparuit in
initio morbi nec in augmento sin
euasisset sic infirmum. et autem in so-
lucionibus solubilibus morbis ab initio
vel augmentis egestiones apparuint et
cause dissolutionis a corporibus fiunt ca-
lorem rubicundum vel citrinum et
non alium habent. egestiones in fine

Margin notes:
7
9
d. n. calidas non sic
X Rubor dolor decorsum farmaciam indigere
al. et ab initio
mag. egesti.
aut gi.
al. salubriz morbis ab.
aeruginis.
et alia talia nisi ingrediatur decensum fiat
farmacia quando hu. grossos sunt diafrag
quod dicit est alsit febris quando ex febre
multociens solet fieri.

morbi nigre vel feculentes sanguinis
assimulare nimiam intensionem
vel putredinem urine significare sic-
ut in cibis in stomacho non digestis qui in
pessimos humores et malos solent
mutari. egestiones quando enim nigre
apparent in morbi initio non bo-
num signum cum magnam passionem
esse portendant. Sed si post statum
alui sit bonum signum quia natura
monstrat humidibus preualere et
ea a corpore expellere. Et tamen ipse non
determinauit. Sed aliud [illegible] quod per-
fecta inde non apparent. Item in se-
quenti aforismo. Egritu-
dinibus quibuscumque incipientibus
si fel nigrum sursum aut deorsum
exierit mortale forsan. Nec enim
dixit sponte hoc dedit intelligere.
hoc est sponte longum tempus in-
significare quod sed ergo tale in to-
to vel plurimo tempore morbi fuit.
Si enim de uno solo morbi tempo-
re intellexit apparens vel coin-
quinamento debuit dixisse. Sed quod sponte
addidit multum tempus puto
significare voluit cum quando accepta per hoc
egestiones nigre non est illaudabile
nigras exire sicut quorum diuisi ca-
loris egestiones bone sunt secundum sub-
stantie malam naturam multam
et pessimam. et diuisam voluit
innuere.

Egritudinibus quibuscumque incipien-
tibus si fel nigrum sursum aut deorsum
Ex aliquo autem expositio exierit mortale
est aliqua humores et in [illegible] dif-
fert a cola ut hic magister dixit. et

causas vero fierent dixi sed et oppor-
tuit. et quare initio illa quod faciat
morbi malum. In fine vero non malum
modo vero in hoc aforismo ad idem ali-
quantulum redire nolo causa necessitatis
statuere. Egestiones dum in magis morbi in-
initio illa quod faciat suum cursum non
est purgatio sed potius est accidentalis
per qualitates in corpore extra natura
innouantes. Impossibile enim est
tunc cum natura a morbo magis
grauetur nec adhuc materie cocta
digeratur ut secundum cursum suum mitti
operetur. In bona enim crisi et laudabili
necesse est coctionem precedere et post diui-
de et demum expellere. sicut patet in prima aut
epidimie particula coctio inquit por-
tendit velocitatem crisis et fi-
duciam sanitatis. cruditas autem
indigestibilis necesse est malum exi-
tum portendere. Fuerit sine enim crisis seu
dolores vel morbi longitudines vel
mortis morbi ne reuersionis. Sed si
autem post coctionem morbi non quos-
dam malos humores compellat intel-
ligimus secundum modificationem corporis ex
vero et cola enim aut alii humores
mali post signum apparentes coctio-
nis significant bonas et lauda-
biles purgationes. Si vero est diuisa
et colam vel similibus cuilibet humo-
res mali ante coctionem apparuerint
est pessima signa. cum initio morbi coctio
apparere non debuerit nec possit
inuenire. vel ab origine sui.

Quibuscumque ex egritudinibus acutis
aut multi temporis aut ab ulceribus
aut aliter extenuatis si fel nigrum

exierit aut qualis sanguis niger niger

sequitur discretiva moriemini. —
Intendit in hac auctoritate quod si colera predominans
vel egritudo sanguinolenta appareant et
infirmorum corpora sint valde attenuata
necesse est infirmum mori alia die altera. natura enim
deficit iam in hiis non valens digerere
unde purgare et hos humores
malos. unde sit necesse est ut illi humores
prevaleant et exterius effluant cum
non sit natura talis que eis resistere
possit. Et cum ita sit non consequitur
sicut in aliis morbis. sed in hoc affectu
mortem morari innuit autem hic quia
in affectu precedenti intellexit nigrum est
quia egrotantes qualis sanguis est et cetera nigrum
sanguinem debere intelligi docuit
et modum discernendi inter egrotationem
nigram et cetera. n. digestione cum nigra sit
sanguis niger est a sanguine n. discernitur
quia est coagulata colera secundo
ergo que nigra est et lucida sic acetum
pungitiva et terre iniecta ebullit sic
acetum ergo illius horum sit signum. —
Dissinteria et cetera. i. dicit horum humorum a
dominum excoriente nimis acumi-
ne suo intestina quibus etiam in-
gerunt vulnera. multi tamen hanc eva-
dunt infirmitatem. sed ex eo n. immodice
est succedat sanitas cum ex morbis a vul-
nere causa non desinat. Et si causa valde
ex morbis dure vel nec sanetur et
cum talis sit locus quod nec possit suppo-
sito nimis in intestinis ubi nulla medicina
possit adaptari. concedamus autem ibi quan-
dam ypothesi quod et medicina possunt
apponi. cum tamen egrotanti hec loca contineat
nulla ibi potest remanere medicina. —

Sanguis quidem sursum consistens

Sive multum deorsum secundo si niger exierit
In illo affectu iam ostendit de egritudine bonum
nigrum hic secundo de hac quod sanguis qualis
cumque exeat sive de ore seu de parte po-
steriore quod dicit sursum. de ore solum
et non de naribus oportet intelligi. ac si
dicat sanguis de ore exiens qualis qualis
cumque exeat sive spumosus sive rube-
us. rubicundus vel purpureus. niger.
libet vel spissus. de posteriore laudi
bile sicut in ventris sit quod fluxus non est
bonus oportet quod paulatim egrediatur ut
moderate in negredinem trahendo incipit in-
si autem sanguis ad aliquod effluat in
ventre oportet distribuetur et malum sed
prius melius tamen est quod in ventris quam ex
fluxus est. Intelligitur autem ex verbis
suis exire ab inferiori bonum signum esse
et hoc non tamen sed absolute ut ostendam
nigrum exeuntem bonum signum esse tamen
et laudabile. de ore exiens est illauda
bilis qualiscumque exeat sed hic nobis potest
obici quod superiori contrarium erit ut ergo
nigrum bona sit. cum autem nigram ma-
lam dixit. sed dicit nigrum proprium est quod in
epidimia sanguinem dixit nigrum exeun-
tem de ypotesi. oportet revertere quod maniem
dixit esse curativum et est secundo. inci-
dentes in epilensiam optime sanantur
si sanguis effluat ab inferioribus sive
pectoris secundo adhuc morbum huius san-
guinis exeuntes non permittit sic ypo-
intellexit sanguinem sursum exeun-
tem consequencium morbum esse. secundum dixit
sic per emoroides bonus est niger si natura
illius corporis multam contrarietatem in
de habet. Et si non potest oportet permittere iam
ad hanc assuefit cum tertiorum modo sit si
plus quam oporteat vel minus exeat. —

Si autem a dissenteria habito ut intelligitur

---

carnes. pegrant
Quos exeant mortale est. —
Dissinteria ex inaniatis intestinis e.
Dicimus quod inania si adhuc in initio sunt
cum egestionibus quasi pinguedo exit sed
si moriuntur et non sterilizantur in quibus
egestionibus quasi pustule de superficie intes
tinorum excoriate egrediuntur et
quasi cortices pellis exteriores esse viden
tur. Item si adhuc dissinteria plus
moretur propter illud intestina egrediuntur
quo in tempore inania sed non initio
vel in augmento dicenda sunt
esse sed potius iam facta et completa. cum
ergo in dissinteria de intestinis exeant
que quasi frustra carnis dici vale
ant ideo mortale est. inania id est in huius
modi locis sicut mortuis potentiis impossibile est
carnem creare vel ea loca solidare.
Si qui vero in febribus
Urientis sanguis fluit in lectum —
cum in resumptionibus ventris humiditatem
Calor naturalis cum ex sanguinis fluxu de
fecerit non cibum sumi quod ordo dixit
nec in sanguinem reducit. Et cum sit
necesse est per corpus nec dividi nec in pro
sum nutrimentum. Ventris humiditatem fluit cum humidita
di ventris plusquam oporteret quousque
ad naturam in suam virtutem
vel fellee — Credieri(?)
Quibus flatice egestiones surditate si
Sequente quiescunt et quibus cum sur
fellis egesti
ditas flatis sequentibus quiescunt —
hoc in loco id est surditatem illam que sta
bilis et insolubilis sit non intelligit
sed potius eam que in febribus vel aliis
morbis fiunt cum colera expurgatur
dicitur colera enim cum dominetur audit(us)

instrumentis surditatem facit quod
cum ista in egestionem emisit surdita
tem illam tollit — desero(?)
Quibus in febribus sextanis existen
tibus rigores fiunt discreti —
Rigores febribus et maxime acu
tis rigores prevenientes crisim il
lico sequi oportet. Sed si rigores in die cretica
fiunt et signum coctionis apparuerit
crisis illa bona erit quod si non in die
cretica fiunt et signum coctionis ap
paruerit crisis illa bona erit. quod si non in
die cretica et signum coctionis non appa
ret crisis illa nec bona fiet nec completa
Ideo in prima epidimiarum particula omnes inquit hu
mores quibus crisis imminet lauda
biles sunt digesti. Nos autem sicut iam dixi
in superioribus signum coctionis fiducialiter
ponimus sanitatem et crisis velocitatem
Item crisim non in omni die venire dixi
in prologo idem. et affirmavi in prima epid
particula que demonstramus
et exposuimus quecumque oportebat dici
cretice attinentia in pronosticis coctionis
sed pertinentia in libro crisios sunt
dicta. Item in libro crisios pronosticos
commune esse discretam crisim vi dici
quod ideo hic tetigit in febribus sextanis
si rigores fiunt discreti. discreta autem
intelligit id est aut nullam crisim aut
incredibilem aut suspectam ad infir
mitatem reducentem sive morbi di
uturnitatem que crisis vi dici cum
pessimis accidentibus venit. Omnia
in libris pronosticis sunt dicta et expone
re fecit ta. sed quia si omnia repetam timeo ne fa
cere opus prolongetur necessitate non exi
gente cum aliis iam explicit et libris
textus

Quibuscumque exacerbationes fiunt in paroxismis
si qua hora dimiserit febris in crastinum
eadem hora accipiat difficile est.

Si in morbi initio aliqua febris invadit
hora certa et post cessans aliqua hora
diei altera dicitur quia in primis accepit
invaditur nunquam invenit simul
accepit si tamen dimiserit necessa
rio morbus magis iste prolongatur ma
gis eo cum incipit dimiserit quod sepe
in hiis febribus sive intellexit. alii di
cunt eum intendisse quod si febris prima
in diei hora certa incipit et XII di
miserit in crastino hora accepit et sic
ex ordine ut sunt precedentis inicium
fit sequentis diei difficile est dicentes il
la ratione sustinentur nec firmare
possunt experimentis. intendit autem y.
difficile quod morbus diuturnus et diuturnius
sit ac si esset si tempus accessionis
ejus sint cotidiane terciane quartane
dissolvantur. febris et paucis vel nul
lis intervallis. si autem dicere experimenta pos
sunt fieri tantum. si accessio fit instabi
lis sic non interpolandi tempus nimis in
terpolationis non dimiserit. fiunt quod dis
solucio eius dura erit et instabili
ex necessitate est facilis si autem in febre
firma sint et unam interpolationem
custodierit est necessaria medicina que
moneat fortis et spacium etiam
temporis he y. difficile intendit.

Laboriosis in febribus articulos et
circa maxillas magis apostemata fiunt.
De labore diximus quia eius causa

sit nimius motus et labor certus dicitur
et absolucius si potius diffinitus
id est labor spontaneus laborem ex
nimio motu nimius calor in mem
bris concatenatione sequitur. nec
mandum si in hiis locis apostemata exor
te inde fiunt quod enim concatenationes
plusque opporteat calefiunt necesse est
collectiones apostematum fiunt. labor vero spon
taneus humores concatenationem habet
sicut et in omni morbo solet fieri. cum
etiam nimius ex senatie succedit et spa
tio scilicet concatenationis in humoribus appa
ta recipiendis in quibus membris apostemata
solent fieri. In morbis autem ex la
bore apostemata fiunt plurime et magis in
articulis sic debet intelligi laboriosis
quoquomodo et in febribus apostemata in
articulis et circa maxillas necesse est
nascantur. quorum cum sint febris humo
res illos multum ad caput mittentes
quos demum caro mollis recipit que
est circa maxillas. si autem hiis inguina
vel inguina descenderint mollis caro que
ibi est eos suscipit et ibi apostemata necesse est fieri.

Quibuscumque surgentibus ex mor
bis si aliquid doluerit ibi apostemata fiunt
Si fatigatio nimium motum habuerit et
eadem labor sit eadem pertendit
sic autem dixi eum intendisse et hoc
quod dixit doluerit nimium motum oportet
intelligi et in dolorem pati ego
autem vidi homines a morbis resurgentes
cum in corporibus sint humores
mollificati quod quadam nunquam membra fa
tigarent moventes ut dolerent in
apostemata ibidem sunt nata. quorum causa

[Margins and additions:]

– dici
– hora
– hora certa diei in qua dies tempore dimisit eadem certa hora die accepit
– hora
– nulla
– horis
– alteratur quasi acc.
– tempus nimium certo diffinitum firma et stabilis tempus vim

– in labor autem quod non est ex multo et fe
rtur et labor non dicitur absolute

apostemata
in
membris
spontaneo labore si labor fit ex nimio et labor huius sit hic causa
assellas
Alias dolorem quo pro
sicut

– solummodo digestis quasi fiat in morbis ad
remanentes quod conditione causa quod

hoc fuit dolor secundo signum laboris .v.
usi sit minimus motus virtute
deficiente calor augmentatur .iii.
dolor quia humores ad ea membra
descendunt et sicut sig apparuit in
experientia · calor secundo et defectio in mo
tu materie cum sunt collectio .1. si g
per intendit de labore membrum faci
ente potest · etiam intelligi si quando
dixit doluit in .... in satium · si tamen
hoc sine intentione melius respicit cum
autem febres ex labore nominavit
debunt item consequi si aliquod fati
gavit membrum illa .i. per prioris
affectionem per priorem sensum dant intel
ligi · ubi dixit laboriosis et in feb
bus et est hic autem affectio quando non inter
pretamur laborem illum tantum
dat intelligi enim egritudines re
surgentes patiuntur · verba secundo si
sequitur · et adhuc exponendi labo
rem autem egritudinem portenduntur

N secundo et plus doluit ad autem egritu

dinem illic confirmatur egritudo .x.
N ulla differentia est in affectionibus si ...bus in
gratitur · et omnis tres fiant in uno
seu singuli ab invicem separantur
quia nominavit quomodo tres sunt
nimis · et quomodo singuli singul
pertineant sensibus · hic tamen rursus
aliquid dicturi sumus si infirmi
in sua infirmitate laborem sens
it ex quo apparuit in articulis et ma
xime in maxillis si egritudinem exi
cens aliquod membrum fatigabit
aut infirmitate fatigavit in
eodem membro apparuit et

quia humores semper ad membra fa
tigata currere solent si autem omnia
minuit p. intelligenda in membris al' mor[bi]
suspectis · apparuit ad fatenda et illis qui
bus crisis et purgationibus nemat
egro prius minuit quomodo ... mo
bi sunt intelligendi quos si quis no
tare velit libri crisios sunt legendi

S i a febre habito timore si existente in

faucibus suffocatio repente superveniunt mo
Q uod a febre habito dixit ... est
absolute sic potest intelligi
ac si dixit qui habent febrem et non timent
timent · vel qui non habent vel etiam
te ut per febrem singulariter positum
nunquam determinavit sic in epidimia fa
cere consuevit · ubi sumus in multis locis contra
alia dixit febrem habent · febris .i. cum
accepit vel febricitaverit non ab
solute quod h posuit si tamen determina
te intelligit fortem · potest tamen
etiam esse utrius febris fortitudine
suffocatione superveniente repente
sic mortale · si si sic minima fit etiam
signum quia infirmus non evadat et
mors fit magis similis in tali enim fe
bre sic ... in libris de spiritus cor
ruptione ... aerem et hi est necesse
suffocari aut ... per ... et here
suffocari autem mors est signatur
innoratur .i. hanelitus in aeris
... secundum ... quandam
et ... spiritus mors enim que non
venit ex angustiis ... spiritu
aliis ex sola est absone spiritus si non
ex suffocationibus anhelitus autem spiritus
aut ex defectione virtutis spec

[Marginal notes, left: "apasceosy appareat"; "al' quod ex egri tu surgentes patiuntur"; "si h affectio"; "et ... st ... vi"]

[Marginal notes, right: "al' mor[bi]"; "al' in illis [illegible]"; "vel ... timent"; "scita"; "signum"]

[Footnote:] quintum
In cena namque ptc fuit et initium te pamne [illegible] hic ... magis ad egri ... [illegible] egri
... illic confirmatur egritudo quia quoniam ad ... loca superflua ... parat ... loca magis
doluerit et ibi maxime ... aut nulla differentia · sic ...

tus monentis aut ex nimia fir mitudine in initio inte dominante suffocatio. Secundo ex angustia maxima spiritus est sine dubio. Ex aut de plenitudine spatii est inter pectus et pulmonem medii. aut in spatio sitate ymis pul monis. aut ex apostate in pulmo ne. et canalibus suis ut in capite canalium quod gutur est necessarium. alia e tiam est apostata in spatio aut gutur ad fancibus hominibus inquit. et potius per fauces transgreditur hic fauces intellexit ubi gutur. inde sunt os iungimur. p. hunc eundem locum fauces vocamus quod dixit erit timo re non existente in faucibus quo in loco innuit quod bis aparente locus ille possit indi etissime. de gutture secundo non tali. fit. sunt quod ypo. dum talis in telligendi a febre habito suffocat illum mente subito sit tumore in faucibus mortale apia et tumorem dicit idem esse intelli. aut ee apia temporis quod dolore quod a modiis flegmon vocat quo necesse calor et incentiuo significa tur sine dolore et non dum. tumor sine mollicies non apparuit non dum aut oem antiquitatem post ponentes eem in flinitatem in sibi lis membris collectam vocant tumores. si aut fauces medii non a postatis et suffocatio subito si venat passio in solo gutture est intellige da. quod suffocatio sicut dixit alunde ve nire licitum hic de gutture venit eadem. apparatus in plimonem non subito suffo cat si ab initio paulatim angustiat usque ad statum quo tandem suffoca re cresitur. idem fiunt et mul

tia pulmonis idem quod fit enim spa cium inter pectus et pulmonem sa me est repletum. quod sanies ex rup to apate est verum suffocatio. tunc de venit apostema in canale pulmo nis facit duriciem spiritus si non suffo catonem per frenimus longitudi nem et sui corporis sibtilitatem. secundo enim impletur apate canalis si quod necesse est ex solo gutture suffocatum sitam venire. sebi intus spiritus sunt an guste que lactis sunt cum pellicule ipsos circumdantibus apate si venien te apilant. si aut apsita quidam medici vocant sanora alii pinnuchi cum quam alii senuchi. senuchi .n. si apsa sit in lactis pinnuchi si ex lactis a gutture est existibus. necesse quod a gutture sit dolor iste si idem. p. in pronosticis confirmat fauces inquit dolentes et non tumentes cum angustia et molestia cito suffocant et occidunt. si tum hic efficit non nominatur dolor arbitratus est enim sine suo dicere non potuisse intelligere aut intellexisse enim impossibile hanc suffocationem sine dolore venire. quod tamen potest esse. possibile est enim ut nimia humidi tas stricta ad pelliculas interiores gen turis veniat gutturi apparentiam mo tum auferri. unde vie stricte suffocationem exigitur fere. —

Sa febre habito colli comitatur ut

ime deglutire possit tumore non existe

Cum tumorem noia sit colle mortale

Cret hic. p. non dixit loci quibus non

appeat sicut prius dum in faucibus

fecat. dico q° ul' in faucibus enim intellexisse innuit q' in toto collo apparere neque intrinsecus ul' extrinsecus possit inde q' cum fiat nec infirmus transglutire ualent nec est corpore mortale sit ul' apparere in lateris inde .y. ul' in illa sit h' enim in loco in aoblia sunt adiuuatis inchoa pellicule spondiles sunt ligamenta. cum autem a parte exteriori et ligamenta membrorum i.' perscrutatur nec e spondiles moueantur intus aut in partem unam si enim extendantur tunc et ligamenta de parte alterius mouent. spondiles in partem eandem. si de ambabus partibus mouebuntur intus q' melius explanabo q lib. .y. de membrorum dilocatione explanaui[illegible] q i quo dixit tortura spondil' ex motu sui in interiora fex a posterioribus indigestis. Item in eodem gal' b3 retro in extensionibus e spondil' in interioribus in sua particula epidie hanc spe ciem inuit significantie. passio in quid sequitur ancia fit ex spondilibus colli intus se mouentibus. unde et locus concauus apparet extrinsecus quo dolet si tangitur. Cum fuerit ex febris tortuum spondil' in parte interiorem ostendit. In h' affo speciem torturam dedit intelligi. [illegible] si collum conuertitur et e h' n. febra omnem conuersionem spondilium que extra naturam est significancia. hunc torturam in expediencia epydia. dolorem addidit sed hic retinet quia indit nec collum dol'e de callo apparere. sed fecundius intendit torturam ex nimia siccitate et sola et in mortale dixit. tortura enim de apparere no nec est mortale esse sicut illa que est de suffocatiue quia molestie in suffocatione et in

de transglutiuntur non sunt eq a o forte tortura. etiam non transglutire ex nimia siccitate sunt maxime cum febrem fortitudine ac si diceret a febre h'ito et e. nimia siccitas ueniens hinc in morbo ex febribus est que in hac passione signum et ea sunt mortis. signum est mirum tortura esse ex siccitate [illegible] mortificat sic et certe —

Sudores febricitantibus si ceperint boni sunt tertiam et quintam et septimam et qui .ix. die et .xi. et quartodecimi et septimo decimo .xx. et .xxiiii. et .xxvii. et .xxxvii. hii n. sudores egritudines indicant. qui uero ita non fiunt dolores significant et longitudinem egritudinis et quassionem —

Non solum sudores sed etiam in istis regiones in unaque quantitates apparentes post auriculas et in auricul' laudabiles sunt si diebus creticis appareant. ita dixisset sufficeret. sed non intendit hic omnia signa crisis ostendere n' solummodo sudores et dies creticos an .xl. sufficienter morbi enim creticos consentientes non crisim cum sudoribus erit facientes nec cum egritudinibus sed cum dissolutionibus paulatim (li)beramentibus. ul' cum aliis apparentibus expurmentum autem restantium non omnes dies numeri creticis diebus est attribuendus. unde e mand de hiis qui illam dicunt esse dierum in diebus quantum ad crisim et bonum esset quantum h' hominibus si ad qui essent experimentis quam inuestigaret

al' lacertis ul'

al'

ul' uos

=ita

l' in morbo

ul'

.xxx.i. .xxx.vii. .xxx. .xxxv.

.xx.l.

ul' dies

ul' hos

=l' facientes

ul' post

ul' q'

causas spaciorum temporis sic nos stat
uere in pronosticos nisi quandam in am
bulis particulis prioribus quidquid predixer
meditatus de his rebus . et in tercia particu
la causis multe autem sunt diuersitates hu
rum dierum in multis libris quorum
ipsorum posuit si ego sic inueni
sic inueni in epidia et
in hoc libro in pronostico . Tamen nunc cum
condempnarunt in pronosticos posuit et de
os libris . In hoc autem libro incepit . y .
a tercio quia ita in omnibus libris inue
nit . nec in aliquibus libris quartum inue
ni secundo tamen quartum initium esse debere
ticis diebus . k . y . hic incidunt uel se
sinam qui prius hunc librum scrip
sit . Tamen si . y . recitent hac de causa
fecit enim quia omnis patitur
morbus cum crisis sudore protem
ditur . In octaua uel quinta plusque in
quarto est futurus . In quarto non raro
careas quod post minimam inuestiga
tionem inuenit . est autem cum hec . y . quartum
quartum premisisse in primo interpolationis
pacienti morbi . exacerbationes eorum
sistentie generis dicunt esse altera
in tercio . In crisi enim sine dubio si
in tercio . In crisi enim sine dubio si
morbus est patiens . Iterum quorum
morborum interpolationes in impari
bus diebus sunt sensum velociorem fa
ciunt in paribus tardiorem unde
si interpolationes morbi in primo
impari fortiores sunt et morbum
constet prolongandum mutabitur
interpolationum magnitudo tempore minuitur .
hec ergo intendi de quarto . In fine au
tem huius quidam . xxxi . quidam
uero . xxxiiii . abscripserunt . ego
tamen uerorum certitudini credo esse . xx
xiiii . et dierum quadraginta item pre

terminis quod initium effigiem dierum in
diuturnis morbi significare intendit . dicit
enim certe tamen inuenimus precedentem
tem . xl . quartus non cum sudore uenit
sicut . xxxii . et xxxiiii . et xxxvi .

Frigidi sudores cum acuta febre
fiunt mortem significant cum molliori uero longitu
dinem egritudinis significat

Quod hic dixit certum esse constat
in experimentis operantium autem in
uestigantium . quasi enim impossibi
le uir esse hominem calidissimam
febrem habere et tamen in sudorem
frigescere . sic est intelligendum
non uideri esse calorem febris unde
frigidus sudor erigitur . Et si esset
necesse est sudor calefieret . sed cum
sudor per cutem exeat quod possibi
le non sit frigidum potest et sudor esse
frigidus necnon calescentibus nos
autem alibi minime febres non esse nisi
ex quorundam humorum putredini
bus qui humores aliquando in toto corpore
alii putrescunt in quibus sunt naturales
si autem uero quemadmodum ut putreda
sit in naturalis et calor naturalis membra
sua regens uel iam extinctus sit
uel iam extinctus necesse est ut
quod putredinis extreditur frigiditas
bitur nec mirum est ut calor
febris in suo acumine permaneat
et sudor frigescat unde et mor
tem significat quia naturam omnino
esse mortuam et corpori do
minantem quod nec calor febris nec
calor naturalis calefacere potest . in
febre uero molliori possibile est in

(Marginalia: causa; positum ut; ymniani uolueris; quia annuat in quarto in libro morbi possibilem quod nec morbi quarto veniat in quarto nec quod appareat in quarto ergo quod propositio; sanctum quod; uel pendi; quarto uero investigatio interpolationis; uel uerum certitudinem credo; certum cum; uel idem; in principio; et aliorum; licet; ti; frigi)

fit tunc sanari cum natura ma-
teriam illam frigidam et humidam
longo tempore digesserit. febris
vero acuta et signum mortis est et
causa. causa quia corpus dissoluit
signum quia virtutem esse debilitantem fri-
gidam portendit. quia nec calor fe-
bris nec calor naturalis calefacere po-
tuit. febris vero non acuta si potuisset
virtus et convenienter dat nature spa-
cia quibus materiam illam digerat
nec corpus dissoluit sic acuta ista
quia mortem designat

Hic ubi in corpore sudor sudet ibi
narrat egritudinem —

Hic porro innuitur ut si totum
in morbo est corpus affectum necesse
sit et totum sudore purgari.
sudor enim nichil aliud est quam purgatio
nature ex nimis superfluitatibus
bona crisis et approbatur. ante hu-
mitas morbos contentum a cor-
pore dissoluitur. Sed quomodo fi-
at ex solis locis est ubi regnat
infirmitas —

Hic ubi in corpore calidum aut frigidum
illic egritudo —

Quicumque calor in membro corporis
vel frigidior fuerit necesse est
ut et ibi morbus sit. significat enim
membrum proprium exisse temperamentum
suum et esse morbidum —

Hic ubi in toto corpore muta-
tiones et si corpus infrigida-
tur aut iterum calidum sit aut al-
ter alterum ex altero sic significat longitudinem
egritudinis ... hoc mixtam ex
diversam naturam longior est hec
una et si mixtam. natura enim in pri-
mo tempore non potest mixtam et
diversam digerere ...

Sudor multus ex sompno sine alia causa
manifesta factus. corpus significat quod multo
cibo utitur. si vero ei
cibum non accipienti hoc fiat scire debes quod indiget
evacuatione.

Quidam medicorum ita conscribunt
hunc aphorismum: sudor
multus in sompno sine causa manifesta
alius sine alia causa quod si non scribatur
tamen intelligitur sinonimum. In multis
libris sine hunc tenorem permisisse
arbitramur nos intelligere posse
bene. Iste capitulum actiua que appareant
non exteriora sed potius interiora.
multus enim sudor dixit quia si multus
non sit ex defectione est virtutis
vel raritate corporis. Consilium ... sudor duobus modis
est duobus aut enim ex multo cibo
aut morbum assumpto qui cum est hu-
ius aut ex cibo in morbo quo assump-
to multitudine quod si fuerit ante pur-
garetur presens abstinentia corrigatur

Sudor multus factus vel calidus
vel calidus
sic fluens factus maiorem calefacti-
onis minorem egritudinem significat

Sudor dieticus deterius est. si sudo-
rem toto corpore morbi apparentem

amicus
+ mosshs
tas
+ pretercum
+ cor
res. equalis dissipatione facit solet talia
... sanguinis ... calefaciunt ...
... hic ... facit calorem ...
... sicut alterum alterum non ...
vel sudor modis
multo
aut morbum bene purgetur

Galienus cibo alterum hic in opportunitate fit. ... ab eo ... secunda dicta sua ...
... facile solutus ... evacuent. ... nam labor ... fatigatio sudorem facit quando
in hunc cibum ... non laborat fit sudor ... inveniens.

zantfora[ne] & frigida sua

maiore est
Et frus vero maiore desigt egri
multam i poco calore onde egri
calidi sudor multi calore poco multitudine
maiore onde egri

hic dixit modo eandem sudor inquit
frus maior est egritudinem calidus
vero numerum significat. Cum ambo
multos humores significarent frus
frigidos calidus calidos vero. Unde et hic
numerum designat infirmitatem.

Febres que tamen non deficientes tertia sedatis
die sunt fortiores et periculose. Ergo
vero sic deficiunt signum quod non periculose.

Ypocras hic intendit febres non defi
cientes quarum in mondificatione
corporum non sunt interpolones. Quod dicit si quis
intelligeret sic se habere inuenimus febres
enim deficientes et eam in tertia die
interpolones quomodo sunt interpolate non
sunt moleste. Quia nulla febris est non mo
lesta nisi illa que corpus mondificat
et si interpolo sua fortis sit et longa
si enim huius fuit interpolo sic sint vera
tertiana est indicatur accessio minor. Exem
plum solum non est molesta sed etiam
cito cessat si ante tempora accessionis
sue maiora. Exemplum. Hec similis sunt salubri
a et non molesta si tamen longiora quam in
in vera tertiana. Unde et dixit febres mo
dificantes esse in accessione sua non sit
moleste. Non enim sunt ex apostematibus
in interioribus nec ex pessimis humoribus pu
tredinibus. Febres autem iste non modificant
corpora de se.

Quibus febres longe huius pustule in
articulis et doloribus fiunt.

Hoc non semper contingit nec aliquando
tamen nec haec quia diuturnitates

morborum aut ex materie multitudine
grauantes febres sunt aut ex gros
situdine que contingeret necesse est si
situdine sua multum tempus digeren
di vero et cause sunt apparatis. Et huo
rum in articulos descendentium et
ex his dolores fiunt.

Quibuscumque ex febribus egritudinibus resurgentibus
aut pustule aut dolores in articulis

fiunt hic in amphoralibus cibis utuntur.

Sic liquor ex egritudinibus qui cum
accipiant cibos plusquam oporteat necesse
est nascuntur morbi ex prima plem
tudine sua maxime cum intus corpus sit debili.

Si rigor incidit febre non deficiente iam de
bili existente corpore mortale est

Non differt incidunt ac si aliquis sit incidit
nec quia scilicet eueniunt in signis. Si a
ducet incidunt rigores multociens eue
nisse signum. Sed si semel euenit non est
eorum signum mortis sine bone crisis quia
hec passio fit ex defectione uirtutis
et aliud signum mortis et aliud sequi
tur crisis autem et si molesta sit bo
num futurum ostendit. Si autem rigores
multociens eueniunt et febres non defe
cerint si uirtus fortis non tamen lauda
bile erit si debilis mortale. Si enim ri
gor purgationem sequitur et febres
non dissoluat necesse est corpus dissolu
dinalibus ex causa autem defecta uirtute tres
motibus rigores et eius molestationes
non paciente aut ex purgatione uir
tutis defectionem augmentante. Si

Febres non deficientes in tertia ... egri ... sunt ... prima
parte ... in dictis ... causis diebus ... debuerat
fortior fiat ... dubitet periculum fieri ... instant
si diatas sp paulatim ... periculosum ... signum

Timor in mobilibus ...
... defectus signum & calorem ...

caloris deficientis qr

iterum rigor sine purgatione fiunt
nec h' laudabile erit duabus ex causis h'
enim accius q' est virtutis deficien
tis vel signum eiusdem debilitatis quia ri
gorem purgatio non intus vel sudoris
consueuit sequi. Et cum assit debilitate mo
trice virtutis —

Excitationes si in febribus non defici
entibus liuide et sanguinee et fetide
et fellee omnes male. cete le bene
bone et secundum secessum et per urinas si

vel aliquid egeratur per locos hos mal' est
Secundum quod afforismus debet esse ita debet
obviatis omnes purgationes que ex
mala sunt in et bene purgantes sunt
in futuro laudabiles. quoniam per talia de
mum generatia purgationis. vomitus
ex ore cum scatione. alium cum egestione.
tum cum urina postquam investigauit species
purgationis cum scatione dicit. liuide
sanguinee et collice que est gratia sci
atonis sunt acuta et si enim mala
nimium purgatoria malas qualitates fuisse
monstrant in purgato corpore tamen alia
purgatio est sicut purgatio ex humoris
et putrefactio a parte que non minat
morbum illum cum cum exeunt alia exit
purgatio illa sicut siames rupti apa
tis quod sequitur modificatio laudabi
le intelligis si ergo bonum esse quod egredi
tur. nuncia materie est minutis et
corporis tollancia et discrasis infirmi
lenitatis et morbi ut quasi nos et e

matitas

tas et regiones instrumentorum naturalium fuit finis
autem huius afforismi in libris inueniuntur
duobus modis unus hic talis. ut hic scrip
tus est. si vero non aliquid utilium egeratur
per locos infaliums diabolus carentes. secundum ad valium egeratur
per hos hos locos inutilis.

In non deficientibus febribus si que qui
dem exteriora frigida sunt que intus vero ar
deant et sitim habeant mortale est
Oportet investigari si hec accidentia
opposita esse in febre non deficienti
ergo .ii. nec inde nec esse cogitanti in
si in paucis febribus hic dicitur. in aliis
vero nec in acutis salubribus nec in
periculosis causonides sunt alias. Quod scribit
deuenit cum dicit non deficientibus
nullam dicam nisi has et huiusmodi in
tellexit si sicut cum dixit in spondi
libus non solum dixit spondilibus sed
in spondilibus dorsi spondilibus se magis intel
ligere spondiles nisi in dorso esse ita et
hic si interiora ardent mortale in qui
busdam febribus solum. s. non deficientibus
intendit cum horum accenditur apostema
est calidissimum de flegmone genere. et erisipel
larum que sunt cum sanguinis ascen
dit ad membrum ubi apostema sit. unde in
tenduntur interiora et cutis frigides
cunt exteriora sic iudicium in ista in rigaris

cum febribus
In non deficienti vero febre si labium
aut oculos aut supercilium aut nasus de
torqueatur. aut non videat aut non audi
at debili iam existente corpore quecumque
horum fiant tale iam mors est —

— tum

per has hos locos inutiles.

— et quando sunt periculose et pestilentes sunt
nec per se furiosis. i. liparias

— liparias vel lisinias
vel furiosas

per alias herisip.

et vide

vel ad

vel aliquis

in fine

bonum

x ab[?] vono[?] voluntate[?] ... est

Tortura fit in membris cum extē
dantur lacerti vincti corporis se tendentes
se ad radices sive origines suas
secundo et tertium patiuntur tum aut
qui ex cū calidi[?] aptitis[?] aut ex nimia
frigiditate seu siccitate quod si tunc eue[?]
nimie molesta sunt maxime si non
videat nec audiat virtutis n[on] se
sualis est defectiva. —

lusi[?] — distima

Ubi in febre non deficiente desp dispnia
na fit et delipientia mortale est.

Aliud hic acc[?] ... de una sine cū 1 ex
febri passione ... fit species qli-
ni pronostic[?] dicit magnus et ... alii
autem illa dispnia ... passione est in quibusdam
instrumentis spiritualibus ...
qua apostema melior constrictum fit
pectoribus vel in pulmone sine passio
ones pectoris et pulmonis unitate[?]
species que omnia molesta sunt et periculo
sa maxime cum febre acuta que hiis inc
buissemus[?] contingit quod autem dixit in
febre non deficiente sive ... ...
latini nolunt sententie. —

In febribus apostemata non soluta ad primas
crises longitudinem egritudinis significant. —

Quod in hoc aff[orismo] dicit ... ... ut
quia nocte fiunt ... ...
cata est .n. ut si apostema in prima crisi non
deficiat longiorem morbum portendit.

vel febribus[?] — cetus[?]

Ubicumque in febribus aut aliis egri
tudinibus voluntarie oculi lacrimant

tum nichil inconveniens. —

In pronosticis dictum est quia lacrime
de oculis effluentes non est laudabile
signum cum invite oculi nichil patiantur
nec obtalmiam nec palpebrarum aspe-
ritatem et similia lacrimarum n. fluxus
sine oculis patientibus nec ex volun-
tate infirmi defectionem significat
continentie virtutis. non enim quod sine
hoc affectu ... compatiente dixit
non dixit errore enim fuit hic scri
bentis non ypocratis — in pronosticis

Quibus in dentibus in febribus limositates
fiunt fortiores et diuturniores fiunt febres
Sinositatis cum nimius calor est quod humi
ditas flegmaticam desiccat. —

Quibus plurimum tusses sicce et modice
provocate — al[ia] siccen[?]
et provocantes in febribus urentibus non valde de-
sitiere[?] tusses intelligitur efficientes si-
quibus nichil sentitur que alii sunt
ex mala complexione instrumentis spiritualibus
aut ex generis asperitate vel ex ipsi-
us et prava humiditate et quoniam horum
fuit nocte horum est canales pulmonis
humectari si autem ex asperitate sola sit
ut ex ut ex motu tussis plurimos humi-
ditatem ... ex ... locis non ...
valde sitiunt — vel humecta-
tiones

In bubonibus omnes febres male exceptis
omnis febris ... diei efimeris
ab. y. vocantur efimere que alii ve
niunt ex apostematibus quod assell[?] sunt vel ex in
guinibus alius ne corporis causis ...

y maxime in non deficiente fe[bre] et insomnio
debilitate quoniam hoc apparatum
mortis omnium duit via

= al[ia] spasio

x. in nobis

... e ... ap... ... ... fit
apostema ... ...
... ... die
longes ... apostema ... ...
... ... die
... ...
... ... die

rectius ...
... morbum longiorem designat ...
... non ... ...

quoꝛ cā ē maīfesta · nisi enim sit ma
nifesta et enim apparere apparant apā
ta · nō est nocens febris illa nisi ꝑ ā q̄x
m̄ nocens calidi apata — (x al' calida apparata)

Febricitanti sudore (oīs) sīuenientes nō defici
ente febre malum ꝓlōgatur · cū me
ius et humorem plimū signī —
Sz hunc affo · sicut cōtinuatū ubi sin
dor nisi ꝑ calꝰ dixit et sīmīs me
lius ēēt tū hic unū malum (minuit)
sit nō enim satis est q̄ morbus
nō deficiat sz et longitudinem sui
annūciat cum longitudinis nimiam &
minue · Et enim sit nimia necē est
tempus prolongetur q̄ hanc cām cō
sumat —

In spasmo uł tetano (che) hito febris sīue
niens soluit egritudinem —
Tetanus est spasmi species in quo tū
quasmō membrum sic spasmatū
sī appet nisi q̄ ante et retro exte
ditur equalit · Sū et ꝑpe retinus
d' extendo spasmus · Sō genali · triplex
ē enim ante et retro uł tetanus
i · Sū cū spasmi sicut y · dixit aut
ꝓlenitudo est neruosi membri aut
inanitō sim 9 spasmus 9 acutam
febrem sequitur ex inanitōne effi
citur ꝗz ī antecedat necē ē ex plenitu
dine fiat et hinc spasmo si febris
sīueniat dissoluitur humiditas · cale
facta humiditate sua ad q̄ cum frendū
tali · medici intenditur alicunt sic

post febres spasmus est mortalis et pes
simi qui ante febres nō sunt —

Ancausoni hito rigore sīueniente (et) solo —
Ubi de rigore disputaui in eodē
loco enim dixi quia rigor aliū de
humoribz sit colericis uelociter se mo
uentibz ꝑ membra sensibiliz quem
qui patiuntur necē est ut uentri su
dore sīueniente uł colico uomitu salua
tur · quia humores colici qui materia sūt
acute febris exeuntes mundificatur
corpus · Sū et febris soluitur · Item ꝑ cā (acute febris)
cā uenarz ē desiccatō in estate quia
tunc humores calidos sibi attrahunt ex
colico genere —

Terciana (sin) uera indicat ī sū (prodis) ꝑodis septima — (erit) (ꝑ ēā ꝗz ·ꝗt ad m̄ · ī ꝑ gradus)
Nulla uero causon tertiana durat illa
nūc generantur · in estate enim nas
cuntur ex eo · i · sz cū causon est cū
ipsa colera dominetur · et augmentetur
ebulliens intra uenas 9 sanguine mixta ·
Tertiana · Sū enim moueatur ꝑ corꝑ
uerax tertiana ē que sicut naturam (uł accessione)
seruat in q̄ pura colera dominatur
rubea et in ista tempore quoz estiuo
regione · et estate infirmi 9ꝑlōne
sibi calidis et siccis tertianam hui necē
ē enim rigore inꝑpollari · et cum sudo
re uł uomitu colico siue colica egestione (x finiri)
suam accessionem finiri siue etiam cū (multo)
omnibus hiis q̄ sz sit exacerbatō sua mi
nor ē quiete · tertia · n · interpolō duobz
diebus et duabus complectur nocti
bz · Sū tertiana nō pluss · xii · horis exa
cerbatur · Sū ꝑ · hui tertiana longior in
sui ꝑodis finitur · quartum · n · cōti

[illegible] febri sive in imparibus diebus dimisit [illegible]
convenit quibus [illegible] feb. [illegible]

nua in septima die fuerit in interpolatam
in septima periodo [illegible] et indicatur
secundum numerum periodorum hic idem in pronosticis
intendit quartanariam febrem nomina
vit dicens. Judicium quartane est secundum hanc
rationem. Nos autem prudentes quarta
ne sive tertiane crises secundum periodos iudi
camus eas non secundum dies. septem autem periodos ter
tiane veniunt in die ab initio xiiii.
ubi aliquando finitur nec xiiii. expecta
tur. Quomodo autem febris acuta die ter
minatur xiiii. patiens vero vii. perio
dis. secundum enim tertiane in vii. periodis
finiuntur et sic possibile patientis est
vii. seu iiii. seu in die finire. illi et
tertianas in eodem modo appellat [illegible]
alii absolute tertianam sicut et hic
dixit. conveniunt enim ipse et omnes anti
qui febrem huius his duobus appellare modis

Quibuscumque in febribus aures sunt desurde
sanguis est e naribus fluens aut ne

perturbatus solvit surditudinem
In alio afforismo autem dixit surditatem et
enim humores colerici conturbati caput
ascendunt que dissolvuntur enim ven
ter dissolvitur. In hoc afforismo eandem
nominavit sed sanguinis fluxum sub
iungit. Sanguis enim e naribus fluens solvit
surditatem in febribus si non [illegible] au
ditus [illegible] patiatur [illegible]
[illegible] acuta cum [illegible] humores
[illegible]

Que in periodis in indiciis in impari
bus diebus discreta et [illegible]

Hunc afforismum fuisse non possumus crede
re. est enim falsus. Cum in pronosticis
hoc etiam eodem libro dies criticas
per quaternarium nominavit in epidimia
multos infirmos quibus crisis in quarto decimo die
sine venit scripserit non solum in
xiiii. sed etiam in xx. xl. aut aut lxxx.
Item xxxiiii. solet esse crisis et xxxiiii.
et prima crisis xiiii. quomodo igitur dicit
si non dimiserit in imparibus diebus [illegible]
esse sed criticis diebus febris non dimiserit
scripsisse sicut in quibusdam libris
est inventum

Quibuscumque febribus cotidie rigores fiunt
cotidie febres solvuntur.
Rigores sunt cum colera movetur et per to
tum corpus effluens [illegible]
[illegible] purgatur unde necesse est
febres solvantur hoc [illegible] intendit sicut
si tertiane et quartane sunt solvuntur
[illegible] interpolationis post quas solent
venire interpolationibus alius si autem fe
bres solvantur quedam tamen [illegible]
[illegible] remanent intra corpus que
fiunt cum reversionis [illegible]

Si ictericia supervenit ante septem dies malum.
Ictericia aliquando est cum colera [illegible] per totum
corpus diffunditur et maxime
in cute secundum crisim. alia est accidentalis propter
passionem epatis que triplex patitur
[illegible] generetur. aut enim durum
[illegible] non venit subito cum sit diutur
num malum et longis diebus creatum
calidum et constipatio possibile est ut
veniant subito. Ictericia autem ante
septem dies et de his duobus est quia co
la [illegible] non potuit fluere et per

[illegible]
[illegible] in imparibus diebus dimisit [illegible]
[illegible] ictericia [illegible] malum est [illegible] ictericia alia [illegible] colera [illegible] per totum corpus [illegible]
[illegible] passiones epatis [illegible] ictericia [illegible]
[illegible] constipationes [illegible] malum [illegible] diebus [illegible]
[illegible] ictericia ante [illegible] dies [illegible] his duobus [illegible] non potuit fluere [illegible] per totum corpus [illegible]
[illegible] ictericia [illegible] malum [illegible]
[illegible] constipato [illegible] per totum corpus [illegible]
[illegible] in afforismo [illegible]
[illegible] aliis libris [illegible] afforismo [illegible] febribus [illegible]
[illegible]

totum corpus fluit. secundum autem G. videm quod autem dixit recticiam videm malum esse G. est neque etiam post G. vomens bonum esse G. est neque etiam post G. vomens bonum esse G. est sed non etiam si timeret. quod non dixit sic aff. conscripti quia potest esse G. diu rium apud illum cum post G. vomit autem neque cola per totum corpus suum circa se dividit. inveniuntur autem in aliis libris aliis finis huius afforismi sic ubi cum de ventre nimia humiditas exierit quod qui admixit collum divisum per corpus extre cum illa humiditate et morbum illum solue intellexit.

Quibusdam in febribus G. diei aut x. aut xi. aut xiiii. die recticie si venerit bonum si non dixit respondit duriti fiat si

G. non non bonum

Nec aff. superiori coniunctus ut si dicatur recticia autem G. dies sine dubio malum est. si autem in G. sed plus bonum nisi dixit respondit fiat durum unde ex intelligitur pati quod superius dixi cum .n. sanguis in esse non potest mundificari nisi fel totum amaritudinem sibi commixtam et cole per venientem exierit per vias que inter fel et venas sunt. cum conposicione convenienter illis unus ex aspre sine quibus aliis necesse est ~~[illegible]~~ non mundificatum per totum corpus dividi et recticia inde fieri.

In febribus et ventrem continua tremor et cordis morsus malum.

Cum autem audiamus ostendi intelligimus. cantiquis .i. quod in hoc conveniunt plurimi dolorem huius loci appellant dolorem cordis morsus autem cordis et dolor G. esse intellige secundum eos alii dicunt quod G. intendisse morsum cordis ebullicionem motus cordis quod interpretati sunt sic dominantes ebullicio cordis est motus cordis est spiritus qui constrictus quedam esse .iii. continua forte in ventre .i. stomaco .i. ~~tunica~~ continua est ferine unde si pacientes morsum in ore stomachi necesse pati est et cordis morsum esse intelligunt ideo si continua sunt mala et in ultimitate sunt pessima quia non fundamenti igne calore est calefcun.

In febribus ex sompnis timores aut passim in alio precedenti afforismo quod mutat ~~malum~~ sompnum nocentem infirmus quem ~~modo talem~~ dixit et in hoc firmaretur si male intelligit nisi inquit sompnum decipienciam si potius augmentatur et etiam ab eodem efficiatur. in hoc autem afforismo nunc nocumentum sompni et timores et spasmum spasmi autem loco in aliis libris dolorem invenit. multociens G. videmus in morbis mortalibus in sompno timores dolores et spasmum que tunc consequentur quod mali humores qui in sunt morbis in sompno caput ascendunt tunc enim natura movetur quod exitus sic qui post cibum illico dormierit gravitatem in capite patiuntur. sic qui ad sompnum corporibus humore plenus devenerint graviter et patiuntur. cor cerebrum. si enim humores illi sunt multi assunt timores mali. spasmi et dolores semper in sompnus causa est hoc propter per effluenciam humorum in sua causa et certa membra interiora visera

—al' dantes
=vite
=mortale
=si male
=si involutio cerebri spasmum
manitone
=vix magnitudinis
=superposito
=absque facie
—al' media
+al' quod sompni causa hoc

[illegible] urine cola sanguis ex operatione ad ... grossae et globose urine ... et pauce ... quando ex ipsa [illegible] ... hec ... per ... sicut ... magis ... [illegible] ... post ... urina ... hanc ypostasim ... sequitur ... post ... celsius

sed tamen idem somnus manus dat iuvamentum in digerendis humoribus. Unde dormientes post saturitatem non multum gravantur. Sed aliis humoribus solum in cerebro adiuvantur. Sed in [illegible] tunc quia in fumum magis ascendit [illegible] cum humores sine digestione somnus boni erit indigere malus.

ostendes

In febre fit ostendes malum spasmum, id est significat. Oportet autem intelligi anhelitum sic et in pronosticis: si aer anhelitus immutatus sit a suis finibus, id est si aliquid cum [illegible] offenditur nec determinatur spasmus significatur. Hoc enim non contingit nisi cum lacerti et nervi moventes pectus incipiunt spasmari, que si augmentetur et in aliis membris multiplicetur spasmum mediat infirmus. Motus autem anhelitus fit duobus modis: unus in attractione aeris et movetur intus, alter emittendi aerem qui movetur extra. [illegible] alter offenditur cum anhelitus [illegible] et hoc est quod ypocras dixit [illegible] anhelitus alter multiplicatur ut post priorem [illegible] alter [illegible] sine quibus [illegible] alii etiam emittendo offenditur. Sic idem testatur alius [illegible] aer in [illegible] offenditur cum extra [illegible] in quibus autem [illegible] cursus anhelitus ab eodem [illegible]. In hoc [illegible] omnis anhelitus [illegible] ostenditur si [illegible] aer in [illegible] sive extra sive [illegible] ostendit malum [illegible].

Quibus urine grosse et globose [illegible] pauce [illegible] sine [illegible] veniens ex his tantum urine maxime [illegible] quibus ex principio acute [illegible] opposita sic habentes [illegible].

Quod autem urinam grossam dixit non sufficit [illegible] aut adiunxit in quo omnis nobis ostendit aut qualitatem grossitudinis sive aut diversitatem cum frustra in ea appareant diversa [illegible] silia. In quibusdam libris legitur [illegible] limosam invenitur et hoc in libris [illegible] invenitur et [illegible] in libris [illegible]. Sed [illegible] grossitie suam diversitatem ostende intendit novum quiddam significaverunt. Sed [illegible] grossities non magis ad urinam paucam et grossam sic post testatur in subsequentibus quod [illegible] veniens ex his [illegible] non minus [illegible] hec urina sine febribus venit cum natura humores per renes expellit. Alia etiam [illegible] est cum febribus nec [illegible] arbitrari potest quia mutatio huius urine in febribus ad [illegible] laudabilis: mutationes id est urinarum et in febribus [illegible] sunt cum morbis [illegible] ad declinandum quando [illegible] aliud [illegible] hoc intelligitur [illegible] ostendes nobis alium [illegible] in [illegible] medicis [illegible] urina pauca et grossa est cum febribus in fondo [illegible] cum sit non sicut alia [illegible] et sic in tenui urina [illegible] humores ypostasim [illegible] non est laudabilis. Sic [illegible] urina [illegible] grossa in qualitate [illegible] enim [illegible] per renes et cum mali humores [illegible] purgantur quod autem remanet digeritur. Necesse est [illegible] urinam [illegible]

[illegible] in febribus acutis spasmus ... dolores fortes malum ... sequitur ... fortes ... dolores ex spasmo ... si ... spasmus ... febres ... significat.

... quibus ... post ... annos non sanantur ... urine ... resolutur ... explicit ... senibus ... vesica ... sequitur ...

le egrediantur. hoc autem planius quod
al. p. d. quia ipse tenuem dixit abso-
lute urina naturalis non absolute
est tenuis nec grossa sed in
mediocris i. grossior subtili aquo-
sa subtilior grossa turbulenta et neces-
se est ut sit mixta. quia propter sua grossicie-
ne partes non potest exire per uritere
secundum opilationem misturam oportet ... [premota]

Quibus in febribus urine continue
[subiugalium]
te velud subiugali huius capitis dolores

vant assint aut aderunt.

Tunc quidam [autem] sicut in hoc aforismo
continuant dicentes quibus u-
rine sunt conturbate et commixte
velud dolores in capite aut assint aut
aderunt. hinc quod dixit commixte. quidam
similiter putant enim posuisse i. tenu-
em. alii autem commixte intendunt tur-
bulente sed quia priores subtilem uri-
nam capitis dolorem significare pu-
tant fallunt enim dolorem capitis
turbulenta urina solet accedere vel se-
[subsequi]. item propter urinam hanc turbulentam
debere voluit intelligi enim velud
subiugalis subtilis. quia est talis enim
calor in grossam naturam incipi-
at agere videmus enim in exterio-
ribus enim calor igneus in quibusdam
corporibus agere ... ventosa generat
et naturam illam inturbari
sicut in [aqua] et pice et similiter et sili-
bus potest inveniri. quidam autem
hunc urinam turbulentam diu ex-
istimant que s. propositum grossam
velocitas faciunt quod cum fiat vela
citate cessatione morbi significat. Quod

sed propositum non faciunt et turbulente
existimant si virtus sit fortis longum
morbum significat si debilis mortem. hoc si-
militer aforismo [responde]ns non attinent nos tamen
[subsequenter] cum adiunct quod adhuc expla-
nandum attinet hoc est si urina in
quit est turbulenta necesse est ut do-
lores capitis assint aut futuri sit
vel iam affuerunt sicut ypocras dixit. ex gros-
sa enim ventositate cum calore cito
ascendunt caput non tamen est necesse
in omni capitis dolore huius urinam
esse aliquando enim dolor capitis ex solo est ca-
lore [solis] vel ex co[itu] in capite vel ceterum et
alii ex nimia humiditate caput humec-
tante. alii ex constipatione alii ex gros-
sa capitis ventositate in hoc nullum ne-
cesse turbari urinam.

Quibus [de]cerni[do] diminuantur huius nubem
habent rubeam urine die quarta
[sicut] et illa sua rationem.

Plurimi huius libri interpretes. y. in
hac arte ignorantes sicut in
multis locis ita et in hoc aforismo sunt de-
cepti quia arbitrati sunt alia sub
ratione dixisse ut ostenderet significa-
tiones de sompno vigilus hanchen
pone nominum et similibus alius in pro-
nosticis quod si ideo quod oporteret appe-
tant crisim in vii. futuram significat
quod ergo dico ignorare pronosticorum
fundamentum quod in febribus vigi-
lant plurimum angustiantur et febres
augmentantur. hanchenus inmutat
enim ad crisim quod minuitur non quod
necesse ex huius significationibus in
urina apparentibus liberatos huius accidentibus.

Premota

subiugalium

al' grosse

x sy

subsequi

p̄ra

p̄ra

cera

Responde[n]dum

cumte

p[ro]bi[b]itante

al' cor[ruptio]ne vento[se]

[to]

[dic]

x tales n. urinas anter huius conturbatio anter abon[dantia]
[in]dign[atio] redditur quod fumositas ascendit ad caput
et dolorem facit sicut fit g

l. dixit

Intendit quod cum illa sint contentum senserit inter ... sepius apparentes huius questionis ignorasse. Credo hunc interpretantes istos i. festinavisse ad interpretandum antequam perciperent intellectum. Quarta vero dies sicut dixit iuncta est que in qua futura sunt septimana. Omnes quod future significationes contentorum portendentes et in ipsa intendentes crisim significant in septimo futuram. Est ad hoc etiam est dignior et hoc magis si media nebula sit suspensa coniuncta et equalis. Si autem membris patientis sit sola mutatio coloris vel liquoris ad futuram crisim in septimo sufficit. Secundo quod vincit nunc si ingrossetur in ... ut plurimum reddit modica ut urina alba tunc ponimus aliquando in huius morbis brevibus necesse est crisis de septima. Quarta vero tantum quarta nominavit significationem i. rubeam percipiens non alias significationes cuius per hanc ostenderet crisim futuram si sint tales qualesque inventi per istam. Hec autem signa in die quarta necessarie nocive sunt apparentia sicut urina sputa egestiones. Hec non semper significant crisim futuram si tamen non semper laudabilem. In hoc autem aliquando rubeam solam nominavit quia raro apparet et est singularis. Alba non sepius apparet et indigestione causata est. Si autem per quartam de tale quod de rubea retinuisset ille in capitulo sexto ... tenuisset. Rubeus enim calor et si solum morbum significat longiorem tamen esse de ... solet septimo per ... in prolixis. Urina in qua est rubea et prolixalis sit et levis significat morbum priorem longiorem esse. Si tamen salubrius ad hoc investigari. Si rubea nebula que apparentem in membris crisim futuram in septimo dixit significare

scilicet

per. Si in quarta apparent in alia notitia alia futura sive non futuram portendit in septimo de certa hoc autem investigari faciendum est in inferius huius. In argumentum rubee. Non tale et tam certum et si in quibus alia apparentia dat signum quartum in quarta apparens dat signum nisi cum morbus hic motus sit velocissimus. In hac enim nebula in quarta visa iam tantum est plus prestat quod tum vel ad septimum stimulum est. Inde per apparentem rubea in quarta possibile est crisim venire in septimo. Sed si in xi apparuit impossibile est in diebus quibus sufficit ad faciendum crisim necesse est quod plus temporis sibi dari. Si quod hic rubea apparuit certum quidem bonum significat. Vidi autem septimo. Deveniret et crisis in xiiii et illi in septimo. Inde enim venire in xx et in xi crisis fuit in ... in xi et crisis in xx accessit.

Quibus urine limpide aut albe male maxime si in freneticis apparent.

Urine huiusmodi multam longinquitatem significant decoctionis sibi et morbi septimo et ... dissolvit et est mortale sicut inveni de febribus in freneticis. Ego autem confirmo tamen hoc non evasisse si unquam talem habuit urinam. Cum illi morbus de sola sit colera fuit necesse apparere urinam coleram. Sed urina aquosa et limpida si apparet multam longinquitatem decoctionis significat et motum colere sursum portendit ad caput ascendere. Aliud enim in septimo dicta colorum est limpida vel sola alba vel solum tenuis et inde calores colera apparent in prius in corpus. Sed cum aquosa et limpida et limpida sit in ultimitate est cruditatis

quod autem maxime dicit de freneticis
in eis plurimum intendit neque ita est sicut aliqui
intendimus quoniam in omni hanc videri necesse
sit. Hii autem arbitrantes non sequitur infirmo-
rum intelligunt per quod ei inveniens [illegible]
in aliis libris talem scriptum hunc affirmavit
quibus urine lapide aut albe et hec
in freneticis apparent maxime. Hic quam causa de
litteratura in quibuslibet divisis sensus unius
Lectio [illegible]

Quibus ypocondria suspensa turgescen-
cia labor dolores significantur ventres hu-
midi
humectantur si non ventositatibus e-
rumpant aut urine multitudo su-
perveniat. In febribus hec dicit si venerit.

Hic ypocondria suspensa dicit et tumida et in-
tendit quod multis fit ex causis scilicet ex vento-
sitate grossa et inflativa et hic [illegible]
de illa. Fit autem duobus modis ut multi-
tudine [illegible] sit et [illegible] sibi locis
non [illegible] vel de alia alia causa acciden-
tibus duo hec ypocondria faciunt scilicet turgescen-
cia prima et non sic habent quod sub ypocon-
dria [illegible] et tumorem quoniam in alia
habent turgescencia quoniam non est illius vento-
sitatis [illegible] non multa neque magna sit.
Hec autem ventositas tendit ad inferiora
cum humiditate prima que cum descendit cum
ea et tumor usque ad ypocondriam descen-
dit que ad inferiora [illegible] pervenit [illegible]
cum membra distendantur inferiora [illegible]
dolorosa aliquando quoniam eadem humiditas des-
cendit in venas et largo [illegible] foramine
ne cogitur humiditatis exire. Quod bene
dixit cum dicit necesse est hiis humec-
tentur ventres nisi sustinent adventus
ille humiditates et tunc paulatim exeunt
ventositates. Aliter etiam [illegible] redit
ad venas et ventositas et humiditas
sicut deinde ad vesicam quod in febribus dixit hoc
hic fieri consuetudo antiquorum fuit
cum dicunt ille febricitantes [illegible] febres
habent febres intendere sine calore apo-
stematis et sine [illegible] in aliquo membro [illegible]
accidentibus. Qui enim febricitant ex
apostemate lateris seu pulmonis seu aliorum
membrorum consueverunt de hiis dicere
plenius per ypostasim splene et similibus eos
laborare. Intendit autem hic in feb-
ribus duobus modis aut ut hec accidentia
in febribus ex febribus sint que non
sunt cum apostematis aut ut in hec membra
non veniunt non ventositatem nec uri-
nam facientia nec solonem. [illegible]
causa quia hec rugiositas vehemens in
hec membra non per naturem cursum est
sed secundum morbum.

Quibus spes ad articulos ypostasim
rapacitate
genitum erit ab [illegible] urina gros-
sa et alba [illegible] velud in laboriosis fe-
bribus quartanis. Quartanis quibusdam inci-
pit si si [illegible] e naribus sanguis fluat et
valde cellit solvuntur.

Dixit autem in articulos laboriosos
venire ante morbum apostema. Et etiam
tunc si in morbo laboriosum fuit illud
membrum et hiis itemque quibus morbus
prolongatur quod fit ex multis et grossis

Calor in urina pingue superioritatem duplicata et flaucica ostendit in que per corporis fluxus in articulos totum ... apostema et dolorem facit. Si sit quarta die quod septenarie ... fiat per viri accidit cum apostema futurum erat
que dixit sanguis e naribus ... ostendit

humoribus. si autem natura confortetur ad morbi deficiendum cum urina cetera ab apparente evadit infirmus cum purgationibus que a natura per vesicam egrediuntur. illius materie in qua purgationibus que ad futura ad articulos fluant et apostema generantur. et febres laboriosas ad similitudinem harum significabit per quas alia dare intelligi. In prima enim nociva fecit humores currere in urine ... Si enim febris laboriosa solque velocem generit apostema non longum expectans tempus si cum que febris alia alii apostema in hiis febribus post auriculas nascitur sicut in diuturnis febribus. preter quod humores descendant ad inferiora. nisi etiam generant apostema. Si calor sit multus necesse est ascendat materia superius. Secundum vero apostema post auriculas generentur. quia si aliquod apostema ne locus quod urina solvatur non necesse est hic mire cum pateat hoc omnibus. secundum ... si sanguis e naribus fluat et valde velociter solvitur. urina vero solvit tempore longo quod dixit in quartam ad diem. iiii. similitudinem abstulit. i. die nociva. et autem secundum hunc eundem dictum intelligi nocivam. —

Si sanguinem aut pus minxerit renum aut vesice ulcerationem significat. —

Cum ulcera in renibus sint vel vesica et hoc in loco ... vena sit non ... maxime cum ... aliquod necesse est ... aliqua sequitur mictura. Si autem eadem ulcera non in loco sint ... sit vena. nec sit corrosiva sequitur sola sanie mictura illarum et ulcera sunt

in urine vias unde et minguntur sanguis et sanies. Si autem ulcera sunt inter renes et vesicam possunt enim ulcera esse in renibus et vesica possumus etiam intelligere in sanguinis fluxu aliud intendisse. non enim idem est dicere saniem vel sanguinem minxerit et saniem minguntur. alii enim ... crepantur apostemata ... in ... et cum minguntur diebus sine ... sanies et sanguis diebus sic quod cessant si qui minguntur sanguinem multis diebus et mensibus significant ulcera esse in vesica vel renibus potest etiam intelligi locus si ulcera sunt ex dolore et exeuntibus cum urina que dicam postea. Intendimus in viis urine sunt in renibus et vesica ulcera esse. —

Quibus in urina crassa carunculae parve ... pili ... de renibus exeunt.
Frustra carnium intelligimus et de substantia renum sicut pili non ex earum substantia sunt ulle. In hiis enim rebus renum impossibile est dissolvi. quod si dixit ut naturam renum nescit nec de substantia sunt vesice sicut quidam arbitrati sunt ... enim inde dissolvuntur ... simul assimilatur sicut palea ... vivus est ... sic et ego mirum ... tociens hec inter medici ... dicunt in ... modum ... nostri medici hanc passionem vocant pilorum generationem quod ... ... pili et maxime albi videntur. ego autem vidi ex ... longiores quod credi posset ... pilos i. quasi medietatem unius brachii. causa autem fuit quia ... hanc ...

i. dicatis
in sanguis e naribus
... iiii ...
corrosione vel sanguinis
i. ...
mingi
diebus
... de motu sanguinis
periculosum i. mediocres
... de renibus
paulo post
... ali ...
et ...

nam vidi per totum annum febricitantes
et multas et easdem recentem eo-
medentem et sicut alium. item vidi cum
grosse diete sic urinare. humores n.
grossi in renibus per calorem in-
et exsiccati generant pilos. huius cau-
sa huius morbi testatur ratione sic esse.
qui enim sunt passi hoc non illi nisi
cum medicina subtiliante dissolvente
incide curati sunt. et cum dieta hu-
mectativa si autem in renibus vel ve-
sica adsunt multa adeo magna sunt
pili dissolvantur. Re vera medicina non
hec iuvant sed potius nocent medica-
mina. mirandum est propter tali nocuisse hanc
passionem et cum determinasse et in
paucas usque ad presens temporis ignoras
se. locum etiam determinant cum de
renibus exire necesse quemadmodum sicut in parti-
bus dixerit significare veluti sit
petram nasci. et exire de ren-
bus diximus non tamen propter istos re-
num sed creari in renibus intelligendum.
Frustra vero carnium partes sunt renum
inde dissolvuntur causa eiusdem pili non
sic sed creantur in eis res sicut et
lapides. hec autem affirmans signale m.
undam filis inveniuntur in urina
sicut pilos carnis frustula de renibus
exire significantes. Adicia sic differentia inter
pilos et frustra et tamen pili non as-
similantur carni. ego autem in renibus
numquam vidi inesse hoc patientibus sed in fe-
bribus vidi quod frustra carnis egeden-
tur in urina in qua cum urina mor-
bis assimulatur. que de grosso sangui-
ne ex calore renum genera eius incenso.
frustra autem carnis in urina sana
numquam vidi. potest grossa urina medi-

ligi urina naturalis que grossa est
quantum ad tenuem. grossa vero tenuis
urina cum sit quasi in ultimitate sit
intelligende abusive tamen medici nominibus
extremorum. aliter possibile est esse urina
tamen non posse si apertius aliquis urinam ad
grossitiem vocamus tenuem et econverso. si
ad tenuem grossitiem. qui talis presumptione dicta
considerentur. theophilus. in. affo. sensus similibus
bus in urina sua et non tenui frustra
parva carnis vel sicut pilos exire de ren-
bus significat. sic si urina sit tenuis
passiones existentes invenimus que fere tangit
in afforismo subsequenti.—

Quibus in urina exeunt furfurea mi-
gnuntur hiis vesica scabit.—

Urina tenuis non ex qualitatibus
est venarum bonis non tenuis
sed si mediocris quod presumptione pinguem di-
cit quamquam cum urina exeat in re-
nibus vel vesica passionem esse signifi-
cat sic hic dicit presumptione quibus urina pin-
guem exeunte mingentium furfurea hec que
non sunt de vena constat esse de vesi-
ca quia non esse de renibus dictum est
similiter de vena non esse temperamentum
iste urine. aliter cum venit de vena
sicut et de vesica de sanguinis inflammatio-
ne que fit ex caloris ultimitate quando
sanguis si grossus fit plus febrinat.
incendat maxime si sit fex sicut in
in quod nigrum humorem vocant
medici et sicut in scabie excoriat
cutis sic facies corporis assimilata intus
et interiora membra. tumens passa si
quod vena vel vesica scabuit inde est
exeat cum urina cortex. q. frustra

vene dis... et inventum in renibus in urina... ... in vesica

potest autem per urinam intelligi unde
cortex venit si enim urina e(st) tenu
is passio e(st) in renibus si non tenuis est in vesica
· i · subito · et in viam · cor

Quecumque sponte sanguinem mingunt

hiis de renibus vene rupte sunt significat

Quod sponte id est sine causa dixit vel sine
manifesta exteriori vel subita sine pre
cedentibus accidentibus potest intelligi si
cut videmus multa in vesica esse · impos
sibile est venam ibi crepare propter multitudinem
sanguinis sicut solet in renibus ea de causa si
nus enim sanguinis in vesice colatu
venis sed in renibus expenditur ubi ad eam
sanguis effluit nisi quantum ad eam nu
triendam sufficit vene autem cum rupe
runt sanguis exit sanies et subitus
fit autem profluentium non tamen sangui
nis emittitur sed sicut sudor paulatim
stillans egreditur et in urina que sanguinem
est coniuncta · aliud tamen sanguis de ve
nis vesice exit taroslis sed accedunt
signa quod vesica sit vulnerata dolor et
sanies in locis suis et aliud similia de
vesice illud bonum est quod per sponte intelligi
subita sed non sine manifesta causa · aliud est
cum de renibus sine exteriori causa vel
tus sanguis egreditur cum vene
in eis crepantur vel cum sanguis reis
sentitur

Si sanguinem mingunt et trumbos
et stranguiriam habent et dolor in
hypogastrium
cadat in spectinem et peritoneum et
vesicam dolorem significat — —
Sensus huius afforismi invenitur scilicet

tus duobus modis · aliud cum dolorem · alii
scribunt passionem · sed illa bona littera
est dicta in alio · n · correctionis et vesicam
dicitur intellexit passionem solum
esse in vesica · sed passio illa cum vulnera in
urine est coniuncta · i · vesice renibus aut
urine que inter renes et vesicam dicte
sunt esse bonum · bonum est quod ex verbis suis
intelligi et vesicam non solum in
vesica sed etiam in ceteris urine vulneris
quod si sic intelligatur · planior erit ille
afforismus non enim dicit et vesicam ulcera
tionem sed in vesica — x.

Si sanguinem et pus mingunt et
squamulas et odor gravis sit vesice ulcerationem
significat

Sanguis et sanies commixta in omni
bus infirmitatibus urine significant
esse multa sed fetor est vesice apparens in mor
bus et magis sanie inveniuntur autem
in pluribus libris qui mingunt
saniem et sanguinem in pluribus vel
sanguinem vel saniem quod quodcumque sit
ulcerationem portendunt · pauci in meo ... ·
vero ... testantur vel semel sanguinem ...
vel saniem sed —
... vena ...
Quibus in urinali meatu pustule nas
cuntur sanie facta et erupta solo fit.
Iste afforismus ex nimia brevitate videtur esse su
perfluus nullus enim dubium quin apparet in
urinali meatu famoso et erupto fiat sanies
morbi solo sed intelligeamus ...
ter utilem esse inveniunt et pustulas
has semper sequentur stranguiria qui
bus solutis et stranguiria cessabit

alba a vesica ·
rubea a renibus
i finito
textus
x · quibus in infirmis harenosa subsistant sedimina hiis vesica aut renes h
lithiasim habet · ... ... harenam mingendi in vesica lapide
parcam in renibus · n · alii generatur ... in hoc afforismo est ...
... habet afforismum ... et libri neglexit ... ... lapis ... necata
et urina harenosa exit ... ex ustione sanguinis ... in epate · si ego oblivis...
... vrina ... harene ... debilitate digestive
ad mediam regionem urine vel ad eius superficiem elevetur

per alia causa
et ... (?)
... separan
... colari
· i · rarificantur
que vene ... ... date in vesica
si sanguinem in vesice a summo saltu
casu ... percussionibus
in dolore ... ...
nato ... ...

quia phisicus
et dicatur hic per urinam quod possit diu deliberat
noctem a dicit quod [illegible]
digestis

si ego oblitus sum rei eiusdem unde
forte sophiste me reprehendent si for
te p. voluit nisi secundum famem vel erup
tam stringuntur iam non solum. aliqui in fis
tulis huius natis non tamen fames fit
ut erumpit sed potius pustula per se
deficit sed p. verum intendens hanc
similitudinem q. planiorem —

Urine noctu multa facta modicum
secessum significat. commentum
Nulli dubium est quin humiditas in ven
tre multa in venas effluat digestio
nem deficere et minuere quod confert quam
cum exit fere cum cibi digestio liquidi
or et maior fit. et urina minuatur
si autem minus ut monstratur ex quibus sceridus
et effluencia medicentur sed quod expe
dit. cum quoniam ventus liquidior est quam or
potius minuatur et ad vesicam di
vertitur. si autem sit siccior potius ma
ioretur et contrarium possumus ne in
venas est phlebotomatur — —

incipit quinta particula amphorismorum

Spasmus ex elleboro mortale —
Consuetudo fuit antiquorum commentum
eum absolutum intelligere album quod i
quinque qui bibit et spasmus sine
[illegible] mortale sed tamen si accidens uncto per
gatoris [illegible] mortale erit sicut alie
pociones que [illegible] fiunt sine illo
to suffocantes [illegible] quorum tamen
[illegible] cum moveantur angusti
entur cum [illegible] unde nimis
patitur. et [illegible] stomachi [illegible]
patiatur. vidimus ego multociens pa
cientes in ore stomachi [illegible] esse patiatur.
vidimus ego multociens patientes
in ore stomachi [illegible] patiantur [illegible] maxime

dolorem quando elleborum non bibimus. ex dolo
re autem illo spasmus superveniet sicut inde
nimus in quodam nimie eruginem
eius vomentem. certus enim sum e
ruginem (in colore huius) immo in omni
qualitate qua erugine enim spas
mus subsequtus est. statim erugine [illegible]
purgata cessavit, febris et a spas
mo statim cessavit possibile est quod
sic dixeris ut bibentes elleborum album
spasmum patiantur propter colligantiam
oris stomachi et una in doloribus. alii tamen
propter nimiam inanitionem patiuntur
spasmum bibentes [illegible] elleborum sic se
[illegible] accidit vomentibus colam et hu
[illegible] solent nimiam [illegible] in sint corpo
ribus quedam mensura et magis lacti
spasmantur. de plenitudine autem spas
mum minus esse [illegible] sed de inanitione
maior et de siccationibus spasmus est
incurabilis. alii quod spasmus est ex
colligancia in dolore quod neglexisse eum non
debemus estimare cum in prius dixit
spasmus ex inanitione et plenitudine fi
illum etiam qui est ex colligancia in dolo
re intellexit. alii etiam singultus
venit propter dolorem et puncturam
stomachi vel nervi. si autem [illegible] spasmum ex
elleboro solo nasci nec [illegible] nominant
si possimus hunc spasmum intelligere
esse de inanitione quia omnis res pungit
tiva est desiccativa si sunt [illegible] spas
mos ex elleboro venientium nec aliquis
est curabilis nisi qui cum punctura
et dolore propter motum vomendi venit
evenit bon. y. quod dixit eum mortale
posuit [illegible] spasmum ad curandum [illegible]
incurabilis est

In mulier spasmus superveniens mortale est
Sicut autem spasmum ex elleboro mortale dixit

illo text⁹. huiusmodi alia p̄gatō spasm⁹ aᵗ singlt⁹ malū huiᵃ actis. qm̄ t
spasm⁹ ē̄ voluntarī mot⁹ voluntaria opanet loca. singult⁹ ē̄ spasm⁹.
sed iuncto plen aᵗ desiccata aut medicatōne d.a. satati oit .n. nnoda
ca p̄gato mala est solut⁹ aᵗ p̄ replēne repleto v⁹ spasmo l' singultu
pnce fᵗ neqd.

x fco in mb⁹ pncipa bᵉ ē̄ cēb⁹ rep
ē m nūnsl'in nuosis locis cessat ee
mortale

l' spasm ex p̄ālue acūtis ca
tumor

fert
casemaes
pp̄ea

et piculosū ēē intendit. plimos tam̄
inde mori sit et hinc si vehementē
ex multis mortale ēē. s; tn̄ quoti
ensq; superuenit nō necē est inde
mori. plurimos q' mori et ōs non
intendit similē et in plurīs locis si
gnificare mortem dixit et mor
tale. s; tamen non ōs moriuntur
s; plimi spasmi ex multis vehemen
tis ex tremore est l' si vehemens et
acuta q' si sint in neruosis locis sic
semp potest indi spasmū pmū lo
cus apparet et timeri intumis. de
inde acutus passio est. usq; ad im
tū et fundamentū neruoꝝ pue
nit. et sic patitur totū corpus.

Sanguine multo fluente spasm⁹
sinat aut singultus malū ē.
Non est intelligendū item hic in
tendisse q' et supius consuenit
enim in multis locis dicere mortale et mor
tem significare s; tamen meq'
vnde hoc mortale nō simplr' s; ori s;
minus mortale. hoc aūt spasmus
qui de multo sanguinis ē fluxu v
nus ē de superioribus quia ea eius de
manitōne coprobatum ē.

Spasmus et singult⁹ post inaniā iam
Quod aūt dixit esse in l' secūdo mal
venientes pati v'b' repetit hic aūt
solum ex ello spasmum eē debet
intelligi s; ex oī purgatōne ad
nimium adducente. nō tamen im
mis piculosum ē. s; ex inanitōne
q' lex solo ello dictus est vem
re s; etiā piculosius hoc qua ē ex
manitōne singultus etiam ē spasm⁹

mi⁹
q̄m ōs sta et in .p. sic minc alias pa
Si inebriatus aliquis repente sine (latitur illo)
voce fiat spasmo innato moritur
ēū
si nō febris accepit aut ad horam ve
niens sui q' crapule soluitur. (locut⁹ fuit)
Huiusmodi spasmus de neruoꝝ plem
tudib; vinū enim naturaliter re
plet neruos quia calid' ē. et aūt qcta
lid' ē cito pforat corpus maxime si
vinū non sic grossum. vnde vinū
quasi mltum ebibitū et calid' et ci
to corporis pforat illud et neruos im
plens cito facit spasmū s; tamen alī ex
bonitate sua qs infirmū habitu
bito restaurat si aūt locus talis sit
quem restaurare nō possit spasm⁹ calid⁹
iste mortem cito facit oj tamē
investigari pprietates hoꝝ uboꝝ
q' repente sine voce dixit. hoc
enim contingit enim sensus et
motus inferimentur corpori. et h'
act⁹ apoplexiā consueuit vocare. p'
mittit aūt nasci ex neruoꝝ pati
entibi iustris fundamentis. pmpte (se)
enim est toti corpus spasmetur
s; cibū
si nō quod paciantur aut ex se (l' in lōc)
aut alioꝝ nuoꝝ colligantibus,
ebrietatem aūt intellexit antiq
capitis & passione pp' vinū nimi
um. nominatur aūt lingua g'
coꝝ craselios abusiue a crane ē
tū. selios aūt ieticatōn ietticaciton (l' iecti gratō septant)
.y. vno ad horam veniens sui quam
crapule soluuntur tempus intē
dit q' nō in oī laudabile est. hoc
sunt enim homines qui ego die dis
soluūt

solvuntur ab ebrietate. quamdiu in
eadem nocte aliquando tercia die que omnia
contingunt secundum quod minus est et plus
sum. et secundum naturam et
virtutem bibentium. sicut autem non
omnes cibum digerunt equaliter. tales et
vinum bibentes non a sua ebrietate
equaliter dissolvuntur. unde oportet nos ex
pectare longius ebrietatis dissol
vende tempus. si autem febris non su
venerit neque ebrietas dissolvitur neque ille
locutus fuerit spasmo innato morietur.

Quicumque a tetano apprehenduntur in iiii-or
diebus pereunt. si vero hos effugerint sani fiunt.
Thetanus est acutus morbus ab
intrinsecus spasmi motibus contrariis com
positis. unde necesse est fortem ne
locem esse naturam .i. fortem motum
hunc non potest pati longitudinem
temporis. ergo huius mor
bum in prima die esse prodit. sic est autem
mortale.

Epilensie quibus autem in etate a nascendo (iuventute)
fiunt usque ad .xx.v. annos. mutationem
annorum plurimum contingunt mutationem
tate membrorum morborum etiamde in bi...
in membris. aliis autem absinthe de ...
morborum dicunt esse non esse mutatio
nem morborum sed potius curationem con
illius gratia autem epilentie quilla
est et mutatur ... curatio ...
est cum mutatione etatis de humi
ditate in siccitatem cum exercicius et
cum desiccativa dieta et medicina.
hunc morbo contrariatur. hic solam vel
etatem dixit mutationem. sed autem
hii investigaverunt nam medicinam

(margin: ·posterior annorum; ·etatis; ·vigorem super etatem; per alium absinthe quod alterationem morborum dicunt absintha mutatio; ·si quartana)

·etate

de his infirmos facile non invenimus quod puer quando dixit cedit in alia ... humore
iterum .y. in multis locis huius libri epilentie (bogria)
aliis inquit invenimus cum mutatione
etatis regiminis et diete evadere. sic
Ecce et hic epilentie autem pubertatem venien
tes minuuntur. cum pubescunt
si non post .xxv. annos cum morbo sunt hic
ut ascendit tempus pubescendi (post a .xiiii. anno maior)
quod a quibusdam perit consequitur alia inci
pit et in .xxv. annis fiunt. qui
enim autem hanc puberem habuit e
vadit tempore pubertatis sed sanus que
oportet ad tutus fuit. dico autem quod (sive in ...)
incipientem venit et se ad invicem no
luit sanari possunt ex negligen
tia enim sanatur (sanatur) usque .iii. xxv.
annorum etatis quod autem dixit si post
xxv. annos invenitur ipsi est (commoriuntur)
qui .xxv. annos transierint. inten
dit epilentia quod ante pubertatem non
est dissolvitur in pubertate. si autem
post pubertatem .i. a .xiiii. annis usque
ad .xxv. venit possit sanari si non
neglexit. sed post .xxv. in quibus
dam habeat invenire possibile est illum
movere. commoratur .i. in ea moriuntur (et plurimum)

Quicumque pleuretici facti non purgan
tur in .xiiii. diebus huis in empima convertitur.
Continentur .y. dicit purgari sive (si vero ... non)
purgationem sputum plenisis cum
sputi et modificatione
sua. et nomina sicut invenimus in piton con et noyamaton
nupiton noxeton. noxomaton. et
in pronosticis. si autem tempus mondi
ficationis continuatur. sed autem in em
pima incidit. empima autem esse
intendit aut occasio apparens mutatione
in saniem. sic in pronosticis in pluribus

loci est inveniunt aut fluxum eiusdem
sanguinis in spatium quod est inter pectus
et pulmonem est mediastinum quod v
contineri. Et pluritici modificantur
spiritus sui cum fluxum sanguinis in
spatium mediastinum vel vero veniunt
et pluritici mondificantur spiritus
sui tamen fluxum sanguinis in spacium
pectoris dixit et pulmonis —

etatibus

Ptisis fit maxime ab octo annis usque
annos assoro etates
ad xxxv et in antiori venientes sed
dicit
Qui incipiunt morbum dominium tunc
quibus venire fluxum etates san-
guinis et ptisis hunc numerum annorum addi-
dit quod ego explanare volo quidam ne
ne hunc morbum incidant superius
dicens
dixisse meminimus hic in dominium prae-
anno
nire ptisim a xviii usque ad xxxv sed
intendit spacium horum esse etiam quod si
physicaliter intendimus esse numerum re-
pientis anni enim prime sunt inter
xv inter xxxv usque ad xxxv iuventus
(rest)

Qui morsi spiritum effugiunt ad pulmonem
quiuntur et in vii diebus moriuntur si ...

has effugiunt empici fiunt — —
Sic per inmensis mutationem morbi
sequitur ad pulmonem dicit accide-
tunc autem dies vii et xiv potest
esse cum suffocet post et transire vii dies
materia mutata in saniem faciet empi
(calx)

Qui a ptisi molestantur si sputum
fetens
quorum experimentum quae feret sic carbo
accensum
nes effusus et capilli a capite defluunt
(sinde)

Sic ptisim intelligit vulnera pulmonis
sputa
in quibus proiecta probare inveniunt si sic
carbones effusa putrimus sic dixit
autem in multibus nescientur inafectus
et ceteris autem capilli a capite defluunt
mortalis est enim quod nutrimentum
significatur ablatum fetor vero
corruptionem humorum et consumptio-
nem solidorum membrorum ostendit

passias
Quibus ptisi sic defluunt capilli sic diarria
superveniunt moriuntur —
Hoc in loco dicit ptisicos vicinos
vicinos morti in quibus cum ca-
pilli cadunt innuit ut quod signi-
ficat et si aut diarria si venerit
vicinos esse morti dicit et ...
diarriate virtutis et ipsa angustiatur
hominem

Qui sanguinem expuunt spumosum
producto
huius ex pulmone defectum sit —
In quibusdam libris inveniuntur prius
expuunt noscitet ita multas inter
prantes ita legentes comparuimus
dantes in ...
... intelligere si mentiunt
videmus multos sanguinem de
pulmone spuentes neque tamen ...
abusive ... dixisset non san-
guis spumosus etsi sit multus et ...
de pulmone exibit si ...
... et cos locus ...
... vulnera pulmonis neque
tamen multa cum pulmoni assumit ...
necessarium sanguinem spumosum ...
cientes ... de alto cadentes
et alios ... alios sic ... caden-
tes qui ... sanguinem ex

Talis colli dentes et alios ... cadentes
sunt et alios

[Marginalia, left: "... plos ... dixit"; "x al' ... xviii annis"; "Eqm"; "q. qm ... ptisis ... ulcerato ... sanguis sputum ... ulcerato ... cognatis ... ptisis ... ulcerato ... xxx"; "x cognoscitur ad plene ... ad ... respiratione ..."]
[Marginalia, right: "... hesis"; "vero"; "... desiccat ... capillos ... nutrit"; "... desiccat ..."; "... defectum ... venas"; "... faciunt"; "... sagis"; "... esse in"]

clare coloris
purum bonum expectum et nullius dolo/ris qui talem sanguinem de rupta ve/na pulmonis venit. —

Apud ptisicum vero diarria superveniens mor(tale)
Antea dixit ptisicis si sanies fetida
-ptisicis cadunt et capilli ceciderint et diar/ria supervenerit mortale hic autem abso/lute posuit diarriam et saniem re/cludit monstravit enim sufficere ad si/gnum mortis si tamen ita inclinari sic(ut) ex cadentibus capillis. —

al' vanos
Quicumque ex pleuritide empici fiunt al' pleuritici
si purgentur in xl diebus a qua die ruptura fit salvantur si vero non in ptisim transeunt
Cum prius fluxum saniei dicit in(?)
cum solum vel attinere quibus apud
all' rumpitur in latere et fluit ad pecto/ris spatium et pulmonis medium. Quibus vero
saniei si non mundificentur in xl ut infra diebus necesse est tabescentes plurimo cor/rodatur. sanies enim longiori tempo/re corrupta acuitur vel mundificen/tur plures in die xiiii. p. c(on)tinuant
et in saniei mundiciam in xl. quorum die
+lib. rum diversitatem vincunt in circulos et in maiores circulos et etiam in affinis. —
al' calida nocet hoc f.
Aliquando vero his frequentibus utentibus
carnium effeminationem fac(it) nervorum incontinen/ciam mentis stuporem fluxum sangui/nis defectiones quibus in quibus mors est. —
Calida vero multum quidem qui calidum et frigidum
faciant sine moderata sint seu ad ul/timitatem vehemencia et in hoc libro et
in fi(ne) de calido et frigido in quo etiam ostendit quomodo appareat cum liquidis hic

autem brevius adiunavit quod primum cum
calidis agit calidum in ultimitate excedit -dicitur quod
effeminavit carnes i. mollificat - accepta ornat
et rarificant. Ex solum posuit
abusive. ob hoc tamen in omnibus quia
femine molliores et debiliores sunt
viris testatur hoc quia mores
in continenciam primo addidit nam
cum rarificantur et mollificantur
cum ista corpora calore dissolvuntur inde
et stuporem incendit defectionem et
de mentis que fit ex dissolutione eius l' defectione
dem cerebri fit sic et in inus continget
defectiones spiritus In his qui sanguinis -fluxum scilicet ... fluxum sanguinis
consueverunt deficere unde et mors sequi/tur si tamen hec succedunt ex longitu/dine temporis quibusdam infra quibus/dam vero post fluxum vero sanguinis
ex defectione sanguinis spiritus cito mors
sequitur hic autem aliter est in libris
est divisus unus tamen permanet sensus
in uno libro finis invenitur mors sed
in alio quod si attingunt mors succedit in
alio si ferunt ad mortem. —

stringit
Frigida vero ut spumosas id est thetanos febri/um
Nec minimum frigidum quod est frigidum rigores —
Et aque abusus facere consuevit. inten/dit spasmum et thetanum propter frigiditatem -spasmum
mors sic non consuevit ut ex nimio l' est
calore dissolvantur nervi sic nec frigidum
quidem nimium frigiditati quia frigidus compar
cos et constringit unde et nigres fiunt
naturali calore et frigore consumpto
a quo flos et calor rubeus conservatur
fit niger calor sic facit nigredo fri -ores
de aque abusus frigida aqua per se quidem
facit frigus per accidens autem febrem facit
rigores autem febrium vero hac et aliis in
libris restat ostende. —

Frigidum inimicum ossibus den/tibus cerebro spinali medulle calidum vero est

quae
contrariis lesio quam fiat ex frigido quam ab ubi (?) ... unde pars quibus est inimicum dentibus ossa nervi
insensibilia et passibilia cerebrum ... v(er)o ...
 [illegible]

sensile et amicum. — al' sanativum

Cunta membra nervosa frigora et calore ad ulcera
cum sanitate necesse est ne ledantur
ex ultimitate frigoris quam cum sit et calidi.

Quecumque infrigidata sunt calefacere oportet
thus
esse exceptis que vel sanguinem
fundunt aut fundent. —

Hoc non est contrarium huic quod alibi dixit
contraria contrariis curari hoc non satis
enim investigaverunt. Et explana
tionis negaverunt ubi dixi (?) ...
nimis necesse in medicina magis
i. ut incipiam curare illa prius
que magis sunt instancia quam etiam
in molestatione duriora sunt hic in
telligimus de sanitatibus fluxus sanguinis
incipiam medicinam et deinde hoc
reddamus ut membrum ad suum tempera
mentum reducatur si vero sanitatis
fluxus est ideo ibi non opponitur calidum
quia calidum aperit et maiorem fluxum facit. —

Ulceribus frigidum mordax cutem circumdurat
dolorem insuppurabilem facit nigrescere rigores spasmos.

Omnia nervosa per naturam (febres rheumaticas) —
Omnes intemperaturam solum non calidum i
telligit sed tamen quia sensus hoc
regit sibi contraria et frigidum dicitur esse mordax
non quod sensu non corpus tangit si
enim ultra corpus habeat esse enim mor
dax quia mordet perforat ut membrana
sufficiente ad maiora morsionem sentiat
aliud enim suavem cum non circum perforare
valeat solidam nisi quia teneritas sua quia
corpus exponat similiter cum ultimitatis
enim membrana propter raritatem sunt frigidum
usque ad maiora possibile est perforari
nos autem in libro medicine simplicis
minimis medicinam eiusdem rei mordi

cans. al' frigidum mordax ulcerosis non
ulcerosis indurativum. Cutis propter frigidi
tatem sunt et dolor vero sine sanie sit propter
frigiditatem caloris naturalis ca
lorem in ulceribus semper facientes
et insanum dolorem faciencia dissolui non
permittit alia autem cum frigidum sunt sicut ex

Est autem ubi in tetano sine ulcere iu (positum)
veni bene carnoso estate media aque fri

gide multa infusio caloris revocationem facit. calor vero hic liberat
Cum frigidum et calidum quid faciunt nervosis sunt
hoc liberat ostendit hic nunc mentionem con
venire volunt et dicit frigidum et calidum ince — aque frigide
pit ad autem inquit vero in tetano
et hic esse spasmum extendit et — + esse
in media estate et bene carnoso corpore
iuvenilis etatis aqua multa et frigida
et subita facit ut calor revocatus
redeat in corpus interius vero et mor
bus solvitur hoc autem frigida non facit
naturaliter sed potius accidentaliter
cum calorem naturalem in corpus
carnosum revocet. hic autem efficit
quia in aliis non dicit etatibus nec
hunc in omni tempore sed media esta
tem quia frigidum corpus cum penetrat necesse
est ut autem iuvenum calor natura
liter autem adiunctus est in iuvenum cuius
defectus adiuvatur a foris sic adiu
natur tamen a interius redeundi ut + phisice aque
nec dissolui permittitur. autem frigida impo frigida propon
in tetano ex ulcere et si infirmus sit
iuvenis etatis carnoso corpore. Ex quo + al' frigidum
a estate calida regione frigidum enim sicut dixit
mordax est ulceris et dolorem sine sanie facit
et cetera spasmus ex ulcere maxime ex
nervosi membra aptare frigidum est instrumentum
nocivum quia dolor ulceris si mitigat et
aqua non solvitur. —

Calidum faciens saniem in omni ulcere ma

ximum signum ad certitudinem. circa mollit
et attenuat sine dolore rigorem spasmo-
rum. thetanorum mitigatorum eorum. Secundo quod
in capite capitis gravitatem solvit
plurimum et confert eorum febribus magis
Secundo denudatis hominibus maxime autem in
capite vulnera habentibus et quorum a frigore
moriuntur vel vulnerantur. et hiis
peius comedentibus autem putrendo ne
sitte maturat colera quid autem et de
terminans frigida adversa et occidens.

Sicut frigidum causa spasmi et the-
tani est. ratio est secundo curamentum si-
militer et calidum est mortificativum. multa
quorum corrosiva vel quorum humorum ad
se currentium susceptivus ut calor ad-
iuvat enim maxime eis nocivum
quia duo insunt adiuvantem. i. in
nascentium ulcerum et non sanatum
curationem enim similiter in multis
magna certitudo est securitatis. im-
possibile. in multis similiter facien-
te ut vel periculosum vel molestius
debeat esse vulnus. autem quia causa est
spasmi non facit similiter nec etiam
putredinem illius circumcirca corrosiva
et nimiam in maturativa similiter
sint facienda. omnia autem hec multa etiam
et contraria hunc nomina sua sicut est
corrosiva cum frigore mortificativa abusive a quodam ea

curantur prius nomen mortificantia fallacia
formicina et similia hec sunt signa ea
contra multum vel securitatis. idem
intelligimus de quadam colera que cum
non in multa non tamen facit ea famo-
sa post hec p. nominantur nimiamentum
caloris quia semper certificamus in hiis mol-
lientur. cutis enim induruerit et ...
tiliatur cum intervenerit sic frigidum fa-
cit per horribilitatem ad corpus i. ca-
loris ipse enim est quod tunc diximus que
conveniens secundum convenientiam sibi tempera-
mentum facit omnia que dixi i. maturat. Non
maturitas unde non bona in bonum mutat.
dissolvit et purgat magis si quod fit fac-
pfrui dolore cum mitigat. In passione
tamen capitis sibi facit gravitatem
enim solvit quia materiam morbi di-
gerit plurimum. Secundo iuvat ossium frac-
turas et maxime denudatis in capi-
te fractis quia cum frigidum maxime noce-
at et non solum hiis sed cerebro et hiis
quorum secundum per frigiditatem moriuntur
membra. sicut et calcaneis digitorum
extremis ceteris extremitatibus in
hyeme congelatis quibus calidum est
iuvamentum. Item convenit calidum vul-
neribus comedentibus sicut hic petit et
similibus que et si sint calida et colica q-
tum frigidus sicut ... sunt sicut mul-
tum mordicationem consistit quia calida sunt
et contra frigidus ea mordeat. similiter calida
que sunt amica frigida inimica. autem ei
invenisse est et non frigidum per colligantiam
cito ad ventrem ascendit ab ano.
Item et calidum sibi per putredo ne
sicut matti calida quidem amica frigida in-
imica sunt ei hec nimis ad cui si ...
in est nec frigiditudo cito ascendit et
periculosum dubio quia p. dixit calida amica

vel calidum amicum

et determinatiores frigida et adversa occidentis
velut nimie intendit quod humectativa
illa sive inimica sunt.

In his verbo quod frigida uti in sanguinis flu
fluxurus est   ipsa
xus non super ea sed circa ea et quecumque fleg

mones aut inflationes in rubeum aut li

sanguineum tendentes recenti san

guine quoniam veteria denigrat et

erisipilam non ulceratam quia ulcerat.
Intendit per nimie in his situata dolentibus
quibus sunt ubi frigida adveniente ita
dicit quod iuvare illos ubi sanguis
apparitus est currere vel fluxurus iam flu
xerit nec super membra apponi ubi
sanguis exierit quod sicut dixit frigida
nocent membris si erit ea et super ea loca
noviter sanguis venit ad membra dicit
item enim eandem apparet ...
locis coniunctus que necessaria fiunt
per calefactionem sua sucturum ... inten
dit si enim loca et quiescentia et
frigida sunt conveniencia quod dividentur
qui recens sanguis vulva esse clauditur
tendens frigida posita quiescere facit. et de
inceps iuvat ... erisipilam non
ulceratam. si enim fuerit ulcerata frigidum
est mordax loca enim qualiacumque pa
tiuntur dolorem dolor ipse fit causa
attrahendi aliunde sibi humores ...

Frigida velud nix vel cristallus pecto
ri inimica tussis commovencia sanguinis
fluere facientia. catarros faciencia

Tumores (?) de calida et frigida disputavit
nunc autem sicut mixtum et cristal
lum frigida inferiorum quod ... superiora
tanto et nociora sunt quia pectori inimi
ca ut potest tussim commovencia et plu
rimas venas vel ... fluxum sangui
nis fit cum ruptura et catarros a ca
pite in pectus in pulmonem depone
ntia quia cerebrum in frigiditate tamen ar
ticulis tumores et dolores sine ulcere
et podagram et spasmus horum plurima frigida ...
multa infusa et refrigerans attenuat et dolorem

solvit
Stupor mediocris dolorem solvit.
Frigida sicut diximus apposita iuvat
calida. et rubigida et sanguinolenta
repugnat et eius membrum sanguinem
nem et habet ab ipsa nullus ... et
hic idem debet intelligi quod dolores mitigat
per ablatam calidum ... fit quia ... si posset
... his stuporem facit et stupor cum
tollat sensum dolorem minuit.

Aqua que cito calescit et cito infrigidatur le
vissima. Quod hic intelligitur per levissima est
intendisse levissima in ponderer si enim
hoc intendisset vile quod longo tempo
re et magno labore investigasset
cum tamen libra apponitur leniter apprehendi po
test intendit quod levissima que sanitatem
non aggravat et que cito transit digesti
va nec solum hoc que hic posuit est
animadvertendum ... quodam modo quam ...
de cum recipitur quia levissima erat et
posuit absolutam levissima quia non
est quia non est calida ... quia in ipsa non
apparet ... vel quia non honorabi
lis est sapidi. quia ideo quia cito calescit
et refrigidatur quod cito digeri
tur. et cibus digestibus est bonus sic

et bona
ex aqua suo modo sunt in[ter]·ex sole
inclusis sive digestionibus a[n]q[ue] g[e]n[er]a[liter] aq[ua] ad bi
bendu[m] temperantiu[m] sunt·sua·n·fallunt·—

Q[uo]n[iam] subiectis desideriu[m] noctu bibe[ndi] valde
sitientibus si s[ed] dormieru[n]t bonu[m] est.
Cu[m] y·p·hic dixit ut tum sitientibus
potus dandus vel no[n] dandus sit.
s[ed] inualet manut si biberint s[ed] dormi
erint· et b[e]n[e] cu[m] sopimus maxime q[uod]
cu[m] sitis faciat digestione[m] o[mn]i tamen p[ro]cul
dubio minime sitientibus ut eis po
tus detur sitis enim fuisse dano p[er]
mixto· sanitas g[e]n[er]al[ite]r custodiatur· hoc mo[do]
si humiditas p[ro]pria est compleatur·
competens calor augmentatur ex
tinguatur si aut[em] fuit sitis p[ro]pria no[n] e[st]
nec[ess]e bibendi detur licentia[m] dare si
ul[tr]o ex somno n[on] indiget potu dado si ei
dormierit quiescet sitis.—
Mulieres ebria[m] venit in aromatibus calefac
uiltererus [quod] ad alia util[ia] e[ss]et si n[on] g[e]n[er]atur
al[ite]r gravedine
rem capitis faceret.—
Mulieres sanguinem mittere h·y·
intendit ex [pur]gatione post p[er]i
que menstrua constringuntur cu[m]
agatur in uulua vel ex constrictione
aliq[ua] vel aliis similibus que cu[m] sang[uis]
m[en]struus singule auferendo medi
cabunt[ur] s[ed] sine his precedentibus
menstrua p[ro]cedunt[ur] q[uod] calefactionibus
remediuntur· cause enim cum venerit
um hec haec vel grossities e[st] sangui
nis vel constipatio venar[um] s[ed] sanguine[m]
ad uuluam mittendi vel angustia oris
suarum p[er] corrugatione[m] matricis
per quorum in quibus fiat calefactionibus co[n]ta
rotimatis erit curandum que o[mn]ia
venarum aperiunt si clausa sunt san
guinem stillant grossum constipatio
nem solvunt si aut[em] g[ra]vedinem capi
tis no[n] faciunt in t[ri]bus aliis in causis sic
dixit innuit et max[im]e in febribus
capita n[on] g[ra]vantur· experimentum
inde testatur· quia ex o[mn]ibus aroma
tibus dolor capitis g[ra]vatur p[ro]pter quod fate
tur q[uod] p[re]ter pauca aromata alia
sunt calefactiva ex nimio calore humo
rem e[st] capitis sequitur gravedo max[im]e a[utem] h[oc]
faciunt cassia cu[m] cinamomu[m] et silia
Mulier i[n] utero h[abe]ns fleobotomata ab
ortivu[m] facit s[ed] mag[is] e[st] maior fetus
fetus si caveat in[con]stringemento nec[ess]e
est p[ro]p[ter] eat q[uod] s[ed] sanguis qui nutri
endus est flebotomio deviatur· q[uod]
sequitur ut p[er]iclitari[tu]r nec solu[m] ex fle
mia patitur s[ed] etiam q[uod] a cibo ma[ter]
abstineat alis[m] diu· q[uo]t q[uod] exit tanto
citius p[er]iclitabitur ut potest enim q[uod] p[er]
q[uod] menstrue e[ss]et cibariorum g[ra]tuita demat·
Mulieri in ventre h[abe]nti ab aliq[ua] egritudi[ne]
acutam accipi mortale est.—
Quod hic dixit ex nec[ess]itate o[mn]i cons[equitur]
Si enim acuta egritudo cu[m] febri sit
nec[ess]e e[st] febrem continuam et calidissima[m]
fi[eri]·s[ed]·n·natura[m] e[st] acute h[uius] egritu
dinis si nu[m]q[uam] cum febre sit mortal[is]
aut[em] duobus modis est ex essentia febris
q[ui]a etiam est fetum mortificatum cu[m]
cibum nec[ess]e sit attenuari· ma[ter] fe
brem habenti si n[on] malum fetum
servari et matrem ex multa abs
tinentione p[er]iclitari augmentatur·
in febris unde etiam cons[equi]tur ut fe
tus p[er]eat si aut[em] eadem egritudo sine
febre sit sicut apoplexia epilensia t[ra]ctamus.

—Temperantiu[m] vel no[n] e[ss]et temperamenta here p[ro]p[ter]
—al[ite]r n[on] y·
—a nocte
·it s[ed]
+ fuit
—a[u]t ex potu p[ro]prio
ne· cu[m]·
+ s[ed] si ex p[ro]pria sit h[umi]d[itas] licentia
—si constricti·
+ a[n] s[ed] s[ecundu]m ist
p[er] calefacien[te]s
—an[te]
p[er] q[ui]s sit cal[e]f[activa] p[ro]p[ter] aromatibus erit
—gravedo
—ligneacolis
—maior
—q[uod] p[ro]pter comestio[ne]m
—abor[tu]s e[st] mat[ris]
—aut

x sex ipo · n · qm acceditur ypetu frequente pr̄ sciatica q̄ h̄
yslua cum ysteri ead̄ ſtrimitato expul̄ q̄ io sciatica de
q̄ ī pcu ÷ sa h̄ cm̄ eror pala ÷ ze

Item mortalis est q̄ magnitudine morbi
et ignitionem fetus matrix ferre non pos
sit.

Mulieri sanguinem vomenti menstruis erum
pentibus solutio fit.

Cum sanguis ad superiora moveat
post hoc deveniat inferius necesse
est superior motus solvatur quod autem
artificialiter machinari et in
ferius deveniatur hec actione agi

Mulieri menstruis deficientibus sangui
nem e naribus fluere bonum est.

Hoc autem certum signum est quod sangui
ne in menstruis stringi nocet
sed si ea deficiant et aliunde sanguis
effluat innatis locis a quibus ipse
sanguis exit cum multa sit nimium est
periculosum exit alia tamen et si periculo
non sit in hoc affectu fluxus erit · ypo · si
absolute et indefinite e naribus
penat q̄ sicut cum vocare et in
ta m̄ revocare · non etiam per emor
roidas non est huius qui bonum portende
dicat.

Mulieri in utero habenti si multum venter
fluat periculum est abortiendi.

Hoc in loco idem intendit quod de
fleumma alicui de inanitione · scilicet
cum ablatione mutatur sanguis ex
habilitate mulier ... i · fetus ...

Mulieri que a matrice molestatur aut
difficultate generat sternutatio superveniens bonum.

Tunc affectus obscurat molestato
in matricis sola hec enim quidem
matricem omnem intelligunt mo
lestiam et non solum accidens illud
ex matricis suffocatione dicit non enim est
tam suffocatio tamen sed potius ablatio ha
nelitus alii intendunt · ypo · sternutatio
fluxus

— ex qua alii vero per ·v· que de cuius quia tam si a
non inveniant periculosa

— emanare sanguinem e naribus
dicat

— vomitum vocare vel si per emo
roidas sanguis non contrariam quod bo
nam portendat.

— cum a naribus
exit

+ vomitum

intellexisse passionem sciatica · n · græce
et vulva conveniunt in nomine
qui multum a ratione intendunt devenisse et
sic videantur · Consequenter dicit quod sciatica
non est de vulva quia fetum exit strimitatio
superveniens eam expellit sed errore
eorum palam sit de sciatica iam ali
bi dixit · procedo quod sed grece ambigu
a sunt in nomine non tamen loquentes
de vulve passione · intelligendum
est de sciatica dicit ex necessitate q̄
hoc omnem passionem vulve intelliguntur
arbitrantur quod fluxum palam
enim est intelligi flegmonem · alscirosim
sciron erisipulam vulve vulva quam
strimitationem adiuvari ablato q̄
hanelitu pro cul dubio strimitationem
adiuvatur quam sua medicina est
videatur · In ablato · hanelitu q̄ non
minorem trahat in strimitatione · q · vigilat
scilicet intelligitur quia prius strimitationis
motus necesse est quodam modo su
fluctus habitus expellatur que pla
nius expressit in libro de strimitatione
feti unde et strimitatio in singultu
colere fiat · lxxii

Menstrua si fuerint et non simile ... xxv

Tempus suum purgationem indige significat
Tunc affectus in multis libris invenitur
sic menstrua si sint diversi coloris et
non in tempus venientia purgatio
nes indigere significat. Item hec dici
sicut potest intelligi que non suo
tempore veniunt · tunc · n · corpus
mondificandum est alia materia
que prohibent exire menstrualia sed quem
non ad solam intendendum est ſu
matriam · vero enim est ad ordinandam di
etam quod ego nimium in libro proprio
de menstruis · dicta que aromatica
tica necesse sunt · et non alter es pli

· ē

ne et diuise medietate grossiorum humorum subtiliatione ut potest colamentum quo assumimus in menstruis procedis ad hoc .i. intendimus ut opilatione uenarum ad uuluam descendentium aperiamus et sanguinis grossitiem subtiliemus de grossis. eorum modificatis humoribus si autem hic ubi in colore diuersa inueniuntur corporis modificari ubi in colore menstruorum .i. colores non solum ex flaticis humoribus sed ex melitis et colitis mutantur ut patet in libro de dolore muliebri dicit quo modo quales sunt humores corpori dominantes precipit [illegible] farmacia corpus et nomen modificatum quia hoc non sed se sequitur dixit hunc sententiam exponens inuenit ac si diceret si menstrua in colore sint diuisa et non sunt se semper sed purgatione indigere ostendit significat quod cum corpus mulierum mali humore decurrentur non solum mutationes in colore in menstruis sed etiam intemperati corporis diuersas patiantur si enim humores plures sunt grossiores in cursu suo diuturniores reddunt et tardiores partus [illegible]

Mulieri in utero habenti si subito graciles mammille fuerit abortit. — —

Hoc idem aliis ostenditur quid sequitur in corpore inuenis patiatur ex cibo innouationibus uulue .i. et mamillarum quedam uene communes sunt ideo si sanguis minoretur necesse est mamillas marcescere unde autem fetus moritur aut [illegible] expellitur sic ut prestitutus quidem fetus nature cum cibus aliquis quo est fetus augmentandi quod postea de uulua accipit puer

non tantus est qualis sibi sufficere possit per mensibus exactis dulciorem cum saporosiorem et subtiliorem sepius fugit sanguinem cum in quantitatem uena magno sed non tantus aliquis sit qui sufficere possit recollectione eo et nimie mouente rumpuntur quibus ligatus tenebatur pelliculle idem facere intelligitur cum non inuento cibo ante tempus cogitur exire et abortire. —

Mulieri in utero habenti geminos si altera mamilla gracilis fiat geminos habenti alterum abortiet. et si quidem dextra gracilis fiat masculum si sinistra feminam —

Quod de ambabus dixit mamillis idem de altera est intelligi quod sanguis de uena mamille alterius minoretur si gemini in matrice habeantur necesse est ne cum nutrimentum per uenas illius mamille [illegible] abortiat fetus quod ideo dixit in dextrum masculum abortiendum feminam uero in sinistram. In alio aliis auctoritatibus masculos maxime in dextris mamillis feminas uero in sinistris [illegible]

Si mulier que neque praegnans est neque peperit lac habet huius menstrua defecerunt. —

Bene inuestigatum et perspicatius istius [illegible] disputatione indigebit. quia [illegible] .i. bene intelligere uoluit necesse est libros meos de uirtutibus [illegible] legit. hic tamen breuiter dico quod hunc loco conuenit. de inquit membrum generatur humiditatem hic humorum [illegible] necessitate

Aliter res in colore diuersi fiunt et hic operi et corpus mutatur

mitigatur

aliter [illegible]

Aliter [illegible] corrumpunt

Aliter si hic aliis [illegible]

[illegible] pat.

Aliter [illegible]

[illegible]

expellandam aliquorum membrorum ab eo
generatorum vel nutriendorum. sed aliter quod est superflu
a quod quare plus aliud membrum habet
ac soli est representanda sed cum quodlibet
id membrum facit nutrimentum implet [illegible]
[illegible] et divisis quare [illegible] conservativa
tiva vel immutativa que cibus in naturam
accipientis convertat quemadmodum autem cibum
in similitudinem suscipientis perfecte
mutatur cibus eundem augmentandi
et nutriendi membrum. Illud autem fac. sed a
est quod [illegible] alibi dixit cibus in quantum nutri
tivus et ut est cibus quod hoc est quod idem
est veniunt si superfluitas chymus [illegible] et
ii membri a quo retinetur et assimilatur
sanguis in quibus sit in quantitate et
corpus sit epate sanguine plenior sibi cum
quandam ethis spumosam superfluitatem
in suam in eam reponit quantitatem.
Item et omnis generatio humorem sibi re
servat viscosos et nigrina. et [illegible]
vasa ab inguinibus exeuntia que sper
matis nocentur instrumenta et lin
gua quorum retinentur humiditas que
saliva vocatur. secundum mamille quas
habent quasi glandulosas qui cibum sibi ve
nientem in suis mutant valentem
quia sed caro mollis sit et alba et non
sanguinolenta humiditas sibi veni
ente efficitur sed lac que quanto magis
effluat ille tanto magis augmentatur
sicut octavo et nono mense in pre
gnantibus sit quia tunc vene vulve
et mamillarum medialiter sunt ple
ne quia sunt oppilate possibile est origine con
traria operationum defecisse sed [illegible]

Mulieribus quibus lac [illegible] ad mamillas conve
nit tunc mamma significat. —

Diximus in disputatione precedentis
calefactione quomodo sanguis ad mamil
las veniens in lac mutandum sit. [illegible]
sed fatetur quia si conveniat non mutat
tum mamma [illegible] quod in ego ii
quod [illegible] tempore [illegible] et si contingat quia
raro credo evenire quare hoc con
firmet. [illegible] ac si [illegible] si autem [illegible]
sic [illegible] sic intelli. quia ca
ro humida in mamillis cum non sangui
nolenta fuit necessarium sit [illegible] et
sanguis cum ad eas veniat mutetur
in lac sicut caro [illegible] est carne corpus
sic et lac [illegible] est sanguine cum quia san
guis aliquam calidissimus et ferventissimus
a toto corpore effluxit necesse est firmum caput
ascendere et mammam generare mulieris [illegible] sed
immensitate caloris cum ad mamillas san
guis veniat non potest in lac muta
ri propter immensitatem sui. et magnitudinem.
et magnitudine caloris [illegible] necesse est
caput ut ascendat. et mammam generat —

Mulierem si vis scire si conceperit
[illegible] melliterat da bibere [illegible]
illi [illegible] quando dormitat [illegible] circa [illegible]
habet et ventrem concepit. si vero non [illegible] —
Secundo est autem de humoribus pungitivis aut
de ventositatibus grossis et infla
tis non cito exeuntibus ut potest quod exe
ant [illegible] quod mulierem [illegible]
[illegible] intendit propter pressuram vulve et
loca illa que ventus debeat exire mel aut [illegible]
[illegible] fiat propter [illegible] est necesse et mellicratum
[illegible] ad hoc enim nos intendum
ut inflatio et ventositas generentur quando
dormitat in [illegible] est igitur propter requiem et [illegible]
plenitudinem. hec enim duo sunt
ventositatis causa generande. —

inflatoria

cam
cibi. r.
tal' g'g'm
carnes
tal' nadit
conceptione
p intendit
lomo

x. quando id fiat quia feminam sive fortiores sunt masculus vel masculi fortitudo et velocitas in motu habent colorata et non colorata

Mulier si quidem masculum conceperit bene colorata est si vero feminam discolorata.

Coloratam et non coloratam dixit quia in conceptu femine non bonus color est quia femine frigidiores sunt masculis. Raro tamen hoc accidit. Masculi in conceptu autem alia sunt signa scilicet fortitudinem et velocitatem motus, quod etiam raro venit quia femina concepta aliquando fortior et velocior est in motu. Econverso que signa sunt pro certis semper habenda.

Si mulieri pregnanti in matrice fiat erisipila mortale est.

Oportet investigari si sola erisipila in vulva sit mortalis vel etiam flegmones. Et erisipila mortale est propter calorem solum. Febris occidit flegmones non ita quia [illegible]

Quecumque preter naturam tenues existentes conceperint abortiunt priusquam grossescant.

Quidam imperiti hunc aphorismum exponunt. Quidam ex necessitate intelligunt contingere abortire cum preter naturam sint macie, talie si non esse fiunt et in matrice permanserint. Alterum preter naturam tenues crescere incipiunt ut credunt quia abortiunt. Corruent in illa ut in ultimitate tenuitatis hec sunt quibus necessaria refectio fit ut ad naturam redeant [illegible] crescentibus [illegible] sine febre abortiat. Hoc autem preter intendit.

Quecumque mediocre corpus habentes moderate abortiunt sed sine causa aut preter sine occasione manifesta

sine febre acuta intendit cotiledones plene muccis sunt et non possunt retinere pre gravedine fetum sed erumpunt.

Quod dixit sine causa manifesta sine febre acuta intendit sive diarria sive vulve erisipila, sanguinis fluxu, casu, percussione, mensura, abstinencia, timore et similibus sine quibus precedentibus si abortiant moderatum corpus habentes ex necessitate [illegible] vulve abortiendi erunt cotiledones quibus continentur quibus embrio nutrimentum accipiat. Si repleta fuerint abortit quia nutrimentum [illegible] non datur. Hec vena [illegible] cotiledones ora appellat non sicut quidam putaverunt carnes tenues [illegible] in nascentes ut in libro de mulierum passionibus. Si cotiledones [illegible] in ore vulve plene sunt flegmate mortua [illegible] sunt ex necessitate [illegible] in prima parte de rebus [illegible] cotiledones [illegible] dixit et [illegible] sanguinem ad vulvam [illegible].

Quecumque preter naturam grosse existentes non concipiunt his pinguedo os matricis obturat et priusquam extenuentur non concipiunt.

Preter autem naturam intelligunt dixisse [illegible] in ultimitate. Alii si extra [illegible] sunt esse grossiores quia pinguedo illa [illegible] vulve non [illegible] et epilogat nisi efficies in ultimitate fiat [illegible] matricis dixit [illegible] os vulve quia [illegible] collo extremitate [illegible] femine. Illud enim os non

x. [illegible] his cotiledones [illegible] plene [illegible]

Marginal notes: femina non; raro tamen; matrice; [illegible]; mortale; x. [illegible]; macilente; sola macie [illegible]; [illegible]; [illegible]; matrices plena fuit; [illegible]; ab pictagoras vero; ypo. [illegible]; [illegible] non opilat non [illegible]; al dicit; [illegible] collo non [illegible] femine

matricis que vocatur os colli matricis
posita

Si matrix mulieribus semine fecit nec
esse est tunc immotum fi[eri]
Sententia intelligitur esse et bene quia
si semen matrix fecit et max[ime]
in parte exteriori necesse est cum humido cu
...ri et similibus alius h.y. hic intendit

Fetus mares in dextris feminae vero in sinistris
In libro de spermate omnia
Quia fetus masculus non tantum cum in
suo corpore sua calidissima fiunt sed etiam ad
...at si locus concreatur et cali
dus fit dextrum ante matricis latus q[uod]
...at esse calidius cum corpori manet. Item
adiunatur quod fetus ex spermate
de testiculis maris exeunte qui sunt
positi in matricis angulis quod cum de dex
tro exit in dextrum latus cadit
et calidus fit de sinistro in simili
frigidus et aquosus. Sed non et fec[undum]
constitutiones necesse est immensum frigi
dus sic. Sed non ego latius disputatum. In
quinta particula mea ... anathomia

Matricum precipitatio optarmice ap
ponens applicande nares et os.
Benedixit quia cum secundum precipi
tatio contingit flatu aliudo et
motu minimo percipitur optalmica po
sita necesse est secundinam egredi. y. q[uod]
mulieri in utero habenti thenasmus inna
tus abortum facit.
Thenasmus fit ex humoribus pu
... grossis pungentibus intes
tinum quod vocatur colon qui infir
mum cogitur exprimere si forte eos
purgentes possit emittere. Sed non et
huic expressio similiter contrahat inde evenit
sicut y. dixit causa est abortiendi. Nam
cum ex passio nimium facit. Facit ...
...

Mulieri menstrua si velis retinere
ventosam maiorem appone mamillis
Sicut y. auctorizat quomodo men
strua innovata et non exeuntia de
beamus mederi. Sic h. y. monstratur quo
modo nimia sint restringenda et
ventosas maiores in ... appone ad ma
millas. ... appponende sunt ...
... venas de mamilla ...
... ad ... maiores ...
... manus et ... sunt ex ...

Quecumque in utero habent ... os mat[ricis]
Magnum signum et certum ...
... si feminae conceperint si for
te obstetrix manum imponat vul
ve et tangere potuit spermate cum
... inveniat et ... quo
... concipiunt ... matricis ...
... et ... os matricis stringi necesse est.

Mulieri in utero habenti lac ex mamillis mul
tum fluens fetum significat debilem ...
... fuerint ... sanum significat fetum.
In primo mense lac effluit ... si
sepe plus quam oporteat exierit
... et vene ... et ma
millarum medie plene esse significantur ... y.
... ex habundantia est ... fetus. ... fet[us]
non recipiens debilitatur ... con
siderari semper si mamille macillente

+ forte pre punctione ... cum gravi
... difficultate eos pungentes ... exeuntes
possit emittere ...

Marginal notes (left margin):
... an. ... mag. ...
... sanguis ... ...
... ... intelligit ...
ubi
... calida
... simul ... lacti
... in ...
... al. matrici ad precipitatorem
ob ... apponere
... al. clauso
... al. ...
... al. thenasmon
... al. thenasmon

Marginal notes (right margin):
... al. ...
... ligamentum
... ad mamillas
... al. lacteal...

quare quia verba commentatoris huius textus in copia corrupta sunt nam si sanguis adveniat mamille non affecte cum sit ... dum hec ita et duret fiat sanguis humidare significat cum corruptum sit quam habundanter rarificatur in vasis ac ... quare possit fieri dolores in ubibus ex lactis plenitudine [illegible] oculorum contentu vel oculi dolere propter [illegible] ad mamillas

58

sunt sicut ante conceptum fuerunt
non est privatus sanguis quando
fuit cum est fetus preteriti. necesse
est mittunt plenas. quum lac effluat
necesse est quod duras esse mediocriter
non durissimas et macrimas. e ei
cibus fetus non minoratur nec debilis est
significabit

Quecumque corruptione est fetus huius
verba querella fuit consilia si ...
sis dura fiat dolor fit in ubibus aut
in vertebris aut in genibus aut in
oculis et non corrumpuntur.

Ypocras autem dixit mulieri utero habenti si altera mamilla fiat gracilis geminos habenti alterum abortitur et si dextera masculus si sinistra femina. hic non a signis incipit sed a muliere abortiendis dicens huius verba gracilia fieri. neque tamen minuit macilenciam mamillarum semper abortire sequitur nec solum hoc signum fuit abortivis. oportet quod investigari quid semper appareat magnitudinis unde ex macillencia necesse sit abortiri sed sepe ex solo casu abortitur sive solo saltu sive ex clamore forti vel ex magnitudine odii vel ex tono magno et subito sive contrario pre esse etiam ex febribus vel constipatione vulve vel habundancia in fundo matricis macilenta et similibus unde constat sed abortum sine macillencia a mamillarum sed tamen ypocras intendit sine macillencia fit ex privatione

sanguinis venenis mamillarum et matricis medius que causa sunt auferendi fetibus cibum unum principium. si autem ex illis predictis fiat macillencia intelligitur acto fuisse cum magno impetu os vulve aperuisse et ita sanguinem in generativa membra ad abortiendum venisse. natura autem magno conamine nociva expellit sanguinem et spiritum movet quibus sicut nutrimentis utitur in expellendis nocentibus unum contraria fuit contra membra patientibus huius fetum festinans. natura ut loca dolencia defendat conducit illuc sanguinem et spiritum ad hoc expellendum. hec sufficiat in prima huius afforismi particula. secunda autem prime mediante ducit contraria. si vero sint fiant duricia in quibusdam locis dicit dolere et non abortiri. [illegible] intelligitur si mamille sint macilente abortiri est necesse impossibile est autem abortire sine earum macie. si autem mamille sunt dure non significant abortire sed potius in quibusdam locis duricies sequuntur dolores. sicut quod macies paucitatem significat sanguinis sic et duricies multitudinem portendit. Tamen hec duricies eadem [illegible] que fetum significat sanum. illa autem moderata fuit. hec in [illegible] liciate est moderationis [illegible] que cum sanguinis venit tenuis non in illa membra expellit et non dolor fit fetus tamen permanet impassibilis. est autem hic locus investigandus quia natura non ad vulvam mittit et contraria faciat. et si aperta sunt cum fetus illius permanserint sed cum abortiunt non semper hanc duriciem dolorem

tamen possit fieri ut in mamillis collectus sic sive si sanguis fetum capere ... quod sit ex predictis abortu non tamen sit macillentia mamillarum fit quod si mamillarum macillentia fit ex privatione

ricien[tem] sequitur · mollicie[m] vero sequentem contingere · non ad raro et fortuitu contingencia intendit · sed potius ad semper et ut in pluribus · fallencia autem sic dixit · si mulier aborciat mollicies mamillarum est prenotanda · duricies vero sine plenitudine in pluribus ad alia membra non ad mamillam repellitur · vero dolorem sanguinis ypo · dicit sed que si ad matricem devenerunt procul dubio matrice fiente mamille · si quod ex pravitate cibi aborciunt macilencia contingunt · si ex aquositate sanguinis ad mamillam defluentis quod affectum vero corporis liquamentum hoc quod non sine prava macillencia fit —

Quibus os matricis durum est hiis necesse os matricum concludi —

Dictum est in anterioribus quod clause matricis apta vel contentus sustineri quam cum distillante · si in matrice durissima [clausa] sit; clausa durum est apta sine durum et callum · si enim sic contingit illa tactu est mollissima · bene quod cardinalis si sicut apho[rismus] ostenderet nichil predicti consimile hoc clausum est

Que ergo vero habentes a febribus acci piantur et fetus calefiunt sine occasione manifesta generantur periculose et difficul ter · aut aborciunt periclitantes —

Quibusdam prenotantibus aliam causam exterius habentes in conceptione colligitur · vero febris fortissima sit · et si ne dubio causa est aborciendi · aliam tamen febris molescit · secundum naturam sicut corporis quantum mollis sit non tamen evaditur sive quod opportunet conversari materia remaneat febris · et medici nec mediare nec distare bene possunt quia sunt contunde · et ideo febris semper redit superveniens eas tempore totius continuis · fetus non proferens passionem matricis per aut si sustine at tamen infirmus permanebit dum materia materia eius sustentabitur et materia ita debilis fuit · et ideo difficile et periculose generat quod cum in parturiendo ius eius debeant et fortitudo illic tamen debilia —

In fluxu ventris mulieris spasmus et animi defectio si supervenit malum —

Non tamen in omni fluxu spasmum sed ex solo forciore et longiore fluxu · defectio vero animi omni jam itaque est · ventris spasmus hic non consimile cum jam vero maxime nervosa paciuntur membra — quod fluxu nutrimenti corporis deficit et siccat

Menstruis pluribus supervenientibus accidunt egritudines et non movetibus a matrice accidunt egritudines —

Quandam arbitrantur medici cum ex habundancia humorum morbos contingere · ypo · non cum ex habundancia sed ex pravitate sanguinis solum in mulieribus sed et in maribus · ex pravitate · non eius deficitur · aliquando refrigidatur · aliquando consequitur · ad ventris · Item omnis mala operatio ultima bone actionis nocitura · nascitur de morbo quibus · michi · ii · in ypocratis dicens ravum et nil est occultum · cum tamen multis egritudines nemore dixit nec a matrice nixit

vero primus

nec autem venientibus a matrice ve
nire egritudines similiter et cetera
terum membrorum vel soli sede a matrice
debeat ingri necesse est parum. Et ullam
tamen adipisci possumus nisi quoniam
parva vel magna sint menstrua. Scien
dum alii quidem menstruorum habundan
cia pluriorum ex largitate est apertione oris
venarum ad vulvam venientium.
alii quia sanguinis est calidior vel subtilior. alii
alii quia totum corpus in malas qualitates mutatur
quod a sanguine generatur vel si sanguinis sit ille
mutatur a temperamento suo illi quia corpus
post inde generatur ad venas oris matricis
expelli. sic videntur morbi generari
cum ad quelibet membra deducantur
mali humores. hec sunt cause menstruorum
habundancie. paucitatis huius sunt contra
rie vel ex oppilatione vel ex venarum
constipatione propter menstrua venientia
ad vulvas vel ex grossitione sanguinis
et fortitudine sua vel ex venarum
fortitudine sanguinem non recipiente quod
a hominum cum fit per longum tempus necesse
est morbos generari erisipilas flegmo
nes sclirosim seu cancrum unde quidem dixit
propter non venientibus a matre accidunt
menstruis [...] fluidus

In qua flegmones patiente et
matrice flegmonem habente stranguria
fit vel scabie habente stranguria accidit
sciendum in corpore ex flegmone patien
te singularis sciendum. —
Stranguria est prava et sepissima
conjectura hec alia fit ex defectione
retentionis continentie in vesica. alia ex acuitate
urine continentia deficit male compositis
vel apatis. Fluit urina ex passione

renum. ex colamento sanguinis et a
liorum humorum ad renes descendentium et urinam acuentium
et unde dixit si stranguriam ex fleg
mone aut patientis sive matricis
in hiis .ii. vesica colligatur. Ideo ex
patientibus colligabitur. cum quidem matrice
in hiis ...dimatur puncta per vesicam
necesse est ut effluat ad quod proveniens
cum eam pungat cogit et commo
net ut expellat. si autem aqua in ano
fuit necesse est vesicam pati quia premit
eam atque stringit. cum vero anus
et vesica sint vicina necesse est compatiuntur
ego autem dixi alibi quia cum per passionem
presentem sive fuerant aliunde ve
nire dicit. non aliter ponit signi ulti
unitate magnitudinis eam inten
dit hoc quod non intelligit cum per
flegmonem in corpore singularum facit
accedit venire. cum .ii. ... corporis et
stomachi sint colligati necesse est alterum al
teri compati presertim cum aqua magna sit. —

Mulier si non accepit in ventre vel si autem
sentire si accipiet contingens vel sine
sicut fumigationibus tal fumigacionem ... et si quidem sen
serit etiam indeterminate odorem per corpus. et ad os et ad
nares cognoscere. quoniam ea non potest sentire
per hoc quod dicitur fumigetur fumigatione.
Per hunc locum optima est intelligenda
thuris myrre. storacis et similium na
tura calidorum et odiferorum quorum na
per totum corpus ascendat quousque ad os et
nares veniat. a quibus cum odor presentiri sen
titur matrix oppilatur. quod cum
fit necesse est non concipi. Et non potest se ingere
concipi.

nare dicit quidam inuestigantium minut
intelligens enim volunt homines certi-
ficare utrum filii filios debeant habe- z⁹ filios ł filias
re. In quo maxime nobilissimi solent adhuc
allaborare. Cum autem femina non
concipiat separatim ut cum solos uel
solas filias habeant superstites post se
relinquere qui hereditates suas pos-
sideant. plō in libro ad illud gene-
randi tetigit artificium. cum pau-
ca sed perplexa sint dicta sed pau-
sed exponendi os apostoli de matrice extrinsecum
tenui

Mulieri in voto habenti si purgationes
exeunt impossibile est fetum esse sanum.

In purgatione hac intendit menstrua
in tempore suo ana vementia vel
priorem quantitatem immoderata vel
significant defectus fetus. sed non prima
vel iterum venerint et semel et bis
non necesse est fetum infirmari. sed
si tempus ordinem quantitatem ser-
vaverint fetus sanus non erit.
Ego autem arbitror menstrua a pla-
centa effluxa per venas illas tamen egre-
di que in collo sunt matricis et
secundum alias venas inferius cum
matrici vulve sit suspensa. unde
consequitur ut ab illis venis
menstruorum egrediantur cum deo
aliunde exeant vel ad nutriendum fetum
per venas superius continuo vemant
necesse est fetum infirmari ne possit cum a-
limenta deficiunt.

Si mulieri purgationes non exeunt
nec frigore nec [illegible] angustia
tes deo et accidunt reputa hanc in
abhominationes et defectiones animi

uerbo habere

Istud de illis intelligendum est tamen de illis
quorum menstrua ex ordine et ullare-
de impedimente veniunt et subito
et sine ulla manifesta occasione retin-
gunt quod ex alia significatione aucto-
rizavit debere perpendi. id est abhomi-
natione angustia defectione menstruorum
cessatione. ex quibus intelligitur mulierem
concepisse sicut ex apertius pessi-
mitate quia in conceptu omnes illa na-
cetur que tamen omnia possunt eve-
nire sine conceptu [illegible] cum
mali humores dominentur [illegible]
vel alio morbo [illegible] medium
hoc bene

Quecumque frigidas et densas matrices habent
non concipiunt extinguitur enim eis se- et que humidas habent matrices non concipiunt
men. et que siccas magis et ardentes matrices habent
tes non concipiunt. indigentia enim nu-
trimenti corrumpitur semen. que vero
ex utrisque temperiem habent moderate
premordia fetus generantes

Hippocratis autem consummata
hec apud et appertunior dare
loco inlus prius faciem quod unde huic
duobus ante positis educere et sub
locum ponere ut disposito [illegible] con-
pleretur. et quod magis sterilitas fieret
diceretur fiat procedet quod ille mu-
lier si non acceperit in utero uel ante
scire si accipiet o[illegible] vestimen-
tis fumigata deorsum et reliqua.
sus

sequeretur autem ille locus qui nunc est
exponendus .v. d. Opecium ex utrisque te
perem simul sunt in contrarietes sunt. Immo
dicte autem si non tamen in ultimitate
ad concipiendum sunt dicte. Quod ultimantes erunt steriles ex quibus
est perpenditur quare sterilitas fiat in
maribus quod tamen in illis deuluntur sic
specialiter in illis tribuentibus palam
fit quare quidam non generent mas
culi et hoc apparebit eis utrosque graviantes medie conplexionis quia si excedunt
multum genialem incipiendum primus quod
assimilatur mulier quae malam complexionem
multum habent in primis in ultimitate in quibus quod huiusmodi principalium dicuntur complexionum sunt due harum sic
nominum in libris nostris de complexionibus
ubi complexiones intemperatas .viii. esse diximus .iiii. simplices et quae hic tanguntur et .iiii. composite ex hiis omnium
te simplicibus. Cum enim matricem dicitur
fit frigiditas in ultimitate et densitatur matrix inde vena ad
os mulie vementium ex necessitate strictissima sunt unde steriles sunt mulieres quia fedissimo patitur solidam venam ... quia si possent
ferum recipere continentiam non ...
lex. non enim menstrua illuc penetrare possunt et si quo cursu illuc
pertingunt pessima sunt. Item quia
vene cum densantur facile quia
sunt stricte. sanguis autem in hiis
adunatur frigidus et flammis
est cum plurime qualitates harum
ex qualitatibus consideratur matricem
refrigescit quod spermatis mulier ex
matricum frigiditate ... sic talis in

mum est naturalis. Incipit quod primi
a complexione frigida. Quecumque mulieres
habent frigidas matrices et densas
non concipiunt ex quibus datur intelligi frigiditatem et densitatem amittere ... perpenditur quod frigiditas siccitati et humiditati semper amiscantur. si non semper propter hec semper .n.
ex matricis frigiditate densitas
consequitur et similiter stabilitas sicut
diximus. Oportet autem considerari quod si matrix frigida sit non concipere dixit
propter oppilationem .s. sine ... non tamen densitas causa est non concipiendi fiducialiter .n. nos intelligere oportet
tamen et quae matrices habent frigidas
in ultimitate non concipiunt quia
semen extinguitur humiditate
sicut in grano et ordeo videmus
que cum in paludosis locis seminantur non ibi nascuntur et
quecumque siccas et magis ardentes
non concipiunt cum semen non habeat nutrimentum quia inde contingat ac si seminaretur in
harenosis et non cultis et petrosis
locis in matrice autem calidissima sperma patitur quod semen in aridis densissima terra pateretur ut si in dictis cuniculis segretur. sic quod de
... nob satisfecit qualitatibus non
tractans singulares earum virtutes.
quibus et earum intelligentur conpones. quecumque ex ipsis receptum
habent ingredi ... generatur esse sunt.
quod de ... dixit non ex qualitatibus intelligitur cum qualitates
.iiii. sint ex utrisque. hiis quod contra
.s. intendit. ... autem in
... sic cal. ...

al' oportet ...
al' pateb[...] eis
hic
omnia
... quidam
... habent ...
et seq
frumenti
o locis aut
coniculis
... quod ...

innuis in libris de complexione et calore
et frigiditate ex siccitate et hu
miditate temperamentum. mat'
enim g° temperamentum ex hoc ē
proprietate ... i. calore et frigidi-
humiditate et sicci. quorum primum si tm
desit sufficit sterilitati. si n. matrix
in calore et frigiditate temperata sit
temperies autem humiditatis et sicci
tatis desit sterilis tamen permanebit. quare
g°. n. de sola feminarum sterilitate lo
quebatur. de matricum tamen di
xit complexione de maribus omnino reticuit
vel quia nos intelligere fiduciamus vel
quia post modum de quibus dicturus erat
successores quosque de maribus affir
mare imposuerunt. similiter et in ma
ribus dicentes et reliqua si multi int'
pretes ab ipso intellectu longe esse
asserunt. Nos autem ex dictis ipso in
mulieribus idem esse in maribus intelligere
possumus dicentes ex frigiditate complexionis
sperma masculi non bene posse exequi. sed
temperamentum in frigiditatem preteriens
exierit et nullam calidissimam inveni
it possibile est generari. si si ad ultimita
tem temperie exierit impossibile est
generari. ex humiditate quoque non potest bonum
sperma exequi sperma. si g° in ultimi
tate devenerit impossibile est generari.
si iterum calidissimum fuerit quasi res quedam in
censa erit nec generabit. similiter cum per
siccitatem ultimam non extenditur
cum medietatem nullam que ad concipien
dum est maxime necessaria sicut in lib'
de spermate ostendimus ubi si non in pri
mam nulle acuitatem secundam ex
tenderetur feminam non posse concipere
diximus. Si autem pauca feminis quasi mu'

al' de maribus v' omnino re

sperma

platonis

tor' sustinendam fundamenta quod a pluri
ad tantum nos dicturos promisimus hic
sterilitatis subtilius. magister inquit est auctori
tas et gloriosissima intellectus. similiter duo con
veniant corpora ut concipiant ad
invicem convenientia. hoc autem est quod supe
rius diximus monstruentes quare femina steri
lis sit et non generant masculi quorum
cum fiunt in maribus et feminis temperantia
tal i ultimitate egredi. que cum
intemperies si prima sit et corpus intē
parum est. contrarie qualitatis se nixerit
possibile est concipi. si vero ...
sibi similis. impossibile erit si enim frigidum sperma
frigidam vulvam inciderit impossibile
est concipi. similiter si siccum vel siccam. et idem
in aliis. In aliis complexionibus intelligendum est
similiter vero sperma in matrice calidiorem naturam
est inciderit. humidius in sicciorem dum ei op
positionis neutrius alterius modum non excedit vel
... vero maritum potest intelli
gi ex quodam aphorismo precedenti. mulie
bria inquit in aromatibus calefactionem educ
adhuc ei et. tanta. n. matricum est opilatio ut
non odorem aromaticum permittat transi
re ad nares et os. idem fuit et sic
citas humiditas sicut dicit semen extin
guit aromata ingrossat et opilat
ne sursum transire permittat. calor si
in ultimitate matricis sit mutat
qualitates aromatum et corrumpit et in
tensa facit ut si ascendant in suam
proprietatem deveniant. cum calor si
quasi assit parvus qui tamen erit preser
tim in feminis quam in frigiores sint ste
in investigatione aromatica denotantur
steriles et non steriles. concipientes et non
concipientes quam ei demonstrari possunt ex figuris
steris ipsarum sic ex apposite aromatum.

x quietcia zco entia

al' consem con tigat ar.

masculi ...

sunt macillissime grossissime · levissime asperissime sunt non concipient · Hippocrates aphorismo proprietatis et si non sic tamen esse dicit multis et in maribus · aut enim propter raritatem spermatis extra fertur ut non incidat semen aut propter densitatem humidum non diffunditur extra · aut propter frigiditatem non calefit · id est ut congregetur ad hunc locum · aut propter caliditatem quem hoc fit in contrariam tenuitatem deveniunt. Iste Hippocrates aphorismo ut non scripsit intellexit · prius enim se monstrum non intendit esse in masculis · erat enim necesse in contraria eadem exemplum comprobare sicut nos fecimus · sed iste a raritate incepit corporis quod sibi in feminis posuit esse si ipse exemplificat indubitanter duobus modis aberrasse reperitur primo quia si ita esset in caliditate ordinatum apposuisse deberet · secundo quia mentitus est. Inveniuntur enim masculi corporibus rari et tamen in generando callidissimi nec mirandum est cum raritas sua calida est huiusmodi fiat hec autem exemplo spermatis habundantissima et ad generandum perfectissima · cum spermatis raritas materia in huius corporibus sit plenissima quoniam virtus ad coquendum fortissima et emissio spermatis non nisi exterius sit fortissimus non ex emissione spermatis · quoniam si cum sperma humiditate comixtum quidam illam scire videantur spermatalem humiditas tamen quedam est necessaria quia est imitativus · deinde iste auctor non comprobatur deceptus esse dixit item propter corporis densitatem non extra effundi humiditatem · qui si aliquis spermatis humiditatem intellexit a sensu alienus

sunt · si autem spermatis humiditas incedit et propter densitatem totius corporis non effundi extra dixit melius fuit de opositione nature spermatis. Melius enim diceret si propter strictum nature diceret sed asserens quod sperma incidit propter fortitudinem compositionis corporis non calefit et eam esse causam non generandi. Item quidam dixit sed ex ipsis exterioribus densitatem flatur · dicit ut congregetur ad hunc locum · Cum enim locum hunc nominat ex debilis sui non bene deviatis nos intelligere fiducia quod tamen parvissimum contrarium ad manus sunt in ipsis eorum enim loco contrarie enim in spatulo aut propter caliditatem hoc spermatis fit. In hoc enim quod ipsum hoc fit dixit aliud de quo pendet quod se promisisse minime cum quod primus dixit propter frigiditatem non calefit ut congregetur ad hunc locum quod malum est dicere vel propter caliditatem quoniam hoc fit ut congregetur ad hunc locum quod et malum est dicere · cum calor dissiparet et non congregaret · bonum quidem esset dicere propter calorem intendi vel quod aliud attinens caliditati non quod propter calorem non calefiat vel quod congregetur ad hunc locum

Lac dare capite dolentibus malum · Malum autem et febricitantibus et quibus sunt ypocondria suspensa murmurantia et siticulosis malum autem et quibus fellei secessus et in acutis febribus et quibus sanguinis multa egestio facta fuerit quoniam periculosis non valitudinis

[Marginal notes, left: coloris; ille; tamen; explanare in; reperies; data]

[Marginal notes, right: falsificavit; vicium; ipsum; dicit propter caliditatem quod sit ut propter calidum calefieri ut congregetur ad locum hunc quod illam fore propter calidum fit ut congregetur ad locum hunc quod malum dicere generalem dissipat; caliditate]

febricitantibus dare. Sed et in febri
bus longis nullo predictorum signorum presente.

Quod reducem rubefacit —

Iterum est de rebus cito muta
bilibus que duabus de causis muta
tur. lac si eius calorem minuat prius
quod oporteat cito in fumositatem
se mutat. Si timorem reducitur
in acetositatem quod facile intelligitur. Si
lac nondum cum illis coquatur aliud
quod non coctum reponatur. Contra
ri in fumositates non coctum erit
mutatum in acetositatem sed digeren
tibus lac sanum quod gignit nutrimentum cibo
rum contineatur facit dum tamen
exquoquitur et digeritur inflatio
sub diafragmate et dolor in capite
conficiuntur. Hoc in sanis lac agit et
in infirmis alia quod experimentis didi
cimus. Quare sic est intelligi. Si enim fa
cit sanis inflationem prodesse et
dolorem capitis quanto magis faciet capud
dolentibus et nimis inflatis. Quod
autem quibus prodesse dixit bene suspensa
sunt. intelligitur tamen lac non nocebit bus
lectis vel prodesse quoquomodo suspen
sa sit ex apostematibus flegmaticis. Epi
pila [illegible] quibus omnibus attin
quod suspensa est. Nocet enim contra hos locis
rugitibus. Et si sint sine apostematibus
cum enim rugitus nichil aliud est quam q
dam inflatio et ventositas quibus lac no
cet quare mutatur in acetositates. Aliud
tum damus in his infirmitatibus. Si cum
sale et melle exquoquitur et perfi
cit quare ventres humectant non

cet sitientibus quod in fumositates ve
nit. Sive sitis sempiterna fuerit et natur
alis seu temporalis et accidentalis. Nocet
ex fellee secessum cum sedet fumo
sitatem. Similiter et colla nominibus quod fit quia
lac maxime propter calorem mutatur
in fumositatem contingit. Precipue si
quis limone ulcerat. Sed dicat rubefacit
nullo predictorum signorum presente. Si enim
bonum lac esse dixit indigentibus bono
et facili nutrimento. Quare cum dixerit
non febricitantibus dignum est intelligi
[illegible]. Quare non vallissime [illegible].
Et ergo querere si possit dari febricitan
tibus valde quod febrium non nocum fuit
nos autem consequenter cum tempus fu
erit oportunum. Modo breviter diximus
non oportere dari febricitan
tibus valde nunc [illegible] quare dimittimus in
febribus dari iubeatur. Et cum supra
dixit malum febricitantibus dare. Quare
hic non valde febricitantibus vel fe
bricitantibus recepimus quod in aphorismis pro con
suetudine fuit. Sufficere enim potuit quod
supra semel dixerat sed cum in verbis suis
soleat esse [illegible] non cum timidus repetere —

Dubitavit —

Quibuscumque tumores in vulneribus appar
ent valde spasmantur vel insaniunt. Huic vero
non apparentibus repente qui spasmantur [spasmi]
et tetanum fiunt quibus vero in posteriore par
te dolor lateris acutus aut empima
aut dissinteria si rubri fiunt tumores —

Lac non [iuvat]

Non de lacte

Hic arguit pro loco antiquo de lacte

repetunt

vitans

quod recto apparentibus

Tumores intellexit esse apostemata vel
grossiciem in corporibus ex natura
eminentem in quibus denotauit fle
gmonem quia est cum quidam acutum
apostema soleant dicere antiqui tamen
omnem calorem nimium vel intensio
nem sine apostemate vel tumor sit si nemo
flegmonem dicunt. dicit ergo ypocras
si in vulneribus tumores .i. apostemata appa
ant non spasmantur nec insaniunt
spasmantur ergo et alii insaniunt si
cut iuuenes si autem apostema magnum sit valde
de et pessimitatem huius in se nec su
bito appareat et retro fiat spasmus
et thetanum significari volunt. et recte
dixit dorsum intellexit. si autem ap
paret aliam passionem esse dolent re
tro .i. est locus neruosus neruosus
et arteriosus. cum ergo de vulneribus apostema
ticis aliquid pessimum ad aliquod membrum
brum nobile deuenit similia in lo
cis neruosis retro fiunt necesse est spasmum
vel thetanum expectari. et hec passi
ones sunt neruosorum locorum. et si antea
sint et pessima tamen ad spectus ascen
dit dolor fiet latius. et plurimum fiet
in empicum. si autem tamen descendat circa
intestina ergo fit sanguinis si tu pres
mentes rubei sint et subito euacu
entur sanguinis egerem intelligit quod
si in vulneribus fit intestinorum autem passio
sepe contingit. vulnera in dorso habe
tibus vel etiam in locis dorso oppositis
et subito fetere contingit. non tamen
absolute nimis quia manus et pe
des possunt hic intelligi. si cum in
parte cruris non tamen sic lactorum inte
torum fortibus cordis magnus coxa
cum inguinum parte maximam cordialitatem
possibile est per colligantiam suam ad in

uicem pedes et membri spasmum pas
sionem. cum lactorum in posteriori parte
coxe locatorum. cum lacerti illi ex maiori
parte sint neruosi. non ergo spasmus ex so
la retro cum nascitur. contingit sepe non so
lum in pedibus sed etiam in manibus esse
videamus que loca longe a nucha
sunt remota et tamen manus et pe
dum a nucha procedunt et dorsi filii

Si vulneribus malis et fortibus existe

tibus tumor non appareat magnum malum.

Quod magnum dicit vulneribus per anti
cipationem vel apostematibus vel nodis hec pes
simitas tamen intenditur in esse
vulneribus que in fine sunt lactorum
vel eorum capitibus inguine in illis que
iuncti sunt iuuis et extremitatibus
intrin sicus cordis sicut autem anima ma
la dixit apostemata subito in apparencia
sed omnia apostemata ex vulneribus malis ma
la esse asserit vulneribus .i. sunt maxime
si doleant ad nobilia membra humo
res malos non descendere nec eruficiunt
cum dolores humores fluere preten
dant. In hiis autem vulneribus medici mi
tium pollinunt stringentes diffl
uencia fiunt sicca et styptica media
dolor autem fit ex locis neruosis. vnde
et medicina calefactoria est adhibenda

Posteriora capitis dolencia in fronte

recta vena incisa iuuat.

Non solum hic intendit purgationem
de locis inferioribus sed materiam
per eius opposita extrahere satagit quod
ex contrario fit si ergo in latitudine fiunt
a dextra in sinistra vel a sinistra in

dextram si minuit quod si in profundita
te sunt anteriora retro posteriora ante op
portet medicari secundum .y. posteriora ca
pitis dolentia. In fronte recta vena
incisa iuvat. nos autem multotiens sa
navimus in oculorum dolorem si habeant vel
humores longo tempore effluentes cum
scarificatione in posteriori parte .i. in inferiori
posterius simitate.

(margin: vel humidat)

Rigores (conplexionibus) in nimbus quando incipiunt ex
lumbis magis et per dorsum ad caput
(magis) sed et iuvis rec quod in priori parte corporis
velut cubitorum coxarum sunt (et) cute rara
declarat Ypocras pilus.

Rigor (vero) sensualiter cum frigidore inci
pit frigidus Ypocras a dorso solet esse
maior et venit magis subito unde quod
dixit rigorem ab hiis locis incipi
et maxime innubis cum frigidiores
res sint maribus. rigorem autem illum
dum necesse est pertingere ad venarum initium
quod in capite est constat. Nucha Ypocras
cum sit in dorso necesse est inde pati
et post cerebrum per eum a quo nucha
procedit. et exordium sumit que quia est
mollior ad mutandum est facilior anterior
et pars corporis non frigescit cum opposi
sita anterius rarior sit et in fit calidior
testatur in Ypocras. pilli quorum generatio
nem in libro de complexionibus sufficienter ex

(margin: hi pili sunt exeuntes)

(planavimus)
Aegritudines Ypocras habiti non valde ex (ipsis)
(spiritus) ius apprehenduntur. si Ypocras apprehenduntur
prius et si venerit aegritudinem solvunt.

(margin: pili autem rarius declarant rari
tas vero caliditas)

Spasmus ex vanitate acutissimus est et
mortalis. sed si ex plenitudine minor in
brevi contingit sic in epilenticis et sibi
aliis non acutus nec molestus sicut pri
or erit. Galenus. Ypocras hic intendit et
huius aegritudine si venerit nepure non
permittit dissolvens eum et (fluxum) (vero) non si
venit est medicinandi duo sunt cum pur
gationibus vel coctionibus que vero in
aegritudinis condunantur purgationem .i. cum
rigore. coctio non fit cum calore.

Quibus cutis extenditur dura et sicca
(sine sudore) (finiet vita) sunt quibus in relaxata et rara
propinqui morti cutis duo (cum sudore finiet vita)
rare sicce et extense moriuntur sunt
sine sudore. rara Ypocras et laxe cum sudo
re prius sextum quod omnium cutem huiusmo
di vel si quis habuit non huius in cute. sed quia
contraria et inter cutem huius illam.

(margin: laxa cum
x causa mihi quia
oi caret)

Hectici non valde sunt inflati.
Quod Ypocras hic intendit et quantum nunc
Costiticus .i. quoadunata in corpore vel (vent)
extensa cum fluctuatione vel inflatione vel
permanens venis gravat ventris extensi
onem. alia ex defectione visceribus. alia ex eo
adunatione flatuum hunc ventositatem
hectici sunt quia quia sunt collecti si autem
hectica ventositatem habeat non tunc est
magna. cum maximus calor eam dissol
(vit) sexta particula amphorismorum (... ...) suis

In diuturnis lienteriis (extremitatum) frigid

Lentus prius non exitus bonum signum.
Lientcia est velox exitus cibi et po
tus in eisdem qualibus comesti sunt
qualitatibus. que est alia brevius diffini
ri potest. lientcia .i. nichil aliud est quam

cibor(um) indigest(i)o. Cu(m) (enim) egredientib(us) nulla
mutatio digestiue uirtutis in eis
inuenitur in calore, ligore, odore,
uno in nulla qualitate helem distinunt
lenitatem intestinum (con)stat. q(uod) quia ex
lenitate intestinor(um) patiantur, s(ed)
cum multis antiquis laudabilis nomina im
posuit. in hoc tamen non sine off
endi ignorantes contentione acto
nes cuius est natura amplecti, s(ed)
cetera recepta et digesta mittere ad
inferiora. sicut enim uesice stringuntur
a non tam diu retinet urinam que
ad digestionem s(ed) q(uod) non (con)tinuitatem ul(tr)a
tum... emittit eam foras. sic cibus et
potus accepta emittuntur q(uod) com
ne est omnib(us) egredientib(us). Et si he
lem intellexissent non sic diffinissent
s(ed) stom(achi) et intestinor(um) defectionem e
comesta stom(achum) g(ra)uent et intestina.
q(uam) aut(em) fit ex superficie excoriatur i
terioris stom(achi). ex humorib(us) acutis non
tamen ul(tra) defecta uirtute stom(achi)
q(ue) tunc necesse est defici. diffinit aut(em) v
eam q(uia) h(ec) excoriatio humorib(us) quiescen
tib(us) et finitis cito sanatur. cum ei
bantur p(er)fusis et si diu permaneant ad
egestionem sumet se mutant s(ed) defectio uir
tis contentiue ex nulla est apposicione si p(er)
fecte illi meliora dimittuntur diu te sana
tur. Non aut(em) absolute dic(it) extre
mam bonum signum esse in diuturnitate
lienteriis addidit q(uia) aliud extrema est
in hac passione a principio... unde
et p(ri)us non existens dixit q(uod) n(on) s(ed)
passio de flate sit fre... et stom(achi) refri
geratio extrema nullo tempore ces
sat cum inseparabilis sit huius passio
nis. cum q(uia) extrema non a principio
sit lienterie. nec lienteria sit de flate.
Extrema post aliquod tempus su
uenientes significabitur cibus in
s(ed) stom(achum) morari aliq(uan)tum necesse est q(uia)
ut digeratur q(uia) natura ad sua
actionem (con)uenitur. Sed michi in
hoc aph(orism)o in ea disputatione (con)tra
fundamentum qui capere noluit me
um librum de uirtutib(us) innemet stom(achi).
constitutis tamen in ceteras p(ar)ticula de
inuestigationib(us) mentitus est. de pri
orib(us) refragans antiquor(um) auctorita
tib(us) in lienteriis passionib(us) uir... o(mn)ib(us) h(ec)
reperit p(er)mittendo (con)t(r)a (con)sistit lien
teriam in qua et ipsi diuiserunt anti+
qui. alia n(on) diffinitiua, alia thenas
mus de huius passionis diuersitatem ali
qui in exeuntib(us) putant diuisi si i
ueniunt aliquid de sanguinis g(ra)ue
exierit ul(tr)a mucosum certum uero ne
trem exeuntia sine digesta atq(ue) cocta
uocatur diffinitiua. si aut(em) nichil
i(n)digestum sine sanguine ul(tra) mucosi
tati egredietur in(m)utatum lienteria
esse dicunt. si aut(em) sanguinolentum exi
erit et mucosum et aliud digestum
thetasmum esse dicunt. h(ec) sunt uerba (con)
sistentis. nescio aut(em) qui hunc coegit re
indigestum uirg(in)e sanguinis et mu
cositatis g(ra)ue cum nullus sibi contempora
neus id sensisse uideatur. nec philo
tymus nec eracleus s(ed) alii qui uti ad mea tempora
nimis de ueniente q(uestione) s(un)t. n(on) oxigenus
et sui socii nec alii qui uti p(ro)uece
his heracleus n(on) in suo libro de mor
bo et ca(usa) et curatione morbi. passio lien
q(ue) qui q(ue) sepissimam uocant antiqui
diffinitiuam quidam uocant lien
teriam. hanc liquidissima scilicet digesta mitti

Margin notes:
l(ege) p(ro) s(u)p(er) n(on) tis — ris
Lien teris.
al(iter) me sufficere disputatio(n)e (con)tra
antib(us) legat ut in illa signa signa a
uirtutib(us) stom(achi) inuenit et (con)sistentis
uir o(mn)i
al(iter) lienteria
l(ege) uiscositas
al(iter) coctu(m)
+ l(ege) ...
al(iter) ...
+ sibi
ait

et spumosa et fetida. y. egritudi(num) in secunda p(ar)ticula de accidentibus morbum sequentibus. qui inquit lenitatem habent intestinum q(ua)ndam lucubrositatem necesse est eos pati maxime cum sint ieiuni et huius semper cibi velocius egrediuntur. unde ego et alii multi medici consentimus necesse aliud esse hanc passionem quam cibi et potus indigestionem esse et ceteri intelligunt antiqui. Item in libro p(ro)no(sticorum) de lienteria invenitur quod in lienteria cibus sensibilis et non coangulatus sine dolore egreditur. Sed cum corpus consumatur non coangulatum intellexit indigestum. Consuetum enim antiqui non coangulatum dicere que indigesta sunt in libro. n. q. y. invenimus titulatum de regimento sanorum quod tamen alii negant esse ypocratis cum confirmantes enim esse eorum philisdi[?] sue sententie sic repetitur. scriptum alibi invenimus aliqui a quibus cibus crudus indigestus et sensibilis exit et sine dolore non propter aliquam passionem sic lienteria contrahunt. Sed consistendo fiunt antiqiores posteriores. Sed multi successerunt quos consistentius fatetur se vidisse et concordentur in lienterie passione. nescimus quod nunc consistentie tale quod dixisse sit [...]ne et antiquioribus sunt obviaret et posterioribus mentiret lienteriam exire cum re indigestam mixta in sanguine dicerent.

Quibus nares humide et semen humidum sanitas eget. quibus vero contraria (salubrius).

Quibus corpore s(ecundu)m n(atu)ram est siccior nullam res consensualiter ad nares effluit a cerebro et in cute eorum apparet sudor. si fluxus quod prius erat erit illa tamen purgatione emittitur illa que a medicis nocitur occulta. Et quorum corpore naturaliter est humor maximam e corporibus emittit habundancia et maxime e cerebro cui non similiter est frigidior hor(um) et semen est humidus et liquidius sicut contra in siccioribus aquositas consumitur et semen exsiccatur. quorum quod corpore totius corporis vel etiam cerebri humorum sunt sanitatem esse corruptam tunc stabi- lex prima occasione eis veniunt catarri. si autem humores a fauce ad inferiora descendunt nocent gutturi. equalibus pulmonis pulmoni intestinis et membris aliis. Sed unde necesse est tussim incidat ad hoc etiam sinanciam indigestibilem corruptelam et alii diarriam et si falsa fiunt fluida et dissinteriam quam invenit. y. impiton dieron. heidicon. et piton. ereon. nesimaton. y(p)p(ocratis)

In dissinteriis legitur in ms abstinencia malum et in febre peius.

Dissinteria nascitur ex humoribus calidis intestina sic diximus excoriantibus. excoriato vero in superficie intestinorum est in principio que cum diuturnis durat magis generat et efficit multa. Sed non solum ex colligancia intestinorum patitur et augmentationem morbi patitur et os stomachi. Sed non potest abstinencia

am insequuntur que ab initio succedunt
hunc morbo scilicet humores ab corpore
ad stomachum refluos quum de colericis
sint generibus. Magnum contra superiora
intestina hic cum ascendunt superiora
mutant stomachum et in causa abstinencie
fit et colligancia intestini. et per ab-
stinenciam quedam actio aufertur
nisi sic quod utrumque illatenus post regi. que
diu permanserat duo necesse est intesti-
ni. ut vel ulcera fiant famosa vel ≥ ad famosa
maxima in nascentur aparatu. Cum a-
liis eveniunt et sic ex vicinitate pa-
ciantur intestinum procul dubio infirmitas
principium incipit.

x in ala sunt

Cum confluencia ulcera male consuetudinis
Cum pilos cadere in dicis a locis ulcera
Accidentibus mali humores inde in-
veniuntur. male quia corrosiores et perve-
nientes in ulneribus huius ex necessitate non
permittunt ulcera sanari.

Oportet differencia cognoscentes dolorem
osimultum distinctum ad ascendendum mali
in latere exulceratum et superpectoralibus et in aliis
Dolor sola non solum intelligere (partibus
nda .3. et eorum quantitas. quorum scientia est
necesse qui infirmitatis future et eius
de medicinis pronostica. si non costis ma- ≥ medicamde
gnus dolor innascatur. et qui ad fur-
culas digrediatur vel intus propendam
descendat. sicut cum passionem
hic esse sit impossibile. sive pellicula
trium costarum passione et quia pas-
sio fit et periculosa et fortis adhibe- ≥ molesta
da sit medicina. si quando passio ascendat
ad furculas flebotomia necessaria si descen-

dat ad diafragma farmacia erit
danda sicut ypocras Ypocras nos-
matum testa. si dolor sit primus et costis
quasi punctura que solet evenir-
re in coxas. non ascendens ad fur-
culas nec descendens ut ypocras dicit passio que in carnosis et costarum locis non
passione in carnosis locis costarum non
molesta in media fortis danda est a-
modo singulorum considerentur dolo-
res membrorum et magnitudines
eorum. similiter si aparata sint in pessimis lo- vel periculosis
cis dolores erunt graves sicut pater in ≈ aut
epidimia genere pondus portare in-
eius in locis dolorosis. cum secundo passio in est
in certis est partibus venis dolor insequi-
tur acutius quia certis dixit pelliculas et dantes
et singulas tenes venas quorum et
venam artias et continuitatem eorum
intendit. et. quod portam in urina
exit idem et de corpore intellexit. in partibus
est carnosis si dolor sit erit gravis. si
autem in pelliculis dolor sit erit gra-
vis. si autem in pelliculis sive sine nervis
acutus dolor erit quantitas acuminis
dolor sit maciam erit fuit eventus huius ≥ humor
rum. si ei sit colericus erit dolor for- vel acutissimus
tissimus similiter si grossa sit ventositas
non hunc non exeat. si autem materia fu-
erit flatica mollior dolor erit non ≈ quanti
quod ex quanti doloris sola intelligi
tur quantitas sive si etiam quamdiu habet
minorari. si autem p. ad iii hoc intendit
ut profundos nos reddet de quantita-
te continuationis doloris ad hoc non ad dis- ≥ hoc
putatio sufficit. si secundo non solam di-
visam quantitatem doloris sed et aliud
investigandum minuit. ut scilicet intel-
ligeremus quale membrum sit utilius. quale

nobilius et equale ad periculum p̄tinā ac si dicat · nō sufficit sola intelligē tē q̄ntitatis doloris in diuersis locis n̄ si in eisdem dolor unus et nō mul tiplex sit ut si aliquis patiatur in latere et eodem die diafragmatis doleat in eadem parte nō debemus eq̄ les dolores intelligere s; si similes sint uel differentes oportet intelligatur · s; aut enim inueniuntur modis uel ex q̄lita te doloris uel ex q̄ntitate fortitudi nis q̄litate si pungitiuus sit uel inflatiuus uel grauatiuus corrosiuus sensitiuus · uel indu dictiuus uel diuisus uel extensiuus · fortitu dinis q̄ntitate · plus uel minus oportet in telligere · q̄ intendimus cum q̄ntitates magnitudinis doloris diximus · consueuerunt enim medici rem fortiorem appellare maiorem · dicunt enim febrem mag nam uel paruam cum febris nichil aliud sit q̄ calor · Non q̄ mirandum si dolo rem dicant fortiorem uel maiorem · nec si dicant rem diuisam in q̄lita tem maiorem esse dolentes diffe rentiam in dolore pungentem

et sibilus —

Ne frenetici et q̄ uesicam dolentes

laborandū sanandū in senibus —

Passionem in renibus et uesica sa nari durum est in senibus nam q̄ quiescit actio membrorum horum et huius membris patientibus quies necessaria sic ut sanentur · Item ad sanandum dura q̄ s; tarde huiusmodi acutorum si fluxus sanguinis cum per aliquem locum transeant multa in renouant et magnificant. s; que passio in senibus indicatur ·

que etatis eorum declinat sic abbas dixit y · senes

Senes huius passionibus commoriuntur —

Dolores et tumores super uentrem existentes

sublimiores q̄ leniores nō sublimiores uero fortiores

Sublimiores hic intelligimus nō ex mi nore longitudine s; potius profun ditate s; autem loca aliqui uelamus uocan tur pituba · i · a pelliculis uentris ad extiora q̄ autem intra pelliculas nas cuntur · idem intelligimus esse ipso intelli git ii nō sublimiores fortiores dixit et condolores huius locis innascentes fortio res sunt et maiores —

Ydropicis que multa in corpore nas

cuntur nō facilius sanantur —

Ypocras in libro de uulneribus multa inquit si nō perfecte liberantur nō sanantur in ydropicorum a corporibus propter ha bundanciam humiditatum impossibile est uidetur —

Late pustule nō ualde pruriginose

Pustule uero ulcerati sunt duplices

quedam · n · de foris sunt et alte et acute forsitan alie late in fundo s; sursum nō ascendunt · alte et acu te caliores sunt materie · Late uero et nō ascendentes sursum sunt frigi diores et inde dicitur de eis nō puri ficantes cum uel late sint uel acute hu

moris —

Capud dolenti et circondolenti si

mul aut aqua aut sanguinis deflu

cus scilicet aures et nares soluit egritudinem —

× grauatiuus

Unde ī primo terminat ad q̄ntitatem sed q̄litatem

aliter uesicam dolores laboriose sanantur

q̄ s; passio transit

Vlcerat

facilis sanatur

facilis sanantur

Multis in locis de hoc dolore iam dispu
tatum est. Unde si non sentiuntur molestie
et sic aliter arbitremur quia solum
hiis ex causis egritudines solvuntur et non in
aliis procedimus. Ypocras absolute dixit *nunc intelligit*
si sanies vel aqua ex auribus nari
bus ne effluxerit egritudinem solvit
nos autem intelligere debemus si ex apparatu
dolorum cupiunt sanguineo vel aliis hu
moribus crudis coadunatis. quod si exe
piunt et humores per hec loca effluxerint
egritudo solvetur. sic dixit. Si
dolores ex grossa sint ventositate
inflativa vel ex colera rubea exspis
pugnitiva vel ex pessimis vulneribus sanantur
aliis apparatibus sanitas aliter prosequetur.

Melancolicis et frenesis emoroides
emoroides non solum innate bonum
sunt purgationes. solvunt has *hanc* egri
tudines. sed etiam sunt purgatorium
humorum qualitates ut si fuerit nigri me
lancolicis humoribus commixtum quibus
in sanguine sic in uno fex. Non
est mirandum est si melancolia et
frenesis sanentur per emoroides.

Emoroides sanati antiquitus si non
relicta fuerit periculum ydropisis *ydropisis* est vel pthisis. *vel aut in mania* si autem
emoroides impossibile est esse. Pthisin
sine venas in anno profunde
per quas propter multitudinem et grossitu
dinem sanguinis epar mittat et
sanguinis feces expellit. Quando si strin
xit ne per ora venarum exeat
in epate dura nascuntur apostemata ma
gnitudine et grossitudine sua epar
angustiancia et calorem eius extinguen
cia sic si pro igni multa ligna ag
gerentur subito suffocatur. Si autem san
guis non nisi de calore ubi sit calore
extincto necesse est sanguinem non ge
nerari. ydropisis vero non efficitur ni
si quia sanguis non generetur. Quod mani
am si epar expellere non possit a ve
nis pulmonis crepantur et ptisis
efficitur. Bene quod dixit de emoroidibus di
mittis unum remanere debere per quod materi
a illa possit exire maxime si antea
solita fuit purgari inde.

A singultu *hito* habitus sternutatio superveniens
eius solvit egritudinem.

Singultus sic dixit de plenitudine
et inanitione fit et maxime de
plenitudine qui cum eveniat necessarius
est motus fortis quo humiditas illa ex
pelli possit. hic autem motus in sternuta
tione invenitur *fortis* singultum autem plurimum
ex plenitudine fit deprehenditur ex pu
eris qui cum semper cibis repleantur mi
nus sibi caveant. ex frigiditatibus fit eis omnimus *et alludunt* frigidi
et alludunt frigidi. Ypocras viscosa lo
ca constringit ad dissolvendam omnem su
perfluitatem et ideo singultus fit.

Ab ydrope habito sunt venas in ventre
aqua fluente *fit* solutio.

Hec sigillatio in spontaneis purgationibus va
let quia si ypocras nulla medicina educit si ei medicina
adhibeatur iam non erit spontanea.

A diarria habito diuturna spontanee
sit vomitus superveniens solvit egritudinem. *hec est*
Alia sunt purgationes spontanee que
ex actione est nature dans aucto

ritatem medico quantum nobis est ad ma
teriam extendam in alia loci ~

Ab pleuresi de signato aut peripleumo
nia diarria superveniens malum ~

Non est intentio sua quod ex sola mem
brorum colligantia harum passi
onem sive accidens intendit quod potius
ad fortitudinem et magnitudinem
passionum epar secundo singulariter pa
titur quia est stomacho vicinatur similiter
et pectori propter colligantiam secundum in
strumenti. ex hiis autem duobus p. in
venit quod consuetudinarium fuit. non e
nim dixit quod peripleumoniam vel pleu
resim habet sed qui ab hiis superatus
sit et hoc si non sequitur et diar
ria superveniens malum signum erit.
causa est diarrie quia epar debet cibum
suum quod oportet non potest trahere
et in sanguinem mutare. aliam
autem ex corruptione est stomachi. cibum in
eo se corrumpentis quod si peripleumo
nia vel pleuresis prave sunt possunt
quidem diarria superveniente sol
vi maxime si causa fuit presens. verum
oportet medicum studiosum esse ut cum
aliquid dicat non ex presentibus
sine causis sic diarria licet in loco sit
fuit ne post cibum vel potum contin
gat sed ex essentia morbi signi
ficat. i. semper sine ... delet signifi
cans ~

Ab oculis patientem a dyarria

capi bonum ——

Hic aphorismus autem est explanatus non
autem hic diarriam laudamus
sed spontaneitatem unde fit quod

spiritualis

absolute sicut ... dixit

medicinis quibus actorizare debet sic
medicos nostri temporis videmus
facientes in oculorum doloribus di
eta vel farmacia medicantes. ~

Vesicam incisam cerebrum aut
iam diafragma
cor aut renes aut intestinorum

um aliquod gracilium aut ventrem

aut epar mortale est ~ ~

Quod mortale dixit dicit in
cisis in locis mortem presentem
prendere innuit in multis siquidem
solet esse mortis sed in hoc loco
non innuit quid hoc intellexit.
cordis enim incisio mortalis est sine
dubio cerebri non membrorum non
necto nisi quando magna et profunda fuerit
sic incisio. quis autem scit. hic
intendit vesice incisionem ma
gnam et perforantem nisi in contingen
tem et similiter in ceteris. que si huius
fuit impossibile est solidari. idem
contingit etiam in nervosis locis
diafragmatis et subtilis intestini
de suo multi discordantur alii di
cunt si retro contingentem inci
sus sic posse sanum fieri et non so
lum sic. sed si est in incisis sit ut sin
appareat anguli in quo medicina
est erant illi qui libros fecerunt
de vulneribus suis mortiferis. cur
autem hee incisiones non solidantur
est inde cordis et diafragma
non solidantur quia semper moventur.
vesice quia est nervosa subtilis et sine
sanguine quando tamen sanantur cum ab
expellendum lapidem inciditur

fuere

aut

causa

incisio
nes a

q: collum eius cnosum ee nr. expar
si incidatur sanguinis sequitur in
fluxus. patientes g° morisuntur
antequam solidentur q fit eum ve
ne sue incise sunt. Inde arbitror se
im dce dicentes posse sanari cum
incisio intus contin... fit. et qui di
cunt eius extremitates qn digi
tos eminentes posse incidi et g'n
sanari incisione quorum celebri muti
ciens iudi sanari. semel .n. in vi
bia in civitate samuria quendam
magne et concave incisum cerebri
here. et tn mortem evade. c'z co
tingit rarissime. qui g° dicunt
incisionem magnam et perforantem
ee mortalem veri sunt. si enim per
tingat usq ad ventriculos cerebri
procul dubio est mortua ... utile in
testinum et sto q: cnoia sunt inci
sa no tn gravia possunt solidari
Idem et in renibus contingit q:
solum no hus de causis sunt incu
rabilia si qui hus sicut exterioribus membris
no potest imponi medicina. ~ ~

Quando incisum fuit os a cartilla
go. aut nervus. aut maxille tennes
aut p'puciu nec crescit in conglu
Quod dixit crescit no ad naturam
tinatur redire eentiam inte
dit conglutinatur. q extremita
tes tanuissent. nulli aut dubium q
ossa et cartillaginem non crescere
amissa q'dam sui parte. In hoc aut dis

cordaverunt quia tumuissentur et
conglutinantur. quidam .n. asserunt
palam vidi ossa ... minisceri et
solidari. sz videntur ee decepti. etc
ficatur. cum quia cum in quibus
dam aliis ossa fracta sanentur
et tandem sponte vetustantur
et incidantur ossium fracturam
circondedisse corpusculum quod
dam ... q'n ligamentum invenimus
q si paulatim evellatur fracta
nec solidata nec iuncta reperitur
alii tamen alius in membris hoc
repugnant experimentis dicentes
crescere sz no solidari. sz ego nec
vidi nec audivi cuiem increscere hus
locis nec ubi fissura et incisio fu
erit. aliud .n. fissura aliud inci
sio. Incisio est perforans fixa usq ad
alia latera hanc .y. dixit non posse
solidari causa quia loca sunt nervo
sa et subtilia nec tn ... hoc sz quia
sunt separata magno spatio —

Si in vene sanguis effundatur ... n

Hec e insanem... —— ——
hec aphs dixit in libris invenitur.
In aliis .n. si sanguis i spatium
effundatur et de spatiu venerit
hic intenditur quorum firmatur
intellectus q ... lbm
fertur. unde intenditur quia
sanguis in loco in quo e effluit
ad spatiu ubi no esse assuevit. alii
.n. venas exit ad spatiu inter venas
currit. q dixit nec fate sanie

quedam sanies videtur intendisse spe(cie)
in qua sanguis suam exuit qualita-
tem et bene si .n. sanguis locum suum
naturalem exivit non in sua natura perma-
nebit. sed sive in saniem sive muta-
bitur sive in egritudinem. aliud cum ef-
fluat ad spatiosissima loca et sibi inhabitabilia [?]
huius necesse est ut faciat. Emorois
ad simile

Maniaticis varicibus aut emoro-
idibus innatis manie solutio fit

Quia .n. natura humores maniam
creantes expellit ad membra ig-
nobiliora quam cerebrum nobilia et hic fit cum
humores melancolici sint et grossificati
ut per varices evacuentur et emoroides.
Unde solvatur mania a cerebro oportet

Quecumque dolores a dorso in cubitos ten-
dunt flebotomia solvit.

Loco doloris collecto inveniuntur
in aliis libris que dolorem faciunt
et est utile. impossibile .n. est a lac-
tosos et cenosos locos hanc descendere
et dolorem non facere. alii libri dolores
alii a dorso se movent quia materia ali-
quando a loco in locum effluit. alii sed
sanies maxima cum inflatura sit.
ventositas et grossa quia quod figuratur [?]
ab inferiori cubito per flebotomiam evacu-
atur cum dicit huius loci per contraria
purgari convenit et si hoc loco col-
lectionem intellexit tunc dolor as-
cendens a dorso ad cubitum propter col-
lectionem fit non quia ventosus [?] le-

ta cenosa et lactosa dolores sunt ma-
teria ut etiam flebotomia valet per quas
totius corporis purgationes

Si timor et pusillanimitas multum tempus
perficit hic
humorem melancolicum facit.

Si quis timorem et pusillanimita-
tem sine manifesta occasione pati-
tur, oportet veneratam [?] melanciam suscipi per suspicionem
eius et si hec accidunt non diu morentur quod signum
horum ab initio certa causa fuit et more-
tur. similiter maniaci efficiuntur multos
.n. in has passiones cecidisse videmus
propter iram odium tristiciam. que sunt in-
cium passionis fuit. maxime tamen
his quorum corpora apparata sunt passioni
de huiusmodi

Humanorum intestinorum si inciduntur
aliquod gracilium non conglutinatur

Hunc aphorismum ypo. iam premisit cum de
incisione vesice et ceterorum mem-
brorum dixit [illegible] quam sunt in principio
tam non quod videtur hoc opus hic esse
repetit

Erisipila extrinsecus intus averti
non bonum. intrinsecus vero extra bonum

Non hoc de sola intelligi oportet erisipi-
la sed de omni passione ab exterioribus vel a mem-
bris noblibus ad innobilia exteriora se
mutante que si fiant econtrario ut ab
extrinsecus intus convertuntur malum sed
videmus ypo. multa sed in libro nominan-
tem ad similitudinem et ad aliorum mul-
torum auctoritatem. Et aut introdu-

xit exprimen

passionib; deficit sitis etiam contin
gere ex nimia siccitate lingue domi
nante. ex qua infirmitate que sic
citas raro venit oz eos qui sunt
siccissimi qz balbuties propria est hu
miditati cum lingue lacti g nimie hu
miditatis in extremis dentib; nequeunt
perfecte dilatari. quod fit causa defectu
ius sive ut nuoz a cerebro ad lactos sive
mencium. electionis quoz solet hoc con
tingere uel quia cerebrum nimia humidi
tate infunditur. uel quia iam aggrava
tur illi. aut balbucientes ut pp in
nimias cerebri habuerunt humiditates
ut pp lingue humectationes. ul' iter
cum quod cerebrum sit humidissimum neccesse
est humiditatem illam descendere ad stomachum
unde legere cum est diarrie quod si lingua
naturaliter sit humidissima et stomachum ib
sequitur humiditas cum pelliculis
stomachi lingua sit operta diarria autem
longua stomachi passio est prava ex hum nimia
accidere ructuationis
accidit ructure si valde pleuretici fuer-
ulcum accidere ructuationes si multum
pleuretici fuerint cum. n. non val
de dicet rationem esse necesse est si qz numquam
contingeret quidam intelligunt
hunc aphorismum interpretationes. Nos alio in
loco diximus de pleureticis qz si sputum
cum citrinum solum fit duabus anti
neint speb; colicis. ez si spumosum
fuit flavi sanguinis. ulie rubicundissimum
sang. pleurisis. n. ex apparere est in inti
aub; costarum pelliculis apta nascitur
ex quib; si fluxus humoribus sim quali
tem quod duantis, cum sputa

rum qualitates et habitus infirmorum.
illi ad spem sanitatis vel ad dispa
rationem mortis pulmo et costarum
pelliculae humores non recipiunt equa
liter quia pelliculae spisse sunt et
solide sunt et pulmo rarus in co
rpi sua est illa. unde omnem humorem
cito recipit. costarum pelliculae non ita
de colico est grave ita quod fla duantur
raro pleuretici efficiuntur. ma
xime si fla sit salsum purgans et mordicans z
moneus intellbunt ad illud purga
dum nec solum purgatur flate
si etiam omni humore co descenden
te. unde eis aeron heidaton humec — ut y. i. qda lib. s. ypiton humidi ventres
tre illi nec pleurisim nec aliae in
cidunt infirmitates —
Aforismi fuit hius nari.
Calvus narices in nascitur magne. qbz calvis existentib; narices magne in nascitur rursus cap.
gz vo in nascitur capillati fiunt
Si quis prudens in dicis sapientum l' libis
aliquod fieri inveniret admirabi
tur ul' dubitabit nisi in periculo du
bitandum non esse contabit. tamen re —
rectificata esse fla sapientis non esse dem — al' in non dubitabit
dubitat aliud. omnib; autem certum est
calvos non aliquando capillari posse et si
quia magne narices non fiant e
is. Ez vo dixit si narices magne
innascantur capillantur. Non si verum quod dixit
quidem dicunt alii calvitiem timosi — figurant
tatem intellexit h. n. passio ex ma
lis nascitur humoribus. sic alopici
a tinia quis se si dirigunt ad pe
des nece est si nascitures et pilli re
nascuntur. quia cum humores

presentes pilos corrumpentes necesse est redeant descendentibus eisdem

Hoc peccatum non fit in malo

Ydropicis tussis superveniens malum
Consueverunt antiqui doctores supervenientes
vel supervenientia intelligere qualiter passio
in acuta vel ex pessimitate vel angustie
tatione sua sicut fecit ...negrus in libro
de accidentibus morbis supervenientibus ... sed
et in hoc aphorismo per de tussi fecit non ... si tus
sis superveniat ydropicis mortale est spe
cialiter cum exsistit ex morbi essencia si ...
crescit humiditas aquosa ydropicis per
tingens usque ad canales pulmonis ge
neratur in tussis ... metus est suf
focationis. Johannicius canales pulmonis per
pulmonem spacia sive intelligit cum a
canalis dicuntur singulariter ... in di
versa procedunt intelligeres per canales divise intel
ligitur

Dissinteria flebotomia solvitur ... quod videtur
hoc non certificamus nisi quiddam addi
ciamus ut dicamus mediane venas solvit
dissinteriam et secundo flebotomia solvit dissin
teria si toti corpori insit sanguinis ha
bundancia quod vero mediane dixit si in
telligamus venas in brachiis falsum erit
nec conveniet dictis ypocratis cum in passioni
bus superioribus evacuetur a manibus flebotho
mari. In inferioribus vero agentibus inti
mis autem si calcaneum incidi venas
dicere assueverit quidam cum arbitrabantur
cum audiant intus interiores venas
dici in pedibus si prima est dicta intus exterio
res et interiores pedum venas cum
de vena et eadem exeant dico autem e
go et affirmo hunc aphorismum non fuisse ypo

cratis. Johannicius cum dicamus intus inti
latus intelligimus intus vero basilh
ca est in manibus ab ascellis procedens ex
terius cephalica est a spatulis veniat in
terius est in pedibus est saphena cum
a familiari latere exeat exterius si ab
exteriori latere veniens sit

Asthmate
A tumore bito tumorem fit in genu ... bonum
est est non comititur morbus
Illud vero est et utile cum non morbus
ab interioribus ad exteriora tractis mo
veantur ... ad ignobilia a nobilibus bonum
signum est

Quibuscumque cancri absconditi fiunt non curari me
lius est curati non perveniunt cito non curati mul
tum tempus perficiunt

Absconditos cancros intellexit in medio
corporis profunditate quorum non
apparent extremitates si minime sunt intus
et famosi perforantes interiora corporis
quod autem curari non melius esse dixit
duobus intelligimus modis scilicet videamus
omnia que sive non posse fieri sive quod sive per
se membrorum sanetur profecto vero de
sanando eos nos intromittimus quod cum
dum perveniet passio ut membrorum pos
sit se defendere malignitatem e
ius patiendo maxime si cancer ulcerosus
non sit et si non medicinemus mac
torem cum aliquo lavemus non cum quo
liquore secundum experimentis est probatum
et ratione ut non faciat putredinem
nec membro pariat fumositatem

non ex morbi essentia

incisa vel vena
inscisa vel vena ... in malo

al' ad spatu
las ve
nacica ...

experta

cum autem dixit absconditos cancros
non curare intendit non debere incide-
re. Vidi autem quosdam medicos incidentes
scirosos cancros in ano vel in mactis col-
lo. nec sanitati profuerunt sed potius (contraria...)
infirmos ad mortem maturius
venire quam si non mediarentur. Non
ergo sunt curandi qui cancros habent
huiusmodi. Si cancros exteriores prodest cu-
rare. si quoquomodo radicitus pos-
sunt incidi. radices autem cancri venas
sunt turgidantes que plene melancolico
sanguine. hec est intentionem multi
prohibuerunt sapientes curari (vel inflationem)
cancrum ulcerosum et adeo pessimum ut
infirmus incidi vel incendi pertimescit
quamvis si in tali membro sit ubi non radi-
citus possit incidi. Hec quam multi cirurgi (vel quod est multa in medicina cyrurgia sciverunt non)
intellexerunt nec per hoc dixit ad in-
cendendum si sit in extremitate sit
corporis. ex verbis suis incide vel incen-
de debere non potest intelligi quia Ste-
phanus et dyascorides cum sint sapientes (v. auctores)
intelliguntur. ex verbis huius potest esse antidotum

Spasmus fit ex plenitudine aut eva-
cuatione ita et singultus — —

Spasmus est cum lacertus et sua ex-
tremitatem contrahitur et iste motus
nec naturalis est nec voluntarius. contrahuntur
tunc autem contrahuntur cum nervosa mi-
steria multiplicantur. et idem quod
et corde musicorum patiuntur. que
cum humido aere infunduntur ad
se invicem rugantur. et idem fit
si aer nimium siccus fit idem pati-
untur ex rigido foco vel estivo soli

apparet singultus etiam vocatur spas-
mus in stomacho vel meri. sicut enim talem
contentiam cum capere velimus non spasmum
esse dicimus. sed quendam ad mondandum motus
fortiores tamquam nominatus ad quem duo
stomachi et meri moventur. cum ad
aliquid a se desiderent expelli. In voci-
tu autem meri et stomachi ad expellen-
dum eius invaticancia moventur in (vel nociva)
singultu que in inferiori sunt stomachi ex- (= per)
pelluntur. cum enim adeo angustio-
sus sit motus eius in singultu ac si in
vocatu sit. ibi est stomachi continentur. si quis
enim piper solum seu bibit mixtum
post autem unum cum aqua calida mixtum
cadit statim et singultum quod vomitum
contra stomachi per illud invisceat et actum
cum sibi vocat moventibus stomachi ut per
singultum eiciat. ego autem in libro
meo de accidentibus omnium determinationem
et causam idem aperi. —

Quibuscumque dolor fit et profundiam
sine flegmone febris huius si incidentale (solvit dolorem)
solvit dolorem. dolor pungitivus est
ex consuetudine punctura vocatur
erisipila aut colica dolor appellatur
quod si causa semper dolor continuatur sic
dolor et profundiam sine causa ve-
nit. nec punctura nec ardor assunt
constipato sive grossities ventosa et
inflativa vel intemperato complexionis
erunt. quorum curatio est febris lique-
faciens et dissolvens materiam consti-
pationis ventositatis gravativa et
malam complexionem ad temperantiam re-
ducit — — —

Quibuscumque sanies facta in corpore non manifestatur, his propter spissitudinem saniei aut loci non manifestatur.

Iste aphorismus duobus modis in libris invenitur et diverse exponitur. Verum tamen modus est verius vere. Nam grossa sanies non manifestatur tunc etiam cum locus non est multum grossus, unde et quando grosse sanies quedam grossiores ali-[illegible] preservant loci. Si quis autem utrasque simul adiunxerit, [illegible] propter grossitiem sive loci manifestetur sanies bene [illegible]

Ictericis non si epar durum fiat malum. Duricies non sua calidum seu durum sive ligatum in epate nasci aphorismus. Si autem ictericus fuerit sine duricie epatis significantur constipatum esse vene vel pori sive [illegible] natura sua crisim materiam ad cutem expulit.

Quicumque splenetici a dissinteria capiuntur, his superveniente longa dissinteria ydrops supervenit aut lienteria et pereunt.

Bonum esset si quedam subsequentem aphorismum premisisset, scilicet: splenetici dissinteria superveniens bonum, quia ipse in [illegible] loco posuit. Ab hoc [illegible] contrarium convenit cum quod splenetico dicit esse dissinteria duricies mitigat. Splenis intelligitur his si dissinteria superveniunt duriciem solvit. Hoc autem fit cum humores purgantur. Melius quam in sua figura splenis purgantur non quod modum excesserit et diu durans infirmus nocuerint. Dissinteria ... quantum scilicet quod elongetur, cum enim humores mali sepe intestina [illegible] per [illegible] pertransivit intestina [illegible] virtus eorum deficiat et calor illis distemperatur. Unum sunt cause ydropisis et lienterie propter passionem intestinorum et ydropisis propter colligantiam epatis cum intestinis.

Quibuscumque ex stranguria yleos in nascitur, hi in septem diebus pereunt nisi febre superveniente multum urina fluxerit.

Iste totalis intellectus ingreditur et sensus ignis. Si aliquis distinguatur. Omnes autem medici [illegible] et in hoc concordantur yleon esse quando stercora infra clauduntur in [illegible] in intestinis seu grosso multum et per solo [illegible] testantur. Hoc contingere sive ex opilatione et stercoris siccitate vel ex humoribus grossis et viscosis. Hic ego et dominus aphorismus hic facere dicere [illegible] credo constipari ex humoribus grossis et viscosis. Ego concedimus tamen posse fieri. Sed quidam [illegible] ypothesis omnes fere interpretes huius aphorismi quidam dixerunt quod a ratione est remotum et ideo non credendum, dicentes enim si in vesica nascitur aphorismus passivus propter expulsionem intestina et inde passio hic fiat. Ego autem vidi in meo tempore multos de stranguria ad mortem devenisse et multos inde mortuos esse quorum vesica sic inflata apparebat plena ventositate dolorosa et illi tamen hic patientium dolorem inducit illum quo

-spissitudinem

-splenetici

xii

ab eo

quibus duricies

-cia

-p

eorum

ileos uria in

modo quod dicitur quod yleos propter constipationem intes
tina ab extra vesice masticantur quod si
fieret et magis necessario ex apparate urine
contingeret. quia urina ascendit usque
ad diafragma cum magis intestina
debuerint comprimi. si vero apparatu vesice
habent solum rectum intestinum comprimunt
adhuc dicunt peius cum febrem
calidam yleon curare faciantur. cum
febris propter solum apparatum vesice sit. quanto
magis maioratur tanto plus fe
bris augmentatur. etiam vero febris ac
cidens quoddam semper apparatui continuus
nec possumus febrem sanari nisi con
ditione apparatus et apparate sanato fe
bris se curato. non ergo ex febri yleos
bonum — est curari sed potius ex cessatione fe
bris non ergo febris bonum et laudabile
signum erit. sicut dicunt illi. Item
+ v'ca — non febris est cum aliis morbis nisi de fortitu
dine fuit sola vel cum humoribus fla
frigidine — maticis vel cum ventositate grossa et in
flativa quomodo ergo illud dixit Hippocrates
ignoro quod nec ratione actorizari possit
omittunt — nec experimento. Secundum nescio quo in
vestigari possit hoc sed si y. vel alius
quis istud invenerit hoc nescio. Similiter huic
= huc aforismum fecit — aphorismum fecit. bonum esse dici humores
crudos et grossos et frigidos [illegible]
huius morbi et cum cum febri et uri
ne curatione purgari. sicut dicunt
illi. humores vero illi propter febrem dissol
vuntur et per urinam multam et gros
+ quoniam — sam sic [illegible] eiciuntur —

Ulcera que per annum fuerint vel longius
tempus habent os necesse est curari et cica
trices cavas fieri —

Ulcera que diu elongantur et non sa
nantur vel si sanantur recidiva
cum necesse est in diute sanentur. vel quia
mali humores ad ipsa currunt vel
quia membra in quibus sunt propter humores
diu currentes in malas mutant
qualitates vel propter magnitudinem et nimiam
pessimitatem. antiqui huiusmodi ulcera
nominant secundum modum specialiter diffinire — v' fursa
volentes invenit speciei nomine impo
suerunt propriam quedam chironia
vocantes denominative a chirone
primus hoc sanante. quedam telephia
a thelepho qui primus sanavit ea.
quedam corrosiva que cum superficiem
corporis radant non tantum cutem perfo
rant. alii fodientia. alii ignem sacrum
quando cutem interiorem et carnem per
forant. vocantes corrosivas quia ulc — = 9
na putrefactiva nocentur. non tamen
sunt ulcera sed quedam passio a vul
ne et putredine composita sunt. vero
quedam membra putredinem sine
vulnere patientia. et quedam sola vul
nera que vocantur erisipila. sed vul
nera hunc nomina erisipile farsa. far — = farsa
macia alia que non sunt hec ulcera so
lum appellaverunt antiqui. y. in hoc apho
rismo monstrare voluit quia ulce
ra non elongantur nisi quia ossa pa
ciantur. Et experimento testatur
et ratione confirmatur. multociens vero
sanantur et paulo post cum necesse
do revertuntur hoc fit quod in eis sub ma
la ossa carnem sanante apparent vul
nera quasi sana cum in ossibus interioribus
permaneat corruptela que fit re
vertendi causa tumorem incipientem
sanie secrete et ulcera in carne fa

ciente · et ita nō sanantur · ii ꝯ mē
quem ... in libro suo dixit de vulneribus quod
ego vidi in tertia particula mesgarte
gen · et dici omnia vulnera desiccari ·
maxime si ossa mala habuerint tunc
erit siccationis · quod corruptio apparebit
ossis et os extrahitur post sanatum
quod vulnus quotiens os exierit tamen
remanet concavitas —

Quibus autem gibbi ex asmate fiunt

aut tussi antequam iuventutem pervenire
Quomodo gibbositas fit in libro
de generatione (?) membrorum invenit
que ante que libro · que latulis
sit h passio maxime attinet dorso
quam perfecte intellecturus librum suum
illum est lecturus · ego tamen
hic dicam quoniam recte fiunt gibbo
sitas dorso veniunt ex percussione si
ne casu · seu ex duris vulneribus inte
rioribus que si sint in spina dorsi spon
dili et in parte interiori ex acuitas
est in eadem spondili · si quis gibbi ex
asmate fiunt aut tussi ante iuve(n)tutem
tam pervenire · quia molestationes
fortes faciunt propter imperfectionem mem
brorum spiritualium · contingit etiam hi
si casus etiam non precesserit nec
percussio ex solo apparente duro · crudo ·
indigesto · interius vulnera autem ad se
invicem distinctis suam concavitatem lo
cum et duriciem si sint in loco
nobili · et magno hanelitus fiet
maior et periculosior si aliquis tuberculum
humoris in canales fluxit pulmo
nis generatur tussis · hec vulnera non sunt
dura · et ideo aliquando post sanes
sit et infirmum occidit vulnera non
occidit

effluencia non illico infirmum mor
tificantur · quia humores grossi et
duri et crudi sunt · quia que cum
tussis cito fiunt · sanem faciunt et occidunt ·
idem et vulnera cum ex asmate facta apparent
ante iuventutem · h · n · aut sunt
magna aut in periculoso loco pec
toris pulmone aut et corde horum
patientibus loca ea circumdantia parva
fiunt et angustiosa · non quod cor
et pulmo crescunt nec ad mensuram
sufficiunt quia gibbositas pectoris
spacium angustiat et ideo asma me
dium quod nullatenus evadere queunt
si autem sit ante gibbositatem spiritus
angustiatur propter solum asma quoniam ma
gis si diu crescunt et augmenta
tur vulnera et passiones que spiritus sunt
miste et diverse · si ypo · hoc nomen
solum posuit hiis qui spiritum pati
untur spiritus · consuetudo · n · fuit
antiquorum spissitudinem spiritus ex an
gustia · vel nimis extra vocare
hanelitum modum diversam passi
onem pectoris · alii vocant hane
litum quando sit sine febre et pessim
tas spiritus adsit — — —

Quibus autem flemma aut farmacia

quod fit hiis dicere flemmare aut farma

ciam dare convenit —

Palam est intelligi quod hic dixit
pacienti sanguisugam tamen quoniam purgari
sunt non diu erunt sani · et quod in universitate
necesse est purgare hos quando flemma si
de plenitudine timeantur quando solo
ne et ... si de corruptis humo
ribus dici · n · mitius hiis custodiri cum

aut singulis egrotarent annis mul
tis quorum podagricis artericis non
tamen a deo fortiter putrescerent
digiti hoc modo subvenimus et ven
turas passiones distulimus. silr pro
telavimus quibusdam empimia empi
lengiam et c. h modo purgationis
flebotomia autem est inc. omni
passioni de plenitudine. purgatio
solone et vomitu si generaliter atten
datur. vena est incidenda. et si spa
lis non vena est quia cum quibusdam
hominibus colicos humores purgare
conveniat alius qui alios secundum natu
ras morborum diu afflictis diversi
formis purgandi sunt. ego autem
cognosco quendam cui annuatim so
lebat venire mania si non corpus purgat
de quo miratus sum. quia cum
venire mania incipiat ab initio
futuram cognoscat et cum me voca
uit data purgatione quievit cum
purgatio duo adiumenta faciat. quia
et corpus a malis humoribus mundificat
et aciminibus ad ani convenientibus
aperiuntur vene emoroide per quas per
sinus sanguis effluat que si fuerint
consuetudinarie et claudantur ma
nia inde gignuntur. dedi huic pur
gationem non vere solo sed et autum
no et hoc per singulos annos. si autem
tempus purgationis neglexit ma
nie futurie signa sentit. silr et
quedam mulier cancrum habens quia
feci medicina purgativa. co. u.
expellente et deinde singulis a
nis cum farmacia in vere que si ne
glexat mens in loco cancri dolebat
beat. vom et quendam cum le
pra incipiebat quem cum cum flebotomia

et farmacia. cum postea sufficeret
in vere farmacia annuatim corpori
conniventi signa apparebant passionis
semper ergo indigebat purgatione
nec. co. u. epilempsie afflicto mino
ratio nec est. flaticis artetica cum
de genere colico est fit flaticum. vomo
in autem quendam cui per singulas
etates terciana veniebat data est
huic farmacia. co. iiii. purgativa
et sic per multos annos terciana cessa
uit. medicabatur autem in fine ve
ris sibi. sicut conveniebat huic humo
ri. In epilesia. empilempsia arte
tica et inlia alius que de humoribus gros
sis in tincto veris farmacia convenit,
unde feci sermonem librum quibus in ve
re nec sit purgatio circulatus quod quam
est regende sanitatis

Spleneticis si ingenitus disticia malum
nunc explanamus. quod super splenetica
a distinctiva capiuntur et cum extra

Quoniam podagrice egrotantes fiunt
x. l.

hec in diebus diffinientes dividentes
Tumores podagricis ex humoribus
fiunt habundantibus hos per humores
cathanatide calcaneorum descenden
tibus hos in primis lactosa loca et tega
cutem cum condancia recipiunt cum et
loca illa impleantur humiditas extre
ditur que cum catthenatione custo
dit extrius. vom et tarde in podag
ris non tumescunt. dolent quia tum
ex extentione cum cathenatorum
ex intur quia spasmo si liemen
te nunquam podagrici fi videntur. spas
mus cui plurimum contingit ex apate
ri.

tercia

diores ꝫ io ad

in uinis et cordis. curatio aut podag
et oīs h' apatis ꝯna est et quis sit
dissoluatur tm̄ ad calcaneos flunda
subtilis cito dissoluitur. grossa uł uis
cosa tarde. Si uero adsit tardius humo
res huius nō cōsumunt ultra xl. dies si
paciens fuit obediens quia et in cur
uosis locis. tiatur in dissolucōne ita
ut acuti morbi. xiiii. diebꝫ quia in
curius rara ē et tercia humiditatum
uicina. in quia in cordis uł uinis tar
de collectionem incipit et tardius
dissoluitur quare ad dracones uł ad dis
solucōnem collectionis erunt tar
diores. idcirco ypo. dissolucōne podagre
nō in. xiiii. diebus cōtinuauit. sꝫ in
xl. quia humores in cathenatōe
descendentes necesse ē aūa dissoluantur
et fumosi fiant ꝯualescendi subtili hu
miditati ꝯcathenatōis et ita eiecti pur
gantur et dissoluuntur. Et oīa in
xiiii. diebꝫ nō possunt fieri quadra
ginta aut in pronost. narrauit dies
in quibus cōtinuū diuturnorum morborum et
cōsumunt acutissimorum hoc oīa in ymaracte
os pfecte exposui —

Quibus sursum cerebrum cōmouetur

necesse est febrem et fellis uomitum sumere

Febrem pati ex percussione cerebri cere
brum est oībus nobilibus membris.
fi cum quia humor fellis uomitus ex
colligancia neruorum cerebri est et stoi
subsequitur. a cerebro. n. duo magni
nerui descendunt ad os stoi. colera
solet descendere ad stom. nō ex hac
cā solum sequitur dolorem uomitum. i. ꝯstri
ctionem angustiam maxime si stom fit
defectius membra. n. ꝯ deficiunt ex
melius membris humores recipiunt ma
sibi

xime subtiles sicut colera et humiditates
aquosas. colera. n. que euomitur a
quoscumque humiditati ꝯualescentur sanus
aut colicis uł cum a cibis retar
datis colera ad stomachum ꝯueniunt nō
solum aut ex percussione cerebri colera
euomitur. sꝫ etiam si durus cerebri pa
niculus qui dura mater uocatur pa
tiatur. sꝫ. n. cum in multis locis ꝯiun
gatur cerebro quo paciente et cerebrum
patietur. ꝯstantinum dicunt unos
nō exire ex cerebri panniculis et io cū
uincta sint in dura matre ex solis il
lius panniculis ꝯuenimus passione qui
in sola sui ē scientia hanc si ꝯstantinum
nō ꝯsulens dixit. ꝯstanciis. n. in senec
tute sua librum scripsit de anatho
mia in quo dixit uncia et fundamen
ta cerebri sunt uiui quod pfectissime ego
explanaui in anathomia. ypo. —

Quibus sanis dolores repente fiunt in ca

pite et ꝯtinuo sine uoce fiunt et stertunt
                                                                     cos
perunt in. vii. diebꝫ si nō febris acci

piunt ypo. sine uoce aut muti piat
dicat nō de sola uoce intelligit uł
sermone sꝫ de sensu et toti uoluntaria
ria nobilissima actōe et alū in sꝫ libe
rum quia quaedam sine uoce ē et
tamen sentire. p. dixisse si cum actō co
ta uoluntaria et sensus patiuntur. innenytō
apoplexia uocatur. est aut maior et
minor sꝫ eorum signum est maioris ex
defectōne aut actōnis cōuoz sꝫ uncta
cō fit meulsorum apoplexiarum quod ꝑ — albam
fecte uiuit in libro de accidentibus me
bris hic tamen inde dicam breuiter
quod uertigium ē eius sine subito uenit.
capitis dolor cū erit grossa et inflatō

meconum

tina ventositas contingit ex multa
vel flatica in caput veniente subi
ta cuius curatio erit subsequens febris
que calefacit grossam ventositatem
et flaticam et dissolvit. hec autem passio des
[Section margin: oculi]
cendens non excedit cum membrum no
bilissimum sit et nobilia membra pericu
lum morbi et longitudinem tempo
ris nequeant pati sicut declaravimus in mul
tis ostendimus locis.

Ascendentia[a] et indicia oculorum in sompnis

albi
si .n. quis appareat cum minus palpebris al

bum ex diarria existente sit firmatum

pro valde malum signum et mortale valde

Cum tamen apparet albedo oculorum cum
non perfecte se claudunt. Ex duabus
fit ex causis. aut ex siccitate pal
pebrarum aut ex defectione motu
um in diarria autem et firmatia ex
desiccatione fit siva que citius apparet
in palpebris quam in ceteris membris sicut
.n. corda sicca dure extenduntur sic
et hec membra si patiantur nec dubi
um est si virtus defecta sit oculos non
posse claudi. nec solum oculos sed nec
etiam os vel hec defecti ore apato

quedam .... ostenduntur
Desipientie cum risu facte securiores

salutares
quedam vero cum tristicia moleste
Nulla quidem desipiencia est salubris
que tamen cum risu fit. minus pericu
losa est sicut dixit. omnis vero desipien
cia est salubris que tamen cum risu fit
minus periculosa est sicut dixit. omnis

vero desipiencia aut ex passione est
cerebri aut solius sui aut ex colliga
cia aliorum membrorum et cerebri est tamen
divisa sui divisas causas. desipiencia .n. ex solo — l' desipiencia ij.
calore sine corruptione mediocris est que me
liorato minime .... cum sollicitu
dine est et tristicia cum incensio si au
mentetur .... mutetur
fiunt que maniam. Si autem recorderis
quod de .... diximus alibi quia que
dam de incensione .... fit que ce
teris melioris passionibus peior est et — l' speb3
febres sanguinis assimilatur. est .n. fex
humorum. est grossior et ceteris grimor — = n
et sicut alibi diximus .... medici
nectur pessimum morbum .... — ina
Incipit septima particula amphorismorum
In acutis passionibus cum febri offensi — = quod sit in acutis passionibus cum febre luctuosa suspiria malum
ones sunt in luctu malum.
Multociens in prius indicium quia cum
lacrimentur .... aeris impe
diatur et quasi in pectore figatur
sic quod quasi intervallum et post modum im
pleatur quod incipiant .... in epidimia de
hoc .... duplicant introitum
suum. est quasi res aliqua oderetur. quod fit
ex defectione et virtutis debilitate
vel ex organi .... seu utriusque vel quasi
ex spasmo lacertorum pectoris si .n. vir
tus defecta sit et prigrescat in di
latacionis pectoris .... sufficiat ali
in medio .... actionis et quies
cit .... quod ad efficiendum suum inceptum
redit. diuturnes .... dilacionis
levitate non sufficit .... neccesse est ....
mac in dilacione spasmus ....
debeat fieri .... cum a
lacertis pectoris fortitudo diminuetur. vel

quibus tunc sit duricies in his organis
et motus de genere spasmi consuetudo
febris et omnes calores sanare huius
que si cum his accidentibus sit febris
intelligere possumus. quia non frigiditudo lac
tor et timor pectoris hic facit. fit quoque
vel ex duricie propter nimiam siccitatem
vel ex defectione virtutis vel ex gene
re spasmi quorum quodcumque sit illauda
bile est in morbis acutis. Quia offensi
onem spiritus in luctu dixit motum anime
et nisi quis intellexit et si intendit
in spiritu quem dixit cum voce qui luc
tuosa sit nimium dolorem signat quem
in illo spiritu senciat ac si diceret suspiria cum
voce composita ——

flamma · ꝛc
Podagrici vere et autumpno movent. in pluribus
Passio podagrica et certa arteticam mo
ventur in vere plurima. veni ab ypo
so cum vernales nominaret passiones
et artericos sciencia dolores. aliam
et in autumpno moventur. quorum
in corporibus mali humores propter fructus
in estate comestos adunantur. Ergo
autem in libro de virtutibus naturalibus nimis
de virtute expulsiva quomodo no
civa expellat nocitiue res sunt
alii ex multitudine sua que gravant et
alii quia qualitates sue repugnant
res cum sunt nocitiue diutine passi
ones moventur in vere. duabus his
causis predictis male se dietantibus humo
res enim in corpore liquefiunt in vere
et ad loca currunt debilia de fortio
ribus locis moventur autem in autump
no propter causam unam cum predictam ——

Amelancolicis passionibus ut egri

tudinibus ad hoc periculose erupciones aut apo
plexiam aut spasmum aut maniam ——
fiunt
aut cecitatem significat
Apoplexia . epilempsia spasmus et cecitas
Accecitas venit de flatu et cetera tamen
quartum cause que sunt mania non
conveniunt huic . impossibile est enim de flatu
nasci cum ista vero gignitur ex ven
tate fumosa sic et colera nigra . species est
huius qualitatis neque non species. nisi cum ma
teriam succensa et in malas qualitates
conversa corrupta. ——

Apoplectici maxime fiunt etatibus a xl
annis usque ad lx. ——
Non oportet hic intelligi omnem apoplexi
am vel epilempsiam sed potius
eam que de ea in nascitur et in
precedenti aphorismo nominatur et est
propter dispositionem . ea in. in his etatibus
sic in autumpnali tempore ——

Si omentum exierit necesse est ut putrefiat ——
Multi putant hunc aphorismum propter bre
vitatem suam esse falsum . sed ergo ypo
cras intendisse hoc omentum super inci
sionem stomachi aperimentum esse. quod cum exi
erit et apparuit exiens a pluribus to
tum ventrem aperientibus quod siphac
vocantur et foris permanserit. ali
quod diu impossibile est ut rediens
sanum remaneat. sed et in aliis exeun
tibus et tam diu permanserint donec
nimia frigiditate frigueriunt rede
unt in priorem sanitatem sana
ta vel neutris incisione. sed si non diu
extra moreatur cum tamen redeunt pu
trefiunt vel rede et consueverunt

exeuntibus incisionem sed si intestina et cetera
intestinis exierit

al' resilit et uertebrum excidat huius et collagin
nes facte sunt

rubrica: p' capitulum aphorismorum

medici incide quicquid exierit in
quod si quid exierit et citissime redue
rit non putrefit. non tamen ase
quentur propter uentum quia
raro est in uentis et in plurimis contingit
quod dixit
Quibuscumque a sciatica molestatis uer
tebrum exilit foris. his tabescit crus
resilit
et claudicantur si non uratur
Multociens in concathenatione humo
res adunantur flatici que uel
calligines uocantur a medicis qui
bus concathenationes infunduntur et ideo
ossa a locis suis facile egrediuntur
et reuertuntur quod hic intendit de
sciaticis oportet autem intelligi non uerte
brum egredi sed ossa potius posita
sicut in libro concathenationis dixit
concathenatio inquit spatule ex u
na parte resilit parte intellexit autem
anum in spatula positum qui ex u
na parte resilit tantum

al' quibus calligines

al' parum

quibuscumque a sciatica molestatis uerte
brum resilit foras. his tabescit et
et claudicant si non curentur
Oportet hunc precedenti aphorismo iun
gi quia quibus sciaticis ex nimia
humiditate flatica uertebrum exi
lit et reuertitur longo ex tempore
crus putrefit et consumitur nisi quod
foris succurratur et humiditas exsic
cetur sicut enim precepit Ypocras
et cetera in libro concathenationis ut enim
incensione siccatur sed et confirme
tur mollicies eius quemadmodum sic repu
gnetur et confirmatur ne de loco
suo exeat amplius uertebrum autem
si exierit et diu permanserit sine du
bio claudicare facit cum pes non firme
tur sed quod omnibus idem contingit et membris
omnibus motum suum non habentibus
Antecessores mei aphorismorum interpretes
per multas agressi sunt et oppo
tuerit qui quanto plus processerunt
tanto plus intumuerunt uel cum ad li
bri uenerint finem tunc truncauerunt
quod in explanationibus suis nil sit utili
tatis quibus tale contingit sicut quibus
dam rethoricis qui cum in causis suis
defecerint obliquantes tandem inueniuntur
deferuescentes idem fecerunt libri huius
sed interpretes nil utile afferentes unde
ego multum timui ne incurrerem in
famam huius rei dedicatam uel multa
explanans per posse meo utilia et inmi
tetur huius libri interpretatione non exer
ci incensiuam nec nimis abbreui
am nec non amplianda amplians

al' prouenerint

al' uinum

In acutis morbis frigitas extremitatum mala
In diuturnis morbis et maxime
sine febribus in multis sine sensoribus
frigitas extremitatum non periculosa est
sicut narium auricularum plantarum pedum
et manuum sed in egritudine non in
minus est periculum sed potius mortale
et molestissimum contra aperta sunt tamen
in membris magis et fortia per alibi per
acuta est passio febris calidissima et
continua que si sit sine apparente extre
mitates infrigidari est non rationabile

al' acuta al' inimicum

rubrica: viii

+ vide

si maxime incendi et debent calis-
sima fi. quanto magis gradus eius aqua sit in
uisceribus calefiunt autem quia cum uis-
cera totius sibi corporis sanguinem
sugxant sicut uentosa. oportet fiant
calidissima. et extrema frigidissima. sic
sanguine exinanita non ullam commotionem
possunt pati cum adeo magnus sit ardor
incensionis
tusse
In colere egrotanti cum liquida uel
ł species caloris non pium periculum i
dicit in passione cum uel ossis signum
in pessimam putredinem et in car-
ne eius gignitur gelationem atque calo-
ris illius extinctionem —

In nostri singultus et oculi rubei mali
singultus sit in illo quia spasmus
in uino et de humoribus fuerit noci-
tiuus aliis nocentibus illo toto uel co-
li eius cor et meri nostri sitiuemente
necesse est statim quiescere sin autem aqua
ta in fundamento est uinum et cerebro
uel illo uirtus autem odoris ad uirtutem pertinet
significatur
In sudore rigor malum — —
Alibi dixit accidentia crisis non faci-
entia. crisim signa sunt desti-
tutionem seu mortis quia natura in huius sit
recepta peritia et morbum fugiat in
rigor in sudore malum est —
ydropis
In mania dissinteria aut ydropis aut ex
dissinteria et ydropisis post crisis bonum
sunt significare sanitatem manie sin-
que res notitie inferius innuitur
a capite si extasis lecta est cum
rationabilius sit augmentare. quod sana

re si tamen extasis intendit germi-
tatem et fortitudinem manie. quod
maniosum inde in primis proram hec
hec post augmentauit et cum fuit
salutis non ad me rediit. et intelligitur
unum fortitudinem motus non ma-
nie fuisse causam sanitatis sic et in pas-
sionibus acutis quibus fortia accidentia sic ue-
mencia bone crisis fuit causa —

In egritudine diuturna abstinen-
ascensiones
ciam et egrotationes calice malum —
Abstinentia sola malum est in pas-
sione diuturna quod euadentibus ex egritudine
ex consuetudine soleat crescere appe-
titus. et si hanc calice egrotationes se-
quuntur peior est quod calidus dicit de
egritudine uel sim in intellexit uel uini
dis uel erugmose. omnia enim hic sequuntur
consimilem humiditatem ex calore febris
esse incensam —

Ex multa potatione uini rigor et desipi-
entia malum —
Nulli dubium multam potationem i
ntellexisse multum uini ebrietu.
quod alium sequitur desipientia est capud
sanguine et calidis repleatur non cor-
pus tactum et maxime iuuentum
calidum. rigor tamen contingit raro
iuuenibus quorum calor illis congelatus
est et extinctus ut potest multo ui-
no frigidatus sicut et flamma ignis uel
tis lingnis extingui solet et lucina
multo oleo suppositio sibi — —
Ex apostematis interius rupturum disso-

incisiora
ł humida
ł cond
ł discrete
et intantum ut
al' maxime fuisse causam
ex egritudine
quod est calidum
ineetis
al' frigor

lucis noctis

hicco nocitus defectu animi fit. —
Quod intus dixit istum intendit
Quoniam si sequitur cum processe
rit illud. ruptura in pectore uel
in pulmone fit. non nocitus uemet
sed tussis et aliorum suffocatio. si ruptu
ra sit in intestinis ergo erit sanies al' sil
dicens autem rupturam defectus conm
tatur al' quia calor uel exit sicut
monstrauimus alibi. —

In sanguinis fluxu desipiencia aut spa
smus. Iste aphorismus magnam attestationem mal'
trem lapsum. quia alienatio de ma
nacione sequatur sicut ante de tre
more manuum et pedum diximus que
sunt de defectione uirtutis motiue
et cerebri motus disturbantur. ea
dem ratione. hic enim desipiencia non est
fortis sed iuncta spasmo et incurabi
lis desipiencia autem post sanguinis
fluxum mala est et si sit sola peior
sit cum spasmo. Item spasmus solus de
manacione malum est et mortale si ali
enatio sine spasmo non est periculosa. Ideo —

al' yleon
In oleo nocitus singultus spasmus
desipiencia malum. — —
In isto yleos id est descendit in fluxu
quod iterum hunc passionem esse inde
nocitus. uero non semper durat sed su
peruenit cum ad mortem quasi uem
at. qui si animi tenetur. stercus emitti
tur. unde et singultus sequitur
et aliquando in hac passione spasmus et
desipiencia ueniunt propter neruum alligantem
cerebrum et stomachum. intestina. si. cum
patiuntur ad eiciendum egestionem

mouentur quia cum in fluxus non possit
eicere per conclusionem uero mouetur
cum angustia non naturali ad su
periora non expellantur nocencia. —
pleuresis
In pleuresi peripleumonia malum. —
In pluribus libris inueni in pleuresi
peripleumonia uel se malum quia
ita legit ypocratem intendisse credit
post pleuresim peripleumoniam sequi
ergo autem dico ypocratem intendisse passi
onem ex alia ueniente passione et
priorem non permansisse que passio uere
prima est nec salubris. et si ipse mali
non adiungeret ex necessitate tamen ma
la esset si enim augmentaretur in it al' augmentaret
um in pleuresi constrictus et dilateretur
in costis ut effluat necesse est ad pulmo
nem currat. et peripleumoniam faciat
peripleumonia autem non nisi se pleuresim
si. si. prima sit et salubris naturam illa al' materia
cum tussi et excreacione emittit. Et si
magna et mortalis suffocatur al' an
infirmus quod pleuresis commiscetur. —

In peripleumonia frenesis malum —
Si peripleumonia de acutis fit humori
bus necesse est in cerebrum ascendat fu
mus id est uero frenesis efficitur — al' fumi
malum. al' cauimatibus fortibus
In cauimatibus fortibus spasmus aut tetanus mal' —
Pluribus in libris iste aphorismus est tal'
De incensione nimia spasmus aut
thetanus malum. et plurimi sic interpre
tati sunt sed solus zenon per incensio
ne nimia nimium motum posuit di
cens hoc confirmari ex aphorismo subsequen al' precedenti
ti quia timor spasmus thetanus ma
xima nulla sequitur. sed cum incensio

nem dicitur sic quidam eorum plurimos sequuntur alii in incensionem intendunt esse febrem alii aerem. alii cirurgiam cum fo co. et omnes isti dicunt spasmus .n. et thecanus de his venientes rebus vel de inhibibus pessima indicentur cum de siccitate vel inanitione esse co gnoscuntur. nos autem iam diximus quomodo spasmus de inanitione sit periculo (sus—

In percussione in capite stupor aut desipientia

Desipiencia potest intelligi (scia malum—

Dico quod cum non appareat infirmus loquitur vel facit stuporem quod nec lo quatur nec faciat aliquid si oculis apertis sicut timens tacuerit et per cuius dubio hi patiuntur in cerebro in quo intrinsecus regitiniam diximus fieri. necesse est ergo intelligi quia percus sio usque ad cerebrum venit cerebri et hi sine dubio malum :—

In sanguinis sputo saniei sputum (mal—

Hic per unum passionem et alia passi one nascentem. secundum prescriptum fe cit librum non minimus nequiorem sputo sanguinis sequitur saniei sputum non cum pessimus sanguis. cum ergo de pulmone fit semper est hoc sputum sa (niei—

In saniei sputo fit ptisis et fluxus capillorum malum

et secundo salina retenta moriuntur.

Ptisim intendit consumptionem to cius corporis quae cum levi est fe bri propter ulcera pulmonis fluxum autem intellexit capillorum esse autem so lucionem ventris cum colica egrede quae duo eveniunt ptisis cum appin

quant morti vel propter siccitatem vel imp tentis defectionem ubi salina tene moriuntur. noscitur quomodo mo rerentur. dum enim tussiunt et spuunt semper consumuntur. deficiente virtute permanet intus illud et clauduntur meatus spiritus et ita suffocatum moriuntur—

In flegmone corporis singultus mal—

Hic dicit omnes hos aphorismos se sequi nunciant quae passiones et accidentes ex altera passi one nascencia et augmentantes passiones convenientia. quod singultus facit nascens de apertione corporis. apostema autem illud non semper necessario convenientem nascitur sed si a deo magnum et calidissimum ut omnes istorum et stomacha sua patiuntur quia nimium hi duo per unum colligantur sibi per ÷ epidemiarum in sua particula. nimis vero sensibilis est et ideo isto et aliae non patitur. ubi apostema magnum fit et pessimum quod sit calidissimum facit colorem nimium in pre mis currentem ad intestinum hic cum ascendit ad stomachum pungens omnes eius—

singultum facit

In vigilia spasmus autem desipientia

Eminus spasmus sicut dixit de (malum— ÷ plenitudine

Repulcritudine vel inanitione fit cum egricet vigilia secundo peior est in inanitione ex ficeret. unde et spasmus de vigilia de inanitione est pessima hic vigilia cum excitat alienationem mentis est causa. invenimus autem in quibusdam libris de sipienciam non nominari et sic fieri in vigilia spasmum malum. ego autem arbitror quod malum minuit per peiora accidentia morbos sequencia—

In omnibus de nudatione erisipila mal—

Quod dixit malum oportet intelligi pessimum nec in sola denudatione ossium vel raro sed semper apparet ut os quod circumdet cutem erisipilam faciens sit pessimum et molestissimum

In erisipila putredo quando fiunt malum — hec idem accidit nascitur quod pessimum sit apa[ci]a — in facti pulsus in vulneribus emoroigia pulsus in pulsibus ex pessimis malum — unius apatibus per cutem eos circa datum mox moventur et cum dolore cum quando se dilatat malum dolorem facit ex percussione sua. qui cum in natura sua sit et propria spacia habuerit bene dilatantur et sine impedimento aliquo cum autem in membris apa nascatur caliditudinem stricta et dolore sensum faciunt nocitum et hoc ab omnibus pulsus vocatur et potest esse ut motus pulsus hic augmentetur. ego vero inveni in libro de virtutibus naturalibus virtutem expulsivam expellere nocitiva sicut sudorem egestionem et sanguinis fluxum in die cretica quod cum actio naturalis adiumentum maxime pulsus et ad res nocitivas expellendas cogitur et ideo sanguinis sequitur fluxus —

In dolore diuturno et ventris famis. mal hic dolor ex frigiditate est vel ex divisa stomaci quod sive ex grossitudine tolsitate seu ex punctura acuminequorum nil remanebit si infirmus perfecte evaserit. sanatur mutabuntur vero in apa vel collectionem et inde necesse est sequi saniem —

7 k z m al q a corr pl ' p ma dig z i sto

In celico secessu diversa malum — nulli dubium quin digestio pura. rubea sine nigra aliqua corrumpat intestina et non fit dissinteria — dissinteria

In ossis factura desipiencia si in nacum hic intendit solum cutem et (accepit malum) capitis non autem abstractionem omnem facturam sed tamen illa que perforat interiorem superficiem usque ad concavitatem circumdantem cerebrum que si incidit sic desipienciam facit quia passio permiscetur ambabus pelliculis et continetur cerebri. nescio quid zenonem coegit detruncare dictum ypocratis ut diceret in ossis factura desipiencia tenuerit. dictum si in nacum acceperit in farmaci potione spasmus mortalis. dixit ypocrates intendisse spasmum de inanitione et ideo si in nacum acceperit alterius aphorismi principium fecit iungens ita si inanacum acceperit in farmaci potione spasmus mortalis dixit ypocrates intendisse spasmum de inanitione et ideo si inanacum accepit dixisse et bonum quia spasmus de inanitione mortalis est. si ypocrates ideo dixit spasmum de farmaci potione mortale esse. errant quoque primum aphorismum falsificando cum nascatur desipiencia de sola ossis factura sine in capite sit sine alius membrans. nemo tamen ita decipit nisi percusso usque ad pelliculas cerebri pertingit —

In farmaci potione spasmus mortalis — diximus quia cum absolute farmaciam ponat. solutionem ventris et vomitum intendit nec aliquis dubitabit si quis dicta nostra prius recolit quia si corpus fortiter farmaca

al' spumosi humores descendunt ad stomachum a capite

purgetur quam spasmus mor(s) sit et
pessim(um)
In dolore forti et ventrem extenuatum
tractum stritus malum. In uno habenti the
l' tenasmon
nasmus sternutatio(n)e superveniens abortire facit.
Thenasmus est passio recti intestini per
egestionem sanguinis ex humidis sub
hoc intestinum habitis. est autem hoc nomen
equivocum vel hic abusive positum
cum sit expressionis proprium vel hinc
et illi rei contigit expressionis quia
sepe quis ad sellam surgit et exprimit. unde sepe totum corpus laborat et fatigatur et maxime matrix propter coniunctionem sui et intestini. nec mirandum si hinc abortiat
cum a leviori etiam motu idem
sibi contingat.
vel febre
Quibuscumque os aut cartillago incisum fuit
in corpore et non augetur
(in margin:) non augebitur
Iste aphorismus met(aphorice?) alterum vi. particula
ise continetur. Ubi dicitur. quibuscumque
os incisum fuit aut cartillago vel
nervus vel maxille tenues vel preputium
non crescunt nec conglutinantur. cum
ergo sit expositus non oportet repetatur.
Sub albo flegmate habito diarria
a superveniens fortis solvit egritudinem
fortis solvit egritudinem. et
Consuevit .y. et omnes medici flegma
album vocare venam speciem ydropisis que nostro in tempore vocatur hypocratica flegma autem dixit album. quia album est humidum ex aliorum

mixtionibus humorum et etiam flegma illud
est albius dicens. quod album idem confirmavit colorem suum sicut et in libro
de conthenationibus dixit spondiles dorsi. Non quia albi quod in dorso sunt sed
intus quod egrotando fit diarria fr
vemente forti.
in diarria
Quibuscumque spumose egestiones in hiis a capite
non hoc explanavimus. te defluxerunt
Nec distinximus non intelligimus
quia alii spumosa digestione descendunt
humores ad stomachum a capite mixti cum
ventositate. alii sunt in essentia intestinorum et stomachi. Corporis hora fiat unam
habent cum propriam. aliam non propriam. est quasi ventos
propriam est ventositas forti motu
ab illis moveatur humoribus quia flatuci humores in diversas dividuntur partes. ventositas moventur aut natura sua aut ex intemperate caloris
manifestum est istud sed ex hiis que fo
co equivocantur maxime si non sit
vesicula ex ii sua sic videmus in tempestate maris cum ad litora collidantur venti arbitrites illas flaticas a pulmone
est ad stomachum descendere et in spumosum
age nescio quomodo in quarto intelligunt. in quo cum humores palam
a capite ad pulmonem descendunt
quare non spumosa erant. de pulmone non spumosus exit sanguis nisi est
ipse per se pulmonis exit. si autem in
pleureticis alii spumosa exiunt et
in pyplenumonia sibi hoc ignium calor fa
cit in tempore passionis. si autem a capite ad canales pulmonis primum descendunt et post ab ipsis ad stomachum et
intestina exierunt nulla via consilium
di inveniuntur nisi quod diximus prima

al' tenasmon
al' vel hinc vel illi contigit expressionis
al' continetur
al' ypostasia
vino
al' ventos
xxt
vnia
a pulmone
l' apere
carcarro
carcarro
l' exeat
exierit
exeat

ad cordis ventriculos et hec sunt desce
dit ad venam que vocatur concava
vel iugularis vel alii eorum generibus secundum
in meatu sua et post in venas que
que diuiduntur a porta et circuit
intestina vel a ventriculis cordis in
maximam venam descendunt et de
inde in venarum diuisiones earum et quo
modo remanet spumosum quod cum san
guine tam longa via sit mixtum —

Quando cum febribus cinnoides proposita
(vel aliter ... aliquando)

Hec fuit longam egritudinem significant —
hoc est verum et experimento proba
tum quia cum in urina apparet crimno
ides id est longa frumenti farina appare
at mortale est sicut idem in pro
stic. quibus plurimum in urina apparet
vende morbum (an) cito mors festinat
quam elongetur. quorum quam salvantur hu
morbi elongantur. quia sunt cru
dissimi et ideo tardi digesti. Idem in e
pidimia multos menses infirmos
in quorum infirmitatibus apparuit
et quidam cito mortui sunt. alii lon
go tempore post in prima particula
post tantum tempore quantitates exple
tas infirmus nomine zelius suam
passionem recitavit. tunc. y.
dixit hic urinam fecit. multa
subitam atque grossam quam si mo
veas apparet urina quasi cinnoides alba
et extrema habet homo firma mor
tuus quod fuit in die .xl. de quo in(fir)
mo in tertia particula cum huius incepit
passionem dixit infirmo procto in
solicida venit urina subtilis et
diuisas habens vel paruissimas paruissimas
suspensas quasi cinnoides habuit urinam

crisis in die .xl. non intellige quia
moriuntur cito moriuntur euaden
tes longo post tempore sanantur —

Quibusque distantes fuerint urine hiis
fortis
in corpore turbatio fit. — —
Hec secundum Galienum hic distantes
interpretari sunt sua falsificabi
tur. cum in urina alle variatur hic si dis
tantes diuisas intendamus Galienus
dixit enim in hac urina perturbatio
sit fortis contraria quia si non diuertur
et mutatur fit urina equalis in omnibus
partibus. Et si cum morbi tibi reperi
tuntur quas nisi non preualet non assimu
latur partibus in quo morbus potest. si autem
in morbi preualitudine partes sunt plu
rime apparent maiores significationes
sunt id est disturbationes fortissime —

Quibuscumque in urinis ampulle superna(n)tant
nefreticam significat et longam egritudinem —
Ampulle iste ex humiditate sunt
cum grossa ventositate. maxime
si humiditas sit viscosa unde con
sequitur frigidus morbus in re
nibus in quo ventositas grossa se
per adunatur. et in longam egritudinem
significatur. Omnis enim morbus frigidus tar
dine digeritur. alii enim urinam
acuunt acumine suo. ora artuum
in renibus aperire et in ea cum partes spiritus ex
eat ampullarum faciat causam —

Quibuscumque autem pinguedo superposita sit
et congelata hiis nefreticam significat
et acutam egritudinem fore —

Quicumque egro vel urina pinguis est
pinguedinis significat dissolutiones
vel magis eius que in renibus quam que
in toto corpore habentur. non quod solum
renibus attinet huius morbis sed toti pin-
guedini potius que igneo calore
dissoluitur. quod autem de duobus mo-
dis intelligitur. potest scilicet passio
esse in renibus vel non passionis species
hic intenditur. sed attamen eius vel
alterius innuitur. hic aphorismus ab aliis inn-
tacuit interpretibus qui vite necessarie
esse de posuerunt frenesim. hi tamen
non significant frenesim nec abso-
luta. nec que incisione habet unam
sunt. scilicet [illegible] significat febrium [illegible] cor-
pus dissoluentium quod postea dixit con-te
globata subito tempore apparencia po-
est portendat partem. scilicet [illegible] et subi-
tum significat. globata vero quorum pars
alteri iuncta est cumulum est. scilicet per se glo-
bus [illegible] filo a [illegible] cumulatus
conglobatum vero [illegible] est. ad hoc quod
superius dixerat distinctos hunc locum an-
tiqui et maiores [illegible] usque ad nostrum
tempus talis sunt interpretati. ego
vero dico conglobata dixit [illegible]
apparencie temporis ostendere voluit
[illegible] et per se consumptionem pingue-
dinis significat. quia pinguedo consump-
ta totius corporis non subita ad uri-
nam venit. sed paulatim quod scilicet dissol-
uitur per [illegible] membris illabitur
et de illis ad inferiora et ita men-
bratim donec ad renes veniat pin-
guedo vero renum dissoluta ad urinam
venit subita et adunata. ex [illegible]
[illegible] experimenta in libris hic aphorismus
invenitur diuisus. alii sic habent quibus
[illegible] infirmis in pinguedo [illegible]

et alii [illegible] pinguedo [illegible]
sit ego [illegible] sentio habentibus [illegible]
[illegible] pinguedo [illegible] scilicet pin-
guedo [illegible] non [illegible]
cedere
[illegible] existentibus

[illegible] significat accidunt et dolores acuti

esse masculos spinales fiunt si quidem esse

extrinsecos locos fiunt apostemata [illegible]

[illegible] si vero magis dolores esse [illegible]

lores locos apostemata fiunt magis [illegible]

Quibus precedentibus aphorismus [illegible]
quomodo passiones renum possunt
intelligi hic quia renes dixi [illegible]
dixit. scilicet si [illegible] dolores esse mu-
culos [illegible] significatur fiun-
t apostemata horum musculorum [illegible]
[illegible] circumdatus. ambo latera [illegible]
[illegible] tamen non extensus [illegible]
[illegible] dorsum [illegible]
[illegible] quorum [illegible] fiunt in
eis apostemata expectantur. nec [illegible] si apostemata
debeat in renibus vel in lateribus vel [illegible]
si experimentum testatur. quia in [illegible]
[illegible] lateris vel in renibus [illegible] quod [illegible]
sit aliud ad interiora aliud tendit ad exteriora

Quibuscumque sanguinem [illegible] si quidem [illegible]

febre sanitate [illegible] et [illegible]

[illegible] si vero febre [illegible]

Tomentes procul dubio [illegible]
qui [illegible] et a [illegible] a pul-
mone et a [illegible]

tum vocatur cum tussi. quidem tamen
expertes arbitrantur quod ypo. intendit
excreantia a pulmone et a canalibus
sunt. sed alius est horum intellectus. si .n.
sanguis de pulmone a sputo ex[...]
non est salubris etiam carentibus
febre cum si hec passio elongetur nam
febris. verum et nonnullum dixit etiam
spe cuius est nomen significativum quo
modo salubritatis intelligatur vel non
ex qualitatibus differentiam innuit si fe
brem habuerit vel caruerit si febrem
non habeat peius. unde sanguis erit
non habet apostema sed vel vene sunt aperte
vel vulnus est sine apostemate. hoc vulnus
cum superficialis cito sanabitur sic febris sit
et apostemate magno erit incurabile —

c atarri in superiori ventre in same quinti

Superiorem ventrem (c in diebus xx. —
intendit pectus cum gerdanis pul
monem. verum si catarri descendant
a capite ad canales pulmonis in pul
mone passio erit. et sanies subsequetur
in diebus x. non in xxii. sic alibi in
venitur. xx. n. dies creticus ab eo
de dum non xxii. sic in yeme esse ostendimus —

Si sanguinem et trumbos mingat et stran

guiriam habet et dolor incidit in perimeon et

Istud est in multis libris non (certe sig[...] —
Iste apostolus in multis libris non (certe significat —
invenitur. nos autem in quarta huius
libri particula iam explanavimus .n. est.
si sanguinem mingat et trumbos
et stranguiriam habeant et dolor inci
dit sub ventrem in pectinem et per
ineon est vesicam dolore significat. —

Si lingua intemperata repente fiat aut

apoplecticum aut vel melicum fit. —
Intemperamentum lingue est cum ser
monem certum firmare non potest
sic autem aut cum totam virtutem amit
tit ut moveri non possit. Et autem apo
plecticum corporis aliquid dixit abla
tionem sensus et motus intendit.
sed nescio quare per hanc actorem subsequam melicum
dicit. melicus .n. passionis significat iam
innuit. tamen alibi dixit est causa lepram.
alphum. Item alibi. qui diu timebit
sine causa manifesta erit melicus. hoc autem
actor nusquam nominavit. y. nec alibi anti
quorum sed non autem ita determinare dic
it de illico esset genus et repente
per repente tamen intendit molestiam
perennale cum apostematis et dicit sint et in
temperamentum cum plenius non facile dissolvi —

Et sin per spatio fumorum significat stimulant

Hoc nimis malum est. malum non (non bonum —
humeri et singultum vomitus humidum
egestionis sine motus propter defectionem eta
tis illaudabile est in senioribus — —

Si febris non a colera habeat aqua multa co

lera in capite infusa fit finis —
Hic nobis innuit quia non omnis
febris de eo. fit non ideo non sit
a colera aliquorum fiunt per multam aquam
colleram capiti infusam solo fit. simili
ter epidimia de quo auctore novimus.
hoc .n. multam aquam calidam infundisset
a febribus liberatus est. febris .n. de ca
lore solis vel frigore. aqua calida capiti
infusa ut prodesse et ei que de labo
re vel porrorum oppilatione. que vel ex sua

e intentione uel ex aliqua re fit propter app
lance. Unde aqua .n. calida intendimus
ut per eam calor febris excitetur et dis
solvatur. Sed si apostema cum febre sit non iuvat
sed si cum humorum sit putredine non prodest.
Unde humores nocivos purgemus
ut ipsi per se egrantur. Consueverunt autem
antiqui has passiones vocare plen
resim, peripleumoniam, epaticam, splene
ticam, in quibus febrem computaverunt esse
accidentalem non essentialem. Cum ergo audis di
centem febrientem vel habere febrem nec
apostema in aliquo membro habentem, inten
dunt hoc de aliqua re superveniente exteriori sed
intrinsecus de putredine humorum intus nasci.
Est autem febris quam dicunt epialam in qua fri
gus et calor non in eodem sentitur loco. Fe
bris corporis interius calidissimum, exterius fri
gidissimum facit. Elures nimium habet hu
miditatis. Huiusmodi a nobis vocatur pes
tilentialis. Causon eadem est que et incen
sio. Nullus antiquorum fuit qui febrem
peripleumoniam vel epaticam dixit. Ypo-
crates hic intendit que ex ipse sunt pas
siones et sine apostemate inveniuntur in mul
tis libris. Unde aque sudor ac si diceret
febrem non ex causa habenti. Si de capite
aqua calida et multa effluit dissolvi
tur febris. Hic autem non intelligitur
non a solo capite sudorem effluere
sed etiam de toto corpore, hoc per mem
brum principale totum corpus intellex
isse cum dicunt. Ego autem dico quod
si hic sermo esset febrem causon sudor
iste non iuvaret sed videmus multas febres
quibus cotidianus, tertianam et cau
son dissolvi cum sudoribus; propterea quod interest
erit multo melior. —

Mulier sinistra dextra habens non fit

Multi masculi cum ambabus mam
mis ac si dextris expanduntur sed modo
tempore mulierem nec audivimus
nec vidimus tale quid facere. Quod et sit
defectione est nature masculis. Unde contigit
ex virtuosis rivis lactis mulieribus.
Dextra in fortitudine est temperata quanto
magis eo quod et similiter Ypocras in mulieri
bus sola in dextra affirmat incendi ut
ut plus accipiant sibi et conforcent.
In hoc .n. generent naturali debiles sed
dextre. Alii loco ambarum dextrarum
dextram non habere intendunt do
minantes. Ypocras intendisse dextra mulier
non fecundare. Alii multum ab Ypocrate discor
dantes dixisse dominantes cum inte
disse ermafroditos qui cum natura
sua habeant etiam mulier sed mulie
res ermafrodite non conveniunt sua habent mulia —

Quarum emplici vertuntur ante men
struum. Si quidem sanies pura fluxerit
et alba evadunt. Si vero cenulenta et
male olens periunt —

Per saniem omnia intendit mulia
per apostemata collectionem suam insi
nuem intencia illa tum maxime in
telligit collectionem que inter pec
tus fit et pulmonem, ubi semper
antiqui collectionem facere solent
ad eiciendam saniem. Nec dubium
est albam saniem esse laudabilem, ma
le olens et cenolenta est pessima. —

Quincumque epar per saniem vertuntur,
si quidem sanies pura et alba flu

cor plenu non pati balneu

fit euadunt in tunica .i. illa est sanies

Hi sed velut fluxit peruenit.
Hic nobis iteratur. nimirum hic inferius peruenit et non euadunt si enim sanies in tunica sit corporis et ibi sit sana et sine macula sit euadunt quod si illa corporis corrupta fuit non peruenit de pessimitate saniei quod ve
ij. lud dicit signum dedit perueniendi si in illa sit corporis

Oculorum dolores meri potatio et lauacrum calida fleobotomia

6. Hec non assimulatur dictis ypocratis sed ad placitum suum posuerunt antiqui ypocras non est quia fri[g]ora aphorismus desiderat non dicit dolores oculorum possibiliter soluit aut lauacrum. aut pura. aut fleobotomia aut farmacia soluit quem nos in sexta explanauimus particula. sed in passione tres medicinas ponunt. cum super uinum fieret altum non apponendum dixit. quem conffirmat cum quod esse monstret non hic etiam conueniant in oculorum passione quod si nunc acquiescimus cum esse ypocratis. sed sicut ypocratici interpretati fuerunt nec suum fuisse probare potuerunt contra interpretationem eorum recipemus uel nos aliam faciemus. quid quid in finis dicant exponimus uel se cum inuenatur nisi cum in corpore sanguis malus grossus sit et multus quod necesse sit purgari bonum est quod dicit ut sanguis in primis dissoluatur et et post flebotomia minuatur. non autem sanguinem dissoluit nisi uinum purum et balneum. qui autem istud dicunt nusquam experti sunt sed exercitantes se in

medicaminibus ipsi intelligunt quibus huius efficiatur. quia corpus plenum non patitur balneum. nec uinum potatum. non enim ista conueniunt nisi in sanguine grosso et coagulato in quibusdam et non corpore toto pleno.

Peripneumonicus si pectus habeat desperatus. Iste aphorismus ante est expositus. Ubi eisdem fere uerbis dicit peripneumonicus et si tussim habeat malum.

Stranguiriam et dissuriam uinum potatio et flebotomia soluit. Incidendum dico quod in tus. Stranguiria est cum urina guttatim et uelociter exeat in dissuria cum duricie et angustia nec sine magno labore actionem suam explet uesica. Stranguiria est de acumine aut defectione in uesica contentiue. defectio autem est aut hic est ex apertione aut ex multitudine aut intemperata oppilatione seu de grossa uentositate. si sola est dissuria uel ex uirtutis defectione sit ex apertione. autem harum passionum fit de frigitate uinum uel uini potatio intendit autem ypocras. uel certa propter calitatem in in aut parum mixtum. iuuat autem uenum apertum de grosso sanguine oppilatum. si corpus non fuit plenum. tunc .i. cum flebotomia soluendum quod incidendum est dixit iam similius expositum. scilicet flebotomiam dissuriam soluere et uinum dixit incidendum.

Inquinatione habito timor et rubor in pectore similiter sensus bonum .i. feras quando est de
Iste aphorismus in similius in sexta. huius libri particula est expositus hic tamen adium

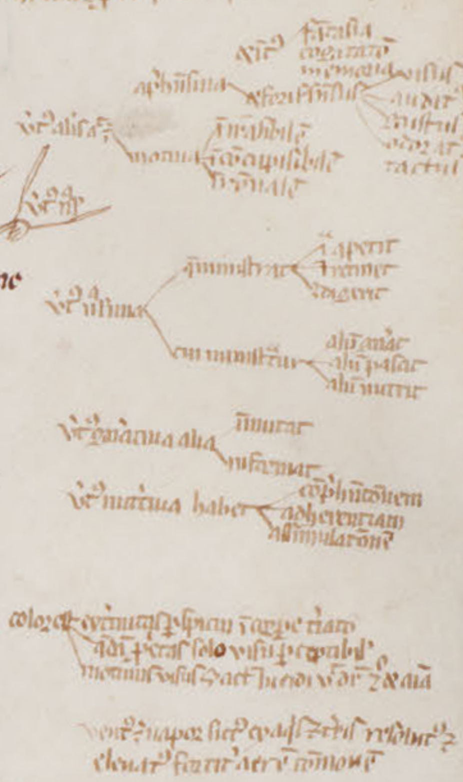

gitur fera egritudo generatur. —

Quique spachilon patiuntur in cerebro in-
[fra] tribus diebus pereunt si vero hos effugiunt si- (in fine)

Hec passio multociens
nominatur in libro suo de cathe-
naroe membrorum. In hoc autem capitulo non
confusionem cerebri intendit cum post-
modum dicit si tres dies effugiunt cer-
tum sanum est. passio hec membri est aliud
nisi confusio totius membri in quo de-
impossibile est ergo si in cerebro sit sine-
tur abusive est ergo hoc nomen posi-
tum est et intenditur. quando hec pas-
sio incipiat et nondum completa sit et per-
fecta sicut passio carnem incidens mor-
tuam a grecis vocata chifromia
semper quia in illa carne ex magno nas-
citur apparatu sensum auferens et lo-
cum ingrediens colorem quia sicut
mortue carnis faciens sic mortua hec
passio incipiens et nondum ad perfec-
tionem veniens chifromia vocatur
completa autem in carne non postea [illegible]
tur sic de spachilon in cerebro debet intel-
ligi. Item possibile est ut hanc passi-
onem [illegible] membri que cum est magni
apparatus ergo chifromiam vocant medici
antiqui spachilon vocantur unde Ypo-
cratus de quodam phimonio dixit
phimonius in coxa spachilon est spas-
mus. hoc autem modo dici solet esse in cerebro
cum autem velocitatis [illegible] magnitu-
do est membri et nobilitas [illegible]. si autem in
tribus prioribus non moritur diebus
et ad .iiii. non progreditur possi-
bile est ut prevaleat natura et evadat infir- (mus)

Sternutatio fit in capite ex calefacto
cerebro et humiditate que in capite vacu-
o aere descendente in illud vacuum
et faciente sonitum quem exterius ca-

Omnis sermo huius .n. (per angusti-)
intelligit modis autem .n. univer-
sali et particulariter. Unde ac si diceret omnis
sternutatio non est nisi ex cerebro cum causa
cerebri in capite humiditate particulariter
ac si ita poneret sternutatio quedam est
ex cerebro cum eius calefactio et similis si-c
in humectatio. hoc autem verum est. Non
enim omnis sternutatio ex calefacto cerebro
et loco capitis vacuo humectato pe-
na .n. sine fistula imposito naribus
sternutatur et alii venientes contusi
ab inferioribus quia fit sternutationis cau-
sa cum ad narium veniat foramina
fallantur ergo arbitrantes esse causam sternu-
tandi solum aerem modo a capite des-
cendentem exeuntem palam .n. inde cum
aere a pulmone ascendente stringi
pectus certificatur. autem quod diximus quod
sternutationem semper precedit per nares
eius aeris exitus quia natura inte-
rim adiuvat ut sternutationem faciat
necesse est ergo ut illa sternutatio que natura
cogitur ventositatem grossam que in-
flationem expellere a capite. hic intel-
ligatur. quod non totum dicit ypo. fiunt
necesse humiditate .n. capitis vacuitate
si fluxus erat in sternutatione dicit. sive
si humiditas habundet in capite non sternu-
tatio fiet nisi prius dissolvatur illa et ve-
tus in [illegible]. palam .n. in multis homini-
bus videmus quibus multi et nimii humo-
res effluunt a naribus nec tamen sternuta-
tio cometitur nec .n. sternutatur nisi
ex acutis humoribus ut si naribus ad a

cutum imponet . Inde dico quod sicut
hic tussis purgativa est animalis pulmo
nis, sic et sternutatio modificat narium
foramina. Narium foramina autem que
ad os vadunt et sic larga sunt ut
ad cerebrum que stricta sunt ad os ve
nientia modificat a necessitate ab
inferioribus ascendendo que ad cerebrum
modificatur de ventositate ab ipso
descendente. Si autem investigatum
sternutatione a cerebro se movente
caput alleviatur . sed . n . sternutatio
fit quoniam humiditas dissolvitur cerebri et
aerem efficit quod non potest expellere humi
ditas autem illa non dissolvitur nisi ca
lore ubi existente exiret ad imitatio
. n . humiditatis ex desertione est caloris
illius quod vero dixit narium locum in
capite ventriculos cerebri debemus
intelligere . aut que cerebrum exterius est
cum tegunt . possibile . n . est in aerem
exire et statim a cerebro penetrare ut
primam tangat humiditatem illa
et deinde ad nares veniat . ipsi so
num sternutationis dicit esse multi
tudinem aeris subito exeuntis
quod unusquisque est aeris undecumque re
(cinctis —

Quibus etiam et epar debent huius febris

supervenientis solvit egritudinem —

Quod dixit supervenientis monstrat
dolorem epatis venientem non habenti
febrem hic dolor cum in epate sit ma
ior non est nisi ex apostemate magno
et calido aut ex ventositate gros
sa et inflativa . contingit autem quod
et ex opilatione sed tunc primus dolor

est in epate magis . n . generatur quod
doleat . magnus quoque dolor sine febri
ex ventositate grossa erit cum si fe
bris supervenit sine dubio sana erit ea —

Quibus conveniunt sanguinem auferri ex

venis has debet flebotomare — —

Hic aphorismus per se est alius nisi fleobotom
iam vel firmationem convenientem
esse in vene diximus sed hic non invenitur
in quibusdam libris quidam . n . hoc in
loco posuerunt et retinuerunt
alii ex toto non hic nominaverunt . in
venitur tamen quartam vel bis illum scribitur
et bis etiam interpretantes vero re
cordantur cum iam finisse interpre
tatum . quoniam . n . ipsi necesse fuit bis repe
tere et bis interpretationem donaria
fi . non . n . oblivionis fuerunt tante quam
recordari possent bis positum fu
isse verum plus miror quod cum idem
repetant diversa tamen locis interpre
tationem dant diversam —

Quibus inter frenes et ventrem

flegma concluditur et dolorem pre

stans non habet exitum in ventrem hiis f

venas quasi flare solet fit melius —

Queritur de hoc aphorismo dubitatur et
causa huius dubitandi ad hec . n .
loca non solet convenire flegma et
si venit cito descendit ad inferiora
penes ossa . Item meritum impossibile
est inquit hec flegma sua grossitie

[illegible marginal notes]

penetrare venas sic aquosa humiditas ydropice perforat venas. ego autem quia si sic meritum velimus intelligere ad huc dubium remanet quomodo flatus possit penetrare. si enim dicatur ad renes inde per venas currere falsum est. si dicatur cum pancreon inde sit longe bonum igitur ita intelligamus sicut alii per meritum interpretantur ut scilicet spacium inter sire nes et pancreon intendimus per cuius tamen certificari quia per nature fortitudinem posse repugnare in expellendis sed in genere sua et inde sunt videmus enim quod in apparatis quod natura a quibusdam eam expellat locis. ossa etiam consolidat. non igitur est impossibile venas flatum perforare et per interiora consistere quod tamen procedere et intra flatum subtiliare ut possit esse sicut et ipsa operatur in anime item pectus et pulmonem se coadunare —

Quoniam igitur exterior aqua impleri momentum eripit huius aqua vero implet et inconstans(?) —

Accidentium aqua plus ad exteriora quam alia interiora festinat et maxime ad exteriorem secus circumdantes pelliculas. In anima libus enim que comedimus exterius circumdantem invenimus. sicut nucis illo quin erepente aqua de illis exiens in spacius pellicula rum sicut ventrem extensa interius ubi semper ydropicis aqua solet adunari hec enim pellicule sunt quasi solide et numquam perforare nec inter hunc corpus nisi solum stomachum colon et sple nem. Et autem dicit ventrem impleri aqua intendit interiores pelliculas sed stomachum potius nisi cibus et potus adunantur.

Item dico enim intendisse spacium inter siphac et pectore. nisi tacuisset ventrem di cimus et hunc locum intelligi sicut enim dicimus aliquem magnum habere ventrem et mulierem in ventre fe tum habere. et igitur dicit ventrem et meri huius aqua impleri oportet intelli gere quod semper ubi aqua intendit sed si videmus enim ydropicos aliam evadere et tamen in ventre aquam habere. sed humiditas sic evaditur si cum cataplasmatis et em plastris dissolutivis medicentur —

Alteres oscitationem rigorem unum inter

sinuare bibit solet extendiem —

Alteres esse dicitur in sanis concedat cos consentiens affluentis ac sicut contrariis mo nent autem se post horas aliquas de actio nibus et actiones alias. sunt et alteres in febribus quoniam non in uno statu maneant iacendi sed de illo situ in aliud mutant sed eis hoc contingit quia quosdam hu mores nocivos in ore habent stomachi non in spaciositate sua sed in suis inclusos pelliculis oscitatio est quoniam sit humida et fumosa ventositas sicut pulmo nis est ista. rigor est cum sit cutem ma li currant humores sermo autem iste non de rigore exteriori sed interiori est in quibus accidentibus puro autem sanitatem operatur et conjunctionis quam titatem minuit quoniam mensurare audet. Intendit enim tamen debere quod nimis quasi aqua sint non temperetur nocet nimium et repugnet fortitudini sui calo ris. vinum enim temperatum totum corpus calefacit membra perforans humores temperans calorem excitans —

Quibusque cerebrum motum fuit ab aliqua occasione necesse est sibi sui nocte statim consuenit. idest sine nocte dolore et totius voluntarii motus et sensus ablatione intelligere. Sic videtur in appoplecticis cum esse sunt multe quibus sui motum cerebri .p. hoc contingit dicere totum corpus pati si motu cerebri eveniat quod fit si quis de alto loco ferit et cecidit quo casu cerebrum maxime turbatur et non solum cerebrum sed etiam quinque(?) tonnes(?) spondilium et medulle earum si. idest fit motus fortis ab huius prodeuntes rumpuntur nam sicut in libro de anathomia ·iiii· docet autem tenioribus maxime animata virtute unde deficiente nervorum a cerebro exeuntes. quidam non rumpuntur quidam autem relaxantur. vero infirmus sine voce et sine motu totius corporis efficitur animosa virtus animata expressum in se regrediatur. si vero cerebrum vel aliquid sive pellicule sed ex casu rumpantur infirmus erit mortuus.

Corporibus humidas carnes habentibus famem adhibere. fames enim siccant ea.

Nulli dubium quin medicina morbos humectos humidos sint deficientia quia quod solent contraria. fames vero desiccat per accidens. si. idest corpus ex consuetudine dissolvatur et cum cibo sua dissoluta non restaurentur fiet siccius in primis. idest de corporibus humores prius dissolvuntur quia dissolutio nichil aliud nisi cum humores corporis fumus per poros egrediuntur. Ex duobus ex causis efficitur ex exteriori aere et interiori

vero sicut asia tota in hyeme actu-... et quod dormientia illius quod calorem interius ... interius admittentia nichil dissolvunt et si aliquid est parvissimum. Vero quedam non indigent cibo quedam vero parvissimo explectis omnibus aphorismis duos alios in multis invenimus libris. ante paucis expositos antiquis quos quidam prius exposuerunt diversi. cum exponuntur sed quia prius obliti sed ego in ·iiii· eos explanam particula. Verbi vero sunt eadem sed et ibi nisi quia prius non ascripsimus ut deglutire non possit primus sic se habet aphorismus.

Si a febre habito tumore non existente in collo suffocatio repente non innascitur ut deglutire eger non possit mortale.

Secundus talis invenitur.

Si a febre habito torquetur collum ut deglutire non possit et de ista ... tumore mortale.

Qualiter eos in ·iiii· particula explanavimus tales hec ibi respicienda.

Si a febre habito tumore non existente in collo faucibus suffocatio repente supervenit mortale. [aliud est]

Si a febre habito collum quatitur ut vix deglutire possit tumore non existente in collo mortale.

In hiis ambobus non restat exponendum nisi quod hic additur scilicet vix. idest ut deglutire

... [illegible] passione ... [illegible]
... [illegible]
altius.
Humor ... [illegible]
... [illegible]
... theorica ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] morbo ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

77

angustietur. tu q passione eius me-
talis sit inde ut nil deglutire possit
et quod aliquid deglutiens petit
angustiam sine timore colli planum
est autem intelligi si digitum aperiatur os
infirmi et lingua extendatur plane
tu inferioribus oris cum enim duricies sen
gluciendi aperitur esse post interiorem cu
ritam meri que conglutinatur gen
turi et intus tangit. dicitur enim alibi quod
sub illam pelliculam intus tibi quod de
ore accipienda accipe ut gutture
sum ascendit cum alia aqua in gutture ce-
cat et maneretur pellicula ista non ob-
sequitur ut ostendat tibi infirmum
aut nunquam in quod obediat aut si quod cum
angustia maiori ueniunt et ut aliis aut
nil aut si quid cum duritie transglutire
possit —
Sudor multo frigido et ad semper fluere ex
hemiti humiditatem a corpore fortiter debilitant
hic aphorismus et si sicut sic dicitur Cum sanis
ideo tamen quoniam hic ponitur. est autem
autem. particula in expertus talis poni
sudor in cuius frigidus calidus semper
fluens frigidus maiore. calidus autem
rem sicut egritudinem. cum sudor frigo-
ris multitudo in corpore collecte est humidita-
tis q hic precipit. expellitur sicut con-
uenit a corpore forti infirmi cum fatiga-
tia debili quod dignum est reprehendi. et quod
curentur quia in libro de curandis pas-
sionibus diximus iste quod aphorismus et alius ponun-
tur et alii. iiii. sequentes hunc quos in
multis libris inuenimus multi apposuerunt
interpretes sed cum in solis differant verbis. ego
autem in particula .iiii. exposuerint quare
iterum repetere hic primus est hic. —
Febres quecumque longe deficientes cum
die fiunt fortiores periculose quia verbo sic
defecerunt significat quod non periculose. —
aliud sic
Quibuscumque febres longe huius pustule
diuturne in articulis et dolores fiunt. —
cetus p.
Quibuscumque ex febribus aut pustule di-
uturne aut in articulis dolores fiunt
hii amplioribus cibis utuntur —
Hunc aphorismum quod sunt superioribus in .iiii. particula
posuimus et si parum differunt in verbis in
sensu tamen nil est discretionis propter hoc alius incipit
[illegible] aphorismus —
Quibus quod accipiunt febricitantes sanis est
uirtutis infirmi verbo morbus —
Sermo iste longe est ab quo dixit enim
sana non pura cum que tangit mutuum esse ina
gris ledes. Item si egritudine cibum
accipiens non conualescat. significat quia
corpus ampliora cibo utitur. si verbo
non accipiente hic si euacuatione indi-
get et multa dixit. alia etiam nature
attinencia. docetur quod sunt qui cibum
uirtutem sanis infirmum verbo morbum
est dixit. cibus enim non est uirtus sanis sed uir-
tutem facit neque morbus infirmum sed mor-
bum facit. Item alius aphorismus hic solet sequi —
Premissis alicubi exeuntibus et non motis
si quasi rasura intestinum significatur peri-
culum est morbus si multa multum. Item
multa necesse est uenerit solutio si verbo nec

non modificabuntur sed potius vere dubitantur quanto magis dubitantur tanto plus peiorabuntur

Consueverunt predicti dicere extranea et intelligere que exeunt per intestina et non alia siquidem intelligunt urinam in qua sic solet fieri cum audiant permitti et non moveri. Alii quia de hoc aphorismo discordant nisi enim sic iudicaverint habetur ab aliis sic iudicatum legentes intelligentes vomitum que et superius et inferius resolvi solet verum dicere possunt sed intendentes egestionem melius super quod sic legerunt. non enim possunt videri supposita egestionis sed unde dicit quod rasura egesta intelliguntur urina et huiusmodi quod vero tibi non certis nec distinctis innituntur aphorismum non fuisse ypocratis adhuc etiam falsificatur ubi necesse ventris solo est dictum. nec enim hic necesse est nec illud ne eis quae obsit acceptis intrinsecus. quia non nocet multis colam egestionem habentibus ad rasuram usque pervenientibus. nec autem ventrem solum necesse sic certificetur quid colla purgata fuit. intentum quoque huius aphorismi fuit inordinate ponendum rem ita implicari quod maiora expositione indigeret quod sophiste solent facere multiloquio involventes se. quidam autem interpretes negant ypocratem prohibuisse mira dare. sed dare multa vel sepius intendisse occasionantes ad hoc apposuisse quanto magis dubitantur tanto plus peiorabuntur quia non semper nocent in sola modi excedentia. cum quoque aphorismus impositus et inordinatus sic sophizant ut quoquomodo stare possit ingentes et demen

tes sic placet cuius quidem enim dicent permissa alicubi egestione et non morosa sed super videatur quod rasura multa morbum multum. pauca designat parvum et in multo morbo necesse est ventris solo et cetera. Iungunt alii aliud sed aliquid de superficialibus sputum egerere dicunt. et multa muscula apponantur tanto peius et adduntur aliud quasi alterius aphorismi caput quod quando in melancolica esse videtur que multa est sed multa spissitudo fuit si prava et melancolica prava alii sic si in deteriorabus tarda exeat erit melancolica. si multa multa. si prava prava. prius quia diversitas ex obscuritate aphorismi est certa ego hunc aphorismum nec superfluum esse confirmo. nec obscurum sed potius falsum. hyrochylus. et hyrochidos. et rochisius primi interpretes aphorismorum ypocratis scripserunt hunc. cum de inferioribus rescinda exeat melancolica est in quo est. quod dicere est particulare cum qui fecit universale intellexit verum dubitatio mendit sed si sic accipiatur sicut ego sum interpretatus. nec dubietas. nec erit obscuritas ypocratis. egestione cruda exeunte melancolica tamen certificatur esse intrinsecus virtutis digestiue et ideo cruda exit digestio. colla viro rubea quoniam in quo solent incensa emitti. Explectis aphorismis ypocratis hoc in fine scripsi quod romani latinus et atenienses inferebant a sophistis ut refellerem non esse dictum talem aphorismi. Credam vero alia hic apponere verum quia quibus posita inveniens falsa et non esse ypocratis confirmare potui

Explicitunt aphorismi ypocratis
deo gratias

Intendimus edere sermonem exponentem id quod clausum est de sermone G. in libro suo qui nominatur ars parva. Dico quod G. nominavit hunc librum artem parvam ut significet hoc nomine quod liber ille continet [vel regulas] particulas artis medicine in libris suis omnibus, quoniam determinavit doctrinam artis medicine in libris suis quos posuit in ea et aggregavit in hoc libro summas eius, quas complevit et exposuit in libris suis. Secundum est quod quod est in hoc libro parvum comparatione ad secundum quod in aliis est libris parvum, in omni re simile est in forma magno completo. Autem quod in hoc existit libro comparatione ad illud quod in aliis est libris est comparatio pueri ad virum perfectum. Et qui putat quod liber de ingenio sanitatis est magna ars comparatione ad hunc librum eius, opinio est vana, quia liber de ingenio sanitatis est una pars medicine et est pars magna que continet artis [vel regulas] curationis complementum. Et remanet ex arte medicine partes multe, sicut canones de regimine sanitatis et canones de morbis et accidentibus et causis eorum et causis pulsus et res alie multe. Et propter illud mentitur sermo illius qui nominavit hunc librum artem parvam comparatione facta ad librum de ingenio sanitatis. Et verificatur sermo eius qui nominavit hunc librum artem parvam comparatione sua ad complementum artis medicine [illegible] omnium librorum suorum qui sunt in ea [illegible]. G. quia nominavit librum suum de ingenio sanitatis artem magnam, est illud quod fecit errare illos donec opinati sunt illud. Et nos quidem exponemus sermonem eius in hoc libro expositione convenienti sententie eius et vel

iudicia ii nro

talium quod sit in sermone egressus ab intentionibus eius et auferemus in primis doctrines (doctrine) eius ut appareat quod sermo eius est conveniens et non egrediens.

In omnibus doctrinis que secundum ordinem currunt inveniuntur [illegible] sunt secundum tres ordines.

Doctrina est actio doctoris in discipulum et [illegible] et via et semita sunt nomina synonima. Nam significatio omnium eorum est eadem consignificatione alterius et antiqui [illegible] doctrina [illegible] per comparationem que fuit eius in mentem discipuli illud quod pervenit in mentem magistri ex intentionibus rei quam intendit docere eum, et nominatur hoc prolatio doctrina. Et equale est sive doctrina sit prolata dictionibus [vel doctoribus] auditis aut scriptis inspectis ex quibus intelligantur ille eedem dictiones, aut indicatione manu aut digito aut nutu ex quo intelligitur illud quod significant dictiones. Et doctrina non aut est prolata actu aut est prolata potentia [illegible] in illa, aut omnis doctor presens sit qui doceat discipulum aut non sit presens cum ipse [illegible] et scripsit et exemplificavit illud ex quo intelligitur doctrina, donec aspiciens in aliquo librorum antiquorum sint semite doctrine addiscat ex ordine expositionis [vel editionis] libri absque mediatore. Dicit enim Galienus in tractatu suo libri ~~absque mediatore~~ de iuvamentis membrorum quod per scripturam intelligimus sermonem Platonis, Aristotilis, Ypocratis et reliquorum antiquorum ex philosophis et medicis qui non sunt presentes audiendo doctrinas eorum. Et doctrinarum quidem currentium secundum ordinem est ut incipias de aliqua re deinde procedas

1 Tres sunt omnes doctrine que ordine habentur.

2 Prima quidem ex finis notione que secundum dissolutionem fit

= resilere

= sicut

= sum

= libri sui

ex ea sunt ordinat

ex ea sm continuationem aut gnciam
usque ad consequentis totum quo indiges
et ipsam rege. sm ordinem est ut
incipias de re alia deinde continu
tines eam cum illa q continuatur ex rebus
et .G. qui dixit qd doctrine que sunt
sm ordinem et erunt sunt .iii. et
narravit eas et tacuit de doctri
nis q no currunt s ordine q n extrahat
p eas quesitum sit usum e i arte dyal.

Una earum q fit s viam gusionis et
solemnis et e ut statuas rem ad quam inten
dis et e inquirendi sciam i mente tua
sm finem complementi deinde considerans propinquius
et propinquius ex eo sine q n stat res illa.

Hec ut complementa usque pervenias ad principium ei.
hec est una speciez doctrinarum q e
currunt s ordine et e illa q narratur
in libro et alii posuerunt ei exemplum
dicentes in ea. corpus e compositum
ex membris et membra composita ex hu
moribus et humores ex elementis. hoc
aut exemplum no convenit .G. neque sen
tencie antiquorum qd est q dissolutio
p gusionem e sm hunc modum accipe quesitum
et solue ipsum i sibi q e in eo et ipsum
et considera consequentiam sibi deinde pti
et extrahe p illud rone ei. et si nunc
ius in aliam propositionem rationationis et locum con
ditionis solve etiam illam propositionem et
no cesses s; facere sic usque descendas
ad principium artis et sententias cognitas
et geometrie quid et sententiam omnium
artorum. sciunt hunc modum doctrine

et artem quidem iam posuit ipsum i auditu
eius. G. qui vult p dissolutionem hanc
intentionem. no intentionem q quida
intellexerunt intellectu egrediente
ab omnibus sententiis et inconveniente
sue .G. e sermo enim eius ut statuas
rem ad quam intendis et eius sententiam
queras in mente tua sm ultimum complementi
eius s. accipias quesitum deinde consideres i
i propinquiori et propinquiori ex eo sine q
constat quesitum nec completur usque
pervenias ad principium eius s. ad scias
scitas et principia et hoc quidem e ars
magna in dyaletica exemplum a q que
mit sue .G. est sm hunc modum volu
mus addiscere artem medicine inveni
mus q artem medicine habere duas partes q
rum una e inquisitio sanitatis et altera
conservatio sanitatis consideravimus q inquisitio
nem sanitatis et invenimus eam consistere p cura
tionem et cibos et medicinas et consideravimus
in conservatione sanitatis et invenimus eam
existere p cibos et regimen. deinde considera
vimus in unaquaque harum rerum et no
cessavimus descendere usque pervenimus ad scias
notas et usque ad ea q oportet ponere principium medicine.

Tercia e s viam compositionis et convenientie
scite prime. et est ut incipiam a re
ad quam tu pervenisti p viam dissolutionis.
et gusionis deinde redi i illas et compone eas
ad invicem quousque pervenias ad extremas eorum

Hec e sa speciez doctrinarum que currunt
s ordine. et e intellectum ex sermone
tuo in principio eius qd e dissolutio. et de
monstrationes quidem oes sunt i libris doctrinalibus.

Secunda vero que ex compositione est se
cundum resolutionem inventorum.

demum q̄ est q̄ fit p compo̊nem · et demum q̄ est p dissolucionem —

Et tercia fit p viam dissolucionis et ē sententia q̄ incipi ī h̄ meo libro · et tibi

melius ut nomines hanc doctrinā lo

co dissolonis diffi · uo q̄da noīauerunt ea

at resolucionem diffi aut divisionem eius sic no

minauerunt eā alii at explicationem

partium eius at detractionem eius sic noīa

uerunt eam alii ·

Hec ē species tercia doctrinarum q̄ ē rūt p ordinem et est ut accipias diffinitionem quesiti et diuidas inp̄ ei · et aspicias — unāqz partiū eius et cōple as ɔsidatione tua totū intellectu ī diges in illo q̄sito et · 6 · quod narrat ī sermone suo h̄ noīa quibz antiqui no minauerunt hanc doctrinam — unusquisque enī eorum noīauit eam noīe quo pūte dit face intelligē auditorē h̄ doctrine sz gr̄ noīa ista synonima ī hac doctrina —

Et iā conati sunt quidā sociorum erophil

lecede h̄e viā doctrine et eruditores dicti

Et q̄ quidam medicorum qui (eritheus —

fuerunt ante ipsum cognati sunt fa

ce doctrinā artis medicine p viam

dissolōnis diffi · et si ipsi ɔpleuissent doctrinā ei h̄ tn̄ dec̄ excauisset · 6 · ab

tē h̄ doctine vm ipi ɔgnati sunt illā si n̄ (ɔpleuērūt —

Cognati sunt sn̄ sententiā ɔp̄ois socii e

rophili · et q̄ sociorum archistratus et athe

niensis dicti athaleus · — —

Tales q̄ quidā medicorum q̄ ipsum p̄cesse runt cognati sunt doctrinā artis me p viam ɔpōnis ī q̄ fit īcepto ex principiis me et sentenciis scitis et ɔprimitur et exhibitur p ɔpō ne eius totū qd ē nec̄m ī medicina — v̄l solum

Et nō usus ē aliqs eorum qui fuerunt

an̄ nos ī aliq̄ suorum librorum doctrina c̄ in

cepto ē ex cognatione mentis ad finē

rei ad q̄ tēdit̄ ɔp̄uis h̄ viā sic res

q̄ exhibūt ōs artes p viam rōnis —

Vult q̄ solōne p ɔuisione n̄ ē usus aliquis medicorum q̄ p̄cesserūt an̄ eū ī doctrina artis me et signat p simonē suū · s · q̄ h̄ sententia ē res q̄ exhibūt ōs artes p viam rōnis q̄ uult p hanc doctrinā illud qd diximus de solōne q̄si ti ad librum ī eo et p̄tū et reliquis artis solōnis · qd ḡ p̄missimus ɔueniens ē sic · 6 · nō cum q̄ exemplificauerunt alii (a nobis —

Etiā usi sumus ī doctrina ī alio libro ab isto

scilicet q̄ usus est solōnem p ɔuisi

onē doctrinā ī artis medicine ī

libr ī quibz doctrinā ɔplent artis (medicine —

In h̄ ā libr nos utimur doctrina q̄ fit

ex dissolōne diffi · diffinis · ɔsrātiū ḡ incipit h̄ manifeste

doctrina a p̄ ī dignitate · et ī ɔnētia rōis

tūm sic fluit ei ī h̄ qd ipsa ɔgregat to

tam rem et facit rememorari unā

Tercia u̇ ex tm̄ dissolutione cui nunc insistimus. appellare aut̄ licet hāc doctrinā nō solū tm̄ dissolucōnē s̄ ɔ aptōnem ut quidā no minauerunt · aut resolutiōm · aut diuisōnē · ut alii quidā aut ex plicatōnem · aut expōnem · ut alii ·

Conati s̄t quidā erophilor hāc facē doctrinam · quē adm̄ eracliđ es ɔ eritheus ·

Conati s̄t et eam que scdm ɔpōnem ɔ ipsi herophili ɔ quid heristratior ɔ athenīsis athaleus ·

Nullus tm̄ an̄ nos scripsit eā que ex finis notione īcipit ex qua omēs artes consistūt scdm ratōnem ·

Set illā quid alibi pmisimus uel p̄tractauimus ·

Hic u̇ diffinitōn faciens doctrinā q̄ ɔp̄tū relique ab ea q̄ ē scdm dis solutōēz ɔ dignitate ɔ rōe · tm̄ hūn dans ē ad ɔphensionē totius ɔ me moriā eor q̄ scdm ptē · facile ei memora bilia s̄t satis ex tm̄ dis

ua
dicat capitula ɔ opti ms tm̄
qui ɔ ibale q̄dam cat

nūm
ɔ p partium ptium eius

v̄l dic̄

ꝙ ꝫ ꝓptem est quoniam valde est facile homini sua
re primo et rememorari quod addiscit
per viam dissolutionis ... ea quod diffini
to continet similis toci artis quod est diffinitio
bo et hanc diffinitionem quam vocant sb
stancialem ut distinguant autem eam
et istas diffinitiones quas vocant notiones
quia ille diffinitiones non diffiniunt res ...
per accidentia quae comitantur eas sed diffinitio substancialis dif
finit rem ex ipsa substantia eius. ...

Diffinitio illius sermonis est quod declarat rem diffinitam per res essenciales et diffinitiones nominate notiones sunt descriptiones et doctrina quae est descriptionem et diffinitionem. Et est in diffinitione partem rei et adiungit ... doctrina autem ... discernit descriptum ab aliis et ... essenciale et ... remanet ex sermone eius intellectum est ...

Tractationem autem ... partem toci scientie artis ... iam ... in aliis libris ... quibus declarant res ad inveniendum ...

Tractatum ... in quibus ... doctrina et rebus que eveniunt secundum ordinem et iam complevit eas in aliis libris ...

multis ex libris suis doctrine ... secundum ordinem eveniunt ... divisio et descriptio et ... quando dixit doctrinas ut imitaret nos addiscendam artem dialetice et faceret nos scire quod impossibile est comprehendere artem ... sine arte dyaletica nisi sit ... excellentis ... sicut ... bonitatis ... et ... solere ... perdiscunt ... huius doctrine ... arte dialetica ... aliquem hominem non errare quoniam ... perducit eum ad declarationes ... eorum non errant quoniam cum eo est ars ... formative ... defectum ... hominum ... posuit ... ad discendam artem dialeticam et facit nos scire quia sine ea non ... ars ... dicat ... hominibus ... temporis huius sermonis et bonitatis ... eius sunt famose et philosophia sic eius manifesta ... quae est de ... hominibus huius ... quibus philosophia est extranea ...

Nunc autem ... huic doctrine per doctrinam ... dissolutionis diffi... facientem scire quod nos non dicemus in hoc libro nisi similis eius quod ... secundum expositionem in aliis libris et quod ... est in eo ... quod est in eius libris ...

Clarificavit ... intentionem suam in hoc libro dicens: nos non dicimus in eo nisi similis eius quod declaravimus secundum expositionem in aliis libris et quod ille sunt sic conclusiones eius quod est in illis libris intelligimus ...

solutionis omnia eius quae continent in se totius artis capitula et compertum tamen quod ... quas nominant eorum ... huius ... notiones ... et illi sunt quae ab accidentibus diffiniunt rebus. hii non ... ipsa constituunt.

Que non secundum partem est tractatio universe medicinalis speculationis in multis aliis ... negotiis quibus expedit uti ad doctrinas ...

Set nunc ad ... incipiemus tamen ad hunc apponentes quae sola capitula et illud conclusiones sed ex explicationem demonstrationum dicetur nunc.

quod ab eo quod non sint conclusiones sed sint similes sermonibus et ipse quidem sine firmitate sine sollercia et bonitate sine scientia dixit hunc sermonem et si ipse dixisset quod sint conclusiones tunc doctrina eius fieret non secundum ordinem [...] qui quod existimat quod sint conclusiones tunc non intelligit a sermone et qui dicit quod sint fructus illorum librorum tunc iam valde elongatur ab intellectu sermonis eius .G. quod fructus sint illud quod firmamentum ex illis libris et .G. quidem narrat hanc intentionem ut dirigat mentem perfecti et discipuli similiter sis firmamentum quod fit cum eo quod est in hoc libro perfectus quidem quod firmat in mente sua rememorationem et facit eum rememorari eius quod forsitan oblitus est in dispositione scientie et discipuli quidem qui facit quod est in hoc libro artis medicine mensurat ei potentia propinqua ex approbatione ad actum cum quod incipit aliquid expandendum similiter et aspicit in aliqua particularium similiter quod erat in eo occultum post ad effectum quod complementur ei per usum artis medicine

Dico quod medicina est scientia rerum pertinentium considerationi hominis cum sanitate et egritudine et cum dispositione in qua non evadit homo sanitas neque egritudo —

Hec est diffinitio sermonis medicine qui est quia determinant intentionem medicine artis res essenciales. Et inde ei est sermo iste scientia rerum pertinentium nam scientia harum rerum est genus omnium artium factarum a principiis suppositis ex scientia alia sicut agricultura et curatio bestiarum et pastoralis scientia aliarum et medicina et doctrina eius est sermo eius cum sanitate et egritudine et cum dispositione in qua non evadit homo sanitas neque egritudo .i. diminuta determinat essencialia aliarum artium medicine ab omnibus artibus factis a principiis suppositis ex scientia alia. Et dixit quidem huius diffinitionis sunt diminute diminutione [...] occultant .G. in intentione sua quam intendunt litteram precedentem et inde litteram .b. dicit quod .b. apud Arabes significat cum rebus nec est in hoc quod semel rememoratur hominis

Et manifestum est quod dictiones alie sunt in ea secundum hoc medicina est scientia rerum proportionatarum continuarum cum hominis sanitate et rerum proportionatarum continuarum cum egritudine hominis et rerum proportionatarum continuarum cum dispositione in qua non evadit hominem sanitas nec egritudo.

Quod si genus medicine propinquius esset nominatum et differentie eius nominatis aggregatis. .G. differentia nominata et cum similiter ea cum iunctione diffinitionis. Sed quia non fuit grecum ei illud nec differentie ipsius compositum huiusmodi nominibus ut intelligatur ex eis intentio generis propinqui eius et differentie que distinguunt eam essencialiter ab aliis artibus ordinatis sub genere eius propinquo tunc autem quod in hac diffinitione est assumptum quod est contrarium sermoni Aristotilis in predicamentis quod sanitas et egritudo sunt duo contraria inter que non est medium. Ad hoc de dispositione que non est sanitas nec egritudo probatur quod quia medici nominant eas quam autem affirmant intentionem huius dispositionis per alterationem cum corpus ex sanitate ad egritudinem et ex egritudine ad sanitatem hoc etiam alteratio transit per medium quod est dispositio tertia. Quod si ipsi intelligerent ab arte in predicamentis et a .G. considerata removeretur eorum ambiguitas quod est quod artis vult quod impossibile est a corpore sanitatem et egritudinem simul removeri et fit in eo dispositione tertia in qua non sit proportio in sanitatis neque egritudinis et est [...] .G. vult per dispositionem que non est sanitas nec est egritudo dispositionem in qua inveniuntur simul sanitas et egritudo

Medicina est scientia sanorum egrorum et neutrorum

aut vna car ī vna hora et alia ī alia.
q̃ perc̄ ē car aᵗ ſm ſcimit in pimeti
om̄s aut vicīm tatis et pp illud nō
fit ut iudiciū ſit mutacōnem h̄ diſ
pōnis tēis. ſ; narrat dictōne que
ſigt̄ illud q̄ dixi et ē ſine eius nō
euadit phōi corpori ₹ exponā illud ī eo q̄
fuerit n̄ ē de ſinone
ē quia intellectus
ē ſermone ariſtotil et ē q̄ corpus
alterat ex ſanitate ad egritudiēm
et ex egritudie ad ſanitatē et q̄
in hac altacōne poſſibile ē inveniri
h̄. n. ḡra aut in ptibus corporis lō
gīquis aut in ptib; ppīquis. aut in
diuiſis horis et in vnaq̄. ſ. ſanitas
et egritudo qū alterantur ab ea cor̄
necē ē ut diminuatur et adiuat alia.
et magnificetur eius addicō uſq; quo
cōpleatur eē eius et h̄ addicō et dimi
nucō ſil' ₹ h̄ q̄ diſpōe ēcia q̄ dixit. G.
ꝯuenit et ſenē aur̄ et aur̄ quidem
nō phibuit tm̄ ne dicatur q̄ īueni
tur diſpō cor̄ ē. diuiſa ſanitati et e
gritudī. ſ. ut ſic diſpōnes in ordo
q̄r h̄ ſi grue ſuo ſit eqᵗ ordini alt'
ius ſic aur̄ dici prohibz hanc intencō
nem ſil' et G. phibz eam dicit q̄ h̄
ut ꝯuenienter et diuſitas h̄ lata ē
int eos q̄us ſit manifeſtū ſinon
et ī opinari

Et q̄ ne ītelligat h̄ ſcie ī h̄ loco ſ ītē
tōne ꝯuēm. n̄ ſm ītentōnē ppriam
Tale ut intelligat' ex eo ītētō gn̄is
h̄ quo ordinant' oēs artes fcē ex pn
cipiis ſūptis ex ſciā ubi h̄ naꝫ q̄ ē ꝯ
n̄ ppriatur ubis artib;.

Et illud q̄ ꝯtinuatur ꝯ vnoq;
hor̄ trium et ꝯporcōnat' ei'. ſ. ī ſanitate
et egritudie et diſpōne q̄ n̄ ē alia' car̄
ē vna trium ī ē. aut cor̄. aut cā. aut
ſignū. nā oīs fugīe in ē ꝯparant cor̄
ſuſcipiens ſanitatē et cām facientem eā
et ꝯſuantē. et ſignū declarās ipam
ad ſanitatem et ſm hanc rōnem ꝯpe
ant cor̄ ſuſcipientia egritudines. et
cās efficientes et ꝯſuātes eas. et ſig̃
declarātia eas ad egritudiēm. et ſilr̄ ꝯ
pant cor̄ et cā et ſignum ſignat diſpōne
q̄ n̄ ē. ſanitas nec egritudo ad illa diſpōne
Sermo ī ītellect' ē expone prē diffinis
Propa ītētō medici n̄ ē n̄ ad ſcīēd' cās
ſanitatis. deīn p ī pueniet ad reliq̄s cās.
egritudis. ī pms. deīn ad cās diſpōnis
q̄ nō ē ſanitas nec egritudo. deīn pt h̄ ad
cor̄ et nō ē ei ītētō itm ī eis pms n̄
ad ſciendū cor̄ ſana. deīn p' ad ſciend'
cor̄ eg̃. deīn poſt ad illa ſciend' q̄ nō
ſunt ſana. nec egra. et ſm hanc rōn

Scientie g̃ nom̄ cōmuīē ₹ nō ppe audire oꝫ.
Sanū aūt ₹ egrū ₹ neutrū triplr̄ unū q̄q; ꝫ
dicitur. h̄ q̄d ut corp'. h̄ aūt ut cā. h̄ ū ut ſig
nū. ₹ ei ſuſceptibile ſanitatis ē corp'. ₹ efficiēs
aut ꝯſuans eā. cā ē. ₹ declarans eam ſignū:
₹ oīa a' h̄ uocāt helenes ſana. ſcdm ū eūd' mod'.
₹ eg̃ ₹ ſuſceptū egrm̄ corpu ₹ efficiētes ₹ cōſuā
tes egres. cās. ₹ ſig̃ declarāīn. ₹ neut'. ſcdm eam
dē ratōnē. ₹ corpu ₹ ſig̃ ₹ cauſas.

Et ſcdm pmā q̄d rōnē ſciā cor̄ ſanar' ē
medicinal' poſt illā aūt ₹ aliar' ſcdō q̄d ₹ egrar'.
₹ tcio neutrū. ₹ p' h̄ corpor'. pmū q̄d ₹ h̄ ſano
rū. deīn egror'. de hinc neutor'. ₹ de ſignis uō
ſcdm eand' rōnē. ſnacionib' uō pu' q̄d corpo
rū cognicō ex ſignis manifeſta ē. p' h̄ ū ₹ car'
cār' inuentō.

erit nos signorum: in operationibus. Secundo non est in
primis in dispositionis corporis cognitio per signa. Deinde
postquam est inventio causarum sanitatis corporis et egritudinis
(S)ecit nos scire in hoc sermone differentiam earum
conferentiam in doctrina artis medicine et
in operationem per illud quod diximus ex
eis et quod dispositio in eis est secundum quod dixit primum
cognitionis consultum operationis et post
operationis consultum cognitionis. Et sermo
eius intellectus est et nos exponemus
dictionem eius et primus explanationem qui
dividit partes diffinitionis medicine ut di
rigatur [mea?] per illud in eo quod est post
illud. Dico quod causarum sanitatis .ii. sunt modi. v
nus eorum est causarum facientium sanitatem
et ille eedem sunt cause sanantes egri
tudinem sicut curatio medicine. et alibi et
canon harum causarum complevit doctrinam in
libro de ingenio sanitatis. et mo
dus alter causarum conservantium sanitatem et
canon harum causarum complevit doctrinam
in libro de regimine sanorum. et doce
mur in hoc libro artis parve quod medici perveniunt
per causas sanitatis ad causas egritudinis in primis
deinde ad causas dispositionis tertie [et sunt] neutre
causis sanitatis et [illegible] causas egritudinis
et causas dispositionis tertie sicut premisit illud
in libro sectarum. et cause egritudinis sunt
tres: et causa antecedens sicut repletio. et causa re
tentiva ut coniunctiva sicut putredo
faciens febrem et causa primitiva sicut ca
lor a percussione obviatio caloris solis aut
solis aut frigoris aeris et secundum hanc simili
tudinem sunt cause dispositionis que non est sani
tas neque egritudo. deinde docet quod medicus prepo
nit et post cognitionem harum causarum ad co
gnitionem corporum sanorum. Deinde egrorum
post ea eorum que non sunt sana neque egra.

— et ut causis sanitatis
tio

deinde dicit quod secundum hanc viam et tres signorum
scilicet incipit medicus ad cognitionem signorum
sanorum. post signorum egrorum. deinde signorum
dispositionis que non est sanitas neque egritudo. de
inde dicit sed in dispositione operationis non est
in primis nisi dispositionis cognitio corporis per signa. scilicet
incipit medicus qui vult operationem medicine
et scit dispositionem corporis per signa. tunc
si invenerit in eis signa sanitatis conservat sani
tatem eius. vel si invenerit in eis signa sani
tatis conservat sanitatem eius. Et si in
venerit in eis signa egritudinis aut dis
positionis que non est sanitas neque egritudo
curat egritudinem eius aut curat
illam dispositionem. deinde dicit post quod est
post illud inventio scientie causarum sanitatis
corporum et egritudinis eorum. scilicet postquam
cognoscit medicus dispositionem corporis in
venit scientiam causarum sanitatis aut conser
vantium ex eis aut facientium. conservan
tibus conservat sanitatem eius. et contrariis
sanat eius egritudinem. et postquam com
plevit Galienus explanationem diffinitionis
medicine ad partes singulas istas et doctrinam
que docuit nos esse earum complevit in dispositio
ne doctrine et in dispositione operationis ince
pit iterum dividere unamquamque earum et expla
nare eam ad tertiam et dixit.

al' causarum iii sunt
post sanitatis
in dispositione
et [illegible] ince
pit etc.

(E)t unumquodque quod efficit aut conservat aut signum
quod recipit dicitur secundum unum duorum modorum aut
absolute aut in tempore presenti et medicina
vero est scientia salubrium et absolute dicitur secundum
duos modos scilicet ut in pluribus dispositionibus
et eorum utrumque medicina est scientia
(S)ermo eius ex eo quod efficit relative
(n)ichil causas efficientes sanitatis

(S)et quoniam efficiens et declarans
et susceptivum dupliciter unumquodque dicitur
hoc quidem simpliciter hoc vero ut nunc. sciendum
est utrorumque scientiam esse medicinalem. et
ipsum vero simpliciter dupliciter dicitur hoc quidem
ut semper hoc vero ut multum. et est utrorumque
horum scientia medicinalis

tegni

+ aut consiliat tollat ut | sp oniet quod non est sanitas nec egritudo
uel' conseruat sanitatem | + sermo eius autem significat uult signa rei tam signa egritudinis + signa sanitatis + signa
+ tollat ut uel' causas | dispositionis tertie + sermo eius autem recipit uult corpus + c. ... uult sic hnt
conseruans causas retinentes egritudinem + c.

et sunt sanitatem infirmitatem. et tollentium cause contrarie eis cause efficientes egritudinem. et cause efficientes dispositionem que non est sanitas nec egritudo. et sermo eius autem significat quod non uult impedire operationes uult significare et sunt causa significationis sanitatis sive egritudinis et signa dispositionis tertie. et sermo eius autem recipit uult corpus quod autem remanet in sermone eius intellectum est. et sermo eius est scientia corporum omnium uult rememorari nos quod ille res sunt explanate diffinitionibus medicine et quod ita sit tunc medicina est scientia omnium corporum et propter ea que dimisit in sermone suo illo rememorari dispositionis tertie incepit ergo exponere eam ... ita et dixit. — —

Quod autem non appropriatur ad sanitatem nec ad egritudinem simpliciter sit causa aut signum aut corpus. siue dicatur absolute aut in tempore presenti unum quod sunt tres modi. et unius corporis ... sit appropriatum ad ad utrasque ... aut duorum contrariorum et sit ut sit appropriatum uel ... sunt et tertius ut non appropriatur ad unum eorum quam ad alterum et sit ... harum unum dicitur sunt contraria duo. aut non appropriatur ad unumquodque duorum contrariorum

corum equaliter. aut appropriatur ad unum corum plus quam ad alterum. — —

Res appropriate consimiliter ... sunt ... cum corpore et signum et quando multiplicantur consanitate et egritudine et dispositione que non est sanitas nec egritudo proueniunt ... ex eis illud quod appropriatur. et contrariatur contra hac dispositione et remanent ... quando multiplicantur contra absoluto semper. et cum absoluto sunt plures dispositiones et contra tempore presenti proueniunt ... Et quando rememoratur in hoc aphorismo capitulo dispositionis rerum appropriatarum consimiliter contra dispositione in qua non euadit homo sanitas neque egritudo. et dicit quod hec dispositio est tertia neutralitas in rebus significatis et sunt significatiuum diuiditur in duas partes. et sunt eorum est duo quando sit hec dispositio ... que quando multiplicatur contra mixto rerum appropriatarum consimiliter contra eis proueniunt ... si non diuiditur sunt aut xii. quando multiplicantur illud contra absoluto semper et contra absoluto sunt plures dispositiones. et contra tempore presenti proueniunt ... xxviii si non diuiditur sunt xxxvi. si diuiditur sunt ... tu potes ... istas dispositiones in tabula et excitabitur per illud mens tua et uerificabitur ... perveniunt ad quod diuidit diffinitio medicine — ∴ si diuidatur

Et in enunciatione totius diffinitionis hec est locus dubitationis quoniam determinare oportet quod est quod nos quando dicimus quod medicina est scientia rerum consimilium

16 Neutrum uero + causa + signum + corpus + quod simpliciter dicitur + quod ut nunc. tripliciter uniuersum quod dicitur. hoc quidem eo quod neutrum contrariorum participat. hoc quidem eo quod utrisque contrariorum equaliter. hoc autem eo quod aliud quidem hoc. aliud hoc. horum uero ipsorum secundum. secundum duos modos dicitur alium quidem participando utrorumque contrariorum equaliter: alium uero amplius altero.

16 Est autem de toto tractatu dubitacio quedam secundum locutionem quam et ipsum oportet declarare. in eo enim quod dicat medicinam esse scientiam sanorum + egrorum + neutrorum. significatur quod de + omnium particularium. significatur autem + quidem. significatur + equaliter. sed omnium quidem est impertransibile est + impossibile. Quorundam uero imperfectum + non artificiale. Qualium uero + artificiale similiter est + sufficiens ad omnes particulares artis quas licet quoniam dicimus in medicine difficile.

de sanitate et egritudine et dispositione que

non euadit sanitas neque egritudo hoc ut

intelligatur ex hoc sermone quod est scientia

omnium causarum et hec ut intelligatur

quod scientia quarundam causarum sit quibusdam
[alibi]
et hoc ut intelligatur quod in scientia est rei que ex
[aliqua intrinseca]
eis inquiritur secundum esse omnium causarum non comprehenditur

henditur neque continentur neque perveniuntur ad

id est esse secundo quod causarum est diminutum et non
[huic arti] [que]
assimilatur in artificiali esse quod est ex eis intrinseci
[medicine]
secundum scientia assimilatur huic artis et sufficit in omnibus

rebus medicine partibus et hoc est intentio in diffinitione medicine
[medicine]
Tunc G. rememoratur diffinitionis predicte

medicine suam divisionem a dictione in eo quod preterit

ut faceret scire scire aspicientes quod

non oportet ut attendat ad dictiones quando re

manent intentiones intellecte comprehense

se. deinde dixit dubitationem et fecit

scire quod intentio scientie que accepta est in medicine

diffinitione cum tamen sint difficilia medicine conveni

alia est scientia est rei scientia inquiris ex partibus

medicine quod est quoniam individua et illorum xviii.

et xxvi. sunt infinita. et hoc quod apparet per id

quod ostendimus in tractatu primo libri nostri de

iuvamento et doctrina artis medicine

quod iactantia modernorum dicentium virtutem

mirabolanorum et aliarum medicinarum et

infirmitatum individualium novarum est

vana: individua accepta in medicina

sunt infinita si non comprehenduntur neque

continentur neque perveniuntur ad ea sicut

dicit G. et non sufficit in eis nisi ut sint

apud nos canones et regule quibus pro

bemus totum quod occurrat nobis ex eis sicut

G. quod dicit de medicinis simplicibus in

libro suo et in ultimis medicinarum non est nisi exempla

exponentia doctrinam eius in secundo. tractatibus

eius primis quod G. diximus in libro illo quem

eius est sententie G. et postquam docuit nos

intentionem medicine et explanavit diffini

tionem eius ad partes suas et infirma

vit ad narrandum eas. [illegible] ergo id est et

fecit nos scire quod medicina est scientia est earum ex

inquiris scientiam suam quod medicine est canones

quibus sunt et intelliguntur quorum res

ex partibus eius inceptis in hoc nunc facit

ret intelligere [illegible] partem medicine ad quam

explanavit diffinitionem medicine et incepit

ex illis canonibus corporis suscipientis.

Incipiamus igitur nunc rememorari corporis sa

nitatem et egritudinem et quod non est sana neque egra. quod

est. et deinde in secundo rememoratione signorum et

Sermo iste intellectus est et signa eorum.

neutro hoc dictionis egra. et dictionis istius sana est
[sana id est sanativa]
Dico igitur quod corpus sanum absolute sanum est

id quod nominatur eucraton et est id quod
[eucraticon]
ex intentione eucrasis siue est sui temperancia

complexionis membrorum suorum simplicium
[consimilium]
[primorum] priorum. et equalitatem compositionis [illegible] ouo

sitorum ex illis et corpus sanum nunc est id quod est

vocatur absolute eucraton et id est fabricatum quod prius

creationis in ventre matris sue

Incipiamus igitur accidere primum quomodo sana et egra et neutra con

tingit esse extra. post hoc non de signis et causis orationem pertinemus.

Sanum est autem simpliciter corpus eucraton quod extimus ex genere

tem in simplicibus et primis predictis. consequente non huius quod et huius

compositis organicis. Sanum non ut nunc est corpus quod est presens tem

pus est sanum. est autem et hoc est quod sanum est corpus eucraton et consequente non

est optimam eucrasiam et consequentem. sed est propria ipsius sani corporis

eucrasia. semper tale est maxime eucraton. et maxime consequentem ut nullum

non ab optima compositione derelictum est et tamen non multum.

[margin notes:] = [illegible] — hec incipit [illegible] de corpore — ex de [illegible] — = id est [illegible] sani corporis [illegible]

membra simplicia et composita differunt quia membra similia sunt quorum partes et totum ... quorum partes carnis est caro ... non sunt membra instrumentalia quorum partes manus non ... manus

ita in hora presenti et hec etiam in hora in qua est
sanum temperate complexionis equalis compositionis et
rumpet eius temperancia et ipsius equa-
litas non sunt secundum meliorem dispositionem
et equalitatis (alias) hec est ei temperata ... corporis
sanativum. eucrasie quod ex eo est in se
per est in ultimo temperantie complexionis et com-
positionis et quod ex eo est in pluribus dispositi-
onibus ita est illud quod minuitur a meliore
dispositionum diminutione non multa

Postquam explanavimus diffinitionem medicine ad partes suas et docuit disciplinam qua scietur illud cum scientia ex eis incipit hinc exponere unamquamque partem diffinitionis medicine et ex istis sunt corpus sanum in specie. hec autem sunt quae ipse determinavit ea sunt divisa sana quidem pauli autem docent quia sunt tria et in illud incipit in hoc sermone exponere unumquodque aliorum et proiciant sanum semper eucrasie simplex ut significat et per dictionem hanc eucrasiam equalitatem sanitatis et exuberantiam eius et significat per dictionem compositionis commixtionem aequalitatem qualitatum quatuor que sunt calidi frigidi sicci humidi ad invicem et significat dictione plana simplicis hec dico cum est in ossibus in nervis et arteriis secundum quod ipsa est nomen generis per eam quod est simplex et impossibile ut componatur cum alio et membrorum similium partium esse membrorum cuius partes sunt similes toto et nomen earum sic in alba

= generis
eam earum
= hoc de toto et ... complexio
et voluerunt

hec
= ylam sanum simpliciter alii plana simplex.

nomen eius. verbi gratia hec frustum ossis est sine dubio os (simile)
ossis et nomen eius est os sic nomen ossis toti
eius et hec frustum carnis est sine dubio caro (consimilia)
carnis et nomen eius est caro sicut
nomen carnis totius et hec frustum vene
est sine dubio vena consimilis vene et nomen eius est vena
est vena sicut nomen totius vene. et
membra quidem partium similium sunt multa. sicut
os nervus vena arteria pinguedo cartila-
go caro et cutis et instrumentale
est dictum quod significat apud medicos membrum
compositum ex membris similium partium et in-
tentio est eius quod est instrumentum
anime existentis in corpore quo efficit
quasdam operationes suas et membra quidem
instrumentalia sunt multa sicut cerebrum
cor epar et testiculi stomacus splen pulmo
renes vesica oculi aures nasus os ma-
nus pedes collum pectus dorsum et complexio
membrorum compositorum est composita ex complexio-
ne membrorum partialium consimilium ex quibus
componuntur complexiones autem membrorum consimi-
lium partium non sunt res una et eadem
(sed) complexio ossis est alia a complexione nervi
et complexio vene est alia a complexione arterie et
secundum hoc exemplum unicuique membro consi-
milium partium est complexio propria que non convenit
est generis complexionem suam propriam provenientem
ex complexionibus omnium earum. complexio temperata non
declinat complexionis ossis et nervi ad frigiditatem
temperatur declinatione complexionis arterie et
carnis ad calorem et cutis quidem in
hec membra similium partium est temperate
complexionis. proprie cutis interioris partis
palme quoniam est consequens complexionem suam propriam
ad hec complexio fit divisa per diversitatem
etatis et regionis et operationis et aliarum.
manifestum est ergo quod complexioni unicuique mem-
brorum consimilium partium est latitudo et sa-
nitatis que est non solvetur eius complexio earum
propria. ergo sanitas in complexione est necessaria

consimilia
arteria toti
= frustum carnis toti similis est
sub hoc ... ibid alba carnis
et complexio
l. proprium

Assungia et pinguedo et venes
vena dicitur per consimile et per ... arteria
pinguedo ... et similibus partibus est vene
... cutis ... pinguedo et organa
cartilago non ...

tēnēs cplōnes mēbrorū cōsilium pciū
.s. ut sit sm̄ senectā ex ppocōe cplōnis
osis in etate puericie ad complexi
onem carnis sic cplō est ad eam in
etate iuuentutis uł adolescencie et
(rau) in etate senii et sm̄ h̄ exemplum ī
reliquis. q̄ł sanorū corpora ipse cplōnes (disp̄o nib;)
membrorū silium pciū sunt sm̄ ppocō
ntatē unā et h̄ ppocōnalitas quidē ē
temperancia q̄ł uinet meliorū illī ne
talium cpōitorū ex membris silium
pciū ē cpōdo ppria in suis rebz quātū una
(al' cplex) ē suis. scdā qualitas etiā forā. et quā
(tal' cal' q̄ta) tasitas. et cālitas cpōnis est eorū ē
ut saluetur ei cpō ppria sua sm̄ magnitu
(s' cplexius) eorū. sit et manifestum ē q' qualitates
eorū fiunt diuise. nā ipa nō cessant au
geri donec cōpleatur ultimū terminū ad
(siue) olescencie. deinde stat augmentū eorū.
cālitas q̄ł cpōnis ē semp ut remane
(s' cplōis) ant sm̄ pportionatem unā in partica
tibz suis. qui q̄ł agitatur ī corpore bon
no ut sit temperate cplōnis equalis cpō
nis. tunc. uocat illud meliorem for
mam corporis. et iam oīsium ē qd
meliori formarū ē latitudo. nō lati
tudo. sr iozis uł inferioris q2 ia hēret
(si ēet eq̄uo ad diui̇a) intensionem et remissionē latitudo si
ad diuisa equinoctia. s. ad corpus sa
num eum sanā et signū sanū. nam u
nūquodq; illorū dē sanū sep tale sim̄ ī me
(al' attingit) liore forā. et h̄ contingit ī multiph
catōne dispōnū que conuint ipsi dirigit
tur latitudo lata cpō ex duobus
.s. temperancia cplōnis et cālitate cpō
nis et qñ minuit cplō a temperancia aut
cpō diminuitōeque nō minuit dē illa
apēc adhuc ē talis q̄ nō uidet impedi
(apparēte al') re opatōnes diminutōne q̄ minuit (Tinais manifesta)
(quibz min̄ unt tunc ia corp' minuit a meliori forā) uł manifestatur tunc iam minuit eē
a meliori formarū. et q' ē ita sanitas

(firmitudo)
eius et ē firma cōmpita firmitudo est
ē inf firmitudine sanitatis corpo
ris q' ē in meliori forā. s. sanatiuū corpis (sanum)
et ip̄ illud ē h̄ corpus sanū sm̄ plēs meliori (forma)
dispōnes. s. in plibz etatibz et regio (rū. s. sana)
nibz et opatōnibz. et silibz ill'. ipse eī tamē
intelligitur dispōnes has res et eaz
cpōes et qñ diminuit cplexio et cō
pō diminuitur plima donec fiat eē
susceptiui egritudinis nō nominatur sa (tunc)
nū nisi in hora psenti nam in hac
hora sic cplō in eo et cpō sm̄ ppinquiata
aliquam ppriam. s. infa cālitatē suam
in pluribz dispōnibz et manifestum
ē q' sanitati est corporali ē latitudo q̄ (et ea ad hac dispositionē)
ē preter latitudinem eius. ī eorū alio
nam sanitas [illegible] ē alia a sanitate claudi

Et eorū egrotatiuū ē illud q' natū
ē a r cplōnē mala meliorū silium
pciū aut sm̄ cālitatem membrorū
talium
ultimum [illegible] a sm̄ duas res sil' (absolute)
Una potest puenit q eorū sanc ad eorū
Sanū in hora psenti et apparet qd
h̄ eorū ē male cplexionis aut cpōnis
aut utriusqz silr̄ qua nō puenit (ui)
ad ipsum. h̄ cālitas quedam ppria in hora
in q̄ ē sanū declatur sm̄ q' h̄ ē ex cor (tatiui)
poralibz q' ē egrotationis tunc magister
tuus ppalauit et ipse simone ē na
tū aut sm̄ cālitatem meliorū
officialium. aut sm̄ ambas res silr̄
egrotatiuū quidē nō ē egrū. h̄ est p
illud ad quod operant egritudines ex
causis infirmantibz ē eius debiles sit
aut pte. et nō fiunt in eo q' ptitū oīs
sum ei h̄ corpus uł ex ipō h̄ nō manifes
tamq ipsum in uerbis diffinitionis fortis
[illegible]
minuant

(c) Egrū u' corp' simplr ē q' ex egria
rōe aū distinctū ē in hys q̄ siles
hūt ptes. aū nō cālē in organis.
aut in utrīs simul.

dicit in vestigio loca / inq̄ declarat ei

g̃ declarativ e ei

Et corpꝰ egrotantie ē id qd̄ infirmū i hora i q̄ dr̄ qz ē ita et h̄ etiā i hora i q̄ dr̄ qd̄ ē infirmū ē aūt male cplōnis i mēbris sīlibꝰ pꝛ prīcipiū · aut ab eq̄litate egssiuy i mēbris officialibꝰ · aut aggrat ambas res simul et corpꝰ egrotatiuū sēp ē id qd̄ natū ē cōplōnē longinq̄ ab eq̄litate i mēbris simplicibꝰ prīus oībꝰ aut unione vocatās corpꝰ aut q̄ꝛ sīlimibꝰ aut sm̄ cplōnē lōginq̄ ab eq̄litate i mēbris officialibꝰ oībꝰ · aut innouatōne corpꝰ · aut q̄ꝛ sīlimibꝰ corpꝰ neo egrotatiuū i plibꝰ disp̄ōibꝰ ē id q̄ iā diminuit et nū diuy ɔsequit disp̄ōnē mediam

Narrauit Ga. i plibꝰ diffinitōnis corpꝰ infirmū et multiplicauit ipm̄ p absolutū semp et p absolutum sm̄ plures disp̄ōnes · et p tempus p̄sens · et sic i cepit in corporibꝰ sanis a meliore corpꝰ oīum · silr̄ in corporibꝰ infirmis icepit a meliore corpꝰ oīum ut corpꝰ infirmū in hora p̄senti tm̄ ē i alia hora sanū aut infirmū aut i disp̄ōne q̄ nō ē sanitas in infirmitas et i aliq̄

Egrū uo ut nc̄ ē corpꝰ egrotans in q̄ tp̄e dr̄ tale eēns manifestū ē at q̄ i h̄ ē q̄ tp̄e dr̄ eē egrū at dissipatū ē mīles h̄ntibꝰ ptes · aut iēq̄le in organis · aut iut h̄ et sp quid egrū ē corpꝰ ex gñatōe aut dissipatū satis eēns in siplicibꝰ pticul · at in oībꝰ at i quibꝰdā · aut mar dñantibꝰ at i meq̄le i organis · similr̄ i i hīs aut in oī bꝰ · at ꝗbꝰdā · a mar dñantibꝰ at i meq̄le organis · ut in istū ū egrū ē corpꝰ ab hī malia dē lictū nō dū ū in medio ɔstitutū.

corpꝰ infirmū semp ē i tota uita sua infirmū et nō ē ei hora in q̄ dicatur qz ē sanū et corpus egrotatiuū i plibꝰ disp̄ōibꝰ ē et infirmū in plimo uite sue et malicia eiꝰ ē minor malicia corporis egri semp · et sermo eiꝰ nō ɔsequitur ad hūc disp̄ōnē mediam · s · corpꝰ que nō sunt sana · nec infirma semp sunt meliora · etiam q̄ declaratū ē q̄ melius corporum infirmorum ē illud q̄ est infirmū in hora p̄senti et sanū in alia · deinde qd̄ ē infirmū i plibꝰ disp̄ōibꝰ · deinde q̄ ē infirmū sēp h̄ ei corpus ē in deteriorībꝰ formis sic corpus sanū ē in melioribꝰ formis et a fine eiꝰ lōginquū ab eq̄litate ē intellectum · quia multe malicie cplōnis et malicia cpōnis · malicia quidē cplexionis in mēbris sīlibꝰ prīcipiū · s; malicia cpōnis ē i uno eiꝰ ex quo cpōnitur mēbrū officiale · aut i figura eiꝰ aut in loco aut in situ — est in mēbris sīlibꝰ

Iam diximus qd̄ corpꝰ qd̄ ē sanū in egrotatiuo ē modus q̄z unū ē q̄ nō sit i eo nisi una duaꝝ disp̄ōnū ɔtrariaꝝ · sm̄ ultimitatē ipaꝝ et sed i eo aggregantur · due disp̄ōnes et cū nō sint i eo una duaꝝ aliquā et alia aliā · corpꝰ neo qd̄ nō ē sanū in egrotatiuū sm̄ intētōnē pmā ē mediū p̄ seruitatē et p seruitatōnē i illud qd̄ ē i ultimo sanitatis · id qd̄ ē i ultimo egritudinis.

Quū aūt neutrū ē corpꝰ duplr̄ dicebat h̄ qd̄ eo q̄ neutrum eēnat disp̄ōnū ptiaꝝ · h̄ ū utr̄ · h̄ aut eo q̄ alīn q̄d h̄t alīū ū h̄t · Scdm̄ pmū qd̄ sigtatū neutrū ē corpꝰ mediū uo eēns sanū corpis i egrinū.

ut scit est melius corpus e contra p albumem qui neuit i corporis ptis distīte · sz ɔfuse principat · ut cē in sanū in egrū

9 mixta qd' ita sit 9fuse adinvicem · qd n dis
aliqd tempore
tinct' ... p se ee · et h i toto ... egritudi-
Que dispones sunt 9rie · sanitas et ifi'
mitas et ultimu sanitatis meliore fort'
tu et ultimu egritudis e derior fortur ·
et dimisit dispoinem q no e sanitas in
egritudo t'bus dimisionib3 q2 Sua e
ut no sit in eo nec Sua ex sanitate
et egritudie · sm ultimitate ... dix
in h quod est quia e mediu sm Sita
tem · et spet' uitatone int' meliorem fa
mam et deriorem ... logitudo eius ab
Sinagi eam e logitudo Sua suget g'
p illud q' sanitas in eo e 9mixta 9 eg'
tudine · sic' olim 9 aq' et vini ab alte
discinnti · et sa e ut agitantur sani
tas et egritudo sil' in eo et h e si sint
qdam mest' sana et quedam eam ifir
ma · et t'cia e ut sit qua sanu qua ifir
mu · determinauit g ... i d qd' no diuisifica
tur sententie ... in h quia no e int'
sanitatem et egritudiem · dispo alia e
9lis i gne · et isti modi t'es qui multi
plicantur 9 absoluto semp et 9 absoluto
in plib3 dispoib3 et 9 tempore psenti
pertinent · et ipse explanat i d i h sinone —

Et i d qd' d2 q2 e sinone absoluto e na
tu sm illa forma et illud qd' d2 q2 e
nc e i d qd' e in hora psenti · mediu Sbo
qd' e int' sanu eorum et int' egru eorum et ex
eo qd' d2 q2 e ita sinone absoluto e
qd' e ita semp · et e i d q' remanet i oib3
etatib3 sm illam dispoinem et ex eo qd'
e i plib3 dispoib3 et e i d c' accidunt mu
tatones quedam et corpus quod no e
sanu nec egru sm intentonem scdam
e i d qd' e natu sm agitatone duarum dis
ponu 9riarum i eo aut i Sno mb' a' i m
bris diuisis etiam menbro quide Sno
qu e i Sna duarum spem 9rietatis int'
9trarie efficaciones tempant · aut qu e
tempatu i duab3 spb3 sil' 9emptu sit no
cumentu i forma sua a' i 9positure sua a' i mo
petu suarum · aut i suo situ et qu est
sm 9ulsionem al' illi alius q' in illis 9uenit e
saluu i oib3 eius partis aut i qbzdu eorum 9emp
tum est lapsum i 9plexione sua i mem
bris Sbo diuisis p de e c' illo al' 9 illo ut aggreent
eorum Sm duo 9ria i oib3 spb3 9rietatis ·
et qd' e ita semp e qd remanet i oib3
etatib3 sm illam dispoinem et qd' est
ita i plibus dispoib3 e i d c' accidit mu

Et h' quid simplr' tale e · quum ex g'uiatione tale 9stitutu e · h u ut
nc q' ip' i psenti t'pe mediu ut existit t sanissi' cor'is t egrimi · et uo
q' simplr' e h qd' sp tale quum in oib' etatib' l' sp ma' p mani tale h
u ut mlm qm mutatoes qs d amplens S uo b sigtatu neutri et
cor' 9rijs simul' dispoib' pncipuis ex g'uiate a' b una pte · aut b duas
ptes differentes · Scdm una qd' · si b altiz 9ppm euction fuit l' effitor effe
al' ec ... 9litatu · a' b utriqz qd' · Sz 9 fortitone a' magitud' · a' num pti
clam a' pone lapsu t eq · In hys qd' correctu omnb' aut mqb d · m ...
is delinqus · m diffinab' uo ptib3 t b oms 9ppones p' a d 9uor pncipa
te simlr' sp qd' tale e b oms etates manes sile · ut mlm u e q' t pm
utas b d · ita u t q' ut nc neutri cor' b sigtatu
a' eo q' e una pte heat sana · h uo eg' a' in
heaetu ei · a' a' ptes differentes · Scdm uo tatu
sigtatu neutri et cor' q' quid in sanu mo uo
egri ipte fit qbus 9padm aliqb3 in heat puis
quid ... s mos e adholescentibi u fas · egr
l eq · in uno u t'pe ita neutri ut q d no 9tigit co
siste · Scdm uo latitud' 9tigit · Sam' uo qm
nuc dupli' d2.

tuto et sibi etiam cor. quod dicitur quod non est sanum in egritudine ut secundum intentionem secundam aut est et quoddam eius quod est in eo sanum et quoddam eius egrum in membro uno aut est in membris diuisis et cor. quod non est sanum nec egrum secundum intentionem tertiam est id quod est quandoque sanum quandoque infirmum sic accidit quibusdam qui dum fuerint sani et postquam facti sunt adolescentes infirmati fuerint aut egri in hora autem una non est possibile ut sit cor. secundum hanc intentionem sanum et infirmum quia si tu estimaueris hore latitudinem et iam possibile est et nos quidem scimus quod hic dixit secundum duos modos.

Quoniam sine apparens est ultra non fit diuisio dispositione que non est sanitas nec egritudo de sententia et plurimum hic sermonis est intellectum secundum est in eo dictum per dictionem indigens exponere ex illo est sermo eius ut nam hic significat apud medicos horam presentem et significat apud philosophos punctum diuidentem inter tempus preteritum et futurum et hora presens apud medicos dicitur secundum duos modos unus eorum quantitas prima et ypocras nominauit hanc horam tertiam et alius est quantitas eius ampla sic ille dies aut sic ille annus aut ille iuuenum

apud medicos hora presens significat apud philosophos punctus est — modus est

sic hec septimana aut sic ille mensis et est et ex illo est sermo eius qualitates actiue ille due qualitates sunt calor et frigus. Caliditas quidem nominatur actiua quoniam separat partes eius cum fit conueniens et propter illud diffiniunt eam quia ipsa separat res diuersas et diffiniunt eam autem quia aggregat res homogeneas frigiditas uero nominatur actiua quoniam ipsa aggregat partes eius cum fit conueniens et prohibet eas propter actionem et propter id inuenimus quod ipsa congregat res. qualitates autem passiue sunt humiditas et siccitas humiditas uero nominatur passiua quoniam propter eam fit facilis passio eius cum fit conueniens sed siccitas nominatur passiua quoniam propter ipsam fit passio difficilis eius cum fit conueniens et dicitur species una est species qualitatum actiuarum. aliarum qualitatum passiuarum.

Iam determinauimus ergo corpus sanum et egrum et est quod non est sanum nec egrum et ordinauimus secundum quot modos unumquodque est eorum et quaesiuimus sit unumquodque eorum determinatione sufficienti et oportet ut sequamur illud rememorando ea sic.

Iam determinauit quod corpora sana sunt et infirma et quod non sunt sana neque infirma nec etiam egrotatiua unum sunt quia omnia corpora assumpta in diffinitione medicine cognitione disposuit ergo compleuit et incepit hic in cognitione signorum corporis.

Dico quod quod signorum etiam alia sunt sanitatis alia sunt infirmitatis alia dispositionis que nec est sanitas nec egritudo signorum quod que sunt sanitatis sunt quae significant sanitatem uel alia

Sanum uero et egrum et neutrum corpus quotiens dicitur et quale unumquodque est sufficienter determinatum est. De signis uero deinceps dicendum est.

Sunt autem et hec in proxima quidem quedam presentis sanitatis et significatiua et future pronosticatiua et prius facte rememoratiua. ut preterita

i. sit ... debitum ...

tatem presentem que indicant eam aut
(sic aut vel eius) que rememorantur eam preteritam fuisse —
Signa sanitatis presentis sunt ut currant
operationes secundum quod est eis natura absque
prohibitione. et lucrum horum signorum est
ut confidatur secundum quod ipsa est (sanitas) et quando videt
medicus quod aliquid corporis corrumpitur in ... ali
quo inquirat ablationem eius et permutationem
ipsius donec remaneat sanitas secundum dis
positionem suam et signa sanitatis indicanti
a sunt ista quorum fortiora sunt signa
vehementie virtutis et convalescentie
eius post separationem. deinde signa digestio
nis. postea scilicet unus salutis et hec quidem
signa indicant adventum sanitatis in
dispositione egritudinis et lucrum horum signo
rum medico quid est quoniam confortatur per ea
seipsum et preparatur et ut conveniat
de conservatione sanitatis et firmat quod fidem spo
ponderit de eo quod in contione fuit et infir
mo quidem quoniam indicat eius medicus
illud quod videt et indicat et faci
t eos scire salutem eius et quando evadit
ex egritudine sua fit bona fama eius
et extollitur cum in nationibus suis infir
mi et signa sanitatis rememorativa
sunt illud quod sciat medicus de dispositione
sanitatis aut infirmitatis. scilicet qualis fuit
complexio corporis eius ex forma eius in varietate et
consuetudine et aliis quod si medicus non
fuit sciens infirmum ante egritudinem
eius tunc ipse indiget ut discat per inter
rogationes et estimationem qualis fuit
dispositio eius in sanitate donec sciat per illud de
terminationem corporis a sanitate sua sicut si
interroget de appetitu eius quo appete
bat cibum. aut quod suscipiebat ex eo
et in qua hora suscipiebat eum et quando egri
no sunt paroximi et interpolationes in quibus

(Margin: vel corrumpitur / rupit / mutatio / = omnium / + in dispositione egritudinis et convalescentie qual / consigna / vel preparatur / + fuit / vel narrationibus / = al' ante infirmum et / vel appetitu)

pronostica ... debitum motum humoris / ... proportionalitatis humoris / ... maturationem humoris

in principio et interpolatione

cadetur infirmus. cibetur in hora consue
tudinis sive in sanitate dum non prohi
beatur ab illo incepto paroximi et significatur (vel sit)
gatur ut interpolatio paroximi in hora con
suetudinis sive accipiendi cibum deveni
at illa hora cibus secundum fiduciam. —
(hora quietis)

Et signa egritudinis sunt que signant e
gritudinem presentem. aut indicant egri
tudinem que erat (preteritas) antiquitus fit aut re
memorari faciunt eius quod fuit. — ablatio ...
Signa egritudinis presentis sunt re contrariam
sistentia egritudinum et lucrum
horum signorum est cognitio egritudinis
quare resistitur ei cum eo quod est ei contra
rium. et signa indicativa egritudinis future
sunt diminutio operationum a dispositionibus
suis et sermone absoluto mutatio
operationum a dispositionibus suis naturalibus
et lucrum horum signorum est ut antecedat
medicus cum pronosticatione et enarret
corporis aut mutet illud quod accidit vel sanum cedens
eo. donec prohibeatur per illud casus
corporis in egritudinem et signa que re
memorari faciunt egritudinis ante (sicut decoloratio)
eius quod precessit ex ea sunt multa et (extenuatio et)
sicca et lucrum eorum sic dixit ypocras est (debilitas)
ut confidat de eo infirmus. et sint ut con
mittat se in manibus eius et sit ei po
tencia curandi eum secundum quod oportet et appa
reat sollertia eius cum arte et bonitas eius scientie et alia que est
(vel sic illa — sic illa)
Et secundum hoc exemplum signa disposi
tionum que non sunt sanitas neque egritudo
sunt que significant illam dispositionem quando est presens

Iam igitur signa et presentis egritudinis demonstrati
va et future pronostica et preteritis rememo
rativa.
Secundum vero hoc et neutrum et que neutrorum dis
positionum demonstrativa et pronostica et reme
morativa et sic signa sunt ad quedam sanam et
non ad quidam egrum declarativa dispo
sitionum et hec quod secundum tempora sunt in sanis et
egris.

aut indicant eam antequam sit aut
rememorent ei postquam fuit et
sunt alia que omnino non significant
aliquam dietarum dispositionum aut non sunt
digniora non significent. Una
dietarum dispositionum sanitatis et egri
tudinis quam alterum aut que significant
uno modo sanitatis dispositionem et alio
modo egritudinis. aut que significant
quandoque dispositionem sanitatis et quandoque dis
positionem egritudinis et istorum iterum
est cum sit cum tempora sunt similitudinem quod
est signorum sanitatis et signorum egritu
dinis.
Audi sermonem eius dispositionis nam ipse
dicet tu per ipsum quod ipse sunt tres et
si fuis memor eius quod feci de expo
sitionem ubi diximus quod hec dispositio est
composita ex sanitate et egritudine
aut secundum commixtionem utriusque aut
secundum compositionem istarum tunc scies ex si
gnis sanitatis et egritudinis signa
harum dispositionum trium et multiplica ea
absolute semper. et quandoque absolute plures
dispositiones. et quandoque tempore presenti. deinde
multiplica secundum numerum harum trium quandoque preterito
tempore et scias rememorationem illius dis
positionis et quandoque futuro et scies indicativa

tres
tineuthica
des
sinia
et alia
et rememo
rativa

ei et presenti et scies signum eius prescien
tia et scies quod diximus hic cum harum si
gnorum et determinabit quando 6. in eo
quod futurum est de esse signorum et prepa
rabit et ut inveniat de re ipso totum .. ex te
Et quia nos appellavimus signa que
significant rem presentem nomine significativa et
signa que significant rem futuram
indicativa et signa que significant
rem preteritam rememorativa. tamen
nos invenimus antiquos quandoque noluisse
omnia signa medicativa quamvis significent rem
presentem. aut rem que fuit.
Sermo intellectus est.
Et maior utilitas non est in signis signi
ficantibus rem presentem aut rem futuram. Secundum
utilitas signorum rememorativorum est quod
fuit minor est illis.
Utilitas quidem signorum est signorum signi
ficantium rem presentem necessaria in arte medicine
propter ea quod operationes omnis medicine parti
culares. omnes pendentes sunt quandoque esse et
propter ea quod per signa indicativa scitur illud
quod futurum est et preparat ei. quod scilicet quod necessarium est
sibi nomine est. et accipis in preparatio
ne sua et consolaris in eo ante prepa
rationem suam fuit etiam propinqua

apostema de humor quod ium

et alia quia fit ut rememorativa. tamen nos

nulla de evacuacio quod n
est a principio

et alias utilitas vero signorum rem presentem significantium est necessaria in arte medicine

Appellavimus autem hic omnia que significant
tibi medicas pronostica et hic presentium
quod preteritorum aut futurorum declarantia sunt.
Et utilitas que magis evidentior
est pronosticarum. Minor vero rememo
rativorum

de signis sani corporis

et alibi a quantitatibus

necessarius in operationibus mechanicis particularibus per signa. Scio rememoratiua non sit instrumentum in operationibus particularibus mechanicis cum sit quantitas et propter illud non sint necessaria nec propinqua necessarius. —

Et iam corpora sana dicuntur secundum duos modos: ex eis sermone absoluto et ex eis ut nunc. Et iam diximus quod corpora que dicuntur sana sermone absoluto sunt due species, quarum quedam corporum sunt sana semper et eorum sunt sana in pluribus dispositionibus. Sana quidem semper sunt que ex eis sunt semper secundum meliorem formarum, et sana quidem in pluribus dispositionibus sunt que ex eis diminuuntur ab illa aliquid forme sed non est diminutio eorum multa.

Iterum sermonem suum in corporibus sanis ut faciat rememorari aspicientem in libro suo eius quod precessit ne obliuiscatur, [margin: recapitulatio?] semper in mente sua in omni loco in quo dependet consequens ex eo in quo precessit sermo; et quod cum adhesit super scientiam signorum corporum fecit nos rememorari sermonis sui in eis.

Et oportet ut significetur super ea ex rebus que sunt eis [margin: sermonem breuem] in diffinitione substantie corporum et ex operationibus et ex accidentibus que consequuntur illa necessario.

Signa sanorum corporum tria sunt. Unum eorum est quod est assumptum ex eo quod intus est eis in diffinitione substantie corporum et ista signa sunt necessarie significationis

et secunda sunt sumpta ex operationibus eorum et tertia eorum sunt apparentis veritatis et tertia sunt sumpta ex accidentibus consequentibus ab eo quod est eis in diffinitione substantie corporum consequentibus iterum ab operationibus et ita sunt iudicia et quod ex eis meretur [?] [illegible] est minus quod est. — [margin: et ulterius optime temperantie signa]

Ex illa quidem ipsa et quorum corpus est secundum meliorem formarum, nam ex significationibus eius est equalitas mixture eius similium partium in calore et frigore et humiditate et siccitate et equalitas mixture instrumentalium in quantitatibus partium ex quibus sunt composita et numero earum et in forma cuiuslibet partium et loco et forma instrumentalis totius et loco eius. —

Iam precessit ex sermone meo quod equalitas complexionis in consimilibus membrorum similium partium est complexio conueniens ei, et ista quidem membra sunt diuisa; ex eis enim est quod est equalitas caliditatis magna conueniens sicut neruus [margin: et humidum]; et in corpore quidem toto quoniam proportionalitas complexionum membrorum similium partium est proportionalitas ex qua fit complexio corporis equalis, et complexio membrorum instrumentalium et est duobus modis: unus eorum est compositio instrumentalis [illegible] et alter est compositio partium officialium. Cuius exemplum est quod manus est instrumentale unum compositum ex membris etiam instrumentalibus et sunt digiti et vola et rasceta et brachium et adiutorium. Fiunt ergo manus due compositiones quarum una est compositio totius manus et altera est compositio partium eius. Cum ergo contigantur conequalitate

[margin notes: adiutorium [illegible] / uola i. palma / [illegible] / [illegible] / illud est quod extendit ab humero usque ad palmam / [illegible] usque ad pollicem]

[margin: signa eorum que sunt sana simpliciter / et de corpore sano ut sic]

Ex tribus vero sanis, hiis quod simpliciter et ut nunc, hiis quod sana dicuntur simpliciter. Sanorum corporum duplicem diximus differentiam esse: hanc quod corpora semper esse talia, hanc vero ut in multum. Semper quod talia quorum habent optimam compositionem; ut in multum vero quorum ab hac non multum deficiunt.

Cognitiones vero eorum et ab inherentibus substantie eorum ratione [?] et ab hiis que ex necessitate substantialia hiis consequuntur effectibus et accidentibus quod et actionem vocamus ipse.

Alia quidem ipsorum corporum que in optima compositione sunt consimilia quidem partes habentium in caliditate et frigiditate et siccitate et humiditate organica vero in quantitate et qualitate componentium ea et ad hec in formatione et compositione particularium unusquisque et totius organi.

[margin: [illegible] temperantia [illegible] / [illegible] / compositione eorum]

complexionis corporalis nec sunt membra instrumentalia de equalitate compositionis in duobus modis sicut ille quarum res sunt signa supra ex diffinitione ipsius corporis quibus sciuntur meliora fortiora.

Ex rebus autem que sequuntur [consequentur] membrorum quidem ex signis que consequuntur membra similium partium id quod declaratur sensui tactus [tactui] et est equalitas inter duritiem et lenitatem. Et ex eis est quod ostenditur sensui visus et est bonitas coloris et est equalitas inter paucitatem pilorum et multitudinem.

Postquam ostendit signa supra ex illis corporis significancia meliorem formam incepit etiam ostendere signa significancia hanc formam ex accidentibus et dicit quod illud membrum similium partium sunt due res quarum una est que declaratur et apparet sensui tactus nam quando tu ponis manum tuam super corpus invenies ipsum equale inter duritiem et lenitatem et altera est que declaratur et apparet sensui visus nam quando tu aspicis corpus invenies ipsum boni coloris temperati inter paucitatem pilorum et multitudinem.

Et ex eis est quod apparet in operationibus et est complementum eorum quod nominant ipsorum bonitatem.

Ostendit per hunc sermonem quod signa significancia meliorem formam simpliciter ex operationibus membrorum similium partium sunt ut sint operationes eorum complete et ostendit quod complementum eorum est id quod nominant medici ipsorum bonitatem.

Et ex signis que consequuntur membra instrumentalia est equalitas instrumentalis (desig.) totius et bonitas eius. Et sic est operationum que fiunt per ea.

Ostendit per hunc sermonem (sub ea) Ores duas quarum una est quod consequuntur ab equalitate compositionis membrorum instrumentalium et existit cum ut sic corpus totum equale. Et per hoc est forte et ita signum melioris formarum. alterum est perfectum operationum membrorum instrumentalium quam nominant bonitatem eorum. illa enim significant meliorem formarum.

Ex corporibus autem que iam diminuunt a meliore formarum sed sunt adhuc in sanitate sua sunt illa in quibus est lesio in complexione membrorum similium partium. Et est cum hoc parva et ex eis est in quibus est lesio in compositione membrorum instrumentalium et illa lesio est etiam parva. Lesio quidem in complexione membrorum instrumentalium aut complexione similium partium aut est in omnibus eis aut in quibusdam eorum.

Postquam ostendit signa significancia meliorem formarum incipit ostendere signa significancia formam que est minor diminutione ea pauca et est forma corporum sanorum secundum plures dispositiones et lesio in complexione est ut in complexione membri similium partium sit addita

Signa supra accidentibus et operationibus quantum ad membra organica

Ab hiis vero que ex necessitate hec sequuntur sunt similes quod partes habentia quantum quidem ad tactum in duritia et mollitie mediocritas quantum vero ad visum bonus color et leuitatem et asperitatem mediocritas.

Secundum vero effectus omnium perfectio quam virtutem nominant.

Signa supra ab operationibus membrorum consimilium

Eorum vero que organica consequuntur equalitate et plenitudine omnis eorum organicorum amplitudo et in hiis que eis contingit virtute. optime que compositis eorum dementia signa sunt hec.

Eorum vero que quid deficiunt ad hec sana vero sunt hec que in similes partes habentium lapsa sunt operationum in parvum quod lapsum. hec vero in necessitate organicorum parvum aliquid. et hec lapsus aut est omnium aut aliquorum aut utrorumque. quantum ad complexionem et dispositionem

(margin:) et ad plenam formam et ista signa significant meliorem formarum

(margin:) aliter partium similium aut est in compositione instrumentalium aut est in omnibus aut in quibusdam eorum.

(margin:) complexio dispositio — Pone signa corporis sani ut nichil quod modicum declinat ab optima complexione ut sic

immutat[ur]

quedam alteratio ... aut recedunt ab eo quod convenit ei et lesio in complexione membri instrumentalis est aut in numero suo aut in quantitate sua aut in forma sua aut in situ suo, et continuatur ut lesio sit parva ut discerni non possit ab illo ut sic sanitas eius secundum plures dispositiones eius et lesio parva secundum illam est qui non apparet lesio et medici quidem nominant eam debilitatem membri attende igitur sermonem eius et intelliges ipsum secundum quod oportet.

Et genera lesionum sunt genera rerum quibus complentur eorum virtutes et sunt in membris similium partium complexio et in membris instrumentalibus ... et quantitas et forma et situs et continuitas ...

[Margin: al' sanam]

Valentini. G. de secta signorum ... erunt significantium corpus sanum in hora presenti significat quia sic intelligenda est sermonis sui sanitate in signis corporum que innuunt a meliore forma earum et per sanationem in genera lesionum sunt genera rerum que quibus complentur virtus eorum et sunt in membris similium partium complexio et in membris instrumentalibus numerus quantitas forma et situs et continuitas ... virtus membrorum similium partium est perfecta operationum earum et complementum operationum earum non sit nisi ab equalitate complexionis earum quia non est complexio earum equalis tunc ingreditur super ea lesio et exponunt quod hec lesio est in malicia complexionis earum et virtutis membrorum instrumentalium

[Margin: Sic habetur vel ... per sanationem similitudo quemadmodum signum sanitatis ut multum remota sit a meliori forma eodem signum sani venientes sit maiori remotione a meliori forma quia sit indecta continui parva continuitate singularis in signis eorum quam innuunt a meliori forma diminutione parva per sanationem s.]

per perfectionem operationum earum non fiunt

est perfectio vel complementum operationum earum non fit nisi ab equalitate earum complexionis vel compositionis in ... que nominantur ... scilicet numero et quantitatibus eorum forma et situ quia compositio earum non est equalis tunc ingreditur super ea nocumentum deinde dixit et continuitas communis inter utrasque scilicet inter membra similium partium et inter membra instrumentalia et lesio in utrisque in eam est solutio continuitatis.

Et in istis generibus eadem est ... (scilicet infirmis) ... corpore infirmorum secundum quantum duarum intentionum quas nomen illud continet et intelligas ... et corpus sanorum ... continuus ... fit separatio ... est sensibilis operationum lesio.

Genera lesionum sunt tria lesio accidens in complexione membrorum instrumentalium et lesio accidens in complexione membrorum similium partium et lesio accidens in continuitate membrorum et secundum duarum intentionum quas continet nomen corporum infirmorum est corpora egritudinum et altera corporum infirma et differentia inter utrumque est quod nocumentum operationum in egrotantibus est sensibile occultum et in corporibus infirmis est sensibile apparens.

Super corpore ... que innuunt parum a meliore forma ... egreditur lesio et modis quibus ... illud est sensibile

5 Genera autem lapsuum eadem sunt cum hiis quibus virtutes eorum complentur ... in hominibus ... les partes. Similiter numerus et forma et magnitudo et positio in organicis. ... communes ... quantitas ... et continuitatem eorum nominamus.

[Margin: totius — tot lapsus quot temperamenta]

... In eisdem autem ipsis generibus et egrorum corpora ... singulum eorum sigillatim ... communis ... generibus ... est operationis sensibilis lesio.

Operationum autem ... deficiant operationes corporum ... que de secta sunt et ipsum ... virtute ... tamen sensibile est ...

Vult quod sup corporum sana diminuta a me
liore forma ingrediatur lesio
ex modis aliquibus. s. aut in complexio
ne membrorum similium propriorum aut in complexio
ne membrorum instrumentalium. Semper
tamen lesio illa est occulta valde et
insensibilis.

Et cognitio eorum est per operationem in o

perationibus et in resistencia causis
Propter ea quod sup corporum infirmantibus.
Egrotativa est corporum diminuta a (al. egra)
meliore statu quia ingreditur lesio

(marg.: et ideo quando) Et dixit G. in hoc sermone. s. canone
in cognitione istorum ab illis et dixit
illud cum hic est intentio corporum egroti
tivorum operationes sunt magis diminu
te et resistencia eorum causis infir
mantibus et debilis est corporum dimi
nutorum parum a meliore statu opera
tiones sunt perfectiores et resistencia
eorum causis infirmantibus est vehe
mens.

Et ista corporum comparantur in sanitate

secundum comparationem operationum eorum et compara

tione resistencie eorum causis infirmantibus. hoc est
(marg.: fortius quam in aliquibus.)

(marg.: al. dux cum lato / al. corpora cum quadam) corporum autem que dicuntur egra cum simone absolu
te cognitio est per hoc quod cause infirma
(al. contrarii)
tes inveniuntur ea velociter et domina

tur et facile et per hoc quod diminutio

eorum in virtute operationum est multa.
Hec est dicta alia inter corporum egro

Hec est dicta alia inter corporum egrotativa
hec corporum diminuta a meliore statu
perfecte egrotativa. Veniunt velo (al. iungunt)
citer cause infirmantes et dominantur
eis facile et diminutio eorum in fortitu
dine operationum est multa apparens sed non est
illud corporibus diminutis a melioribus
statibus.

Sunt quod corpora que non proportionantur

ad sanitatem neque ad egritudinem medi
(al. dispositionem)
a inter has duas species sive sint illa corpora
(al. vocantur)
ex illis que narrantur tali sanitati

tatem aut sint ex eis quibus est aliqua (al. quod lati-
Vult quod ista consequatur ab eo quod latitudo tudo)
Respondit ut sit corpora que non proportionantur
ad sanitatem neque ad egritudinem
media inter corpora sana et egra sive sint
corpora sana et egra ex eis que narrantur (al. vocantur)
tali. secundum sanitatem aut sit ex eis quibus est
latitudo que in sanitate aut egritudine.

Fuit quod latitudo sanitatis totius

dividitur in tres partes et sunt

illarum prima est latitudo magis et prima illarum
(al. illorum)
tium est corporum sanorum sanorum que non proportiona

tur ad sanitatem neque ad egritudinem

tertia est corporum egrotativorum.
Vult quod latitudo sanitatis (al. habeat) est ex
Usque egritudinem illud quod est inter sanita
tem corporum que sunt in meliore statu

Deviant autem ea magis et minus in opera (al. tionibus)
tionibus et egris causis repugnare.
(al. vianant) Simpliciter vero egra corpora deviant a se
eo quod facilius ab causis inveniuntur et ex eo
quod multum ad virtutem operationum deli
quantur (al. delinquntur).

Sunt vero hic autem que in medio
neutrum et que ut dicuntur neutra et que cum la
titudine quadam.
Et dicitur totius sanitatis latitudo. i.
tres partes latitudinem habentes et ipsarum
multi. (al. quarum) Quarum prima quod est sanorum
corporum. Secunda vero egrorum. Tertia neutrorum.

et quod est inter corpora egrotativa et iam ostendit in eo quod precessit latitudinem sanorum et latitudinem corporum que non proportionantur neque ad sanitatem neque ad egritudinem et latitudinem corporum egrotativorum latitudo ergo sanitatis est magis quod est quia corpora egrotativa non sunt egra sed est eis sanitas agitativa. sunt ergo mixta in corporibus sanis. et similiter corpora que non proportionantur neque ad sanitatem neque ad egritudinem. sunt in medietate sanorum. declaravimus ergo sermonem hic. et quod sanitas et egritudo sunt due dispositiones contrarie. inter quas non est alia dispositio que sit secundum veritatem est sicut est veritas in sanitate quod est quia virtus inter corpora ista media in omnibus sanitatis.

Et post ista sunt corpora que iam conducunt in egritudinem et completa sunt et data in [illegible]

Ut consequitur corpora e [illegible]

Et corpora quibus iam accidit dolor et in quorum motibus est agitatio aut motus eorum diffinitur omnino sicut est manifestus corporum aut quorum debilitatem tunc si illa debilitas elongatur ab egritudine multa valde a dispositione sanorum discretio est facilis et si elongatur longitudine pauca et inter eas est ambiguitas et propter illud dispositio que non proportionatur ad aliquam duorum extremorum et est una trium corporum que non proportionantur ad sanitatem neque ad

Egritudines non est in [illegible] lesionis neutrum

Hoc genus lesionis est lesio in qua dubitatur. scilicet non apparens sensui quia neque est signum sanitatis sed sigillum egritudinis. et residuum sermonis est intellectu.

Et ille res non discernitur nisi per sensum per quam naturam [illegible] si ponatur discretio eorum secundum hunc modum tunc non securantur qui hac [illegible]

Qui [illegible] eadem in sententia ei qui videt quod corpora omnia sunt in egritudine semper.

Omnium signorum significantium dispositio est per sensum. non per naturam [illegible] quod est quia si aspiciatur in eis secundum naturam rerum invenientur corpora [illegible] solum resolutione occulta a sensu separata. et ergo lesio faciet eadem in sententia cum eius videtur quod corpora sunt in egritudine semper. docet ergo per hunc sermonem quod consideratio medicinalis fit semper secundum sensum et quod in illo quod a sensu egreditur non est medicine. quia si [illegible] consideratio

Ab hiis dein ceps sunt constituta corporum lesionibus sensibilibus consonum dedicata.

Violentia sunt et quorum motiones sunt debiles manifestes aut omnino perierunt. manifestos habent titulos. Quorum vero infirmas habent operationes in medium quod discessibus facile discernuntur. Sin vero minores ambigua sunt. et [illegible] genus lesionis: neutrum omnium [illegible] consistit dispositio. quam ipsum neutrum diximus notari.

Omnibus huius sensui iudicatis non [illegible] ipsum rerum [illegible] ei est [illegible] passionis [illegible] dogma.

x1 sp[ecie]s

ora et eorum egritudines sunt res non sensui percepte et aspectus in eis est medicinalis. Cum ergo ita sit quod eis sunt signa sensibilia et eorum lesiones etiam sunt sensibiles, sic firmius natura sentit quod ei accidit ex operibus.

Et inter signa que significant corpora que sunt sana nunc. Sumptum sunt egritudine occulta aut sanativa aut non sana sunt. neque infirma. non est dicta in

in quantitate longitudinis a duobus extremis.

Vnde ergo quod dicta inter signa enim corporum sentitur per longitudinem eius a signis eorum que sunt a meliore forma. et a signis eorum corporum que sunt in deteriore forma et ipse determinat illud secundum sermone[m] ab eo

Et nos ut exponimus meliorem formam et egritudinem que iam accidit in duabus extremitatibus contrariis determinis qui volumus exponi corpus et sanitas in quo terminus est confundamus ad hos extremitatum duarum est propinquius. nam corpus quod est ad meliore formam propinquius est sanativum corpus quod est a meliore forma longinquius et ad corpus quod accidit in egritudine propinquius

...us egrotativum et corpus quod est inter hec et longitudo eius ab utrisque equalis est longitudo illud quod non proportionatur ad sanitatem neque ad egritudinem. et nos quidem iam nominavimus signum melioris forme corporis corpus autem que minuuntur ab ea possibile est ut dividantur divisionibus quarum numerus non comprehenditur propter viam latitudinis et paucitatis. Sumptum tamen iam nos aggregavimus ea in tribus terminis habentibus latitudinem.

Nam diximus quod inter predictionem sanitatis quod est exuberantia sanitatis et durabilioris et posuit contra hoc sermone sanativum oppositum egrotativo ut intelligatur quod longitudo sanitatis est inter utrumque et terminum terminorum omnis est sanativum. secundus est illud quod non proportionatur neque ad sanitatem neque ad egritudinem. et tertius egrotativum et ipse quidem in eo quod precedit iam nominavit meliorem formam et illud est manifeste contrarium. et hic ego dico quod G. non oblitus fuit sermonis sui. Sumptum ipse posuit meliorem formam ultimum finem equalitatis et hec est res que non fortasse invenitur et si videtur est occultum a sensu. posuit sanativum quod approximat valde meliori forme quod non apprehenditur sensu ad tantum quod non appareat

Signa vero eorum que sanativorum corporum et egrorum et sanorum existunt. quantitate distantie differunt.

Ponentibus nobis extremos terminos corporis altitudine optimam complexionem et nunc per statum equalem. considerantibus vero cui horum sit vicinior que proximum corporum propinquius optime complexioni est sanum. quod vero ab hac longius iam non egrotativa propinquius. egrotativorum vero medium equaliter ab utroque ab eo apparens neutrum erit secundum.

Optime ergo complexionis corporis dicte sunt aggregationes. deficientium vero ab hac equalitate quod non modo secundum hunc gradum et magis et minus dividi potentia sed separatis maiores latitudines.

sana. simpliciter et ut nunc talia

corpus

+ ab eis

duos t[er]mi[nos]

ad lati[tudi]ne

corporum sanativum et posuit in primo secundum diminutum a meliore forma

ad finem

posito ergo sanativum quod medicina non considerat in eo quod occultum a sensu

non ut levis convalescentie
et non ut levis debilitate ...

et non apprehenditur nisi cognitione et ratione. Etenim corpus sanativum est melioris formationis apud sensum et manifestum est quod hic innuitur a meliori formatione intellectum propter resolutionem occultam a sensu et diversitatem complexionis occultam in eventibus et quod remanet de sermonibus eius intellectum est.

Et nos sumus narrantes significationem significantia eorum de quo diximus quod est infirmum sermone absolute quando narramus signa. Haec autem declarantur ex eis signis duorum terminorum reliquorum et nos narramus iam genera eorum quando in sermone meo in meliori formatione. Et nos sumus narrantes nunc species eorum postquam diximus et narravimus in primis tribus omnia.

Nam ostendit signa corporum quae sunt in meliori formatione et ostendit quod semper haec corpora diminuta ab eis ingreditur unum trium generum lesionum aut duo ex eis aut tria et postquam complevit illud ostendit quod corpora dividuntur diversis quae sunt nisi non apprehenduntur propter quantitatem multitudinis et paucitatis. Et cognitio unicuique horum est propter propinquitatem signorum et longitudinem eorum a duabus extremitatibus quarum una est melioris formationis et reliqua deterior. Et quod est medium inter illa est illud quod non proportionatur ad sanitatem neque ad egritudinem et ostendit quod unicuique

corporum sanorum est latitudo et quod unicuique corporum infirmorum est latitudo. Postquam ergo complevit cognitionem totius illius consequenter fuit ei ut ostendit signa corporum sanorum et quando egritudinis tria sunt genera quorum unum est malicia complexionum et sunt ei species simplices et composite et solutio continuitatis et illi sunt species et unumquodque specierum horum generum diversificatur secundum diversitatem morborum et propter illud consecutum est eum ut divideret dispositiones eorum et narrat.

Et species membrorum omnium sunt quatuor quia ex eis sunt radices quae nascuntur ex illis radicibus et ex eis sunt quae diminuantur secundum regimen aliorum et alia dominantur secundum regimen eorum quae sunt virtutes quibus fit eorum regimen innate sunt eis et ex eis sunt quibus sunt virtutes innate et virtutes currentes ad ea ex illis radicibus.

Virtus est ea quae efficiens est in omni membro est virtus fixa in eo quae facit operationem suam propriam et alia virtutis secundum sermonem eius est complexio propria eius. Forma complexionis et secundum sententiam aristotelis est complexio instrumentalis propria qua operatur virtus et virtus est natura membri quae sustentatur et diversitas non nocet in aliqua operationum medicine etiam propter

Sig. sequitur copus simpliciter dictum. Et huius enim erunt reliquae due latitudines manifeste. Secundum vero generaliter dictum est prius in operatione complexionis oratione. Secundum vero speciem nunc dicetur prius nobis dicendum partes.

Quatuor autem sunt earum duae quidem, sed earum sunt principia. Quaedam vero ab illis exorte sunt. Quaedam vero in aliis dominantur. In aliis dominantes earum innatas habentes virtutes et regentes eas. Quaedam vero et innatas simul habent et influentes.

Marginal notes (left): tas inmunit.; a sensu; +dilatationis
Marginal notes (right): ut dictum est; adiectis; al' neq. da; quae ut; Dicta huius p'; bia sinam

nota quod pra ff. ... (marginal note, bottom left)

nota quod in aliqua membro est ... in capite fatur ... (marginal note, bottom)

tatem sumus de ea in libro nostro in medicinis cordialibus et ... iterum videre quod membrum principale est cor. et sic ponunt ea in cerebrum cor et testiculi et epar. diversitas iterum non nocet in aliquo operationum medicine et nos iam determinavimus illud in libro nostro de medicinis cordialibus et videmus in expositione huius libri ut tractemus de omni diversitate que non nocet in operationibus magnum nec est eo quod futurum est et rememorandum diversitatis que nocet in arte medicine tantum et moneamus in illa. ad illud quod fit ornamentum in medicina tantum dico quod reperiuntur membrorum aut que virtus fixa in eo tantum aut que est ab ea virtus alia fixa a membro alio aut plures virtutes fixe ambe.

Radices sunt cerebrum cor epar et testiculi. Cerebrum quidem est radix sensus et motus voluntarii et cor quidem radix est vite et caliditatis innate et epar quod est radix operationum nutritivarum et sunt attractio et retentio et digestio et expulsio et nutrimentum et augmentum et similia illis et testiculi sunt radix spermatis et generationis.

Rami qui nascuntur ex his radicibus et dant ab eis illi quidem qui nascuntur ex cerebro et dant ab eo sunt nervi et nucha. Et illi quidem qui nascuntur ex corde et dant ab eo sunt vene pulsatiles et illi qui nascuntur ab epate sunt vene non pulsatiles. illi autem qui oriuntur [nascuntur] ex testiculis et dant ab eis sunt vasa spermatis. Nucha oritur ex posteriori [matris] cerebri sicut oritur truncus arboris et nucha ... sic cerebrum loco radicis arboris ex qua oritur truncus magnus quod est nucha et rami sunt nervi nascentes ex cerebro et nascuntur ex nucha. iterum nervi inter hi sicut rami nascentes ex trunco arboris et dispergitur illud in toto corpore. Et vene pulsatiles oriuntur a corde secundum illud exemplum quod est quia nascitur ex sinistro latere cordis arteria magna [auris] loco trunci arboris et oriuntur ex hac arteria et arterie corporis sic ut cor sicut radix arboris et arteria magna sicut truncus arboris quod oritur ex eo sicut rami et secundum hanc similitudinem est dispositio epatis. Ipsius namque est sicut radix arboris ex qua oritur truncus quod est vena concava et oriuntur ex ea vene reliquie et oritur ex gibbo alia a concava venalis et similiter ex epate oritur alia vena ... et ex testiculis oriuntur vasa spermatis sunt quasi ipsi sint radices arboris et vasa sunt quasi rami qui nascuntur [spermatis] ex eis et ... quod considerat corpus suum quod diximus in venis ea que ramificantur ex radicibus in modo retis misceri ad invicem et perdere in venis alias sicut sustentamenta et serviunt et membra istis quedam implementa que implent [invenitur] et certe sunt membra composita instrumentalia sicut lacerti et pulmo et stomacus et [spiritum] membra similium sicut caro glandosa et in venis panniculos que separant ea ad invicem et generantur ... panniculus quoniam ... defert complectitur ex omnibus illis ... illud quod datur nucha et nervi a cerebro est spiritus animalis ab anima quo fit sensus et motus voluntarius.

Similiter et sic visum est cor.

Principia quod sunt cor cerebrum epar et testiculi.

Ab illis et ex orta sunt et illis famulantur: nervi quidem et spinalis medulla cerebro, cordi vero arterie, vene epati, seminaria vasa testiculis.

[Marginal notes:]

nota de ortu nucha et arterias

[illegible] membrum principale ... cor ... et testiculi ... [illegible]

membrum ... testiculi

[illegible]

... ex carne ... [illegible]

nota quod tres spiritus dependent a principiis

virtutes .n. ille sunt res que currunt in nucha et nuis ex cerebro ad membra sensibilia et motiva voluntarie et id qd dat arcia magis et qd oritur ex ea ex arteriis a corde est spūs vitalis quo existit vita et caliditas innata. Virtutes .n. iste sunt res q̄ currunt a corde in arteriis ad reliqua membra et qn abscinduntur ab eis moriuntur sic qn abscinduntur virtutes sensus et motus volun tarii .n. tam sensus et motus voluntarii et illud qd dant vene non pulsatiles ab epate ē spūs naturalis quo existunt virtutes naturales. ille cum virtutes currunt ab epate i venis ad reliqua membra et qn absci duntur a membro consimilium tinentium et illud qd dant vasi spermatis a testiculis ē spūs compositus ex spūbus tribus que currunt virtutes generativa i spermate h ē ex q̄ fit iuvamentum i medicina aut ... qd reliquę virtutes influunt a corde .s. nutrimentum sensibilis et motiva voluntarie existunt mediante cerebro et naturales sunt mediante epate. generative mediante instrumento spermatis. et ypocras videtur qd sperma venit de corde toto in horam mocholenis. Verum non est aliquid huius diversitatis qd noceat in operatione medicine. qn creditur qd cerebrum ē aut cum prima aut sa necessaria in motu et sensu. et qd epar ē ea prima. ut sa in virtutibus generationis. qn currunt res autem cum prima. aut seda nec tunc mutantur destruuntur opa tiones ꝑ infirmitates eius. aut ꝑ infirmitates que exeunt ab eo et dant ab ea. et iam certificatum

e totum i libro medicaminum it ar̄ et G. et convenit nobis in operationibus me dicine ut accipiamus sententiam G. q non sit dña in eo qd fit iuvamen tum in medicina inter sententias horum duorum virorum sicut ostendimus in isto libro et exemplum est quia qn destruuntur sensus membri aut motus ... sunt sm qd ad sententiam G. intenditur in curatione loci unius aut nuche ... dit lesio a q̄ fit illa destructio et sm qd ad sententiam ar̄ intenditur curatio illius membri eiusdem qd ostendimus in libro medicaminis qm non complentur illa operatio nisi ꝑ hunc locum. ad modum ... inbecillitatis curationes sunt una unt quas non ē diversitas omnes G. videatur qd h cum prima ar̄ qd est cum seda nec in illa operatione et ... melior est in arte medicine sua G. q̄ sua ar̄. sunt convenire medicos —— xciiii

Membra autem quorum regimen ē ex se ipsis sunt cartillagines os. et ligamentum. et panniculus et caro mollis. et pinguedo et caro simplex.

Istis membris insunt virtutes innate i eis i qbus existit ipsorum regimen in cibo et essencia ipsorum qd est quia non continuatur eis ar cia que det eis a corde. nec vene que dat eis ab epate. nec ner vus qui det eis a cerebro et membris ... eorum est dubitatio an perveniant ad ea ex istis radicibus res ... les occulte a sensu et ut non veniat in ea penitus ex eis aliquid. et consideratio in hac dubitatione ē artificum

alī opifice

Ipa non se ipsa regunt. cartillago. ossium connexio. membrana. glandula. pinguedo. caro.

Marginal notes:

notandum
xal' aestimō
nō hn
Vide de ... in x ... de ...
x membr
x necta
x al'illibr ... tes ... necta in virtu generatōis
+ illo
+ sunt
al' mod
xciiii
sententia ... ad medicos
apponcal
Perystena ... sunt ... sensui
nō q medicina ...

scire uel medico quod non est consideratio
in illa pratica quia non uidet sen
su rem que peruenit ad ea preter il
lud quod abscondit. G. sicut hoc quod re
gimen eorum est ex se ipsis quare docet
per illud quod considerat medicus sensibi
lis non peruenit sensum — uel ostendat

Reliqua uero omnia alia membra contrarie
subis membris in hoc quod regimen

eorum ex se ipsis et sunt contrario illo idest

Ipse uenis pulsatilibus et non pulsatilibus
Lactus omnium et reliqua ipsorum et nunc
libera remanentia excepta eis
quorum rememoratio precessit sicut est
pulmo. stomachus. splen. et renes et
alia ex membris extrinsecis et
intrinsecis sunt in unoquoque
quo est uirtus innata sua in eo
et ueniunt eis ex radicibus et hiis
qui sunt cerebrum. epar. cor. uir
tutes alie cum quidem lucrantur
eis uirtutem sensus aut mo
tus uoluntarii aut uirtus naturalis.
artia uero facit ea adipisci uir
tutem uite et caliditatem innatam
sed facit ea adquirere uirtutem nutritiuam

Capillis autem et unguibus non est
regimen in ipsis corporibus suis

et non est eis nisi generatio et esse tan
Capilli et ungues generantur
a materia quam expellit natura
ad extrema corporis ex plenitudine
uel pulsatione

dicens generatio continua et illud quod generat
eos est natura et non sunt eis in se ipsis
uirtutes innate neque ueniunt eis ex
radicibus uirtutes sed est quod capilli
et ungues sunt indigentes in
minimum membrorum sicut pili palearum et sicut — (sicut) pe bos
aliorum: Iam ergo sunt membrorum principes
meliora ergo sunt radices deinde que
nascuntur ex radicibus. deinde in quibus
uirtutes sunt innate et uirtutes
alie uenientes ex radicibus. deinde
illa in quibus sunt uirtutes innate tantum deinde capilli et ungues
neque ueniunt eis uirtutes alie — in quibus non sunt uirtutes innate neque

Iste ergo sunt species membrorum et nos
sumus narrantes post illud signa que

significant complexionem membrorum eorum —
Postquam diuisit membra secundum uirtu
tes eorum quibus efficiuntur operationes
sue et uirtus naturalis sanitatem servant (uel sanitatem)
eius est secundum complexionem propriam signa signi — supra premittit si
gnificantia complexionem membrorum natu
ralem. et significantia mutationem complexionis eius

Et incipiamus rememorari signorum

significantium complexionem cerebri et

generatio quidem signorum innata similiter

quinque eorum est dispositio tactus capi
tis et sedis est rectificatio (uel rectificatio) actionum

quibus sunt operationes eorum (uel corruptio)

et tantum est rectificatio actionum eius

Hec uero omnes partes que huius uirtutes
ad sui ipsius regimen artis et uenis tan
tum indigent.

Capillorum uero et unguium nec regimen est
aliquod sed generatio sola.

Hec quidem prius sunt dicenda. signa uero unius
cuiusque eorum deinceps dicentur.

Principium a cerebro nobis ponitur.
Indicium eius uirtutis innate generatio complexionem eius
primam quod totius capitis dispositio. Secundum
uero sensibilium operationum uirtus uel uitalium ...
tium operationem. que tamen principalium tamen
tum naturalium. aliud est generatio in hiis omnibus
quibus ab hiis que extrinsecus ei accidit
alteratio.

sensibilium et eorum corruptio et quartum est
rectificatio actionum quibus fit regimen
ne et propter earum corruptio et quintum
est rectificatio actionum eius naturalium et earum corruptio et est hic ali
ud genus cum omnibus illis que narravi
mus et est quod accidit cerebro de dimensione ex re
bus que mutant complexionem

Cerebrum est medulla capitis et si
gnificantia significat complexionem eius naturalem
et significantia complexionem eius que mutatur
sunt tres species harum earum supra sunt ex ea
et sextum supra est ex velocitate pas
sionis eius et difficultate passionis
propter causis infirmantibus eo. Sic aer
terminabitur unumquodque eorum in eo quod futurum est

Disposito autem totius capitis scitur ex
quantitate eius et figura capitis et quod est in
eo et ex capillis

Ex hoc autem primo dedit quod dispositio totius
capitis scitur ex tribus rebus quantitate
eius figura ipsius et quod est in ipso ex capillis

Caput quidem parvum est signum malicie forme cerebri

Abscindendo dixit G. quod parvum caput
est signum proprium malicie forme cere
bri et caput illius est constrictio nutrimenti cerebri et debilitas eius quod generatur ex cerebro
de nimis et nucha quod est quasi est
radix propria. Tunc quod nascitur ex
ea inest parvum et sequitur a parvi
tate eius ventriculorum cerebri
et meatuum eius que non sunt in animali am
plitudo convenientes et caput quidem
parvum generatur a parvitate materie quod
si significat eius contentum est malicia
a in forma cerebri maior et illud est quod parvum
mentis capitis comparatur sequitur ab illo
nec malicia forme cerebri

Et caput magnum non significat
nec bonitatem forme cerebri quod
est quia si magnitudo eius non permanet in
ex virtute loci et ex natura
et usu eius in arte sua que comparata est
materiam multam bonam tunc est
signum bonum et si non pervenit in
si per multitudinem materie tantum tunc
non est signum bonum. Omnis quoque ut distin
guntur id ea propter figuram et per res
que nascuntur ex capite per figuram
quedam est ut consideres an sit bone forme
aut non. Forma enim bona est bonum signum
semper per ea. Sed ea que nascuntur ex capite

Totius quidem capitis dispositio ex magnitudine
et figura eius et capillorum accipiatur.
Parvum vero caput pene semper cerebri
pravum est signum.

Et figura quidem si bone forme est
semper enim bonum est signum
huius vero que ab eo nata sunt.

Magnum vero non ex necessitate bone compositionis est signum
si ei propter vehementiam formam est magnum eius quidem in est
virtutis in multitudine et bonam copiam materie bonum est signum
Si vero propter solam materie multitudinem non bonum est signum.
Determinandum quod est eius figura et ex hiis que ab eo nata
sunt ut si collum forte est et aliis ossibus optime dispositum
tum et thoracis compositio et eius nervosum et plenum et munitum.
Capita vero capitis figura est velud si videatur sperica
facta circum circuitus parte leviter compressa. Talis est hominis
talis gibbosa quod secundum speram posterioris fit et anterioris.
Rectiora vero fit quam circuitus parte.

ut consideres an collum sit grosse sit-
te et dispositio reliquorum ossium sit me-
lior dispositione et inter omnes fortes gros-
si autem non et figura que appretiatur
capitis est quam sit ex timere speram
eam sine rotunditatis et est duo
lata sine paribus consilia. nam quando tu
estimes caput talis scis et pro-
culdubio quod necesse est ut sit ex an-
teriori parte capitis eius et posteriori. prima
magis exiens a tua rotunditatis spe-
re et duo lata eius sunt magis inter-
a. et pinguiora ad planitiem —
Et isto sermone intellectum est quod ex
signis bonitatis forme cerebri est mag-
num caput quando est ... exem-
plificabimus in forma tua. et grossitudinis gros-
situdinis colli. et reliquorum nervorum
et ossium ... magnum caput quando est
contra forma divisa et cum subtilitate in col-
lo et nervis et ossibus tunc est signum
malitie forme cerebri et manifes-
tum est quod bonitas forme cerebri et
malitia forme eius comparantur
secundum quod est in illo de additione et di-
minutione. quod est bonitas forme
cerebri sit a virtute forti et materia

multa obediente et malitia forme
eius quando est contra magnitudinem figure
capitis significat quod virtus fuit debilis
aut materia non fuit obediens sequi-
tur ergo ab illo malitia in compositione eius —
Quod si videris eminentiam que est ex
posteriori parte minui. tunc considera
conditionem eius in nervis. et collo. et eius ossibus nam
si videris sunt secundum naturalem disposi-
tionem tunc tunc non provenit illa dis-
positio ex diminutione materie non ex
debilitate virtutis et si videres res
quas narravimus secundum dispositionem
deteriorem dispositione naturali tunc
scias quod radix est debilis et in pluri-
bus quidem dispositionibus sequitur diminu-
tionem occipitii debilitas harum rerum
quas narravimus et non fortasse res
eadem in diversitate illius ...
et quando invenis iterum occipitium
capitis vehementioris eminentie et
considera in illo quod ... considera

3 Si vero secundum occipitium eminentia minor sit aliquantulum considera et nervos et collum cum
aliis ossibus secundum nervum si quod huius se habitudines. in digestione ... virtutis in localita-
te talis secundum est hec. In compositoribus vero ... in sinu principium. In pluribus vero
secundum occipitium in digestione in localitatis corporis quam dictum est sequitur et tunc valde non ta-
le est. Colli vero secundum occipitium considera caput eorum modo eius in toto magno
nato declinatis. in pluribus vero et hec bona figura fere pro ... bonum
signum. quoniam quod dicit medicorum posteriori cerebro nominat. Convenit adhuc quod est posterius
declinatum. Forma vero velud lauda habere convenientia. Spine vero principium
hec pars est et pulla omnium secundum totum aliis corporis fuerit nervorum actiones. ipsa vero posteri-
or pars secundum se in omnibus ... sensibilium principiis. motor vero operatorum. sic
ergo anterior sensibilium quidem plurimorum ... operatorum. itaque hec et bene
disposita per ... habent ... Hec etiam vero et in anterioribus

continet et determinationem in capite eo
eo quod est magnum et invenitur etiam
in hoc in pluribus dispositionibus [fortiorem] partem prioris partis ce-
rebri quod continet ipsa ex capite quod est signum (alias partem)
bone forme quod est signum bonum secundum quod medici
dicunt. nominant hanc partem cerebri · cerebrum
prius quia est prius sic nominaverunt ipsum et
determinant ipsum (est comissura quod) assimulantur lam-
de grecorum · et hec pars cerebri est radix ex
qua nucha (oritur) et quod est radix ei · tunc
est radix omnibus nervis quibus fit vo-
luptarius motus in toto corpore aliis.
ex ipsa autem non oriuntur nisi nervi
paucissimi nervo ad sensum sic ex parte (mixti non ad motum)
alterius que est in anteriori (parte) nascuntur nervi
in multi nervo valde ex nervis sensus
et nervi pauci nervo ex nervis motus · cum
ergo iste due partes sunt sub dispositione
bona sunt res que nascuntur ex utrarumque
earum fortes (et omnia quoque) [alteri] absentantium et

litere in libro Grecorum

determinatum (in) et est posterioris (partis) capitis
eo ut observentur in anteriori parte
capitis. quod est quia eo ut contineantur
in concavitate eius. et proprius significatum sensibi-
libus qui sunt in anteriore parte capitis.
et sunt visus. gustus. olfactus.
iste .n. res significant (sibi) se adinvicem #
et testificantur sibi adinvicem scilicet res
que nascuntur ex radice significatur
et rectificatur rectificatione radi-
cum et corruptione eius et radix
ipsa testificatur rectificatione
rerum que ex ea ramificantur et
corruptione earum.
Si fuit memor eius quod preterit de ex-
positione nostra. tunc totus iste sermo
est intellectus ita quod non indi-
gebit alia expositione. verumtamen [fac]
conditione eius bonam/summo et = al' an
forme litere laude in libro Grecorum est sub
hoc. et manifestum est quod complevit
tres species signorum quarum .n. [sunt] dispositionum
pro totius capitis scilicet rectificatio ac-
tionum quibus fiunt operationes. et corrup-
tio earum. et ille dictiones sunt que
fiunt per nervos quorum nervi et ossa sunt
.n.

al' operationes

capitis corporis et sicut fonte derivationes sunt huius
quod sicut positi ad parvitatem et magnitudinem eius non
sunt respicientibus et figuram et quod sunt in huius
sensus .s. visum gustum et odoratum alterum
tamen eius sunt continuationes et sibi invicem attes-
tantur et a principio nativitatis principia
prima nervorum et principium huius quod ab
eo nati sunt. nata acceptat [illegible] [illegible]

t.j. alterative

[illegible] quod [illegible] audire [illegible]
testantur [illegible] cerebri [illegible] bone [illegible]
[illegible] si habuerit cerebrum istos [illegible] [illegible]
correspondentes [illegible] aliquod defectum [illegible]

al' sic habet · videlicet · si fuis memor
.s. et radice nascentes res significant
et testificantur radicis rectificationem
et corruptionem eius et radix ipsa testificatur
corruptionem rerum que ex ea ramificantur
et rectificationem earum.

x alia capitis

fortes grossi · sunt operationes fortes
et cutis corporis est vehemens.
et qui sunt subtiles debiles sunt o-
perationes debiles et cutis est vilis.
et tercia est rectificatio operationum secundum
subtilitatem et corruptio earum. et ego ex-
ponam ea in eo quod futurum est paulo post
expositione ultima et meliore —

Rectificatio operationum quibus fit re-
giminis et earum corruptio sunt
signum radicum solius ita quod non aliorum. et
significatio per actiones quibus fit re-
gimen operationis que sunt ipsi radicis

Valet per radicem cerebrum et solius
vel est medulla capitis. h. in. medul-
le sunt concavitates. s. ventres et i-
ea que recte ex arcus stabile. q. sit
tunatio rectum se admittere ingredien-
tium et positum est super eam. et repletum
est quod est inter ea de medulla capitis
et continent ipsum duo tenuia ve-
lamina et sunt ei ab anteriori per tres
duo ventres quibus fit imaginatio
et in medio eius ventre est quo fit
cogitatio et in postremo eius ve-
ntre quo fit cogitatio rememoratio
et per ipsum totum sunt virtutes quibus
fit regimen, et ille virtutes sunt
fixe in eo et est forma eius quod est similis,
quia sicut alis dirigitur in rebus corporibus
in voluptas ab artibus et gratia est
ab eo in cerebro sicut alis et per istum quem
fit penetratio virtutum cerebri ad re-
liqua membra —

Presencia grossi mentis et solercie signi-

ficat quod substantia cerebri substantia est subtilis. et tar-
ditas mentis significat quod substantia cerebri est grossa
[illegible] fit eam hanc velocis discipline

per velocitatem sigillationis formarum rerum
Intelligere [illegible] subtilem in [illegible] (sermone / forma)
et clarum et grossam turbi-
dam substantiam quia est enim substantia cerebri est pura
penetrant in eam virtutes
et quia est turbida difficilis penetratio
eam in partem —

Et velocitas discendi (discendi) significat
quod substantia eius est subtilis in qua non docetur sine
(per sigillationem)
capitur significatio rerum et bonitas servationis. s. memorie
memorialis significat quod substantia est substantia (cum est)
Quia substantia cerebri est mollis clara (similitudo)
Quia festinat in eo sigillatio formarum
rerum quasi fit hanc eam velocis
discipline [illegible] velocem sillogismum for-
marum rerum et quia est non mollis et turbi-
da fit difficilis in ea sigillatio formarum rerum
et quia sigillantur in ea forme rerum
tunc si retineat eas [illegible] firmatur nota-
tur substantia eius fixa et est illud bonitas
servationis eius quia servat illud quod
in ea sigillatur. et si non servat eam non
innatur eius fluida. quare est illa ma-
licia servationis eius. similiter significa-
tur in ea aliquid ex formis et appetit
ex toto quod pressit quod claritas substantie ce-
rebri fit ex equalitate complexionis
et quod violencia eius fit ex mutatione
complexionis eius ab eo [illegible] est ei. virtus
[illegible] necessarium ei non [illegible] retentio
[illegible] que retinet illud

(al. velocitatis sigillationis formarum rerum)
(sigillo)
(sigillant)
(substantia eius fluida)
(x sigillatur)
(al. turbulentia)

(i. prius auditor) (i. fit ex molli substantia cerebri)
Facilitas vero discendi · est molli-
tie memoria permanentis. (i. [illegible] substantia cerebri)
(i. fortitudo) (i. firmitatis)
(apta postea)

(cogitatio fantasia)
Principium tamen operum virtutis animi
cum eius principii solius sit cerebri sunt
operationes. verum hanc principales
operationes eas que a solo principio
sunt.

Facilis est intellectus. subtilis substantie ce-
rebri est cogitatio. tarditas vero in-
tellectus pigrioris.

(i. in medio cerebri) (i. [illegible] in medio cerebri)
(i. per medium cerebri dividi)

Offerunt auditum omnium expositionem precedentem [illegible]
[illegible] spiritus visivus ad oculos duo
[illegible]
per anteriorem partem cerebri [illegible]
[illegible]
[illegible] cuiuslibet actus

[illegible] omnium organalis in corpore
[illegible] spondilia [illegible] costis
[illegible] in medullis [illegible]
[illegible] in [illegible] coste [illegible]
spondili continuantur duo coste

..sigil.

et natura propria qua retinet illud quod sigillatur in ea ex formis significat siccitatem cerebri et flexibilitas eius humiditatem.

Et similiter etiam tarditas discendi significat quod ipsa est ipsa in qua difficile suscipiuntur figure. et oblivio significat quod ipsa est turbida fluida quod ipsa est ... non est firma.

e—opinionis permutatoris

Iam pertransit sermonis huius expositio.

Et multitudo opinionum et permutationis in voluptatibus significat quod ipsa cerebri est ipsa calida. et frigido in constituitur significat

Et significat quod ipsa cerebri est

Intelligere ab eo sermonem eius

x. s. p. ...

Et certum mihi videtur remanere aliis signorum in hoc genere ex quibus significantibus predictum quamvis me dixerim in principio sermonis mei.

quorum unum est opinionum ... alterum est quod est quod occurrit capiti extrinsecus et

Et comparatio non convenit ... ex quibus sunt in eo sua qualitatem et superfluitates ... quod expellit ad frontes et ad fauces et ad aures et ad nares sunt sua equalitatem et fortasse non evenit ei nocumentum ex omnibus occurrunt capiti extrinsecus et ex eis que calefaciunt ipsum et infrigidant ipsum et exsiccant ipsum et humectant.

Complexio cerebri ubi est ut sit caliditas et frigiditas et siccitas paucieres quod frigiditas et humiditas, ut frigiditas et humiditas sunt in ea augmentate parum.

Et hec quidem complexio notatur equalis comparatione sua ad cerebrum quod est conveniens valde eius naturali flavitate ad extremitatem cum quod sit puerum tunc capilli eius declinant ad flavitatem.

Et hec est dispositio capilli quando nascitur super caput eius et infans declinat ad flavitatem quod est de extremitate duum quod sit puer tunc capilli declinant ad flavitatem quod ... hic ad rubedinem et quando puer ipsa ad

cerebri

v. ... ... cerebri

Sic ergo difficultas discendi de oblivio non significat. cerebri

Et bonum mobilitatem in opinionibus est calide. manens non firme. ... opinio

Ad huc non invenit duo quod de est genus significationum quorum extrinsecus suscepi dicere. unum quod naturale. alterum vero extrinsecus accidentale. et aut omnis de utrisque rerum.

Nam si eveniat cerebri existit secundum quatuor qualitates omnia ea quod dicta sunt habebit et in mensura et superfluitates quorum per palatum et nares et aures purgatur et sic leviter modicitatem et minus ledetur ab omnibus quorum extrinsecus calefaciunt et infrigidant et desiccant et humectant.

Talibus quod infantibus existentibus capilli fiunt subrufi. postea vero subrubei. deinde vero quando ... crescunt corporis et simpliciter. ut calvi fiunt.

x pretereas vero rubei

glaucus color est sic color aerum lucidi

... cerebri ... ... palatum ... aures ... palatum ...

... ...

dispōnem cōplementi. tunc capilli ... est flaui ad rubedinē et sunt ... cōpō illo medii inter capillos qui sunt crispi naturē. et inter capillos plānos et nō formose ... est dispō ad ... uenire caluicium.

Diuisit G. i. h simone etatē ... usque ad etatem infancie et pueri ... dedit sign pillorum significantium ... cōplexiones cerebri equalesset ... ē quia uult pillos capitis ... cum et ... mo eius est intellectus.

Et oz ut intelligas omnia q̄ narraui et narrabo ... qd̄ significat ... dicitur nō ē ...

Regio temperata ē q̄ ē ... cius ... et q̄ ē in climate ... et melior earum omnium q̄ ē ... clima ... ad mediū climatis eius ... et melior earum regionum ... ē de terra ... montes nō ... et ... et colles sunt ampla ... et nō ē ... in ea altitudo ... et ex eis que sunt declinantes ad climata ... melicem equalitatis ē que ē ... et sine absoluto regio temperata est ... aerē nō ... aliud ... ... et sign quorum significationes mutantur ... mutacionē cōplōnis.

... regionum sunt et manifeste ... aer ... color ... capilli ... in ... ex quibus nō ... temperatūr aer ... sit ...

Intellige ... rem ... simonem noluimus in eis que ex istis significantur in capillis ... qd̄ narrationem de dispōnē regionum ē ... cōplexio chimorum et fit ... cōplōnem

Capilli generantur ē cerebri ... vapore fumoso resoluto a chimis qui sunt in corpore. dicit ... qd̄ nō ... eorum ... chimum ... cōplexionis cerebri. qd̄ si diuisificatur illud nō erit ... regio ē ... et complexio cerebri ē ... et cōplō chimorum est ... vapor fumosus qui ē ... pillorum equalis inter illū qui ē adustus ... et inter illum qui est grossus albus ... illud ... capilli declinant ad flauitatem que ... ad citrinitatem. in etate infancium significatur equalitatem cōplōnis cerebri. et qū ... fit puer augmentatur caliditas et ... capilli declinet ad flauitatem et que declinat ad rubedinē. cū ... fortis caliditas ... in etate adolescētie ... capilli ad rubedinē et sunt ... equitatem naturē sue medii ... crispos et planos.

Audiuī ū oz q̄ dictū ē q̄ dicetur ē ... ut in ... habitationibus. i. regionibus.

Queratur ... capillos ... in regionibus ... proporcionem ... cerebri.

iste q̄ significationes capillorum ... caliditatem qui regio est calida et cum sint ... q̄ mutantur ab illo et regio est in equalitate et cum sunt in equales significant ... complexionis cerebri et declinatio eius est ad partem ad quam declinant capilli

Quod si cerebrum calidius est temperato et in humiditate et siccitate est temperatum et si superfluitas calida est ei superfluitatem est si superfluitas multi sunt ... ria sign. q̄ narrabo post fortiores et si superfluitas calidi est capitis eius sine superfluitate est si superfluitas pauca sunt sign. eius debilitatis sive iste est sive ... in omnibus signis que ego narrabo in omnibus cerebri complexionis

Postquam narravit sign. complexionis eque cerebri et complexionem ea incipit narrare sign. complexionis cerebri qui egreditur ab equalitate sua ... dicunt quod si egreditur ab equalitate sua ... multum sunt sign. qualitatis ad quam egreditur fortia et si exit est parvus sunt sign. eius debilia.

Lo .i. complexio in discrepantia cuius rubrica

Et ex eo quod significatur caliditas cerebri ex eo quod narravimus qui est quod caput cum toto quod est in eo est vehementioris rubedinis et vehementioris caliditatis et quod vene que sunt in oculis declarant sensui et sic caput eius est hic est dispositio capilli nascentium post nativitatem velociter et si est calidius temperato multorum sunt capilli qui nascuntur super caput eius in [nigri] fortes grossiores et qui non est calidius equalitate multum sunt capilli in primis [nascuntur super caput eius] declines ad flaviditatem que ... ad rubedinem deinde nigrescunt et qui extenditur cum eo etas accidit [iuventutis] ei calvicies et post qui est caliditas in eius cerebro multa et superfluitas in faucibus et naribus et oculis et auribus in hanc ... dispositione sunt pauce [superfluitates] digeste ... permanet similis ... quod significatio capillorum non est ... donec regio sit calida et ...

Si vero calidius temperato fuerit cerebri ... altum opponere ... si quod plenum fuerit calidius fortiora omnia que dicta sunt et diversi fient ... breviter vero humidum ... levia. Communis vero hic non sit in omnibus quod dicendum est in partibus ex quo in omnibus ... eius dicere conditiones est.

Sig. de cerebro calido agnoscitur i passim

Deinceps vero sign. eius in cerebro est caliditatis in huius ... rubigdiora et caliora quod ... caput oculis ... in oculis vene sensibiles. capilli ... nato ... in capite nascuntur multum quod calioribus crescentibus ... nigri et fortes est

F. ... temperantia regionum humor...

Sig. cerebri calidi

pus fuerit non multum vero calioribus. sed rubei quod primum fuerit. deinde nigrescunt. ... calvi fiunt et magis plenum cali. Superfluitates vero ... palatum et nares oculos et aures. ... digeste sunt ... sensibiles ... repleto ... capite continue ... dietam negligentes ... accidit ... indigesta ... superflua ... repleti ... calefacientibus ... omnibus calefacientibus ... nos aer ad huc ... non solum calida sit ... ad ... fiant.

vel similiter complexionis cerebri

mea fit sua complexione cerebri quia non habet infirmitatem. accidit quod in capite suo repletio. et multotiens advenit ei illud. et precipue quando ipse continuatur in regimine suo. nam si fluxus in illis locis maxime multiplicantur et superfluitates non sunt indigestae et accidit ei repletio et gravitas in capite ex omnibus rebus calefacientibus. sive sint cibus aut potus aut odores aut res que occurrunt corpori extrinsecus in quo calidior est aer continens nos et precipue si res ille contrarie complexione sua sunt humide et humiditas hanc dispositionem sufficit parvus somnus ... et continuatur in eo.

Isti sunt signa complexionis cerebri quando egreditur ab equalitate sua ad caliditatem tantum et sunt etiam convenientes ad illud scilicet additio caliditatis. et est recte equaliter multiplicat pilos qui nascuntur super caput eius. pilos barbe et generationem et augmentum pillorum et ad nativitatem pillorum scilicet citius. Iam enim vidi qui natus superciliorum pilos non habuit. deinde nati sunt in eis pilli.

post nativitatem eius. et sermone quidem absoluto est illi nominatum pilli capitis. intellige quod illud et non est necesse quod impleatur cerebrum velociter in hac complexione nisi quando caliditas contrahit humiditates ex corpore ad ipsum. cum quod aggregantur in ipso et replentur ex ipsis capud. et redeunt diffuse ... et multotiens redeunt frigide sicut accidit in ascensione vaporis in balneo. accidit enim caliditatem et aggregatur in acumine balnei et redit descendens frigidus propter quod multiplicatur in illis ... et spiritus et reliqua que diximus sunt in hac complexione intellecta sunt.

Signa autem cerebri quod est frigidius quam oportet quando sunt fluxus in meatibus cerebri sunt plures et quando sunt pilli plani flavi tardantes ad ... et non nascuntur pilli super capud habentis hanc complexionem nisi postquam nascitur tempore magno et primum quando nascuntur ex eis sunt subtiles debiles et properant ad ipsos lesio et nocumentum ex rebus frigidis et in hora qua advenit eis illud nocumentum accidit eis coryza. et catarrus multis et quando tangit capud ipsum non invenit ipsum

Frigidioris quoque cerebri complexiones sunt plurima superflua per narium effluxiones et capilli rufi et recti et manentes. et preter multum tempus nascentes subtiles et graciles primum et facile accidentibus frigidis leduntur et id tempore lesionis catarris et coryzis consumuntur et tangentibus calida quam sit capud sentitur inspiciantur rubea et oculorum vene invisibiles et sompnolentiores quadam ...

x al. ex corde
x al. infusus
x al. ascendunt vapor calidus
x musalla graves
x al. habuit
x al. calidius est
comparatione
x ceteri
caliditas ... membris
debiles

caliditatem et cum aspicis corpus non inve-
nis colorem rubeum et vene que sunt
in oculis non apparent multum. Cuius

Sic habens hanc complexionem dormies parum.
Cum egreditur complexio cerebri ab e-
qualitate sua ad frigiditatem accidunt acci-
dentia et sic intellecta sunt que precessit.

Signa autem cerebri quod temperato est siccius sunt
mundificatio meatuum cerebri a superfluitatibus et claritas sensuum et habens
hanc complexionem vigilat multum et
nascitur sibi capud eius postquam nascitur
citius velocius pilli fortes valde et sunt propinquiores crispitudini
in quam planiciei. Similiter citius accidit
ei calvicium velocius. Signa vero cerebri
quod est humidius temperato sunt quod capilli sunt plani et non accidit ei cito
calvicium et quod sensus eius sunt
turbidi et quod superfluitates in meatibus cerebri sunt multe et quod sompnus est eis
multus. Iste ergo sunt complexionis simplicis species.

X. egreditur temperato et sicci[tas]
sit mundificatio cerebri

Species complexionum sunt .ix. Una equalis et
viii. egredientes ab equalitate. Egredientium ab equalitate
quatuor sunt simplices et sunt
ille in unaquaque quarum vincit u-
na quatuor qualitatum et quatuor ex eis
sunt composite et sunt ille in unaquaque
quarum vincunt due qualitates ex qualitatibus quatuor. Et ille sunt calida et sic-
ca, calida et humida, frigida et humida, frigida
et sicca. Et calvicium quod accidit
ab incensione generationum fumosi in
poris et abscisio hec fit a caliditate aut
que comburit corpus et desiccatur generatio sui nutrimenti
eius aut siccitate ex siccitate
corporis et destruitur generatio et ut
intelligis in unaquaque parte complexionum cerebri secundum equalitatem regionis
et declinationem humorum similiter declinationem cerebri complexionis. Quidem quia est sui membri
comparatio sunt species complexionis egredientis ab equalitate. viii. sunt iii. et
viii. ... et accidunt ut sit ma-
licia complexionis in uno ventriculorum
cerebri absque quibusdam et in quibus-
dam ... eius aut venarum ei
... duplicatur illud secundum partes cerebri
conveniunt ex eo species multe ex
speciebus complexionis egredientis ab equalitate et secundum hunc modum intel-
ligere in reliquis membris et in
corpore toto. Et sermo eius intellec-
tus est in complexionibus cerebri egredientibus a cursu suo et ipse quidem iam
narravit ex eis ... et quatuor
simplices que sunt calida frigida humida
sicca et posuit ... duas
mansiones exitus pauci et exitus
multi et docuit signa eorum.

Compositarum autem prima est caliditas et

x. egreditur temperato et sicci- | sit mundificatio cerebri

egredientes

egredientium ab equalitate

talis in calvi...

... sicci

x. species

b. ix.

complexio-
nis

x. v. iii.

... complexionis
egredientis

... una equalis
et ...

et ipse ... incipit
incinerantur
quatuor composi-
tarum et ...
...ium cap

Siccioris vero cerebri complexiones non su-
perfluum est in effluxionibus et sensuum perfecti-
vum. Vigilantes vero sunt et capillos for-
tissimos habent et citissime producunt nati et
post magis quam rectos calvi vero breviter fiunt.

Humidioris vero cerebri capilli plani et non
cito calvi fiunt et sensus hebetes sunt
et superfluitatum multitudo et sic quidem sim-
plices distincti sunt.

Compositi quod calidi et sicci. Primum quod
est quia non humiditates sunt in superfluita-
tibus. Sed perfecti sensibus et vigilantes
et calvi fiunt cito. Primum tamen generatio ca-
pillorum citissima est eis et plenissima et ni-
gri capilli et crispi fiunt et calvi sunt cum
... capitis et ... usque ad statum
tempora.

siccitas quando uincant h[uius] c[om]pl[exi]o[nis] si[gn]a
c[er]ebri [est] sic meat[us] mu[n]di a s[u]p[er]fluitatib[us]
et s[un]t sensus clari et habet eam [com]plone[m] e[st]
plus ingeniosus q[uam] homines alii. et ac-
cidit caluicium uelocit[er]. nativi-
tas aut[em] capilloru[m] in pu[er]is e[st] etia[m]
et uelox ualde et sic cum co[m]plexio[n]e
illo spissitudo. et fortitudo et ni-
gredo. et crispitudo et qua[n]do ta[n]-
git caput ei[us] inuenies ip[su]m cali-
du[m]. et qu[an]do aspicis colore[m] ei[us] inue-
nis ip[su]m calidu[m] rubeu[m] et h[uius] disp[ositi]o
e[st] n[on] ad hora[m] iuve[n]t[utis] adolescentie ei[us].
Iam diximus in eo q[uo]d p[re]cessit q[uo]d
[com]plexio c[om]plo[n]is c[er]ebri p[ro]pria est
ut sit [com]plexio diminute calidita-
tis et siccitatis. s[ed] addite frigidi-
tatis et humiditatis. a[u]t[em] quidem
uidetur q[uo]d illud [pro]ponitur ut
infrigidetur et humectet[ur]. s[u]p[er]flu-
itas caliditatis et siccitatis arcia-
rum ex quib[us] rete c[er]ebri est al[ias] [con]ge-
rie[s] textum est. G[alenus]. quide[m] uidetur q[uo]d
illud ponitur ut infrigiderentur
et humectet q[uo]d facit accid[ens] calli-
ditas motus c[er]ebri ex calore et
siccitate ~~frigidior~~ inter sentencia
que ex duam

[et] p[ro]p[ter] hoc accid[it] sup[er]fluitas cal[iditatis]

al[ias] caliditas mo[tus]

aru[m] sit illud quo indiget me-
dicus est ut sciat quod co[m]plo c[er]e-
bri naturalis frigidior et humidior eni[m] q[ua]m
est calida et sic tunc iam egredi-
tur exitu[m] multo ab eo q[uo]d ei naturale
e[st]. et n[on] poterit (nisi) s[er]uare s[ecundum] sanitate[m]
q[ua]ndam aut[em] s[upe]r[fluit]a s[i]c calidi[tas] eius
et ip[s]a siccitas. p[ro]p[ter] illud q[uo]d n[on] posi-
tu[m] G[alenus] c[om]pl[exi]o[n]e ei[us] calide et sicce ratione s[ecundum] G[alenum] c[om]plexio[n]em
[con] additione et diminucione ———

Si aut[em] [con]ue[n]it e[st] humiditas et s[u]p[er]flu- al[ias] c[om]p[lexi]o sicca. si au[tem] cal[or] est c[om]plo c[er]eb[ri] et humida et s[u]p[er]fluita[tes] u[er]o similiter etc.
itas utriusq[ue] s[imu]l ab ext[r]inseco. s[ed] s[u]p[er]flu-
itas parua. tunc ex signis h[uius] [com]plexio[n]is
eam e[st] ut sit boni coloris. et qu[an]do
tangis caput ei[us] inuenies ip[su]m calid[um]
et qu[an]do co[n]sideras oculos ei[us] inuenies
in eis uenas grossas. et i[n]uenis s[u]p[er]-
fluitates c[er]ebri in eo multas ad diges- [com]plexionatib[us] al[ias] digestione ad dispo[siti]one[m] [con]t[ra]r[iam]
tione[m] que e[st] parua. et inuenies ca-
pillos flauos qui declinant ad rube-
dinem et n[on] accidit huic h[uius]mo[d]i hanc
disponere caluicium cito et accidit
repletio et grauitas in capite ei[us]
ex reb[us] calefacientib[us] p[ro]p[ter]ea q[uo]d si
accidat cum hac calefactione hu-

[cal]idi et hu[m]idi

[al]bedo m[ixt]a cu[m] rubedine

S[i] u[er]o humiditas accedit calidi[tat]i p[er] in[itium] q[uo]d s[upe]regredientib[us] utris[que] medi-
ocritate[m]. fit bon[us] color. et calitas. et ocul[i] uene magne et s[u]p[er]fluitates
plurime mediocr[it]er digeste. et capilli recti et subrubi et n[on] calui fiu[n]t
facile. replent[ur] aut[em] et grauant[ur] capita a calefacientib[us]. si u[er]o humecte[n]-
t[ur] multo mag[is]. stati[m] s[ecundu]m h[um]iditate[m] habent s[u]p[er]fluitate[m]. Cu[m] u[er]o ad plurimu[m]
humiditas h[umi]ditas et cal[iditas] neutr[um] eg[re]d[itur] h[ui]us cap[ut] et s[u]p[er]fluitatib[us] plenu[m] et facile
ex calefacientib[us] et humectantib[us] ledi[tur]. Slothus u[er]o h[ui]us s[e]c[un]d[u]m c[on]tra[rium] caluerunt
op[er]atione u[er]o in lucea degunt. nec excitant[ur] post us[que] ad multu[m]. et ad so[m]pnu[m]
co[n]uertentes se ip[s]os s[unt] et dormientes grauant[ur] et uigilantes. et fantasias ui-
dent. et sensus s[un]t impediti. Si u[er]o multu[m] sit s[e]p[ar]ato calidus c[er]ebru[m]. p[ro]p[ter] h[oc] u[er]o
humidi[tas] remanebit cal[id]e et eos [con]gruentes. [con]suescebunt aut[em] eis leuit[er]

[pro]p[ter] facit opa vigilantiam

miditas. et multiplicantur superflui-
tates apud ipsum in meatibus et quando
est superfluitas humiditatis cerebri et ca-
liditatis eius. caliditas ab equali-
tate exiens superfluitas multa valde
est huius eadem multarum infirmitatum
in capite suo et sunt superfluitates
in eo multe et preparant ad ipsum
lesio et nocumentum ex rebus humi-
dioribus et calidioribus et nudius est
ex nobilioribus rebus et magis inimicis
humiditati hanc dispositionem et melior dis-
positionum eius est quando flat septem-
trion. et non per manie vigilans tempore so-
gno. et quando querit sompnum accidit in
eo subito [illegible] vigilus et ymaginationi-
bus et visionibus et visus huius hanc
dispositionem est turbidus et sensus
eius sunt non clari quod si superfluitas ca-
lefactive cerebri ab equalitate est superflu-

tas multa. et superfluitas humiditatis
eius ab ea est parva tunc signa ca-
liditatis cerebri vincunt et cooperiunt
ea signa debilia ex signis humiditatis
et similiter etiam si humiditatis cerebri su-
perfluitas exiens ab equalitate est
superfluitas multa et superfluitas cali-
ditatis ab ea est superfluitas pauca tunc
signa humiditatis vincunt huius ipsam mani-
feste fortiora. et signa caliditatis
sunt debilia occulta et ille sermo est sermo
omnis in complexione composita

Quoniam complexio cerebri est exiens ab
equalitate sua ad caliditatem et
humiditatem tunc manifestum est quod exi-
tus eius est ad caliditatem multus
et exitus eius ad humiditatem paucus. Semper
tamen humiditas est in eo multa etiam
quoniam ipsum est natura humidum. et
humiditas quando est cum caliditate [illegible]
diversitas eius in additione et dimi-
nutione ex collatione etiam additionis ca-
liditati et diminutionis eius propter quod illud
possibile est in cerebro ut sint ei species
multe diverse in additione caliditatis
et humiditatis et diminutione et iam
docuimus canones signorum eorum in sermone
quando venenus medici est calidus et humi-

humiditatum complexiones velud estivo tempore multum
eo quod fit humiditas cerebri. parvulo vero
calidus. manifeste quod erit et vehemen-
tes humiditatis. leves vero caliditatis
complexiones. Et si equalitates intendunt
erit et erunt signa mediocria. Similiter remis-
se remittantur et signa communis [illegible]
est hic in omnibus secundum communem dispositionem diversi-
[illegible]. complexione

dus. fit quod quando flat noceat cerebro et hoc est quia complexio quando addit ei caliditatem et humiditatem. et quando ventus septentrionalis est frigidus et siccus fit quod quando flat confert cerebro et hoc est dispositio quia caliditatem eius et frigiditate sua et humiditatem eius sua siccitate. et secundum hoc exemplum convenit est ut intelligas iuvamenta et nocumenta omnium que occurrunt cerebro extrinsecus in omnibus complexionibus eius et hoc tamen est intrans in consideratione quando sunt fluunt malicia complexionis et in conservatione sanitatis quando non sunt fluunt malicia complexionis.

Complexio autem frigida et sicca quando vincit super cerebrum. tunc ipsa ponit caput frigidum mali coloris secundum quod fit et ei nocumentum huius complexionis quod oportet ut scias hoc quod ostendi et determinavi in principio mei sermonis nam semper est ut attendas cum consideratione una in complexione cerebri quod tum oportet iuvari caput et quod est in eo sicut complexionem chimorum et in oculis quod huius hanc dispositionem non apperere et consequuntur ad ipsum lesio et nocumentum ex causis frigidis. et

sunt sanitas ei est sanitas stabilis durans quando quando est lesus caput valde et mentis ei nimis a superfluitatibus et quando adveniunt ei coriza et catarri minus vel loco ex quibus cum et sensus eius in adolescentia sunt clari cum quibus non est infirmitas omnino. cum quod protenditur consequenter etas extinguuntur et debilitantur velociter ex quibus cum et senectus festinat ad ipsum in capite consequenter omnibus qui sunt in eo et propter illud cito advenit ei canities et privatur naturalitas capillorum super caput eius. postquam nascitur valde et sunt debiles et flavi ad citrinitatem declines cum quod prolongatur consequenter et tunc si victoria frigiditatis est amplior quam victoria siccitatis non accidit ei calvicium et si accidit ei dubium illi fit donec fit victoria siccitatis super humiditate multum valde

Signa frigidi cerebri [illegible] et sicce

Frigide vero simul et sicce capitis est [illegible] et sm colore perficiant caput generatur in ipsis. sup ei oportet meminisse [illegible] in principio declarationis [illegible] considerandum quod generatur ex humorum est altius quod est [illegible] [illegible] vero hi esse sunt venis et oculos [illegible] [illegible] ledunt. ideo [illegible] sunt sani. alii [illegible] superfluae effluxiones alii vero coriza et catarris ipsius eius et consimilium

Signa de sensibus

Sensus vero eius in pueritia quod sunt pueri vero evanescit ac et ut habet dicatur senes et caput sunt omnino ideo evanescit cito. capilli vero eius nati quod vident vir citrini et rufi. accedunt vero temporibus quod amplius sunt quam siccitate non calvi sunt plurimum. calvio vero si accidit siccitate quod amplius dominari humiditati sunt vero et calvitate prim hi calvi sunt.

Canities [illegible] ex debilitate [illegible] ex putrefactione flegmatis [illegible]

talis frigiditatis

et victoria frigoris super caliditatem

Calvicia accidit ei calvicium.

Cum egreditur cerebrum ab equalitate sua propria ad frigus et siccitatem tunc manifestum est quod sanguis ad ditum est ab eo quod est. et siccitas est superfluitas. si autem contingat ut sit complexio chimorum secundum modum hunc necesse est provenit ab eis ista signa que dixit G. nam hec complexio est senectutis similitudo et idem difficultas motuum nervorum accidit ab ea. et quando superfluitas est mors et propter illud non specificavit illud ei G. super diversitatem sicut fecit in complexione calida et humida.

Complexio autem frigida et humida quando vincit super cerebrum tunc vincitur super habentes ipsam profunditas sompni et sompnus et sensus eius sunt mali et sunt superfluitates in eo multe et parat ad capud frigus et accidit in eo repletio velociter et cito advenit ei coriza et catarrus. et non accidit hominibus hanc dispositionem calvicium.

Cum egreditur cerebrum ab equalitate sua ad frigus et humiditatem tunc fit multe declinationis ab equalitate sua et additur eius exitus ad frigus et humiditatem cadit in apoplexiam et similia apoplexia. mollificatio membrorum

Humide vero et frigide cerebri complexiones faciunt dormientes et sompnolentes et inutiles sensibus et faciliter patientes a frigore et faciliter repletos capite et faciliter patientes catarrum aut corizam. nec calvi fiunt huiusmodi.

hinc

ei. et propterea hoc non est hic complexionum diversitas cum additione et diminutione que necesse fuit G. narrare. propterea quod si additur ei frigus aut plurimus humiditas cadet habens eam in paralisim aut in apoplexiam. aut in mortem. cum ergo illud ita sit tunc exitus eius ad frigus ad humiditatem est plurimus omni et sequitur cum omnia accidentia que nominavit G. et non sequitur illud quod dixit omnia que dixit in complexionibus cerebri. ix. nisi quando cum eo fit ut complexio chimorum declinet sicut est declinatio complexionis cerebri. ut sit complexio regionis equalis quod est. quia non est quid prohibeat quin sit complexio chimorum declinis ad caliditatem et complexio cerebri ad frigiditatem nec sequuntur illa accidentia complexionis cerebri frigide aut sit complexio chimorum declinior ad caliditatem et sic complexio cerebri ad frigiditatem humidi et non sequitur illud accidentia complexionis frigide et humide. et similiter est dispositio in speciebus complexionum. et in dispositione aeris regionis in habitatione et resistunt quedam illarum rerum quibusdam et propterea illud quando videas complexionem cerebri declinem ad malicia complexionis tunc intende ut declinet complexionem chimorum ad illud quod est contrarium nam tu expelles per illud nocumentum descendens ad cerebrum. et athes adipsum per illud quod facit iuvamentum magnum et ex rebus que circumdant in cerebro est aer qui intrat eius. et quod non continuatur ei ex vaporibus vel quam aer per venit ad ipsum. absque medio ex naribus et auribus et ex poris et iam declaravit G. in alio libro ab isto

Ista ergo sunt signa specierum complexionis cerebri

Hec ergo sunt signa earum que in cerebro accidunt.

Quando autem sit complexio chimorum declinior ad calidum et siccum et complexio cerebri declinior ad frigidum et humidum non sequentur accidentia frigidi cerebri et humidi.

[Interlinear: philosophus]

Iste sermo duas collectiones exponit. Una quarum est ut intelligas per illud omnia genera signorum cerebri complexionis, et alia ut intelligas per illud significationem sumptam ex rebus naturalibus cerebri et significationem sumptam ex eis que occurrunt ei extrinsecus tantum.

Quando ergo vis scire species complexionis et instrumentorum sensus, tunc inde hac semita qua processisti in expositione signorum cerebri et primi eius ad ipsum et sufficiat tibi ut rememoretur tibi de oculorum cum sensus sint quinque et omnes inveniuntur sunt in capite. Et Galenus dicit in hoc sermone quia via cognitionis sermonis in signis complexionis et cerebri et via exeuntium ab equalitate est via eadem quam dixit in complexionibus cerebri et secundum hoc ponit in eis equalitatem complexionis regionis et declinationem complexionis humorum ad declinationem membri scilicet. Et Galenus quidem ponit exemplum in sensibus quinque qui sunt visus, gustus, auditus, odoratus et tactus, quod est quia inter oculos et cerebrum est convenientia plus et minus cum sensuum instrumentum est cognitum excepto instrumento tactus, ipse namque est in corpore toto, et tactus non est res una, propterea quia comprehendit contrarietates diversas, quod est quia ipse comprehendit calidum et siccum, frigidum et humidum et durum et molle et asperum et lene, licet unusquisque sensuum non comprehendat nisi contrarietatem et perveniunt in mediatione eius ad id quod est post ipsum. Visus namque comprehendit colorem album et nigrum et que sunt inter utrosque, et auditus comprehendit vocem acutam vel gravem et que sunt inter utrasque, olfactus comprehendit bonum odorem et fetidum et que sunt inter utrasque, et gustus comprehendit dulce et amarum et que sunt inter utrasque et significantur super complexionem eorum per contraria que dixit in cerebro. Considera ergo illud et intellige illud et non curas de expositione dictionis, nam nos non exponemus nisi quod clausum est ex sermone eius tantum.

Dico ergo quod quando oculi contingit eos calidi esse et motus eorum est velox multum et vene eorum sunt grosse et ample, tunc ipsi sunt calidi, et quando sunt sine diversitate illius, tunc sunt frigidi. Et quando sunt molles pleni humiditate, tunc sunt humidi, et quando sunt sicci duri, tunc sunt sicci. Sermo eius et quando sunt sine diversitate illius, scilicet quando sunt accidentia eorum contraria accidentibus precedentibus, tunc ipsi sunt complexionis earum scilicet frigidi. Et sermo eius et totus est intellectus et sunt semita consolutionis ut eum clarent quando sunt sine contrario illius ut

[Margin: significat quod quando sunt — al. consolationis]

Ex hiis ergo transies ad unumquodque organum sensus scilicet considerationes in sensibus et de alio ad aliud. Sufficiat vero in oculis tantum dicere.

Quoniam ergo tangentibus oculi manifeste sunt calidi et moventur frequenter et figuram oculi et venas latas habent, sunt calidiores, et frigidi contrarias habent. Frigidi vero contrarios habent, humidiores et molles simul et multe humiditatis sunt. Sicci vero duri simul et aridi sunt.

Deg. 6. b. declaratio ... plus ...
... sermonis

hec sermo manifestus est.

Et complexio ad eos lesio ex rebus quarum complexio est similis complexioni eorum et iuvatur ex rebus contrariis in complexione ipsarum utuntur usu temperato.

Quando complexio oculorum est declinans ad unam qualitatem festinant ad eam lesio ex rebus convenientibus complexionem eorum et conferentes eis quae administrantur usu temperato et usus quidem temperati duo sunt modi. Unus eorum est ille qui est temperatus inter contraria. Alter est cuius declinatio ad partem contrariam est equalis declinationi complexionis oculorum et illius exemplum est quod quando oculi calidi sunt tunc aer accidit et cibum calidum addunt eis caliditatem quare sequitur calefactio eorum et fit egritudo. Et temperate non nocent eis sed conferunt eis iuvamentum minimum. Res frigide sunt eis iuvative propter hoc quod minuunt calorem eorum. Nam si caliditas eorum est in gradu primo tunc iuvamentum eius est cum frigus eius est in gradu secundo quoniam secundo sequitur frigus et tunc ledit et nocet.

Et oculi ut considerent sed et accipiunt conservent eis complexionem.

Et in sufficientibus sermonem complexione in ista oi ...

Quia ut perfectam faciam mentionem utuam in omni complexione in quoque membrorum in quo ipsius cause. Nam si ledunt calor calidis et humectatio in eius frigido et ... et si leditur a cum frigido et iuvatur a calidis et est frigidum et secundum hanc rationem est in humiditate et siccitate et in complexionibus compositis et manifestum est quod

Et ledunt quod a similibus cum sit et est facile iuvans non ab aliis. Sed moderato usu.

Et hec omnia in omni complexione eius eos omnes patres meminisse.

iuvamentum fit in ipso cum contrarias equalis complexionis complexionem egredienti membri aut per cum equales ancillas quarum declinatio est prima contraria est exemplum eius ut sit membrum ad quod innuitur calidum in primo gradu. Tunc iuvamentum huius membri est aut equale aut declive ab equalitate ad frigus et huius quantitatis gradus unius et si addunt frigus et et huius ... frigus sequitur ex ipsius membrorum complexione sua et fit patientia ipsum ad complexionem malam et oportet ut intelligas quod hec in sermone suo unius calidum dixit administret cum hac secundum gradationem contraria et addunt et non errans in prima vice et administret eam et ledunt membrum.

Magnitudo quoque oculorum quando est cum comparatione et bonitate operationum suarum tunc significat quod in ex qua creati sunt fuit multa. Et non est magnitudo oculorum absque duabus proprietatibus quas narravimus tunc significat quod illa materia fuit multa. Sed non fuit equalis propter quod si est cum parvitate et bonitate operationum significat quod in ex qua fuit creatus fuit pauca. Sed fuit equalis. Sed si est cum malitia operationis et malitia operationum suarum significat quod

Magnitudo vero oculorum cum proportione quod est in corpore ... multitudine ut euclion ... oculi sunt ostendit. Quod non sunt huius multa quoniam sensum sed non euction declarat. Parvitas vero oculorum est cum proportione quod est ... corporum ... quod sed euction declarat sensum ... Cum non proportione vero quod ... simul et inutile et significat sensum corporis ...

[M]ulta illa ex quibus creati sunt, sunt pauca
[D]ivinum magnitudo oculorum et mala—
est cum proportione et bonitate visus
[illegible] quod in ex quibus tanti sunt oculi fuit
multitudo equalis ex qua possibile fuit ut
virtus causata faceret magnos oculos
proportionales secundum visum. et similiter mag-
nitudo oculorum absque proportione. et virtus
est in visibilibus [illegible] signum quod in fuit
multa et equalis non ergo proportionatum fu-
it virtuti ut faceret ex ea quod
operatur. In parvitate autem oculorum dixit quod
est cum proportione et bonitate operationum
eorum et est signum ex quo sunt quod ma-
teria fuit pauca sed equalis. et si est
cum malicia proportionis et malicia op-
erationum ipsorum significatur quod illa
materia ex qua fuerunt causati fuit pau-
ca mala. diversitatem ergo fecit ser-
monem suum. hunc et id quod dixit in ce-
rebro quod est quia virtus operativa cerebri
parvum secundum [illegible] formatum fuit [illegible]
non virtus operativa oculos parvos secundum omnes
dispositiones [illegible] quando in virtute operativa sua
qua operatur parvitatem cerebri [illegible]
premissum et explanavimus ipsum quoniam
ipsum est radix nuche et [illegible] istius
quando oportet ut sit magnitudo et vir-
tus oculi [illegible] sunt [illegible] et non radix
(non ergo [illegible] parvitas eorum quoniam est cum propor-
tione et bonitate [illegible] visibus quod est
quia virtus [illegible] invenit materiam pau-
cam et equalem fecit ex ea oculos
parvos bonos. cum ergo parvitas eorum cum pro-
portione [mala] in bonitate est in visibus et in ex
quibus fiunt sunt pauca mala. propterea fuit
[illegible] ab ea debilitas virtutis causa-
tive fecit ergo oculos malos — —

[C]ausam autem coloris oculorum habet via oportet de-
terminare. dico ergo quod glaucedo vi-
detur si oculus aut propter humiditatem glaci-
alis
nec aut ex multitudine splendoris
clari qui profluit in humiditate
clara non multa. et ingrediendo [illegible]
si oculus [illegible] illius. medius [illegible]
inter glaucedinem et nigredinem sit propter causas
[I]n alii exposuit sermonem suum [illegible] — [illegible]
[illegible] per hunc sermonem —
[illegible] textus
[G]laucedo ergo venit super oculos
aut propter magnitudinem humiditatis gran-
dinee aut propter claritatem eius aut
quoniam locus eius est locus eminens aut
propter paucitatem humiditatis [illegible]
se que est in loco pupille. et clarita-
tem eius. et quando aggregantur iste
cause omnes est oculus in ultimo glauce-
dinis. et si quedam earum sint presentes et
quedam earum non presentes est augmentum et di-
minutio in glaucedine secundum illud — —

[illegible]

[E]a vero que sunt per colores sicut oportet declarari. Glauca quidem
oculi splendentes humiditate pura et non multa. luis splen-
didi [illegible] contraria. nigri vero. contrario. medii autem per me-
dias causas.
[G]lauci vero oculi aut propter magnitudinem aut splendorem cri-
stalloydos aut in summo positum. aut propter [illegible] et aquosi
humoris qui est per pupillam paucitatem et puritatem fit. omni-
bus quidem simul convenientibus. fiunt glaucissimi. Si vero hi
quidem contrario adsunt. hi vero non. magis et minus in glaucedine
consistunt.

[illegible]

confidencia

albedo non clarus est contrarium illi

Intellectum est in hoc sermone quod splendor
claritas est. claritas humoris glacialis
et magnitudo eius et reliqua que dixit
et quod splendor claritas non est simul contrarium illi
et cetera. quando inquit omnis fuscedinis contra
vocantur in eis que permissa sunt in nigredine (oculorum)
Fuscedo et nigredo (oculorum) veniunt sicut oculus aut
propter profunditatem humoris glacialis aut quoniam locus
eius est locus profundus aut quoniam non est clara
neque luminosa aut quoniam humiditas subtilis que est
aut in pupilla (pupilla) est plurima quam oportet et non est clara aut
propter aggregationem aliquarum (causarum) harum causarum aut propter
aggregationem earum omnium et additio
fuscedinis et diminutio eius fit secundum
dictum nostrum in glaucedine
Iste sermo intellectus est
Et humiditas subtilis que est in pupilla quando est
subtilior et amplior quam oportet videtur oculus
humidior quam oportet et similiter si est illa humiditas
grossior et minor quam oportet est oculus siccior
Pupilla est foramen quod videtur in oculo et est foramen tunice uvee
et humiditas subtilis que est in hoc foramine nominatur albuginea propter
similitudinem suam cum albumine ovi

tilis sit quoniam humiditas si est subtilis multa est oculus hu
midior et si est grossa pauca est oculus sic(cior)
Humiditas autem glacialis si est dura (plus humidiore)
quam oportet facit oculum sicciorem. et si est
mollior quam oportet ponit oculum humidiorem et
sic etiam si fluit sicut humiditatem sub
tilem donec non exeat et ponit oculum sic
ciorem. et si minuitur ab ea ponit oculum
humiditas glacialis fit contrario illius
virtutis visus et in eam formantur ymagines colorum que videntur (et figurantur ymaginationes)
et omnia que sunt in oculo ex tunicis
eius et humoribus aut sunt munientia
in ea aut subsidia ei propter illud quod quando
mollificatur facit oculum sicciorem et
quando mollificatur facit oculum hu
midiorem et humiditas albuginea
rotat eam de foris cum ergo fluit
glacialis ab ea remanet ex ea quod
non rotat albuginea quare fit duri
or. et quando fit durior fit oculus sicci
or. et si minuitur glacialis ab albugi
nea alterat eam albuginea quare facit
eam molliorem. quapropter fit oculus hu
midior. hoc est quod voluimus quod dicit Galienus
in signis complexionis oculi et manifes
tum est quod quando aggregantur signorum in
eo genera sex que dixit in cerebro considera
ergo illud et inquire ut extrahas sig
na secundum reliquorum per hunc modum
nam quando in eo cecitatis fuerit cum sensu in eo quod
diximus in signis complexionis cerebri et
lxxi.

Niger uero oculus fit aut propter multiplicitatem spiritus aut propter paruitatem cristalloydis aut
quia splendidus et rutilans per se non est
aut quoniam subtile humidum aut amplius aut
purum non est aut propter quantitatem horum aut propter
omnia natum est fieri magis et minus in eis
gradum dictum est prius.
Subtile quod hic humidum aggregatum et am
plius factum humidiorem demonstrat oculum
gradum si spissius et minus fiat sicci
orem.

Cristalloydes si sit quod durius fit
sicciorem ostendit oculum. si uero mollius
humidiorem. ita uero uel si quod fit ad
dicit contrarie subtili siccior est. si
uero deficiat contrarium.

oculi
ex signis (com)plo(n)is oc(u)li n(on) oct(r)ab(un)t tibi sig(na) (com)plexio(n)is auditus nec sig(na) (com)plo(n)is odorat(us) nec gustus nec tactus. et intellige ad me quod in lo(co) p(ro) audit(us) instrume(n)tu(m) auditus et p(ro) gustu instrume(n)tu(m) gustus et p(ro) tactu instrume(n)tu(m) tactus. exemplu(m) illius instrumento gustus e(st). (quod) si lingua e(st) magna (et) (com)p(ro)portionata et continet sensus gustus et est (con) illo difficile paciens a causis calefacientib(us) et infrigidantib(us) et humectantib(us) et ex siccantib(us), tunc (com)plo eius e(st) e(qua)lis et n(on) ex q(ua) generata est mutatu(m) v(e)l et s(e)c(un)d(u)m hunc mod(um) stabis si fueris rememorans o(mn)ia q(uae) dixit G. et extrahes o(mn)es (com)plo(n)es e(ius) simplices et (com)posit(as) et G. quidem divisit in oc(u)lis dicendo (com)plexiones (com)posit(as) et sunt ca(lidae) et sic(cae). ca. et hu. fri. et hu. fri. et sicc(ae). (com)posit(ae) sunt ex eis simplicibus. eius exe(m)plu(m) e(st) q(uo)d (com)plexio oculor(um) si e(st) ca. et sic. tunc apparent in ea sig(na) (com)plexionis calide et sig(na) (com)plo(n)is sicce. (quod) sunt oculi calidi et vene eor(um) sunt ample grosse. et oculi (com)plexio(n)is sicce sunt et duri et n(on) est possibile ut sit motus eor(um) velox q(uonia)m siccitas p(ro)hibet ab illo et si sunt calidi et humidi tunc sunt calidi velocis motus et vene eor(um) sunt grosse ample. et videbis eos plenos humiditate et s(ecundu)m h(oc) exemplu(m) rememorare et n(on) expectes a G. nec a me ut dicamus omnia particularia

infrigidan(ti)b(us) (margin)
oculi (margin)

Oportet a(utem) ut dicam(us) n(unc) e(ss)e sig(na) (com)plo(n)is cordis et dicimus in p(r)imis quia

nos
nos q(uo)d dicim(us) in unoquoq(ue) me(m)bror(um) q(uod) e(st) calidus aut frigidus aut siccus et humidus q(uod) e(ss)e debet nos n(on) dicim(us) illud (com)parantes ip(su)m (con)sequi in humana natura tunc (com)plo eius s(ecundu)m dispo(siti)o(n)e(m) e(ius) e(st) calidior m(u)lt(u)m (com)plo(n)e e(qua)li et si (con)seq(ui)t(ur) e(qua)li dicim(us) q(uo)d p(er)f(ec)te e(st) ip(su)m (con)seq(ui) ex cal(idita)te i(n) ho(m)i(n)e n(on) (con)seq(ui)t(ur) (com)plo ei(us) s(ecundu)m dispo(siti)o(n)e(m) e(st) frigidior m(u)lt(u)m (com)plo(n)e cordis.

s(e)c(un)d(u)m rel(ati)o(n)e(m) / in (com)paratio(n)e ad a(liu)d q(ua)m cor s(ed) (com)pa(r)at(ur) ad (com)plexio(n)e(m) hu(m)ana(m) n(on) ad ip(s)um (con)seq(ui) in humana n(atura) (margin)

In h(oc) exe(m)plo o(ste)ndit G. q(uo)d (com)plo cordis i(n) me(m)bris naturali(bus) e(st) alterata (com)plo(n)e alt(er)i(us) et quod e(qua)litas (com)plo(n)u(m) in unoquoq(ue) membror(um) est (con)traria illi membro et q(uonia)m dicitur in eo quia e(st) calidus aut frigidus aut humidus aut siccus n(on) d(icitu)r illud n(isi) p(ro) (com)parat(i)o(n)e ad (com)plexio(n)e(m) eius naturalem n(on) ad (com)plo(n)em membra

p(ro) (com)parat(i)o(n)e (margin)

Sig(na) cordis g(ra)d(us) q(uo)d e(st) calidio(r) (com)ploe fiunt q(uo)d q(uae) e(st) i(n)separabilis et e(st) ei (con)traria. sunt magnitudo respiratio(n)is et velocitas pulsus et freq(ue)ntia eius et virilitas et firmitas ad actio(n)e(m) quod si fortis sit caliditas i(n) corde valde tunc ex signis eius sunt velocitas

al(ias) q(uae) s(un)t s(e)parabilia et (con)t(r)a(ri)a s(unt) magis re (margin)
al(ias) vitalitas (margin)

[illegible] (margin)

De signis (com)plo(n)is cordis

De cordis aut(em) (com)plexio(n)ib(us) deinceps dicit p(ost) h(aec) (com)memorantib(us) nob(is) (quod) unaq(uae)q(ue) p(er) caliore(m) a(ut) frigidiore(m) a(ut) sicciore(m) a(ut) humidiore(m) se i(m)p(ri)mit. n(on) e(ss)e dicam(us) n(on) alia(m) aliq(uan)do (com)ponentes. (con)tinuatior ei cor fiat q(uo)d dispo(s)itu(m) frustra nimis. m(u)lto calidius e(st) (quod) e(st) ce(re)brum. calidissimo cerebro.

+ Inania frigidi.
[illegible]

Calidius g(ra)d(us) ad p(r)imu(m) mod(um) retinim(us) cordis sig(na) i(n)separabilia q(uae) d(icun)t(ur) familiaria h(aec) s(unt). magnitudo respirationis (et) pulsus velocitas (et) frequentia (et) audacia (et) ad actio(n)es ipi(us) g(ra)d(us). si v(er)o ad plurimu(m) venerit caliditas. furor e(st) eis (et) mania (et) (con)fidentia. e(st) a(utem) (et) pilositas eis p(ec)t(o)ris (et) q(uae) circa p(ro)p(e) (pr)ecordia (et) huius prima. in plurib(us) vero (et) totu(m) corp(us) ca(lidum). et calido corde fit n(on) max(ime) (quod) operatur ep(ar). dicta(m) aut(em) paulo p(r)ius toti(us) corporis (com)plexiones.

[illegible] (margin)
[illegible] (margin)

ire. et audacia et furor. et post hanc dispositionem complexionem multorum pilorum et pectus anterior pars eius et quod est ex ventre et lateribus propinquum pectori et in pluribus dispositionibus corporis totum calefit calefactione cordis si non resistat ei contraria resistentia vehementi et dicam post paululum significationes.

Magnitudo quidem respirationis (pectoris toti-) dimis fit ut sit quod ingreditur de aere frigido et quod egreditur de fumoso vapore generato a calore cordis plus et similiter est dispositio in velocitate pulsus et frequentia eius et sequitur ut sit etiam pulsus magnior. quod est quia velocitatem et frequentiam precedit magnitudo pulsus. dicit ergo G. velocitatem pulsus et frequentiam eius et tacet de magnitudine pulsus quoniam illud est res frequens dum in corpore non est egritudo que debilitat virtutem. Et mores anime sunt sequentes complexionem corporis sequentes a caliditate cordis virilitas et festinatio et reliqua que dixit de moribus et possibile quidem est ut mutentur mores per philosophiam et castigationes. et per disciplinam longam et propter illud est intellectum ex sermone eius quod ibi mores sunt sequentes ad caliditatem cordis dum non prohibet aliquid ab eis. Magnitudo quedam pilorum consequitur multitudinem materie eorum et est vapor fumosus ex quo generantur pili ———

est amplitudo pectoris etiam est ex significationibus

tibus caliditatis cordis nisi resistitur cordi in illo etiam resistentia cerebri vehementi quod est quia quantitas nuche in pluribus dispositionibus est proportionalis cerebro et quantitas spondilium est secundum quantitatem nuche ergo ut sit quantitas dorsi totius secundum illud et pectus quidem est oppositum sibi per ventrem dorsi Et sunt xii. spondilia sub eo quod est ibi (vel collo) cincte sicut oppositum namque sibi lignum sicut quod eius est fabricatum ex illo ergo oportet ut longitudo pectoris sit proportionalis longitudini xii. spondilium sicut qualis est oppositum. amplitudo autem eius tunc quoniam est oppositum eius proportionalis quantitati et spissitudini spondilium et secundum spondiles et quoniam caliditas vincit in corde pectus aperit et ipsum dilatat in partes grossioris sue ergo secundum caliditatem cordis est amplitudo pectoris et similiter quoniam est amplitudo pectoris cum pinctu(re) capitis

Est enim latitudo pectoris calitatis contrariorum non et alium cerebrum maxime operatur quoniam spinalis medulle magnitudo proportionalis est illi plurimum tanta spondilia secundum magnitudinem quanta spinalis medulla. item et spina tota. Coniugi vero thorax ad posteriorem partem secundum longitudinem quod est metafreno. Sed latitudo vero est quidem proportionalis grossitudine spondilium cum iuncto fit secundum illam. cum vero calitas cordis dominata fuerit augmentabitur thorace secundum spinam generationem proportionalis sui calitatis. Ideo est in principio quod de capite thorax latus fuit. maxime secundum cor fit ex genere calitatis secundum cor. quoniam vero in magno pus. maxime et sic proportionali signum est cordis fricioris. Si vero proportionem habeat est capite. aliis signis determinandus est de corde ita ut ex thoracis quantitate nil accipiatur signis.

tis. tunc illud ē ex maioribus signis
et magis significantibus caliditatem
cordis. et qñ est strictura pecto
ris cum magno capite. tunc illud ē
ex fortioribus signis frigiditatis cor
dis et qñ pectus ē proportionale capiti
tunc pone determinationem tuam in
comparatione cordis. ex signis aliis per ea que
tu non potes significare et ex quantitate
pectoris sed ad ex eē cordis. — —

Quando autem caliditas apparet in hora
qua contingit invenire per eam addita
in prolongationis. Illud vero est quia ipsa
extendit membra et amplificat ea
verum etiam ē quod magnitudo pec
toris et parvitas eius sunt secundum res
duas res quarum una est dispositio nuche
et altera ē dispositio cordis illud etiam
verum ē quod nucha nascitur in posteri
ori parte cerebri cum igitur cerebrum ē magnum
est illud quod generatur ab eo proportionale
ei in magnitudine et sequitur ab
illo magnitudo spondilium que sunt
circumeuntes nuche et quando magnificatum
est illud quod fabricatur sed duode
cim spondiles ex eis. dispositio autem ē cordis quoniam
pectus creatum est ut sit defensio cordis et
igitur secundum dispositionem cordis ē dispositio pecto
ris et ab illo ut invicem figura pec

x ab eo sicut eas est
magnum et pectus quod
fulcit

toris in parvitate et magnitudine sui
cum intentione quantitatis capitis et quanti
tatem cordis et manifestum ē quod qñ
cor ē calidius quam oportet tunc est maioris quan
titatis sui quod dicimus quod caliditas exte
dit membra mollia tenera et dilatat ea
in prolongationis et ē augmentum eorum in
sequentibus secundum motum eorum a principio x ante
rei intelligere quod illud et intellige per
illud sinone. G. totum et quod accidit raro tamen ut sit quantitas nuche non proportionalis
cerebri quando contingit in dispositione generationis quanti cerebri et non proportionalis cerebri quanta
ut sit in mala. eo virtus debilis. et illa
quod parum contingit et propter dixit G. quod quan
titas nuche in pluribus dispositionibus ē propor
tionalis quantitati cerebri et dixit quod illud
sit sequitur semper. ———

Quando cor ē frigidius comparatione sua calido pulsus minor equali
et non oportet proculdubio ut sit tardior eo et ve
hementioris raritatis. — eo —

Parvitas quidem pulsus ē quia frigus
cordis non indiget attractione aeris fri
gidi multum neque generatur ab eo vapor fu
mosus multus tunc exitus sit ut eius
cum festinatione et virtute ad vero quia
non oportet proculdubio ut sit tardior et ve
hementior rationis ē quia frigus cordis
ē parvum tunc parvitas pulsus sufficit
in eo quod indiget caloris innatus et si su
perfluit frigus cordis non sufficit parvitas
pulsus in illo ut per illud. Indiget igitur pro
pter calorem innatum et tardetur motus pul
sus et rarificetur quiete ei. ——

Respiratio autem si quantitas parvitatis pecto
ris ē ~~propter~~ ~~caliditatem~~ additionis frigoris
tenta in propter quantitatem

signa sui cordis

In frigore cordis pulsus minores
sunt comparatione non tamen evidenter tar
diores aut rariores.

Spiritus vero siquod tanto minor elevatur
sit quanto cor frigidius. pulsibus
ē proportionale. Si vero thorax fuerit
maior secundum quantitatem cordis. non
minorem tamen sed tardiorem declarat
pulsum non.

do
o magnitudo
pectoris et parvitas quoniam
ipsa extendit
membra et amplificat

cor ē membrum oppositum ex dura carnea lacertis
capsula ē paniculis tegens ...

1. cordis temperato

signa animalis

cordis. tunc est proportionalis pulsui. et si quantitas pectoris est maior quantitate additionis frigoris non est respiratio minor eo. sed est cum illo tardior et vehementior raritatis —

Quando cor est frigide complexionis naturaliter tunc quantitas eius est minor et cetera sequitur ab eo parvitas pectoris. et cum pectus est parvum sequitur ut sit dispositio respirationis sicut dispositio pulsus equalis. scilicet ut sit parva respiratio et non propendibus (?) fit tardior et vehementius rara. Et quando mucha (?) est magna et sequitur a magnitudine eius magnitudo pectoris oportet ut diversificetur respiratio a pulsu. scilicet ut sit respiratio parva rara. —

Et habens hanc dispositionem est in natura sua timidus. nec est ei curiositas (vel audacitas) vel virilitas. et est habens tarditatem et prolongationem et anterior pars pectoris eius est nuda pilis quantitatem ante pectoris oportet ut determinetur (?) secundum quod diximus ante et [illegible] est etiam esse frigoris totius corporis.

Sequitur frigus cordis corporis. Et totum quod dixit de moribus dum non removet eos philosophia aut castigatio aut aliquid ex consuetudinibus.

et dixit in sermone suo in calore (vel caliditate) cordis et frigore eius et totius corporis ut intelligatur ab eo propter illud quod si cor est calide complexionis sequitur ipsum caliditas corporis et sic est frigidum secundum frigiditatem totius corporis —

Et quando cor est siccius complexione sua equali facit duriorem pulsum et ita (minor ad iram) non est cum velocitate. Sed impetus quando excitatur fit parva et fit difficilis sedatio (minor) eius et corpus totum apud illud totum (aliquando) in pluribus dispositionibus est siccius complexione sua equali si non resistit epar cordi. et quando cor est humidius complexione sua equali est pulsus eius mollis et est motus huius ipsum ad iram velox. Sed impetus eius est sedatio eius velox et totum corpus est humidius (aliquando) nisi resistat epar cordi —

Non rememoratus est G. resistentie epatis cordi in dispositione complexionis cordis calidi et complexione eius frigidi propter ea quod cor est origo (?) caloris innati nam si est calidum ponit calorem innatum in corpore ampliorem et maiorem et propter illud calefit ab eo totum corpus necessario et non est possibile aliquid contrarius (?) consequatur in frigore quod fuerit [illegible] est possibile ut consequatur ut resistat calori innato [illegible] complexione cordis

Tales et timidi et curiosi etc. In [illegible] eis pilus est pectoris. De pulsu vero eius de timiditate est ut pulsus [illegible] vero et de totius corporis qualitates.

Siccum vero cor pulsus operatur duros et furorem non promptum quod si ferocem et difficile placabilem ut [illegible] vero et totum corpus siccum. si [illegible] Humidioris cordis signa pulsus molles et consuetudo facile mobilis ad iram et facile placabilis et totum corpus humidius [illegible] operantur.

infrigidatur — Avi[cenna]

calidi et sic hoc exemplum cor est frigidum ponit calorem innatum in corde minorem quare infrigidatur cor totum necessario et non est possibile aliquid contrarius consequitur in qualitate quod est ulterius ut consequitur resistat paucitati caloris innati generati a complexione cordis frigidi. et G[alenus] etiam divisit signa ex consecutis secundum apparentiam cor quod est quia si esse calide imprimunt in cor caliditatem cum velocitate tunc ipse significant caliditatem cordis precipue si febres operantur ad cor velocitate. et que contrarium cursui earum. et si calide frigide imprimunt in cor frigiditatem cum velocitate tunc sunt significantes frigus cordis et secundum hunc modum est dispositio in contrarium humectationis quod remanet ex sermone G[aleni] intellectum est secundum sermones non libros speciales

Speculum autem complexionis cordis comprobatur ex quibusdam primis dispositionibus est hoc ex signis quidem caliditatis et siccitatis cordis est ut sit pulsus durus magnus velox frequens et dignius est ut multiplicetur additio eius in velocitate et frequentia quam non est si fluxus per amplitudinem amplioris per corporis sicut sit fluxus cordis

Iam diximus in eis quesitum premissa quod cor est in loco radicis arboris et arteria magna nascens ex ventre eius sinistro est sicut truncus arboris et hic truncus quando elongatur a corde dividitur in duas divisiones magnas quarum una vadit ascendendo sursum et altera descendit inferius et ramificatur ex unaquaque divisionum duarum et ex ea rami multi sic extrinsece. Quorum unus vadit ad membra aliquod et sic ramificatur ex unoquoque ramorum maiorum minores rami eius et ex illis iterum rami magis parvi et non cessat illud esse taliter donec perveniatur ad arterias capillares positas in cute et in aliis membris et quando dilatatur cor dilatantur omnes arterie cordis sicut hoc patet. Quod est durum cor permanet sicut dispositionem sanitatis aut secundum dispositionem in qua non invenit egritudo dispositionem arteriarum et per dilatationem earum attrahitur aer frigidus ab exterioribus cordis ad interiora eius et in constrictione earum comprimitur vapor fumosus generatus in eis et exprimitur ad exteriora cordis et illud est cum orificiis suis capillaribus continuatis cum eo quod apparet de cute et G[alenus] quidem videtur quod calor innatus eventetur per illud sicut eventatur ignis per flabellum et infrigidatur accensio per eventationem et extinguitur complexio eius. et arteriam quidem videtur quod sermo G[aleni] est verax et quia remansit sermo ipsius residuum aliquod quod est radix in eo quod dixit G[alenus] hoc residuum est quod motus cordis et arteriarum generatur per fricationem earum calorem innatum et eventatur ipsum sicut per hunc motum generatur spiritus aliter dicens spiritum animalem et quia est cum arteriarum una ascendit et altera descendit. Cerebrum ex arteriis generatur ab eo quod ascendit ad cerebrum ex duabus arteriis texuntur rete mirabile intricata in se adinvicem et commoventur motu mirabili valde generatur

Secundum suturam vero primam que est in calefactionem distemperantie cordis sic se habent calidi quidem et sicci cordis signa sunt pulsus durus et magnus et veloces et spiritus fortis et spiritus sunt magni et veloces et frequentes et multo magis ad velocitatem accedunt et frequentiam non crescente ad proportionem cordis thoracis.

ab eis species differens ex partibus anime propter
eius tonalitatem et virtus quidem videtur
quod vita sit motu cordis et arteriarum
et quod virtutes motive que sunt
vivificantes sunt fixe in corde et ar-
teriis in arteriis ad vertitur preter corpo-
ris et agitur querit ei sibi [...]
et dispositio pectoris in eo quod ipsum ex-
pellit sua generatione de vapore fumo-
so generato in corde et quod attrahit de ae-
re frigido ad cor est dispositio cordis et ar-
teriarum in eo quod attrahit de aere frigido et ex eo
quod facit exire de vapore fumoso
et dicam tibi quod verum est quod pectus mo-
vetur voluntarie et facit exire quod
aggregatur in eo et ex eo quod expellit ad
ipsum cor et facit intrare ad concavitates
suas aerem frigidum. Cor autem attrahit cor et
ego vidi iam in anathomia rem mi-
rabilem et est quia intromisi manum
meam in animali decollato adhuc se agitante
ad cor ita quod scidi pectus et tetigi
ipsum et inveni ipsum vehementis ca-
liditatis et fortis flamme. Et cum res
sit sicut quod diximus tunc manifestum
est quod respiratio et pulsus mu-
tantur et finguntur in illo secundum tres
causas. Una earum est natura et est generatio ca-
liditatis innate et eventuum eius et
generatio spiritualis et secunda est virtu-
tes motive. nam si ipse sunt fortes
faciunt operationes suas absque prohibitione
et si sunt debiles contrahuntur earum opera-
tiones. et tertia est instrumentum obedientia nam
pectus et arterie quando sunt sana obedi-
unt virtutibus in operationibus suis et quando
sunt infirma non obediunt et manifestum
est quod iste virtutes sunt alique species

virtutes dilatantes et iste aguntur per species
illarum et virtutes retinentes sunt
constringentes et iste operantur per speciem
aliquam illarum et virtutes que reti-
nent et faciunt quietem post dila-
tationem et virtutes que reti-
nent et faciunt post quietem constrictio-
nem et virtutes retinentes fa-
cientes duas quietes operantur omnibus speci-
bus illorum membrorum. In arteriis quidem est
hoc manifestum in anathomia quod
ipse habent duas tunicas tunicam cuius
villi sunt longitudinales et tunicam
cuius villi sunt latitudinales et aggregantur
vero villi capientes [...] in pecto-
re. Secundo iste species conveniuntur in lacertis
pectoris et lacerti quidem partes movent
per illud quod advenit eis ex nervis et propter
hoc est motus pectoris per voluntatem et
sapientia quidem curavit [...] in
natura hanc operationem est mirabilis valde. Quia
manifestum est quod ex eo quod narravimus
quod quando cor est natura calidius et
siccius quam oportet tunc cavitas eius et cavitas
arteriarum est dura propter exsiccationem et respi-
ratio et pulsus sunt magni et veloces et
frequentes. Magnitudinem quidem [...]
dicitur per eam [...] pulsus sed per velo-
citatem intelligitur ut tempus motus
in dilatatione et constrictione sit minus sed
frequentia fit quando tempora quietis sunt
minora etiam quod est quando non sufficit
magnitudo cum eo quod necesse est [...]
tur natura velocitate et non suffi-
cit cum illo [...] frequentia. intellige
ergo totum illud quod dixi tibi et scies
per illud totum quod indiges ex esse signi-
ficationis per respirationem et per pulsum

[illegible] rege [illegible]

fiunt

fit pulsus

totum

simul et intelligi[...]

simil' et intelligas per illud sinonē G. ē ex
emplum ē quod si sic caliditas augmenta
tur magnitudo et nō cessat magnitu
do in additione eius usque quo consequatur finē
suū et virtus natura velocitate propter
additionem caliditatis cum igitur nō suffi
cit velocitas vertitur etiam frequentia
et contrario quando minuitur caliditas tunc
primū quod accidit ei ē diminutio fre
quentie. sed quia rarificatur quies et
cum additur diminutio eius tunc ad
ditur raritas tunc consequitur statim
suū tardatur et nō cessat tarditas
addi donec consequatur finem suū. tunc
incipit magnitudo minui innovatur pulsus
suus et nō incessit ē ut privas per pulsum
vermicularem et formicularem: isti nam
nō sunt veloces nec magni sed sunt frequentes
propter debilitatem virtutis et nos nō po
nimus ē exemplum h' insi sm̄ necessitate
tum et ē caliditas et iam alteratio ter
pnatio et pulsus sm̄ virtutem. et
sm̄ instrumentum totum illud est i
tellectum per virtutem sinonis in ill'
et in similitudine in eo ex libris G. in respira
tione et in pulsu et quod ē malū ut ponam
tibi que exemplum ex dispositione virtu
tis et exemplum in dispositione instrume
ti. virtus vero quando ē salua fortis effi
citur omnia que diximus in eo quod preterit et quando
debilitatur nō potest extendere venam
et extendere quam in omnes diametros eius
et propter illud diminuitur magnitudo
et cum diminutione magnitudinis additur
frequentia et velocitas. deinde quando ad
ditur debilitas eius diminuitur etiam
velocitas et additur frequentia ut com
pleatur per eam quod deficit a complone
l' a complemento

sua per magnitudinem: instrumentum vero
et est corpus vene si ē obediens dila
tat ipsum virtus et si nō obedit mi
nuitur magnitudo et accidit loco
eius mutatio in motu et quiete ——

Et habens hanc dispositionem ē plus pilo
sus quam homines alii in anteriori parte pectoris
et quod sequitur pectus ex ventre.
et lateribus et ē animosus in operatione ad opera l' actiones
tiones velox. fortis ire. et mores eius
sunt mores tirannui quoniam ira eius commo vicerás
uetur velociter. et fit difficilis quies eius.
ēē autem complexionis totius corporis et ēē amplitu
dis pectoris et ut determines sm̄ quod
Totius iste sine intellectus dixinius ante
ē sm̄ quod diximus nuper ——
Et quando vincit siccitas humiditatem cum
caliditate sunt pilli in habente hanc complo
nem minus quam in illo quem diximus ante et
impetum nō minuis ab eo ad actiones /in aspera
et nō fit parua ira eius. sed ē velox tum.
pulsus vero eius ē magnus nō velox. mollis
velox frequens. tempus respirationis eius

Omnium pilosissimi sunt hui sunt pectore et yppodria. ad actiones uero prompti
et animosi et ueloces et tirannici moribus et ei furiosi sunt et difficile
placabiles. Te toti uero corporis similiter ad hunc et thoracis amplitudine
proportionalis huius quem prius diximus declarandum est.
5 Si uero humiditas optinuit cum caliditate pilosi quidem minus huius quem
prius dictum est hii et prompti ad actiones non minus illi: non tamen ferocitas
in furore. sed in ira tamen prompti. pulsus uero molles et magni et uelo
ces et frequentes et ipse thorace quidem proportionaliter se habente cordi secundum eandem
formam et similiter pulsibus. maiore non existente tanto uelociores et frequen
tiores est predictis / ipse. quanto et thorax minor. multa uero consilia
/ firm / et firmitatem feri et marem sic secundum humiditatem acciunt hii predicti
quemadmodum dictum est ad hos et in puerilis etatibus et eorum tis

agregata dicitur maiorisque ...
... congregata
fumus humidus est sudoris
fumus siccus est pilorum

caliditas et siccitas

mores tirannici ... irascibiles ... difficile placabiles

caliditas humiditas

quando pectus est proportionale cordi est
secundum modum suum quem est plus
et quando pectus est minus tunc res-
piratio additur in velocitate et
(vel in ostendimus)
frequentia ab eo quod narravimus secundum quan-
titatem parvitatis pectoris et quando est
respiratio in hac complexione multa sed tamen
in principio si accidat ut sit illud in
humiditate tunc contra eo quod narravi-
mus accidunt egritudines ex putre-
(al' humores in hac dispositione)
factione quibus humores in huius hac complexione
corrumpuntur et putrefiunt et fit ex-
itus respirationis maior et velocior similiter
(eo)
tunc et est constrictio plus venarum velox
Totus iste sine intellectus est secundum quod
diximus in eo quod precessit et iam ex-
tenuit in eo sed hoc totum quod dixit de
esse respirationis et pulsus eius termi-
(al' particularia)
nes quibus sentimus per naturam pulsus
ex dispositionibus sanitatis et egritudinis
quod est quia quando complexio cordis est calidior
et humidior quam oportet tunc totum cor
calidius et humidius si non resistit ei
equat in humiditate sua et quando addunt
caliditas eius et humiditas quantum et non
x al' sola

resistit ei equat in humiditate fit complexio
calida et humida recipiens putrefactionem et
corruptionem. et propter illud accidunt
eis febres putride et pulsus propter febres
calidas putridas omnibus est ut sit exitus
respirationis per constrictionem pectoris
et constrictionem arteriarum maior et ve-
locior interius eius per dilatationem eorum
quod est quia generatur a putrefactione hu-
morum vapor fumosus plurimus quem est
necesse expellere ipsum et extrahere a corpo-
re plusquam indigeat calor innatus in-
troitu aeris frigidi calor .i. inna-
tus in dispositione febrium est minor quod est
quia febris est calor accidentalis et calor
innatus est caliditas naturalis quia debi-
litat calor extraneus propter debilitatem caloris ca-
liditatis innate non est necesse ut intret
aer frigidus multus quando eveniunt et
propter putrefactionem humorum generatur va-
por fumosus malus multus in egres-
sione est necessaria magnitudo constrictionis ve-
locitas eius. et propter illud sequitur ab eo
quod diximus vel propria contra putrefactionem
et est frequentia pulsus post dilatationem .i. + + post
ut sit quies post dilatationem minoris
temporis quam quies que est post constrictionem

Et quando cor est frigidus et humidus
complexione sua est et plus est mollis et
est huius hac complexione pravatus et vilita-
(al' innuitur)
te timidus piger et est anterior pars pe-
ctoris eius nuda pillis. et fortasse non
retinuerit diu nec perseverat ad ipsum ira

al' putrefacientibus
et putrefacientibus in eis humoribus in-
cidunt et exspirationes maiores et ve-
lociores in spirationibus et in pulsibus
sistole velox.

i. constrictiones
diastole dilatationes

Humoris vero et frigoris cordis signa
pulsus molles et consuetudo timi-
ditatis et formidolositatis et pigritie. sed vero timi-
ditatis pilis huius pectora et minime irascuntur
et ira non sit putri. et vero non est tho-
race et totum cor huius quam prius dictum
est secundum determinandum est.

per declina-
tione eorum

Dispositionem autem pectoris et dispositionem corporis totius oportet determinare te secundum illud quod promissum est.

Iam perduxi te sermone autem isto ad sciendum quantitatem mutationis pulsus a mutatione necessitatis et innata caliditatis et generationis fumosi vaporis et iam ad sciendum tibi illud quantitatem. alterationis pulsus ab alteratione instrumenti. nam quando arterie sunt molles aut dure alteratur pulsus mollicies quidem earum convenit virtuti motive et per duriciem quidem earum fit difficilis motus earum et propter illud indiget virtus ut agitetur vehementia eius. et manifestum est ex hoc sermone quod oportet ut pectus sit strictius et mollius et similiter cor minus et arterie strictiores et molliores et sequitur ab illo ut sit corpus totum declinatum ad frigiditatem et humiditatem et sequitur a frigiditate cordis et humiditate ipsius totum quod narravimus in hoc sermone de tarditate et pigricia et paucitate gravitatis vaporis fumosi ex quo generantur pili.

Complexio quando frigida est et sicca quando vincit super cor tunc ipsa ponit pulsum durum parvum respirationem. Secundo si pectus est minus comparatione frigiditatis cordis tunc ipsum ponit equale. et si pectus est minus additione frigiditatis cordis est sic dispositio pulsus et si est dispositio pectoris maioris comparatione frigiditatis cordis fit respiratio rara parva tarda et habens hanc complexionem est minoris ire quam homines alii. Sumptum enim quando egreditur aliquo modo ad iram servat eius memoriam et minus quam alii hominibus pilosus in anteriori parte pectoris. dispositionem secundo in parvitate pectoris et dispositionem in frigore corporis totius oportet determinare secundum illud quod promissum est.

Illud quod sequitur a frigore cordis est ut sit cor minus et pectus minus. nisi resistant ei complexionem alia. et si quantitas pectoris est proportionalis quantitati cordis altitudo respirationis et secundum hoc exemplum si cor est frigidum et pectus est magnum amplum minus est ergo quod frigus cordis non indiget inventione aeris plurimi nec egressione vaporis multi propter illud ergo sequitur ut rarificetur tempus quietis pectoris et tardetur motus eius. pone ergo secundum hoc exemplum unamquamque complexionem cordis. et pone in directo cuius earum amplitudinem pectoris et constrictionem eius et proportionalitatem ipsius. et scies per illud dispositionem

dis fit respiratio equalis. et si quantitas non est proportionalis quantitati cordis alterabitur respiratio et per

Frigidum vero et siccum cor pulsus quidem duros operatur et parvos. tempore siquidem vero proportionaliter frigiditati pectoris thoracis sic operientes. Si vero maior rarus et tardum. Omnino vero omnium iracundi hii. tacti tamen aliquibus irasci. servant memoriam. Sed vero et hii non pilosi pectora omnium maxime. De parvitate vero thoracis et totius corporis frigiditate similiter determinandum est.

intellectus et ipse dixit de mutatione respirationis forte

et intelliges totum eius intellectum in digres ex eo quod sequitur ab eo de malicia respirationis et totum quod dixit mutationem respirationis forte ab altitudine complexionis cordis et intelligere in motu eius arteriarum residuum autem sermonis eius intellectum est secundum quod premisimus expositionem litterae

Et ex hoc ut sis memorans rerum que conveniunt signatione et eius ... iterum et est propter illud quod diximus nec autem in sermone alio de eo ab isto

morum volentes per illud cognitionem complexionis non significativi mores quos acquirit homo ex contemplatione et philosophia boni sint mores aut mali (Et non intelligimus per illud nisi mores innatos sibi quod ... homini naturalis est naturaliter

Morum alii sunt innati et sunt secundum quod dixit G. consequentes complexionem corporis ex preparatione ad quosdam mores. Et alii sunt acquisiti per disciplinas et leges et per philosophiam. et non convenit medico ut per aliquid ex moribus acquisitis significet super complexionem. mores autem qui innati sunt sunt preparationem ad quos nascitur homo secundum quod oportet medicum ponere signa significantia super complexionem et cum qui signat eos ut caveat ab errore morum acquisitorum et illa cavenda illud est ut consideret illud quod morigeratus est homo ex

lege ad quam intendit ex quo etiam morigeratus est ex consuetudinibus eorum qui sunt de terra sua. et illorum qui sunt de arte sua et patrum consuetudines suae. verbi gratia lex que precepit quam prohibet tunc iam morigeratur omnis qui obedit ei per illud et similiter consuetudines regionum occidentalium cum sunt mores qui conveniunt eis et tales sunt mores convenientes eis et in arabibus sunt mores convenientes eis et similiter artifices artium. nam mores scriptorum sunt alii a moribus militum et alii a moribus mercatorum quod si contingat ut sint leges et consuetudines illorum de regione et artes contra aliquid ex moribus. et ille homo natura innatus emet in tempore mores separatos aliis ab singulis et quando movet eum aliquid ex rebus dimittit mores suos acquisitos et apparent ex eo mores sui innati. Illi ergo mores sunt separati significationes super complexionem eius. exemplum quod iudei vir calidi cordis et sicci natura et fuerunt mores eius lupini natura scilicet suos. et sinentes suos et omnes scilicet quos habebant dominum et dilectum et erant ei bona et operationes pulcre electe ex lege et conversatio eorum que sunt ex ea. et castitas et religio et indumenta istorum ex quibus sunt et inquisitio qui in lege luceret et morigeratus esset religiosus et bonus et hoc quamdiu fieret conveniebat usum eius conveniebat et probabat ei ira et irascebatur quamvis morigeratus esset ex religione et postquam consecutus est etatem senectutis multiplicatum est illud quod contingit complexioni eius calide et sicce ex colera nigra et secuti sunt illud humores melancolici et apparuerunt in corpore eius pustule multe ex hoc humore nigro primus. et iam per hoc fuerat multum humorum preditum

Unum commune in omnibus hiis que dicta sunt commemorantes quoniam de moribus autem nunc aut alia aliqua scripta sunt ordine ad agitationem et eos non probavimus aut propter pravis moribus ex philosophia excitatorum separatis unicuique datum est.

+ al' castitatis

taliter ex eo quod acquisierat. Sunt
ergo quod acquirerat de luminositate et
prius divitie in dispositione caliditatis eius
et eius religione et prius misericor-
dia. Si ergo vero virtus valde super victoria
caliditatis et siccitatis et complexionem cor-
dis eius. Sum hic ergo exemplum agere in
signis sumptis ex moribus. hoc in ca-
pitulum est lucri magnum. et cum manifestum
cum in medicina et philosophia. In medicina quando scie-
complexio vincens ex moribus vincentibus
natura. Et in philosophia quando sciretur cum mores ma-
lorum inclinentur ergo complexio eius ad contrarium
eius sic dicitur in regimine sanitatis et
acquiret hominis eam mores acquisitos
contrarios moribus naturalibus in eo autem
per disciplinam. aut per contemplationem et
philosophiam aut per legem et per castigatio-
nem et hoc quidem magis manifestum est
in infectione infantium ipsi enim sunt ve-
locius recipientes illud quod accipiunt
ex discipulis et fit consuetudo meliorum quando si-
cut res innata eis ——

de disciplinis.

Epatis autem signum quod est calidus sunt amplitudo
venarum non pulsatilium et quod est colera
citrina plus et in hora status adolescentie
multiplicatur cum eaco nigra etiam
eo quod sanguis est calidior. propter illud calefit to-
tum corpus etiam nisi resistat cor et
pati et multiplicantur pili in eo quod est
ubi ypocondrius et ventrem ——

Iam diximus quod caliditas quando est magis
magis vincens non a parte creature in ali-
quo membrorum tunc ipsa dilatat illud
et ipsum magnius. et propter illud scilicet ab ea quando
magna est addita in epate ut epar sit
magis et sit quod quod nascitur ab eo
proportionale. et nascens ex epate est
sicut cavus et est vena grossa profun-
da et ex ea ramificantur omnes huius
vene non pulsatiles et dividuntur
in membris corporis omnibus et quando sint
epar et vene calide calefit sanguis
plus quare generatur in eo ex colera plus
et quando consequitur adolescentia statum
suum et declinat ad humorem mela-
colicum aduritur colera citrina et fit
colera nigra. quod est ex humoris melancolici
duo sunt modi unus quorum est sicut
fex sanguinis et superfluitas eius. et hic
proprie est qui nominatur melancolicus
humor et alter qui generatur ex adustione
humorum et humores quidem qui aduruntur
sunt multi. et sunt flegma salsum et hu-
mor vitreus et sanguis et colera ci-
trina. cum ergo aduritur colera citrina vel
eciam quod ex ea aduritur colera ni-
gra et generantur ab uno quorum horum
humorum qui aduruntur egritudines
diverse multe. et manifestum etiam est
quod epar quando est calidum multiplicantur
generatio vaporis qui est materia pilorum
propter illud ergo multiplicantur generatio pilorum
in eo quod est ubi ypocondrius et ventre
et sequitur a caliditate sanguinis
et inflammatione eius per caliditatem
venarum et epatis ut calefiat totum
corpus. nisi resistat ei cor. cor enim quando
est fortius ponit corpus frigidus. et propter hoc
illud sequitur cum complexio frigoris est

d al' cor

÷ De epate

Epatis vero calidi significationes venarum am-
plitudo. rubea color. multi. in tempore vero aug-
mentationis etatis. nigri. calidior eius san-
guis. et propter hoc universum corpus calidius. nisi
ea que sunt cor ... opprimat. Densitas vero eorum
que sunt ypocondrium et ventrem.

Marginal notes: al' cationis; × fac; ÷ fit; × arborius; citrina; adhustione; ÷ melancolici; al' dicat; pilorum; in tempore iuventutis; i. pilorum

cordis sic est propter intensionem caliditatis epatis ut sit complexio corporis equalis inter caliditatem et frigiditatem quoniam frigus cordis et caliditatis epatis sunt permixta.

Et quando est frigidum tunc sunt signa strictura venarum non pulsatilium et ut sit plus flegma et sanguinis frigidior ut sit corpus totum propinquius ad frigus nisi calefiat cor ipsum et ut sit quod est sub ypocondriis et ventris nudum pilis.

Flegma naturale est sanguis diminute digestionis. Et quando epar est frigidum scilicet a frigore eius propter paucitatem ipsius et paucitatis eius quod generatur ex eo ex venis et debilitas digestionis sanguinis quo generatur ab eo flegma et propter diminutionem caliditatis accidit flegma ut infrigidetur generatur ergo a flegma et naturali quod est flegma dulce species misce diverse flatis acetosum quidem est quod ex eo est stipticum et frigus eius propinquum salsum. Secundo tibi accidit quod diminuetur sic ipsum caliditas ex siccitate humiditatis eius sub levem dulcem quod est quia stipticum eius subfumigatur et resolvitur et remanet salsum quod accidit ei flatum et quod accidit aque maris vitreum. Secundo propter sic pluritatem frigoris super ipsum et iterum quoniam sanguis in toto corpore est frigidior sequitur ab eo frigus corporis nisi resistat ei cor. Item quando cor est calidius calefit corpus totum et si est

Margin: digestionis

Frigidioris vero epatis contentiones: angustia venarum, flegma plurimum, scilicet sanguis frigidior, et universa corporis habitudo frigidior, nisi ea que circa cor calidiora fuerint. nuda pilis ypocondria et ventris.

propter intensionem declinationis frigoris epatis plus quam declinationis caliditatis cordis sequitur ab illo ut sit corpus equale inter caliditatem et frigiditatem et paucitas generationis pilorum est apparens quoniam inter cor generatio immoratur propter frigus epatis.

Et quando epar est siccum tunc ex signis eius est quod sanguis est grossior et paucior et quod vene non pulsatiles sunt dure et quod corpus est totum siccius.

Sermo iste est intellectus et iam dimisit ex eo rememorationem resistentie cordis epati et cum eius est quia origo humiditatis corporis totius est ex epate sicut origo caliditatis totius est ex corde. cum ergo epar sit siccum immoratur humiditas corporis sicut quando cor est frigidum contradicit cor sibi contra dispositionem.

Margin: Et corpus

Et quando epar est humidum complexione sua equali tunc ex signis eius est quod sanguis est plus humidior et quod vene non pulsatiles sunt molliores et sic totum corpus nisi resistat ei cor.

Iste etiam sermo intellectus est quod est quando intantia cordis in hac dispositione resistentia est et propter hoc quod complexio eius exsiccatur humiditate epatis et G. quidem exponet illud post paululum.

Et quando epar est calidum et siccum

Margin: epatis

Siccioris vero, scilicet quod sanguis spissior et paucior, vene dure et universa corporis habitudo siccior vel durior.

Humidioris vero epatis contentiones: scilicet quod plurimus et humidus, vene molliores, ita ut et universum corpus, nisi ea que circa cor contrarientur.

Calidi quidem simul et sicci epatis signa: pilosum ypocondrium dextrum, scilicet sanguis spissior et paucior, amara colera multa, circa augmasticam vero etatem nigra etiam venarum amplitudo et duritia, ita vero

tiue ex sanguis et e qd pult in eo qd e
sublt
si progrediat sunt sm plurimu quadie
et sanguis grossior et paucior et
quod colla citrina sm pluru in hora
status adolescentie et multiplicat et
co
ra nigra et quod vene no pulsati
les sunt ample et dure et sili est
disso corporis totius.

Cibus et potus agitat multi et of
fendit semp eos et dequoquit do
nec fiat totum illud in essentia aque
ordei et arabes quidem hoc chilum nominant
et greci elegit hi nomen et deinde epar
attrahit illud hui chili a stomaco et ab in
testino ieiuno per venas mesaraicas que no
minantur mesenterice et miseraice ex
porta epatis et e vena que nas
citur ex gibbositate epatis et germi
nantur quedam harum in forme stoma
et plurime earum germinantur in intes
tinum quod nominatur ieiunum et
perveniunt ista chili in epar dequoquit
ipsum iterum et fiunt ex eo humores
4 et arabes quidem nominant cos
chimos et greci elegit hi nomen ex eo
quod ex eo crudum e et quod
non e perfecte digestionis generatur chimi fla
vus ex eo quod ex ipso digestivum e
et est perfecte digestionis generatur san
guis purus et ex eo quod ex ipso
e superfluitas et fex generatur humor me
lancolicus et ex eo qd ex ipso e spuma
et quod sit ipsum natur generatur hu
mor colericus et citror quidem illimus
ordinavit splenem ut attrahat humorem
melancolicum donec mundificetur
chimus sanguinis ex eo et ordinavit
fel ut attrahat humorem colericum do
nec mundificetur chimus sanguinis
ex eo et ordinavit fel ut attrahat hu
morem colericum humor flatis menstru
aperium ex quo mundificetur sanguis
immo posuit ipsum in sanguine proxi
mum ut compleatur digestio in ipso
post tempus et fluat sanguis in
venis et ut humectet membra
et ipsa iuvamenta alia si no est hic
locus mandi omnia ea et quod generant
in venis et in reliquis membris ista
chimi multi et generantur ex unoquoque
eorum modi dicitur quod e quia associa
tur omnibus eis signum a principio ge
nerationis sue in epate et currit in eo
ex eis cui attractio cadit splenem
et fel et ordinavit creator sum
duos renes ut attrahant aquositatem
sanguinis cum ergo epar est calidum
et siccum facit sanguinem grossum
declinantem ad caliditatem et sicci
tatem generantur ab eo omnia que
nutriunt
Caliditas que fluit ex corde potest
superfluere
vincere frigiditatem que procedit
ex epate sicut frigiditas cordis
vincit etiam caliditatem epatis
Cor est principium caloris et ex eo pre
dit in membris corporis totius
mediantibus arteriis et in unoquoque
ad universum corpus.

Calitas siquidem a corde prorumpens
vincet parte prorumpente ab epate
sicitatem quod adiuvat et sicitas siquid
calitatem.

membrorum frigitur caliditas que est ei
propria sed quod acquiritur ex corde in principio
generationis et sequitur cor
in caliditate epar quoniam est creatum ut
quoquat ... illum chilum et faciat eam chi
mum sequitur ergo ab illo illud quod dixit
G. in hoc sermone

Siccitatem vero que est propria epatis non

potest cor quamvis sit humidius vincere

et convertere ad contrarium

Epar est fons humiditatis corporis quod
est quia ipsum est illud quod generat chi
mos cum ergo ipsum sit radix humiditatis cor
poris et sic siccum non potest aliquo modo
convertere ipsum ad humiditatem. scilicet ut siccita
ti restituat eius in primis. deinde addat
sibi illud et convertat corpus et faciat ipsum
postquam fuit siccum natura humidum

Humiditas vero que est propria epatis est media

inter duas dispositiones quas diximus quod est

quia siccitas cordis vincit eam plus

quam vincat humiditas que est propria cordis sic

citatem que est propria epatis

Non facta est humiditas epatis media
inter hoc ut sit vincens scilicet siccita
tem cordis epatis et victa a calidita
te epatis nisi propter ea quod quoniam cor est siccum
calefacit totum corpus et exsiccat
ipsum quod est quia caliditas addita in se
caliditatem membrorum omnium iuvat
siccitatem indesiccando humiditates

quamvis sed nec vincat humiditatem epa
tis. et ... epar est fons totius hu
miditatis sequitur ab illo ut sit humidi
tas media inter hoc ut sit vincens et victa

Et frigus cordis vincit epatis

caliditatem plusquam vincat siccitas eius

humiditatem ipsius caliditatis cordis

frigus epatis plus iusto est vincens

quam siccitas cordis humiditatem epatis

propter ea quod frigus quod est ex epate

est velocius et propinquius ad vincendum

quam omnes qualitates que sunt ex eo

Sermo quo intelligitur totum istud pli
nium chimorum generatorum in epate est hic
cor ex vena concava sumpsit et epar effun
dit illud in ventrem cordis sinistrum
et decoquit illud cor item Aristoteles vero
videtur quod cor est illud quod dequo
quit et generat sanguinem primum
nutrimentum quo nutriuntur membra no
bilia. et G. convenit ei in hoc etiam et
diversificatur in eo quod est post istud
Aristoteles quidem videtur quod cor prius
nutrimentum et influit virtutes
nutritivas ad reliqua membra de hoc quidem
diversitas non nocet in arte medicine propter ea
quod epar secundum sententiam Aristotelis est etiam
membrum nobile et quod influ
it cor virtutes nutritivas et figu
ratur in eo et ... in eo et influit
in eas cor ad reliqua membra que sunt
...

Siccitatem vero impossibile est ad contrarium a
corde humorum ... adduci.

Media vero est que ab epate humiditas
cor que ... magis ... ab ea que
in corde est vincit siccitatem. quam sicci
tas ab humiditate

Omnino vero caliditate ... ...
tate. ... est ... que ab
esse ... qualitatum.

... mediante epate ... G. ...
... nutritivas ... virtutes nu
tritivas ad reliqua membra absque medio ...

... quod siccitas epatis ... siccitatem ... toto ...

ss eo mediante epate. et G. vidit quod epar influit has virtutes mēbris absque medio et influit eas ad mēbra superiora mediante corde. sequitur ergo a duabus sententiis sit quod epar ē membrū nobile ē altitudine alterantur corpus. et sunt quantitates ei s. cordis et epatis resistentes et sic totū corpus sūm quod dixit G.

Iam autem manifestum ē quod qm̄ aggregātur harum duarum radicum complexiones similes sit rerum unarum totius corporis totius sm̄ virtutem et certitudinē fit al' complexio disposito virtutis dispō. et enunciabo post paululū significatum quod significavit illud.

Sermo iste intellectus ē ex preterita expositione nostra.

Quando epar ē calidū et humidū ei͂ complexio facit pilos in eo quod ē ss proportionalitur. minus quam in habente epar calidum et siccum et facit sanguinem plurimū quod ē quia facit venas non pulsatiles magnas et totū corpus calidum et humidum si non resistit ei epati. quod si elongetur complexio epatis in duabus qualitatibus sit plus ss a naturali dispositione festinant ad humiditatem epatis egritudines putr͂ tredinis que fiūt ex additione chimorum et perpetue si addiūtur humiditates additione multa valde et additur caliditas additione parva. quod si res fuit e contrario s. ut sit additio humiditatis parva. et additio caliditatis multa valde tūc non forsitan accidet huic hanc complexionem malicia chimorum.

Totus iste sermo intellectus erit cum intellexis esse putrefactiones que generantur ex additione chimorum et intellectus eorum ē sm̄ hunc modum quando multiplicantur chimi in corpore aut multiplicantur venis eorum. aut plures venis. aut currūt in membris et resolvuntur a membris superfluitates eorum aut prohibet cursum eorum et resolutionem superfluitatū eorum res alia. et ss res alia aut ē debilitas virtutis et eius ut pigra sit virtus a dilatatione eorum et ipsorum regimine et nominatur illud repletio sm̄ virtutē.

Manifestum ē ergo quoniam si mundum ipsum continuat principiorum utrorumque esset totum corpus per sūm cui eas disponere. dicit a parvulo postius toti corporis complexiones. Humidū quod similiter et calidum epar. mundum quod calidum et siccum ea que dicit proporcionaliter est corpus pilosa. plurimum vero sanguinem et venas magnas et corporis humidum et calidum. sicut ea que dicit corpus complexionem. si vero amplius utrisque qualitatibus augmentatur ab eo epar naturali. propterea consuevit aegritudinibus. ad hunc vero magis si plurimum augeatur humidū. parvulum vero calidum. Si vero e contrario. propterea quod humidum plurimum vero calidum. minus cacochimi fiūt.

ne

Si cor et epar sit calida et humida et cetera corpus ut alterius complexionis si conveniat complexioni

i. malis humoribus

i. male disponi

i. non pilosū

i. multum

i. calidum

i. facile

i. calidis egritudinibus

+ al' corrumpes

aut ne impleantur vasa et extendantur in dyametris suis. et nominatur illud repletio secundum effusionem et accidit ex hoc ut prohibeant resolutionem superfluitatum, et opilationes generate ab eis. aut propter spissitudinem pororum que coartantur et non resolvuntur et quoniam effunduntur ad quedam membra ut immisceantur eis. et quoniam non effunduntur. Symptomata que coartantur sanies pustule et apostemata et corrosiones membrorum et febres putride et alie egritudines. et G. quod dixit in hoc libro totum illud summatim tetigit et tu videbis illud in eo quod est post. et ex eis que generant opilationes sunt viscositas humorum et grossitudo eorum et plurimi generationis illius est ab additione humiditatis et ex eis que resolvunt humorum viscositatem est additio caliditatis quoniam ipsa liquefacit humorem et subtiliat ipsum. intellige ergo illud et compara illud cum eo quod preteriit de expositione nostra et intelliges per illud totum sermonem G.

(huic —)

Et cuius est epar frigidum et humidum

tunc quod est sub ypocondrium est nudum pilis.

et in sanguine vincit flegma et

strictura venarum non perceptibilium

et est corpus totum secundum propinquitatem

(perveniat) huius dispositionis nisi commutetur ipsum etc.

ad contrarium. et cuius epar est frigidum

et siccum totum corpus est pauci san(al.)guinis strictura venarum et quod

est sub ypocondriis est nudum pilis nisi

vincat eos —

Nomen sanguinis apud ypocratem et G. est duas significationes i. unam quarum vena est [illegible] chimorum permixtorum in venis sicut illud quod videmus egredi cum flebotomia. iste i. sanguis non est purus quoniam in eo sunt omnes chimi. alia est quoniam sanguis tangit ipsum colore suo propter multitudinem suam et illud est quia ipse est plus humoribus aliis natura et nominatur sub nomine eius. et secundum est sanguis purus et hec pars fit singularis et purificatur ita quod non associatur ei alius chimorum. cum ergo epar est siccum et exsiccantur humores et propter frigiditatem eius est parum dequoquntur eos debiliter. sequitur ergo ab illo paucitas humorum et sunt illi de quibus intendit G. in hoc sermone nomine sanguinis et residuum sermonis eius est intellectum secundum quod preteriit de expositione —

Quando autem complexio testiculorum est calida (calidi) habentis tunc eos est venereus

multe generationis efficiens sed festinat

in eo nativitas pilorum in membris

(pervenientis) generationis et continuatur cum eo quod

est in circuitu eorum — —

Hepatis vero et frigidi et sicci proprium quidem hic ypocondrium. sanguinem vero magis oportet esse fluxum et venarum gracilitatem et universum corporis dispositionem hanc non ea que a corde fit ad contraria id est conducentur. frigidi vero et sicci ex paucitate sanguinis et gracilitate venarum efficiatur corporis et frigidus et ypocondrium nudum pilis nisi et hic vincatur cor.

Testiculorum vero proprium calidorum quidem masculorum venerea est et masculorum generativa et cito pubescunt eis partes genitales.

[marginalia] X et licet forcius sit vel ut. — et prohibet corrumpere resolutionem. — al' et immisceantur eis. — sed et prohibet corrumpere resolutionem putrefacte et que putrefiunt et que putrefiant a putredine eorum. calor extraneus et a putredine eorum [illegible] generantur pustule etc. — sed [illegible]. — et opilationes et prohibet coartationem et resolutionem [illegible]. — al' intincturam. — et plus [illegible]. — + [illegible]. — complexio de testiculis.

et nihil quod continuat causa habet in littera quod in
eo ex sermone intellecti
clius

Galienus exposuit in hoc sermone in
testiculis eorum principatus testicu
lorum quod sperma ipsi alterant et totum
et virtutes autem sunt mutationes complexio
nis eorum et ex eo est illud quod vi
dimus de mutatione corporum illorum
castratorum que convertuntur et decli
nant ad naturam mulierum per absci
sionem testiculorum et ex eo est re
liquum quod nominavit G. in diversi
tate complexionis eorum. nam cum complexio eorum est
calida fit homo desiderans coitum fre
quenter super eum multe generationis proficit
ens in ea et multiplicatur in eo quod
sequitur eos generatio vaporis qui
est materia pilorum. apparet ergo per hunc sermo
nem quia quando complexio eorum est calida ca
lefit totum corpus. iam ergo dixit Y.
quod sperma venit de corde toto in dis
positione motus coitus generatur in
testiculis sic generatur sperma in ani
malibus equorum quando stimulantur et sic
generatur a percussione vendarum matris
et G. quidem dixit quod testiculi sunt
qui generant sperma. et Avicenna dicit quod
sperma generatur in venis in voluntatibus
in vasis spermatis et complentur eius
generatio in testiculis. et Avicenna contrarium diversi
ficantur dispositiones virtutis que facit sper
ma deferens spiritum in dispositione coitus
scilicet virtus generativa currit ex omnibus
virtutibus corporalis ad testiculos et
sit sperma comprehendens eam. sequitur ergo
una duarum rerum. aut ut sit virtus
generativa spermatis in testiculis fixa
aut ut eveniat testiculis in dispositio
ne coitus virtus generativa et figurativa
genita in spermate. intra testiculos et
egrediatur sperma deferens eam donec
generetur ex eo et ex sanguine en
menstruo

lium et quodcumque illorum fuit manifestum
est ab eo quod testiculis sunt principatus
secundum principatum complexionis —

Et quando complexio eorum est frigida et sicca
est sunt contraria illis que narravimus —
Significat quod ipsi in frigiditate eorum
et habent eos repellit a coitu et
pauce generationis non proficiens et mi
norantur in eo quod se pectine et
coxas et ventrem vmbilici et quod est sub
eo pili —

Et quando eorum complexio est humida et habet
eos est exuberantis spermatis et qui complexio
eorum est sicca tunc habent eos est pauci sper
matis et est eius sperma ad grossitudinem propin
quum

Quando sunt humidi declinant eorum
ad humiditatem. et exibat illud
in virtute quod generatur ex spermate
propter multitudinem materie. et propter illud est
sperma multum subtile et contrario quando sunt
sicci. et cum in multitudine spermatis et
paucitate eius et propter suam subtilitatem et
grossitudine eius et profectu eius. et
non profectu eius illud sunt quod est testi
culorum complexio quod est quia continuatur cum
eis arterie et vene et non magnum mul
ti qui deferunt eis spiritum et sanguinem
et reliquas virtutes. dequoquunt ergo spiritum
sanguineum et convertunt ipsum in sperma
et fingunt in eo virtus generativa
et reliquae virtutes. et Avicenna dicit
quod in spermate est intelligentia quedam domi
na continens ut eradicat illud quod generetur
at embrione. sequitur ergo quando est complexio
eorum humida ut multiplicetur in eis ma

Frigida vero causis est contraria.
Humidi quoque et multi seminis et humidi
est. Sicca vero et pauca seminis et medi
ocriter pilosi.

Margin notes (left): id est; ab homine; castratum; diversitate complexionis; in testiculorum; sed alius corpore; id est in quibus generatur sperma.

Margin notes (right): et minus pi.; declinans; vel quando testiculi humide complexionis; id est grossitie; ab illis; intelligentia; [illegible later notes in brown ink]

tia spermatis .s. sanguis et quod est sic-
ca ut minoretur in eis materia sperma-
tis .s. sanguis—

Et quando corporis complexio est calida et sicca tunc sperma est grossius et huius corpus est multe generationis valde et excitatur ad coitum velociter valde in principio pubertatis sue et nascuntur ei pili in locis membrorum generationis velociter et in omnibus que sunt in circuitu corporis et continuantur deorsum ad partes umbilici et inferius ad medium coxarum et habens hanc complexionem stimulatur ad acquirendum coitum cum vero sumptum lassatur et abscinditur velociter. quod si agit super seipsum et multiplicet advenit ei nocumentum inde—

Non fit quod stimulatur eam huius ad coitum velociter valde in principio pubertatis sue nisi quia caliditas stimulatur cum et sperma [illegible] est medium in principio pubertatis sue propter illud quod remanet [illegible] eo de humiditate infantie et manifestum est quia est perficiens in hac dispositione cum quod multiplicatur ex coitu inflatur materia spermatis per caliditatem testiculorum et propter siccitatem [illegible] lassatur et abscinditur velociter. si autem in [illegible] eius fatigat seipsum super additione in eo advenit ei nocumentum ex illo .s. accidunt ei egritudines que generantur a malitia complexionis calide et sicce residuum sermonis eius est intellectum—

Et quando agitatur cum caliditate cuius in testiculis humiditas tunc pili sunt in huiusmodi corpore in locis generationis minus et sperma huius est plus sumptum desiderium huius ad coitum non est plus desiderium alterius et tolerat coitum multum preter quod enervat et nocumentum ex ipso quod si addantur sibi due qualitates additione multa scilicet caliditas et humiditas non potest habens hanc complexionem prohiberi a coitu quin eveniat ei nocumentum—

Hec complexio facit exuberare sperma et multiplicat ipsum et coitum stimulat sic stimulat complexio calida quod est quia caliditas stimulat animal et hu-

e s' calor

Calida non et sicca causis et spissi seminis est et mater generativis masculorum et causis sue ad coitum excitat al' apud [illegible] causis pubescant [illegible] genitalibus et in omnibus in circuitu sui sursum quidem usque ad regionem [illegible] dorsum sum non usque ad medium coxarum [illegible] satis ad venerem causis non sacians si cogatur nocet.

Convenientibus siccitate caliditate et humiditate [illegible] non sensus magis non concupiscunt magis [illegible] sufficiunt non [illegible] ledit magis venereis [illegible] non satis augeatur utraque et caliditas et humiditas non [illegible] ledit abstinentia a venereis.

ey. lacina

midtas exhubat spma. sequitur ergo
oīa sig que dixit. G. qū ergo videt
eas agēutas tūc scias quod cōplo
testiculoꝝ ē calida et hūida natu
(ra
Et qū ē cōplo testiculoꝝ hūida
et frigida illud quod ē in circuitu
eoꝝ ē nudum pilis et tardat
habens eos in principio cū ipse vri
(pforat
tur chobitu et nō forsitan desid
at ipm et est spma eius aquosū
(gnans
subtile pauce generatōnis feminas
Paucitas quidem piloꝝ est sequens
paucitatem matēie a qua ge
nantur et illud quod generat hāc
matiam ē caliditas. et qū frigo
testiculoꝝ et hūiditas eoꝝ ponunt
eas ita quod nō dequoquant sa
guinem et nō digerant ipm fi
cunt ex eo spma eqle tunc sequitur
ab illo oīa que dixit. G. et ipse quod
menit in hoc sermone questionē
et est sino eius generans feminas.
nam putatur q eo quod spma qd
ē calidum siccum. etiam ē gnans
masculos. igitur ergo tenuit. G. de h in eo
quod ponit de sinone suo. dico ergo qd
ypocras ostendit in libro de embrio
ne quod cū in gnatōne masculoꝝ
est virtus spmatis et in genera
tōne feminaꝝ debilitas spmatis
virtus autē et debilitas sunt sm se

tenciam. G. h modo virtus quidē spmatis
ē sequens eqlitatē cōplōnis debilitas vero
ē sequēs exitū cōplōnis ab eqlita
te. et. G. quidē exponet hanc in
tencōnē in eo quod ē post. et qū
ē h sm quod diximus tunc cōplo ca
lida et sicca debilitat etiam vir
tutem. et generat feminas nisi oc
currat ei ex viro aut ex muliere vxore eius
aliquid quod temperetur et ge
nerentur masculos. apparet ergo per illud
quod diximus quod. G. facit nos re
memorari sinonis eius qd spma frigi
hūidum gnat feminas. s. gnatō fe
minaꝝ est debilitate virtutis sp
matis. et gnatō masculoꝝ fit a ve
hementi virtute spmatis. et ideo
dixit ypocras quod cōplo calida ge
nat masculos. et frigida femi
nas. et. G. dixit in expōne illius
quod virtus spmatis sm plurimū
est sequens cōplōnē calidam nisi
superfluat h cōplo et redeat debi
litans eam et destruatur gnā
tō et quod debilitas spmatis sm
plurimū ē sequens cōplōnem frigidā
nisi minoratur h cōplo et nō de
biliter eam et si nō eēt illud nō eēt
possibile ut generaretur masculus
in latē dextro raro. et femina
in latē dextro raro. nā si res
eēnt sequentes sinonē ypocratis hic
eēt masculus semp in latē dextro
et femina in latere sinistro. et matrix
h putas ē in ea existens plurimū
et qū fit diuisum raro. et sm minorē
materiem rerū. intellige ergo illud
et fac illud qd ergo venit ad te queres.

x pilorum

An ... (faint note)

sinistro matris
h ra.

Quod si testes sunt testi
culi. nudi sunt q sunt in circuitu pi
lis tarde cum incipiunt nz uel xiii
tes sunt ad operanes. aff sunt uo et tenue eius
ē sem. et prim gnans. l nō gnans.
et si gnans. femas gnans.

... hic pilos com aco sic alii ut ne hic cor

... flammatiui ... apparet ... ad memb ...

et rogat te ut facias ipsum generare masculos tunc excoche sicut significat frigiditas complexionis spermatis et da ei et [illegible] et regimine et cibis et medicinis bibitis et aliis quibus fit suppositio et fit emplastrum et fit [illegible] quod quando agitatur sperma virilis in matrice sit complexio agitata equalis cum exemplum est si sint signa significancia quod sperma hominis eorum est frigidum humidum aut illam agitatam et ut illum quod est sperma calidum et siccum et da frigidis et humidis quod frigiditatem eius minoret et ipsius humiditatem et da calido sicco quod minoret caliditatem eius et ipsius siccitatem et administret exercicium et frigidationem et balneationem et cibis totum quod confortat et preparat ad exitum coitus

Et quando complexio testiculorum est frigida et sicca tunc est humidis eos in re liquis dispositionibus sicut est sic dispositio eorum cum ipsum est exiguum

Quod autem complexio calida adiuvet ad generandum masculos frigida vero ad generandum feminas illud est quia caliditas adiuvat super digestionem que est naturalis cum ergo digerit sperma est virtus in eo magis completa et quia frigiditas prohibet a digestione naturalis sit aut accidentalis et quando sperma est crudum indigestum est virtus eius debilior et propter illud fit quod latus dextrum matricis adiuvat ad generandum masculos propter caliditatem suam et latus sinistrum ad generationem feminarum propter frigiditatem suam et non est adiuvamentum caliditatis prohibito frigiditatis existens cum essencialis in illo sed cum essencialis est illud quod diximus nunc ex hoc quod equalitas complexionis facit virtutem meliorem et exitus ab equalitate facit eam debiliorem et hoc est ergo quod oportet servare et operari eo et manifestum est quod frigus testiculorum facit sperma indigestum et eorum siccitas minorat ipsum cum ergo agitatur in eo ut sit frigidum grossum paucum nominatur generativum intellige ergo illud et scias quia non est generativum propter frigus suum et suam grossiciem et paucitatem suam quod si conveniat et in matrice sperma aliud exuberans calidus possibile est ut generet embrionem malum aut fedorum membrorum aut diminute firme quod est quia fetus est similis quod est complexio spermatis masculi et femine dum non accidat ei in homine [illegible] prohibens aut alterans naturam matricem propter humores agitatos in corpore matricis et propter causam quorum sit Iam ergo declaratum est ex eo quod dixit Galenus dispositio principatus cordis et quia cor est principium primum et sequitur ipsum in principatu cerebrum et secundum cerebrum epar et secundum epar testiculi et semini sunt signa significancia dispositionem complexionis uniuscuiusque horum membrorum et semini quia illud [illegible] ex unoquoque eorum in breviter dispositio complexionis est sic dispositio complexionis [illegible]

Sicca quidem et terrea est his filiis quod plurimum ei quod preparatum est ceteris spiritibus [illegible] semen eius et omnibus magis exiguum.

Margin notes (left): – et [illegible]; – iniectio ad [illegible] agitatur sperma [illegible]; – agitatus; – calida et sicca; – frigidum et humidum [illegible] – [illegible] fricatione; – sperma [illegible] exiguum valde.

Margin notes (right): al. generativum exiguum; exuberans calidus; [illegible]; alias; [illegible]

p̄ must leo

tutes suas. Intellige ergo a me illud
quod dico tibi secundum quod sine me non
est quis sine me non sit nisi meo ...
Iste conditiones intellecte sunt. Dispo-
sitione ergo eas et compara secundum eas signa
complexionis musculorum in omni regione
et in etatibus et consuetudinibus homi-
num. quedam enim regiones et con-
suetudines signa mutant musculorum
ita quod inclinant ea ad calidita-
tem et siccitatem sicut faciunt
regiones calide et sicce sicut re-
gio ethiopum. Et sic faciunt calide et
sicce sicut regio ethiopum. et sic fa-
ciunt calide et sicce artes sicut ferra-
ria et quedam regiones et consue-
tudines mutant signa musculorum ita
quod inclinant eas ad frigus et
humiditatem sicut facit regio frigi-
da et humida sicut fuit regio sclavorum vel
et persone qui sunt ex eis qui habitant
ad latus maris aut fluvii. et sic
faciunt artes frigide et humide sicut
ille que consuetudo est balneari omni
die cum ergo cavebis ab omnibus cum
quemmutant complexionem musculorum
et extrahunt eam ab equalitate tunc
signa que dicitur de musculorum certifi-
cantur et verificantur et si non ca-
nes ab illo tunc non certificantur
et non verificantur illud quod nar-
ravimus in eo quod sequitur de signis
musculorum.

Dico ergo quod signa complexionis temperate
in corpore toto sunt quod color

est compositus
rubeus compositus ex rubedine et albe-
dine et quod capilli sunt flavi ad
rubedinem et crispitudinem tempera-
ti secundum plurimum. et quod caro temper-
ata est in qualitate sua et quantitate sua
quoniam hoc corpus est medium inter omnes diver-
sitates. propter ea quod omnes diversi-
tates non dicuntur et intelliguntur
nisi per comparationem ad hoc corpus. ergo corpus spissum non per comparatione ad hoc corpus
et sic extenuatum non dicitur quia est
extenuatum nisi per comparationem ad ipsum et
secundum hoc exemplum comparatur ad ipsum
multum carnis habens. et paucam et
crassum et macrum. et durum et molle
et pilosum et nudum pilis et non est aliquid horum
corporum equale. sed equale est quod est sicut
exemplum quod paraverunt poli-
cletus et nominaverunt ipsum canonem
qui consecutus est ultimum equalitatis
totius donec fit quoniam tangitur ut

Complexionis corporis conditiones probo
tum alias virtutes et colorem quod extra et
tam alias ... capilli non rubei tamen me-
diocriter crispi ut in pluribus. mediocritas
non carnositatis in quantitate et qualita-
te. medium eius per hoc est huius corporis omnium di-
versitatum. ut et dicatur et intelligantur ad
hoc et dicitur spissum corporis ad hoc dicitur spissum
tenue sic ad hoc multa carne habens
et pauca carne et crassum et molle et
durum et pilosum et nudum pilis. sicut hoc est
est mediocre. hoc quod policleti regula ad
summum venit mediocritatis unius secun-
dum tangentibus quod nec molle appareat nec
durum nec calidum nec frigidum videntibus non
nec pilosum nec nudum pilis nec gracile nec gra-
cile vel nec aut aliquid aliud huiusmodi inqui-
tam.

nō appareat quia ē molle neq3 q2
ē durum neq3 quia ē calidum · n3
quia ē frigidum et aspiciatur
ad ipsm nō inveniatur pilosum ·
neq3 medium in grossum · neq3 gracile
in se invenit si cū aliquid sit fluitati

Ista sunt sig[na] corporis qū ē (...)
in meliori formam et hoc corp[us]
q[uod] ius nō sit inventum sm̄ rectitudinem
tuitur cū ē ratio · ad quod operatur
medicus quod est in medicina · sic
fecit policletus · iste enim fecit sta
tuam in ultimo quod possibile est
ab equalitate et posuit eam rationem
sui pervenit in operationem sta
tuarum · cum g° dicit medicus in
cibo aut medicina aut in signo
aut in eo quia ē equalis · aut calid[us] a[ut]
humid[us] · aut frigidum · aut siccum · et
operata ē summa gradus eius in caliditate
sua aut frigiditate aut in aliis ab
aliis tunc illud nō est nisi sm̄ operationem
eius g° meliori factū est meliori factū
est ratio mediatorum sm̄ intentionem
logicorum · considera g° sm̄ intentionem
·6· et iterum lectionem eius intractiēs
et invenies ipsm intellectum et sci
es p[er] illud rectitudinem h[uius] expositionis

Ex corporibus autem que sunt cali
diora temperato et nō sunt humidiora
eo neq3 sicciora ipso et complexionis

ē h[uius] complexio in genere carnis similis · n
nolo nō est nisi in hoc quod appet
sensui tactus caliditas magis addita
caliditate temperata et sic fluitates
caliditatis complexionis eorum sic carnis te
peratum et sm̄ caliditatem eorum ē mul
titudo pillorum meis et paucitas adip[is]
in corpore a sunt magis addite ru
bedinis et capilli in eis sunt nigri

Illud g° sunt sig[na] complexionis calide ——

Iste sermo ē intellectus si eis nec
minor omnium q[ue] preierunt et cū nig
dinis capillorum et albedinis ipsorum · et
flavitatis ipsorum ē materia eorum ex q[ua] fiunt et h[ic]
quidem materia ē vapor fumosus
q[ui] nō dificat natura caliditatem
innatam quod ē quia caliditas inna
ta ē vapor temperatus q[ui] generant
cor et arcie semp et vapor fumo
sus ē sic fluitas caliditatis innate q[uia]
g° caliditas est fortior facit vaporem hunc
adustum nigrum et iste quidem va
por egreditur et expellitur ex
poris sm̄ confirmationem quotiens g°
egreditur ex eo aliquid coagula
tur in capillum ē g° color capillo
rū sm̄ colorem h[uius] vaporis et p[er]
illud est color capillorum signum calidi
tatis · nam si ē niger sig[num] sit fluit

Quem nō sunt calidiora q[uo]d si
nō tm̄ humidiora a[u]t sicciora sic carnis
de huius exponens no est · agent quid
et tangentibus calidiora tanto quanto sic carnis
sunt calidiora et pinguedinis mi[nus] humidia
colore si rubū et nigros capillos · humidia

tates caliditatis. et si est albus frigi
complexionis significat. et si est flauus signi
ficat existentiam caliditatis et ego
iam uidi regulam quomodo generan-
tur in capillis secundum mediatorem haralhat
et unde nascuntur ex eo. et que a ra
dicibus sunt. et non adhuc est philo-
sophorum. et responsio huius questionis est quod si est
philosophorum caliditate sua liquefacit id
quod est in poris cutis de fumoso et
grosso uapore qui est materia capillorum
et resoluit illud quare absconditur
continuitas pillorum ex radicibus suis
et cadunt et abraduntur. Donec
redeat iterum exitus eius uapore secundum
continuitatem et coagulentur ex
eis et generantur ex eo pili.

(Margin: arabi
cos
Vel quare quando cute eius
resolutum quando capilli
illi kaniui philo
sophorum abraduntur
a radicibus suis.)

Signum autem complexionis frigide sicut quod
huius carnis non est pilosus multe pingue
dinis et quando tangis eum inuenis eum fri
gidum. et uides colorem corpo
ris eius et capillorum reductum ad fla
uitatem que declinatur (pertinet) ad citrinitatem et
quando est frigiditas sicut flaua tunc capillorum
est quasi liuidus et consuetudine est me
dicorum ut nominent hunc colorem
colorem plumbi (siue).

Ista signa sunt fere complexionis in genere
carnis. s. in musculo quod signum
grassis carnis frigus est minus. signum.
signum sunt quod narrauit in primis et fri
gus eius est plus est quam eius color et plu
beus. liuidus. et capilli flaui significant super
existentiam caliditatis. cum quod fit quod
declinatur ad citrinitatem significat
diminutionem existentie per additionem
frigiditatis in carne.

Signa complexionis sicce sunt ut huius carnis sit
gracilior et durior corpore temperato secundum si-
militatem siccitatis sine reliqua signa

sunt secundum primum exemplum.

Signa autem complexionis sicce in genere car-
nis. s. musculi sunt ut sit corpus gracilis
et durius cum et non imprimit siccitas
plus in illo quando fit singularis sola re
manent quia omnia signa alia secundum similitudinem
secundum quod sunt in complexione temperata.

Et similiter reliqua signa huius complexionem
humidam carnis sunt secundum hoc exemplum. Nam
tamen caro eius est plus et corpus mollius
humiditas etiam imprimit quando est coniunctum (uel non)
singularis in carnem plus additio
ne carnis. et mollicie eius tamen et
propter illud remanent reliqua signa alia
secundum similitudinem. secundum quod sunt in complexione
temperata et iam declaratur ex illo quod
caliditas et frigiditas sunt actiue actiue

Frigidus et siccus corporis signa non pilosum
et pingue. frigidum tangentibus. color uero
eorum et capillorum magis russus. multa
uero frigiditate extremitate. humidi condimentum est
caro. si uocare consuetudo quibusdam me
dicorum est tostales plumbi coloris.

Sicca uero cutis. gracilior est et durior
bene temperata. tacto corpore siccior. et alia
uero proxima (fiunt) sunt huius.

Et humida uero alia signa quod sunt
magis carnosa uero et mollior.

numquam ipse mutat omnia sign[a] complexionis et sic est hui[us] sit passi[o] nec quam ipse mutat omnia.

non mutat
quam ipse mutat omnia signa complexionis muta- | diversa que accidunt ex putrefactione
tione de qua curandum sit de siccitate | et fiunt chimi qui sunt in eo mali quod
vult ut ponat corpus difficilioris pas- | si superfluitas humiditatis in eo pauca est
sionis cum gracilitate et duritie et hu- | et si superfluitas caloris in eo multa est sit
miditas quidem ponit ipsum faciliorem passi- | superfluitas mollitiei eius et multitudo car-
onis cum multitudine carnis et mollitie | nis eius si corpus temperatum est pau-
Et quando componuntur qualitates prime et | ca est si superfluitas additionis pilorum si il-
sunt ex eis complexiones mixtiles sunt signa | lud in eo non est pauca cum que tan-
etiam que significant eas composita quod | gis ipsum invenis tunc calidum vul-
est quia complexione calidum et siccum habet | tum et capilli eius sunt nigri et
est pluriorem capillorum et magis addite | caro eius est nuda pinguedine quod si
calefactionis et duritiei et est privat[us] | si superfluitas caliditatis in eo est pauca et
pinguedine grossities et sunt pili eius nigri | si superfluitas humiditatis in eo est multa est
per caloris | caro eius caro mollis multa. et est color
quod si addatur victoria caliditatis in eo tunc est | eius color permixtus ex rubedine et
Non sit oblitus eius quod nigri coloris | albedine et quando tangis ipsum invenis
exposuimus. et quod ista signa omnia certificantur | superfluitatem caliditatis eius paucum esse
in regione temperate complexionis et in | et volo quidem invenis in omni complexio-
regione calida tantum | ne composita signa magis vincentis et
Complexionem autem calidam et humidam habet
est mollioris cutis et calidioris plus etiam ha-
bens carnis quam habet meliorem formam
suam superfluitatem additionis duarum qualita-
tum in ea sit illud corpus et quando superflu-
it hec complexio in eo properant ad ipsum egritu-

Et ex copulatione primarum qualitatum que fiunt dispositione. composita complexionum formam habent. calida quidem et sicca cutis pilosior et durior et calidior et minus pinguis est et gracilis et magis capilli. Si vero ad ampliorem calitas veniat et nigri coloris cutis.
Humida vero et calida cutis mollior et calidior et multo carnosior optima est. in quantum aucte fuerint utreque qualitates. ad plenum vero aucte putredinis cito consumuntur egritudinibus et cacochimi cito fiunt. Si vero pu- tum quod tanto humor sit multo vero calidior. molliores prim quod tanto hu- tales et magis carnosi. pilosiores vero non modicum et tangentibus non prim calidiores. magis vero huius sunt capilli et caro vero sine pinguedine. Si vero prim quod sit calidior multo vero humidior. mollis est huius caro et multa et color commixtus ex albo et ru- et tangentibus permultum calidiores. ultra vero est dicendum quod copulatione earum secundum dominantis qualitatis dominabuntur signa.

gnificat ex eo frigus aut raritatem aut spissitudinem et quando vides membra

hoc accidere ex rebus exsiccantibus ut ariditatem fiat et exsiccetur et motus eius difficilis fiat tunc illud

significat ex eo siccitatem et similiter quando vides membra gravari a rebus

humectantibus tunc illud est signum [per signum]

ficatio super humiditatem eius.

Postquam fecit scire signa sumpta ex ipsis membris facit etiam scire signum et est scire signa sumpta extrinsecus corporis, aut aliquod membrorum, et quando velociter recipit complexionem rei extrinsece tunc illud est signum quod complexio eius est conveniens complexioni illius cause et si sit difficilis passio corporis aut alicuius membrorum eius tunc illud est signum quod complexio eius est contraria complexioni illius cause

et quando accidit ut evanescat certificatio huius canonis quando corpus est rarum aut spissum raritas siquidem facit corpus velociter patiens a causis frigidis que perveniunt super ipsum extrinsecus sicut frigus aeris continentis quia ingreditur ipsum absque prohibitione et infrigidat ipsum

[margin: Et cognitio]

quamvis sit natura calidum et similiter facit ipsum pati a causis calidis extrinsecis quamvis sit natura frigidum spissitudo autem facit corpus difficile patiens a causis extrinsecis et ostendet illud in eis que sunt post declarationem in melhore [et perfectiore]

Et oportet ut consideres an complexionem omnium

musculorum sit complexio una in natura sua

Iste canon alius est quia possibile [aut non] possibile est ut diversificetur natura musculorum et sic in quibusdam membris aliquid et sic in membris aliis alia res. facit fiat ... errare ... quod conveniat omnia membra [margin: Et l. complexio]

Et aspice secundum considerationem tuam membrum

omnium musculorum in quantitatibus ossium

super que musculi positi sunt. Fortassis

se enim putas quod membrum sit

minutum et non est minutum propter maciem

sed tu vides ipsum tale propter tenuitatem

vel minorationem ossis et similiter etiam

multociens estimatur quod membrum

est grossum et non venit grossitudo

eius propter ossium grossitudinem sed propter

multitudinem carnis.

Considerare vero oportet et si similes ad invicem omnes musculi aut non similes cum

sint similes.

Similiter oportet considerare in omnibus [membris] comparatione involutorum ossium. alii enim graciliores

videntur esse propter vero exeuntes graciliores comparatione

ad musculos. sed propter angustiam ossium

talis videntur esse apparens. Similiter autem et spissiores

videntur esse multociens non propter amplitudinem

ossium. sed propter carnis multitudinem.

complementum

Iste est canon alius assumptus ex propor
tione carnis ad os et est intellect
tus
Et caro secundum additionem suam et eius diminutionem et additionem suam in
suam

duritie et mollitie ponit dispositionem
membri in quo est in similitudine siccita
tis et in similitudine humiditatis quod
est quia caro pauca et dura ponit
membrum siccius et caro multa et mol
lis ponit membrum humidius ——
Iste canon alius assumptus est ex disposi
tione carnis in seipsa et est intellectus
Et similiter loca que sunt inter membra simi
lium partium secundum similitudinem eius quod conti
net de humiditate et paucitatem eius
et similitudinem grossitudinis eius et
ipsius subtilitatem ponunt dispositionem mem
bri in quo sunt in similitudine humiditatis
et siccitatis ipsius quod est quia humidi
tas illa quanto est tenuior et plus ponit mem
brum humidum et quanto est grossior et
minor ponit membrum siccum nam
membra corporis fixa que secundum rem sunt
dura non est possibile aliquo modo ut
ponat ea humidiora quam sunt sed sufficit
ut custodiat ea et prohibeat ea
siccari velociter loca autem que sunt inter
ea possibile est implere humiditate et
sunt contra dispositione et absque dispositione.
et hec quidem humiditas est intermixta
cum partibus membrorum similium partium quod
continuo per vicinitatem aut ex venis
et hic quidem sunt ex membris in eo est quod omnibus
membris que dixi et dicam ipsum etiam
cum dicam causas signatiuas et curatiuas. causa autem quare venerunt ita est quod
generantur cum eo in quo sunt ——
Iste est canon alius sumptus ab humi
ditate posita in spatiis que sunt
inter partes membrorum similium partium

Quoniam caro addita et diminuta durior et mollior dum fit siccior aut humi
dior apparet per me. propter si quod pauca et dura siccior. si vero multa et mollis humidior.
Similiter vero et medie regiones similes partes habentium
corporum aut amphiorem aut minorem humiditatem in se ipsis continentes. aut spis
siorem aut tenuiorem. aut humidiorem aut sicciorem demonstrant partem. humidi
quod propter est tenuior et amplior est humiditas. dicta vero spissior et simul
minor. ipsius tamen solidis corporis partes nec solidas tempus vel nullum modo
possibile est humidiores facere aut sicciores. sed satis est quod prohibeat eas siccari
non cito. eas vero continentes regio
nes sed replere humiditate aut calida
sed vero ipsum est nutrimentum similes partes
habentium et ex appositione vero preparata
sanguinis. omnibus vero hoc non est omnium partium
et de hoc dicemus postea in signatiuis et
curatiuis doctrina. Nunc vero quod se
quitur dicamus.

ex qua nutriuntur ista membra. sed cum
humiditas mutat complexionem mem
bri secundum illud secundum quod est eius complexio proprie
grossitudo et eius tenuitas permuta
tur. ergo quod membrum est humidius et
non est aut quod calidius est et non
est aut quia frigidius est. et non est fri
gidius aut quia siccius. et non est siccius. verum
illud accidit membro propter illud quod est
humiditas posita in concavitatibus cor
porum membrorum similium penitus.
G. quidem facit te scire in hoc ca
none quod docet dispositionem comple
xionis corporis. aut complexionem alicuius mem
brorum eius cum eius est multi inimamenti
et est quum videris complexionem corporis
aut complexionem alicuius membrorum decli
nantem natura ab equalitate et vis
reducere eam ad equalitatem aut dimi
nutionem declinationis sue tunc im
ple spacia illa humiditate et complexio sic
contraria complexioni eius que est quia membra
similium penitus nutriuntur hac humidi
tate. inclinat ergo ea hec humiditas
ad partem complexionis sue secundum longitudinem
temporis paulatim sicut ostendit illud G.
in libro de complexionibus et in libro de vir
tutibus medicinarum simplicium et in li
bro de cibis et aliis libris ab istis quod
est quia unumquodque membrorum trahit ex
venis que veniunt ei naturam nu
trimenti sui. et reponit eam in lo
cis vacuis ipsius donec de quoquo quod eam
in eis et digerit ipsam et convertit eam
ad similitudinem sue sue et necesse est ut
in permutet hec humiditas etiam in corpore ali
quid post aliquid. et mutet ipsum per longi
tudinem temporis et permutet complexio

nem eius ad partem complexionis sue. Iam
ergo declaratum est per illud quod dixit
G. qualiter sciantur signa que faciunt nos
scire cognitionem cum complexionum corporis
et complexione cuiusque membrorum absque errore et
sine deceptione. nam continuis si amoneris
secundum istis eris ne erres in aliquo ex
illis

Dico ergo quod signum ventris qui in
natura sua est siccior complexione sua equali
sunt ut sciat velocius hominis eius et
sufficiat ei ex potu parum et si bibat
multum gravatur sitis cum et accidit ei
ex superfluctuatione in ventre quando na
tat superfluitas et pervenit in superiori
parte ventris et non desiderat iacet quod ex cibis

Postquam complevit nobis sermonem in eo quod est siccius
enunciavit quibus sciuntur complexio et membrorum al
terius illud per sermonem in ventre et pulmone ut doceat nos per istos ca
nones et faciat adquirere qualiter ope
mur in eis et extrahamus ex illo. quod illi
qui habent ventrem qui in natura sua
est siccior accidit sitis velocius propter sicci
tatem ventris sui et quando bibit mul
tum gravatur sitis cum et natat in superiori
parte ventris et accidit ei ab eo fluctu
atio. et de proprietate quidem omnis membri
est ut attrahat ad nutrimentum suum id
quod convenit ei et propter illud fit ut ille
cuius ventris complexio est sicca desiderat cibos

Ventris complexiones non quod sicciores
velocius sicientes fiunt et potus sufficit
eis potus et gravantur aliquando et fluc
tuationes habent et superius natat superfluum
in eis. alii quod gaudent siccioribus.

hunc
calid.
ut sup.
et
et in fine
al. in
deceptione
al. ex eo superfluctuatione
et intrinsece et ut
Commentum de stomacho

bibere

ex siccitate et non desiderat bibere vinum neque aquam donec provocetur ipsum ad illud sitis et quando bibit multum natat in ventre eius et fluctuat.

Et signum ventris qui est humidior complexione sua naturali sunt ut sit huius eum pauce sitis et non tolerat multum ex receptione rei humide et ut desiderat cibos qui sunt humidiores.

Quando membrum attrahit sibi ex cibo id quod convenit ei tunc manifestum est quod huius ventrem humidum desiderat cibos qui sunt humidiores et potum humidum. G. n. non dixit quod non desiderat potum et non dixit nisi quia est pauce sitis et non tolerat potum multum.

=Ideo dixit in alia translatione non tollat potum.

In ventre autem qui est calidior naturali complexione sua naturali digestione est melior quam appetitus et perficitur digestio durorum ciborum quorum alteratio est difficilis quam cibi quorum alteratio est velox corrumpuntur in eo et desiderat huius cibos et potus calidos et si non obfuerint ei in eo frigida vertitur eis sua intentionem et consuetudine.

Venter calidus potest digerere sua calidita-

te cibos duros difficilis alterationis et comburit cibos molles facilis alterationis et manifestum est quod huius eum desiderat illud quod convenit complexioni eius et non leditur ab eo quod est ei contrarium et similiter est dispositio in siccitate ventris complexionis illius cuius est complexio ventris est sicca non leduntur cibi humidi et cuius complexio ventris est humida non nocent cibi exsiccativi nisi quando desiderat homo aliquid

=ut desiderat

et nisi ut non noceat ei res humida

aqua

alia est differentia apparens.

In ventre autem qui in natura sua est frigidior appetitus est melior quam digestio et perficitur digestio eius qua

=id est melior

digerit cibos frigidos quorum mutatio est difficilis propterea quod acescunt in eo velocius et propter illud ille est venter est conveniens in hac dispositione acetosam eructationem

eructationem

et desiderat res frigidas verumtamen festinat ad ipsum nocumentum earum in ventre sicut sit sed fluit ita eis sed fluitate pauca et sitis etiam non tolerat ille est dispositio ventris hec est ut occurrat ei extrinsecus

Humidioris vero ventris signum sed non sicca cenes fiant et ampliorem humiditatem non moleste ferunt cibus gaudent humidis.

Calidior non venter digerit quod melius quam appetat et magis quibus duris sed non difficile mutabilia corrumpuntur enim in eo facile mutabilia gaudet vero calidis cibis et potibus non a frigidis nichil leditur per moderatum usum.

=magis

Frigidus vero venter appetere quidem debet bene digerere vero non bene et maxime que difficile mutabiles et frigidi cibi sunt acescunt enim cito in eum propterea et aciditatis eructatio est huius ventris et gaudet quod frigidis leditur vero facili immoderate ventres ita vero extrinsecus ei accidentibus frigidis non fit eorum diuturna dispositio quam adeo in calidis calidorum.

=eructuat

accidentis

tempore longiori res frigide. et similiter habens ventrem calidum non toleravit venter eius ut obmittat ei tempore longo res calidas. extrinsecus

Illud quod exponitur de sermone eius est sermo eius: appetitus in eo est melior quam digestio. appetitus enim cibo rum fit per os ventris et hic natura est declinans ad frigus. quia ergo complexio ventris est frigida est conveniens ei natura et digestio fit per caliditatem ventris et eius complexio natura est calida. ergo quando complexio ventris est frigida accidunt ex ea omnia que narravit G. in sermone suo isto —

Iunt complexionem malam accidentem in ventre ex egritudine et inter complexionem que est naturalis est differentia quod habens complexionem malam accidentem non desiderat quod simile est complexioni ventris sui nisi quod est ei conveniens. et similiter sibi sicut desiderat habens complexionem suam malam frigidam in ventre naturaliter.

In isto sermone ostendit G. differentiam inter complexionem malam per accidens. et inter complexionem malam natura. complexio enim mala natura impossibile est ut sit egrediens a latitudine sanitatis. et ipse hic desiderat habens eam quod conveniens ei et assimilatur sibi. et complexio mala per accidens possibile est ut egressa sit a latitudine sanitatis. et fiat egritudo et curatio mali eius complexionis est per illud quod est ei contrarium et unum membrum secundum quod diximus at hic sibi quod est ei conveniens in dispositione sanitatis et at hic ad ipsum quod contrarium est complexioni eius in dispositione egritudinis quod autem dixit in ventre intellige illud in reliquis membris secundum quod dispositio eorum est hec eadem dispositio. Sumptum illud est non sensatum ipsa quod appetitus est eis naturalis tamen. et appetitus in ventre est compositus ex virtutibus sensibilibus et naturalibus similiter — — vel melius est naturalium

Sermonem autem complexionis compositarum malarum in ventre cognitio est per complexionem simplicium prius — — vel compositione

In complexione calida et sicca vel vero vincente aggregantur signa complexionis calide et signa complexionis sicce et in complexione quidem calida et humida aggregantur signa complexionis calide permixta cum signis complexionis humide. complexio autem frigida sicca et complexio frigida et humida sunt secundum modum quem narravimus —

Oportet autem ut multum adhibeas considerationem in eo quod diximus ut discernas inter illud et inter illud quod

Et ex signis tamen sumitur distinctio in hiis diffinitis animalibus quod complexio calida compositarum non similia quadam nostra naturales.

Secundum complexiones vero convenientes distemperantie per simplicium cognoscitur. id est composita

Oportet ergo ad huius intellectum huius quod dictum sunt complexiones discernentes ab hiis que facte sunt. non solum eis convenientes sicciores tamen sicientes oportet et secundum talem potum desiderare. sed eis que contrariorum est et ex et

complexionem

111

sium dicentes et ē quia nō ꝓp ven
trem tamen fit homo siciens. aut
nō siciens. aut desiderans potum ca
lidum aut desiderans potum frigidum
sed ꝓpter
aliquid fit illud ꝓp instrumenta
que sunt in pectore .s. cor. et pul
Cum ex signis cōplonis ca[l]ide monē —
lide sicce .i. ventre natura sit si
tis. et ex signis hui cōplonis frigide
sicce in ventre ꝑ accidens sit appe
titus pot fri. et ex signis cōplonis
frigide sicce naturali fit paucitas
sitis. et ex signis hui cōplonis in vē
tre ꝑ accidens sit appetitus potus
calidi. et res iste accidunt homini
ꝓp alia membra que sunt in pectore
.s. cor. et pulmonē. dixit G. hinc sino
nem donec nō erres et putes quod
sitis et appetitus potus fri. aut appe
titus potus calidi sunt signa ꝓpria cō
plexionis ventris. et G. exponit
sermonē suum istum et dicit —
Verum tamen sitis ē ꝓp caliditatem in
istis instrumentis ipse attrahit de
aere plus et est in attractione qua
attrahit aerem et usurpatione spaci
um et longitudo et sentit in pec
tore suo inflationem nō in eo quod ē
illi ypocondriis sic sentit ille qui sitit
ex caliditate in ventre et quando
bibit nō sedatur sitis eius statim.
et potus frigidus sedat eam plus
quam sedet potus multum calidus et
quia sedat sitim eius cum ē hec dispositio complexio
aer frigidus etiam quia attrahit eum
et nō sedat sitim eius cum est calidi
tas in ventre et similiter ille qui ē
sanus cum in hac dispositione sentit lesi
onem ab aere frigido quem inspi
rat eum et illud ē a maioribus signi
ficationibus scilicet frigus pulmonis et
sicut hinc hanc dispositionem qui attrahit
aerem frigidum sentit ex eo lesi
onem magis manifestam. et frigus
sibi amat attractionem aeris ca
lidi et extendit sic sic superfluitates
flegmaticas quas loquitur et cum tussi
Differencia posuit G. inter signa vē

Set ꝓp hanc caliditatem siccantes in
spirant ampliter et exufflant longius et siccant
per thoracem cum ira. non gradus quod ꝓp ventrē
per ypocondrium pacitur dolorem. et qui bibunt
tes non statim quiescunt et frigus potus sitim
magis extinguit quam multum calidus. refri
gerat quod colera et frigus aer inspiratus nichil al
leviant ex ventre siccante. et non thorace
habent causa inspiratione sensibili ledunt
et maxime hec ē causa in complone frigidatis. quod
admittunt frigium inspirantes sentiunt manifeste
lesionem. tamen frigiditatem. ita calidum ē eis a
micum. hec et flaticas superfluitates longius
tes cum tussi expuunt.

complexionis venenosi

tris calidi et frigidi. et iam signa pl
monis calidi et frigidi assumpta secundum siti
donec non fiat error in aliquo eo
rum et sermo eius est intellectus
et ipse etiam complebit sermonem in
complexionis signis complexionis sic fecit in signis ve
(cris

Et autem cuius est pulmo siccus non est si
(uat sive expellat
flatus quod expirat et vox eius est
clara illius autem est pulmo est humidus
vox est non clara rauca et quando vetis
voce que est maior et acutior est
runt mentiam pulmonis eius si
Ille est pulmo est siccus non non (flatus
expellit si flatus flatus nec
cum sermone nec cum tussi et ille est pl
mo est humidus expellit si flatus
flatus aut cum loquela aut cum tussi
aut cum utroque simul et signum aliud e
tiam illius cuius pulmo est siccus vox
est clara et illius est pulmo est humidus
vox est non clara rauca et quando vo
tur voce maiore et acutiore est
runt in causa pulmonis eius si flatus
(flatus
Verumptamen magnitudo vocis
est
non fit secundum caliditatem nec parvitas
et
secundum frigiditatem. sed magnitudo vo
cis sequitur amplitudinem cause
pulmonis et si fluctuatem virtutis

Siccitates vero pulmonis sunt si fluxu
re sequitur parte flatus et vocem habent claram. quando
et humiditates obscuram quod et raucam oppi
tur vocem. inveniuntur autem eius si fluxu
tes magis et acuti loqui volentibus.
Non vero ipsa vocis magnitudo aca
liditate fit. quia ad nec parvitas a frigiditate
sed secundum amplitudinem trachee arterie fit
et exsufflantem vel exmitendi. parvitas vero
contraria sequitur.

exitus aeris ex pectore libero par
vitas vero vocis est sequens causas
que sunt contrarie istis
Propterea quod dixit autem quod quando
vertitur ex voce que maior est
et acutior generatur propter illud in causa
pulmonis eius si flatus. tunc est
est signum sive humiditatem eius pul
monis consequenter apponit huic sermo
nem ita quod dicit quod magnitudi
do vocis et parvitas eius non sunt si
gnum alicuius complexionis donec non est aliquis
quis per sermonem eius primum. dictum dicit
quod magnitudo vocis est sequens am
plitudinem cause plenis et si fluxu
tem virtutis exitus aeris ex pec
tore libero et parvitas vocis est se
quens strictitudinem cause pulmonis
et debilitatem virtutis exitus ae
ris ex pulmone libero.
Non ergo semper oportet ut sequatur magnitu
do vocis et eius parvitas caliditatem
quia
et frigiditatem nec cum magnitudine vo
cis
cis sunt caliditas et frigiditas. et
caliditas est illud ex eo quod ipsius vero
eius
non est ex eius nisi per accidens et secundum
complexionem non complexionem accidentalem
Iam diximus quod caliditas quando est
addita in membrum dilatat. et per
actus actus
Item nec semper nec principaliter sed per actus
et solum naturalibus causis. non sive ex naturalibus.
non consequitur vocis magnitudo et parvitas.

grossities que est addita natura membrorum constringit propter illud quod accidit ut minuetur vox in magnitudine et parvitate a causa pulmonis complexione non per essentiam sed per accidens quoniam caliditas naturalis que est addita in hoc membro dilatat ipsum. tunc si est virtus pectoris fortis eiciens aerem subito fit vox magna et si frigiditas naturalis constringit canalia complexionis tunc si virtus pulmonis est fortis expellens aerem vice una est ab illo vox acuta. et si non expellit ipsum sequitur illud vox parva non est ergo magnitudo neque parvitas eius signum proprium alicuius caliditatis neque frigiditatis. si sunt significationes per accidens. complexionem autem contingere. s. frigiditatem per accidens non imprimunt omnino aliquid in magnitudine vocis neque in parvitate eius nisi assiduetur et fiat in membro unicuique locus pulmonis radicalis —

Quod est quia complexionem membrorum officialia non fuit sine dispositione sua quam sunt propter complexionem suam et dispositio vocis sit secundum dispositionem membrorum officialium ac propter hoc apparet ex voce sua complexionem suam naturalem. inde est quod vox levis sequitur levitatem canalium pulmonis. et vox aspera secundum asperitatem eius et levitatem secundum equalitatem complexionis eius. et asperitatis eius sequitur siccitatem ipsius quod est quia asperitas non est nisi diversitas in corpore duro et non fit canna pulmonis dura nisi propter siccitatem. membrorum similium partium ex quibus est eius compositio et non fit in eis diversitas nisi propter diminutionem humiditatis spissitudine in ea. et subtilium vox acuta natura non est possibilis ut fiat nisi cum constrictione canne pulmonis. et epiglotti et vox grossa non fit nisi cum amplitudine eius et strictura eius generatur ex frigore ipsius innato. et amplitudo eius generatur ex caliditate ipsius innata et sine comparatione speciorum vocis naturalium sunt species que accidunt propter egritudines. sunt ergo ille etiam significationes significancia causas facientes eas

Cum vero hic organa propter extremum fuerint talia. s. ampla vel stricta. talis vox consequitur et propterea ex voce est ad dispositionem eorum colligere. et cum levis vox levitatem trachee arterie sequitur et aspera asperitatem. levitas vero arterie contemperatam eius complexionem sequitur. asperitas vero siccitatem. asperitas siquidem inequalitas quedam est corporis duri. arteriam vero oportet duram omiomeram propter eius siccitatis inequalitatem vero eius dispositionem humiditatis indigentia. ad eundem vero modum et acuta vox non sine angustia gutturis. et gravis sine latitudine fieri potest. angustia eius siquidem filia est frigiditatis. amplitudo vero caliditatis. preternaturalis vero in illis diversis vocum que per passionem proficiuntur contigentes existentes efficacium causarum esse. de quibus omnibus in hiis que de voce esse sufficienter dictum est.

Marginalia:

et si non est fortis nec vox magna

talis facta per ac.

talis loco complexionis radicalis

complexionis partium

omiomeron

al' complexiones
complexiones autem virtutum
aliarum

Iam g° determinavi omnia illa de tem-
peratione sufficienter in libro nostro
In hoc sermone ostendit G. q^d de voce
lenitas fit per lenitudinem in-
terioritudinem humiditatis ipse in men-
bro nam ipsa rorat et humectat
ipsum et cum minuitur ex siccitate
membrum et generatur in eo aspe-
ritas quod est quia partes eius remanent
elevate cum loca in quibus erat humi-
ditas evacuantur quare diminuitur
sicut pergamenum accidit g° asperitas
et hec humiditas cum additur etiam
elevationi loci eius g° distant
partes canne pulmonis et accidit
ex illo quod vox asperetur et dicit quod
inter hanc et primam est quod cum hec
est raucedo et spiritus subtiliatur
flatiositatem et cum res iste sunt ex-
posite tunc faciunt etiam
egritudines et mutationem in vo-
ce ab istis eisdem causis et curatio
earum est per causam quam intelligere ergo
illud et tunc sermo eius est intellectus

Reliquorum autem membrorum interiorum
complexionis signum super eam significantia
sunt occulta. Sumptum quod venit tibi
ut cognoscas signa secundum dispositionem ut
significes si scias per ea que iu-
vant ea et nocent ei et per o-
perationes virtutum earum natura-

lium earum iam dicte sunt in tractatu de
complexionibus
tio in causis per quod complexionis fit re-
ctificatio earum et ipsarum malitia et
per quam complexionem fit verificatio e-
illarum virtutum et bonitas earum et
ego quidem iam complevi rememoratio-
nem signorum complexionis

Iste sermo est quasi comprehendens
canones signorum complexionum membrorum
interiorum. et sunt tres canones unus
eorum est per illud quod iuvat illa mem-
bra. nam nos cum videmus aliquid con-
ferre in eis ex hoc iam per illud complexione
eorum et secundus est per illud quod nocet eis
nam cum videmus aliquid nocere il-
membris ex hoc iam per illud complexionem eorum
et tertius est operationes virtutum na-
turalium. nam cum mutantur secundum ex
mutatione earum quod complexio earum iam mu-
tatur. membra autem interiora que non
dixit G. nobis signa et signis complexionum
suarum in eo quod precessit sunt intesti-
na et renes et vesica et matrix et
barbatum i. intrinseca post. urine et
diafragma. et splen et fel et reliqua
membra simplicium preter interiora que
est non exposuit in eo quod precessit. In
canone autem alio sumpto ex operationibus
virtutum eorum naturalium est necesse
intelligere in tractatu tertio ex tracta-
tibus suis in causis et quod est quia
ostendit in hoc libro quod ex virtutibus

Alie vero partes alias quam in musculis sunt
leves habent cordis contrarias. Excepto quando
non est eis per adiuvantia et nocentia con-
nosce. amplius et nihil potentiam o-
pones. dominium est a medio loco de ea
ubi quam virtutes potentie utrius et
unam dominatur est celis. et utrisque ergo con-
ditiones et species dicte sunt.

diligit

naturalibus non est alia preterquam que operatur per frigus et quod ipse non operatur nisi per caliditatem cum fit commixtio humiditatis aut siccitatis et per eius additionem aut diminutionem eorum operatur. Secundum virtus vero quarta contentiva complexionis que operatur est caliditas que est plus et siccitas temperata et retentive caliditatis equalis et siccitas que est plus et expulsive caliditatis et siccitatis temperate. Digestive vero caliditas addita est humiditas temperata. Intellige ergo illud et non errabis sicut erravit plerumque moyses filius magne et ysaac israelita et qui tenet sententias amborum vel arabum putans quod retentiva operatur per frigus et siccitatem et expulsiva per frigus et humiditatem. Hoc est quod ipsi cumunt sinonimis in signis complexionum membrorum et manifestum est quod qui studet et exercitatur in omnibus que narravimus non occultabitur ei modus neque cognitione signorum complexionis sive sit naturalis in quibusdam membris ut accidentalis aut in dispositione que non proportionatur ad sanitatem aut egritudinem. Iam ergo complevit signa generis primi scilicet complexionis scilicet complexionis et remanent alia duo genera scilicet genus compositum in membris officialibus et genus dissolutionis continuitatis simul perveniens in membris officialibus.

Membrorum que lesa sunt in magnitudine sua aut figura sua aut in situ suo aut in situ suo quorum sub sensibus cadunt cognitio eorum est facilis ea vero que sub sensibus non cadunt alia sunt quorum cognitio est difficilis alia quorum cognitio omnino est impossibilis.

Postquam complevit egritudinis et similiter canonum significationem signorum complexionis omnis sive sit in corpore aut in aliquo membrorum et exponimus genus lesionum naturam incipit in cognitione canonum signorum generis secundi ex generibus lesionum naturam et est illud quod fit in compositione membrorum officialium et dixit quod signorum huius generis sunt species tres. Quarum una est facilis cognitionis et est que cadit sub sensu scilicet non indiget nisi studio per se sine remissione. Secunda vero indiget ut extrahatur ex eo quod continet et comprehendit et hec est difficilis cognitionis veruntamen est possibilis. Tertia autem cognitio est impossibilis est quia videlicet non est in ea possibile nisi est materia propinquam tantum et ipse exponet has tres species in sequentibus.

Magnitudinis autem capitis et figure eius et magnitudinis cerebri cum illo et figure eius est magnitudo manifestum est iam narravimus illud ante et similiter est dispositio in pectore et similiter hoc exemplum non est difficilis cognitio.

Quemadmodum ipse magnitudo aut plasmationem aut nimium aut pomum labuntur ita se habent eaque quorum que cadunt sub sensu cognoscitur facile; illa vero quorum non cadunt sub sensu hec quoque difficilia sunt ad cognoscendum hec vero ignota sunt.

Capitis quidem magnitudo et figura et cerebri manifesta est. Prius dictum est. Secundum hoc vero et thoracis. Ita vero et quorumque labuntur secundum homoplatas aut humeros aut brachia aut cubitos aut summas manus aut yschion aut summas autem pedes non est difficile cognoscere sunt secundum plasmationem lapsu sit aliquod talium sit secundum magnitudo sunt secundum nimium aut ordinationem comprehensum ea; ex contrario vero thoracis in unoquoque sunt lesiones.

:·. i. eminentia ossium spatularum

et spatularum et humerorum et adiutorii digitorum et volarum et ancharum [illegible]

et coxarum et cruris et pedum

autem ut sit nocumentum in ... [illegible] ex quibus ipsum est compositum et propter [illegible] nocumentum est operationis eorum est etiam manifestum.

In hoc sermone ostendit G. quod signum eius quod accidit ex nocumento ex operatione aliorum membrorum interiorum que continent et comprehendunt membra apparencia sentiuntur ex membris sensatis ... que continent ipsum cum exemplo ... cerebrum ipsum cum membrum est interius ... continent ipsum et comprehendunt illud ossa capitis ... illud sicut quod sit figure horum ossium sed etiam cerebrum et similiter pectus magnitudinis eius et ... quod non separes sunt illud sicut quod sunt spondiles dorsi tunc ... sunt duo signa ... pulmonis et cordis.

In membris autem interioribus omnibus non est possibile cognoscere eorum esse.

Possibilitas ... signa nocumenti in compositione membrorum apparencium et similiter signa nocumenti in compositione eius quod ex membris est ... continent illud et comprehendit

dum sit illud ipsum membra apparencia et [illegible] etiam hoc ad illud quod cadit sub sensu et dixit hic sino ... ut faciat scire per ipsum esse signorum membrorum interiorum quia ipsa divisit ... alia.

Stomacum quidam iam vidi in quodam hominum et parum rotundum eminentem in locis que sunt sub ypocondriis et nec declaratur aspicienti ipsum et tangenti tamen eius figura est secundum rotunditatem declaratione sufficienti et similiter vidi vesicam eminentem ... ita quod cum hic ... ab urina apparebat in loco eius inflatio declarationis manifesto de reliquis autem membris interioribus non sed.

Quod aliquid apparuit michi ex eis compositione manifesta. Temptamen oportet ut cognoscamus in quantum possumus ut sciamus salutem eorum et eorum corruptionem et si non sit possibilis

Ea vero que interius collecta sunt non omnino sunt cognosca possibilia.

Ventrem siquidem ... ita parvum et rotundum et ... sub ypocondriis vidi et manifeste apparet ... et tangentibus. Similiter vidi vesicam ... ita ut ... ad ... manifeste. Non tamen aliorum que intrinsecus sunt manifestam ... Temptare tamen oportet cognoscere ut possibile est ... et si non ... disciplinam ... artificialem. Vel si ... epi.

x Deficit in octava ... per disciplinam ... artificialem.

corum cognitio cognitione secundum veritatem sed

tem per estimationem propinquam —

Et distinxit in hoc sermone Galienus membra nocumentorum operationis membrorum interiorum et singulare fecit sermonem unumquodque et dixit quod ex eis sunt quorum cognitio est possibilis in quibusdam corporibus et sunt membra in quibus est possibile ut emineat et elevetur illud quod est super ea ita ut sit possibile in eis cognoscere signa eorum quando vero non eminet neque elevatur quod est super ea redit ergo cognitio eorum ad hoc ut fiat cognitio signorum eorum per estimationem propinquam et illius exemplum sunt ~~[illegible]~~ et vesica in quibus cum in quibusdam hominibus emineat et elevetur quod super eos est de [illegible] possibilis est cognitio eorum signorum possibilis ex figura musculorum qui sunt supra ea et quando non eminent aut elevantur musculi qui sunt super ea tunc non est cognitio eorum signorum possibilis nisi per estimationem propinquam et illud est quia non inquirimus cognitionem signorum eorum secundum veritatem sicut inquirimus cognitionem signorum aliorum ab eis ex membris interioribus quorum mensura cadit sub sensu non est enim via ad cognitionem signorum harum membrorum significantium super nocumenta eorum natura sua secundum veritatem et non cognoscuntur signa eorum nisi per estimationem propinquam et G. fecit singulare super hanc estimationem propinquam et dixit —

Et ego pono tibi in illo exemplum

in epate: iam enim quosdam vidi quorum [illegible] est multo quorum vene erant stricte et colores eorum in toto corpore fedi et si sumebant ex cibo superfluitatem precipue si cibus erat inflativus grossus viscosus sentiebant quandam eorum in latere dextro ab eo quod est sub ypocondrio quod illic in profundo de [illegible] gravis [illegible] sicut aliquid et suspensum ab aliquo et sentiebant quandam eorum tensionem dolorosam esti mavi ergo illud est hic est dispositio quia epar eius parvum est strictorum meatuum —

Estimavit estimationem propinquam [illegible] secundum veritatem propinquam [illegible] quod epar [illegible] est parvum strictorum meatuum ex [illegible] [illegible] eorum est strictura venarum nam [illegible] vene nascuntur ex epate significant stricturam [illegible] propinquam epatis et quando epar est parvum [illegible] meatus sunt stricti et feda est ex colore fedo [illegible] significat [illegible] strictura meatuum epatis quod est naturale [illegible] quia facit accidere in eo opilationes [illegible] et grossitudines que sequuntur opilationes tensio earum et facit [illegible] opilationes

Velud si ita accidit epati [illegible] quod [illegible] et multos [illegible] quod [illegible] [illegible] sui colore vero [illegible] eorum et si paululo amplius intulerint si sit et magis inflativa et spissa et glutinosa. hos quidem velud quendam ponderem impositum et suspensum sub dextro ypocondrio sencientes in profundo. hos vero extensione quadam dolentes. in his ergo conveniens est et parvum esse epar et angustum in suis meatibus.

— stomachi

— vesica

xi. cordis

.i. abarra

sciendo dolorem grauem et non faceret iste cibus illud in epate si non essent eius meatus stricti. et non esset ut meatus eius epatis essent stricti si non esset paruitas eius.

Et vidi virum in cuius toto corpore erant testimonia victorie fleumatis et cum illo vomebat omni die coleram citrinam. vidi ergo quod oportebat me aspicere et considerare dispositionem corporis eius et inveni coleram in extremitate paruam valde. judicavi ergo in hoc viro quod ex meatibus in quibus expellitur colera procedit pars magna ad inferiorem partem stomachi et est locus qui dicitur medici portenarii non sicut iam videmus esse in aliis hominibus.

Galienus estimavit estimationem propter quam vetiti. s. quod ex meatibus in quibus expellitur colera procedit pars magna ad inferiorem partem stomachi ex tribus rebus. una earum est quia vidi testimonia fleumatis. et hoc omnino significat quod corpus sit colicum

et secunda est ex vomitu colere citrine in omni die. hec non significant coleram que est aggregata in stomacho. et tertia est ex consideratione corporis eius. hec non exigit ut sit effusio colere citrine exitus eius cum ea in omni die et cum iam preparatum erat. postquam ergo aggregate sunt iste tres res et iam videtur hoc in quibusdam aliis per anathomiam quia iam contingit ut sit pars meatuum colere ampla in stomacho effundens coleram estimavit ergo quod ex istis meatibus corporis in illo viro venit pars maior ad inferiorem partem stomachi. et fundit in eam coleram. et vomit eam ille homo omni die. et ergo per hanc estimationem quod erat fleumatici corporis et per illud quod vomebat ex eo omni die non significavit in eo victoriam colere sed amplitudinem eius quod continuatur cum stomacho ex canali colere

Res autem iste significant quod cognitio eius quod apparet in anathomia est in venetico operationum membrorum et iuvamentum eorum est magnum iuvamentum in cognitione eius quod occultatur a sensu qui ergo vult ut fiat fortis super significationem in corporibus in quibus sunt similia istis nocumentis contingit ei ut exercitetur.

Alium vero vidi filiam totius huius habitudinis vomentem cotidie eo pallidam. agnovique oportere regionem eius in dextra et minime habere fel. cognovi ergo ex hoc signo felleum humorem eius in ventre per non propriam eius partem ipsilororum ventris transmittere. ut in quibusdam apparet animalibus.

Ex quibus manifestum est quod in remotis a sensibus valde proficiat ad cognitionem ex anathomia apparentium membrorum notitia et operationum et utilitatum mentio. cum igitur quis cognitor esse vult sicut dictum est nunc lapsus operationum in anathomiis eius exercendus est et operationum et utilitatum in lectionibus separatim in aliis negotiis. de quibus in fine totius orationis dicetur. gratia cognoscendi amatores discere singuli quorum desiderant scire. ex quo maxime negotio eligere oportet.

in anathomia et in inventione operationum
membrorum et iuvamentorum eorum et quam
etiam iam scripsi in omni specie ex istis speciebus
librum singularem et rememorabor
aliorum librorum in fine sermonis in illo
libro ut sciat diligens disciplinam in
quo libro inveniat scientiam et rei ex
eo est scientia necessaria est —

Per sermonem suum istae res significaverunt
strictura venarum significat quod
in pravitate epatis est lesio et strictura
meatuum eius propter ea quod venae sunt
natae ex epate et omne quod quantitates
earum sunt secundum quantitatem epatis et hoc est
res quae apparet in anathomia et quod
nominatur cole in omni die quo apparitione superfluitatis
rum fleumaticis significat quod in barbari
est lesio quae venit ex eis ad stomachum qui est maior
et amplior quam omnes et illud etiam est
res quae raro apparet in anathomia et vi
detur in quibusdam animalibus sed quantum ei quod
oportet et quod omne est ut quod quod eveniunt ex illo
ad stomachum sit maius et amplius postquam quod est
vigilare fecit sed hoc quod ipse extrahit istas
res per anathomiam dedit cautionem quod est
in cognitione significatorum nocumentorum con
plexionis membrorum interiorum naturae et dixit
quod quod scitur ex cognitione membrorum per
anathomiam et ex cognitione operationum

— etiam fuerunt
per vomitum co
leram m.

— quantum

— operationum
membrorum et ex cognitione iuvamentorum
eorum quod quoniam ista tria pervenerunt nobis estimamus
ex existimatione propinqua sed ne
cumenta membrorum interiorum secundum in eis
natura et cetera quod iam cedidit in
verba quae est ex anathomia et ex operationibus
et iuvamentis librum faciens — l scia
adspici est sententia est necessaria ex quibus
docetur qui vult scire secundum eam per
sententiam et visum et rememorat
ex impressione cognitionis eorum eius quod
oblitus est ex eis quia quoniam nulla cognitione — x hoc — dispositionis
nem compositionis eius membrorum interiorum nece
dit via et cetera et extrahat illud ex ana
thomia et operationibus et iuvamentis
sicut exiit et pravitatem epatis et
stricturam meatuum eius et ex pravita — et venarum
te venarum et ex colore malo non color
malus significat mutationem. innaturale
in epatis et ex operatione ciborum inflati — opilationis
vorum grossorum insolarum et ex dolore et ex
tensione in parte dextra —

Et in eo quod diximus de hoc est sententia sufficientia
significat per hoc amplius omnium no
cumentorum scilicet vita in membris quod est ex
eis in compositione et quod est ex eis in conplexio
ne et ex istis nocumentis non est ali
quid quod sit egritudo vel tempus no
cumentum in ipsa natura membri ac
cidit ei aut in ipso principio generatio
nis sive aut post illud. deinde sequi
tur eum et fit eis sicut dispositio
naturalis in eo —

Tempora autem quae sunt in forma tertie

Sed de hiis sufficienter dictum est.
Quaerit nos in praesenti est liber eorum congnoscere om
nibus hoc quod sensibus sunt lactentia in mutatione eorum con
gnoscuntur quod per unum eius insunt in magnitudine et co
lore et figura et numero et positione et duritia et mol
licie et calitate et frigiditate dura.

— Explicit de sensu membrorum

scilicet que iam infirmata sunt. et ut significes sic ea si sunt evidentia sub sensu
per mutationem eius quod habet in natura sive de quantitatibus magnitudinis coloris et corporis figure. et unius et situs et duritate. duritie et mollicie et caliditate

Permutatus est. et propter et siccitate quod evacuatus est a dictione canonum significativorum nocumentorum membrorum naturalium ad duos canones significativorum nocumentorum membrorum egritativorum. et quando verificatur nomen nocumentorum naturalium sunt secundum sententiam eius nocumenta non naturalia. et quedam non tamen exeuntia a natura. non naturalia autem sunt propter exitum eorum ab equalitate naturali non exeuntia a natura. aliqua non nocent operationem nocumento sensato. nocumenta vero eorum sunt quorum unumquodque nocet operationi nocumento sensibili. et propter illud nominatur nocumenta exeuntia a natura. et genera harum nocumentorum sunt eadem que genera nocumentorum rerum priorum. si dicam inde verum est quia ista nocent operationibus nocumento sensibili et illa non. et ipse etiam declarat hec nocumenta et dicit quod nocumenta membrorum que sub sensu cadunt sunt facilis cognitionis quoniam sunt sumpta ex eo quod videtur in illis membris ex mutatione quantitatum eorum et colorum ipsorum et figurarum eorum et ipsorum situ et duritie eorum. et duritie et mollicie. et caliditate et frigiditate. discipulus enim qui exercitatur in operatione plagarum et collicionum non occultantur ei ex istis rebus significationes egritudinis ex egritudinibus membrorum apparentium. ——

Que sunt ex eis quorum non apparent sensui ut significetur sic ea vel sunt propter corruptionem operationum aut propter ea que procedunt ex eis aut propter dolorem. aut propter grossitudinem aut permutationem eorum. aut propter omnia ea. —

Propter ea quod nocumentum operationum a lesione non exeunte a natura est insensibile et dedit in eis que premissa sunt canonem in signis eius et nocumentum operationis. secundum a lesione egritudinis sensibile. dat in signis eius canonem alium qui est preter primum. primum quidem est sumptum ex tribus ex anathomia et operationibus et iuvamentis hic autem est sumptum ex aliis rebus. una quarum est mutatio operationum et corruptio operationum. alie quidem sunt generales et alie proprie. communes autem sunt operationes radicum sicut pulsus ipse namque mutatur mutatione cunctorum membrorum et sic sensus et motus voluntarius ipsi enim etiam mutantur per dispositiones egritudinis et sicut cibatio operationes enim eius mutantur mutatione membrorum. etiam iam ostendit ypocras in libro pronosticorum. plures harum rerum

Non apparentia non ulterius quod discedere a lesionibus operationum. aut egestionibus. aut doloribus. aut tumoribus preter unum. aut quibusdam horum aut omnibus.

[dom]
et pronosticatus est exquisite. Secundum cognitionem pulsus vel tactus. Species autem sunt operationes que appreciantur de operationibus membrorum sicut quod renes attrahunt aquositatem humorum et est urina. et fel attrahit coleram. et splen attrahit humorem melancolicum. et intestinum expellit illud quod aggregatur in illo ex cibatione et attrahit sibi ex intestinis interioribus aliquid aliud. et secundum est illud quod procedit ex superfluitate que expellunt membra interiora ab interioribus ad exteriora sicut sanguis et quod egreditur cum ea et egestio et egreditur cum ea et sputum et quod egreditur cum eo et vomitus et sudor et sordicies aurium et lacrime et reliqua que sequuntur has [superfluitates] ~~superfluitates~~. et que currunt cum eorum ex colationibus et odoribus et similibus et etiam est ex doloribus omnium membrorum appreciantur species doloris. dolorum autem species sunt multe ex eis dolor pruriosus et ille qui nominatur asperitas. et dolor stimulantivus et est ille qui factus est in panniculo et dolor gravativus et est ille qui factus est in membro panni sensus aut qui penitus non sit sensus et dolor pungitivus et est ille qui factus est in membris sicut que vincit natura panniculorum et dolor apostemosus et dolor mordicativus et dolor extensivus et dolor suspectivus et quanta est grossitudo preter rem naturalem. sic enim huius grossitudinis intoxicans figurat illud quod est secundum membrum cum exemplum quod est in capite gibbositas crepatis musculus qui est super pedem linearis figure. et quando diversificatur grossitu-

[Margin: corporis — urina — urina — asinine — aurium — eius est — l. stupefactivus]

lunaris

de summa naturam que generat quietem ex eorum sanguinea et colerica. et flegmatica. et melancolica. ex istis. in rebus exhibetur canon communis in cognitione egritudinum membrorum interiorum aut per unam earum aut per plures quam una earum auxilias est.

Oportet autem ut sint singula [scilicet membra] membrorum sunt hec ex signis significetur semper cogni[tiones egritudinum] cogitationes quidem que sunt in cerebro cum ut significet aut per species commixtionis mentis aut per ymagines [species] eius [cogitationis] quod ymaginatur ex rebus sensibilibus aut in nocumentis motuum voluntariorum aut per illud quod procedit ex palato [et] auribus et naribus aut per species dolorum que accidunt in eo. — [G. canonis]

Postquam dedit canonem in cognitione quem egritudinum membrorum interiorum et res generales sunt insufficientes et sua doctrina expandatur ad particularia incipit in cognitione signorum [per] egrotationum [egrotationem] membrorum et incipit a cerebro sicut incipit ab eo in egritudine signorum dispositionum naturalium. Assignavit Galienus species signorum egritudinum eius et dixit quia sunt due quarum una earum est species permixtionis mentis. i. desipientie [Margin: egritu[dine] et in cogit[ationibus]]

Secundum vero partem per cerebrum quod egritudinis dispositiones aut desipientie sunt. aut sensibilium. aut fantasiarum lesionibus. aut appetituum vo-[luntatis] [al. moventium] mundi. aut egritudinibus per palatum et aures et nares et oculos. aut per illud dolorem diversis.

mentis. nam qm̄ 9 ista sunt noces
et saltus significat col'e citrine
victoriam. aut col'e nigre adu
ste. et qm̄ 9 ea sunt quies et ta
citurnitas significat aut vic
toriam humoris melācolici. aut vic
toriam flācis. et qm̄ 9 ea sunt
vigilie significat victoriam
siccitatis. et qm̄ 9 ea sunt sub et
significat victoriam humiditatis
et secda ē spēs ymaginationis eius
quod ymaginatur ex sensatis re
bus. In hac .n. qm̄ ymaginationes sunt
9uenientes sensatis tūc duo ve
tres anteriores ex ventribz cēb
sunt salui et qm̄ sunt 9uenientes
et sunt nō ordinate ordine bono
significant egritudinem ven
tris medii et corruptionem co
gitationis. et qm̄ obliuiscitur. nō re
cordatur significat egritudinē
ventris postremi et qm̄ sunt
nō 9uenientes significant eg
ritudinem duorum ventrium ante
riorum. qm̄ aūt corrumpitur ymagi
natio et remanet memoria sicut
9tingit de viro. de quo dicit
G. quia putabat quod in domo eius
erant quidam tibicines et precepit
eos expelli postquam diu illuc recor
datus ē illius et nō est oblitus
eius et qm̄ corrumpitur cogita
tio et remanet memoria et y
maginatio sic accidit malgiresu
gret. et tertia ē nocumentū motuū
voluntariorum. et oz ē ut intelligas
9 hiis etiam nocumenta sensuū ma.
quia qm̄ isti destruuntur ex toto in
corpore significant aut apople

-s. mot. z ss^9

xiam. aut 9gelationem aut suffo
cationem matricis et qm̄ destru
untur ex vna duarum partium corpo
ris significant paralisim. Et apoplexia
et paralisis accidunt ab opilatione que
implet cerebrū et prohibet cursus spirituum
specialis. spēs paralisis fit ab opilatione
que implet vnam duarum partium cereb
et qm̄ destruuntur motus et sen
sus aliquorum membrorum sine aliis signi
ficat illud opilationem aut in nu
cha aut in neruis venientibus
ad illud membrū et ego quidem iam
vidi virum sensus pedum cuius ōio de
struct^us fuit a coxis usque ad pedes donec
si incideret aliquis aut scinderet 9cauam a
lia membra pedum eius nō sentiret
illud et motus eius fuerunt rema
nentes et nō mortuus ē donec fac
tus ē ydropicus. et mortuus ē. Judicium
ergo sed illud quod euenit ex re eius p
tinuit ne nocumentum nō 9pletum
et destructus est sensus pedum eius
et nō destructus est motus eorum et
si nocumentū esset 9pletū destrueren
tur etiam motus eorum et quia peruene
runt ex hoc nocumento vapor ad
epar eius et corrupit 9plexionem
eius et secuta est illud ydropisis et
multociens quidem apparet cerebrū aut nu
cha aut nerui aut abscinduntur et
sequitur illud destructio sensus. et
voluntariorum motuum et qui proce
dunt ad membra que sunt sub loco
nocumenti illorum membrorum et qm̄ ac
cidit ut apostemetur cerebrū aut
quedam panniculorum eius 9tra perdun
tur intellectus et declaratio quod ho
rum melior sit apparatū exhibitur ex

Nota quod si dabit egritudinem ... ascendit ad ... ex ...

doloribus eius. quarta est species eius que
procedit ex palato et naribus et superflu
itatibus. sicut .n. harum superfluitatum colo
res earum et odores earum significant
humiditatem nocentem in cerebro sicut
accidit michi in presenti tempore des
cendit enim ex cerebro meo et palato
et nucha humiditas colorata salsa vehemen
ter putredinis. et ante illud precess
it iter longum in sole estatis et
fastigavit mentem meam multum
valde et repletus fui iam cibo acci
dit quod michi hec egritudo timorosa
et quinta species quam accidit meo.
isti enim dolores sunt diversi et ipsi omnes
nominantur nomine quinum secun
da quod est quia ex eis est qui est
pulsativus et alius quem sentit homo
cum stimulatione et mordicatione vehe
menti et alius est quem sentit cum extensi
one vehementi. et alius est qui sen
titur cum revolutione. aut etiam tinnitu.
et loca etiam secunda sunt diversa. alius
enim est qui comprehendit totam dua
rum partium et nominatur emigranea.
et alius est qui sentitur extra cranei
um. et alius est qui sentitur infra cra
neum in profundo et iste quinque sunt
species exposite in libro egritudinum et ac
cidentium interiorum membrorum. et tu
quidem invenies multos medicorum
specificantes unamquamque earum. et dicunt
quod signum tale significat egritu
dinem talem que accidit a causa tali si
cut epilensia. et melia. et scotomia. et
spasmus. et tetanus. et mater infantium
et in cubitu et tu quidem stabis super unum
quemque signorum egritudinum cerebri particu
larium sibi et accidentium et propter quantita
tes quas ipse nominavit. et egritudi

egr

num que accidunt a nocumento quod sequitur
illud quod nascitur ex cerebro. scilicet a no
cumento quod sequitur nucham aut quosdam
nervos aut ascendit ad ipsum ex quibus
dam membris aut a stomacho. aut a renibus.
et ex eo quod nominavit. cum quedam est
egritudo et quoddam est accidens
sequens egritudinem sicut est epilepsia
et spasmus et stupor et tremor. et
saltus ex libris G. ex quibus ipse inqui
sitor perscrutatus est doctrinam harum
rerum sicut liber eius in morbis et
accidentibus. et liber eius in cogni
tione passionum interiorum membrorum.

Super egritudines autem que accidunt in cor
de oportet ut significet ex speciebus mutatio
nis inspirationis. et ex tremore
accidente in ipso et ex pulsu eius
et ex pulsu venarum et ex veloci
tate ire et tarditate eius. et fe
bre et frigore corporis et speciebus
coloris et doloribus accidentibus in eo.

Non est possibile ut apostemetur cor
aut accidat in eo opilatio impleat
ventres eius sicut possibile est
illud in cerebro. nam mors antecedit
ad illum cum est ante illud. plurimi
enim qui moriuntur subito non acci
dit eis nisi quia effunditur humor subito
ad corda eorum aut apostematur pa
nniculi eorum. et quiescit cordis motus
tum propter illud. et moritur homo statim

dispositiones

Ratio quare sit cor ex dispositione febribus et motibus
... ipsum et ad hoc ex pulsibus secundum ipsum et audacia et
animositatibus et pusillanimitatibus. et febribus et inspira
tionibus. et in colore diversis et doloribus et cetera anti
as.

homo absque causa manifesta cum arrigitur ex timore terribili aut gaudio magno subito. Et hoc illud est propter resolutionem spiritus a corde. In gaudio quidem egreditur spiritus subito simul ad exteriora quare extinguitur caliditas innata sicut extinguitur ignis ex vehementia eventationis. In timore redit spiritus ad exteriora et extinguitur caliditas innata subito sic extinguitur ignis quando cooperitur cum re aliqua prohibente expirationem. et significata significantia egritudines cordis sunt octo species. Una eorum est malicia inspirationis. Inspiratio namque magna et velox et frequens significat caliditatem additam in corde et eorum contraria significant frigus additum in corde et sermone absoluto utrumque modorum malicie inspirationis est significatio propria. et G. quidem perscrutatus est exquisite determinationem illius in libro suo qui est de malicia inspirationis et secunda est tremor cordis accidens in eo. hic enim significat effusionem materie ad cor aut ad panniculos eius s. quod est aut vapor melancolicus aut humiditas et facit maliciam complexionis ipsius et tertia est mutatio pulsus in suis generibus. s. x. unaqueque enim species pulsus et particularia eius significationem huius propriam. s. illud quod accidit cordi ex nocumentis propriis sibi aut que accidunt sibi per communitatem dolorum et quarta est ex velocitate ire et tarditate eius. velocitas enim eius significat caliditatem et tarditas ipsius significat frigiditatem. et nature est sicut complexiones sunt alias

res per res naturales. et quinta est species febrium et G. quidem exquisite perscrutatus est sermonem in eis in libro febrium et in libro artis et ingenio sanitatis. et sexta est ex frigore accidente corporis toti et sermo in illo est communis sermoni in febribus. et quando sentitur unum duorum contrariorum sentitur alterum. nam cause frigoris corporis omnes sunt contrarie causis febrium propter ea quod febris est calor in toto corpore. et septima est ex calore corporis. calor enim corporis mutatur et alteratur mutatione dispositionis cordis et altitudine eius. et octava est ex doloribus accidentibus in eo. et horum dolorum plurima sunt accidentia anime. sicut tristicia et angustia et furor quod autem accidit dolor in sepo illud minus vel parum moratur vel prolongatur propterea quod homo moritur ante complexionem doloris in corde.

Cum egritudines que accidunt in epate per significationes fectur oportet ut figuretur ex diminutione chimorum et additione eorum et mutatione specierum a dispositionibus suis naturalibus ad dispositionem egredientem a natura et ex malicia caloris. et ex mutatione que accidit in spatiositate nutrimenti in corpore aut in assimilatione sua cum membris aut in ex

Casus quod fit ex . et humor indigestio et humiditas et confusio coloris in non naturales discoloratio et ad hoc ex hiis que sunt digestionem a nutrimentum aut superfluorum egestionem in mutatis. Sed et ponderibus sub ipsum et tumoribus et doloribus non in regione epatis tamen. sed fit compassione que sunt aliorum membro. ut sunt dispnee species et tussis.

[Marginal notes: fco; cum; et spiritus; in corde alii ex ...; et quinta est species febrium et Galienus in quo exquisite perscrutatus est sermo; In libro de; alias plurima; adhuc; et c]

pulsione eius quod expellitur ex
ex eo ex superfluitatibus et ex grossitu
te etiam que sentiuntur in eo. et
apostematibus et doloribus quorum quedam
sunt in loco epatis proprio et quedam
etiam per communitatem. et per speciem quandam
imitationis et inspirationis et tus

Species signorum egritudinum e[pati]s
patis sunt quinque species. prima est sumpta
ex operationibus eius et est mutatio
eius qua mutat chimos in qualitate
et quantitate. in quantitate quidem est
diminutio humorum et additio eorum
in qualitate. secundo est permutatio hu
morum a dispositionibus suis naturalibus
ad dispositionem exeuntem a natu
ra. et sermo in hac specie est lon
gus et sufficit in eo in hoc libro
rememoratio summe. secunda significa
tio sumitur residuum eius et hoc est summa
quod epar a stomacho. et ab intestino
ieiunio suggerendo ex eius et poti
bus chilum decoquit ipsum et facit
ex eo chimos. unum sanguinis cole. fleumatis.
et melancolie. cum ergo accidit in eo
egritudo prohibet ipsum ab hoc ut
faciat istos chimos. manifestum similiter quod
est quod si egritudo est malicia complexio
nis frigide addit in generatione fleumatis
et minuit reliquos eorum et si est
malicia complexionis calide addit in genera
tione cole. et minuit reliquos eo
rum et illi fortius complexionis epar complexione ca
lide

cole. et subtilis

aut accidit in eo malicia complexionis ca
lide et adurit humores. et generantur
modo calide diuersarum specierum species autem co
le citrine sunt rubea clara et ci
trina subtilis et citrina similis vitello
oui. et prassina que habet colorem indicum
et que est ut zinzar. fleumatis autem
species sunt ut dulce. et acetosum et in
sipidum. et salsum et vitreum et species
humoris melancolici sunt duobus
modis. unus eorum est eius quod attra
hit splen. et est fex sanguinis et superflui
tas eius. alius est quod aduritur
ex humoribus. humores autem qui aduru
ntur conuertuntur in colorem nigram et
sunt species cole citrine et fallsa salsi
et humor melancolicus et sanguis
ille ergo sunt .ix. species cole nigre. sex
ex adustione cuiusque specierum citrine et
una est ex fleumate salso. et vna ex hu
more milico et vna ex sanguine
et sanguis ipse duo sunt modi purus
et impurus. purus est materia nutrimen
ti membrorum. impurus est qui infusus est cum
in venis. iste non est similis omnibus humoribus
reliquis et ipsi iuuamenta hec reme
morari non est hac hora quando autem de
clinant sanguinis et nunc humorum a complexione
sua equali per egritudines epatis
et aut minuunt aut plus aut magis ad
dite siccitatis et quando mutatur calidi aut
significat egritudinem in epate. magis additus
et species secunda est sumpta a malicia eo humoris
loris. color. n. mutatur ad maliciam
aut propter cor aut propter epar. cum ergo ce
est salium tunc mutatio eius est propter e
par solum. et scitur quod muta
tio eius est a corde aut ab epate per hoc
quod est cum eo de dispositionibus aliis .s. ex
accidentibus

+ frigi aut humidi aut sicci

sequitur. nam quando fit propter epar tunc significatur ei signum exemplum illius est colorum plumbeus qui significat frigus in epate quando inspiratio et pulsus sunt secundum dispositiones suas. et species tercia est sumpta ex inmutatione quod accidit in operatione intrimenti et assimilatione eius cum membris et in eo quod expellitur de superfluitatibus. epar enim quando infrigidatur generat humores quos abhorrent membra quare accidunt ab illo egritudines diverse sicut scabies et impetigo et baras. et morphea. et lepra et alopicia et alia ex eis quorum proprietas est ut generentur in eo quod apparet foris de membris ex egritudinibus et illud est quia membra expelluntur istas superfluitates ad cutem et coartantur in ea propter grossitudinem suam et debilitatem eius ad hoc ut faciat eis vaporem qui resolvatur ex poris eius et insufficiens diligunt eas membra. et non expelluntur eis ad partem cutis quare generantur ab eis ydropisis. aut species fluxus ventris empici vel epatici aut species vomitus. aut species provocationis menstruorum sicut scies ex libris. propter causas et .6. et species quarta sumpta est ex sensibilitate epatis propter illud quod accidit in eo ex opilationibus et apostematibus. epar enim quando sentit maliciam complexionis in se diverse morditationem et tensionem. et quinta est sumpta ex sensibilitate membrorum vicinorum que et ipsum est quia quando epar apostematur constringitur furcula insensibiliter et sentitur gravitas in furcula et coartatur velamen quare minuitur inspiratio et accidit tussis—

Et sunt etiam quod ut significet super egritudines que fiunt in ventre propter nocumenta que accidunt in digestione et in appetitu eius quod recipit de humido et sicco et in expulsione superfluitatum generatarum in eo et sunt significantur super eas per singultum. et eructuationem et nauseam et vomitum et species eius quod egreditur in vomitu per dolores et apostemata et mutatione inspirationis—

Species signorum egritudinum ventris sunt .x. species earum prima est nocumenta accidentia in digestione et sunt secundum viam vlem tu. s. corruptio digestionis et digestio diminuta. et destructio digestionis universaliter. enim earum significat aut maliciam complexionis in ventre. et species malicie complexionis sunt nonem. aut egritudinem officialem in eo et quando corrumpuntur ex eis digestio aut fit minorata aut destruitur ne generatur ex eo chilus ex quo epar generat chimos

—sed remanent in eis re sudat ad corpus

Ita vero et de ventre de digestione et oreximi humide et sicce oblationis aut superfluorum egestionibus peccantibus. similiter et nauseis et singultibus et eructuationibus et vomitibus et ipsis eorum que vomuntur et doloribus et tumoribus et dispnniis.

corruptio digestionis in continuitate nutri-
menti. egestio enim quia egreditur mol-
lis. quia egreditur grossa non mol-
lis. et quia egreditur mutati odo-
ris. et egreditur cum ea aliquid ali-
ud ex eo ex quo inquisitio perscruta-
ta sunt. ypo. et G. sermonem in li-
bro pronosticorum et in libro de morbis
accidentibus et sexta est sumpta ex
appetitu humidi et sicci. Iam enim de-
claratum est in eo quod preteriit quod declara-
tio complexionem malam factam naturaliter
in ventre et factam per accidens
est quod habens naturalem appetit
quod est conveniens et simile eius complexio-
ni. et quod habens accidentalem
appetit quod est contrarium complexioni que est in
ventre eius. appetitus igitur humidi
significat aut caliditatem aut
siccitatem in ventre aut ventri
similis. et appetitus sicci significat aut
humiditatem in ventre aut frigiditatem
aut ventri similis sit propter illud. G. tacuit
de appetitu calidi et frigidi et septi-
ma est sumpta ex expulsione superflu-
itatum continentium omnium in eo et
venter quidem expellit istas super-
fluitates aut ad inferius et egre-
diuntur cum secessu aut cum saliva aut
cum vomitu aut ad intestina et egre-
diuntur cum egestione et quarta est sump-
ta ex singultu. singultus enim acci-
dit sicut accidit spasmus et cause
facientes ipsum aut sunt repletio
aut siccitas. ventri enim quia reple-
tur ex humiditate aut ex humo-
re mordicativo et siccitas faciens
singultum si appetatur ventri

soli tunc possibilis est sanatio ventris
eius. et si est totius corporis tunc
iam firmata est humiditas eius per aliquam
egritudinem. et non est possibilis cura-
tio eius. et quinta est sumpta ex eru-
ctatione. ipse enim significant per ordi-
nem suum illud quod est effusum in ven-
tre et dispositionem complexionis ventris sin-
gulariter quidem fumosus aut signi-
ficat caliditatem aut humorem co-
lericum et acetosus quidem signifi-
cat aut frigus aut humorem me-
lancolicum. aut flegma acetosum. fetidus
vero significat humorem putridum ef-
fusum in ventre. sed alter significat humi-
ditatem male qualitatis infusum in
corpore. sexta est sumpta ex nausea.
nausea enim et subversio anime significat
humorem malum quem ebibit ventriculus et
fecis est viscosus intus quod est intra
tunicas eius. quod si accidat cum eo
vomitus et quiescat per ipsum nausea
tunc ille humor malus infusus in
ventre aut attrahitur ad ipsum ex
toto aut trahit et extrahat ipsum sicut
accidit in fame vehementi quoniam ipse tunc
reddit et attrahit ex membris et effun-
duntur ad ipsum species venenorum
se aut ita quod membra ipsa expel-
lunt ad ipsum illud quod aggregatur in
eis de veneno et nutrientis quod
generantur in ventre ipso ex super-
fluitatibus ciborum et potuum humores ma-
li aut flegma aut colera porralis aut
melancolia. aut sic que est indigesta. et sep-
tima est sumpta ex vomitu egre-
diuntur enim cum vomitu species iste
humorum. flegmaticorum et colericorum et me-

Ita penetraverat et videtur ad tunc
casallis quantum ... pro nomine alterius quali-
tas est morbi mortificativi et humor ille effu-
sus in ventre attrahitur ad ipsum.

[Margin notes: et apparet; morbis; Anan; Assero bene comentum istud; vel in fusum; alias; vel saltem ... significat humore male; castrari]

lancolicorum

lancolicam. et species veneni dulce.
et venenum quidem est humiditas
aquosa subtilis odibilis qualitatis. et quali
tas veneni est dulcis. quod est quinta ao
est quod est primum propinquum humoribus
convenientibus corpori et aliud est quod
est longinquum. et aliud est quod habet qua
litatem venenosam malam valde
et octava est sumpta ex doloribus
quod est quia veniunt ad ventriculum
multi et perveniunt ad os eius. quoniam
sentit sensibilitate forti nocumen
tum quod est in eo. et fiunt dolores
horribiles super valde donec multi eo
rum faciant sincopim. et Galenus quando lo
quitur in doloribus et dicit quod cau
sa eorum aut sunt solutio continuitatis
aut malicia complexionis diverse. et illud
quidem quod accidit ex eis in ven
tre significat egritudinem et est
generatio eius aut ab humore mordica
tivo et iste humor aut est colericus aut
acetosus aut est a malicia complexionis
diverse. Et malicia complexionis diverse est
ut aggregentur in eo quod calefiat for
ti calefactione et quod infrigidetur in frigi
ditate similiter forti. et nona est sumpta ex
appetitibus accidentibus in ventre. appeti
ta vero sunt .iiii. sanguinea. fleumatica.
colerica. melancolica. et ex eis etiam
est quod est contrarium. et aliquociens qui
dem extenditur ultra appetita sensim
per hoc quod impellunt lacertos qui sunt
super ventrem. et decima sump
ta est ex mutatione inspirationis. ven
ter. id est quando in eo est appetita aut humor seu
ventositas aut extenditur tensione mul
ta et coartat velamen autem extre

dis pectoris et mutatur propter illud inspira
tio
Super egritudines autem que accidunt
in pectore oportet ut significetur per species
mutationis inspirationis. et tussim
et dolores accidentes in eo et per species
eius quod expuitur ex eo.
Species signorum egritudinum pec
toris sunt .iiii.or Una earum est
mutatio inspirationis. nam cum per di
latationem pectoris attrahitur aer
et per constrictionem eius egrediatur
vapor fumosus. sequitur quod cum infir
tur ut mutentur motus eius quod
mutatur propter illud inspiratio. et secunda
est sumpta ex tussi. nam quod pervenit
in pectore res dolorosa movet in
virtus naturalis ut expellatur illud
cum tussi. et tussis quidem accidit ex
multis causis valde. sed hec hora non est
narrandi eas. et tercia est sumpta ex do
loribus accidentibus in pectore. Isti qui
dem dolores sunt diversi ex eis enim
sunt qui fiunt ab egritudine in lacer
tis costarum. et ex eis qui fiunt ab egri
tudine in panniculis pectoris. et ex eis
qui fiunt in pulmone. et quarta est sump
ta ex speciebus eius quod expuitur ex pectore
cum tussi et species eius quod expuitur sunt
multe ex eis enim est sputum san
guinis et significat solutionem conti
nuitatis vene. et ex eis est sputum
exulcerationis. et hoc ex eo est quod significat
victoriam sanguinis. et ex eo est

[illegible] Et diximus et tussibus. ad hoc et eorum (et doloribus)
que expuuntur dicta. oportet cognoscere in
presenti gradu egra.

x ex eo q(uod) sig(nifica)t victoria(m) fl(egmat)is

quod significat victoriam col(er)e. et quod significat victoriam melancolie et ex eis e(st) sputum simul et eius species sunt mixte. et ex eis e(st) quod significat sputum venenosi humoris aut in pectore aut quia attrahitur ad pectus.

Sup(er) egritudines aut(em) accidentes in ca(n)na pulmonis significat muta(ti)onem inspirationis et tussis. et dolor accidens in loco eius. et quod expuitur ex panniculis et tin(n)itus eius. et nocumenta acc(idenci)a voci.

[margin: ... ex eo et noc(umen)ta acc(idenci)a voci]

Species signor(um) egritudinum ca(n)ne pulmonis sunt qui(n)q(ue). muta(tio) inspirationis. et tussis et dolor accidens in loco eius. et quod expuitur ex panniculis eius et tin(n)itus eius. et nocumenta accidencia voci et G(alienus) quide(m) tacuit de numeratione specier(um) signor(um) egritudinum pulmonis qui(a) co(m)municat pectus et species signor(um) egritudinu(m) eius sunt apposite ex signis canaliu(m) ei(us) et ex signis egritudinis pectoris. et qui(a) quidem accidit ex apostematib(us) pl(ur)imis muta(tio) coloris maxime faciei. et cu(m) dolore accidente in eo sentitur gravitas. in eo quod e(st) int(er) spatulas. et sequitur eum etiam malicia inspirationis et tussis. et sputum spumosum est p(ro)priu(m) ei quod est (ex eo est) quia ex eo quod expuitur ex pectore aut ex canalib(us) eius no(n) e(st) aliquid spumosum. et tacuit etiam G(alienus) de numeratione specier(um) egritudinum renu(m) et specier(um) egritudinu(m) et intestinor(um) p(ro)p(ter) duas causas. quar(um) una e(st) assimulatio har(um) specier(um) in principio rei. et altera est quia sunt intellecte ex operationib(us) eor(um). et ex eo q(uo)d procedit cu(m) eis in locis dolorosis in eis et apostematib(us) aliis. Urina enim et q(uo)d egreditur cu(m) ea appropriatur renib(us) et vesice. et egestio et quod egreditur cu(m) ea significat sup(er) intestina. et G(alienus) quide(m) collegit signa egritudinu(m) ei(us). et quod remansit ex membris interiorib(us) in summa una.

[margin: et sig(na)]

Et s(ecundu)m hanc p(ro)portionem sunt significationes sup(er) egritudines reliquor(um) membror(um) ex grossitudine et dolore accidente in eis. et ex nocumentis accidentib(us) operationib(us) eor(um) et ex speciebus eor(um) que procedunt ex eis.

Iste e(st) canon co(mmun)is i(n) significatione egritudinu(m) membr(orum) interior(um) quor(um) ex eis e(st) species signor(um) egritudinu(m) q(ue) iam enumeravit et quor(um) ex eis e(st) de quo tacuit et ipse canon sumptus e(st) ex qua(tuor) speciebus quar(um) una e(st) grossitudo. et secunda e(st) dolor et tercia nocumenta acc(idencia) operationib(us) membri et quarta e(st) ex eis q(ue)

[margin: eam]

Et p(er) ex(tr)actam arteriam egnes dispnia (et) tussis (et) p(er) locu(m) dolor (et) sputu(m) (et) vocis lesio i(n)notescu(n)t.

Proportionalit(er) vero (et) in o(mn)ib(us) aliis partib(us) extuore (et) dolore (et) lesione operu(m) a(m)pli(us) (et) egestionu(m) d(iversita)s. cognitiones erunt.

Distinguntur per speciem dua villorum et differunt per speciem dua villorum

procedunt ex eis. et ideo est ex istis .iiii. quod in eis est necesse scientia verum cum quarum una est scientia membrorum per anathomiam. et secunda est scientia operationum eorum. et tertia est cognitio iuvamentorum eorum. per cognitionem autem membrorum per anathomiam sciuntur species eorum. et que continuantur cum eis et continuantur eis. et que veniunt ad ea ex venis et arteriis et nervis et reliqua ex eis que sunt in eis ab aliis et sermone absoluto .i. scilicet sciuntur per anathomiam forme eorum et situs ipsorum. et quantitates eorum et numerus ipsorum. et ingreditur in unoquoque eorum illud quod ad ea venit ex venis et arteriis et nervis et reliqua que sunt in eis cognitio autem operationum membrorum et iuvamentorum est eorum quorum unumquodque eorum est creatum propter operationem suam propriam et operationibus eius sunt iuvamenta que currunt cursu [illegible] similiter operationis enim quod mutatur iuvamentum significat mutationem membri. et similiter quod mutatur operatio significat mutationem membri.

xviii

Invenies quoque quod membrorum iuvamenta multa quorum quedam sunt propria quedam communia. et quedam antiqua. et quedam posteriora. et non est possibile ut sit membrum unum plus operatione una nisi cerebrum. i. quamvis sit membrum unum et sint ei operationes multe diverse tamen partes eius non sunt une nisi. et quantitas unius eorum est secundum quantitatem unius operationum eorum. et

pau.

similiter cor et arterie dilatantur per speciem villorum quod est quia unaqueque arteriarum habet duas tunicas et ita inveniuntur in eis per anathomiam villi per longum et villi per latitudinem. et villi positi sunt transversum et cor totius cordis est compositum ex istis generibus villorum. unaqueque quoque operationum singularium unoquoque efficit membrum singulare unoquoque. Intellige ergo totum illud et scies ex eo locum nocumenti illius. et scias quid determinat per res huius canonis et dicit —

Et ubique in corpore est grossities de permisceri quantitatem naturalem et ut inquirant an sit ex apostemate calido. an ex apostemate grosso duro aut ex molli in flegmatico

Apostema calidum aliud est simplex sicut apostema factum ex sanguine nominatum flegmon. et aliud nominatum erisipila. et aliud est compositum. sicut species carbunculi. et ingreditur in illo omnes pustule calide. per apostemate enim sunt iterates in intentione apostematis calidi et istis quidem pustulis sunt nomina multa sicut ignis persicus et variola et formica et furunculi. et alie ex pustulis. et variole vel morbilli est proprietas alia. et est quia ipsi currunt cursu crisium malarum quorum antecedit eos febris putrida conclusa. et [illegible]

De tumoribus quod pertinet [illegible] ut in flegmonibus et scrofis et inflationibus et herisipilis insinuandum est. vel incipies

quidem expellit totam superfluitatem
ad superficiem corporis et generatur ex ea
variola et morbillus et flegmon
et erisipila et carbunculus et que
currunt cursu eorum febris sed eorum
donec complentur digestio superfluitatis
in eis et egyptii nominant quidem
carbunculum neafen et apostema quod est durum
aliud est et generatio eius ab humore
melancolico et nominatur sephiros
et aliud cuius generatio est a colera nigra
et nominatur cancer et aliud est
cuius generatio est a flemate viscoso sicut no
dus et scrophule et egyptii quidem
nominant ventilogina id est nanse
atim. apostema autem molle et inflatum
est duobus modis unum eorum nominatur
inflatio et alterum nominatur althe
hugi et sunt exitus species multe diverse sicut
pustule nominate alsere et sahafe noc
tis et ista generantur ex flemate subtili calido
aut salso aut species alterius cum commiscen
tur colera pura et ex speciebus eius sunt
reliqua inflationes in quibus non est pulsatio
et tu quidem potes cognoscere materiam
apostematis ex colore eius et ex dolore et
febre comitante ipsum et ex velocitate
motus eius et tarditate eius et tac
tu eius et expressione super ipsum cum digi
tis et positione ubi sit ipsum et ista
quidem apostemata que componuntur ad invicem
et generantur in corpore species multe
apostematum quorum aliud est compositum ex san
guine et colera et ex sanguine et
melancolia et aliud ex sanguine
et flemate et aliud ex flemate et colera
et ex istis apostematibus compositis est cu
ius nomen est albuelachi et extra
ista

ra et ex istis est cuius nomen non est et similitudine
similitudinem est sermo in reliquis eorum
et manifestum est quia generatur in
membris interioribus simile ei quod generatur
in membris interioribus simile ei quod ge
neratur in membris apparentibus ex is
tis apostematibus preter quoddam eorum fa
cit accelerare mortem patienti ipsum
propter nobilitatem membrorum interiorum et
vehementiam febris et doloris et
quosdam eorum fit spaciosum et se
paratur eius curatio et diversificant
nomina eorum apostematum etiam propter no
mina eorum membrorum quoddam enim
eorum nominatur franneun et est il
lud quod egreditur in pinguine et
quoddam eorum peripleumonia et palisis et
epaticis et splenetic et apostema renum et
quibusdam eorum sunt nomina singula propria
sicut nominatur apostema cerebri aut apostema pa
niculorum eius taraabitus vel aut sirsen
et sicut nominatur pleuresis absolati
uco et sicut nominatur apostema vela
minis id est diafragmatis albussem et
sicut nominatur apostema cirtius mol
lis chaam et simile hoc exemplum in
reliquis eorum.

Dolores autem ubique sunt in corpore fixi
significant aut solutionem continuitatis
aut mutationem malam accidentem
subito complexionis. Nos solutur incisi
one corrosione et tensione et
scissura et illa membri cumtantur

Dolores vero per quos in cubitum loca continui
tatis solum autem alterationes subitas communicantur.
Solutio quippe continuitatis incisione corrosione
et fractura et tensione. Alteratio vero subita calidita
te frigiditate siccitate humiditate.

a caliditate et frigiditate et siccita
te et humiditate.

Iste sermo facit fidem expositio
nis partis sed canonis quis in expo
sitione egritudinum interiorum membro
rum et est intellectus ex expositione
mea predicta quod est quia scissura et
species rupture et algathar sunt
species attritionis et attritio est ex speciebus
solutionis continuitatis appositi ex inci
sione imperfecta et extensione et scis
sura et nominantur algathar
et accidunt ab extensione et casu — [illegible]isione
aut percussione cum ligno aut lapide aut
quod currit hoc cursu solvuntur quod
in eis per tres illorum membra algathar so
lutione non apparente sensui et mu
tatio illius membri per calorem et frigus
et siccitatem et humiditatem est mali
cia complexionis diverse.

Et nocumentum accidens in op
eratione est secundum unum trium modorum
aut ita ut debilitetur aut ut non
fiat a parte sua aut ita ut dest[illegible]

Debilitas operationis est sicut [illegible]
malicia digestionis absque corrup
tione ciborum si fuerit ita ut mutet in
a parte sua est sicut si resolvatur stoma
illud quod pervenit ad ipsum de cibis
et faciat eum aut acetosum aut
fumosum aut [illegible] illius odo
ris sic sunt plures si ita ut destru
[illegible] fumosum

Nocet aut opus aut leviter aut
mediocriter aut omnino non fit.

atur et si egrediatur cibi crudi secundum
dispositionem suam in quibus [illegible] non op
eratur est parum vel nichil et secundum hanc
similitudinem est sermo in operatione op
membrorum interiorum et apparentium et cetera
quod exquisite perscrutatus est doctri
nam illius in libro suo de morbis et ac
cidentibus

Res autem que effluunt et procedunt ex
ex eis alie sunt que sunt partes me
mbrorum in quibus sunt lesiones et alie
sunt que sunt superfluitates et alie
sunt res contente in eis natura.

Procedunt ex eis membris et efflu
unt res multe diverse ex quibus sunt
que sunt natura et ex eis sunt
que sunt per accidens. Ille autem que ex
natura sunt sicut urina et vapor egre — et ego
diens ex poris corporis per inspiratio
nem. Ille autem que sunt per accidens sunt
ille que egrediuntur ex illis et
illa [illegible] vapor significat per odores
suos illud quod est in corpore quod
est quia aliud est cum est odor bonus
et aliud est cum odor est fetidus et ali
est cum odor est horribilis sicut ille qui ap
paret ex [illegible] et apud horum o
dor in sudore est magnificatior et cetera
quod diversificatur quod procedit ex cor — dimisit
in tres partes. Prima earum est illud quod
est partes membrorum et nos quidem vi
demus illud in multis egritudinibus sicut [illegible] egreditur cum sputo et tussi [illegible] ex
pulmonis et ulcere canalis eius et sicut [illegible] canalis pulmonis [illegible] et pulmonis

Quecumque vero egrimentum [illegible] quod ut pa
[illegible] quod [illegible] — superflui [illegible]
[illegible]

cum egreditur aliquid ex partibus
intestini in ulceribus intestinorum contingit egestione
ex secessu est illud quod est superfluitas in membris
sicut urina in renibus et vesica et egestio
in intestinis et manifestum est
quia non est possibile in egritudinibus
horum membrorum ut superfluitates iste
salue egrediantur. Secundum accidentia
eius quod significat eorum egritudines sicut
lapis et sanies et athegerii id est in
cillago et species superfluitatis et putre-
dinis et species secundum egrediuntur
in egritudinibus factis in pectore. species
sputi et in egritudinibus factis in cerebro.
et in egritudinibus factis in epate
sicut decoctiones similes loture aque
carnis et reliqus species solutionis ex
parte et tertia est quod est apprehensum in
membris naturalia sicut sanguis quod assimilatur
natura in venis. nam quando ipse egreditur
significat solutionem continuitatis
tis in vena. et secundum hoc exemplum
est sicut in unoquoque eorum.

Et vena que harum specierum significat regionem
significat per istas species illa cui et que
sunt species canonis et sunt ille
cum quarum determinatione complentur unum
quodque. ii. particularium earum significat
egritudinem proprium aut aliqua parte egritudinis

Et iam locuti sumus in omnibus istis re-
bus sermonem ampliorem isto in libro
meo in locis dolentibus sed non possi-
bile nos aliquis ad intendendum in illa

intentione per rationem bonam compendi-
osam propriam vel consecutus est in
ea finem sicut non est consecutus est
eam in alia intentionum aliquis autem
quorum secundum primum incipiunt eas et
non compleverunt ipsas.

Locutus est G. in libro cognitionis egri-
tudinum membrorum patientium in
egritudinibus que membrorum interiorum
sermonem in ultimo cuiuslibet perfe-
ctus est doctrina signorum que egritu-
dinis ex egritudinibus membrorum et
pertinet et residuum eius doctri-
nam canonis in signis que egritu-
dinis membrorum et quia non intellexit
rasis illud pertinuit quod G. abbrevia-
vit et diminuerit egritudines
quarum signa non docuit. et dixit in de-
terminatione sua quod determinavit ei
in ratione eius quod habuit de intentione
G. in membris patientibus quod G. di-
misit et non docuit omnia signa et quia
contra ut noster liber eius cognitionis egri-
tudinum quorundam membrorum patien-
tium et non percepit quod G. fuit contem-
ptus in eo quod dimisit canonibus
suis quibus docuit in eis ut exercet
discipulus in inveniendo illud per illos
canones significantur que in scriptione
artem. et non indigunt rememoratione
considerationis in libro eius et hoc est lucrum
magnum quod invenitur. G. maxima

Et conclusionem proprium unumquodque con-
ficiet.

Dictum est iam de his omnibus aphorismis in pa-
tientium labor negotio. nullo libet in
arte prius redigunt et per sectionem assig-

nante quas ad quod dicitur nichil eorum qui in-
ceperunt perfecerunt veteres.

laudem. et consequitur vituperium
tamquam per hoc quod suo malo intel
lectu tetigit. G. et manifestum
est ex simone. G. quod ipse est complens
doctrinam artis medicine. et nos iam
explanavimus illud in libro nostro quem
nominavimus iuvamentum in doctri
na artis medicine.

Et iam convenit tibi ut accipias
iam
signa corporum que sunt egra ex illo
libro. scilicet signa corporum que iam proxima sunt
ut infirmentur. aut sanentur
et sunt ex isto libro.
Cum in egritudinibus manifestis
accidentibus sub visu et tactu non
sit necesse eodem libro quo sciantur. si
gna eorum abscondit G. simonem quod
liber eius in cognitione passionum mem
brorum interiorum sufficit in cognitione
signorum egritudinum quod est quia
qui studet in eo scit etiam signa
egritudinum membrorum apparentium
et residuum sermonis est intellectum.
et ipse complebit expositionem eius
in eo quod futurum est.

Et signa corporum que approximantur ad
hoc ut infirmentur sunt me
dia inter illud quod accidit sa
nis et illud quod accidit infirmis

omnia enim que inveniuntur in sanis extra cursum
secundum rem naturalem. et omnia que inve
niuntur in infirmis ex via qua sunt
infirmi sunt secundum cursum rei naturalis.
Postquam precessit G. et docuit signa que
accidunt sanis ex nocumentis
currentibus secundum rem naturalem
et docuit signa que accidunt infirmis cum non sunt currentia secundum
secundum cursum rei naturalis docet in hoc
sermone quod signa que significant
quod corpus appropinquat ad hoc ut infir
mentur sunt media inter illa scilicet
sunt permixta ex signis sanorum et
ex signis egrotantium.

Signa autem corporum que approximant egritudini
sunt secundum terminos in eo quod est inter illa
quorum
et ista. ex eis enim sunt ex genere
rerum naturalium corrupta cum permu
tantur ex qualitatibus suis aut in
suis dispositionibus aut in horis suis.
et ex eis sunt que sunt ex genere rerum
que egrediuntur a natura corruptarum
sunt minora et magis diminuta quam
ea que accidunt in infirmitatibus.

Egrotativum quod corporum est ex illo negotio discerne
[illegible] cognitiones. egrotatorum vero et sanandorum et
possibilitati sue facultate.

Ea quod qui sunt egrotatorum in medio sunt formam eorum
sunt que sanis et egrotantibus accidunt. secundum quod sunt que
de omnia sanis insunt. preter non vero egrotantibus in
quantitatem egrotantis.

In medio vero huius sunt declarativa egritudinum. quedam quidem
ex genere extranea eorum que sunt nature. scilicet in quantitatibus aut temporibus
permutata. quedam vero ex hiis que sunt preter naturam quidem. scilicet minora hiis
que in egris sunt.

[illegible] sanitatis [illegible] permixta signa [illegible]

Hec est expositio signorum corporum que appropinquant infirmitati quod est quia sunt permixta ex signis sanitatis et ex signis egritudinis. Et ex signis quidem in quantitatibus sunt ita quod adduntur aut diminuuntur aut in qualitatibus sunt ita quod permutentur dispositiones corporum naturales ad illud quod est egrediens a natura aut in horum singulis sic permutentur. Huius rei signi singulorum exemplum est ut accedat appetitus cibi aut cedetur ex signis aut egritudinis. Quando ex istis signis aliquid apparet in corpore sano signis tunc in prima apparitione eius quantitas eius est parva et virtus eius est debilis, deinde additur et significat appropinquitatem cuius corporis in egritudine et quando completur cadit corpus in egritudinem.

Et similiter est dispositio corporum que appropinquant egritudini ipsi ex dispositionibus que non apportionantur ad sanitatem nec ad egritudinem et significatio etiam significantia ipsam non significant in primis nisi illam dispositionem. Deinde significant modo secundo egritudines. Fit ergo significatio signorum per eorum comparationem ad aliquid preter ad ex signis que non significant sanitatem nec egritudinem.

Tam quidem fuit dispositio que non apportionatur ad sanitatem nec ad egritudinem. Tertium vero species et signa corporis quod appropinquat egritudini sunt signa huius dispositionis. Ergo necesse est ut sint etiam species signorum corporum que appropinquant egritudini tres. Et hec quidem signa sunt aut permixta signorum sanitatis aut diminuta signorum egritudinis et debilitas eorum. Ergo significatio horum signorum diversificatur secundum comparationem eorum. Ipsa namque que comparantur ad sanitatem significant eam et que comparantur ad dispositionem mediam significant ipsam modo alio et que comparantur ad egritudinem ~~significant~~ eam.

Ex signis que significant egritudinem ex via quidem quod significant dispositionem que est in corpore non significant sanitatem nec egritudinem, ex via quidem quod significant dispositionem que fiet post significant egritudinem.

Signa que corporis significant esse propinquum egritudini ipsa quidem in primis significant dispositionem presentem in corpore que est significatio corporis presentis secundum dispositionem mediam et significatio corporis futura secundum egritudinem que erit.

Et triplex [illegible] dispositiones hec corporum quorum egritudo esse videntur neutrum [illegible] declinantia vero [illegible] signa primo [illegible] sanitates designant [illegible] quod egritudines et [illegible] eadem signa [illegible] prima [illegible] et [illegible] et egritudine neutrum.

In eo quidem quod iam exiunt dispositionem demittunt neutrum. In eo vero quod futurum declarant egritudinem.

Et secundum hanc rationem etiam signa que apparent in infirmis et significant evasionem dico quod sunt signa salutis quoniam ipsa iudicant sanitatem que fiet in eo quod est post et dicitur etiam quod ipsa sunt signa egritudinis propterea quod significant egritudinem presentem et quoniam significant duas dispositiones tunc sunt ex signis que non proportionantur ad egritudinem proprie neque ad sanitatem proprie secundum aliquem modorum quod significat hoc dicto s. sermo neque sanitas neque egritudo ——

Signa que apparent in infirmis et significant evasionem sicut illa signa digestionis et vehementis virtutis et tolerantie significant duas significationes. Una earum est quod significatio earum est presens super egritudinem et significatio earum futura est super sanitatem. Quoniam ergo significant super infirmitatem et super sanitatem, similiter tunc ex signis unius modorum dispositionis que non est sanitas neque egritudo ——

Et non est mirum quod signum unum proportionetur ad utrasque tres modos per comparationes et dicitur quod est signum sanitatis et signum egritudinis et signum neque sanitatis proprie neque egritudinis.

In signis completis sunt signa significationes tres. Una earum est quod ipsa significant egritudinem presentem et secunda est quia significant egritudinem que futura est in proximo. Et tertia est quod significant dispositionem que neque est sanitas neque egritudo. Et secundum hoc exemplum est ratio quod signum significantis significationes diversas per comparationes diversas quod est quia non est mirum si signum unum significet per comparationes diversas tres diversas ——

Et dicimus secundum intentionem aliam preter hanc intentionem quod signa que inveniuntur in corpore quod minoratur ab egritudine sunt ex signis que non significant sanitatem neque egritudinem. Et signa que inveniuntur in corporibus senum et omnia illa signa proportionantur proportionibus diversis ——

Secundum vero eius rationem et que apparent in egritantibus signa salutis dicentur quod sanativa eo quod futuram sanitatem denuntient. Dicentur vero et egra inquantum egritudinem eminentem ostendunt et manifestum quod est quod si utrumque sint declarativa dicentur neutra secundum unum modum signorum neutrorum voce.

Nichil vero mirandum est eadem signa tres habere rationes in differentibus habitudinibus et sana et egra et neutra dici. Secundum vero aliam significationem que ex egritudinibus convalescentibus [illegible] signa dicimus neutra hoc quod arbitrantur et eaque sunt in senectute. Hac ergo ratione omnia illa plures cadunt in illis rationes.

Intentio alia est intentio in qua non
sunt sig(na) significancia egritu-
dinem presentem sed significant
aut egritudinem preteritam sicut sig(na)
inventa in corporibus convalescentium
aut dispositionem aliam sicut sig(na) que
inveniuntur in corporibus senum si-
gnificancia debilitatem caliditatis
innate et victoriam frigoris et
siccitatis super membra radicalia

Sig(na) autem que inveniuntur in corpo-
ribus sanis in quibus non est egritudo non pertinent

nisi ad sanitatem
Hoc intellectum est supra

Et sig(na) que inveniuntur in infir-
mis et non indicant sanitatem futuram

Ipsa etiam non comparantur nisi ad egritudinem
Hoc intellectum est expositum [cum]

Et dicta illa in eis que sunt post
Quia ipse iterabit rememorationem
signorum egritudinis in eo quod sunt [non est]
Et dicamus in primis sig(na) que indicant
egritudinem futuram et ultimo sic dixit
species signorum sanitatis quarum [sunt due species]
permutantur et species signorum egri-
tudinis que est magis diffinita diminuta
[et debilior]
Et dicamus in primis ex eis non est
permutans rem naturalem nisi in

quantitatibus et dispositionibus et in horis
non in ipsis generibus eius.
Quedam sig(na) sanitatis ipsa non in ge-
neribus suis sunt significancia
sanitatem et permutatio eorum in quan-
titatibus aut in suis dispositionibus
aut in horis suis significant egri-
tudinem que accidit et ... ea
sum sermonem exempli et dicit

Si sit cibi appetitus additus aut
diminutus aut permutetur hora in qua est
sit consuetudo ut moveat aut de-
clinet ad cibos quibus non erit consue-
Declinatio eius ad cibos [consuetudo]
in quibus non currit consuetudo est
mutatio et in dispositionibus suis et reli-
quum sermonis eius est intellectum.

Et ut sint superfluitates cibi que
procedunt pauciores quantitate aut
plures ea aut leniores aut durio-
Diminutio earum aut ipsarum [res]
multitudo est earum permutatio in
quantitate et earum lenitas aut duri-
cies est earum permutatio in qualitate
et dimisit sermonem in horis suis
quod est manifestum quod est quia
quando egrediuntur ad horam consuetudinis quando
sunt plures et leniores et tardius
earum exitus quam sunt pauciores et duriores
Et sic etiam est in diminutione

Quorum vero sig(na) per se sanis insunt sub sola sanitatis cadit cogitatione.
Et quorum egritudinibus non manifestantia futuram sanitatem sub
sola et sub egrorum cadunt cogitatione.
De hiis quod deinceps dicetur.
Future vero egritudinis sig(na) pronostica precautionis prius dupli-
ci vero existunt ex differentia.
Aggrediamur ipsa quantitatibus aut in generibus non ipsis ipsius for-
mis permutata ab hiis que sunt secundum naturam.

Velud si exierit [appetitus] ciborum frequentia aut remissa
aut que non secundum tempus consuetum sit.
Aut vero secundum consuetudinem ciborum egestionem sed secundum egestionis
superfluorum esce paucorum aut plurium aut humidiorum
aut duriorum.
Ita vero et humidorum superfluorum in digestione aut
humiditatem preter naturam aut coloris aut consistentie
permutatio aut temporis evacuationis.

sti superfluitatum humidarum. et additio earum minutionum rerum naturalium aut mutatio colorum earum aut continentie earum aut horarum evacuationis earum.

Superfluitates humide que sunt ut urina. et reliqua que descendunt cum ea. Si enim permutantur in quantitate sua et minuuntur aut additur et permutantur in qualitate sua. et mutantur colores eius et continentie ipsius. et permutantur in horis suis et egrediuntur in horis diversis. et unumquodque illarum quando non currit secundum consuetudinem indicat egritudinem quam significat causam in corpore facientem nocumentum nutritionem eius.

Et vigilie aut sompni additi aut facti in horam in qua non erit consuetudo eius secundum ordinationem illius etiam erit esse appetitus potus pluris aut paucioris. aut calidi. aut frigidi contra consuetudinem et usus coitus superfluus et fractus in hora non sua et sudor quando est plus quam oportet aut minus quam oportet et pigritia a motibus. et gravitas quando conatur homo ut moveatur. et mollificatio. et debilitas vehemens et retentio menstruorum et eorum evacuatio plus quam oportet aut minus quam oportet. et similiter evacuatio sanguinis ex orificiis venarum que sunt in ano. et vulva. et delectatio eius quod comedatur et bibatur quando est dulcis ab eo secundum quod currit eius esse preter naturam indicat egritudinem futuram. et stultitudo etiam ebetudo mentis quando huic eam non est aptus natura sua. et oblivio accidens ei. quando sentit illud ex sensu et sompnus quando in eo est ex ymaginatione et visionibus plus quam sint ante. et auditus. et odoratus. et visus quando unumquodque eorum est debilitatus et velut omnes res naturales quando adduntur aut diminuuntur. aut mutantur ab horis suis aut a dispositionibus suis. ex eo est tumor vel magnitudo

Et vigilie et multi sompni aut in tempore non consueto. sed hic vero et superfluitas aut amplior aut minor aut calidi aut frigidi concupiscentia preter consuetudinem quam ad minus et etiam vehemior usus feminarum sicut natura et non secundum concupiscentiam. et sudores plures quam oportet aut pauciores. pigritia ad motum. aut tempestatibus moveri. aggravatio. aut dissolutio maior et validior. menstruorum et retentio. aut amplior aut minor evacuatio. sicut vero et que per emorroydas. sed et secundum eundem cibum et potum non similis ei quam prius fuit delectatio. congestio est future egritudinis. dicitur et intellectus hebetudo non secundum naturam aut oblivio in non consuetis. aut fantastica sompni magis quam prius et siquidem auditus et odoratus et visus hebetiores et tenuiores et simpliciter dicere quecumque secundum naturam sunt hoc quod aucta. hic vero diminuta. hic vero temporibus quibusdam aut quantitatibus permutata. et color tenuior et maior et minor factus et rubicundior et albior. aut lividior aut nigrior. eructuationes et transmutationes et ventositates plures aut pauciores. aliis similiter signa sunt future egritudinis. item et quecumque per nares et aures et palatum quibus debent expurgari quantitatibus aut qualitatibus aut temporibus permutata. hoc generaliter modo omnia genus eorum que sunt secundum naturam.

corporis quam diminuitur aut addi
tur aut declinat ad rubedinem aut
albedinem aut lividitatem aut
nigredinem. et eructuatio et
strictura et ventositas que e
greditur in fine quando additur
aut minuitur a quantitate natura
li et silr etiam quod descendit
ex naso. aut palato. aut egreditur
ex naribus ex eo quod mondifica
tur cerebrum quando mutatur quantitas eius
aut dispositio eius aut ipsius hora et
omnes iste res quas diximus sunt ex
genere rerum naturalium.

Quando in istis significationibus omnibus
est res una ut consideres vniuscuiusque
egestionum et iuuamentorum membrorum
naturalium et retinueris ipsum. cum
ergo inveneris illud iam additum aut
diminutum aut permutatum in quantitate
te sua aut in hora sua tunc illud
accidit a causa in corpore que si dimittatur
faciet egritudinem. et hec causa quando
est debilis et sufficit natura ad
sanandum eam et quando est fortis et

=et hec res una

=alias opus

separare facit egritudinem et quando
est mediam. et non facit egritudi
nem ex principio et cetera. Quando determi
natur vomitus et cetera facientium hec signa
in eo quod futurum est post
cessationem eius aut iuvatione omnium
superiorum signorum.

Mordificatio autem accidens in ven
tre aut in meri aut in aliquo
intestinorum. aut apud egestionem.
aut vomitum aut urinam. et dolor
parvus sunt de genere rerum a natura
egredientium. Vomitum cum acci

alias pronunciat
dit illud non infirmatur

Postquam cessant iuvationes eius quod
significat egritudinem fu
turam ex signis sanitatis permutata
adiuvationem eorum quod significat egri
tudinem futuram ex signis egri
tudinis et dicit ex eis in primis mor
dificationem que accidit in ventre
aut in meri. aut in aliquo intes
tinorum aut accidit apud egestionem
aut vomitum. aut urinam dixit
dicit dolorem parvum qui accidit in
corpore. dolor. i. quando incipit postquam
non fuit dum permanet parvus non
significat egritudinem presentem sed significat egri
tudinem futuram quandoque cum nocumento

in corde epatis

Et silr est dispositio eius quod sentit

=signum

Tertio vero inveniuntur aut stomachum aut aliquod intestinorum. aut in regionibus
aut in hiis que evomuntur aut mingunt aut alia aliquis mediocris dolor
de genere est eorum que sunt preter naturam. studium vero egritare vel se habentes dicit.
Quemadmodum nec gravati caput aut dolentes caput. aut vigilan
tes aut dormientes quando non propter hec ad consueta opera non impe
diuntur. et tamen quod videtur est egrius in talibus dispositionibus dis
cretivus

=gravati

in capite suo gravitatem aut do-
lorem dum perseverat illud non prohibet
illum ab operationibus consuetis quibus currit
consuetudo eius. et iste quidem est termi-
nus egritudinis in huiusmodi dispositione

Non nisi in sermone hic tamen (Bus-
nam vel diffinitionem egritudinis
solam egritudinis significantem. sed
nisi dispositionem que distinguit in-
ter egritudinem. et alia ex dis-
positionibus corporis dolor .n. et reli-
qua signorum egritudinis quando accidunt
in corpore sano dum non prohibent
ipsum a consuetudine in actionibus suis quibus
currit consuetudo eius sunt signa
significantia egritudinem futuram
et quando prohibet eum consuetudo in ac-
tionibus suis quibus currit consu-
etudo eius tunc sunt signa signi-
ficantia egritudinem presentem
et ipse quidem iam ostendit in libro
crisis quod primus dierum egritudinis
est hora in qua apparet nocumentum
operationis sensibile. et primum quod com-
putatur .xx. dierum egritudinis est
hora in qua incipit ex nocumento
operationum quod prohibet consuetum in-
firmum in occupationibus suis ante con-
suetam mensuram in operatione sua preter-

Et propter illud nominatur dispositio
una per operationem ad illud secundum aliud

quam egritudo. et quando nec sanitas
nec egritudo. quod est quia una
quaeque harum dispositionum quas narravimus
secundum quantitatem virtutis. et tolleran-
tie quam tollerat eas et fuge eius ab
eis est aut dispositio aut egritudo que
non est sanitas nec egritudo —

Postquam dixit signa significantia e-
gritudinem et sunt intellectum
ex sermone eius quod dolor est et reliqua
quorum signorum egrorum efficit eum in-
cor[...] dicit quidem sic illud quod facit
accidere illam cum in cor[...] et dicit quod
accidit dispositio que est per operationem ad a-
liquid sine aliquo quando egritudo quando
prohibet consuetudinem in occupationibus
deinde ostendit causam in hoc. et dicit quod
id non est nisi secundum quantitatem virtutis
et tollerantiam eius quam tollerat et fuga
eius quam fugit ab ea. nam si propterea tollerat
eam non est illa dispositio egritudo. sed
est dispositio media et si vincitur ab ea
est dispositio illa egritudo. ——

Et similiter omnia nocumenta que sunt
in sensibus sunt diversa ab invicem non
in multitudine et paucitate sed
in genere toto etiam sunt experientia

Et propterea ad aliquid eandem dispositionem
et egrum et neutrum dicimus. ad hoc
propter vigorem sensus facilius quia iam vir-
tute virtutis. aut eger est aut neuter dis-
positio significativa earum quam dicit ille

Ita vero et illa nocumenta quorum sunt
per sensus non in eo quod est et magis et minus
differunt alterutrum. sed toto genere preter
nimium sed et hic sed egrum significat quia dum tamen
fiunt prava et non consuetis viribus
actionibus impedisse sufficienter dicimus
neutrum.

a natura ipsa etiam sunt ex signis
egritudinum dum permanent par-
na. et non prohibent illum cum acci
dunt ab operationibus quibus cum ...
consuetudo eius — intellectus
Secundo eius. sed in genere toto
Simile genus nocumentorum que
mutant sensus species .ii. huius generis
sunt multe ex eis enim sunt que
mutant sensus in multitudine et
paucitate. scilicet in quantitate quod comprehen
dit sensus et ex eis que mutant
sensus in qualitate et similibus. hoc est
G. exponit species huius generis et dicit

In gustu quidam quando sentit homo
saporem omnium que comedit et bibit sal
sum aut amarum. aut in eo aliud
ex reliquis saporibus aut sentit pre
ter quod recepit quia saliva sua habet saporem
Iam ostendit ypocras in libro de hu
moribus quod sensus gustus mu
tatur secundum illud quod mutetur hu
miditati naturali posite in lingua
et sentit saporem humoris vincentis in ea

Sed in odoratu quando sentit saporem
homo odorem. et non est in presentia
eius aliquid quod odoretur aut
applicentur eis res multe diverse
et sentit ex omnibus eundem odorem
unum. et quando non sentit homo ex
odore aliquid penitus. aut sentit
odorem fetidum et non est in pre
sentia aliquid fetidum
Mutatio instrumenti odoratus est
secundum modum mutationis instru
menti gustus quia secundum illud quod
resolvitur ex humoribus corporis
fit vapor qui movet sensum odo
ratus. quando igitur in corpore est humor
malus. resolvitur ex eo vapor et
comprehendit odorem eius sensus et odoratus

In auditu autem quando tinnitus et
sonitus est ex genere rerum egredientium
A natura cursu
sensus auditus etiam mutatur secundum
illud quod resolvitur ex vapo
re humoris vincentis in corpore
isti .ii. humores quando mutantur ...
mutant in sensu odoratus et quando
sunt secundum rem naturalem non ...

In visu autem sicut quando ymagi
natur homo quod videt ex rebus

Talia vero sunt secundum gustum quod quando salse aut amare aut alicuius alte
rius qualitatis manifeste non est comestis et bibitis omnibus. aut sunt ac
ceptione cibi saliva eis ut tales.
Secundum odoratum vero quando aliquam sentimus unam qualitatem odora
tam. nullo presenti odorabili. aut assentientes plurima et diversa omnia
ut similia sentimus. plerumque vero omnino sensus nobis est nullius
aut fetoris alicuius licet nullo presente fetido.

Secundum auditum vero sonitus et strepidus generis
eorum que presentes non sunt.
Que ad visum. quemadmodum aut apparere videntur et nig
ra et alba et fulva et russa. hec quod rotunda. hec
vero oblonga. hec quod gracilia. hec vero grossa. et pre
volare omnia videntur.

nigris aut tenebrosis aut talibus indico in citrinis et rubeis quedam rotundas et quedam longas. et quasdam minutas vel parvas. et quedam grossas et ymaginatum ei omnia quasi volatilia.

Isti colores significant chimos corporis vincentes et similiter ex unoquoque eorum significatio propria. sic ex saporibus et odoribus et vocibus.

In sensu autem tactus quando sentit homo dulcitatem et asperitudinem. aut spissitudinem aut gravitatem. aut tensionem. aut ulcerationem in corpore suo.

Iam determinavit G[alenus] istas dispositiones in libro multitudinis. et ego iam ideo determinationem sermonis eius in signis sumptis ex immutatione sensuum modo alio. dico autem in sensu gustus quando non comedit cibum aliquem et sentit saporem tunc ille sapor significat chimum malum qui movetur in corpore eius. tunc si est ille quidem vehementer amarus significat coleram. et si est acetosus significat melancoliam. aut fleuma acetosum et dea tur. vero est quod cum fleuma acetosum est superfluitas humiditatis in lingua et cum melancolia siccitas. et si est salsus significat fleuma salsum. et si est dulcis significat sanguinem. et si est acutus significat coleram adustam et si est ponticus significat melancoliam. In sensu vero odoratus quando non est presens aliquid homini cui sit odor. et aeris continens odor et non mutatur. et invenit homo odorem tunc ipse significat chimum malum qui movetur in corpore suo. odores quoque fetidi significant chimum putridum et acuti significant acutum chimum. et boni significant chimum laudabilem. Similiter in sensu auditus quando non fit presens vox extrinsecus nec sonitus. et sentit homo vocem aut tinnitum. aut sonitum tunc illud est significatio vaporis chimi mali in capite suo. In sensu autem visus colores nigri et tenebrosi significant chimum nigrum. et similes chimi similem indico et citrini chimum colericum et rubei sanguineum. et ymagines que videntur in oculis et diversificantur earum figure secundum illud quod formatur in humiditate grandinea de vapore qui aggregatur in foramine inter et videntur quedam earum rotunde. et quedam earum longe. et forsitan sunt figure quorundam aliorum sicut muscarum et cinifum et sermone absoluto ymagines subtiles significant chimum subtilem. et grosse significant chimum grossum. In sensu autem

9 Secundum tactum vero. quoniam in ea qualitas quedam aut spissitudo aut gravitas. aut tensio. aut stupiditas aut dolores dispositio apparet secundum totam latitudinem.

ave maria
gratia plena

ventosa

a. ab anima

in capite

tactus accidunt omnes species laxi
tudinis sive ex se ipsis et sunt laxi
tudo ventosa. et laxitudo extensi
va. et laxitudo aquosa. et una
quaque harum laxitudinis accidit a mul
titudine in corpore et si multitudo
gravat virtutem sensibilem. et com
prehendit eam tactus. aut gravat
virtutem animalem et cognoscitur
per pulsum aut gravat virtutem
naturalem. et accidit ex comi
stione cibi in corpore et multitudo
que est generis alius quam est illud
quod est secundum cursum nature infusum in vi
sis et cetera. Galienus quidem narrat omnes istas
res quas intendit vel pervenit in
doctrina celer.

Et similiter etiam quando in aliquo mem
bro quodcumque fuerit est extensio
aut coartatio aut mediatio aut
gravitas cum unaquaque earum est parva
aut non est fixa tunc non significat
quod dispositio corporis non est dis
positio sanitatis vel egritudinis et
indicat futuram egritudinem.

Sermo iste intellectus est
quando presentes in mente tua
fuerint conditiones quas condiciona
vi in sermone eius quando v
nusquaque earum est parum scilicet ex istis
accidentibus que nominantur et dix

quia sunt tentio aut coartatio
aut mediatio aut gravitas et
iam eminent quod gravitas est per
operationem ad illud quod tolerat vel

Signorum autem que apparent in eo
qui iam infirmatur quedam
significant sanitatem quedam
earum mortem et prima earum properatio
nature ad sanitatem. et secunda
earum properationem ad egritudi
nem in genere. et ad egritudi
nem mortiferam in specie. et hec
quidem signa sumuntur vel
generaliter ex bonitate operationum
et malitia earum secundum modo specifi
cationem sumuntur ex operationibus par
ticularibus.

Accidunt in egris signa diversa
ex eis enim sunt que signi
ficant semper salutem et sunt si
gna complete digestionis supra
ex vehementia virtutis natura
lis et signa vehementie virtutis animalis vel vitalis vel ab ali
spiritualis et ex eis etiam sunt si
gna que significant perditionem. sic
signa crisis que apparent cum digestione
vel ab anima

Ita vero et sunt spiritus preter tensio. et tribu
latio et punctio et gravitas quando preve
quod fuerit tamen manifestes. dispositionem quod
neutrum esse declarat. pronunciat vero
quod egritudo futura

Quedam vero in acutis egritudinibus fiunt signa. hec quod
sanitatem denuntiant. hec vero mortem. sanam quod
pura. altera vero genere quod egritudo secundum speciem vero.
per maliciosa dicuntur. accipiuntur autem vero ultra quod dicere.
exponuntur virtute et vitio. sic vero prete ex huius
quam sit sit secundum partem operibus.

nem ex signis

nem ex signis eius certis que sunt significationes significatio ante digestionem nem. et significatio post digestionem eius que apparent ante digestionem significant mortem. et que apparent post digestionem significant evasionem. et ex signis que apparent in egritudine etiam priusquam digestionis tunc signa que apparent et sic eis par debilitas in virtute tunc egri morituri procul dubio et manifestum est quod signa que apparent in egris sunt sumpta in bonitate operationum et malicia earum. bonitas quidem operationum significat sanitatem. et earum malicia significat perditionem et omnia ista signa que sunt in dispositione futura presenti et significant egritudinem aut in dispositione futura. et significant evasionem aut longitudinem egritudinis. aut perditionem et quedam ista signa ex eis sunt in significationibus quorum est virtus magna valde. et sunt signa sumpta valde ex bonitate operationum membrorum principalium et malicia earum et ex eis sunt significationibus quorum virtus est debilis et sunt sumpta ex bonitate operationum membrorum innobilium et malicia eorum

Et iam determinavimus genera eorum autem et primum eorum est genus membrorum que sunt radices et secundum genus membrorum que sunt rami ab illis radicibus et tertium est genus membrorum quibus ex se ipsis est regimen proprium et advenit eis ex radicibus ramum quidam. et quartum est genus membrorum quorum regimen ex se ipsis est. et non sunt radices aliis. nec alia sunt radices eis. nec alicui eorum que sunt in eis. et propter hoc genus quartum ex se ipso non fit iuvamentum in pronosticatione per accidens. Et que sumuntur ex alio genere pronostica sicut sumuntur ex superfluitatibus. Rursum pronostica que sumuntur ex istis membris non sumuntur nisi secundum quantitatem in lesionibus pronostica. Et que sumuntur ex superfluitatibus sumuntur semper quando ex eis sunt

Quorum genera plus dicta sunt. primum quod principalia. secundum vero eorum que ab illis nata sunt. et tertium quod proprium habentium regimen a principio sed quod supplementum recipientium. Quartum vero genus eorum quod dicta sunt et [illegible] se quod inutile est ad cognitiones. Secundum autem [illegible] vero et ex hiis et aliis pronotatis. [illegible] et ex superfluitatibus et ex hiis quod [illegible] oppositionis et ex superfluitatibus vero. sed quoniam digestionis et indigestionis in hiis est signa. Item non est nisi de [illegible] [illegible] aut non significare [illegible] [illegible] quibus pugnis.

signa digestionis. et genus eius. est
quod necesse est a significatione enarr
antur que in eis sunt signa di
gestionis semper. scilicet quod natura est
vincens materiam aut materia
naturam. aut non est aliquod eorum vi
cens alterum. et que significant quod
natura est victa pertinent ad e
gritudinem et que significant
quod pugna est inter materiam e
gritudinis et naturam est alterna
ta non pertinent ad sanitatem
neque ad egritudinem. —

Dicit G. in hoc sermone quod tria
sunt genera signorum sumptorum
ex bonitate operationum membrorum et
malicia eorum et posuit ea iiii. ge
nera. sed genera prima sunt iiii. species. v
na eorum est sumpta ex bonitate op
erationum cerebri et malicia eorum.
exemplum est quod facilitas motus
in respiratione et sessione est
ex signis bonitatis operationis lace
rti. et operatio lacerti est ab eo quod flu
it cerebrum eius. et secunda est sumpta
ex bonitate operationum cordis et
malicia eorum. et hoc scitur ex pul
su. et tertia est sumpta ex bonitate
operationum epatis. et malicia eorum
et cognoscitur ex digestione aut de
claratur in iii. et quarta est sump
ta ex bonitate operationum testicu
lorum et hoc scitur ex virtute debili
in venere et non est huic speci
ei virtus que decisa dicatur neque in
sanitate et evasione ab egritu
dine. neque in perditione. sed est si
gnificatio super longitudinem egri
tudinis et brevitatem eius et
hoc est genus totum est genus signorum
sumptorum ex bonitate operationum mem
brorum que sunt radices corporis et
malicia earum. et manifestum est
quod quando radix est debilis tunc illud cuius
est etiam radix est debile et similiter quando
est fortis tunc illud cuius est radix
et etiam forte et secundum hunc modum
currit in unoquoque signorum sump
torum ex operationibus radicum. et genus
secundum est signa sumpta ex bonitate op
erationum membrorum que sunt rami illarum
radicum. et malicia eorum. et iam
ostensum est quod rami cerebri sunt ner
vi et nucha et rami cordis arterie.
et rami epatis vene non pulsatiles
et rami testiculorum vasa spermatis.
et genus tertium est signa sumpta ex
bonitate operationum membrorum quibus
ex seipsis est regimen proprium et ad
vedit eis ex radicibus virtutes ali
e et iam ostensum est quod membra
ista sunt velud sic venter et splen.

tertium signum quod non est virtutis
est pertinet ad sanitatem

in malitia
debili

in eis

secundo

gl. sicut furfuri actini et petalli

et intestina et renes et reliqua membra et hec cum est virtus ex ipse et virtutes venientes eis ex illis radicibus et genus quantum est sig. sumpta ex bonitate et malicia operationum membrorum quorum regimen est ex se ipsis et non sunt ipsa radices alius uel alia radices eis. sicut cibo simplex et pinguedo et panniculi. secundum igitur sig. et fortius significationis sunt genus primum. et deinde sequitur eam virtute et bonitate genus secundum. deinde sequitur hoc genus tercium. et debilitatis significationis ex eis omnibus est quartum genus et illud non exposuit G. et ei et sermo eius tamen eo est intellectus. —

(margin: alter tercia / exposuit)

Et sig. que significant sanitatem manifesta sunt ex signis sanitatis.

(gl. quod)

Quoniam significant sanitatis quod virtutes naturales iam vicerunt materiam egritudinis et digesserunt eam et ista signa sunt sicut urina rufa et citrina et equalitas ipsius urine et nubes rubea et alba. et sedimen album et lene planum et que sunt sicut ista — — —

(margin: digesserunt)

Et sig. que significant privationem digestionis sunt ex signis sicut urina aquosa et egritudinis alba nigra. et ipsa ubilis et grossitudo eius et nubes nigra et sedi-

men nigrum et harena et ille furfuris et crimnosis et petallis. —

Et sig. que non significant penitus nec digestionem nec privationem digestionis sunt sig. que non appropinquant ad sanitatem neque ad egritudinem. et ex signis etiam que non appropinquant ad sanitatem nec ad egritudinem sunt sig. que significant aliquid quantum contrarium ei (gl. quando) sicut nigredo digitorum et similia accidencia que sunt ante crisim.

Sig. que sunt ante crisim sunt multa et non est ex eis aliquod quod significet significationem omnino dam nec super sanitatem nec super egritudinem et non significant nisi super luctamine inter naturam et materiam egritudinis quod si apparent ipsum digestione significant magnitudinem egritudinis et prolixitatem eius. et si apparent post digestionem significant naturam impulsisse materiam egritudinis et victoriam eius super ipsam. et si apparent in digestione digestionis non complete significant virtutem nature et virtutem egritudinis

(margin: apparent ante / post)

9 Manifeste quod digestionis sig. sanorum sunt.

9 Nunc ad in tractatum indigestionis eger sig.

Neque in digestionem nisi in digestionem manifeste in dictum non neutrorum sig. neutro non et quoque nec quod est. nec non contrarium declarantur quasi ad denigrationem digiti talis non sit et cetera siue similitudines.

sunt quedam non proportionantur. ista signa neque ad sanitatem neque ad egritudinem. Sed que proportionantur ad sanitatem que apparent post digestionem completam et que proportionantur ad egritudinem que apparent ante digestionem et que non proportionantur ad aliquid que apparent in dispositione digestionis non complete.

Et iam locuti sumus in omnibus illis accidentibus et signis in libro crisis et locuti etiam fuimus in accidentibus que fiunt in unaquaque apparitione in terminis in quibus narravimus causas egritudinum.

Perscrutatus est G. exquisite omnia accidentia et sunt illa que nominantur etiam signa egritudinum in duobus libris quorum unus est liber eius in crisi et alter tres tractatus postremi libri qui nominatus est liber morborum et accidentium. in libro .ii. crisis ipse inquisite perscrutatus est sermonem in signis sumptis ex superfluitatibus. Sed in tribus tractatibus postremis libri morborum et accidentium perscrutatus est sermonem in signis operationum membrorum et signis significationibus earum et eorum.

Ego autem cavebo a prolongatione

et sum abscindens in hoc loco sermonem meum in signis et veniens ad sermonem meum in causis.

Postquam complevit sermonem libros in quibus perscrutatus est omnium signorum posuit in discipulo inventionem particularium ex signis ex illis libris et abscindit in hoc loco huius libri sermonem meum quoniam iam complevit omnia signa eorum et posuit hunc sermonem sigillationem sermonis in signis et premittit quod in futuro loquetur sermonem in causis et dicet in eo omnes summas earum.

Et causarum quidem quedam sunt cause sanitatis et quedam cause egritudinis et quedam neque cause sanitatis neque cause egritudinis et ego sum narrans in primis causas que sunt sanitatis.

Ex isto sermone intellectum est quod cause sunt tres.

Et causarum sanitatis due sunt species. ex eis enim sunt que conservant sanitatem et ex eis sunt que efficiunt eam. Sed

I partem

... de causis

Dictum est autem de his omnibus in his que de causis quas ad cognoscendum [illegible] complere in libro de causis casuum morborum dictum est. Ex eis igitur [illegible] colligere.

Ergo [illegible] longitudinem [illegible] sermo de signis ordine [illegible] ad eam que de causis.

Omnium vero et harum causarum quedam sunt salubres quedam egre quedam neutre. primum de causis sanis sermo est.

Quoniam vero et harum [illegible] hec quidem [illegible] hec vero efficientes sanitatem [illegible] et [illegible] facientibus

causae quae eam [sanitatem] conservant po
res sunt in tempore et no
biliores causis quae eam effici

Iam ordinavimus in expositione lit
terae nostrae qua exposuimus
librum Tegni dixerunt quod causae conser
vantes sanitatem sunt quibus
utimur ex cibis et regimine
et exercitio et statione et balne
atione et quod causae efficien
tes sanitatem sunt quae admi
nistrantur in egritudine ex cibis
et medicinis et speciebus curatio
nis. Ergo ars medicinae per se vel
essentialiter quidem est scientia causarum sani
tatis tantum sed per accidens considerata est
etiam scientia causarum egritudinis et causarum
dispositionis tertiae ut cognoscantur
iste causae et quia egritudo et
dispositio tertia sunt mirantes su
per sanitatem tunc factae sunt
causae conservantes sanitatem
priores causis quae faciunt eam re
q dixe

Et ego sum incipiens in primis
rememorationem causarum con
servantium sanitatem

Complevit G. causas conservantes
sanitatem in libro suo de re
gimine sanitatis

Dico ergo quod corpus sanum non
sit unum. sed sunt species multae sic
determinavimus quando tunc oportet ut
veniens species eius sit causa con
servativa propria quoniam omnis causa
non est causa nisi per servitium compa
rationis ad aliquid.

Ostendit G. in initio huius libri quod sani
tatis est latitudo cuius principium est
illud quod est in meliori complexione corpo
ris sanati quod est in meliori dis
positione et quod est in meliori corpus egro
tativum. et dixit quod unius corporum
sanorum est unum corpus quod est in me
liori dispositione et corpus sanum sit plu
rimum. et corpus sanum in hora prae
senti et corpus egrotativum et in meliori sa[natum]
nunquam alterum unum et inter illud quod
sequitur ipsum. In sanitate sunt
corpora multa secundum complexionem complexionis me
mbrorum similium et secundum compositionem
compositionis membrorum officialium
et quoniam ista corpora sunt diversa tunc un
umquodque illorum indiget causis conser
vantibus ipsum secundum illud secundum quod est.
et iste causae sunt illae quae sunt
eis similes. et quae conservant super
ipsum complexionem eius et ipsius composi
tionem ex cibis et exercitio et sta
tione et balneatione. et quidem causae
causae efficientes sunt quae admi
nistrantur in egritudine ex cibis.

Aservantibus incipiendum est.
Cum ergo sit non unum sanum corpus
sed plura quae gradus plus declinantur secundum unum
per quod eorum est conservativa causa. quoniam
omnis causa est ad aliquid.

et medicinis et rebus curatiuis.

Et quod non ponam principium sermonis in meliori dispositione corporis et inquiram causas que sunt conseruantes sanitatem illius corporis. sed inuentio illarum causarum est ex ipsa re quesita.

Per sermonem suum ex ipsa re quesita intendit equalitatem seu temperantiam propter hoc quod res quesita in meliore forma est conseruatio sanitatis. est ergo necesse ut sint cause conseruantes hanc dispositionem existentes sibi temperati in quantitate sua. et sua qualitate suscipiendi cibos et similia. exercitium et potatum et balneatio quorum unumquodque sit temperatum in quantitate sua. et qualitate sua. et hora utendi eo ex parte illius usus.

Thora

Quod est quia si corpus non doleret et non resolueretur. sed remaneret corpus cum est in meliore forma semper secundum dispositionem suam non indigeret arte regiminis sui. Temperantie cum resoluatur et mutetur. et non seruet dispositionem suam quam natum est a principio suo esse indiget adiuuantibus per qualitatem illius. et per quantitatem numeri modorum ex quibus mutatur. est ergo necesse ut sit numerus modorum adiuuantium ipsum equalis alterationibus, intellige per illud numerum causarum conseruantium ipsum secundum numerum causarum non.

Cause que mutant accidentia corpus quod est in meliore forma naturali sicut quod ostendit in tractatu primo de regimine sanitatis aut sunt intrinsece in eo quod aggregatur ex superfluitatibus ciborum et potuum cum additione siccitatis et diminutione humiditatis innate. aut extrinsece sicut aer continens [illegible] et reliqua [illegible] soluitur spiritum animalem animalem uitalem et naturalem. et quoniam applicantur omnia ea tunc indiget unumquodque eorum causis prohibentibus mutationem melioris forme. ergo per quantitatem numeri modorum qui mutant hanc formam est quantitas numeri causarum conseruantium eam. cal.

Rursus quod principium ab optima compositione corporis faciendum est considerantes quod lex ad hanc salubrem. In uerbo non nullo [illegible] rei ipsius non de mente.

Si enim esset impassibile et immutabile corpus et semper maneret in optima compositione nichil indigeret arte conseruante ipsum. Cum uero immutatur et corrumpitur et conuertitur non [illegible] quod debet ex principio consistentia [illegible] indiget. Sim hoc ergo quot alterat modis. totidem et genera [illegible] num debet. hoc est conseruatiuum causarum.

a mutatione

Et manifestum est ex eo quod diximus quod ille cause sunt ex genere causarum que rectificant corruptionem. Corruptionem enim que non rectificatur nisi paulatim antequam accidat lesio multociens subito propterea quod accidit nocumentum multociens subito non nominant eas medici in numero causarum que accedunt et conservant corpus a malo quod vult supervenire ei, sed nominant eas in numero causarum que conservant dispositionem eius presentem.

Cause que rectificant corruptiones duobus modis sunt. Alie enim sunt que administrantur in curatione egritudinis ex cibis et medicinis et regimine et operibus medicationis, et alie que administrantur in parte medicine nominata per universalitatem conservatione. Et iste quidem proprie sunt que conservant corpus a malo quod nondum accidit super ipsum. Et corpus quidem quod est in meliori statu non indiget aliqua illarum penitus et non indiget nisi illis que conservant in ea hora dispositionem eius presentem donec non mutetur.

Et corpus mutatur ex causis necessariis et ex quibusdam causis non necessariis. Intelligo per causas que mutant corpus necessarias quibus non est excusatio quin corpori occurrant, et intelligo per causas que non mutant corpus necessario reliquas causas. Quod est quia non est excusatio quin corpori occurrant scilicet aer semper et comestione et potu et sompno et vigilijs et motu et quiete et contritione et evacuatione et accidentibus anime. Gladij vero et lupi et venenosa alia non sunt ex eis que necesse est occurrere corpori, et propterea illud non est operatio medicine nisi in genere primo causarum. In genere vero secundo non est medicine operatio.

Que manifeste iam sunt ex hijs que diximus sunt ut contingentia ex genere accidentium et sanitatis. In eo vero quod velut sanant corruptiones prius quam similiter occurrat lesio non preservata a futuro malo appellata sunt a medicis sed preservativa per similitudinem conservativam.

Aliter quod corpus a quibusdam est ex necessitate et a quibusdam non ex necessitate. Dico autem ex necessitate quod quibus ipsum loci est ipsum non appropinquare. Sed ex necessitate vero ut sunt reliqua nascuntur super continentia et moram et comedere et bibere et vigilare necessarium est ei. Gladij vero et bestiarum non necessarium est ei. Unde ipsi vero quod genere causarum corpus conservativarum vero nequaquam.

Genus primum est ex quo non est excusatio corpori necessario et ars medicine mensurat unumquodque earum que sunt sub eo in quantitate et qualitate et tempore usus. Et genus secundum est quod non immutat corpus necessario quod est quia possibile est ut evadat ab eo corpus et vita tota sicut percussio cum ensibus et punctio cum lanceis et morsus luporum et bibitum venenum et reliqua que accidunt corpori extrinsecus ex eis de proprietate quarum est ut contingant aut fortuitu aut accidentaliter aliquo extra corpus. Et non est artis medicine in causis que sunt sub hoc genere operatio in conservatione eius. Sed est ei operatio in curatione eius quod imprimit in corpus hoc genus sicut curatio morsus canis rabidi et vipere et curatio attritionis facte ex percussione aut casu et curatio fracture et dislocationis et similiter curatio plagarum et his similia. Intellige Galienum quod non est medicine in eo operatio, scilicet operatio in conservatione sanitatis ab eo quod imprimunt ille cause extrinsece tamen sicut possibile est arti medicine ut conservet sanitatem a genere primo. Sed in curatione egritudinis est ei operatio. Nec est hic sermo Galieni in aliquo ex curatione egritudinum sed loquitur in illo parum post.

Quando nos determinavimus quot sunt cause que immutant corpus necessario invenimus in unoquoque genere earum genus proprium earum conservantium. Vult quod unaquaque causarum salubrium accidat corpus in medio speciebus innitentibus talibus et conservantium sanitatem ex speciebus suis est propria forme corporis. Nam si est melior formarum tunc propria est equalitas et si est infra formam optimam que propria est que assimulatur illi forme.

Et unum genus earum quod immutat corpus necessario est ex obviatione aeris continentis corpora nostra et secundum genus est ex motu et quiete in toto corpore et in unoquoque membrorum eius. Et tertium est ex sompno et vigiliis. Et quartum est ex eis que sumuntur. Et quintum est ex eis que fluunt ex corpore et constringuntur in eo. Et sextum est ex accidentibus anime.

Intellige ab eo sermone eius sex ipse enim vult quod unaquaque conservantium ex illis sex sit res una propria et reliqua que sunt in circuitu illius unius mutant corpus a forma sua et exponit totum illud et dicit.

[vel arte]

Quot genera ex necessitate alterantia sunt corporis dicentes secundum proprium unumquodque esse aliquod genus causarum salubrium invenimus. [i. dicendo]

Est genus unum quod ex continente nos aere, alterum ex motione et quiete et totius corporis et partium, tertium vero ex somnis et vigiliis, et quartum ex his que offeruntur, quintum ex his que egeruntur et retinentur, sextum ex anime passionibus.

Quod est quia necesse est corpora ut al
terentur et mutentur ab omnibus
istis causis donec fiat complexio dispositione
aliqua ex aere quidem quando cale
fit aut infrigidatur aut desicca
tur aut humectatur aut accidit
ei aliud ex istis rebus sine compositione
aut mutatur substantia eius tota dominium quando
Aer continens mutatur et ef-
ficitur quandoque calidus et alia vice
frigidus et quandoque siccus et alia
vice humidus et secundum compositionem eti
am fit calidus et siccus et calidus
et humidus et frigidus et siccus et
frigidus et humidus et quandoque commi
scetur in substantia eius et putrefacit aut
a vapore corporum mortuorum qui ele
vantur in spatium et descendit ad
aliquam partem et putrefacit aer illi
partis aut coartatur in loco et non
movetur et putrefacit etiam.

Ex motu autem et quiete et quando
unumquodque corporis est exiens ab equalitate
Motus modi sunt multi diversi ex eis
enim est qui est exercitium tantum et ex
eis est qui est exercitium et labor similiter quod
est quia omnes operationes et industria et
labor sunt initia sibi motu et qui
etis etiam sunt modi multi et diversi alia vero
est que est quies a lassitudine que fe
cit motus et alia est que est tranquilli
tas et requies et pigritia a moti
bus et motus quidem et quies quando
unumquodque eorum pervenit quantitatem
intentionis permutat corpus motus
enim facit accidere in corpore caliditatem
et quando superfluit generat ipsum ad frigus
et quies facit accidere in corpore fri
giditatem et quando superfluit extinguit
caliditatem innatam et conservans
sanitatem est quod ex eis est cum equali
tate

Et sic etiam non est excusatio quin
mutetur corpus ex sompno et vigiliis
Vigilie quoque calefaciunt corpus et quando su
perfluunt exsiccant ipsum et sompnus
infrigidat corpus interius et quando superflu
it infrigidat ipsum in superfluitate for
ti et conservans sanitatem ex u
troque est quantitas que intenditur

Et secundum hanc similitudinem
etiam necesse est ut mutetur corpus
ex eis que recipit ex cibis et potibus
Cibus et potus mutant corpus secundum quali
tates suas et quantitates suas et
horas in istis corporis temporibus mutu
antur et conservant sanitatem est
quod est ex eis figuratum cor
poris tantum

Et ex eis est quod procedit ex ipso et constri
ngitur in eo

Sub hiis et omnibus necesse est corpora quandoque modo dispo
ni continue quod aut calefactum aut infrigidatum aut humec
tatum aut siccatum aut per corruptionem eorum aliquid
paciens aut per totam substantiam alteratum totum.
Ex motione vero et quiete in modis talibus excita
bitur aut calefactum aut infrigidatum aut siccatum aut hu
mectatum aut per corruptionem eorum ad paciens.

Ita vero et ex sompno et vigilia
necesse est pati ipsum secundum eundem modum.
Et ex hiis que offeruntur.
Aut eiciuntur aut retinentur
vel aut constringuntur in eo

superfluitate corporis que procedit
a natura sunt sicut urina et egestio
et menstrua in horis suis que
quando minuuntur ita ut addatur
eorum egressio aut constringantur
intra corpus mutant corpus et
conservant sanitatem ex eis est que tenentur (margin: Inanitionis)
mutationis et non fluit quod procedit
et constringuntur in corpore cause
sanitatis aut egritudinis nisi propter
ea que quando additur expulsio accidit
malicia dispositionis in corpore cuius exemplum
est illud quod videmus de urina nos
enim multotiens retinemus eam propter (margin: urine)
occupationem que accidit nobis. cum
ergo cessamus ab illa occupatione et
volumus mingere fit difficile nobis (margin: fortassis)
emittere urinam aut accidit nobis
ex ea mordicatio aut adustio et
secundum hanc considerationem est sermo in
reliquis que fluunt in corpore et autem
constringuntur in eo

Et ex accidentibus que accidunt in anima
Quedam eorum accidentium movent
calorem ab interioribus ad exteriora sicut
est ira et gaudium. ira quidem movet ipsum
motu forti. gaudium quidem movet
eum paulatim. et quedam eorum mo- (margin: spiritum)
vent eum ab exterioribus ad interiora
sicut angustia et tristicia et timor.
et quedam eorum movent ab inte-
rioribus ad exteriora sicut dolor et illud est
quod quando spiritus movetur. movetur (margin: et ab exterioribus ad interiora simul sicut leticia est)
cum eo caliditas innata. et multotiens
movetur sanguis quod est quia spiritus
et caliditas innata. sunt duo va- (margin: [illegible])

et ex accidentibus anime

et sub illo calor et cibus innato
et calor innatus

pores naturales in corpore. scilicet quedam
corpus aerea et subtilia et quedam mo-
vetur est quia quod spiritus grossior et
plures humiditatis et propter motum harum
rerum accidit corpori ut calefi-
at plus quam oporteat aut infrigi-
detur et desiccetur. aut infri-
gidetur et etiam humectetur.
et secundum compositionem harum qualitatum
scilicet ut calefiat et humectetur- (margin: Sed calefiat)
sed calefiat et desiccet aut infrigidet et humectet
Omnes igitur res iste quas narravimus in exteri-
ores mutant corpus quedam ex eis per se

ipsas. et quedam ex eis per causas alias me-
diante ex quibus non est extra (margin: sexta) [illegible]
(C)ausarum corporis mutationibus corporis
unde quando sunt non secundum equalita-
tem aut intentionem. tunc quedam
earum mutant corpus sine medio sicut
facit aer. quidam spiritus ingreditur
corpus cum inspiratione per pectus
et arterias et fiunt spiritus corporis sen-
sibilitudinem dispositionis eius cum quod
est quia corpus expirat et expellit (margin: scilicet)
vaporem. et attrait aerem ex du-
obus locis et duobus modis quorum
unus est per operationem pectoris. et al-
ter per operationem arteriarum ex poris (margin: et operatione)
cutis. et si non esset velocitas alterat-
ionis aeris. appareret impressio eius in corpore
in omni dispositione in qua mutatur aer. sed
tamen decoquitur aer et alteratur in
corpore quare non apparet impressio eius in
ipso donec sit similis et propter hanc causam
non infirmantur omnes habentes apud eum

Omnia sunt ei. sed quod manifestum sed non
per medias alias causas alterant corpus.

tionem aeris sue. nam corpus et
chimus non est spatiis mutat a
erem et resolvit eam cum aliis
que alterant ab eo. et quedam
eorum mutant corpus mediante
dispositionum aliarum in corpore et
sunt generationes chimorum et complexio
nis quod est quia complexio quando est ma
la natura generat ad generandum corrup
to ex causis additis in ea. et sili-
ad chimos malos generat corrupto
ex causis ostendentibus malicie eorum — al' conformibus
aer. i. quando ieiunus est in corpore rei
recipientis impressionem eius aut mu
tantur eorum mediante illius rei-

Et si perseverat. et multiplicatur-

alia mutatio eorum corrumpit sanitatem-

Vult quod impressio eorum que sex
quando multiplicatur et perseverat sa
nitatem corrumpit et facit accidere
egritudinem. et si non perseverat
et multiplicatur non facit accidere
egritudinem sed mutat sanitatem
mutatione quadam. aut ita quod
sufficiat natura in sanatione eius
aut ita ut perveniat cum perfectione
i. perseveratione conservationis et des
truatur antequam faciat accidere
(egritudinem)

Iam locuti sumus in omnibus istis causis
in libro nostro de regimine sa

Dixit in libro de re (sanitatis)
gimine sanitatis in tractatibus ex
primis regulas conservationis sani
tatis corporum que sunt in meliore for

...si mutat sanitatem mutat quando

Et corrumpunt salutem.
Et scriptum est de hiis omnibus scripti
per singula in salubrium cure negotio.

rum. et corporum que declinant
ab ea declinatione parva. et doce
in tractatibus posterioribus eius cum cano
nes conservationis sanitatis corpo
rius elongatorum a meliore forma e
longitudine in qua non pervenit ad ter
minum egritudinis. et canones cu
rationis et conservationis corporum que — al' exposita
iam exaltata sunt scilicet egritudinibus
a deo donec evadent et salvata
sunt ab egritudine cum casum eius-

Et ista genera omnia que narravimus
ex generibus earum sunt colaucta con — al' generatione

natione et quando administrantur-

secundum quod oportet fiunt cause conservantes sa

nitatem et quando perseverant in ea eius

litatem fiunt cause egritudinis-
Iste est canon generalis in eo quod im
mutant cause sex. nam ipse quando ad
ministrantur secundum quod figurant
complexionem corporis. scilicet ut mensure
tur in quantitatibus suis et in suis quali
tatibus et partibus usus earum secundum
quod oportet conservant sanitatem et
quando administrantur non secundum quod oportet
et perseverant in illo faciunt accidere
egritudinem quando perseverat eius
et multiplicatur. secunda ergo has
grationes secundum quod unaqueque earum causarum
sex non corrumpit sanitatem. et
facit accidere egritudinem donec
perseveret in ea illud quod opportet

Hec ergo omnia nunc dicta generalia salubri
cure nunc quod dictum est. et que operantur usu cause
scilicet conservantes et salutem prestantes. pec
cantes non agentia. egritudinem con
stituentes.

et presentat illa permutatio et multiplicatur eius. exemplum est quia si continuat aliquis sanguineorum comestionem ciborum calidorum et perseverat in eis illud quod est et multiplicatur ex eis permutat secundum transitum dierum complexionem eius. nam si natura est frigide complexionis reducunt eam in primis ad equalitatem. deinde convertunt eam ab equalitate ad maliciam complexionis calide et propter illud est egritudo eius magis parva et grossior propter vehementiam longitudinis eius a re naturali. et si est natura calide complexionis infirmat ipsam cum facilitate. et est egritudo eius minor. et propter [illegible] propter propinquitatem longitudinis eius a re naturali.

Iam igitur manifestum est ex hoc quod non oportet ut estimetur quod iste res que sunt extra corpus ex eis que conservant sanitatem eius aut faciunt eam redire quando separate sunt alie ab eis res que faciunt egritudinem et conservant eam sumptione ipsarum eedem. sed quedam cause egritudinis per comparationem ad quod sunt alie.

[interlinear:] quorum est sanitatis

Cause sex faciunt sanitatem et conservant eam. faciunt quidem sanitatem quando egritudo est presens aut administrantur administratione que est contraria egritudini sicut si infrigidetur aer in egritudine calida et sumantur cibi infrigidantes. faciunt sanitatem et destruunt egritudinem. sanitatem vero conservant quando ipse quando administrantur secundum conformationem conservant sanitatem. egritudinem autem faciunt quando quando sanitas est presens et administrantur non secundum quod oportet [illegible] et si continuatur permutatio multiplicatur faciunt egritudinem. conservant vero quando ipse quando ipse administrantur secundum quod figurantur egritudine conservant eam. et propter illud dixerunt antiqui quod iste cause generantur ex causis continentibus sanitatem et egritudinem. et G. exponit hanc lectionem et dicit.

[margin:] et faciunt egritudinem et conservant eam

[margin:] vincit

[margin:] et sex

Quod est quia quando indiget corpus motu tunc exercitium est ei causa sanitatis et quies causa egritudinis. et quando indiget corpus ocio tunc quies est ei causa sanitatis et exercitium est causa egritudinis. et similiter est dispositio in potibus et in cibis et in reliquis rebus aliis. nam unaqueque earum quando corpus indiget ea et est conveniens eius cum convenientia necessitatis tunc est causa sanitatis. et quando occurrit

[margin:] necessitatis

Item vero et hic tam manifestum est quod non alias quod salubris est quod et huius rei sanat nos. alias vero egrotos arbitrandum est. sed causa ad quod aliud quod sanat. aliud vero egritudinis factivum.

Quando siquidem motione indiget corpus gymnasium quod sanum. quies vero egrotativum. quando vero quiete. quies quod sana. egrotativum vero gymnasium. similiter vero in cibis, potibus et in aliis omnibus. Sigillatim enim si indigenti corpori adducatur et cum competenti quantitate et qualitate salubre fit. si vero indigenti non oblatum, aut non in competenti mensura et quantitate egrotativum constituit.

corpori non indigenti ea aut impo
sibilis est cum quantitate necessitatis sit
causa egritudinis

Iste sermo intellectus est et suffi
cit ut rememoremur ex eo
dispositionis ciborum et potuum nam quando
corpus est indigens eis et utitur
eis quantitate necessitatis sunt cause
sanitatis aut conservantes aut
efficientes. conservantes quoque sunt si ad
ministrantur in dispositione sanitatis
in hora qua corpus indiget eis. et
in quantitate necessitatis eius et species
complexionis eorum conformata est speciei
complexionis et facientes sanitatem sunt
que administrantur in dispositione egri
tudinis in hora qua corpus indiget eis et
in quantitate eius necessitatis et species
complexionis eorum est contraria speciei complexionis e
gritudinis. Iam quoque ostendit G. in tertio
tractatu primi libri de ingenio sanita
tis quia oportet ut teneamur quibus corpus
nutriuntur cibi eorum et si sit in pri
mum [illegible] ab eo quod est post illud
cibi .n. et potus quando administrantur
nutriunt in hora necessitatis eorum et
in quantitate necessitatis et in specie que
conveniunt faciunt sanitatem. et sim
ilitudinem regit medi
cus esse aeris continentis et sompni
et vigilie. et constrictionis et eva
cuationis. et motus. et quietis.
et accidentium anime. Iam quidem
meditor memini ad visitandum ex duci
bus militum et corpus eius iam
bat

infrigidatum erat a caliditate
innata et fecit eum redire ad
meliora corporis donec qui ex [illegible]
tum erat. dixit ergo medicus regi
precipe quibusdam servientibus
auferre arma ducis huius de circui
tu eius. et precipe illis ut faciant ei illud
quod dicam. dixit ergo rex quibusdam
servientibus facite quod precipiet
vobis medicus. dixit ergo medicus
tenete hunc ducem fortiter donec
cadat et hoc aut h. excitatur [illegible]
per illud quod fuit ex eo fortitu
do ire. quare saliit dux ut acci
peret arma sua et non invenit ea
et non cessavit medicus excitare iram
eius donec scivit quod consuetus fu
erat quantitatem necessitatis quievit ergo
per illud egritudo ducis et reduc
ta est sanitas eius. et opera apparentia
huius medicine sunt multa valde et
de proprietate eius qui utitur non
huius artis ex medicis est ut faci
at ea. et G. quidem dedit librum in hac
intentione singularem quem nomina
vit [illegible] et narravit
ex ea in libris suis et in expositionibus
librorum ypocratis narrationes multas

Et ista duo sunt due intentiones in

[illegible] corporum sanitatis et egritudinis. s.

species rei que occurrit corpori et quantitatis eius
Sermo eius ista duo sunt complexi
onis quantitatem et qualitatem eius
earum sex. et iam nominata est in hoc

Et hec sunt due considerationes [illegible] salu
bre regimen qualitas et quantitas eius quod
offertur

sermone q̄litas sp̄es rei et q̄ntitas rei-

Et nō oꝫ ut non innuetur hora neces

sitatis intencio t̄cia cum illis duabꝫ

quasi res alia ab illis duabꝫ cum sic qꝫ

Ista duo sunt q̄ntitas et q̄ (hora) l(ilius) q̄-

litas eius quo indiget corpus ex

tuna q̄ꝫ cāꝫ sex et ꝑ illud nō nūa

tur hora necessitatis intencio t̄cia

que fit ꝑ q̄ntitatem et q̄litatem

et . 6 . determinat illā h sermone-

q uod ē quia si cor̄ indiget obuia

tōne alic̄ sp̄eꝫ cum aliq̄ q̄ntitatū.

tunc manifestū est quod obuia

tō eius qua occurrit ei est in ho

ra q̄ indiget ea . et nō facta ē ho

ra necitatis ex eo qd̄ oꝫ ut cōside

tur in eo ad locū n̄ qꝫ oē cor̄ quod

mouet̄ ul' mietur et resoluit̄ et

mutat̄ uelocit̄ indiget sm̄ q̄ntita

tem sp̄ei mutatōnis eius in hanc

diuisis ut sint res quibꝫ intendit̄

adiuuamentū eius diuisaꝫ sp̄eꝫ

Iam g̃o m̄ est ex h quod hora necci

tatis nō ē intencio t̄cia q̄ fit absꝫ ge

ne duaꝫ intencionū ꝑmaꝫ . Semp

tamen nos iam reꝑimus ea sm̄ uiā

doctrine et utilitatis ꝑp cām q̄ nar

Causa q̄ narrauimus (rationi)

quod corpus mutat̄ et altēt̄

et indigꝫ in hanc diuisis rebus di

uersis sicut indiget in estate eo

quod infrigidat̄ . et in hyeme eo

quod calefiat . fit g̃ hore indicia

facientia necessitatem mutatōne q̄lita

tis et q̄ntitatis cāꝫ sex et re

siduū sermonis eius ē intellectū-

Et cū cētēe causaꝫ sanitatis i

quibꝫ locuti fuim̄ et reliq̄ causaꝫ

sanitatis nō fiūt nisi ꝑ illas duas

al' intenciones mutatiōnes tunc oꝫ ut intenda

m̄ ad illas causas et inueniam̄ eas

in eis

Duaꝫ intencionū una est in q̄

itur ad ꝑtem q̄ntitatis cāe . et

alt̄a in q̄ itur uersus q̄litatem cau

se et ille cause sunt genā cāꝫ sex

que conseruant sanitatem et egri

tudinem . qn̄ g̃o aliquis uult cōser

uare sanitatem intendat ad illa

Et est temp' uelo' alim̄ aliq ab hys tm̄ induc̄ ī hus que

dc̄a sꝰ . gtitū n̄ bn̄ dc̄m est.

Si est indigꝫ cor' tal̄ ꝛ tali oblatōne . man̄fm ē . qm̄ ꝛ ꝉ tpe

oportunū offertur . ꝛ gnō in dignitate tp̄is ē ex eo qꝫ fluxū ē

ꝛ mutabil'e ꝛ mortale cor' indigꝫ ꝑ mutatōes alias alimentū

ꝛ alias ad iuuātū . itaꝫ nō ē qd̄ gne tm̄ in hys q̄ dc̄a sꝰ tp̄e

ad doctrinā uo pl'ingꝫ q̄ tū uti m̄ ꝑp eā q̄ dc̄a ē cām.

Fa pretii

Qm̄ aūt ī hus osidātōibꝫ . duabꝫ sꝫ alie

ꝛ alie cāꝫ sabū ꝛ nc̄ nob' ꝑpositū ē h gen'

cāꝫ . rursus repetam' eas.

tu

sex genera causarum et inquiratur ex unaquaque
causa illud quod fit iuvamentum in
sanitate tuenda et administretur illud cum suo
illum modum. et ideo determinatur illud suum
modum et dicit —

Dico ergo quod si causa est secundum meliorem
formam deinde aer qui occurrit ei
est equalis tunc illud quod convenit est
ei equalitas sana ex quiete et motu
et sompno et vigilia et eo quod
sumitur et eo quod procedit. et reli
quis que diximus ante —

Dixit autem sex genera causarum et nomina
vit ex eis hic quinque. una causa est
aer continens. secunda est motus et qui
es. tercia est sompnus et vigilie. et quarta
est cibus et potus. et nominavit
hanc illud quod suscipitur. et quinta
est constrictio et processio et nomina
vit illud quod procedit. et tacuit
de genere sexto et est accidentia anime et non
tacuit de hoc nisi quoniam rectificantur et me
dicantur accidentia anime non est artis
medicine. Verumptamen rectificat ea et
curat ea ipsa ars alia que est aut philosophia
aut leges et quoniam mensurat ea me
dicus tunc mensuratio illius est per
speciem que est preter medicinam. et est
aut species philosophie aut speci
es legum. — — —

Et quando causa est secundum formam illam. et
aer est inequalis tunc oportet ut considere
tur contrarium recessit aer ab equalitate. de
inde inclinentur ille cause alie ab
equalitate ad diversitatem partis ad
quam declinat aer per contrarietatem qua rece
dens fuit aer ab equalitate. —

Iam docuit in capitulo quod est
ante istud ut inquiratur in conser
vatione sanitatis que est in meliore
forma equalitas in unaquaque causarum. et quando
re infrigidetur aer calidus. et siccus
etiam humectetur cum effusione aquarum — *aliter* aquarum
et flabellis. et rotatione aquarum in lin — *ab altis et transfusione*
althus. i. ramis arborum. et herbis odori
feris. et fructibus infrigidantibus
et humectantibus. et sessio sit in platea — *et aptatio*
eius et domibus subterraneis. et aptatio per — *traneis*
tam aeris septentrionalis et calefiat a — *et augmentatione*
er frigidus cum accensione ignis.
et coopertura et apertione portarum ex qui
bus intret radius solis. et clausione
portarum aeris frigidi. et sessione sub
illud quod calefiat cum eo coopertura.
et ultimo ingeniatur donec fiat aer
equalis. et similiter inquiratur quod sit illud
quod comedatur et bibatur equale in
quantitate sua. et qualitate sua. et similiter hoc
inquiratur in unaquaque causarum sex. et do
cuit in hoc capitulo canonem alium
qui est si declinatur aliqua causarum sex ab

Perfecte ergo oppositum corporis quoniam fecit unum capitulum fuit
contines. quia fecit consimilia et aliorum perfecti de quibus non
determinavit. quia et cetera et motionis et sompni et vigilie et ob
latorum et egestorum.

Quoniam non et si distemperatum fuit inimicum contines
et consimilias minui oportet in quantum eucrasia
corrupta fuit.

equalitate ut sciatur quanta sit quantitas e
declinationis et summa quantitatis eius de
clinationis et summa quantitatis eius. deinde
inquiratur rectificatio illius decli
nationis et destruatur illud quod fe
cit accidens in corpore et inclinet
residuum earum ad partem contrariam parti
declinationis illius donec fiat per illud
in corpore impressio rectificans impres
sionem illius. et sint contrarie ille due im
pressiones. et destruat unaquaque earum al
teram et remaneat equalitas que est in meliore
fortium conservata secundum illud quod fuit
et posuit aerem exemplum huius ca
nonis. et sermo eius in eo est intellec
tus. et hec quidem notavimus et aggre
gavimus canonem primum in quo dixit inquiri
tur in unaquaque earum ut inveniatur
in sanitate eius equalitas in quantitate eius
et ipsius qualitate. et canonem suum in quo do
cuit hic illud quod oportet facere quando decli
nat aliqua earum ab equalitate et dixit
post hunc sermonem

Et oportet ut ponatur equalitas in ae
re quidem ut non horripilet corpus
propter frigus suum et non sudet propter ca
Quod est quia ... calorem eius
Quando est equalitas in equalitate eius
aeris

Scilicet in exercitio ut percipiat corpus
quiescere quando incipit in corpore lassitudo
Iste est terminus equalitatis in motu qui
est exercitium et intelligitur ex eo

equalitates in quiete. et est ut percipiat
motum quando contemptum est corpus
quiete. et indiget exercitio quod ex
purare facit superfluitates ex malis
aggregatas in eis

In cibis vero est sanitas digestionis
et equalitas egestionis in quantitate sua
et sua dispositione.

Cum ex cibis bonis qui non digeruntur
chymus malus et ex malis cibis generetur
chymus laudabilis dixit digestionem bonam
quam per eam generatur chymus laudabilis
equalitas vero egestionis oportet ut sit quantitas
sua comparatione superfluitatis eius quod
sumitur ex cibis et ut sit in continuitate le
ne [illegible] cum non sit odor horribilis val
de et color eius [illegible] ad citrinitatem
et egrediatur in hora consuetudinis
et oportet ut intelligatur comparatione huius in equali
tate eius quod bibitur ita ut tu consideres
urinam etiam quoniam ipsa significat dispositionem diges
tionis in venis

Et quando cor est secundum meliorem fortium tunc
quantitas appetitus in eo est equalis
quantitati digestionis non quod indiget
mensura [illegible] qui mensuratur et quantitate eius
quod suscepit quod est quia cor quando est
secundum meliorem fortium tunc quantitas

(margin: generetur et / et quando digeritur)

Consideraciones vero competentes in omni
ita quod scilicet utrum tangere propter frigus. neque
sudare propter estum.
In gymnasiis vero quando primum incipit do
lere cor quiescere statim remedium est.

In cibis vero per sanitatem digestionis et egestionis
modus per quantitatem et qualitatem.
Equalitas vero cordis [illegible] in hiis operis
digestionis. i. ut percipere non indigeat
quantitatem in oblongis [illegible]. op
tima ei non tamen appetit quantum di
gerere potest.

(margin: quod appetit)

+ Expliciunt sit regimen dilecta [illegible]
sit scilicet [illegible] negotiis occupata

que appetit ex eo quod suscipit est quantitas que potest digerere.

Iam ostensum est in eo quod precessit quod quando stomachus est secundum rem naturalem tunc appetit illud quod est quietis eius complementum eius. Et propter hoc excepit in hoc sermone esse appetitus sequitur eum ex eo quod est sanitatis attributa in stomacho secundum meliorem formam. Et ideo appetitus in eo additionem nec diminutionem. Ergo natura eius mensurat quantitatem ciborum et potuum et qualitatem eorum et non indiget adiutorio medicine extrinsecus.

Et similiter est dispositio in quantitate sompni. natura. n. mensurat quantitatem qua indiget ex sompno in corpore quod est secundum meliorem formam et non recedit ab eo sompnus nisi quando remanet cum eo necessitas eius.

Et intellige similiter hunc eundem in vigilia. natura. n. sufficit mensurare illud et facere illud currere secundum equalitatem absque necessitate medicine adiutorium. et simo est intellectus.

Et quoniam est regimen eius hoc regimen non accidit ei lesio penitus in processione eius quod procedit ex eo cum egestione et urina et resolutione corporis totius quoniam equalitas eius quando sumitur ex cibo et potu exigit ut sint egestio et urina secundum dispositionem secundum quam sunt in sanitate et equalitas exercitii exigit ut sit illud quod resolvitur ex corpore toto secundum dispositionem eius quod resolvitur ex

Dixit G. in regimine sanitatis corporis secundum quod est secundum meliorem formam equalitatem aeris et equalitatem motus et quietis et equalitatem ciborum et potuum et equalitatem sompni et vigilie et remansit sed cum ex eo quod non dixit equalitatem eius ex eo quod procedit et contingit. Dicet ergo in hoc sine quod regimen quod est secundum quod dixit ex equalitate tunc sequitur ipsum illud quod procedit et contingit sit etiam secundum dispositionem equalitatis et ut egestio quidem et urina sunt equales propter equalitates ciborum et potuum in quantitatibus suis et eorum qualitatibus. et propter bonitatem digestionis et sanitatem operationum illarum. sed et illud quod resolvitur ex corpore toto est secundum equalitatem propter sanitatem operationum naturalium et propter exercitium temperatum quod expirare facit et resolvit superfluitates lacertorum cum equalitate.

Ita vero et spiritum quantitate mittit ipsum non in huius quod sit in copia opere et quiescit statim dormientes cum non amplius indiget corpus.

Et ita eis dieta utentibus in egestionibus nichil derelinquitur circa ventrem et vesicam et totum corpus. huius ei egestiones tyrannia facit oblonum. Sin vero totum corpus gymnasiorum mediocres respirationes et salubres efficit usus.

Marginal notes: xi q pue ... appetitus in eo ... ; adaduncatio; urinas; ut eg

Et convenit habenti hoc corpus ut prohibeatur a superfluitate in omnibus accidentibus anime. significo per accidentia anime iram tristiciam et furorem et gaudium et invidiam nam ista accidentia omnia mutant corpus et extrahunt ipsum a dispositione nature.

Intelligit sermone G. et iam oportet hic corpus habenti ut prohibeatur a superfluitate in aliquo accidentium anime. nam cum sit speculatio in hoc genere et ex sex generibus causarum conservativum corpus philosophi dixit. G. et oportet habenti meliorem formam ut prohibeatur aut per philosophiam aut per leges positivas a superfluitate in aliquo accidentium anime quod est quia medicina non contemplatur in illo nec mensurat illud et non utitur eo nisi in dispositione egritudinis et tamen sunt semitam meditationis et philosophia quidem nominat equalitatem accidentium anime et oportet ut intelligas a galieno differentiam inter iram et furorem. ira quidem est ut desideret homo vindictam. furor vero est ut excitet ira et non sit possibile consequi eam ex vindicta et accidentia quidem anime sunt multa et illud quod nominavit G. ex eis sunt exempla. exemplum eius quod remansit ex eis. et quedam eorum faciunt accidere caliditatem additam sicut furor et ira et quod et quod ex eis faciunt accidere caliditatem equalem sicut gaudium et leticia. et quedam eorum accidere frigus additum sicut timor et pavor et quedam faciunt temperatum sicut tristicia et invidia et angustia. et quedam faciunt accidere siccitatem sicut invidia et angustia et totum quod faciunt ista accidentia non faciunt nisi mediatione motus et spiritus et illud quod convenit melioribus formarum ex eis est quod est temperatum an quod ex eis est superfluum.

Videtur autem epicuro quia ex usu choitus non est aliquid penitus quod sit causa sanitatis. Veritas autem est quoniam ex usu eius est aliquid in numero causarum sanitatis et est ut sit in horas usus eius ex longitudine illud est quod sentiat utens eo quando utitur ipso mollificationem et debilitationem. immo sentiat quod corpus eius postquam usus est eo sit levius quam erat antequam uteretur eo et anima eius melior quam erat.

Abstinentia vero maxime est ipsum ab incontinentia oportet haberi omnium anime passionum scilicet ire et tristicie et gaudii et furoris et timoris et invidie et solicitudinis. exterminant enim hec et mutant corpus ab ea que est secundum naturam consistentia.

Venereorum vero secundum epicurum nullius usus salubris. secundum vero veritatem ex intervallis tantis ut in quibus coytus in dissolutionem faciat vel faciat et levior ipse se ipso videatur fies et melius dormies.

Choitus est ex accidentibus anime et G. quidem fecit ei in hoc loco capitulum singulare in quo docuit illud quod convenit in sanitate ex eo. et sententia quidem epicuri est destructa propter ea quia aggregatur in corpore superfluitas ex spermate significatio non egreditur per totum coartatur in corpore et generantur ex eo male egritudines. quod est quia generantur ex coartatione eius vapores mali qui ascendunt ad cor et ad cerebrum et ad stomachum et corrumpunt sanitatem et generant egritudinem et fortasse est aliquid ex eo simile in potentia veneno sicut accidit ei qui consuevit coitum et dimisit eum tempore longo ex debilitate appetitus cibi et pigritia a motibus et generatione humiditatis melancolice et fortasse corrumpitur et extinguitur ex eo quod est simile virtuti venenosi sicut id quod accidit in divis ex putrefactione matricis. et mihi mirum qui moriuntur ex eo subito. et propter illud quod accidit ex egritudine coartationis spermatis est ille ex cuius corpore resolvitur hec superfluitas aut per exercitium aut per provocationes menstruorum aut per rem aliam ex eo de est propter etate est in minatione superfluitates et solutio earum ex corpore. coitus quidem est causa sanitatis quando egreditur sperma quod coartatum est et est causa corruptionis sanitatis quando non est

erat

in corpore sperma coartatum. oportet ergo ut sit usus eius equalis. et G. quidem iam docuit equalitatem eius et dixit ut sit mensura horas usus eius ex spatio illo in quo non sentiat utens eo quando ipse utitur mollificationem et debilitationem sed sentiat post usum eius levitatem in corpore suo et fiat anima eius levior melior quam fuit. et G. quidem determinat horam eius usus quando est indigentia eius et dicit —

Hora autem usus eius est quando corpus est medium inter omnes dispositiones accidentes extrinsecus donec non sit plenum valde neque vacuum neque calefactum valde neque frigidum valde neque sit pertransiens equalitatem in siccitate aut humiditate. et si contingat errantes eo in usu eius oportet ut sit error ille parvus et utatur coitu cum sit calefactus. melius quam utatur eo cum est infrigidatus et utatur eo cum est plenus quam utatur eo cum est vacuus et utatur eo cum est humidus melius quam utatur eo cum est siccus —

Tempus vero usus eius est quando persistit medium inter causas extrinsecas omnium neque super calefactum neque infrigidatum. neque sit repletum corpus neque indigens. neque sit inanitum nimis aut exsiccatum admodum. Si vero peccet aliquid corpus parum esto potius. melius vero est humectatum calefacto magis quam infrigidato et repleto magis quam evacuato et humectato magis quam exsiccato corpore. uti ventris. erit

Suffocatio [illegible]
o. alienatio ab egritudine coartationis spermatis
ut in virginibus per purgationem menstruorum

Iam ostendit G. totum quod necesse est
scire in regimine sanitatis dicte co
hitus in hoc sermone. et in illo qui
est ante eum et docuit quod erratur
in usu eius ut sit horror ille parvus.
Ipse enim quando superfluit minuat sanita
tem et docuit dispositiones in quibus
oportet ut utatur et non sit error mul
tus in coitu nocivus. nisi quia propter
multitudinem eius accidit in corpore
senectus festinatio ante horam suam
precipue illis qui complexio testiculorum frigi
da et sicca est. et iam ostendit co
hitum in principio huius libri quod ex
hominibus fortior sit coitum est comple
xio testiculorum cuius est calida et hu
mida. qui ergo vult regere sanitatem oportet
ut compareat illud quod est in hoc ser
mone cum dispositione complexionis testiculo
rum secundum tamen. G. cum sermo
eius sit in conservatione sanitatis me
lioris formarum et manifestum est quod
complexio testiculorum in hac forma est equalis non
[Al'] proportionavit in sermone suo in cohi
tu complexionis testiculorum. cum ergo eu con
tinuas conservatione sanitatis declinate
a meliore formarum tunc fac comparatione
cum sermone G. in usu cohitus esse complexio
nis testiculorum et reliquum corporis —

[·· sedm]

Species autem quas oportet eligi ex generacionibus
harum carnium corporis quod est secundum meliorem
formarum est illud quod narro ex exerci
tio quod oportet ut eligatur species in

qua moventur omnia membra secundum propor
[eq'l] tionem et non laboret aliquod eo

rum plus aliud vero minus. —

Exercitium in quo moventur
omnia membra secundum proportionem
equalem et non laboret aliquod eo
rum plus et aliud minus est illud
quod fit cum [spera] parva et quod
cursu eius currit. et G. quidem ex
quisite iam prosecutus est esse exercitii
et stationis in libro de regimine sani[tatis]
tatis. et dedit in exercitio cum spera parva
tractatum singularem. —

Ex eis vero que comeduntur et
bibuntur oportet ut intelligatur ea que sunt in
ultimo equalitatis quoniam ea que
ita sunt convenientiores res [de] natu
ris que sunt in ultimo equalitatis
habentis meliorem formarum indiget
in conservatione huius forme super
se ut sit regimen eius et reliquie
dispositiones similes ei. sicut ergo ipsa est
equalis oportet ut sit totum quod continet — [al' ī cibi pot' ex frm' decocti]
ex causis sex equale et cibi qui talis
ita est pectus decentis fructus. et ex
decoctis alicuius abegeti et tinbegi
et ex potibus bonum clarum vinum
et reliqua que dicuntur in libro ciborum
generare chimum laudabilem —

Et similiter est dicendo in reliquis [rebus] —

Qualitate vero singulorum corporum que debent
esse elige in hiis que sunt optime complexionis oportet
magis ut fortior quod in quibus omnes partes cor
poris proportionaliter moveantur. vel hoc membrorum
quod non sit doleat. hoc vero mi
nus doleat.

Corporum vero que comeduntur et bibuntur
tur maxime electa elige. hoc enim maxime
est convenientia equalitatis naturis.

Similiter vero et in aliis.

Hoc est ultimum quod dixit G[alenus] in conservatione sanitatis in meliore forma, ipse enim dedit in eo canonem generalem et est ut sint omnes res quibus regitur secundum qualitatem in contrarietatibus suis et suis qualitatibus et in horis necessitatis earum et partibus usus earum.

Et quando corpus eius est diminutum a meliore formarum dispositione sua deinde non est diminutio eius multa ab illa tunc cause que conservant sanitatem similes sunt remote ab equalitate sua secundum quantitatem remotionis eius ab ea.

Iste est canon generalis in conservatione sanitatis omnis corporis declinantis a meliore formarum et sermo autem intentionem G[aleni] est manifestus agitatus valde quando dicit in hoc libro quod oportet ut sit declivis ad partem declinationis eius quod dicit in libro de regimine sanitatis et in libro ciborum et in aliis quia oportet adhibere contrarium partis declinationis eius.

Et species corporum que sunt secundum huiusmodi sunt multe oportet igitur ut omnis species ex eis singulariter loquamur secundum singularitatem suam.

Vult quia oportet ut singulare fiat unumquodque corporum declinatum a meliore forma et singulare fiat ad conservationem sanitatis eius aut ad reductionem ipsius ad formam optimam. Capitulum in quo docetur quomodo conservetur sanitas aut quomodo reddeat ad meliorem formarum.

Dico igitur quod sanitas corporis quod iam pervenit equalitatem in complexione sua et non permutavit equalitatem suam in compositione membrorum officialium sunt duobus modis unus eorum conservat complexionem suam secundum quod est eius et alter permutat complexionem eius ad meliorem formarum complexionum.

Iste sermo est intellectus.

Et cause que conservant complexionem eius sunt reflexe a causis que conservant complexionem que est in ultimo equalitatis per equalitatem reflexionis complexionis illius corporis que conservant a complexione que est in ultimo equalitatis.

Si vero fuerit aliquid ab optima complexione deficiens corpus non multum, non hinc conservantes sanitatem cause fuerint per proportionem mutabuntur.

Pluribus vero talibus existentibus corporibus secundum singulum genus sequi cuncta dicendum est.

Corporum igitur permutatum corpus in organicorum vero partium complexione non permutatum duplicem habet formam salubrium causarum alteram quidem conservativam eius existentem, alteram vero earum que ad optimam ducunt.

Servantes vero eius existentem, tamen permutantur ab eucrate in causis; conveniunt tamen totum corpus existens ab illa per se immutatur.

et cor.

Iste est canon in conservatione sanitatis eius cuius complexio declinat a meliore forma. scilicet ut mensurentur eius sex mensuratione reflexionis ab equalitate per quantitatem declinationis eius a meliore forma.

Quod est quia corpora que sunt calidiora eo indigent regimine quod est calidius regimine quo indigent habentes eam complexionem primam et corpora que sunt frigidiora eo indigent regimine quod est siccius. corpora que sunt humidiora indigent regimine quod est humidius et similiter hoc est complexio etiam. nam corpora que sunt calidiora et sicciora indigent regimine quod est calidius et siccius et similiter rationem huius resistunt reliquorum complexiones aliarum compositarum.

Iste est sermo eius in hoc libro et est contrarius sermoni suo in libris suis aliis quoniam ipse dixit in libro de regimine sanitatis et in libro ciborum quod corpora que sunt calidiora indigent regimine eis que sunt frigidiora. et similiter hanc rationem in reliquis et propter illud contrarietatis obscuravit sermonem suum precipue quia ipse distinguit inter regimen conservativum et regimen permutativum et dixit in regimine permutativo quia oportet ut regantur corpora calidiora frigidioribus rebus sibi donec reducantur ad equalitatem et similiter hanc rationem in reliquis corporibus declinatis a meliori forma. et dico quod G. non est oblitus sermonis sui ut contrarietatem apponit. et quia voluit per regimen conservativum hic nisi ut dicitur habenti complexionem calidam ex calidis quibus conservandum complexionem calidam eius sit ipsum et sermone absoluto regat ipsum regimine quo faciat remanere super ipsam complexionem suam calidam. secundum dispositionem suam absque additione et sine diminutione quod si vult permutare complexionem eius ad equalitatem tunc addat in frigore illud cum quo regatur usque quo minuatur eius caliditas et perveniat ad equalitatem cuius exemplum est ut sic conservatio corporis separati ab equalitate duobus gradibus in caliditate cum regimine quo infrigidatur in primo gradu et permutatio eius ad equalitatem cum regimine quod infrigidat in gradu secundo. et manifestum est quod regimen conservativum est maioris infrigidationis quam regimen permutativum et tamen intelligit ut nominetur illud quod est permutative infrigidationis minus calefaciens. et quoniam sermo eius in hoc libro est sine que sunt questiones dixit illud ut non sit ut intelligeretur ab eo vo

Calidiora enim corpora calidioribus indigent adiutoriis. frigidiora frigidioribus. et sicciora siccioribus. humidiora vero humidioribus. et secundum complexionem calidiora et sicciora. calidioribus et siccioribus. et huius proportionalitatis in reliquis rebus complexionibus vel compositionibus id est combinationibus.

luptatem eius. et eius intentionem
per illud ergo manifestum est quod vo
luntas galieni per sermonem suum .s. quod
corpora que sunt calidiora indigent
ex regimine suo ex eo quod est ca
lidius regimine quo indiget huius
formam optimam est ut sit conserva
tio eius quod facit remanere si
psum in caliditatem eius declinatam
ab equalitate. et si vellet ut rege
retur cum rebus calidis sicut ad
deretur in excitatione eius et calefaceret
aer continens ipsum. et darentur cibi
calefacientes ipsum. sequeretur ne
ut adderetur eius declinatio ab equali
tate ad caliditatem plus. et generare
tur in eo sinfilmitates et facerent
eum cadere in egritudines calidas et
huius mensure silentio occultabitur
a galieno et iam determinavit illud
in libro de regimine sanitatis. et
in libro de cibis. res ergo sunt quod dixi
est quia vult ut regatur de ex
eo quod facit ipsum complexionem
eius primam quam vult conservationem
sanitatis eius. et quam vult permuta
tionem ad meliorem formam
addantur in regimine eius addi
tiones permutantes ipsum

Intellige ergo illud nam locus est

pravus quem multi hominum ignorant

et putant quia est contrarietas

et non potest uti causis nisi diximus

quam permutentur calidi quod fiant eque

sanitatis secundum quod oportet nisi quod
fit virtutes corporis sint que apte na
te sunt

Iste sermo edificat illud ad quod
intendimus de expositione sermo
nis eius huius. consideratur ergo enim et stabi
lis ex eo super illud quod diximus. et
sciens voluptatem eius quod est
quia vult per sermonem suum virtu
tes corporis sunt quas apte nate sunt id
quod facit unumquodque ciborum et aliorum
ex causis sex in corpore. quod ergo conservat
ipsum sanum illud sanum quod ipsum est conser
vans sanitatem. et quod addit in de
clinatione eius a meliore formarum est
infirmans ipsum. et quod permutat ipsum
ad meliorem formarum est permutans ipsum

Cuius exemplum est quod motus et commoratio

mutatio cibi et potus et vigilie

et evacuatio et omnia accidentia illa exsiccantia
Quoniam evacuant humiditatem corporis
et alterant eius et mutant ex eis per
illud ergo addunt in sicco corpore sicci
tatem et pars una est ex eis conservat
corpus humidum quando administratur
secundum quod oportet. et permutant ipsum ex e
o illud quod opponitur sua caliditatem
Et contraria eorum humectant corpus

Hoc iudicium eius est simile iudicio eius quod

est ante ipsum in conservatione et mutatione
Et similiter est dictio in rebus
quibus que calefaciunt. et infrigi
dant ex operationibus et cibis et
potibus.

Uterque vero et magis eorum recte
in naturales virtutes eorum sciens.

Omnis motus quod et indigentia vi
gilia et ego et omnes anime passiones
siccant corpus
Contraria vero huius humectant.
Ita vero et calefaciunt et infrigidant
aliud alterum et potibus cibis
...

Commentum

Iste sermo est intellectus secundum
eandem rationem quod dixit in eo quod
premisit et est virtus qui scit species omnium
rerum que agunt in corpus et virtutes
eorum tunc .n. scit ponere illas causas sa
nitatis eligat corpori ex eis illud quod
figurativum ei et assignatur ipsi qui
vult conservationem complexionis eius sem
dispositionem suam quod invenimus eam

Vult universali per sermonem quod
qui vult conservationem sanitatis
corporis declinans ab equalitate sua illud
suum quod est administratio ei ex regi
mine quod conservet secundum ipsum complexionem
eius absque additione et diminutione
ita quod eligat ei ex virtutibus
ciborum et potuum et aliquorum que con
veniunt secundum ipsam figurationem complexionis
eius et iste canon est primus ipsemet
quem imitavit per dictionem aliam ut
figuraret ipsum in animam discipuli et ser
mo eius est intellectus

Et quando vult permutare eam et con
vertere ipsam ad complexionem eius tunc
sunt ei alia genera causarum sanita
tis contrariarum causis quas diximus et longi
tudo earum a causis equalibus medius gradus
dictorum quia convenientiis habenti comple
xionem equalem optimam ad contrariam
partis ad quod declinat illud cum est longi
tudo equalis

Iste canon est permutans sanitatem
malam ad sanitatem bonam et
eius intentio est ut sit sciens vir
tutes partium et causarum contrariorum consideret
quanta sit quantitas recessionis sanitatis
ab equalitate et eligat ex parti
bus earum causarum secundum ex eo quod est con
trarium sanitati qualitates equales
quantitati recessionis eius et regitur
contrariis corporis et determinat et dicit
quod vero est quia quando corpus est calidius et
siccius tunc regimen calefaci
ens et desiccans non reducit ipsum
ad equalitatem sanam immo regi
men quod est frigidius et humidius
complexionis equalis per quantitatem secundum superfluita
tis calefactionis illius complexionis et
siccitatis eius secundum complexionem ipsius
equalem et genus aliud quod di
ximus ante conservat complexionem in sua natura

Et simpliciter est dicere omnibus hiis que
ex corpore sunt cognosces aliquas materias et
virtutes salubres causas utentes similia si
libus offensis quando servare vis corporis
esse quale accepit

Si vero permutare vis et transire ad
melius aut est id genus salubrium contra
rium quod sederis equale vero distans alteri
est cui curatur et mediatur que est optime
natis convenire diceremus

Calidiorem et sicciorem esse non calere et
siccare dicere sicut evenerit perfecte sed
quod tamen eveniat esse frigidiora et humidiora
quanta vero erat calidior et siccior.

Iste sermo est intellectus galieni
dicit G. in eo canonem permutationis
sanitatem malam ad sanitatem
bonam considerandi gradus eum

Et hoc quidem genus curationis rec
tificat complexionem malam natu
ra. et genus aliud diximus autem consuetudinem
complexionem malam naturam sibi dis
positionem similem

Nominavit regimen permutans
complexionem malam genus. et simi
liter nominavit regimen conservans
eam genus ut intelligatur ab
eo quia ipsa sunt duo genera ex ge
neribus medicis temporibus medicine
que nominatur regimen sanita
tis ut intelligitur ab eo per illud
quod [illegible] sunt species alie

Et medicus indiget uerum similiter in
horis diuisis quod est quia quando habu
erit complexionem malam est enatua
to longa cum qua est possibile
ei ut rectificet complexionem suam
malam natura tunc medicus in
tendit in ea ad aliud genus occasio
num. et permutat corpus paulatim
a complexione sua ad dispositionem que non
est melior quam nature non tollante
exaltationem permutationem subito et quando habeat
hanc complexionem malam natura est
occupatus occupationibus necessariis
tunc magis quam patet medicus est
ut conservet eam secundum complexionem suam

Vult quod per occasiones causas sex — *occupationes necessarias*
est ad sciendum virtutes per
iam quam docet modum necessitatis
medici et non facere sunt nature que
tollentes permutationem subito nisi quando
isti permutationes [illegible]
fortior que facit accidere nature in
tantum si [illegible] exaltationem si
sua [illegible] dissoluitur per ea — *xem*
virtus aut debilitatur ex ea ita
aut reddatur per eam species quare sit — *permutationis*
illud causa corruptionis sanitatis. et
residuum sermonis est intellectum

Si autem dixeris quomodo nominavit
in hoc genus curationum conservationem
cum esset dignius ut nomi
naretur permutativum et sanatiuum
et rectificativum nocumentorum na
turalium dicemus quod nos non
adiungimus has causas nisi ad genus sa

Hoc secundo genus curationum corrigit in
natas et discrasias. alterum vero pul
chram conservat.

Utilitas vero utriusque est sperte
medicas corrigere quod ex nimio
studio paulatim transferunt in me
lius. Non enim sustinet non repentinas in
mutationes. Servare vero [illegible]
necessarias occupationes.

Quomodo generis [illegible] speciem curationis servatiuam nominavit convenie
bat enim magis eam forsitan permutatiuam et curatiuam innata
peccata corrigentem vocari. Omnium vero ad totum ge
nus sanitatis referentes non ad eas quas per speciem sic in ea
duas. Quarum quod sanos custodiunt servantes omnis
nominabimus. Sed conservando salutem ad melius totam etiam
sunt conservet [illegible] a principio. Quarum vero [illegible]
ut consistitutam egre. — *ducat.*

sanitatis non ad species eius. et nomi
namus omnes istas causas que conser
vant corporis sanitatem. suam con
servativas suas. scilicet conservative
sunt sive sint ex eis que con-
servatione sua permutant complexionem
totam ad illud quod est melius
aut sint ex eis que conservant com
plexionem secundum dispositionem suam primam
et nominamus causas que permutant
complexionem suam ad illud quod est
vel infirmitatis
deterius causas infirmativas.

In isto sermone destruitur du
bitatio in genere regiminis perma
nentis propter ea quidem nominamus ipsum
conservativum sanitatis. et destruc
tio dubitationis est quia nomina
mus rem nomine generis sui cum genus sit
cadens sub regimine sanitatis. et
genus regiminis sanitatis totum
nominetur in arte medicine. con-
servatio sanitatis nominamus permuta
tionem etiam nomine generis sui. scilicet conserva
tivum quamvis sit permutativum. sanativum. et re
ctificativum nocumentorum. et secundum hanc
similitudinem nominantur omnes cause
que permutant complexionem ad aliud quod
est deterius omnes infirmative quamvis sint per
mutative ad egritudinem. et
infirmative. et corrumpentes sanita
tem propter ea quia sunt sub genere causarum
infirmantium cum toto.

Et quando complexio est in omnibus membris
est una tunc meditatio eius est una.
et quando complexio mala non est in omnibus
membris una tunc non est medica
tio illius tunc nisi meditatio una.

Postquam docuit regimen sanitatis
preservative a meliore formarum conser
vans eam et permutans secundum quod eius
separatio est in complexione tunc rememo
ratur eius quod docuit de illo in
hoc sermone et dicit quod quando est de
clinatio sanitatis a meliore formarum
deinde est illa in omnibus membris
tunc meditatio eius. scilicet conservatio
et ipsius permutatio est secundum quod ex
posuimus. et si eius recessio est in
quibusdam membris et in quibus
dam non tunc meditatio eius. scilicet eius
conservatio. et permutatio indiget ca
nonibus aliis qui fidem faciant ge
neris alterius. regiminis et ipse fecit
scire hoc genus per exempla et dixit.

Quod est quia possibile est ut sit
venter frigidior quam oporteat. et
caput non calidius quam oportet. et indigeat

Similem ergo discrasiam habentibus omnibus corporibus parti
bus simul existentibus per eaque dissimilem non dissimili-

Possibile est venter alteri frigidior quam oporteat esse
caput non calidius et indigent adiutoriis propriis
singula. Secundum non hoc et aliarum membrorum partes aut humi
dior aut siccior aut frigidior aut calidior existens preter mo
dum propriis distemperantie indiget. Non ergo existimare (?) dicas
nos equaliter omnes hic corporis partes. ut simul humecta
bimus aut siccabimus. aut ad hoc faciemus.
amplius non de his dicetur in negotio de sa
lubribus causis.

unumquodque eorum eo quod convenit et
est sibi est dispositio in unoquoque re
liquorum membrorum quod est humidius
complexione sua equale. aut siccius ea. aut
frigidius. aut calidius. nam in
diget eo ex regimine quod con
venit complexioni eius. cum est ergo necesse
quod complexio membrorum corporis est di
versa ut non fiat membrorum omnium
corporis per regimen equale et non sit humecta
tio eorum aut corporis exsiccatio. aut
aliud ex hiis que fiunt secundum similitu
dinem unam. et nos exponemus
illud expositione ampliori. hoc
autem in libro de regimine sanita
tis sermo

Utile quod causa in conser- (tis
vatione sanitatis corporis rece
dentium ab equalitate in quibusdam
membris et in quibusdam non est
compositus ex particularibus canonibus in conser
vatione sanitatis corporum receden
tium ab equalitate in complexione corporis
totius. cuius exemplum est quia
quando venter est frigidus et caput cali
dius utimur in conservatione sa
nitatis ventris eo quod conservat ipsum
quod est sibi complexionem eius. sive sint
emplastra aut embroce. aut alia ex aliis
rebus. et quando volumus permutare complexio
nem ventris ad equalitatem. et
permutare complexionem capitis ad equa
litatem utimur in ventre rebus
calidis. et in capite rebus frigidis
et secundum hanc similitudinem facimus in
regimine reliquorum membrorum et
propter illud est necesse ut ponamus exerci
tium quod conservat membrum secundum dis
positionem suam. aut permutat ipsum ad
dispositionem aliam in unoquoque membro
rum diversum ab eo quod est in alia alio
et sibi unumquodque particularium earum
rerum. nam quando volumus infrigida
re membrum emplastramus eum cum re
bus infrigidantibus eum et quando vo
lumus calefacere ipsum embrocamus eum
cum calidis rebus — — —

Cause autem sanitatis membrorum
officialium que habent nocumentum
secundum nocumentum illud sunt diverse a
causis sanitatis corporis quod est secundum
meliorem formam quod est quia certa
membrorum instrumentorum que habent nocumentum in plas
matione que sunt a causis sanitatis
membrorum que habent nocumentum in quantitate
sua. aut in situ suo. aut in numero suo — —

Organicorum vero cause salubres secundum lapsum et hoc ab optima
compositione ad invicem differunt. alie siquidem sunt salubres conservative
plasmationum lapsuum. alie vero eorum que conservant magnitudinem
aut numerum aut positionem.

p
Particula ca
nonum

vero in conserva sanitatis capitis
eo conservat secundum ...

primam causam innouatio figure scilicet

Iam ostendit G. quod species lapsiuum composit[i]onis sunt iiii. quorum primus est lapsus in plasmatione. et secundus est lapsus in quantitate. et tercius lapsus in numero. et quartus lapsus in situ. et docuit quod isti lapsus quatuor quando prohibent membrum ab operatione sua. scilicet nocent operationi eius sunt egritudo. et quando non nocent operationem eius non sunt egritudo sed sunt fortassis mala. ex fortassis sanitatis. et postquam compleuit dationem canonis regiminis sanitatis accedentis ab equalitate in compositione incepit dare canones regiminis sanitatis recedentis ab equalitate in compositione tercie explanauit autem id huius sermonem a quo recessimus. deinde exponit eum hoc sermone

Et accidunt in plasmatione lapsus multi quod est si mutetur figura membri ab e qualitate sua aut sit in eo profunditas naturalis et mutetur aut accidat ei lapsus in meatu qui est in eo aut in orificio meatus. aut in asperitate. aut in lenitate. deinde fit lapsus paruus. tunc habens illud corpus dicitur quod quidem est sanus. Si autem lapsus est plus illo nominatur egrotatiuus quod si consequitur in ipso lapsus ad hoc ut noceat operationi et est egritudo

Enunciat quod lapsus in plasmatione est una quarum uerum una earum est mutatio profunditatis. scilicet gibbositas et concauitas. et tercia est oppilatio in meatu aut in orificio meatus. quarta est asperitas. et quinta est lenitas et unusquisque lapsiuum est paruus tunc huiusmodi ipsum exercitatur in occupationibus suis illo membro et dicitur ipse lapsus sanus et si est multus non prohibet membrum ab executione dicitur uel in aliquo prouenit. tunc dicitur egrotatiuus. et si est multus et prouenit ad hoc ut noceat operationi dicitur infirmum

In quantitate uero multum et paruum faciunt prouenire etiam ad species quas narrauimus

Species quas narrauit sunt tres una earum est quia quantitas membri ab eo quod oportet magnificatur. aut minuitur. tunc si eius magnitudo aut diminutio est parua dicitur quod est sanum et si est magna et non prouenit ad hoc ut noceat operationi dicitur quod est egrotatiuum. et si est multa et prouenit ad hoc ut noceat operationi dicitur infirmum

In numero autem additio et diminutio partis uicis ex partibus multis et res que generantur in corpore naturaliter et huiusmodi

Uult quod additio unius partium membri aut diminutio earum facit etiam

In plasmatione quidem sunt plures lapsus et est figure prauitas et si alicubi tenea cauitas aliqua est et concauitas eius quod per naturam oportet aut si sit oppilatio aut constrictio. aut asperitas aut lenitas quando est ad extremum contrarium in corpus quod huius patiens corpus sanorum corporum appellatione habetur amplius uero neutrum. si uero sit tantum ut noceat operationi iam egrotare uidetur.

Secundum quantitatem uero superfluitas et defectus ad eisdem deducunt uias

In numero uero defectus aut habundans uelud omiomeros unius aut plura huiusmodi generalis sunt et quorum preter naturam in nobis sunt consistunt.

lapsus illos ter. est quorum unus d. sanus et alter egrotativus. et tercius d. infirmus. sanus quidem quando additio aut diminutio est parva egrotativus vero quando est multa non perveniens ad hoc ut noceat operationi egregie. Secundo quando est multa nocens operationi et sermo eius et res que generantur in corpore propter naturam eius sunt h. generis. ut illud quod generatur in corpore et facit dolorem harum specierum tria sunt. Vidi enim multos intestinis habentes lombrices. et ex eis sunt quorum intestina appropinquantur ad sanitatem et alie appropinquantur ad egritudinem et alie infirmati sunt egritudine completa.

Et iam remanet ergo aliud genus compositum ... quod est in situ et membrorum et sunt in ipso .iiii. species prima eorum est causa secundum meliorem formam in hoc capitulo et secunda est causa quod est remotum ab eo in ipso parum. et tercia est corpus quod est in eo egrotativum. et illud est in quo mutatur est situs membrorum mutatione multa.

Nocumentum in situ petitum ... membra aut est parvum et appropinquatur ad hoc quod est sanum aut est multum et appropinquatur ad hoc quod est infirmum. Erit ergo esse situs secundum eum genus nocumentorum in compositione secundum meliorem formam ut faciat nos rememorari compositionem eius in plasmatione et quantitate et nunc intelligere ergo illud et postquam cessavit a narratione nocumentorum specierum compositionis membrorum incipit de terminatione earum. — — o camorus

Et membra que nocumenta habent in figura sua sicut pedes gibosi ad exteriora aut ad interiora. et caput planum infantibus quidem quando nascuntur dum membra eorum sunt mollia. possibile est ut redeant ad dispositionem naturalem extensione compressione et tensione et strictura in corporibus autem que exsiccata sunt et aruerunt et indurata sunt non est possibile ut rectificentur. —

Enunciat ergo in hoc sermone suo quod figura membri possibile est ut rectificetur. et redeat ad dispositionem suam naturalem tunc quando nascitur homo. si autem magnificantur et indurantur membra eius non est possibile ut reducantur et exemplificavit illud per pedes gibosos. et per caput planum et est ut rectificetur membrum et extendatur et stringatur secundum quod oportet ut remaneat ei figura rectificata. — —

Aliud vero reliquum genus specierum unius cuiusque post simplicium partium infra est .iiii. sicut omnes dixerunt. prima quod compositum secundum vero per permutata ... ad hoc sanum perficiens corpus et tercia notum est quando amplius et non fit. Quarta vero lata egritatis quod plurima.

Querit ergo peccaverunt preter se signum quod quantitas eorum distorte mutatur et extra rectam nature quod exeuntes et molles plasmatione et alligatione ad id quod non est reducitur. Dure vero et si stringitur vel augmentum pervenire ad correctionem non pervenit.

Marginal notes:

et recessit ... in ... finata est

noceat oper.

egrotat ... corpus quod iam egrotat et ... recessit a sanitate ... mutatur ... multa

... egrota

et facit gs. remen in
compressione pectoris.

e t sibi etiam membra que habent nocumentum in gravitate et profundi tate possibile est ut rectificentur dum permanent in augmento. si autem iam complecta sunt non est possibile eorum correctio. et illud quod minorat gravitatem et profunditatem quando est maior quam oportet est quies et strictura. et illud quod magnificat concavitatem et profunditatem quando est minor quam oportet est motus membrorum et retentio spiritus. et inventio retentionis spiritus est ut attrahatur spiritus. et impellatur ad exteriora in pulsatione vehementi et secundum hanc similitudinem dilatantur et constringuntur.

Continuant quod membra etiam eorum dum permanent in augmento possibile est ut rectificentur a nocumentis partium accidentibus in gravitate et profunditate eorum et gibbositate et augmentum quidem ex quo nascitur homo usque consequitur statum adolescencie. et finis eius est .xx. anno rum et docet quid sit illud quod minorat gravitatem et constringit profunditatem. et dicit quod illud est quies et strictura et quod magnificat ea est motus et compressione hanelitus quo modo excitentur membra que sunt in pectore donec resolvatur illud illud quod est in eis de superfluitatibus aggregatis et in lacertis eorum. et retentio spiritus est eorum ut attrahatur aer ad interiora pectoris. et constrictione fortissima teneat quantum potest et ex ea etiam sunt operationes que gravant voces altas que fiunt cum fistula. et elevatio sermonis. et voces vehementes. et similibus. et ex eis que exigit dispositio presens.

Et membra etiam que sunt maiora quam oportet quies minorat ea. et membra que sunt maiora strictura quam oportet motus eorum vacuus et strictio temperata. et reliqua que conveniunt ad ipsum sanguinem plurimum adiuvant quod magnificat ea.

Iste sermo est intellectus et significationis multe quedam mollicium est levis. quedam dura quedam pura quedam multa. quedam equalis et iam exquisite perscrutatus est sermonem in ea que in regimine sanitatis. elige ergo ex

Et membrorum quod est circa cavitatem pectoris et hec similia possibile corrigi quod ad huc augmentantur. perfecte vero non possibile per vias cavitatis alligatio et quies. magnas vero oportet per motum et retentionem spiritus oportet. ita vero membrorum porosa aut artificia.

Et quorum quod maiora quam oportet quies et alligatio apta nata est minora efficere. maiores vero efficit partes motus fricatio cum perfricatione moderata et aliis quorum nata sunt ad siccificandum et sanguinem trahere in ista.

quibus fiat ... in omnibus membris ... quemit et quantitate ... unit scire illud quo indiget et de ... accipiat illud ex illo libro

Membra autem quorum nutrimentum est diminutum et quorum ex eis generata sunt ex sperma fortasse complementum eorum est impossibile. Sed possibile est membris ut permutet loco eius quod diminuitur aliquid quod stet loco eius et compleat.

Membra quorum generatio fit ex sanguine sane caro et que currunt cursu eius et nobis possibile est ut faciamus nasci carnem in ulcere profundo ex aut ... et diminuta est pars carnis et carnem recentem ... que calefaciunt calefactione parva et extergunt sordiciem ... et ... et ... quorum ... generatio est ex spermate sunt ossa nervi ... et reliqua membra radicalia et nobis possibile est ut componamus loco ossis ... sermo in reliquis et ... quidem ostendit quod faciens complementum eius quod diminutum est et cambium eius est a natura et dicit

Et faciens totum quod ex istis rebus generatur non est nisi in medicus ... non est nisi minister ei.

Iste sermo tollit duas expositiones. Una earum est quia natura est que facit conservationem sanitatis et redire eam facit ... conservat sanitatem et sanat infirmitatem. Et medicus est minister ei ... preparat illud totum ei quo indiget in illo. Et iste sermo est verus et ex ... est alia quod natura est que complet diminutionem in membris factis ex sanguine et cambiat loco membrorum factorum ex spermate quod ... loco eorum. Et iste sermo est ... et est pars eius quod dicit in expositione prima et ... quod vult per naturam virtutem regitivam quod ... est quia hoc nomen natura in arte medicine est ... modos unus est virtus est regens ... forma corporis ... persona

In membris autem quorum nutrimentum est additum cum sanitatis eorum diminutio eius quod in eis est additum. Et oportet ut consideres in quibus membris est possibile illud. Quod si videris quia tibi non possibile est ut auferas illa

Deficientium vero primum quorum quidem ex sanguine habent generationem non impossibilis est eorum correctio. Quorum vero ex semine paucam habent generationem eam impossibilis est correctio. Et tamen plus ... aliam facere aliam primam huius habentia utilitatem.

Omnium autem ... quod oportet medicus vero minuere.

Quorum vero habundant superfluum ablatio eorum cum salubris est. Consistunt vero in quibus possibile est. Si vero impossibile appareat. transpositione temptare oportet.

rem additam, tunc inquiras ut
[ex]tirpes illud.

Precepit G. in additione partium membri ut compleas et consideres membrum. Si ergo est possibile tibi abscinde illam additionem et eradica re eam sicut est digitus additus aut verruca, et abscinde eam. Et si non est possibile illud, tunc inquire ut permittes eam a loco suo. Et in hoc sermone non abscindendo dixit G. permutandam esse additionem, sed dixit inquirere [illegible] in permutatione eius sicut in lapide. Nos enim quando non possumus extrahere ipsum, et inquirimus remotionem eius a meatu virge cum instrumento nominato alchachato et que sunt sicut illud.

Et membrorum etiam que in situ suo sunt lapsa non est rectificatio nisi cum permutatione eorum ad loca sua.

Sicut est dislocatio cuius rectificatio est permutatio iuncture ad locum suum. Et ego quidem vidi adolescentem cuius lubricabat semper [illegible] musculosam que erat aggregata in parte eius, et [illegible] in occupatione eius sua. Cum ergo accidebat ei dislocatio tenebat brachium suum et precipiebat quod reduceret ipsum in loco suo, deinde redibat ad occupationem suam.

Et manifestum est quod possibile est ut accidat ventri membro duo vel tria ex istis nocumentis.

Significat quia possibile est ut componantur ista nocumenta que intrant in compositione membrorum, scilicet quibus egreditur compositio membrorum ab eo quod ad minuitionem indiget. Illud ergo compositione curationis [illegible] partes curationis secundum partem nocumentorum. Nam festinat esse simul res ut sit ventri nocumentorum fortius nocumenti, et tunc intendimus cum curatione ad illud donec quando rectificatur illud redeat ad id quod componitur cum illo et rectificetur.

Ex illo est quod ego vidi virum cui venter erat parvus rotundus positus super dyafragma eius. Fuit ergo lapsus in eo compositione sua et in sua significatione et in situ suo, et erat compositio eius fortior quam oportebat, et non fuit possibile reducere hunc ventrem ad dispositionem naturalem. Quod autem in eo possibile fuit, quod posuit illud quod ledebatur hunc ipsum minus. Quod

Eadem non est et cor quod secundum positionem peccat est correctio.

Manifestum est autem quod duo vel tria plerumque peccata consistere possunt circa eadem unaquaque parte.

Quicunque autem in hac parte ventre parvum sit et rotundum et super diafragma positum, peccat enim in eo et magnitudo et plasmatio et positio. Si non et non [illegible]. Hinc et id quod est [illegible] ducere [illegible] quando difficile respirant repleto ventre paucitatem et nutrimenti et non tardi [illegible] bis vel ter [illegible] in die. qui implebantur

quia qui implebatur venter eius
gravius fiebat sup eum respira
cio eius. posita g° cibum eius pau
cum nisi nutrimenti quod no
esset desiderii tarde tribus vi
cibus in die
Ostendit quod lapsus in hoc ve
ntre erat oppositus ex illis lap
sib; sed in qualitate et est parvitas
eiusdem figura. et est rotunditas
eius. et oportebat ut esset oblong
et infius eius magis amplum quam su
perius et vertex eius est in situ quam opor
tebat ut esset positus sub difragma
te tangens ipsum. quartus in co
plexione qui erat frigida debito. et
cibus paucus nisi nutrimenti est
sicut aqua carnis quando fit cum vino et cum
et timetur cum eo medulle panis re
center facti

Et vidi virum alium cui accidebant
aut in epate sive opilationes multe.
propter stricturam meatuum eius et
posita g° regimen quo eius regimine
facile subtile. et fiunt omnia sanita

tis eius.
Hoc epar habebat duos lapsus vero eorum
erat strictura meatuum. alter
grevitatio opilationum regimen ideo
subtiliativum est acceptio ciborum sub
tiliativorum sicut cibi in quibus est si
napis aut piper. aut mirista.
aut acetum. et capparis et silia
Et iam remansit unum genus nocu
menti communicantium membris similibus
et membris officialibus. est solutio con
Hoc est tertium genus (vinitatis
ex generibus nocumentorum
Et forcassis aliquis non conveniunt
nobiscum quod illud nocumentum
sit ei qui est sanus quod egritudi
nem non habet. sed quod ipsum est tunc
est egritudo et huius quidem sermo
nis actor nescit quod illud quod se
in hoc sequitur in omnibus generi
bus nocumentorum. quod est quia si non

Alius vero enim in tempore habitibus
sp angustia vasorum continue sanum
salubris cum iuncta est exsultans die.

Reliquum ad hoc genus unum omnem est omniomeris et organicorum
solutio continuitatis.
Quam forsitan aliquis non concedit posse sanus in esse alium. Dicat enim sp
esse passionem. nesciens siliem esse dubitationem per omnibus quibus fu
tum. Si enim omnis sensibilis lesio dicatur egritudine a sanitate. si quam
litate cuius dispositionis agnoscere tum. et morem est sequitur passio
nis recipi dignam. nullo copulas habere, omnes omnis. et hoc quod
g' ut subtilior considerationis hoc tentamen habeat.

x ymaginatur in sanis et etiam ex solo qui
cum non est ita provenit ad hoc ut accidat sca
nocumentum operationis sensibile ab occupa
tionibus. S.

al' ponimus

pessimus nocumentum operationum
sensibile esse differentiam inter sanita
tem et egritudinem existimat
enim quod egritudo non est nisi in
equalitate compositionis tantum corporis
gignitur. dico sermonem illius
qui dixit quod corpora non cessant ab
egritudine quoniam non invenitur
aliquis hominum cum salveatur. quoniam
omnes operationes membrorum eius sunt me
liores dispositiones eorum. et inqui
sitio de hoc similiorum est cum dyalectica quam
cum medicina. oportet igitur ut singularem
faciamus ei sermonem secundum
singularitatem suam — —
Solutio continuitatis est multis modis. quoniam
venim est parva sicut diruptio
contritio. aut vulnus parvum quod non
elongatur a spissitudine cutis.
et obviatio levis ex qua accidit etiam
hec parva ab attritione ut fissu

aut flominia. aut eruptio generis pu
stule aut pruriti. aut quod est
simile illi. nam isti modi omnes sunt so
lutionis continuitatis non prohibent homi
nem ab occupationibus in quibus
conservatur. quod est quia nocu
mentum operationum in eis non sensi
tum est sensibile. et alia est que est
multa sed non pervenit ad hoc ut abscindat ... ul' accidat in continuationem
ad hoc nocumentum operationum sensi ul' operatione nocu
bile ab occupationibus. fiunt igitur species non mentum et illi duo
nocumentum operationis in solutione continui modi
tatis et operis species nocumenti in opere al' operis
compositione. et comparis species species nocu operationis
menti operationis in compositione et in con
positione mutate in sanitate. scilicet species
parva. et species multa. et multitudo non
pervenit ad hoc ut abscindat conservatio
tione in occupationibus. sequitur ergo
ut sint due species prime solutionis conti
nuitatis mutate in sanitate quod si
illud non est ita. scilicet ut ponatur differentia
inter sanitatem et egritudinem
nocumentum operationis sensibile et mutatio
intentio sensibilis hic est illud quoniam quando
sensus iam pervenit ad hoc ut abscin
dat a conservatione in operationibus. et
sequitur ut corpora presentis non separentur
ab egritudine propter ea quia ipsa sunt
in fluxu sempiterno quoniam restau et sequitur
rarent cibi. et potus continuationem
et reliquie species regiminis quo re
guntur. igitur et si consideraret ali sanum
quis hominum unumquodque membrorum non

— et tamen fuerunt due species primi nocu

[x sup.]

inveniet ita ipsum quod salvatur cu
tum et omnes operationes membro
rum eius secundum meliorem dispositionum eorum
et erit hec consideratio inquisitio in arte
topica dignior et similior ei quam
ut sit consideratoris inquisitionis me
dicinalis. consideratio enim medicine
totius non pertinet sensui et propter hoc est
ut singulariter ponantur hinc
inquisitionibus sermone secundum singu
laritatem sive egredientem ab ar
te medicine. et intrantem in arte
dyaletice in parte capitali. hec enim
pars nominatur nomine sui generis
dyalectica. consideratio medicine non per
tinet nisi ad sensibile omnino consequens quod ex cor
poribus est tale quod habenti ipsum
est possibile ut fatigatur in occupa
tionibus suis consuetis et perseveret
ad sanitatem sive sit in meliori fo
rum. aut recedens ab ea in complexio
sua. aut in compositione membrorum. aut in suorum
solutione continuitatis et quod ex
eis est cuius sensus iam consecutus est
nocumentum operationis prohibeat
ab aliqua occupationum suarum quas con
suetus est perseveratum ad egritu
dinem. et certificat illud quod dixi
mus illud secundum quod est invenitur corporum
homines. i. sani non vident oculis su
is visionem suam. nec festinant
in operatione manibus festinatione su
a. nec ambulant pedibus suis am
bulatione vera. et similiter est dispositio
in inventione operationum et membrorum
eorum. ex eis enim sunt fortes et

ex eis sunt medie et abscindunt
et ex eis sunt debiles. et species diuturni
tatis eorum sunt multe secundum illud secundum quod
est invenietur et omnes homines sunt in illo
quia ipsi sunt sani dum permanent
ita quod non sequitur eos nocume
ntum operationis sensibile

Et oportet ut narremus nunc causas
sanitatis corporum de quibus non est
dubitatio quin sint extra. et po
namus principium sermonis nostri
in genere complexionis male. et oportet ut
determinemus in primis in hoc loco
rem quam multi medicorum dimiserunt.
et est quod cause sanitatis corpo
ris in quo iam accidit complexio mala
et complecta est. Iam alie sunt quam cause
sanitatis corporis est complexio est ma
la in dispositione qua accidit. et alie
quam cause sanitatis corporis que permanet est ut
iam accedit complexio mala.

Iste cause sunt species medicationis et

Ad manifestos nos egros salubris cure deinceps procurimus
a disciplina incipientes generis. Determinandum est quod hec prius quam omnis pene
medici permittunt quia alie quod sunt summa scientie discipline. alie non
eius quam adhuc sit. quadam et future.

[Margins, left: "topica"; "al. pertinget"; "al. perseverat"; "sua"; "suis". Right: "species valde"; "dignior"; "ad hoc ut abscindantur ab oc cupationibus eorum quas faciunt communiter in membro leso"; "valde"; "s. medicata"; "et de caus. curatis"; "salubris iam scientie discretus".]

titudinum. et sunt partes curatio
nis et partes ciborum. et partes me
dicinarum. secundum quod omnes est secundum quod
dicam in eo quod futurum est.
et etiam species preservationis et defectio
nis se et dictum illud etiam. et
omnes iste res dicuntur cause facien
tes sanitatem. et G. dixit quod
plurimi qui medici diviserunt doctrinam
nec species curationis egritudinum.
et nec species causarum preservationis et defen
sionis sunt duobus modis. quorum
unus est species causarum sanitatis corporis
cui complexio est mala in dispositione eius
quod accidit. et alter est species
causarum sanitatis corporis quod
iam appropinquat ad hoc ut accidat
ei mala complexio. et non est sermo G.
quod plurimi diviserunt has doctrinas
facientes necessarium quod ipsi iam di
viserunt has doctrinas facientes ista
capitula medicine sed tollat quod
ipsi iam diviserunt ea. et tollat
quod ipsi iam dixerunt quod capitula
inventa sunt in regimine sanorum
et in regimine egrorum et non
decreverunt ea sicut ipse decrevit.

Quod est quia cause sanitatis huius

corporis quod dixi postremo que

sunt intrantes in capitulo preservatio

nis alie sunt intrantes in capi

tulo conservationis sanitatis.

Dixit quod cause sanitatis corpo
ris quod accidit ut appropinquet
ad hoc ut accidat in eo mala
complexio sunt duobus modis. unus eorum
est sumptus ex parte medicine
nominata conservatio sanitatis.
Cause quarum sanitatis corporum que
dixi in primis sunt intran
tes in capitulo medicine curativ*e* tantum.
Dixit quod cause sanitatis cor
porum egrorum. scilicet cause facientes
sanitatem in eis sunt pars me
dicine nominata medicatio e
grorum tantum.

Cause corporis quas diximus

in ... ingrediuntur in capitulo

preservationis cum defensione et

in capitulo medicationis tantum.
Dixit quod cause sanitatis corpo
rum quorum complexio est mala in
dispositione in qua fit sunt duobus modis.
unus eorum est sumptus ex parte me
dicine nominata preservatio cum defen
sione. et alter ex parte medici
ne nominata medicatio egrorum.

Quod est quia egritudo que iam

facta est et completa oportet ut intendatur

ad sanationem eius.
Cuius exemplum est febris ...

Et hec quidem ultime. hec quod in preser
vante parte scilicet animi. hec in salubri
...

Prime vero omnium in curante parte sola.
Utraque vero medie dicte sunt in
preservante et curante.
Iam si quidem factam et existentem egritudinem oportet
medicari oportet.

x preservatio cum defensione et alia ... pars in medicina nominata ...
... explanat ... causarum preservationis cum defensione
... defensione
... defensio ... ne
... alia defensione ... super

eni mea est sanatio eius cum eo quod curatur similiter eius

Et quando egritudo nondum facta est sed est preparata ut fiat tunc etiam in corpore

Nunc oportet ut tollatur et prohibeatur
Hoc est illud corpus quod fieri iam incipit egritudinem et exemplum eius ex dispositionibus corporis est lassitudo facta ex sensibus nam sunt signa corporis preparati ut veniat ad egritudinem. s. corpus preparatur est ut fiat cum ea egritudo a causa efficiente lassitudinem et tunc illud oportet ut auferatur hec causa et ut prohibeatur in ea egritudo fieri cum exercitio iterato sicut dicitur in regimine sanitatis vel cum medicina solutiva aut cum quietate prolongata aut cum abstinencia a cibo aut cum flebotomia vene

Egritudo autem que fit in dispositione in qua fit ex eis quoddam factum complementum et oportet ut intendatur ad sanitatem eius et ex ea est aliquod quod preparatum est ad hoc ut fiat et oportet ut abscindatur et prohibeatur fieri

Hoc est corpus cuius complexio mala in dispositione in qua fit et cetera quod docet quod complexio mala que est in dispositione que fit est composita ex egritudine que iam est impleta et illa que est preparata ut fiat et tunc illud est curatio partis eius prime que iam completa est ex capitulo curationum egritudinum et curatio partis secunde eius que nondum ad hoc est ex capitulo preservationis cum defensione et exemplum in illo est febris effimera opilativa nam in corpore in hac febre etiam egritudo est quedam et completa est et est febris effimera et est preparatum cum ea egritudo alia sicut febris putrida et possibile est ut sit illud in egritudine una sicut est apostema calidum quod generatur in quibusdam membris corporis enim per ipsum est preparatum ut accidat caliditas ad cor et effluat ex ipso ad corpus et generetur ex aposte febris

Et abscisio eius quod preparatum fieri et prohibitio eius ad hoc ut fiat

per ablationem cause ex qua est ei adventus
Sic aperiantur opilationes et prohibeatur putredo aut prohibeatur accessio caliditatis ad cor

Et sanatio egritudinis que iam facta est et completa fit per mutationem

Non vero existente futura vero existente dispositione que est sanitas corporis oportet prohibere fieri

Cuius vero que ad fit iam quod factum sanare futurum vero prohibere fieri

Prohibebitur igitur dispositio in qua natura sit ablata. Nominatur autem hec dispositio causa precedens.

Facta vero egritudo iam causabitur dispositio nec aliquid principaliter quia sunt membra operatio leditur soluta quia nos ipsius dicimus esse egritudinis causam quidem

contrariae complexionis dispositionis a qua
propter fit nocumentum operationis
et illa dispositio est preter egri
tudinem — — — —
Iste sermo est diminutus una
littera vel duabus. et significat de
minutionem eius illud quod dogma
nos. G. de curatione egritudinis fit
aut cum duabus aut cum tribus
aut cum una. et una quidem earum
est permutatio cause antecedentis et
destructio sicut evacuatio humoris
et secunda est mutatio cause con
iuncte. et destructio eius sicut destru
ctio putredinis et tertia est mutatio
complexionis. sicut infrigidatio vel humi
ditatio eius in dispositione febris. que
quidem est calida et sicca. et nocumen
tum operationis fit ab egritudine
sine medio. sicut nocet febris cali
ditatis innate operationibus nature
absque medio et fit a causa egritu
dinis mediante egritudine. dis
positio igitur a qua accidit nocumentum
egritudinis est duobus modis. unus
eorum est absque medio. et est egri
tudo. et alter est per medium et est
causa egritudinis. et G. posuit
dispositionem que fit permutatione
eius in hoc sermone aliam ab egri
tudine sequentem. ergo quod voluit
causam egritudinis. non est ergo hec dis
positio ipsa a qua fecit propter no

— accidit dispositio a qua propter fit nocumentum operationis

cumentum operationis et item ut
addatur in sermone G. littera illa una
aut littere due. et dimidiatur dis
positio a qua propter accidit nocumen
tum operationis. et licet quod illa
dispositio accidit a scriptore — dimisit ea

Et medicationis que fit sanatio inten
tio prima communis est contrarietas rei ad con
solutionem aut expulsionem mente
dicitur. et omnes cause facientes sani
tatem sunt huius generis — —
Iste canon est generalis in curatione
egritudinum et ypocras eunti
at de eo sic quecumque egritudinum
est ex repletione. sanatio eius est per
evacuationem et quecumque ex eva
cuatione sanatio eius per expulsionem replete
et sanatio aliarum egritudinum per contrarietatem fit —
Intentiones non particulares sunt
inveniuntur ex contrarietate egritudinum —
Appropriatur canon iste generalis secundum varios modos parti
cularium egritudinum et fit compar
maria. G. in . G. exemplificat il
lud et dicit —
Contraria igitur egritudinum calide
est cum infrigidationis et contraria e
gritudini frigide cum calefacientis

— contraria igitur egritudinum ex calore est cum infrigidantis et contraria
egritudinum frigidarum est cum calefacientis

Curatio vero unum quod modo habet et magis omnium
intentionum. secundum quod ei solutio est contrarium. hec est generalis sed omnes
perficientes salutem eius.
Secundum vero partem et singularis causis contrarius.
Tale igitur dispositionum fit cum contraria est. fit vero
causa et sic in aliis proportionalis.

dominus sit q[uo]d ipse velit per causas egritudinum et causas medicationis et

Et similiter est dispositio in aliis egritudinibus. Multe causarum egritudinum autem et causis precedentes et continuas et cause curationis harum causarum sunt permutatio earum aut per evacuationem antecedentium. aut permutationem coniunctarum et collarum ut velit causas medicationis. nam cause curationis egritudinis calide sunt que sunt ex illis que sunt sex infrigidantes. sicut aer et cibus et potus et medicine infrigidantes. et quies et tranquillitas. et patiencia vite. et sompnus et cause curationis egritudinis frigide sunt que sunt ex generibus sex calefacientes et sompnus et vigilie et accidencia anime. et vincimus duarum expositionum est sinus modus. et necessarium et rectius est agitare duas expositiones simul quedam earum sunt contrarie quibusdam et G. dicit eam in canone medicationis et dicit.

Quod est quod tamen sit de egrediens a natura mensurale. et de quod est naturale sit equale necesse est ut res egrediens ab equalitate non redeat ad equalitatem nisi per rem aliam egredientem ab equalitate contrariam ei.

Hec est definitio canonis generalis in medicatione per contraria. et iam consimilem est ex ea quod oportet ut sit earum unde

cationis longitudo ab equalitate sicut longitudo egritudinum ab equalitate equaliter et fit unaqueque earum contrariarum declivis ad contrarium cuius exemplum est egritudo frigida et longitudo ab equalitate per gradus tres oportet gradum ut sit causa sanans calida et longitudo eius ab equalitate gradus tres.

Et manifestum est quia non oportet ut estimatur aliquid quod calefaciat aut infrigidet vel faciat aliquid aliud ex eis que filia ex illis ex operationibus ut cum virtute sua non aliquid quod estimatur in eo quod apparet de eo sic quod est ita et significo per sermonem meum quod res operatur sua virtute ut non faciat illam operationem de quadam quod efficit per eum certitudine et virtute et significo per sermonem meum quod estimatur quod efficit illud de quo dicitur quia facit ut illud quod in manifesto sentitur de eo vi

Sicut immoderatum omne preter naturam moderatum non secundum naturam. necesse est omne immoderatum quod sit moderato secundum contrarium ad moderatum duci.

Manifestum non quod secundum virtutem non secundum apparationem calefaciens et constringens et quoque alia hic accipiendum est. Dico autem secundum virtutem essencialiter et qualiter et necesse est quod dicitur. Secundum apparitionem non quod secundum simplicitatem sensum hic esse vocatur essencialiter non ut eius hic. Communiter non oportet omnino scire quod ea in negotio de simplicibus farmaciis dictum est.

de eo videatur quod faciat eam vir-
tute illam operationem. et non est
cum virtute [vitate] sua quod putatur
de eo et iam narravi in libro meo
de virtutibus medicinarum simplicium

Hic ergo ut experiantur iste res et sciatur
hec castigatio est iuvativa valde in
capitulo ciborum et medicinarum quod
est quia sunt multi et omnium eorum est ve-
hementis cooperture propter illud quod
cadit de falsitate et permutatione ho-
minum et assimulatione utuntur ex eis ali-
quis eo quod non sit et cuius virtu-
tem non sit expertus possibile est ut
sit contrarium et perveniat ad nocumentum
infirmi. quare et hesitat medicus
et non scit causam attinentem nocumen-
tum et contingit in medicinis etiam ut
appetit eas operatio alicuius per accidens
et estimetur quod operatio eius est
per essentiam sicut calefactio aque frigide pri-
mis hora qua ponitur super corpus
G. ergo castigat te in hoc sermone
ut non gratulis per aliquam operationem
inventam ciborum et medicinarum
donec scias illam et experiaris et
ex ea scias suam virtutem et certitudi-
nem operationum eius essentialium et ve-
ritatis eius operatione accidentali. et non
gratulis cum eis quoniam sunt multe plante
quarum species multe et similes in via. et
diversificantur ista propter aerem et loca ge-
nerationis eorum. et similiter est dispositio in aliis
necesse est ergo medico ut experiatur
id quod invenit de illis rebus cum ratio-
ne et sciat certitudinem eius experimen-
to. et sic contentus in eo in quo me-
dicatur illud cum experientiam continu-
avit per semetipsum et sciat certitudinem
eius et virtutem et non finiat vi-
tam suam in inquisitione etiam earum parti-
cularia. n. eorum sunt infinita. et
propter hoc exposuit G. in libro de simplicibus
medicinis canones quibus sciat illud
quod tunc sit presens ex eo quo indiget
ex medicinis et sit contemptus eius et
prohiciat reliqua

Et ergo ut [illegible] in inventione causarum fa-
cientium sanitatem cum destructione egritu-
dinis que iam facta est et completa una cum
quod sic dicta sunt rem que estimatur
quia est secundum dispositionem suam quod narravi-
mus. et inter rem que est in virtu-
te sua secundum quod narratur

Inventio causarum facientium sanitatem
cum destructione egritudinis est
inventio ciborum et medicinarum est
duabus viis. una earum est enuntiatio in
quibus confidendum est in eis. sicut illud quod
est in libro Diascoridis. et in libro G.
et in [illegible] et in [illegible] rotatibus postremis
libris sive in medicinis simplicibus.

[illegible]

a Ad intentionem nostram habitum est. quorum quod est
ad iam factam egritudinem sunt salubres. illa ratione
[illegible] est quod [illegible] est ad [illegible] determinatur ab eo
quod est [illegible]. [illegible]

[Marginal notes, left margin:]
putatur [illegible] [illegible] consistere [illegible] [illegible]
accidens
infirmis [illegible]
[illegible]
et scias [illegible] operationem

et possibile est ut cadat dubita
tio in istis propter antiquitatem tempo
ris in quo accidit ut experimentur
iste medicine et cadant nomina
quarundam earum propter illud quo fal
sificantur. Et oblivionem hominum
in istis ex eis et altera est experien
cia earum visibilis. et est ut scias
per rememorationem virtutes earum et pro
bes illud experimento certificatur
virtus tibi rei in eis et via qua ex
perimentur est illud quod precepit tibi
Gal. in hoc sermone. et iam docuit
in libro suo de medicinis simplicibus
et quintus tractatus primi eius et
fecit te scire quantitatem compositionis ea
rum in medicinis compositis. et sunt
viii tractatus. vii nominatur in
cathagenis. et x. nominantur me
dicine composite secundum membra pacien
cia et duo tractatus in confectionibus
et facit cadere. G. in hac casti
gatione a gratulatione de medicinis
quibus estimantur esse virtutes
tales et non sunt in eis ille immo
possibile est ut insint eis virtutes
contrarie ei quod estimatur in eis et
ista estimatio accidit aut propter ea que re
cedunt evacuationem forme in eis.
aut propter virtutes accidentales que
accidunt eis quando fiunt estimari
diversum ab eo quod inest naturaliter
et videtur inde non curretur cum
medicina. nec detur alicui donec
precedat eius cognitio cum experien
cia quando videatur ei ut recipia
tur castigatio ypocratis. que est

ita quod oportet ut detur medicina ad hoc
ut conferat. si autem non confert. tunc non
oportet ut noceat. G. autem dicit quod
oportet ut certificeris in medicina quod non
noceat aliquo modo et inquiras
post hanc certificationem ut sit in
vaccina et propter hoc non recipit sermo
nem eorum qui precesserunt in medici
nis donec probavit eas. et scripsit
illud. et extenuavit multa ex eis in libro
suo exemplificavit illud capitulis qui
bus experimentur et fecit virtutem
rei in unaquaque earum. et operatus est cum
eis cum sit possibile ut permutentur no
mina eorum. et simulatur loco unius earum
alia. et manifestum est quod sufficit
perfectius in arte medicine. famosius
in eis in regione sua. et permittit experientiam
eorum et experitur meliorem
ex eis. deinde facit curationem in
firmorum cum eo quod elegit et si presen
tiat aliquem hominum ex eis medici
na cuius experienciam precessit ei incipit
cum experiencia sua si non est ei excusa
tio ex ipsa deinde curat cum ea et non
est necessaria nisi quando estimat in ea
quia est medicina nobilis antecedens
in suis operationibus ex medicinis quibus
sunt virtutes conservantes vir
tutes membrorum exteriorum et interiorum
gignuntur ex eis sicut medicine. spe
cifice. aromatice. proprie quibus
ex eis est virtus pura a virtuti
bus malis fraudulentis sicut virtus
venenorum. et que etiam ex eis sunt
velocioris validitatis in operatione sua
sunt in aliquis ultime
Magis

Et verum in inventione aliarum facientium sanitatem in corpore est egritudo est in dispositione in qua fit est indigens enim in quo dixi via qua extrahuntur cause egritudinum.

In preterito causarum facientium sanitatem in corpore cum egritudo est in dispositione qua fit est indigens duabus viis quarum una est via qua curatur egritudo donec sanatur [illegible] via medicatur illud quod accidit de egritudine in corpore et secunda est via qua destruuntur cause facientes egritudinem et manifestum quod necessarium est in hac via scientia causarum facientium egritudines donec cancantur et destruantur aut cum medicina solutiva aut cum medicina provocativa aut exercitio et frigiditate aut cum ieiunio aut cum flebotomia [illegible]

Et nos exemplificamus tibi in illo ut intelligas illud. pone ergo quod humores putrefiunt et generatur febris ex eis. dico ergo quod convenit tibi ut significes ex illo quod necesse est tibi ut facias alterationem et evacuationem alterationem quidem ut facias ita cessare putredinem [illegible] que fuit ante putrefactionem sit remanens in corpore evacuationem vero qua evacuas eorum illarum que fuit ante putre[illegible]

humorum qui mortificat et factione non expirat putrefit et quia putrefit et inflammatur in eo caliditas extranea ex febris generatur et febris est malicia complexionis calide et sicce. Iam ergo patet per illud quod diximus in [illegible] non enim est dicta in illo et quod est ita tunc indiget tribus intentionibus quarum dicit G. et tacet de tertia propter declinationem eius et quod sermo eius est in hoc sermone sanitatis duarum autem quarum diximus tertia est mutatio humoris donec [illegible] putrefactio quiescat. et ita mutatio est dare illud quod adiuvat naturam super digestionem. et ideo medicinis digerentibus digestio enim non est aliud nisi ut dominetur natura et vincat humores malum quorum sit et altera est evacuatio humoris putridi et extractio eius a corpore totaliter. tertia autem de qua tacuit G. est curatio ipsius febris. [illegible] in corpore est malicia complexionis calide et sicce indiget eo quod

Quorum vero cause ad eam quod ad hoc fit. ipsum eadem consideratione utendum et ad huius quod inveniuntur egritudinum cause.

Verum si ita contingat in humoribus putrefactis accidi febrem. dementiatio in talibus est alteratio et evacuatio. alteratio quidem ut cessare faciat putredinem illam manente evacuatio tota vero a corpore educat illum.

infrigidat et humectat. et plurimum quod infrigidat et humectat prohibet digestionem propter quod in materiis calidis et siccis .i. colera ac

Permutationis. Cap(itulum) sola-

[E]t species curationis quam narram(us) est digestio. cum [illegible] ex [illegible] et sensum ex quibus est possibile ut sit digestio [illegible] sciam [illegible] cienciu(m) sanitatem ex hoc modo.

[Q]uia quod quando apud nos est scientia causarum digerentium unumquodque chimorum prohibemus putrefactionem et non generatur ex ea febris causarum digerenciu(m). alie sunt cibi et potus alie sunt medicine. alie sunt ex [illegible] cibi quidem et potus quicumque sunt ex eis [illegible] generatur chimus laudabilis. et quantitates harum sunt [illegible] quales sunt medicine non [illegible] sunt sicut [illegible] et species. et cinamomum et piper album et zinziber. et macer piper. exercitium est autem sicut [illegible] calidus et motus [illegible] et balneatio et sermone absoluto. si humor est grossus indiget eo quod infrigidat ipsum et si est frigidus indiget eo quod calefaciat ipsum quod non est quia intentio nostra est ut preparetur humor ut possibile sit quod maturetur ipsum et dominetur [illegible]

Cap(itulum) [illegible]

[E]vacuatio autem [illegible] flebotomia venarum per clistere et per [illegible] nam et per resolutionem ex cute. et per attractionem ad [illegible] loci et prominentia etiam ad loca propinqua et ingrediuntur in hoc genere provocatio [illegible] menstruorum et emoroidarum et venarum que sunt in ano apertio. et in vulva. et mondificatio per nares. et per palatum.

[P]ostquam narravimus curam digestionis incipit narrare curam evacuationis [illegible] humoris chimus enim non putrefit donec prohibetur expiratio. et non prohibetur ei expiratio eius donec multiplicetur et non tolerat eum virtus et cessat a regimine eius. et quando cessat ab eius regimine tunc putrefit et curatio quod multitudinis est per evacuationem. [illegible] chimus est cum quo adduntur [illegible] donec impleantur vene et [illegible] tunc curatio eius est per flebotomiam. quod si non est possibile propter etatem et horam [illegible] tunc per ventosas. et quando sunt plus ventose [illegible] tunc est utilissimum magis et [illegible] est qui solus tantum addicitur [illegible] ut evacuetur per medicinam [illegible] aut ex [illegible] provocatione [illegible] aut per resolutionem ex cute a(d)

[E]t dictum quod species alterationis digestio est [illegible] facere sciatur [illegible] ita salubrium [illegible].

[E]vacuationes vero per flebotomiam et purgationes et clistere et provocationes [illegible] cute [illegible] vero [illegible] ad alia [illegible] menstrua movere et emorroydas aperire et provocare et [illegible] purgare.

attractionem cum ad loca g(e)n(er)ationis et re
siduum sermonis est intellectum sive
manifestum est et apparet eius in eo
usus medicinarum solutivarum · nas · n · quando eu
narcoticum chimum qui remanet in
eo expirat quando virtus tollat illud
totum · proptera docet eo cavendum
ab evacuatione humoris ante digesti
onem humoris illius ubi fit furiosus
et · G · dicit quod illud est propter duos
modos quorum unus est debilitas vir
tutis et cessatio eius a regimine c(orporis)
quod videtur in hac dispositione medici
na laxativa non sequitur nocumen
tum eius quare addimus calliditatem
febris et non accidit illud quando digeritur
humor natura · n · potest super ipsum et
regit medicinam solutivam · et ex
trahit humorem malum totum quando
ergo vis evacuare chimum in princi
pio egritudinis ut alleviatur residu
um eius super naturam et fiat eius
digestio · facilis tunc convenit tibi ut
utaris medicinis et cum est nature
et minuatur per illud materia egritu
dinis et propter illud minuitur ex humo
re per flebotomiam venarum et pellicule
leve quod extrahitur superfluitates
et provocationem urine · et per resoluto
nem ex cute · et frigiditate et medi
cinis resolutivis et quando vides humorem
declinem ad membrum nobile trahe ipsum
sive ab eo aut permuta eum ex ipso ad
aliud et secundum hunc modum fac
in unoquoque corpore que nominant
· G · Ximpeu non cognovit tibi ut eva
cues eum attractione forti in flobotomia
a sola · propria natura evacuat evacuatio
ne forti ex venis · et manifestum
est quod usus flebotomie est naturalis
quando eum egritudinis est inter venas
· s · ut sit in corpore dispositio que nomina
tur repletio · et etas et virtus et
hora adiuvant · o ypocras quod ideo
dedit signum certum in evacuatione
et est ut inveniat infirmus et levi
tatem aut sit tollat eam cum facilitate
et item evacuatio per mundificatione ve
narum per emunctionem et stimulationem
et per palatium sit perscreatum · et
per gargarismum et per collutionem oris · cum
ergo digeritur humor evacua eum cum
dictis fortibus — — —

Et quando nos extrahimus in hoc ca
pitulo etiam species quibus fit eva
cuatio · deinde utrum eius in hora qua
convenit et cum quantitate que necessaria
est et via usus ad rectitudinem
iam tunc extrahimus causas sanitatis
in hoc capitulo — — —

Oportet nos in hoc sermone quod necessarie
necesse sunt in evacuatione malorum hu
morum · inter quas una earum est species
medicinarum quibus evacuantur illi humo
res · n · ut relegatur ex eis illud
quod convenit et secunda est hora
in qua oportet ut dentur medicine aut in
qua evacuetur corpus sicut ut eva
cuatur in omnis temporis proximum
tempus et non evacuet aut

Sciendum quod hic materias et vir
tutes quantitate et qualitate et quantitate
et modo usus oblationis evacuatio
fit.

a post digestionem

ms cum rebus lenibus aut post digestionem (marg.: + liquida)
cum rebus fortibus. et tercia est quod tu scias
quod cum ex humore evacuare et tercia
est per vias evacuationis. hec enim
pars fit diversa. quoniam si humor est decli
vis ad ventrem tunc convenit ut sit
evacuatio eius per vomitum. et si est decli
vis ad intestina tunc oportet ut eius
evacuatio fiat per clistere aut per illud
quod facit fluxum in egritudine et (marg.: vel laxativa)
egritudinem continuat ipsam. et si est declivis ad parte
epatis. aut renum tunc oportet ut fiat
eius evacuatio per provocationem urine
et si est declivis ad cutem tunc per re
solutionem et si est declivis ad pectus
tunc per illud quod facit sputum fa
cile. et si est declivis ad caput nunc
per nares et palatum et si est in
venis tunc per flebotomiam et secun
dum hanc similitudinem in reliquis. cum
ergo compleveris has conditiones quod iam ex (marg.: primum)
traxisti causas sanitatis in capitu
lo evacuationis. et quando tu facis opera
tionem cum est illud quod mutat pu
tredinem et adiuvat sic digestio
nem. complexionis tunc quibus prohibetur si fe
bris sequitur putredinem humoris — —

Et iam locuti sumus in inventione
omnium harum causarum in libro de regimi
ne sanitatis. et secundum hanc similitudi
nem inveniuntur cause sanitatis in
rebus que sunt alie in complexione. — —

Significatur quod destruitur virtus
speciei malicie complexionis trium quarum (marg.: + species)
una est complexio frigida. et secunda est comple
xio humida et tercia complexio sicca per destruc
tionem caloris facientium eas sicut des
truitur malicia complexionis calide et
est febris putrida per destructionem
cause eius et est putredo —

Et intendimus in eis unam intentio
nem communem et est ut auferamus cau (marg.: species tamen et)
sam remanentem ad egritudinem que
facta est ab ea. — — — —
Causa vero in omni egritudine est ista. et est si est
sic causa eius remanens intenditur
in primis ad auferendam causam eius
deinde redeamus ad illud quod impres
sit ea cum ex egritudine et aufer
tur. et secundum si non est causa eius rema
nens in corpore intenditur ad egri (marg.: in)
tudinem ipsam. et aufert ipsam. et
hoc quidem non est proprie nisi in egritu
dinibus que sunt primitive tantum —

Complexionis autem oportet male compositionis est
ex rebus simplicibus et significa
tur causam facientes sanitatem et
ut sit intentio ad quod intenditur
in hoc capitulo etiam ut ponas

Secundum hanc partem artis invenimus salu
tis et scripta est omnium inventio in decur
rentico negotio. secundum eundem non mo
dum et salvum quod tibi discripsimus.

Verum omne hunc preceptis efficientem unaquaque earum cum oportet ab
lemande prius. deinde sic venire ad eam dissolutam quod facta est ex illa egritudine salu
brium causarum inventionem facturos.
Secundum compositas non dictas vias ex simplicibus compositionis ostenditur salubrium
precepta et hec nobis terminatis proportionale magnitudini disc
sic ad illam convenientem medicamentum invenire.

complexionem rei cuius quantitatem intenditur
sanitas secundum convenientem complexionis ma
le quam curas cum est
Complexio mala simplex est una in
calida frigida humida et sicca et com
plexio mala est una in calida sicca
calida humida frigida humida frigi
da sicca. Cum ergo accidit aliqua egri
tudine malicie complexionis considera
si est simplex et est in dispositio
ne ut fiat cura eius per destructio
nem cause facientis eam secundum quod
intellexisti ab ea et si iam fecit
est et destructa est ea eius cura ipsa
per contrarium ipsius et si est composita sicut
res ex quibus est composita illud
quod facias in ea aut destructione
cause facientis eam quando presens est
aut resistenciam egritudinis ipsius
cum eo quod est ei contrarium. Calida ergo sic
ut curatur per frigidum humidum
et secundum hanc similitudinem est in re
liquis similarium et ponatur quantitas
tas contrarii eius equalis quantitati eius
et cum declinat illud complexio et dicatur
Exemplum autem est illius ut ponatur quod
aliquod membrum mutatum a com
plexione sua naturali et declinat
ad caliditatem decem gradibus
et ad siccitatem septem gradibus

ergo quod ut sit in eius cura sanatur
hoc membrum ex frigore decem gra
dus in ea ex humiditate septem
Mercurium hoc quare gradibus
dixit. G. decem gradus et septem
gradus. cum gradus omnes sint .iiii. secundum
quod ipse posuit eos in libro de sim
plicibus medicinis. Homo vero quoniam
sunt due responsiones una earum est
quod hoc exemplum non est verum et
altera est quod unusquisque gradus .iiii.
dividitur in .3. mansiones primam
et secundam et terciam sunt ergo .x. gra
dus duodecim mansiones ergo gra
dus erunt .x. gradus volens man
sionem primam gradus .iii. et .x.
gradus volens mansionem primam
gradus tercii
Et si medicus occurrit ipsi mem
bro in quo est egritudo cum
eo ut sit cum ea ex frigore et
humiditate per quantitatem que sigrum
faciat ipsa egritudo
Egritudo in hoc sermone est
malicia complexionis calide sicce
Et si membrum in quo est egri
tudo est longinquum similiter sicut

Verumtamen si ita accidat. scilicet dicere quod non sit
secundum calidius excedat aliis ab eo quod secundum naturam. sep
tem vero secundum sicci. oportet esse salubrem cum in
talibus dispositionibus. scilicet dicere quod decem vices
septem vero humorem

Si igitur ipsum premisso praticati ad ducas illi medicam
tum in tantum sic frustra et huius magis manifestatio precedentis
Inpositio vero posita quod patitur pars. considerantur ex
hi effective salubres ut non contingat ex solu
[illegible] viam.

in profundo tunc oportet ut ingeniemur in hoc ut sit cum eius sanitate ipsum sicut fuerit virtutis alicuius quod fiat secundum quantitas ne debilitetur virtus eius in via antequam perveniat ad membrum in quo est.

Vult ut consideret quantitatem egritudinis. Egritudinis membrum sit infirmum et estimes quantitatem que necessaria est ut addatur in virtute eius medicine donec perveniat ad membrum et remaneat in ea virtus equalis virtuti egritudinis quod est quia medicine virtus minuitur et debilitatur in via et propter illud est necesse ut addatur in virtute eius per quantitatem eius quod minuitur ex ea in via.

minuitur

Et si membrum est longinquum indiget ut sit cum sanans ipsum calidior equali tunc non oportet ut sit caliditas eius cum quantitate qua indiget egritudo eius sed oportet ut additur in virtute eius secundum illud quod est necessarium est ex additione in ea propter locum longitudinis loci.

Egritudo in hoc sermone membri est frigida et ponamus quod est in renibus et quia est frigida in secundo gradu et medicina que bibitur pervenit ad renes postquam transit per os deinde per ysophagum postea per ventriculum deinde per intestinum ieiunum et per venas [vel vias] capillares que nominantur miseraice et per epar et per venam concavam. nam quia caliditas eius minuitur in hac via duobus gradibus oportet ergo ut sit caliditas eius [intensa] iiii gradibus.

Et si indiget membrum ut sit cum frigidior sanans ipsum equali eius ut sit [prius oportet considerare ad si] frigidior per illam quantitatem tamen sed oportet ut consideretur in primis in substantia eius. Nam si est grossa non est possibile ut submergatur in profundo usque ad spatium multum [prolongatum]. Semper tamen multociens efficit quantum illius per hoc quod contingit superficiem corporis. Si autem est subtilis tunc possibile est ut submergatur. et

Si vero calidus est oportet medicando non tantum solum sit calidius quanto indiget passio sed similiter apparere propter proveniens necessario ad veniens.

Si vero frigida non simpliciter oportet tantum facere id est frigidius sed magis considerare plus. Dicit panchimes est non pervenit usque ad profundum multum. Contrarium vero aliquis oportet spissa s. reddendo sufficiens. Si vero leptomeres sit, potest pervenire usque ad profundum plurimum.

perveniat ad fundum usque ad spa-
cium longinquum.

Postquam docuit quod in medicina calida oportet ut addatur ex caliditate per quantitatem quod perveniat ad membrum et remaneat quod sit equale frigiditati eius et in medicinis frigidis non est possibile illud. timet dedit in medicinis frigidis hic canonem et est ut consideres in illo corpore. illa in grossa non penetrant sed submergitur. si multociens inspissat in primis membris quibus occurrit et coartat caliditatem intus quare duplatur in egritudine et additur in quantitate eius sit ergo postquam fuit medicina cum egritudinis illa vero subtilis possibile est ut submergatur et veniat ad profundum usque ad spacium longinquum cum ex ut sit in epate egritudo et ex malicia complexionis calide [illegible] oportet ut emplastret corpus emplastro infrigidante quod si illa medicina cum qua fit emplastrum fuit grossa inspissat cutem et coartat caliditatem intus quare inflamatur cum hoc emplastro. si autem illa medicina est subtilis possibile est ut submergatur et penetret in lateris usquequo perveniat virtus eius ad epar et resistat egritudini eius et oportet ut addatur in frigore eius et subtilitate ipsius tamen quod non debilitetur virtus eius in via.

Et secundum hanc similitudinem oportet ut

Ita vero et in lenientibus et desiccantibus studiis et [illegible] res leptomeres sive considerandum est

considerés in membris humectantibus et desiccantibus in grossitudine sive eius et subtilitate eius.

Per hoc exemplum intelligit canonem medicinarum calefacientium et canonem medicinarum infrigidantium. sed considera que eius est ut submergatur et penetret et eligatur alia que non submergitur et non penetrat mensuram [illegible] eius sim quod perveniat ad membrum infirmum et cum ea virtus resistat egritudini et in hac mensuratione est necesse ut experiaris medicinas et scias per ratiocinationem et experimentum quantitates virtutum eius et quantitates grossitudinis sive eius et subtilitatis eius.

Et secundum hanc similitudinem significatur a loco membri causa ad hanc sanitatem.

Dixit quod loca membri significant quantitatem medicine cum qua occurrat egritudini eius aut semitam medicine qua bibitur aut sim semitam caput purgii aut clisteris aut siringe.

Ex forma autem et comitate eius ad illud quod sequitur [illegible] aut

Exponere quod pacientis loca manifestatio in [illegible] salubre ut dictum est nunc.

Ex plasmatione vero exponere quam [illegible] sensibiles hic [illegible] ad [illegible] aut nullum hic [illegible] ad [illegible] [illegible] quod [illegible] ad [illegible] [illegible] vero [illegible] non [illegible]

est ei meatus sensibilis aptus ad membra alia. aut non est ei meatus quod est quia si in membro est meatus in quo currunt superfluitates eius ad membra que sunt nobiliora eo prohibentur illas superfluitates currere ad illa membra et quando in membro sunt meatus in quibus superfluitates currunt superfluitates que sunt viliora eo stimulantur illas superfluitates ut currant ad illa membra —

Iste est canon alius sumptus in medicatione ex forma membrorum et communitate eorum est pars exponit Gal. et dimisit partem eius. illud autem quod de eo explanat est quod si in membro est meatus ad quedam membra communicantia ei consideravimus tunc si membrum ad quod est aptum est nobilius prohibentur tunc superfluitates currere ad ipsum et si est vilius stimulamus eas ut currant ad ipsum quod autem dimisit explanare est quod si est ei meatus aptus in quo per venit medicina ad ipsum ingeniamur in hoc ut perveniat medicina in illo meatu ad membrum sicut facimus in cerebro cum caputpurgio et in ventre cum potu. et in vesica cum siringia. et in testinis cum clistere —

Et manifestum est quod medicatio per evacuationem non est nisi per evacuationem causarum facientium complexionem malam. ipsa vero mala complexio non medicatur nisi per mutationem —

Hoc est complexio eius quod precessit in curatione malicie complexionis. malicia complexionis quando est cum materia que est causa eius. et intendimus ad evacuationem materie illi facientis complexionem malam. et quando est malicia complexionis sine materia. et intendimus ad hoc ut permutemus eam cum eo quod est ei contrarium hoc est ultimum quod dedit ex canonibus in curatione secundum genus egritudinum et est genus non mutatium malicia complexionis —

Continuitas autem quando dirumpitur et invento in medicatione est communitas. et non est possibile ut sit illud in membris officialibus. id est membris vero

Manifestum vero quod facientium causarum discrasiam per evacuationem est curatio. ipsarum enim discrasiarum alteratio sanatio est.

Soluti vero continuitate contrarium quod in iuncto unitio est in organicis vero partibus impossibile est. In omoiomeris vero non omnino impossibile sed secundum totum possibile ut in carnosis conglutinatio sanatio est.

similium partium non est possibile

semper hoc in quibusdam eorum est ex[...]

quia in membris carnosis sanatio h[...]

[...]ectitudinis est conglutinatio ~
Non est possibile ut continuetur
illud quod dirrumpitur ex membris
officialibus nisi quando ipsa sunt composita
ex membris similium partium. dissimi
litur ergo in eis membra dissimilarium
membrorum quorum unumquodque indiget me
dicinis que sunt alie a medicinis
quibus indiget aliud. et multa mem
brorum istorum similium partium impossi
bile consolidari. et sicut illa quo
rum generatio est ex spermate sicut
os et nervus. Sed tamen possibile est
ut germinantur per rem aliam que
germinat quasdam partes eorum quibus
dam sicut est aldebulsiduth. membra
autem carnosa possibile est ut
continuentur quoniam generatio eorum
est ex sanguine. et sanguis super
fluus est remanens ex sanguine
et exurgit hic quoniam que est gene
sit quod nulle ex plantis quando exti
rpatur abscinditur ex eis membrum
nascitur loco eius nisi caude s
pentis et stellionis in homine
vero quod perfectum est ex aliis non
est possibile illud. perscrutatio autem
de hac questione est philosophica
et non est lucrum in perscrutatione
de ea in medicine operatione non in a
liquo curationis instrumento nec in ali
[...]

quod re conservationis sanitatis et non aliud
habemus responsionem de ea ut non
desideret aliquis sciam illud. Dico ergo
plante quod materia sit eius precipue
eius et inventa est et radices eius
ex ea emanant semper continuentur
quod autem in membris nascitur mem
brum illud est propter duas res. una
earum est quod illa membra sunt superflu
a quibus natura fecit ea bona sicut
caude et hec superfluitas est ex superflu
itate nutrimenti eorum. non ex ma
teria morborum eius radicalium sim
ilium nomine eius sicut quod currit
dispositio in pennis et in pilis et cornibus
et unguibus quoniam generatio eorum est
secundum viam accidentis sicut dixit G.
in hoc libro. et quedam eorum generan
tur ex superfluitatibus que aggregantur
in corpore eius et igniuntur et exsiccari
eis caliditas temperata et ... a cali
ditate corporis et generatur ex eis in
membris loco membrorum que ceciderunt sicut
accidit ut nascantur dentes sem
per qui sunt in fine et generantur
pili eorum ex membris hominis et aliorum
complexionum quorum generatio est ex
spermate. et quando illa disrumpuntur non
est possibilis eorum reditus post sicci
tatem eorum. propterea quod sperma ex quo
generata sunt finitum est totum in
eis et non remansit ex eo aliquid. et
ex eis sunt quorum generatio est ex san
guine. cum ergo illa disrumpuntur
possibilis est eorum reditus propter inve
ntionem materie ex qua generantur
redditur autem dentium infantis in na
[...]

cõpim

tinuitate p[ost] casum ear[um] est quia mi ex q[ui]b[us] generantur dentes est s[ic] fluida debilis. generantur g[ratia] ex ea[m] primis dentes debiles cum g[ratia] confortatur natura impendit eos et expellit eos. et facit nasci alios qui s[unt] meliores eis —

Et non est d[iffere]ntia in[ter] h[oc] ut dicã cõglutinatõne aut consolidatõnem —

Scil[icet] ista duo sunt nõia sinonima significancia continuatõez eius quod disruptum ẽ —

Et ante consolidatõnem q[uan]n multum magnũ est. est aggratõ partium que disrupte sunt. et h[oc] ẽ ex genere

ad restaurationis
evacuatõnis forme —

Scil[icet] antequam consolidetur membrũ cicatrizatum indiget multũ q[uando] est magnũ ut aggregentur partes eius disrupte in primis et equantur s[ecundu]m figuram suam p[ri]mam. et h[oc] est intrans in capitulo restaurationis figure membra et est ex genere curatõnũ egritudinũ forme —

Et ut firment ille partes s[ecundu]m aggatõnem indigent ligamẽto q[uo]d cõstringat partes disruptas. et plumellis duplatis quorum figura et s[unt]

exigunt illud et fuit — sicut
Ligamento quod cõiunctũ est ut cõs[er]vat et figuram ear[um] s[ecundu]m illud s[ecundu]m quod aggregate sunt et plumellis quod duplatis ut sit possibile ligamento cõservare partes q[ua]s aggregatas s[er]vavit. et non ut retineant partes ad cõiunctionem —

Et natura quidem que conglutinat partes que sunt disrupte et reducit eas ad illud s[ecundu]m quod fuit ex continuatõne. operatõ aut[em] q[ua]m efficit medicus. alia est sicut dixi ut aggregentur partes que disrupte sunt. et comprehendat eas adinvicem. et alia que conservet ea s[ecundu]m aggatõnem ear[um]. et t[er]tia ẽ ut caveat ne aliquis cadat inter labia vulneris aliquid. et q[ua]rta ẽ ut cõservet illum m[em]b[rum] s[ecundu]m sanitatem suam —

Nam p[ro]p[ter] naturam hic virtutẽ regentem corpus et ars medicine non recipit in operatõnib[us] suis nisi hanc virtutem. et sint medico ita quod p[re]paret ei materias et m[edicin]as causas quib[us] efficiat operatõnes suas

Non differt ũo si consolidutionis nõies. Precedens aut[em] ea q[ua]n magnũ fuit magnitudinis. adductõ distantium p[ar]ticularium ex plasmatõis extus genere. Ut ũo ea fiat p[er]manens: sup[er] ligatõ cõducens distantia & suture utiles s[un]t ad h[oc] —

Conglutinat g[ratia] distantia & ei q[uod] ex p[ri]ncipio unioni reddit n[atura]. Nostrũ ũo op[us] q[uo]d p[ri]m[um] ut dem[us] e[t] cõducẽ in id q[uo]d p[ri]m[u]m distabat. s[ecundu]m ũo fuare [con]ductas s[ic]. t[er]tiũ ut nich[il] incidat int[er] labia p[ro]vid[er]e. & q[ua]rtũ ip[s]am p[ar]tis s[ecundu]m sanã cõfuare.

in corpore et melior operationum est
quod consurgit cum ministratione si-
a sit quod oportet. et .6. iuvat hic
in curatione solutionis continui-
tatis simplicis facte in carne. iiij.
cationes quarum prima est aggrega-
tio partium que disrupte sunt et
applicatio earum adinvicem donec fi-
at figura earum similis figure
sue naturali. et hec quidem fit
contentione et equatione et secunda
est illud quod conservat figuram que
coequatur. et equatur donec remane-
at super aggregationem suam. et hec
fit conservatione figure et ponere pulvilla-
rum depilatorum. et ligamento. et
tertia est ut ne cadat caveat
inter labia vulneris aliquid prohibens
naturam ut contineat carnem
disruptam adinvicem. et quarta
est ut conservetur iam membrum
secundum sanitatem suam scilicet conservatur
complexio eius naturalis cum medicinis et
cibis quorum complexio complexioni eius est
similis et addatur super parum in
exsiccatione

Et iam ostendi quomodo opera-
tio prima et secunda fiat. opera-
tio autem tertia fit in hora in qua aggregantur
partes disrupte quando non dimittun-
tur ne cadat inter eas aliquid
de extraneis quod est. quia quando cadit in

eo quod est inter partes disruptas
de quibus intus ut consideres eas pilus
aut oleum aut aliud ex humiditati-
bus et prohibet illas partes continu-
ari in eo quod est post consolidationem
tertie intentionis. tertia est quando in
generatur vulneri ut quod aggrega-
tur in eo curatur ex infusione et
oportet ut sit aut per additionem in
operatione carnis vulneris donec com-
pleatur. aut ita ut ponatur
vulneri carnificativum. aut infusio cum
figura conveniente ad illud. secun-
do membra conserventur secundum sa-
nitatem suam cum medicinis que
excitant excitatione equali. hec est quarto
curatio solutionis continuitatis que
est in membro carnoso deinde est
sola non est cum ea aliquid

Primum vero et secundum opus quod dicit faciat deinde
est. tertium vero reductio quod distinctum fiet si
melius contineatur videlicet permittamus sicut
plerumque pilus et oleum. at humiditas altera
tamen constituta conglutinationem prohibe-
at eorum in unitione. hinc positioni ut ...
per effluxiones et vie ... custo-
dia est. ad effluxionem vero ipsum ...

divisione et ... divisione et figura apta.
accedunt ... operis sana sua
... quod curatio est solutionis
continuitatis in carnosa parte per se
per se ipsum solius.

Decima ... iste sermo

Iste sermo manifestus est ideo quod ex eo indiget expositione indigens quod nutrimentum est magnum et conservat medietas hora quod finit ipsum et sustentat ipsum et ligat ipsum ne cadat in eo quod est inter partes eius ad quod prohibeat a consolidatione eam quoniam n. generatum fuerit sedicies que indigent ut fiat eis orificium ex quo curratur totum quod aggregatur in eo ex veneno et sordicie et orificium aut est infixus donec curratur id quod aggregatur in eo quod est ut diminuatur ex labiis vulneris quod fiat orificium ut currat ex eo et egrediatur [illegible] et figuretur membrum figuratione quod fiat orificium ut currat ex eo quod aggregatur in ipso per sermonem suum sed sua membra conservetur sua sanitatem suam cum medicinis que exsiccant exsiccatione cum nutrit ipsum locum nutritis ex illo membro et oportet ut sint medicine siccantis [illegible] membri et addat sic eam in exsiccatione gradus primi per quantitatem principii ex gradu exsiccationis quod si membrum fuerit siccum in primo tunc oportet ut sit medicina exsiccans in principio secundi et per sermonem suum et hoc est curatio solutionis continuitatis

quando est in membro carnoso deinde est solutio continuitatis est continua aliud vult ut vulnus sit simplex s. non per ex membro aliquid plusquam solutio continuitatis si autem fuit caro aliud oportet nullus et indiget intentionibus aliis qualis ostendimus in eo quod sciremus est.

Cum quis ... egritudine alia sunt intentiones quo signi ficant curationes eius plures et dixi ... dicam eas in eo quod est post quam dicemus egritudines ...

Significat quod vulnus quoniam est ... simplex et est illud in quo dividuntur partes carnis tantum quoniam est compositum et oportet eius est mixta et divisa quod est quoniam quoniam perit ex carne aliquod aut aut accidit cum eo fractura in osse aut inciditur nervus aut contusio aut aliud et quoniam componitur ex duabus harum rerum aut ex tribus aut ex pluribus et permittit quod debebitur curationes canones eius quoniam componitur

Nunc autem veniamus sic reliquas species solutionis continuitatis

Vult ut doceat in primis curationes

Si vero aliud alteri misceatur egritudinum plures precepta in curationes quod omnis in compositione doctrinis deceptus dicemus. In presenti vero ad reliquas intentiones solutionis continuitatis veniendum est ordine.

nes solutionis continuitatis quam cessavit
ab illa et reddeat et doceat canones
curationis solutionis continuitatis
composite quam iam docuerit cum docue-
rit solutionis continuitatis composite sim-
plicis singularis in carne et ipse
consequitur illud cum curatione solu-
tionis continuitatis ossis et dicit

Dico ergo quod fractura est
solutio continuitatis ossis et non sanatur
per viam intentionis prime sed sa-
natur per viam intentionis secunde
et intentio quidem prima est con-
solidatio et non est possibile ut sit
consolidatio in osse propter duriciem eius
et intentio secunda est ligatio partium
ossis quod iam fractum est et re-
solutum sed illud donec ligat ipsum

Intentio quidem prima est illud
quod dixit consolidatione carnis
quam cadit in ea vulnus simplex et
ipse quidem iam ostendit quod illud
est propter generationem carnis ex san-
guine et ostendit quod ossa et reli-
qua membra quorum generatio est ex spermate
non consolidantur et ostendit quod
est propter illud primationem materie ex
qua generantur et ipse in hoc ser-
mone dicit quod ossis partes non
continuantur et non consolidantur
propter duriciem suam quod dat inge-
nium aliud quod fit necessarium quod
os est humidum sicut ossa infanci-
um tunc possibile est ut conso-
lidentur et continuentur partes ossis
quando autem non est possibile ut
continuentur partes ossis tunc
necesse est in eis intentio alia et
est ut extendatur et equetur
super figuram suam primam et liga-
tur cum quod facit medicus in eo
illud generat natura regitiva
corporis in circuitu fracture ex
poro quo ligantur partes ossis
disrupte et resolvuntur super ipsum
et stringit ipsum ab omni parte et
revolvitur super ipsum et stringit
ipsum ab omni parte donec sit super ip-
sum ligamentum naturale

Et generatio illius pori est quoniam
vis generationi aliorum hoc
quod est ex presencia materie et
operatione nature. Sumptum quia
cum substancia eius sit propinqua
substantie ossis est generatio eius ex nu-
trimento eius ossis

Hoc est antecedens eius quod vult
dare ex operatione medici scilicet quia

Fractura generaliter in osse continuitatis
solutio insanabilis vero quoniam in per con-
solidationem. sanabilis vero quodam modo
curabilis quando dicitur non fit prima quia con-
solidatio est consolidatio partium propter duri-
ciem partis sed secunda ligatio constringens sed
per porum ligantem in circuitu fracturam

Generatio vero pori sequitur ex materia
que fit communis et ad alia secundum
vero prope est ossi secundum naturam est ex illis os-
si alimento.

generatur potius ex nutrimento ossis. tunc oportet ut det medicus cibos infirmo convenientes nutrimento ossis. et os quidem nutritur ex sanguine grosso spisso.

Os autem molle in puero possibile est consolidari.
Possibile est consolidatio ossis in corporibus puerorum propter duas res. Una est permanentia virtutis spermatis ex quo generatur. et secunda mollicies ossis in eis. vel non fiet.

[illegible] dentacium

Cal'traro fit egritudo [illegible] alia grossitudo que est ita quod non fit cum ea egritudo. alia ab ea quod est quia quando frangitur os. tunc musculi qui sunt in circuitu eius et reliqua corpora que continuantur cum eis fiunt pacientia a quo ergo curationi egritudinis due sunt intentiones. una earum sumitur ex osse et altera sumitur ex corporibus que sunt in circuitu eius. et ego dicam has

intentiones cum dicam solutionem continuitatis compositum facta in membris carnosis nunc vero oportet ut loquamur in fracturis.

Iste sermo est intellectus nec indiget pluribus ut consideretur tantum. narrat .n. in eo illud quod accidit sepe plurimum ex attractione cursus et contusione musculorum et reliquis ex speciebus alghacem — i. consolidationis accidentibus in fractura ossis.

Dico ergo quod cum restauratio ossis non fiat nisi per porum et in generatione illius pori sit necessarium nutrimentum ossis tunc oportet ut inveniat natura superfluitatem illius nutrimenti ex qua generetur porum.

Scilicet ut addat medicus in cibo infirmi et consideret ipsum donec infirmus digerat cum sit quod oportet. cibi autem qui conveniunt ossibus sunt ex quibus generatur sanguis spissus sicut assature et frumentum coctum in aqua alimunda concati et totum quod generat quando digeritur

— al' chimus grossus

— alimunda i. lacca i. que fiunt ex farina [illegible].

Molle vero et puerile os consolidari possibile est.
Ratio vero est et hec distinctionis [illegible] in [illegible] alterius membri. Sequitur [illegible] compositum musculi est alius corporibus qui compatiuntur fractis ossibus. Item et in [illegible] curationis duplex est alteri quod de in ossibus compatiuntur fractis ossibus alteri vero in hiis que circa ea sunt corporibus.
Et quod de tali in carnosa parte dispone dicere de fractis vero hic dicendum est

dispone dicere de fractis vero hic dicendum est.
Quoniam autem et hic [illegible] est pro eo ut [illegible] fiat [illegible] alimenti ossis est opus et oportet superfluitatem nutrimenti ad pori generationem [illegible] ne.

158

sanguinem grossum et spissum

Et oz ut illa superfluitas sit equalis

equalitate sua et qualitate sua

Quia per superfluitatem additionem cibi quam addit medicus in cibum infirmi et hec superfluitas non est superfluitas addita sed nutrimentum ossis quando pervenit digestio ad suum et in epate et fecerit ex cibis. Et quando non digeruntur generantur superfluitates male que non conveniunt in aliquo quod fiat nutrimentum in causis sanitatis. et propter illud indiget medicus ut videat ex cibis illud cuius qualitas sit prava et virtus eius in nutrimento corporis sic mixta sicut assatura et triticum coctum et consideret digestionem et virtutem ut sciat ex eis dispositionem digestionis et addat quando et minuat quando et componat cum cibis aliquid virtutum cum quo digerantur ex rigne ba sicut cinamomum piper et ceteris et multiplicet secundum quod exigit dispositio sensus

Et similiter oz ut cibos habentem virtutem ex cibis quibus sanguinem generare qui currit ad os in qualitate sua et sua quantitate secundum quod convenit. ut generetur ex

eo porus. et quando currit ille sanguis ex loco ossis ruptis oz ut consideretur qualitas eius. et qualitas quantitatis. et secundum illud inclinentur cibus ad siccitatem. aut ad humiditatem. et exponam illud. et ostendam ipsum occasione aphorismorum plurium in libro de regimine sanitatis

Cibi ex quibus generatur sanguis qui convenit in quantitate et qualitate sua ad hoc ut ex eo generetur porus sunt quidam ex pane qui est de simila decenter fermentatus. et sorbitiones facte ex tritico et ex amidum facto ex albumine. Vero caro porcina. si vero non comeditur stat loco eius caro vituli lactentis qui iam separatur comedit. Deinde caro hirci anniculi et duorum annorum ex omnibus. et ex quibus caro gallinarum. ex potibus vero vinum rubeum grossum et ex speciebus decoctionis tunc sunt quod prosunt narrationem eius ex speciebus assatura et triticum coctum in aqua et almanda. cicer. et agrestum et alcahirie et tu quidem potes scire unumquodque horum ab

S Superfluitas vero hec equalitate et qualitate moderata esse debet.

P Propterea deductione indiget talem et tum influentem sanguinem ossibus superantem equalitate et qualitate fiat porus quoniam non pertinsit hec porum foramina fracturarum ossis. attamen debet oz eius instituendum equalitate et qualitate sicut debet fieri oz adductionem vel magis humectantem quam ampliorem interiectione facultatis licitus dandus est.

= ex fistula

+ 2 uinacte

ex libris editis in virtutibus ciborum
borum et in libris qui editi sunt
in acceptione eorum qui nominantur
libri decoctionum. cum ergo tu admi-
nistras infirmo hos cibos tunc
considera superfluitatem eorum in re-
gatione. et in urina. et in eo quod
testificatur dispositio membri infir-
mi. si ergo vides ipsum declinare ad
siccitatem. humecta ipsum. et
si vides ipsum declinare ad humidi-
tatem adde in quod exiccat ip-
sum et iam quidem exquisite
prosecutus est sermo in cogni-
tione eius quod est ex digestio-
ne in stomacho et in epate et in ve-
nis in regimine sanitatis. et
iam premissi canones sunt illius
in eo quod preterit de hoc libro et
cognitio eius quod est ex
illo libro in membro fracto est
per studium. et testimonium. scilicet per ip-
sum. quando embrocas ipsum cum aqua
calida. et in ungis ipsum cum oleo
aut ponis super ipsum emplastrum ad
ipsum quando vides ipsum siccius quam oportet
et quando ponis super ipsum medicinas exi-
cantes quando vides ipsum humidius
quam oportet. cursus autem sanguinis ex
o vicinis locis vicinis ossi inducere ut ape-
riantur ista loca. et fluxibilitate
sanguinis. aptatio quidem eorum est
cum eo quod diximus ex embro-
catione cum aqua calida et absti-
nentia et fricatione leni. sed fluxi-
bilitas sanguinis fit ex boni-
tate digestionis. per illud enim

fit calliditas eius in quantitate figura et
qualitate. hoc est ergo instrumentum quod de-
dit Galienus in canonibus in restauratio-
ne ossis quando fractura eius est
sola. et quod est in circuitu eius
ex ossibus est salvum —

Solutio autem continuitatis facta
in nervo. et cordis propter superfluitatem
sensus horum membrorum propter conti-
nuationem eorum cum cerebro ad-
ducit spasmum velociter et precipue
quando non resolutione resolvuntur superfluitates que
sunt in ea ad exteriora. et illud
fit quando stringitur scissura cu-
tis. quapropter oportet ut aperiatur hec scissu-
ra et exiccetur ulcus cum
medicina cum illa sit subtilis ita
quod sit possibile ut ad subingr. subingrediatur
et perveniat ad profundum donec
perveniat ad nervum verbum quem
contacta consequuta est scissura et iam
narravi illud narratione con-

Nervi vero et thenantos punctura
sunt plurimi sensibiles et propter quod continua est ei principalis membri punctura parata ad inducendum
spasmum et maxime cum non respiret exitus et ex eius perforatione. hunc ergo aperire
oportet et exiccare subtilibus leptonibus potentia pertransire ad profundum usque ad perforatio-
nem. Dictum est a ... de spasmo ... ex facultatis ... Insiphilatus
... dispositionibus salubribus ... est.

pleta in libro de ingenio sanitatis.
Et omen nervi in sermone cadit super
medicorum cadit super tres res.
Una earum est nervus natus ex
cerebro et nucha. et est ille quo
fit sensus et motus et secunda est li
gamentum quod ligat iuncturas
et membra ligata cum sensu ossibus
et tertia est corda. et corda est nascens
ex musculo quod est et musculus
est compositus ex carne simplici
et nervis et ligamentis et membranis in
eo. cum ergo pervenitur ad ultimum eius
redditur nervus et generatur ex
eo corda. et G. intelligit in hoc
sermone nervum nascentem ex cere
bro et ex nucha et cordas genera
tas ex eo non sine ligamentis. Cum
ergo cadit in ista membra vulnus
est dolor eorum vehemens valde
propter superfluitatem sensus eorum et con
tinuationem eorum cum cerebro. Cum
eveniens. n. accidit vehementia
doloris eorum prohibito resolutio
nis veneni et sordicies generate
in illis additur propter illud dolor. et
fit propter illud maior spasmus. si ergo non
sit festinatio cum eo quod oportet in
curatione horum membrorum quando solu
tum corpus est. oportet ut in primis aperi
aperiatur scissura. et dilatetur
donec currat ex ea virus et egre
diatur sordicies. deinde medicetur vul
nus cum medicina excitante ipsum
cum caliditate. et oportet ut sit ex vir
tus calefaciens ut resolvatur.
et ex illud quod aggregatum est in ipso
quod est quia medicine ferventes omnes
nocent nervis nocumento pri
mordiali. deinde oportet ut sit ista ha
rum medicinarum que calefaci
unt membrum cum caliditate et
excitantes ipsum plus caliditate sub
tili ut subintrent et perveni
at ad profundum. Quoniam n. sunt
posita natura in profundo ut operiant
quod est super eos cooperiat eos. et
defendat eos a nocumentis ex
trinsecis et medicine que ca
lefaciunt cum caliditate et excitant
ipsum plus caliditate. et sunt cum illo
subtiles sicut sunt genera lactis extrac
ti ex arboribus et gumme. et
olea subtilia quibus inungitur mem
brum. Generatio lactis gumme sunt
sicut helcanibar. et oppoponacum
et euforbium. et serapinum. olea vero
subtilia sunt sicut de kerva et oli
um antiquum. et piones absolute reli
que gumme et alia quibus est su
prida caliditas et excitatio et est
eis subtilitas in substantia et de proprietate
eorum est ut subingrantur et pene
trent in membra interiora quando fit
ex eis emplastrum et emplastrentur
cum eo loca inferiora aut initia
tur in illis. Dixit ergo Gal. Ca
ut illa simplicia. Ut ergo eorum est mul
tus quod est in carne simplex
et sunt vestigia ossis quando illud quod
est in circuitu eius est salvum. et
cetum nullum nervi simplicia sic
punctura cum acu aut cultello sub
tili aut acu. et ostendit canonem

Nota perducit ad mortem vel secundum Gal. dat canones in curatione horum membrorum eorum quoque dicit.

ex eo

Annotatio: vim cum actu

in curatione cuius hoc invenimus
simplicem tamen et minime ad hoc
quia ipse iam determinavit illud
determinatione ultima in libro
suo de regimine ingenio sanita
tis. Deinde ipse continuavit hunc
sermonem cum dictione canonis
in curatione solutionis continui
tatis composite.

Cum igitur solutio continuitatis
est composita tunc primum quod eo
ponitur cum ulcus est concavitas
et putaverunt quidam quod illud
non est egritudo aliqua nisi ulcus
et quia ipsa non est nisi aliqua spe
cies eius. Verumptamen concavitas
non est aliqua ex speciebus ulceris sed est
genus aliud egritudinis in quo
perditur ex illa membri aliquid et
cum hec egritudo composita sit
ex duabus egritudinibus necesse
est ut sit curatio eius compos

ita ex duabus quod est quia solutio con
tinuitatis indiget consolidatione
et perditio eius quod perditum est de
illa membri indiget generatione
et restauratione.

Sermo iste intellectus est. Ostendit
enim in eo Gal. quod quando concavitas est ulcus est
perditio partis carnis aut alterius
donec sit ei profunditas non est
ulcus simplex sed ulcus compositum
ex duabus rebus quarum una est
solutio continuitatis membri. altera
perditio partis membri. et quia oportet ut
restauretur quod fit loco partis
perdite deinde consolidetur solutio.

Et iam narravimus paulo ante
intentionem in generatione carnis.
Intentio in generatione eius que perdita
ex ulcere est generatio membri similis partibus est ei per quod
simplex illud scilicet quod est natura.
et dare medicinas quibus est abster
sio venenum et sordities. aut simul se
natur vel emplastrum. aut cum emplicaretur vel emplandi
cum lenimis aut cum infectionibus.
et dare cibos et potus ex quibus
generetur sanguis qui sit materia
bonus conveniens ex qua generetur vel fiat na
tura cum binum substantie perdite
ex ulcere.

Secundum concavitas vero completur in ulceribus. propter
quod concavitas. que non aliud dispositio secundum ulceris quod
arbitrantur dicam. est enim non dicam secundum tale. i.
concavitas. secundum alterum que dicitur generis toti egritudinis.
in qua sic ipsius est deperditio. Igitur curatio ipsi
in duplici passione duplici indiget
intentione. continuitatis enim solutio. in

tione. sic vero perditio. generatione
indiget.

Dicte vero sunt paulo superius genera
tionis intentiones.

160

Et ipsa res tibi significat quia non est tibi nisi ut intendas in primis ad hanc egritudinem scilicet diminutionem. Deinde erit [con / vel agglutinatione] consolidationem solutionis continuitatis. Sumptum quando impletur locus ille generatus et estimo sic et cutis accidit ut destruatur via duarum intentionum quod est quia circa ro que generatur in ulcere quando fit in eo quod est inter duo labia eius aliquid non est possibile ut consolidentur ille partes que fuerant solute ab invicem.

Per sermonem suum et ipsa res. Et ipsa res significat quia vult quod profundum ulceris in quo est profunditas scilicet ex quo perdita est pars membri significat tibi quod tu indiges in primis ut compleas diminutionem. cum ergo compleveris eam conare ut continues illud quod disruptum est ex partibus membri et res que complet diminutionem est manifesta. quia fit in eo quod est inter duo labia ulceris quare ex partibus aggregari labia ulceris. quod autem est necessarium in consolidatione partium solutionis ulceris via alia que est preter aggregationem partium et solutionis [earum] sustentationem et ipsa sustentatione cum pulvillis duplicatis et strictura earum cum ligamento conveniente ad aggregationem partium disruptarum.

Et oportet ut ingenies intentionem ad sanationem et invenies [partium] illius intentionis est ex re naturali que oportet fieri in membro et iam fuit membro in natura sua quando fuit coopertum cute. oportet ergo ut facias [ad] illud in eo quod si hec intentio non est possibilis ut compleatur tunc oportet ut faciamus rem similem cuti. et oportet ut ingeniemur sic sicut illius carnis ut fiat similis cuti et non sit ita nisi quando exsiccatur et induratur et propter illud [indiget] velut cum iam completa sunt carnes donec consolidentur medicinis

Et oportet quod primum cure huic dispositioni ... ut ipsi ... indicant. quod non ... repletum fuit quod est totum ... quod ulcus existit. alteram intentionem ... acuit. ordia et nova carne ... labiorum ulceris ... quod ... est distantia.

Intentionem vero curationis alia invenire oportet ... intentionem vero ex eo quod ... est ... facere ... non erat ea operire cute. ... faciendo ... intentio ... ad ... carne. carnem ... callosam faciendo est. erit ... mordicative. et oportet ... ad cicatrizationem.

que excitant et stringant absque mor

Postea ostendit autem hoc dicatione

quod quando nascitur in profundo
caro
ulceris donec impleat totam profundi

tatem eius. et iam prohibet hec ca

ro nata a glutinatione labia ulceris.

Docet in hoc sermone quia oportet ut

nascatur super hanc carnem cutis

que cogitant quidem sunt quod fuit in

primis membro natura et natiui

tas cutis non est possibilis. ergo oportet ut

exsiccetur superficies huius carnis et

induretur donec fiat in essentia cu

tis et loco eius. et medicine quidem

que exsiccant hanc carnem et in

durant eam. sunt ille que excitant

et constringunt absque morditatione

sicut pellicule granatorum. et cortices

eorum. et calx abluta. et litargirum.

et scoria argenti. et alcodion. aut

simplicia. aut composita et reliqua que

currunt hoc cursu. scilicet quod excitant

nota et constringunt manifestum car

nis donec faciunt illud simile cuti —

Et similiter etiam si generetur in ulcere quando

sordicies. tunc oportet ut sit intento

tua abstersio illius sordiciei et medi

cina auferens sanitatem tunc est me

dicina abstergens — — —

Obeultauit Galenus in hoc sermone id

quod voluit dicere obeultatione

vehementer quod est quia in profun

ditate ulceris generatur quandoque sordicies

scilicet putredo et sanies ex causis multis.

quarum una est ex superfluitate nutri

menti membri. et secunda est ex

malicia regiminis infirmi quando peccat

tur in cibis et potibus. et tercia est

ex errore medici quando posuit super ul

cus medicinam unguentum. et

quando generatur in ulcere sordicies pro

hibet naturam ab hoc ut faciat in eo

nasci carnem loco eius quod perditum

est ex ea. Galenus ergo precepit tibi ut po

nas in ulcere medicinam que abster

gat illam sordiciem donec appareat

nature ut faciat nasci carnem.

si autem medicina quam tu ponis in ulcere

est vehementis abstersionis scilicet ab

stergat plus quam oportet addit in profundita

te ulceris et prohibet natiuitatem

carnis et propter illud in eo. et si est

pauce abstersionis scilicet abstergat mi

nus quam oportet remanet residuum ex sordi

cie quod prohibet natiuitatem car

nis. et propter illud oportet ut consideretur

ulcus. et attendatur natura in eo

et mundifices ipsum aut cum lana aut

cum toto et scias causam prohibentem na

tiuitatem carnis in eo. et destruas

eam. et ponas super ipsum ex medicinis

abstergentibus que conseruant comple

xionem membri et abstergunt illud quod

generatur in eo de sordicie cum quantita

te sufficienti et absque additione et sine

diminutione —

Et iam dixi medicinas que abster

Ista vero et si in putredine ulcerum

mento quod exsurgit. farmacum

non salubre. tripticon [illegible] ad aptum

exsiccandum

Dictum est autem de hoc in huius quarto

de farmacis III.

Sunt in libris in quibus posuit ea inventa. Ex libris ex quibus narravimus ea inventa dicimus est liber eius in medicinis simplicibus et liber eius nominatur cathageneis et liber eius almechenim et liber eius in medicinis inventis in omni loco et liber eius in confectionibus et liber eius in virtutibus ciborum et liber eius in bonitate chimi et malicia eius et liber eius in regimine sanitatis et canones curationis ulcerum in tractatibus primus libri sin qui nominatur ingenium sanitatis et tractatus secundus libri qui nominatur ad glauconem et ego exemplifico tibi medicinas abstergentes et illas que faciunt nasci carnem. dico quod sunt sicut thus et aristologia et lirius et farina orobi et sic ille medicine invenientur ex quibus componuntur emplastra et pulveres et alia et ponuntur super ulcera. et postea intendit Galienus canonem nascentis carnis in profundo ulceris ex quo perdita est per sanitatem et canonem assimulationis eius quod apparet de carne nata cum natura cutis narrat quibus componuntur ulcera omnia et dicit.

Et similiter si cum ulcere est apostema calidum aut durum aut molle aut cassatio tunc oportet ut intendas in primis ad curationem horum accidentium propter quod narrabo similiter etiam si effunditur ad ulcus humiditas tunc oportet ut prohibes primo cum eo quod est conveniens ad abscindendum illud quod currit et attrahit etiam et similiter etiam si complexio membri in quo est ulcus iam corrupta est tunc oportet ut studeas in primis cum medicinis que rectificant corruptionem complexionis.

Multotiens effunditur ad locum ulceris materia et generatur ex ea apostema. si igitur materia effusa aut attracta est sanguis aut humor colericus generatur ex ea apostema calidum. si autem est melancolia aut flegma que calcata sunt generatur ex eis apostema durum et si est flegma sterile generatur ex eo apostema molle. et fortassis accidit cum ulcere cassatio aut excoriatio aut contusio aut attritio aut fractura. et multotiens effunditur aut attrahitur ad ulcus humiditas sterilis venenosa et fortassis minuitur complexio membri. Quoniam igitur res accidunt ex illis fit ulceri compositum ex ea et ex ipso ulcere et Galienus quidem precepit ut incipias ante curationem ulceris cum curatione eius horum que accidunt cum ulcere. propterea quod iste res

Et si quidem flegmon aut quelibet alia passio circa ulcera fuerit curandus ille prius precipimus quam dixerimus sermones. ita vero et si influat ad ulcus, influentium curatione. Similiter vero et si discrasia aliqua fiat secundum ulceratum locum, ad discrasie ire prius oportet ad victoriam.

Argumentum primi
Afratina

[illegible]

Seruant naturam et phibent eam a generatione carnis et consolidatione solutionis continuitatis et in[te]re ex eis fiat ulcus malum fraudulentum difficil[is] sanationis sicut corrup-
[margin: composiciones] tionis membra. hec .n. egritudo qu[an]do co-
ponitur cum ulcere facit ipsum ulcus malum fraudulentum. et sil[iter] ...
et fortassis effunditur cola nigra ad ipsum et fit ulcus ex un[i]sus cancrosu[m] et cum quando g[e]n[er]antur in egritudinibus compositis est ut consideres timorositatem eorum. et que est vehementoris ex eis periculi. et que non sanatur donec sanetur que est ante eam. tunc g[e]r[it]ur incipe cum ea que est magis timorosa. et cum mag[is] timorosa. exemplum illius est in ulceribus
cauosis ut abluas [al. cavones] corpus ex cola
nigra. et modifices ipsum et ponas
[margin: s[upe]r[fic]iatis] super ipsum ulcus quod refrenet et fiet absque mordicatione sicut emplastrum factum ex thucia abluta. et si membri complectio iam corrupta est. et videmus incisionem fieri eius de-
be[re] complamus cum incisione eius ex loco salvo et proiciamus ipsum cum toto membro corrupte complexionis et fortasse indigemus in quibusdam ulceribus c[a]uterio cum igne. et melior medicorum qui potest curare ulcera
[margin: corrodentia] mala fraudulenta cum medicinis [corro-] que ponit et faciunt illud quod facit incisio cum ferro aut cauterium cum igne. In hoc .n. apparet prudentia medici operatio super imprudentem

et ipse h[ic] dicens Gal[enus] me[morat] in istis ulceribus [margin: curati] et tacuit de incisione eorum cum ferro et cauterizatione eorum cum igne —

Et iam sufficit in hoc capitulo id quod narravimus — — —

Significavit per hoc capitulum curationis ulcerum compositorum. ipse .n. dicit in eo sermonem communem et est ut incipias in curatione eorum ab eo sine perfectione sanationis cuius in primis impossibile est eorum sanatio. —

Et iam oportet ut revertamur ad genus aliud egritudinum [egritudinis]. et est que est in forma. et hoc genus dividitur in species multas. Sed in primis oportet ut incipias a manifestiori [curatione] earum [alia] et illa est mutatio figure — — —

Postquam cessavit a doctrina canonum curationis solutionis continuitatis redit ad illud quod est postremum eius ex rememoratione canonum curationis egritudinum compositarum membrorum. et est numeri genera. forma. quantitatis. numeri. et positionis. et incipit a genere egritudinum forme. et species eius sunt egritudo que fit in figura. egritudo que fit in gibbositate et egritudo que fit in concavitate. sic opilatio

De hiis quod sufficienter dictum est.
Ad id uero quod in presenti plasmatione uenienda
[a]d genus et in pluribus diuisa diuisum. Sed ad manifestationem principium orationis ponendo quod secundum permutationem figure fit.

asperitas lenitas. et incipit cum e-
gritudinibus communibus generis alius ea que
est manifestior apud sensum et est
intentio figure — — — —

Dico quia cum corpus permanet
in augmento possibile est ut rectifice-
tur figura plurium membrorum. cum
ergo completur corpus non est possibile ut
rectificetur figura membrorum. cum
augmentum autem est excessio mem-
brorum et augmentum corporis. donec
ergo permanent membra ita quod
extenduntur et excrescunt. tunc
corpus est in augmento et diver-
sificatur hoc quod est quia augmen-
tum in infantibus est plus quam sit in
etate illius qui consequitur puber-
tatem. et augmentum est in illis
plus quam in illis qui sunt maioris
etatis. et plus quam sit in adolescen-
tibus. et apud postremum adolescen-
tie stat extensio membrorum et eo-
rum augmentum. et quanto plus pu-
er est minoris etatis et augmen-
tum eius plus. et quanto plus est ma-
ioris etatis est augmentum eius
minus. et nos diximus iam in eo
quod preterit quod possibile est ut os
restauretur in puericia propter du-
as res. quarum una est propinquitas

temporis generationis propter remane-
ntiam virtutis spermatis in mem-
bris et altera propter lenitatem ossis in e-
tate puerorum. in aliis vero non est
possibile ut restauretur propter du-
as res. quarum una est longitudo
temporis a generatione propter expropinquitatem virtutis spermatis in membris generan-
tis ex spermate. et secunda est propter
duriciam eius. et plurimum figure
membrorum est secundum figuram ossis.
nam si os est equale secundum rem natu-
ralem fit figura membri equalis et
si est inequale fit figura membri in-
equalis quoniam os stat in membro officia
in loco fundamenti super quod fabri-
catur. ergo dispositio in figuris membrorum
est secundum dispositionem in figuris ossium
deferentium ea. nam sicut possibile in
osse ut equetur figura eius donec
equetur possibile est simile illius in membro.
et si non est possibile illud in osse non
est possibile in membro. iam ergo declara-
tum est per rationem quod diximus quod
figuras membrorum possibile est rec-
tificare in corporibus que sunt in
augmento. et non est possibile eorum
rectificatio in corporibus que finie-
runt augmentum. et quanto plus est
corpus plus crescens est rectifica-
tio figurarum membrorum eius pos-
sibilior et propinquior acceptioni
quam illud quod est post. — — —

e c oz ut sit intentio cura in

Eorum que quod ad cessavit possibile est figuram
permanere pravitatem corrigere locus non
que exerceant neque que

Intentio non ut si possibile sit cura-
ri. ad quantum adducere distorsiones.

ne sit in eis subtilitas abstersionis
ut abstergant illud quod conculca
tum est ex ea in meatu. et in
tende sermonem Gal. subtilitate
grossa viscosa. nam subtilitas ge
nerata in unoquoque membrorum con
trariorum est propinqua nature nutri
menti eius. quod est quia subtilitas
in unoquoque membrorum est
illud quod subtiliat a nutrimento
eius et propter hoc fit opilatio in n
sanatio ervis faciens paralisim difficilis curatio
nis propter ea quod nutrimentum
nervi est propinquum nature eius
s. humor grossus viscosus quoniam subtilitas
eius est secundum hanc terminationem
decior eo in grossitudine et vis
cositate. et aqua ascendens medium est
est humor. quod quia opilatio in pupil
la s. in foramine uvee que prohibet spiritum
visibilem sicut prohibet opilatio in
nervo concavo a penetratione ut move
at mentes et faciat ea sentire et
nos quidem premittimus eam cum ca
dit a pupilla ad inferiora uvee et
removetur opilatio cum quo prove
nit ad inferiora uvee figitur in
ea et adheret cum ea et resolvitur
cum dies opilatio autem in ... indiget
digestione subtilitatis ex qua generatur
subtiliatione eius et evacuatione eius
et abstersione eius — — — —

Et si opilatio est ex stercore duro
quod fixum est in loco intestini
tunc intentio prima in medica
tione eius est lenificatio duritiei
illius stercoris cum clisteri humido
pingui. et intentio secunda evacua
tio eius cum clisteri acuto. — —

Colica est opilatio in intesti
no. et ipsa quidem fit ex ster
core duro quod iam adhesit in
concavitate intestini. et fit
ex flatu viscoso quod involvitur
in intestino et ledit propter duas res
s. propter frigus suum. et propter quod opi
latio est in intestino. et fit ex ven
tositate grossa inflante. cuius
penetratio fit difficilis quare extenditur
intestinum. et fit ex apostemate
et fit ex humore colico qui in
viscatur in intestinis in tunicis et
mordicat ipsum quare facit ipsum dolere
et prohibet currere in ipsum egesti
onem secundum consuetudinem suam
et intentio in curatione cuiusque earum
est sumpta ex eo. et Gal. ponit quod
unius eorum exemplum ut sit narratio
super illud in curatione eius quod
accidit ex reliquis et sermo eius
intellectus est quod est quia quoniam est
curatio stercoris duri fixi in intesti

Que vero ex stercore duro quod ad
hesit intestino. propterea quod debet in
dicare correctionem ex huius pingui
bus clisteribus. deinde vero evacu
atione ex acutibus.

ḡ curo plis [illegible] visc[os]i [illegible] lefactē est [illegible] [illegible] dissolvit visc[os]itas est cum clisteri acuto [illegible] sicut m[ult]is gal. [illegible] [illegible] evacuatio est cum clisti acuto

lenitivo

no diurnitati eius cum clisteri hu-
do pingui. tunc quoniam lenitur
et humectatur evacuatur
cum clisteri acuto etiam et sim[ilitum]
hoc exemplum curatio ventositatis grossa inflativa cum eo quod
carminat eam et resolvit ip-
sam et extrahit eam ab inferiori
et curatur colica cum eo quod
facit eam descendere. et extrahit eam
et curatio apostematis est in-
terius in medicatione apostematum
exterior et ipse digeret eam in eo
quod futurum est

Et si opilatio est propter lapidem
in vesica tunc intentio in cu-
ratione eius festinanda est extre-
motio lapidis eius a meatu qui opi-
latus est. sanatio vero fit per sec-
tionem et extractionem lapidis

Dixit G. ex curatione lapidis
generati in vesica generaliter quod
est ut sit significativus super illud
quod est ante ipsum quod est
quia lapis generatur in locis
multis corporis. Verumptamen genera-
tio eius in renibus et vesica
est manifestior et in locis aliis
est occultior et rare inve-

Que vero ex lapide contra vesicam
in presenti quod [illegible] est. curo
nisi per presentem gratiam percisione cura
est.

tionis. et nos quidem curamus
lapidem generatum in renibus
et vesica cum medicinis. que fran-
gunt lapidem et faciunt ipsum
arenam sicut vitrum combustum
et lapis iudaicus. et semen saxi-
fragium et lapis natus in spon-
gia et semina? ponticacia [illegible] — [illegible]
num et reliqua que sunt similia et
non est in omni membro nobis possi-
bile removere lapidem ab orifi-
cio meatus nec sequire locum.
et extrahere lapidem ex eo. ex-
emplum illius sunt renes non
est enim ad removendum lapidem
ab orificio meatus cum instru- et ingenio
mento quod intromittamus in
eis nec ad secandum renes. Verum-
tamen lapis generatus in renibus
est minor et subtilior quam lapis
generatus in vesica et forma e-
ius etiam est rotunda generali-
ter et currit cum urina. et propter hoc
quod natura impellit ipsum quando
adiuvamus eam cum medicinis et
non est studium nostrum cum vesica sicut
studium eius cum renibus et propter
illud indiget vesica in multis ho-
ris remotione lapidis ab orificio
meatus. aut ita ut inclinemus
infirmum et elevemus pedes eius
sursum. et concutiamus ipsum donec
recedat lapis ab orificio meatus
aut per introitum instrumenti
nominati alchatir hoc enim in

De curatione lapidis in vesica

[illegible]

strumentum impellit lapidem ab orificio meatus et currit urina ex foramine quod est in eo quare remouentur difficultates uir. fit ab opilatione. quia lapis opilauit meatum a sectione autem loci et extractione lapidis prohibet ypp. autem quoniam hoc opus non erat sectum in tempore suo aut ut faceret nos scire quia non conuenit nob. ut cognoscerem quod nesciem. ex festino ope cum ferro. aut quoniam ap. eum erant medicine et modus alius curationis quare non sanat aliquis quo contentus erat a sectione a lapide et iam firmauit sectionem a lapide omnes qui ediderunt librum in operatione cum ferro. et si tu quando instruitur fueris ope anathomie non indigebis ut addiscas aliquid operis cum ferro ab illo a te in rationem eris magis uidens et prudentior omni quod dedit in illo libro et propter illud abstinuit Gal. ab instructione operis cum ferro in illo cum sit illud quod narrauit in ope anathomie sufficiens quoniam iam promisit quia faciet illud sed nos non uidimus illud — — — — —

Et quando aggregatur humiditas in loco membrorum. deinde illa humiditas est egrediens a natura. tunc curatio eius est extractio eius sicut sanies que coartatur in pectore — — —

Illud itaque est modus opilationis. Sanies. ii. quando currit et peruenit in aliquam concauitatem membrorum peruenit opilatio in illa concauitate et curatio eius est euacuare ipsam. totam aut cum medicinis aut cum apertione aut cum cauterio per ignem in quo est intentio exsiccare saniem et finire eam. et sanies quidem que aggregatur in pectore plurimum euacuatur per tussim et os ut dentur infirmo medicine allenientes sputum sicut ysopus siccata et prassium. et capillus ueneris. et ficus et ydromel et calamentum et reliqua similia illis — — — —

Repletionis autem superflue medicatio est euacuatio equalis sicut sanguis. multi aggregatio cum sit curatio cum minus inuenit. Cum in curatione egritudinum medicatio contrarius per contrarium sequitur ut sit curatio repletionis superflue euacuatio superflua. Semper tamen euacuationem superfluam non tollat. uirtus uiuentis uirtus aut quoniam ipsa est grauata ita quod debilitatur. aut propter superfluitatem frigoris temporis presentis aut superfluitatem caloris eius. aut propter etatem infancie aut etatem senectutis. aut quoniam corpus est debilis uirtutis a causa alia aut tristicia. aut uarietas. aut timor aut aliud. cum ergo inuenimus in corpore repletionem superfluam. et uirtus

Cuius uero que pertinet nunc ipse continet humiditatis causa. est superflua euacuatione quantum ad putredinibus.

In moderata repletio uero. immoderata indiget euaciatione quantum ad in sanguine et uenas.

est virtus tollerans evacuamus illud corpus evacuatione superflua aut per flobotomiam quarundam venarum aut per medicinam solutivam aut per sudorem aut per exercitium superfluum. quod si virtus est debilis non tollerans evacuabimus corpus paulatim omni die per tem usque quo destruatur repletio superflua. et Galienus docuit in hoc libro illud quod intelligit discipulus. et perfectus medicus in arte percipit in curatione repletionis superflue evacuationem secundum eandem. hic autem evacuatio confert in repletione superflua et non nocet corporibus debilibus nocimento magno facit gratia scire modum curationis convenientem omnibus corporibus donec non esset aliquis ex eis quibus non est studium et at hac super quedam com no cumentum magnum per evacuationem superfluam quod est quia magis conveniens et maiorem faciens cautelam est evacuatio caliditatis et sanguis qui est in venis non est primus sed est ex humores super quos vincit natura sanguinis et meliores evacuationes in hac specie extirpandi est flobotomia quod si non tollerat eam etas et tempus et virtus tunc ventose et scarificatio super calcaneos. si vero non tollerat illud tunc minoratio cibi et potus et assiduatio motus et sudoris et aere balnei et confricatione est melior

al. meliores

Et similiter etiam quod aggregatur in stomaco. aut in intestino aut in canali pectoris. aut in pulmone sanies. aut sanguis tunc necesse est evacuare ipsum totum.

Eius autem quod aggregatur in ventre aut in intestino evacuatio est cum medicinis que abstergunt et leniunt naturam sicut ydromel aqua ficuum et cum cibis abluentibus sicut simile ordei et aqua eius. Eius autem quod aggregatur in canali pulmonis aut in pectore evacuatio est cum medicinis que faciunt evenire tussim sanum et alleviant sputum. et oportet ut consideret illud quod aggregatur in instrumentis pectoris que si est subtile non ascendens cum tussi ingrossa illud cum medicinis que faciunt ipsum viscosum et ingrossant illud sicut amidum et decoctio sebesten et semen papaveris et si est grossum viscosum non [illegible] inflat ipsum aer extior cum tussi. subtilia ipsum et incide ipsum si invenis ipsum cum oleo squilliticio et secanabin. squillitico et medicinis que incidunt et subtiliant et facile faciunt sputum.

legd. — [illegible] — squillitico

Et quod in ventre est superfluitas cibi et potus cum tempus non elongatur tunc meditatio est eva

Quibus non est ventre et intestinum et thoracem arteria et pulmonem putredo aut sanguis continetur per fluxum evacuationis indigent.

Amplius non cibi et potus ad superfluitatis evacuationem convenientes sunt.

evacuatio partis ipsius.

Quando in stomaco est abundantia aut potus ex multitudine cuius consequitur ut debilitetur a complexione sua ipsum et decoctione eius, tunc medicina est ut evacuetur pars eius per vomitum quando non est longum tempus eius donec stomacus sit tolerans residuum eius.

Et quando superfluitas est in pulmone aut in pectore, tunc evacuatio eius est per tussim cum medicinis subtiliativis.

Iam diximus exempla harum medicinarum in eo quod preteriit.

Et quando superfluitas est in epate aut in venis aut in renibus, tunc evacuatio eius fit aut per urinam aut per solutionem ventris, et evacuatio eius per urinam fit cum medicinis que (attenuant) subtiliant subtiliatione forti, et evacuatio eius per solutionem ventris fit cum medicinis que abstergunt et aperiunt.

Ex epate vero est possibile evacuare superfluitatem per urinam et per solutionem ventris similiter sicut est terminum venarum, et similiter est dispositio in venis. Nam evacuatio superfluitatis ex eis est possibilis per urinam et per solutionem ventris. Ex renibus vero superfluitatis evacuatio per urinam est magis possibilis quam sit per solutionem ventris. Et Galienus quidem iam narravit medicinam urinam provocantes canonem generalem, et est ut sint medicine que subtiliant subtiliatione forti quemadmodum sunt semen apii et petroselini silvestris et semen sparagi et reliqua semina, et medicine que provocant urinam cum virtute. Et narravit medicinas solutivas cum canone etiam communi, et est quod sunt medicine que abstergunt superfluitates infixas et aperiunt meatus. Et Galienus quidem docet in tractatu quinto de medicinis simplicibus quod non est via ad cognitionem medicinarum solutivarum per rationem, sed ipse scitur per experimentum sicut scamonea et pulpa colloquintidae et agarici et polipodii et similia.

Et quando superfluitas est in stomaco tunc evacuatio eius per vomitum fit, et quando est in intestinis tunc evacuatio eius per solutionem ventris fit.

Iste sermo est intellectus.

Et quando superfluitas est sub cute tunc

Queritur quare in pulsione et tiriaca conveniunt contussibus quod evacuatio est farmacis extenuantibus.

Queritur vero quare ex epate aut necessaria sunt aut per urinas aut ventris, sed per urinas quod ab extenuantibus vel ... provocantibus vero abstergentibus et aperientibus.

Queritur quare frigore urine provocatur. Queritur vero superfluitate per subductionem.

Queritur vero sub cute per incisionem et cauterium aut farmaci caustica.

tunc evacuatio eius est per attractionem

aut per caustica aut per medicinas [illegible]

Intelligit per hanc sr fluxum [illegible] itatem illud quod aggregatur de sanie et putredine in apostematibus que putrefiunt et ipse dicit quod evacuatio huius saniei fit tribus modis aut per attractionem loci et evacuationem saniei ex eo aut per cauterizationem eius cum igne ut siccat ignis saniem et exsiccet quod remanet ex ea aut per medicinas comburentes et sunt ille que nominantur cauterizantes sicut calx non abluta et arsenicum citrinum et rubeum et sal ammoniacum et que currunt hoc cursu ex medicinis comburentibus —

auripigmentum

Et quando evacuatur superfluitas

etiam que est in concavitate na

turali hac via sicut illud quod

fit quando aggregatur in pectore. Per hanc viam vult cum sanies [illegible] pectum per ignem aut per medicinas cauterizantes. Nos non cauterizamus pectus aut ponimus super ipsum medicinas cauterizantes et evacuamus quod aggregatur in eo de sanie et nos quidem non facimus illud nisi post mundificationem corporis donec non aperiatur ad pectus et extrahatur ex pectore corpore ad ipsum materia

al[ite]r

[illegible]

[illegible]

alia que alteretur. Et fiat sanies simul prius —

Et universaliter quia quod est in aliquo

membrorum corporis res retenta

et est genus illius rei egredientis

A natura tunc intentio in sana

tione ex ea est cum evacuatione

eius. Si autem non est possibile illud

quod complet hanc intentionem

tunc intentio secunda in sanatione

ex ea est permutatio eius —

Iste est canon generalis comprehendens omnes superfluitatem a natura egredientem sive sit illa superfluitas opilatio in meatu aut sanies aggregata in repletione aut aliud. Nam evacuatio eius melior est extractio eius a corpore sicut evacuatio eius per medicinam solutivam aut per urinam aut per flebotomiam aut per attractionem aut per sputum aut per vomitum aut per gargarismum aut per [illegible] aut per emissionem aut per masticationem. Quod si non est possibile extractio eius ex corpore tunc cura eius est ipsius permutatio a loco in quo est ad locum alium in quo sit nocumentum eius levius et propinquioris acceptionis quam nocumentum

[illegible]

Ista vero alia [illegible] continuitatem non lesum ut in thorace.

In uno vero capitulo hoc quod quando toto generi est proprium in quibusdam partibus [illegible] mutatio [illegible] ablatio est. Si vero impossibile est [illegible] fiat ad minus periculosum locum.

crum. eius in primo membro

Et quando rei contrarietate in membro non est genus egrediens a natura. si quantitas eius causat intentio in medicatione eius est evacuatio partis.

Superfluitas est tribus modis. Una earum superfluitas ledens sua qualitate. s. qualitas eius tantum est egrediens a natura sicut sanguis quando calefit et facit febrem continuam. tunc intentio in medicatione eius est reductio ipsius ad complexionem suam. et secunda est superfluitas ledens qualitate sua et sua quantitate simul. et hoc genus est egrediens a natura sicut humores generati qui aggregantur in quibusdam membris et species opilationis. Intentio in hac est extrahere eam totam a corpore. et tertia est superfluitas ledens quantitate sua tantum. sicut si comedit homo cibum convenientem. Sed tamen multitudo eius pervenit ad hoc ut stomachus non potest continere ipsum et quoquere eum et sic retentio ... sanguinis in venis. nam intentio in istis duobus est extractio partis utriusque est cibi quidem partis extractio est per vomitum et sanguinis per flobotomiam

Inventionis causarum sanationis partes ex ipsa egritudine et plurimum eius ...

ex membro in quo est egritudo. Cause sanationis sunt res quibus medicatur sicut cibi et medicine. et curatio cum manu et regiminis. et Gal. docet in hoc sermone quod cognitio que necessaria est ex istis causis est sumpta a nominibus egritudinis. Nam quando cognoscis egritudinem que est sicut per hanc cognitionem causas sanantes et sunt sicut naturales hoc est ... primum cognitionis causarum sanantium. et post ipsum sunt capitula maiora in eo quod est ... scientie Gal. in eo est ... capitulorum medicine. et magis ... sicut ostendit in libro suo de ingenio sanitatis. et propter hoc dixit hic quod pars cognitionis causarum harum est ex ipsa egritudine. et plurimum eius est ex membro infirmo. s. ex membro infirmo scitur illud quod est necessarium ex causis sanantibus egritudinem. multo plus quam sit cognitio causarum ex scientia egritudinis. quare cognitio causarum sanantium ex membro infirmo est maius capitulum medicine. et plurimus eius in curatione egritudinis. quod est quia natura membri significat illud quod est necessarium ex medicinis in curatione. et similiter est dispositio membri in principatu suo et utilitate sua et suo loco et dispositione continuitatis sive eius ad aliud. et an sit ei meatus aut non sit ei meatus et alia. Jam autem ostensum est in eo quod preterit quod

Quarum vero non toto genere preter naturam est sed quantitate intentio huius sanationis tantum superflui evacuatio est.

Intentio vero sanationis per partes que aliquo corpori accipit dispositione

plurima vero ex placentibus particularis.

opilatone cognoscitur. significatio
quia oportet ut aperiatur. meatus in q
est et eradicetur. opilo tota. h' e
g° significato tota sumpta ex eg
ritudine ipsa sm quod fit iuuamen
tum per ipsum in curatione eius. et
non est significato h' res una et
eadem in omni opilatione h' fit diu
sa diuisitate iuxta sm diuersitate
membrorum. exemplum est quod
possibile est vesicam ut remoueatur ab ea
tur alchacur et seret et egredi
atur ex ea lapis qui est opilato
in ea et in pupilla possibile est ut
iaceat aqua aggregata in ea et intestino
in possibile est ut clisterizetur cum eo
quod remouet ab eo opilationem
et in pectore possibile est ut det
in potu humidi ipsum quod alleuiet
sputum et vene possibile est ut
euacuentur per flobotomiam. aut per
medicinam solutiuam. aut medi
cinam urinam prouocantem
et opilato que est in aure indiget
eo quod instilletur. et abstergit et
euacuat sufficienter aurem. et sm
hoc exemplum indiget unumquodque
membrum eo quod est aliud ab eo
quo indiget aliud et ipse sermo
eorum qui utuntur ingenio quia
sufficit eis cura egritudinis unius
significatio sumpta ex natura
eius e falsus

Et quodcumque membrum egredi
etur a natura sua per hoc exas

¶ Queror uo aspitatis pt uu. ca
q x iu eis adducto e lenitate f
ossium ad' radente. et in celera u
arteria a' lingua. lenitate per humi
di sui mordicatiue et glutinosa.

= al' recaso lenit'
patur. tunc oportet ut ingenietur
in reductione lenitatis sue super ipsum
et illud fit in osse quidem cum
fricatione et in canali quidem pul
monis et lingua per humiditatem
uiscosam cui non est mordicato
Ista sunt signa curatione aspita
tis egredientis a natura ut
catur super eam reliquis membris
in osse quidem quando accidit aspitas
sicut accidit intrinsecus lingue le
nitur ea cum fricatione cum ve
si meseigmeli qui vero accidit in pal
pebris tunc lenitur ea per fricatione
cum cuco aut sief spatismeli vel cola
to henchum. qui vero accidit in ca
nali pulmonis tunc lenitur ipsum cum
angulatio uiscose et cum lacte mulieris
et cum decoctione ficuum et cum
oleo amigdalino. cum vero accidit in
lingua vel ore sicut accidit in qui
busdam febribus acutis tunc lenitur
ea cum mucilagine seminis citoniorum
et [...] et neheç. i. candi. alius
et cum aqua ordei et cum aqua granati
dulcis. iam ergo apparet quod diuisitas
membrorum e causa magna in mu
tatione specierum rerum quibus medi
catur

Et quodcumque membrum egreditur
a natura sua per hoc quod fit
leuius tunc oportet ut ingeniet in
in reductione aspitatis eius uel

¶ Queror uo f lenitate pt iiij se
ca q se f iu eis adducto aspita
te per farmaca sufficient rep
tari e blue facietia ratium

Marginalia: = al' secet et secetur; o-o remoueatur aqua aggregata in; c-aa; o-al' alleuiente; per exempla cu.; i. cum cortia b.; = al' hunuchi; multo recent; mulgo; al' tucto

et illud quod fit in quibusdam m
bus cum medicinis que abstergunt
abstersione forti. et in quibusdam
eorum cum fricatione parva
Intentio in curatione asperitatis est
iam fuit intentio sua. et est
lenificatio et equalificatio secundum diver
sitatem membrorum. et similiter est in
tentio in curatione lenificationis
sua. et est exasperatio et contrarium
equalificatio secundum diversitatem membrorum
quod est membra aliquando leniuntur
indigent in reductione sua asperi
tatis. illi medicine que abstergunt abster
sione forti ut abluatur humiditas
viscosa que lenit membrum aut
sordicies aggregata super superficiem
membri sicut exasperatur matrix
lenificata cum lana in qua ponitur
humiditas cum baurach. et quando indi
gent medicinis abstergentibus cum
virtute ut mordificent ea et
faciant in eis eminere asperitatem
sicut fit quando miscetur cum ydromelle pi
per tritum. et sicut facimus in dama
segnalium fortis acetositatis. et
quando accidit in ulceribus ut deregun
tur quedam ossa. et fiant leni
ora tunc oportet fricemus ergo ea cum pan
no vel exasperamus ea cum re aliqua
ut suspendatur cum eis caro que
nascitur in eis
Et quando est apposito aut contrari

eius sequuntur egritudines alias et ne
oportet ut intendatur in primis intentio
medicationis illarum. et studium
Significavit Galenus in hoc sermone quod
in medicatione diversificatur etiam
quando accidit egritudo ab egritu
dine alia et sanatur secunda sana
tione prime
Et iam ostendimus in tractatu in quo
narravimus species egritudinum
quod opilatio et strictura multo
ciens sequuntur apostemata calida
et dura et mollia et siccitatis
et fluxuitatem et figuras malas
que accidunt membris et celerius
rumpunt in illis meatibus qui oppi
lantur aut constringuntur in eis
Iste tractatus est primus libri
de morbis et accidentibus. et opilatio
est egritudo composita ex mali
cia complexionis ex frigiditate et si
gnura et quando fit ab eo egritu
do nominata opilatio. quando aposte
ma fit in quibusdam cum cum
tatibus meatuum et similiter mixte.
et quando fit ab eis strictura aut quando

Queritur non est extrinsecus et angustatio
nes egritudines alias sequuntur curande
est illa ipsius.

Consistit autem intentio de egritudinum differentiis que
de flegmonibus et sclirosi et inflationibus et siccationi
bus in moditatis. ad hec et in erisipelas figuris superponere con
tinuitatum corporis consequitur plurimum ea que dicta sunt. Quare ad
et in tumoribus quibus corpore quod sunt in cavitati corporis.

al' ponatur

apostema est ad latus membri in quo
est meatus et coartat ipsum donec
constringuntur meatus eius et
siccitas sicut illa est ex egritudi
nibus macilentie complexionis et acci   al' meatus
dit ab ea opilatio aut constrictio
quod accidit hec egritudo in membro
in quo est meatus tunc constringit
ipsum aut exsiccat humiditatem eius
tem in meatibus eius et stat et
non currit et figure sunt et
accidit ab eis opilatio aut constrictio aliquando
mutatur figura membri donec
involuatur —— id est corrugatur

Et quando componuntur iste res ad

invicem sunt species significationis

Hoc illud quod medicatur diuise virtute
hec est conclusio totius eius quod ex
posuit in hoc quod significatio sump
ta ex natura egritudinis est
debilis et despecta per comparationem si
gnificationis sumpte ex natura
membri et residuum eius quod invenitur
eveniat in illo manifestum est
ergo per illud quod dixit quod oportet po
nas speciem medicationis in omni
egritudine composita ex speciebus
divisis. iterum si egritudo est con
posita aut fit ab egritudine alia
et est cum ea egritudo timoro
sa donec cogitetur primitus prima
curationis et post pone primum
eius cum meditatio plus composita
id est separat

S Et ideo ad iuncte eorum que dixit con
plectantur aliqui ostensiones debuit
varias.

et melior medicorum est etc. est bona
tio artificialis in hoc est propinquior
re veritati et non separatur illa
nisi per consuetudine studii in opera
tione huius artis et bonitatis scie
precedentis per ingenium sanitatis. i. in egritudine
et reliqua que sunt necessaria in arte me
dicine et propter illud oportet ut medicus re
memorans formationis bone velo
cis solertie sani intellectus et bone visionis   id est sic

Et sufficit nobis ut narremus re

vnam quod ponamus exemplum quo

significetur quod est post illud

et loquemur in toto illo sermo

nem latiorem hoc in libro de in

genio sanitatis pone ergo quando quando

hicium ad aliquod membrum sanguis

multus donec tenditur ve

nene que sunt ineo et accidat

ex eo tensio in venis magnis et

in venis parvis que erant parvis

occulte a sensu. deinde fit quod apparent

propter repletionem earum sicut videmus illas

C Sufficit autem in uno manifeste ut exemplo
fiat manifestatio. exemplum eius de omnibus et de temporibus
eis litteris dicitur. si iaceat ergo in fluxu aliquo pa
ra multitudo sanguinis ut distendantur que prius vasa
sunt non magna solum sed etiam parva. prius efficientia
visionem ex plenitudine non erat apparentia que
admodum modicis vidimus manifeste. amplius propter albedinem
oculorum tunice quemadmodum est et alia vasa mo
niora huius que dixit sunt vasis distendi reple

venas aperte in oculo multociens
quas tegebat albedo et fortasse
venectiam alie strictiones illis
venis tendiuntur cum replecionis
earum et non apparent per constrictionem
earum. et quando illud est fortasse
resudat ex venis aliquid. et ef-
funditur ad loca vacua que sunt
inter partes membri. et sic quod cur-
rit ad ea res prima et evacuatur.
Et al' exponit hoc sermone qualitatem
generationis apostematis. s. qualiter genera-
tur apostema in corpore. quasi doceret
per illud speciem significationum super-
tarum ex apostemate. apostematis secundum medi-
cationem suam deinde ostendit qualiter du-
sa significat hic significationem per diversi-
tatem membrorum fit quasi totum
hac quod ipse dicit in dictione existens
exemplum quo ipse estimat quod
sufficit ei in significatione super
illud quod est necessarium in medicatione.
Iste quasi sermo est principium per eum exem-
pli. et apostema quidem generan-
tur in membro secundum hunc modum
quando accidit malicia complexionis quibus-
dam membris aut impellit ad ea

superfluitas ex membro forciore eius et
non potest hoc membrum expellere
eam a se ipso stat superfluitas in ipso
et fit ex illa apostema in membro. — in membro e
et causa generationis eius est ut effun-
datur ad membrum sanguis. si quasi non
est in sanguine aliquis ex humo-
ribus magis vincens est apostema
generatum magis sanguineum. et est quod
nominatur flegmon. et si magis est — supra sanguinem
vincens est colera rubea generatur ex ea
apostema quod nominatur erisipilla et si — vel colera nigra
magis est vincens humor est me-
lancolicus generatur ex eo aposte- — i. cancer
ma durum. et si magis vincens est
flegma generatur ex eo apostema mol- — + ex eo
le. et si est vincens colera rubea ge-
neratur ex ea [illegible]. et si est sanguis — + adhusta vehementis adustionis
grossus inflammatus vehementis
adustionis generatur ex eo aposte- — + vel flatico
ma quod nominatur carbo et — vel carbunculus
illud quod nominatur [illegible]
aut [illegible] ergo secundum hoc exemplum
[illegible] apostema
tum et pustularum etiam que in cu-
te apparent. et etiam hec dispositio
deinde si quando sanguis effunditur ad
membrum implendum ex eo vene ma-
gne. et vene parve donec perveniunt
ad minores parvas que sunt in — partes
eo. tunc cum vene fiunt plene
non [illegible] resudat ex poris earum ad
quod est in circuitu earum ex lo-
cis vacuis quod implet etiam illa
loca vacua que sunt inter partes
membri tunc fit ex aggregatione

uo non est ei apparet propter putredinem
et periculum est effusionem aliquando re-
sudat [illegible]
regiones vacuas [illegible] effusum
est ia aliquando putr-

illius apostema. si quod accidit ut phi
beatur eius expiratio accidit in
de una duarum rerum aut ut
infrigidetur aut ut putre
fiat et ignitur quod aggregat sa
niem et curationi eius sunt due
vie. una earum est prohibitio generatio
nis eius. et illud autem comple
mentum eius. et altera est eius
digestio post complementum. et Gal.
quidem rememoratur in primis
... generatur prohibitio generationis
eius donec non aggregetur sanies et
non accidit ab eo quia illud sicut
febris sequens collectionem saniei in
apostemate magno et dicit

e[vacuatio] generatio sed

e. l[ege] generatio apostematis alia

Dico quod huiusmodi egritu
dinis curationis intentio non est ...
evacuatio et melius et magis
festinus est ut dicam evacuationem
partis eius quod est in membro
quoniam hec egritudo non accidit nisi
propter ea quod membrum est replectum
repletione superflua.

Iam dixit in eo quod preteriit
quod cavi in medicatione re
pletionis superflue est evacuatio
eius et ostendimus nos etiam huius
sermonis propter illud quod dixit in hoc
sermone evacuationem partis eius
quod collectum est in membro.

Evacuatio illius superfluitatis
fit necesse aut ita ut re
deat retro aut ita ut exeat
ex membro in quo est egritudo. et re
ditio eius fit retro aut ita ut
impleatur aut ita ut attrahatur
aut ita ut exeat per duas res ex
illis quas narravimus. aut per eas omnes.

Declarat Gal. per hunc sermonem
quod evacuatio partis eius quod
collectum est in membro ex san
guine superfluo fit per duas res
quarum una est ut reducatur
donec redeat ad illud quod est
post ipsum. et altera est ut evacue
tur ex membro ipso sicut si perfo
retur membrum apostemosum
ipsum. deinde dicit reditionem san
guinis ad illud quod est post ip
sum et dicit quod redit ita ut
impellatur ad posteriora aut ita
ut attrahatur aut ita ut exeat
paulatim aut per duas ex illis tribus rebus
aut per res eas omnes. et manifes
tum est quod impulsio fit per eo

Huiusmodi passionis curatio liberat quod
conditorum per evacuationem. ut non
manifeste dicam expresse evacu
ationem. quoniam ideo erat passio quod re
pleta erat per se in moderate

Necesse est autem evacuari superfluum
aut per exitum aut per illam partem ...
rursus quod exeat aut per pulsum aut
per ... aut ...
... autem super hec omnia

ins
inie
fortationem membri cum apostheu-
cũ et quod aceto fit per ventosas
aut per medicinas attractivas aut per
flebotomiam ex latere diviso.

Et evacuatio est ex membro in quo est
egritudo. alia est que fit per viam ma
nifestam sensibilem. alia est que fit
que subtiliat donec fiat vapor

Postquam dixit viam duarum rerum
quibus evacuatur illud quod col
lectum est in membro et est illud
quod redit sanguis retro vel
ad posteriora sua. dicit etiam in hoc
sermone per quod evacuatur san
guis ex ipso loco et dicit quod id
fit duabus rebus quarum una est appa
rens manifesta sicut carax
cutizatio. et
scarificatio. et flebotomia. et altera est
occulta insensibilis sicut positio me
dicinarum que subtiliant sanguinem
donec fit vapor qui resolvitur
ex poris membri. Jam ergo docuit quod
sic natura operatur. et accepit ex
ea significationem super hoc quia oportet ut
evacuetur illud quod collectum
est in membro per duas res tantum. v
na earum est ut redeat sanguis
ad posteriora sua. et altera ut evacue
tur ex ipso membro et per illud de
clarat post hoc quod in sufficientia hic sig
ficatio in meditatione super repletione
repletionis et dicit

v et impletum quando corpus totum iam
repletum est tunc non oportet ut evacues
superfluitatem ex membro in quo est
egritudo quod est quia si conaris ut perfectes
ipsum donec egrediatur superfluitas
ex eo et evacues ipsam evacuatione
manifesta sensibili. accidet in ipso
per illud dolor et attrahetur tunc illius
doloris ad ipsum materia plus et si tu
conaris resolvere illam superfluitatem
cum medicinis calefacientibus at
trahetur ad ipsum per caliditatem me
dicinarum illarum plus quam fit illud quod
resolvitur ex eo et si conaris etiam
ut congeras illam rem que currit
ad membrum ut redeat non reci
piet illud corpus propter repletionem
suam. propter quod igitur illas duas res si
mul oportet ut evacuetur corpus to

Per ipsum intendo quod partim per partem eva
cuabo hic per manifestam et sensibilem hic autem
in evaporationes extenuativas.

Si igitur fuerit totum corpus plectoricum non oportet ut ipsum particulare parte
evacuare. si enim evacuaverimus evacuationibus sensibilibus evacuavimus
partes dolentes attrahemus propter dolorem amplius si vero calefacien
tibus diaforesim facientibus aggressi fuerimus attrahemus calorem amplius propter
quod diaforesim faciamus. si vero velimus refrigerare cogere quod est influxum
non recipiet plenum totum corpus ad utrumque igitur hoc evacuare totum. ut
si plectoricum sit oportet evacuare corpus. autem eo quod totum ex omnibus ad alias
regiones id quod partim particulari influit hic plectorica parte repletionem oportet
prius deponi diaforesim facientibus aggredi prior est enim evacuatio quanto per
maiora.

eum. Deinde adhibetur quod ex
eo currit ad membrum ad loca a
qua venit. et cum quod fecisti illud tunc co
gitare in primis ut impellas ex il
lo membro superfluitatem retentam
in eo. Deinde cogitare post illud
resolvere eam vel evacuatio eius et
obedit et cum facultate quam est cum
meatibus latioribus

Docet in hoc sermone qualiter diversificatur modus curationis secundum
significationem ex illo est quia tenda
tur curatio ex tribus donec comple
atur. curatio eius quod est ante ipsam
et ostendit illud per viam resolutionis
per quistionem quod est quia ponit
apostema in corpore exemplum. Deinde dicit
si tu curas apostema ipsum adhibes
super ipsum primum in aliquam magnam.
Nam si tu conaris ut evacues mem
brum evacuatione sensibili sicut
si perfores ipsum et ex ipso evacues
superfluitatem sequitur operatione
tuam hanc. dolor vehemens propter
quod tu frangis partes membri. et
dolor adhibet ad ipsum ex corpore
materiam que est plus illo quod eva
cuasti ex eo per perforationem. et si

tu conaris ut evacues ipsam eva
cuatione occulta a sensu. et ponas
super ipsum medicinas calefacientes
ut fiat illud quod in eo est vapor
per quod resolvatur ex poris attra
hunt ad ipsum ille medicine calidita
te sua ex corpore materiam que erit
plus quam sit illud quod evacuatur.
Jam ergo manifestum est per hoc quia non oportet
ut curetur apostema corpore re
pleto cum eo quod evacuat ma
teriam ex ipso membro. et ipse ostendit
quia non oportet ut reducatur ad
posteriora et dicit quia si conaris
etiam ut reducatur illud quod est
et colligatur in membro do
nec redeat ad posteriora sine dubio
recipiet illud corpus propter repletionem
suam. postquam ergo docuit quod eva
cuatio eius quod collectum est in
membro non convenit corpore repleto.
Dixit sine similitudine conclusionis propter
ergo istas duas res. scilicet quia celebrantur
due res quibus evacuatur sanguis
ex membro quarum una est re
ductio sanguinis ad posteriora sine
et alia evacuatio eius ex ipso membro
dixit oportet ut evacues corpus to
tum in primis. scilicet prima ante omnem
rem et evacuatio corporis donec
removeatur repletio eius. aut per
flobotomiam si possibile est illud
in eo aut per ventosas super membra
illas aut per medicinam solventem
humorem vincentem. aut per
fricationem et exercitium similiter quod

exigit illa dispositio. postquam G.
cessavit a declaratione huius dixit G.
et est post evacuationem corpo
ris totius ut attrahas illud quod
currit ad membrum ad locum
alia contra membro. nam per illud
prohibetur cursum ad membrum
quod fit currens sanguinis ad membrum
diversum cuius exemplum est si a
postema est in manu dextra at
trahitur sanguis ad manum sinistram
et contrario et si est in pede dextro
trahe sanguinem ad pedem sini
strum. et contrario. et si est sinistrum.
trahe sanguinem in filius ex latere quod
est in directo ipsius. et si est ante
trahe sanguinem retro et contrario in dis
huius membris. nam tu postquam evacu
as totum corpus. quod facit attractionem
diversam revolvitur materia et pro
hibetur attractio et effusio ad mem
brum primum. Inquit cum G. cessa
verit ab hoc toto redibit tunc ad
membrum ipsum et incipe ita ut
coneris reductionem sanguinis donec
redeat ad posteriora sui. Cum G.
cessabit ab hoc conare post illud
ut resolvas illud quod remanet
in eo de sanguine. Inquit et illud
quod facies ex istis duobus scilicet reduc
tione sanguinis retro et resolutio
ne eius que remansit ex eo obe
diet tibi cum facilitate quando meatus
sui sunt latiores et corpus recipit
illud et non remanet materia que a
trahas ad ipsum. considera G. qualiter

accipit sanguinem apostematis qui
propter repletionem corporis totius
et alteram hesitationem inter contractionem de
nisi. et Gal. quidem determinat post
quam ipse docuit illud quod fit illud
per quod fit evacuatio sanguinis ex
membro ipso et dicit

dum perdat ea dies per se attractionis
quia una evacuatio corporis toti
et alia ... respons ... [illegible]

Expulsio tua qua expellis a mem
bro illud quod currit ad ipsum fit
per hoc quod constringis et infrigi
das ipsum. et ad venas etiam que
evacuantur attrahitur illa res que
evacuas a membro infirmo. et
iam ostendimus etiam in libro de vir
tutibus naturalibus et etiam quan
do evacuas venas que sunt in
membro infirmo cum medicinis stip
ticis quod tu illam superfluitatem ex
membro infirmo ad aliud quod est
post. et quando tu facis illud et si redit
ad corpus tuum quod est ex eo ad illud
membrum infirmum tunc bene est

Repellentibus vero exprimentibus si itaque idem et stiptica apponamus sic eva
cuata ad se ipsum vasa que repellit attrahunt. ostensum est enim ex hoc per phisica
lium utentium et transmittunt sic quod ad illas regiones vasa con
fortia stipticas farmacis. si igitur omne ita rursus curte bonum habe
bit pr[illegible].

Dicit Gal' in hoc sermone qui repen
titur illud quod collectum est in
membro donec redeat ad posteriora
sua. et dixit quia pars eius redit
per actionem diversam. quoniam actio
divisa trahit illum sanguinem in
venis ad posteriora eius. et iterum
quoniam confortat membrum et quod in
eo est ex venis cum medicinis que
infrigidant et stipticitatem fa
ciunt impellit illud quod collectum
est in eis ex repletione ad posteriora
sua et redit illud contrario quoniam ex
eo quod est post eas ex venis
iam evacuatum est repletio propter illud
quod recipit illud quod redit ad ip
sum tunc si redit ad corpus totum
quod currit ex eo ad illud membrum
tunc erit bonum et si non redit totum
illud. indigemus illud quod remanet ex
ea ut evacuetur ex ipso membro
et ipse exponit hanc dispositionem secundum
et dicit

Et si colligitur in membro aliquid
ex ea. tunc oportet ut scias quod illa
res que colligitur in ipso est vis

cosa aut grossa et propter illud figi
tur et innisatur et remanet
in membro et fit difficilis eius
resolutio et possibile est ut non
sit ita et est causa in fixione
eius et permanencia ipsius in mem
bro quia currit ex venis et fit
inter membrum similium penitus et illa est
hora in qua necesse est tibi ut evacu
es illud ex ipso membro infirmo
quoniam imponis super illud quod est
super illud membrum medicinas que ex
pellunt illud quod currit ad

Gal' declarat in hoc sermone ipsum
intencionem in remanencia eius
quod remanet inter venas que
sunt in membro tunc illud est quia sanguis
per viscositatem eius aut per gros
situdinem ipsius figitur in ve
nis minimis et innisatur in eis.
et fit difficilis eius resolutio et
si non est inter venas tunc causa re
manencie eius in membro est
quia egreditur ex venis sine se
mitis resudationis et pervenit
in locis vacuis membrorum similium
partium. que sunt in circuitu ve
narum et in carne. postea quod docuit
causam in remanencia eius quod
remanet ex sanguine in me
bro dixit. tunc necesse est tibi ad
hoc ut evacues illud ex ipso me

Relicto autem aliquando parte ex quibus figitur
... glutinositatem ... spissitudinem ... ...
pactum indissolubile. propter ... talem
... in ea que in medio sunt regionis eius
... ad evacuationem
... supponentes sua
... ...
entium utitur.

... permanent in membris ex sanguine ...
... et ... redit ex eo ad posteriora sua
... ... sanguis ...
... ...

bro. et non poteris facere ipsum redi
re ad pristinam sui. et quando vis
evacuare illud ex ipso membro
etiam pone in primis super illud
quod est super membrum lesum ex
membris illud quod expellat
illud quod currit ex eo ad mem
brum. nam si non facis hoc non sufficit se
curius etiam quando confluxit ad membrum
sanguinis aluis per hoc quod evacu
as illud quod est in eo ex eo ipso
et significat per membra que sunt
super membra ex quibus veniunt nu
trimentum ad membrum —

Et evacuatio fit per perforationem
et per medicinas resolutivas per
pue si estimas quod in locis que
sunt inter membra silvium parum sit
aliquid contemptum — — —

Dixit quod evacuatio membri
ipsius fit per perforationem et
medicinas resolutivas et distin
guit inter utrasque et dicit quod
medicine resolutive sunt magis
minutive quam perforatio quia resi
duit ex sanguine aliquod et per
venit in locis vacuis que sunt pro

membra consimilia et ostendit quod perforatio
administratur quando non confert ope
ratio medicinarum resolventium
et quando congregat apta famem et

quando estimas medicus et si remaneat
ferit fames putrefiet uelo
ter. propter et gratia cum perforatione sim
quod accidat super membrum nocu
mentum aliquod malus et inter super
perforationem scarificatio membri
ipsius aut apprehensio mentis vel
ventosarum super ipsum aut flebotomia ue
ne in ipso — — — —

Et medicinarum resolventium omni
um compositio est calidi ex operatione sed
complexionis est moderatio quando est
superflue caliditatis. et gratia ut caue
as in huius locis usum medicina
rum quibus est caliditas fortis pro
pter quod membrum infirmum est
precedens apparens. nam si tu
administraveris talia ultra ex medici
nis donec aggreges super ipsum con e
gritudine ipsius moderatione
accidit in eo ex dolore res
non parva. et omnis dolor stimu
lat et attrahit materiam gratia membra

Evacuatio non manifeste sit per medi
cas regiones significat optime. id est per cu
rationes simul et per turgida differentia
foretica.

Set quoniam differentia foretica omnia calida
virtutibus sed eius non creditur operatione moderate quando in moderate sed calida obstruat.
Tenis ne omnia nimis calida et maxime simplificie fluat calidis quod pati
doleo est non potius simul pati in moderate in omnis dolor excitat reumati
mediocrite gratia illud modicum in huius utendum est in magis conveniens huius sit.

apposito

Et q̄ medicine resolutive sunt cal

cum q̄ est q̄liditas eq̄lis est que
nō facit in hui⁹ membris dolore
et p̄cipue si est cum illo memb̄
Iste sermo est intellec(hum̄ds)f
ti. docet in eo quod medici
ne resolutive sunt calide et
quia o; ut sit calefactō q̄
calefaciūt membrum eq̄lit̄ et
quia o; ut sit cum caliditate e
arum equalis hūiditas. s. hum̄ditas
etiam et caliditas quidē
eq̄lis et hūiditas eq̄lis sunt int̄
q̄s et inter caliditatem membri
et hūiditatem eius est assimula
tō. et sunt inau⁹ addite p̄ rū q̄
q̄titate p̄tis gradus primi

Et sufficit nob̄ medicina re
solutiua q̄ nūs n̄ sit fortis i resolu
tōe membrorum p̄cedentiū p̄orum
in eo quod appar&et de corpore
quod si memb̄ interius eq̄ egritudi
nem nō habent. et memb̄ quod
indiget evacuatōne ē i p̄fū
do longissimum tē o; ut confortet̄
medicina resolutiua et addat̄
in caliditate eius quā nō fit secu
ritas quin debilitetur et dest̄
atur virtus eius. anteq̄ conse
q̄tur et p̄veniat ad p̄fundum
corporis nec timet̄ sr̄ loca extio
ra quibz occurrit ex ea nocum̄
tum quā hn̄t egritudinē. Jam
g° inveniens res est ex duobus
modis sil̄ i ānministrōe medicina
rum q̄ ilt̄ calidiores et acriores
p̄p̄ ea q̄d memb̄ appencia volant
ea et memb̄ interiora indigent
eis et hanc significatōnem susp
sim⁹ ex loco memb̄i

Iste est modus alius significa
tōnis que sumitur ex loco memb̄
nam si est apparens procedens
medicine que calefaciūt et hu
mectunt q eq̄litate sunt suffici
entes illi et si est intrinsecum
longinquum indiget ut addatur
in caliditate medicine et hūid
tate eius p̄ q̄titatem quod cō̄trariet

e Et cū sufficiens ē diu fortem face
insfficie ? nō vehemēs sit diutiū
teticū farmacū. si uō ei q̄ insuffi
cie sit p̄mis ōīo existāt i p̄fūdo
uō sit evacuatōe īdigēs ? ītūdē
? augē o; diuforsā farmaci ei
titatē. evanescz eī difficiles. p̄us
q̄ ad p̄fūd' p̄ueniat. nz tū ledz ad
ei q̄ insufficiat attīgz q̄m ñ p̄ussi
lē. iterz ? ñc ī illo ip̄m ? ? ut ac
cidūt ad usū calior simli? ad
medicamīnū q̄ insufficiat sustinētia.
? ip̄fūdo īdigītia hē g̃ ip̄nc p̄
tis accipiam⁹ ōnsionem.

ne in̄ ei un

ugentur ei virtus. et iam dimum tum est usque consequitur qualitate et sermo eius in hac significatione intellectus est quam multum intenditur consolidatio in eo.

Et nunc consideravimus aut remaneret alia ex eo quod necessarium est in curatione scilicet in curatione apparatus proprii.

Et videtur michi quod remanet res non pauce quod est quia ex membris infirmis in quibus est solutio continuitatis que occurrit ad ea. alia sunt que sunt rara in natura sua. laxa mollia. et alia que sunt spissa viscosa dura.

Ultra quod modus curationis et medicationis sit diversus etiam secundum diversitatem membrorum in raritate et lenitate et spissitudine. et duritie. et flexibilitate et soliditate.

Quedam ergo ex membris secundum modum primum evacuatur velociter et quod est secundum modum indiget ut evacuetur cum medicinis que sunt acutiores illis. et indiget ut sint ille medicine stipticiores quod si illa sunt ille partes submerse valde profunde tunc sunt magis indigentes illo modo. conserva ergo hunc modum alium significationis

secundum curationem superius dictam est ista videlicet modus primus est ut si infirmum est membrum rara fluxa lenia. ita quod in illis est evacuatio velociter sufficit ergo eis ex medicinis resolutivis debiles ex illis medicinis. et modus secundus est ut sint membra spissa viscosa dura difficile. i. est ut quod in illis est evacuetur. quapropter indigent ex medicinis resolutivis que sunt fortiores et stipticiores. et quanto plus sunt longinquiora in profundo indigent eo quod est vehementioris virtutis. et plus stipticitatis. jam ergo diversus est iste modus curationis secundum diversitatem dispositionis membrorum.

Sumitur significatio alia secundum curationem ex positione membri et quantitate

Intelligit quod non scilicet ad aliud sufficit in significatione secundum modum scilicet curationis curationis totum illud quod primum in donec fiat ei quod etiam significatio sumpta ex forma membri et quantitate eius ad aliud. et Galienus quidem

De hinc vero memoravimus si dictum est adaptandum ad curationem.

Videlicet autem de rectificatione primo ponere necessarium est eum que significantur in quibus est solutio continuitatis rectitudo que dicimus rara et laxa et mollia. Et vero sunt quod vero est et spissa et stricta et dura.

Priora ergo facile evacuantur alterum vero acutioribus indiget medicinis evacuantibus ei. et huius que sunt leptomera. si vero et minus proportionata sunt profunditatem. amplius autem magis huius hic ergo rursus constrictio. alterum est a substantia partis procedens.

Alterum vero a plasmatione et positione.

ponit huic capitulo quo exponit illud et perscrutatur exquisite sermone in eo — — — —

p one g° in ex°. quod g° q' dixi m° paulo ante accidit in epate et quia iam nunciatum in extremitatibus strictis venarum que sunt in eo humiditates viscose aut grosse. aut miste. est nec ammi... cibi et potius subtiliantes et subtili quantur in primis cum est grossitudo et viscositas deinde evacuetur res nociva non per vias strictas que non videntur tamen sic evacuantur ... membra sed per vias amplas quod est quoniam vene que sunt in epate sunt ex lateribus venis et sunt plus ... carum. et que sunt ex illis venis in gibbositate epatis perveniunt ad venam magnam que nominatur profunda et que sunt ex illis venis in late epatis concavo perveniunt ad venam magnam que nominatur porta. et propter illud fit facile quoniam accidit in venis epatis in quacumque duarum latitudinum sit viscositas ut evacuetur si fluxus faciens i... cum quibus re pura et adiutorio eius puro. cum ergo humiditas est inviscata in venis que sunt in late epatis concavo attrahis eam ad ventrem cum medicinis attractivis et quando inviscata est in venis que sunt in gibbositate epatis evacuas eam per urinam ex vena profunda —

Quando accidit apostema in epate ... et evacuavit corpus totum et si est vincens sanguis ut per flebotomiam et si est humor colericus tunc per illud quod educit coleram. et si est humor melancolicus tunc

‡ ibi al. facile

Supponatur enim si ita accidit in epate propter dominium et dispositionem angustiis ... vasorum et oppilatis humoribus glutinosis aut grossis aut mixtis. igitur non properat est cibis et potibus extenuantibus spissitudinem que prima et glutinositatem tenuem efficere ... non per invisibiles angustos solum ut in aliis partibus. sed per poros et amplas venas evacuare. amplissime enim sunt ... que vene. quoniam ad ea plurime fluunt ... que in gibbis sunt. hec enim in symis et pilas ... intestina. ideo ... facillime est in quibus ... sunt in concavitates evacuare propter eas. ... quod invenitur ... humor concavi erit ... eas in simis venas. ad inferiores non convenit ... venam que secundum eas que in eis sunt venas.

d' angustias

p illud quod educit colam· et si e
humor melancolicus· tunc p id
quod educit melancoliam et sim
hoc exemplum in reliquis· et
accidit post illud attento diu sa·
deinde considera nam si intuscate
sunt in extremitatibus venarum
eius strictarum humiditates grosse
et viscose aut ministra ci (marg.: et viscose)
bos et potus subtiliantes ut sub (marg.: congruentes)
tiliantur p eos i primis grossi
tudo et viscositas. Deinde euacu
amus p illud id quod collectum e
in epate· si g est illud in gibbo
sitate epatis conamur illud euacu
are p urinam et si est in concaui
tate epatis conamur euacuare i
p medicinas attractiuas et similiter fa
ciam in emplastris que ponantur super ipsum
et si tu fuis rememorans totum
quod preiuit tunc intelliges ex te
ipso sermone Galieni ipse n· e intel
lectus et non indiget expone et
non dixit cibos et potus subtiliantes
i absterssione ei quod intuscatur i e
pate: nisi ppter ea quod medicatio cum
cibis est melior medicatione cum me
dicinis et determinabo illud determi (marg.: et poti bz)
natione amplior hac p illud quod
sequitur ex sermone i capitulo
epatis et meliores cibis subtilia (marg.: et das)
tes epar sunt capparis, conditi cum aceto
et aqua similiter condita et meliores po
tus subtiliantes sunt secaniabin et quod cur
rerit hic sim
Et sumitur cum eo quod narra

uimus significatio illa sim curatione
epatis propter ea quod ipsum est radix
venarum quod e quia cum regi
men (necem) eius non fit sibi ipsi tamen sic
maior pars membrorum sed effluat
virtus ex eo in venis non fit
securitas si mollificamus uirtu
tem eius in fundendo ipsum cum
oleis et aministratio emplastrorum mol
lificantium et resoluentium qui debi
litetur ipsum in primis in operatione
sua· deinde debilitentur debilita
tione ipsius omnes vene et propter illud om
nia nutriantur i eo quod ponimus su
per epar quedam medicinas stipticas– (marg.: et sig)
Iste e modus aliud sanguinis (marg.: nis sup)
ex virtute membri cum g (marg.: te)
epar sit membrum principale et prin
cipium virtutum naturalium et
sit ex eius omnibus euacuationis eius
quod collectum e in ipso potio
medicinarum resoluentium super ipsum

de quod medicatio cum cibis e melior medicatione cum medicinis

1 Itaque non consideratio (hus) nisi procedere sine oste
sionibus ab extremitate cum a principio uenarum·
con menti non se ipsum solum quia ad plurime
animal partes regimen naturam e· sed inmit
tit uirtutem uenis· periculum etiam e si dis
soluimus ei uirtutem embrocis et cata
plasmatibus calasticis· et ipsum p
num debilitare et opponere et uellat
les omnes efficere uenas· unde admiscen
dum aliquid stipticorum farmacorum in eis

tionibus eius.

declarat Gal. hoc sermone quod
iste cauo sit diuisus in membris
principalibus quoniam ista membra egent
ut conseruentur uirtutes eorum
super ea et propter illud oportet ut misceantur
cum medicinis resoluentibus gradatim
dum quedam medicine confortan
tes sint que sunt stiptice et
in quibus est aromaticitas sicut
rosa et silo aloes et sandali. sed
quod ipse ostendit hoc sermone

Et cum sit locus epatis locus
longinque profunditatis non sit secu
ritas quoniam debilitetur uirtus medici
ne stiptice et destruatur antequam
perueniat ad ipsum si non sit cum aro
maticis eius sed alia uirtus faciens
eam peruenire sicut est natura rerum
aromaticarum et melius quidem est
ut medicina sic agitans ut sit
stiptica et sic aromatica. nam
quando ipsa agitat habet duas uirtutes
est eius operatio fortior

Iam precedit expositio huius in eo quod sermonis
precedit est

Pone ergo tu euacuatum rem
quod erat contempta in hoc ultimo
secundum diuisitatem rei et redit
ex qualitate chimorum ad rem
naturalem. oportet ergo apud illud ut
tu cogites et consideres ut non
sit complexio epatis immutata ex qualitate
illius humiditatis que erat re
tenta in ipso et infrigidauit ipsum sic
patet ex ea quando fuerit flegmatica aut co
lericum ex ea si fuerit ex genere colere.
hoc deinde rectifices complexione
eius. et si est corrupta et facias
ipsum redire ad sanitatem
reductione integra et rectificatione quod
complexionis est ut tu intromittas
super ipsum qualitatem contrariam

sandala mirtus absinthium rosa — viola aloe

Sed quoniam est in profundo. preterea est dissol
ui stiptica uirtute si non deducatur ab
aliqua altera sicut leptomia qualem notificauit
cum. oportet ergo super ipsum stipticam formam
cum sit actu sit aromaticum est. insistas ei
duas habens qualitates et uirtutes fortius
operabitur.

Igitur euacuabis quod ... precipit supra et intelliga
tur et ponitur ut habeat complexionem humorum secundum modum composi
tionis ergo est nobis in hoc ne ad rem qualitatem
mutatum sit secundum eam. si quod magis flegmaticum est infri
gidatum est si uero magis colericum. calefactum est. et
habet eius distemperantia sanantes perfecte sanum re
linquimus id est amabimus uero contrarium adducentes qua
litatem que ad indistemperantiam dominium est ...

ei sic iã dix[it] in curatõe cõplõ
nis male

Intellige illud quod dixit in epate et in hoc sermone et in reliquis mebris in quibz sunt apata. nam cum digeres post euacuatonem mati e apostematis et eradicatõis e ius ex menbro ut consideres menbrum. nam si iam accidit in eo ab illa matia malicia cõplõnis tunc remanet in cura tõne eius medicatõ huius egrtudinis. et sermo gal' est intellectus considerã gº ipm

Et oz si est calefcm ut sit q̃titas infrigidatõnis in re qua infrigidam̃ ipm p q̃titatem quad est calefcm. s. p q̃titatẽ al' cal[i]ditatis qm addit sup cõplõnem cẽlẽ ẽ gº nccm in hoc etiam ut sis sciens caliditatem naturalem in h[oc] menbro quod ẽ qua si tu nõ sis q̃titatem caliditatis epatis natural' nõ scies q̃tum sit nũc calidius cõplõne sua illi

nec qñ oz te stare. et abstinẽ ab eius infrigidatõne. et sibi. si infrigidatur aliquod menbrorum et intendis ut calefacias ipm. deinde nõ sit q̃te q̃titatis sit frigus eius naturale nõ puenis ad sciam medicine q q̃ oz te calefacẽ ipm appie si potes scire qñ oporteat te abstinẽ et stare a calefactõne eius

Ostendit gal' p hunc sermonẽ quod nccẽ est medico ut sciat ipe cõplõnem cuiz menbrorum naturalẽ et conseruet eam in mente sua. cum gº accidit in eo apa. aut ali aegritudinibz aspiciat post cõsideratõnem suam in curatõne egrtudinis et complementũ eius q̃te q̃titatis sit illud quod mutatur illa egritudo de cõplõne mẽbri. et curet illud q eo quod cõtur q̃titati eius ex eo quod ẽ cõtrarium ei. et ponit exemplum i hoc capitulo significatio(?) in cõplõne epar nam quãdo accidit in eo apa et curamus ipm usque compleatur eius sanatõ nõ statim et nõ abstinemus a curatõne donec cõsiderũ

Ingsitũ unicuique scim ẽ calius in natũ infgidtes. itẽz et h[oc] ruit illum̃ scii nccm ẽ scire eã q̃ b nz eucuaï ei. qñ ei sciens quantũ ab eo q ẽ b nz frius a calius. aũ qñ infig dantes cessabi[mus] cõgnoscẽtes mod ei q̃ k nz calitatis. ita uõ et si frius scim calefaciam[us] cõgnoscẽ tibz mod ei q̃ b nz fritatis. et ipo[sibi]le est nobis nz inuenire calefacies medicamĩ cõuenẽ. nz cessare ẽ calefacientibz.

cōtē cōtrietatis sit illud quod muta
uit complōnem eius a complōne sua
naturali. si g° fctm est calid
us infrigidamus illud cū cōtrieta
te eius quod addit caliditatem
eius et sic si infrigidatur ca
lefaciamus ipm. et si humecta
tur exsiccamus ipm. et si exsic
catur humectamus ipm. cum
g° reducimus ipm ad complōnem
eius naturalem abstinemus tūc
a medicatōne. et postq̄ cessa
uit ab hoc exemplo iudicatur
iudiciū gnāle in oībus membris et
dixit et sic si infrigidatur a
liquod membrorum. oz ut sciās cōtē cō
trietatis sit frigus eius a re illa et
calefac ipm cū illa cōtrietate donec
redeat ad complōnem suam natura
lem et ipe iam dixit in eo quod
pcessit paulo ante thimi que athuc
donec apostemetur ex eis memb
mutant complōnem membri ad
quod athumc' sm cōtrietatem suā.
ethimi quidem flātici infrigidant
et colici calefaciūt. et sm hanc si
militudinem infrigidat humor
melicus. et diuisa fit dispō in colā
adusta. nam si remanet in ea
residuū caliditatis aut sē hu
adusti existentes colici tunc cale
faciūt et si nō remanet in ea re
siduū caliditatis aut humores ad
usti sunt flā flgm salsum. aut
hu. melancolicus tunc infrigidat
et apud hanc dispōnem conside
que apta curasti. et considā m̄

brum in quo accidit et considā cō
trium recessit complō eius naturalis
g° reducis ipm ad naturam su
am cū medicinis cōtrariis. et pone cō
trietates qualitatis eorum equales cōtrieta
ti exitus membri a complexione
(sua)
Et cum iam locuti sumus in illo
p illud in quo est sufficiencia tē
oz ut ueniamus sup membra que sūt
ī uīo egrediencia a cursu natu
li et illud ē sm duos modos quorum
unus est additō. et alter dimi
Postq̄ posuit Gal' sermonem (unitō)
nem in canonibus egritudinis
curatōnis ste in cōtrietate pp du
as res una earum est quia minus pced
pone cōtrietatem natura. et al
tu ē quod plimū sermonis in cu
ratōne duarum egritudinum est u
nū sicut apebit ex sermone
eius in sequentibus et pp has duas
res pmittit sermonem in cano
nibus curatōnis egritudinis ste
in uīo. deinde sequitur uō ipm cū
canonibus curatōnis egritudinis
ste in cōtrietate. et illud quod uult
p sermonem suū illū est quia (?) al'
nō cessauit a doctrina canonis cu
ratōnis egritudinis ste in ste. et de
terminauit canones curatōnis in
apacibus est illud docens discipulū

Qm̄ uō de hiis sufficient dcm̄ ē
tīhire iam uł oz ad ea q̄ fuim
nūr nū se hnt. duplici uō eorum
exīte dcā.

ad hoc ut fiat sup eum scia cura
tionis omnis egritudinis q̄pp seq
illud dicendo canones curationis
egritudinis fc̄e in mo. et spes
eius sunt due una ear est addi
tō. et alt'a diminutō ~ ~ ~

Cum g° aliq̄d mēbr̄u diminuc̄
tc̄ intentō eius in curatōne est
reducē illam rem que diminuta
est et illud est ut ministres na
ture et adiuves eam sup opa
tōnem suam sm modū quē nar
ram paulo ante ~ ~ ~

al' mod' Modis q̄ narraui paulo an̄
de seruitō nature et adiuto
rio eius sc̄ s; ut generet quod di
minutum est dare infirmo cibos
et potus cōuenientes. et facē diges
tionem bonā in stō et in epte. et
venis et rectificare cōplonem
et silr situat membri. et fricatō eius pna le
et embrocatō eius cum aq̄ tepi
da et in unctō eius cū olō aliquo et
potō medicinar attrahentiū sc̄ ipm
cū equalitate ut attrahatur ad ipm
de sanguine i ad faciat ii mb̄ dimi
nutū reqiro

Et qm̄ additur aliquid l aliquo m̄
bror tunc intentō i curatōne eius
est incisio eius a ferro aut cū
igne adurente aut medicina adurente

Dixit Gal' tres res incidentes
membrū additū sc̄ ii sicut cu
tellus et spatumule. et forfices
et cauteriū cū igne. et cauterium cū
medicina adurente. ut simus sci
entes ex his tribus illud quod
exigit testificatō de virtute i
firmi et debilitate eius et vol
luntate ipī. et timore eius. et ex
eo quod exigit estimatō artifici
al' judicio incisio membror naturalium diuisa sit
sicut incisio emoroidar et carnis
addite innate in ulcē. Nos n. qm̄
incidim' illud cū ferro et qm̄ cū igne
et qm̄ cū medicinis adurentibus incidim' q̄
et nō facim' unūquodq; hor cum
nisi sm cōuenientiam et mag' ulti
mū in iuuamento curatōnis ~ ~ Alr̄ et

Et nō forsitam in oī membro q' est sanatō etiā in oī mbro qd fit addatō ē fcē ut fit in
diminutum est possibile ut gene
retur i qd diminuc̄ ex eo sicut
ostendi i libro de sanitate ~ ~

Quandoq; fit additō et diminutō
in ipsa forma et qm̄ fit post
cōplementum forme. ego n. vidi
virum qui hēbat ex additōne ne

Quibz ḡ q' deficit pticla. opor
tet hīc ītensio ē. suuentes uideb
nē f q' paulo an̄ dixi' mod'.
Quibz uo hūndat pticla. ītēn
tō ē hanc abscīdē ipām. aut p
nouacula aut p igne. aut p fārma
cū causticū.

Hac g' rōne fc̄ omīa pl'e est cu
rare. Signē uehm̄ ē omīa pl'e
ut tci q̄ desere ostinsit ē ozōne.

rectum et testiculos et vulvam
mulieris mulieris simul. et vidi digitum addi-
tum multociens et vidi unam que-
dam nasci. et erant ei duo capi-
ta separata. et diminutione vero vi-
di virum qui usque hodie vivus est
et non sunt ei manus neque pedes et
vidi qui natus est cum uno testi-
culo tantum. et vidi qui natus est
et non habebat vulvam neque papil-
lam. neque testiculos. et erat in forma
sua et in sinus moribus suis ultimum
assimilationis [illegible] et erat ei
foramen minutum ex quo mingebat
tantum. et vidi iterum qui natus fuit
cum barba et pilis pectinis et pilis ascella-
testiculorum. post nativitatem autem rum
accedunt res cum quibus minuuntur mem-
bra. sicut abscisio manus vel pedis vel
nasi aut auris. aut testiculorum aut
papille. et sicut circumcisio viri
et mulieris. et hoc est multum famo-
sum. de additione autem vidi [illegible] qui na-
tus est habens dentes additos et cuiusque
dam membra manifesta sunt. et ungula
[illegible] etiam est membrum additum in oculo. et
fit emoroides membrum additum et iam mulie-
rem vidi que est usque hodie in vita et erat
nata erat ei intra vulvam suam
emoroys longitudine digiti indi-
cis et eius grossitudine habens donec
prohibuit virum concumbere cum ea et
rogavit me incidere eam aut cura-
re ipsam et non fuit michi conveniens
facere illud ex ea quam ipsa habebat pu-

expatium in modo et tensum multum.
et eius est vermis regum hodie. ma-
nifestum est ergo ex hiis omnibus quod
membra multa sunt addita quorum di-
minutio est impossibilis. et multa dimi-
nuta membra quorum additio non est po-
et iam ostendit Galienus in libro de sperma-
te quod membra que generantur de
spermate non est possibile ut redeant
quando minuuntur. et ostendit iterum quod
membra que nutriuntur non est possi-
bile ut addantur

Et membrum sunt membra que generantur non
sit possibile ut generentur ipsa eadem tamen
possibile est ut generetur loco eorum ali-
a ex eis que sunt loco eorum ex illo
est quod quando cadit ex aliquo membro
os totum possibile est ut generetur in
loco eius una alia preter os. et preter
carnem. una. n. que generatur in loco
ossis est q. sic caro poroydes aut
porus carnensis et quod plus extendit
cum ea tempus est ad porum decli-
nior. et in principio sunt ei fiunt ad car-

Quedam vero si ei non possibile est gignere facere tamen ad-
[illegible] ablato [illegible] alterum
[illegible] locum differentem ab osse et carne [illegible]
[illegible] locum eius ut [illegible] caro poroydis [illegible]
[illegible] duri [illegible]
magis [illegible] existens.

ncem declinior — — —
Iste sermo est intellectus et ipse
quidem in capitulo de curatione fra-
cture ossis ostendit quod partium ge-
nerat natura ex nutrimento
ossis. et sermo quidem iste exi-
git ut sit natura a parte inter
naturam ossis. est ergo illud quod
generatur in loco ossis diminuti
membrum medium inter naturam
carnis. et inter naturam ossis. quoniam
os cum eius nutrimento oportet ut
ipsum generari. iam declaratum est quod
sicut dixit Gal. quando cure porosidis aut
parum curantur et quanto plus exten-
ditur in eo tempus indurat et
fit ad naturam ossis declinior —

Cum ergo perditur aliquod membrum
et non est possibile ut generetur ita ut
redeat ipsum met nec aliquid simile
ei quod stetit loco eius erit inten-
tio tota ut ingeneretur membrum
decoratio aliqua sic fit in nervis quando cum
Quando diminuitur aliquid (et tamen)
membrum sicut si incidatur una
mamillarum. tunc non est possibile ut
nascatur aliquid. decoratur locus in-
cisionis ita ut faciamus ipsum rotun-
dum lenem. et ut color eius sit

color corporis aut propinquus ei. quod
est quia si pars eius est magis addita
et pars eius est magis diminuta
et quidam eius magis depressum et
color in ultimo seiunctionis coloris
corporis. tunc est fedum et in-
honestum ei qui curatur ipsum ex
medicis —

Et hoc genus egritudinis quod fit
in uno est quantitatis genus quod fit
in magnitudine quod est quoniam
species eius quod est in uno rerum naturalium
unum est propinquum genus quod est in magni-
tudine. et non fit diversa ei nisi in
specie eius altera que est in unione rerum quia
sunt in gravitate eius egredientes
a natura. et intentio prima in cura-
tione huius speciei est extirpatio illius rei
generate secundum diversitatem curationis na-
ture. et ablatio eius a membris in quo
generatur. si autem videas quod hec intentio
non est possibilis ut compleatur tunc

Secundum vero principia sanitatis dicemus magis exemplis
quoniam nos ponere per declarationem in eadem
enim filiis operi possimus. tertia nobis intentio est
in inveniendo aliqua compositione. ut declaravimus.

Explicitur vero tractatus quintus
qui hic totaliter quod sequitur est
totaliter ille propinquiter vero quintus in
gradibus septimi est terminatum.

Margin notes:

ex

caro in addita

que tamen est magis elevatum

constituentes fiunt de talibus

quantitatis
vel res egredientes a natura in propria ossium
[illegible] sicut caro superflua in ossibus
vel pinguedo vel que talis sicut albula, grandine
in oculo vel quod talis vnde in cute
[illegible] qua prima intentio ablatio
est sive per posse est ista curatio
ac si esset sicut in incisionibus de tali ablatione
regimen

quintum

intentio secunda in curatione eius est
ut prohibeat eam sicut prohibitio aque
que generatur in oculo.

Genus egritudinis facte in numero membrorum cuius species sunt additio et
diminutio est quantitas, genus egritu-
dinis in quantitate cuius species sunt
magnitudo et parvitas. quod est
quia per additionem magnifica-
ntur membra. et per diminutionem
diminuuntur membra. et diversitas
modorum est quod illud quod ad-
ditur in fractura in natura et
quod minuitur est egrediens a
natura. et propter illud intentio in
curatione eius est ablatio rei ge-
nerate secundum diversitatem eius, sicut in-
cisio et remotio eius a membro. et
intentio secunda est prohibitio eius
a membro sicut prohibitio aque que
generatur iterum in foramine
ad inferiorem concavitatem uvee.

Et quando diminutio non est diminu-
tio membri totius sed diminutio par-
tis membri et est additio etiam
secundum hanc similitudinem, tunc inten-
tio in curatione eius quod di-
minutum est, est ante incremen-
tum membri aut generatio eius

quod diminutum est ex eo. et in-
tentio in curatione eius quod ad-
ditum est incisio rei addite aut
extenuatio eius et ipsius liquefactio.

Cum vero additio et diminutio quan-
do sunt in membro toto sicut
digitus additus aut diminutus
totus, tunc illud non est ex egri-
tudine facta in numero sed ex egritudine facta
in quantitate. et hoc est quod additio vel di-
minutio fiunt in membris remanente
secundum numerum suum. diminutio quidem sicut
si extenuatur aliquod membrum
et minuatur quantitas eius, tunc
intentio in curatione huius diminu-
tionis est etiam dare cibos et po-
tus convenientes et facere ut bona
sit digestio et embrocatio membri cum
aqua tepida et fricatio eius temperata
et inunctio eius cum oleo aliquo tepi-
do et potio medicinarum calefacien-
tium et mordicatio per percussionem
cum virga et emplastratio cum pice
et reliqua que ad ipsum trahunt san-
guinem quo natura reducit di-
minutionem eius donec redit ad
quantitatem suam. que vero est addi-
tio quidem sicut si ingrossatur ali-
quod membrum et magnificatur
quantitas eius, tunc intentio in cura-
tione huius additionis est minora-
tio ciborum et potuum et fricatio mul-
ta dura et medicine resolven-
tes et sepius super [illegible] et [illegible]

fortasse vel

— sicut ungula. ipsa enim est [illegible]
fractura oculi. quia si non [illegible] post quam abl-
atio et remotio amborum [illegible]

ad uvee

[illegible]

In quo quod prima intentio ablatio
est si [illegible] [illegible] [illegible] fiat secundum
sicut in [illegible].
Querendum non in totis partibus sed in parti-
bus partium deficientibus deficiunt et secundum [illegible]
[illegible] ab eo quia non nutritio quod aut
generatio in deficientibus ablatio

non et purgatio in superhabundantibus.

duram et harenosam et exiccatum forte et reliquum que resoluuntur ex membro et minuerunt ex intumento eius

Et propter illud non est intentio in curatione harum rerum alia ab intentione in curatione eius quod narrauimus ante eas. Verum natura medicinarum que conueniunt eis in genere est alia a natura medicinarum que conueniunt illis.

Et illud quia iam ostensum est de curatione egritudinis factae in quantitate quia est similis curationi egritudinis factae in numero. et intentiones sunt vne scilicet similes et similiter est dispositio in natura medicinarum. nam medicine quibus inquiritur additio in duabus egritudinibus sunt vne natura. et medicine quibus inquiritur diminutio in duabus egritudinibus etiam sunt vne natura. et similiter reliquum regimen. hoc est genus ultimum quod loquimur in curatione egritudinis factae in quantitate.

Et oportet ut veniamus super genus ad causas sanitatis. cum rememoratio

super nos remansit. et est genus quod rectificat nocumentum accidentia in situ membrorum sicut dislocatio. aut intestinum quod descendit et cadit in chistim ~~testiculorum~~ [ploe] testiculorum.

Hoc genus est ultimum generum nocumentorum accidentium in compositione membrorum. et sinistro est intellectus [eius in eo]

Et dislocatio quidem fit aut extensione aut expulsione laboriosa. et descensus intestini ergo ad kistim testiculorum. fit autem ex ruptura que accidit in panniculo qui continet intestina. aut [ex dislocatione] ex dilatatione meatus qui descendit ex illo panniculo ad kistim testiculorum.

Galienus docuit in hoc sermone causas dislocationis iuncture et descensionis intestini ad kistim testiculorum donec accepit eorum significationem super curationem eorum.

Et propter illud fit rectificatio

Unde in intentione uertitur altera in se forma medicinarum altera sic generatur.

Set adiciatur ad hoc genus uerum eius salubrium cum corruptiuum est ex quo possunt lapsa corporum ut achimon et intestinum in oscitum ad in ossium.

Ait a hoc et solutionem continuitatis et in pulsione membrorum. hoc modo erupta est tantitate continentis.

Item et curo huic quod est continuationem et igitur impulsione. huic modo si fiat solidum ex eo continens.

al' p̄pssione

dislocationis p̄ tensionem · et impl

sionem ad diuisitatem illius p̄tis

ad q̄ separata fuit in iunctura ·

et descensus intestini ad bursam

testiculorum ita ut ingeneretur

in constrictione eius quod dilata

tum est ex illo panniculo qui co

Et tu iam exquisitus es (tenet p̄)

operationem medicine particula

rem tunc iste sermo tibi intellec

tus est · reducto quidem dislocationis

manifesta est · in iunctura secundo et co

strictio quidem dislocationis dilatati

est fuit cum medicinis exsiccatiuis

et cum medicinis cauterizatiuis · et cum

cauterio per ignem et cum ligatura

partis et compositione pile ex corii et

strictura eius super eam ad eam intromissam et

melius est ut pila sit emplastrum compo

situm ex medicinis exsiccatiuis et

cauterizatiuis sicut folia cipressi et mir

tus et aloe et calx · et acacia · et

thus · et que sunt sicut illa —

Et ego quidam iam firmaui in

libro de ingenio sanitatis vias

que oportet te in consyderare in inuentione

causarum particularium quibus oportet te

scire has res —

Nisi quia iam scripsi in libro de

ingenio sanitatis sui determina

tionem · et exquisitionem omnes cano

nes · et vias quibus curatur una

quaque egritudinum quas inuenit in

hoc libro · et dat canones cuiusque cu

rationis eorum sui sermonis sume g

non sui exquisitionem · et determinatio

nem · hoc est g ultimum quod ipse

dedit in doctrina sua in hoc libro

de curationibus canonibus egritudinis

Et remansit super nos ut narremus

causas quas scripsimus ad dicendum

in eo quod precurrit de sermone nostro

et sunt cause que procedunt et

Multitudinis qui primum (conseruant — et que procedunt)

medicus et conseruat cum est et conseruat causas

et et fuit primum euadere a causa in egritudinem

(Et quia harum causarum sunt tria

genera primum est genus causarum

que procedunt et conseruant

corpus sanum saluum et genus secundum

est genus earum que procedunt · et con

seruant corpus quod non est

sanum · sed negatur ab eo aliquid

Et quod hoc dictum est de facultatibus earum

per preteritam inueniat presentem facul

tatis negotium declaratum est.

De hiis uero dictum est de eis que per preteritum ordi

ne accipientium uocatur prius uero

Triplex uero in hiis genus est · dicta est prima

que sanum preseruat hominis · secunda non preseruat · tercia uero egrita

tis · primum igitur genus est salubritatis negotium duplex est cui

ut prius dictum est · secunda uero est preseruatiue · tertia uero

tis preseruatiuo.

ex p dislocata

— al' p fascia p

ma al' p infirma

loca

al' ponat eis lass

al' determinatione

al' narrant

in ...

quas de eis

p sumatis

ab eo aliquid. et genus tercium est genus causarum que accedunt et conservant corpus infirmum et sciencia generis primi est ex sciencia conservationis sanitatis. et hoc genus sicut diximus ante est duobus modis et sciencia secundi generis est ex sciencia accessionis [scilicet preservatione] et sciencia generis tercii est sciencia ingenii sanitatis — — —

Intelligo quod accessio cum conservatione complectitur et contemplationem in istis generibus tribus quia alienatur. Genus quidem primum est conservatio sanitatis corporum que sunt in meliori formarum. et alterum est conservatio corporum sanorum diminutorum a meliore formarum. genus autem secundum secundum certitudinem et veritatem est accessio cum conservatione et est quod quando mutatur aliquid ex signis sanitatis propter separationem medici et destruatur eius mutationem antequam magnificetur et fiat fortis. et faciat evenire egritudinem. genus vero tercium est simpliciter ex ingenio sanitatis. et est resistencia causarum infirmancium et destructio earum. et Galenus determinat illud et dicit — — — — —

Et huius generis tercii sciencia propter est in chimus — — —

Aliud genus quod est tribus generibus causarum quarum precessit mentio et eorum sciencia — — — —

Et oportet ut sint chimi nec viscosi nec grossi nec subtiles aquosi nec multi nec calidiores quam oportet nec frigidiores nec mordicativi nec putridi nec sic est eorum qualitas mala.

Intellectum est ex hoc venenosa sermone quod vult quod chimi sint temperati laudabiles. et oportet ante expositionem huius sermonis ut intelligas nomen chimi quid sit illud quod significat. dico ergo quod cibi et potus primum coeunt in stomacho et decoquuntur et fit ex eis res quam nominant arabes chilum [illegible]. Deinde epar attrahit ex hoc chilo melius quod in sua eius est. et decoquit illud in se. et facit ex eo sanguinem quem etiam nominant arabes chimum [illegible] ut sit dicta intencio ipsius et

alienatur

[illegible] est duobus modis [illegible] conservatio sanitatis corporum [illegible] in meliori forma tali.

In humoribus non habet maxime consistentiam omne hoc genus.

Quos non glutinosos. et oportet non spissos. non acutos. non multos. non ampliores calidos aut frigidos. aut mordicaces. aut putridos. aut venenosos.

[illegible marginal note]

-sic

primum. et Gal. ostendit quod dispositio
huius sanguinis in epate dispositio vi
in doliis ni. sicut enim vinum est quando in prin
cipio suppositum expressum. sic
est sanguis. cum ergo completur in
eo fiunt ei quattuor species. una earum
vel est fex et spissius substantia et
secunda est illud quod non digeritur
ex eo et tertia est vinum ipsum. et
quarta est illud quod natat super
ipsum et quinta aquositas eius sub
tilis que fit vapor et resolvitur
ex eo. et similiter sanguinis fiunt quinque
species que nominantur chimi. u
na earum est fex eius et nomina
tur humor melancolicus et creator
quidem sublimis ordinavit splenem
ut attrahat hunc humorem ex san
guine. et secunda est illud cuius non
completur digestio ex sanguine
et nominatur humor flaticus et
non preparavit ei membrum ut attrahat
ipsum. quoniam possibile est ut alteretur
et compleatur digestio eius et fiat
sanguis. et tertia est sanguis ipsemet
x species purus. et quarta est illud quod ca
lefit ex eo et natat super ipsum sic
spuma et nominatur humor coli
cus et creator sublimis sublimis quidem prepara
vit ad receptionem huius humoris fel. et
quinta est aquositas eius. et ad receptionem
in huius subtilitatis ordinavit crea
tor sublimis lumbos. deinde san
guis profluit ex epate in venas
et associantur ei reliqui hu

mi. et multotiens illud quod genera
tur cum eo in concavitatibus re
num et propter illud dicitur quod sanguis
est deferens humores. scilicet quoniam in
veniuntur omnes humores q̄ius
.n. in sanguine qui est in venis
sic vincens naturam sanguinis
tamen in eo est etiam ex unoquoque horum
humorum pars propter iuvamenta quorum
rememorationis non est hic locus
et unumquodque membrorum attrahit
ex venis que veniunt sibi illud
quod est conveniens sibi ex sangui
ne. et resolvit illud et assimulat
per illam virtutem nutritivam
que sunt in eo. Iam ergo apparet
per illud quod determinavimus quod
chimi sunt agitati in sangui
ne. si ergo sunt viscosi aut gros
si est vincens super eos natura
flaticis aut humoris melici. et si
sunt subtiles aquosi est vincens super
eos natura aquositatis sangui
nis et si sunt multi sunt omnes ipsi ad
dicti sanguini propter rectitudinem et si sunt calidio
res quam oportet est vincens super eos na
tura cole. et si sunt frigidio quam oportet
res est vincens super eos aut fla
aut humor melancolicus et si sunt
mordicativi est vincens super eos
acuitas et subtilitas et si sunt pu
trida est vincens super eos corrup
tio et generatur ex corruptione
eorum species multe male sicut species
cole citrine egresse a natura

et spēs flāti mali egressi a uū
et spēs colre nigre et fortasse
generatur ex corruptōne e
or cui est natura e natura
veneni. et corrumpit corpus
totum sicut illud quod fit ex
corruptōne spmatis int cor
et sicut eleuatur ex pollice
vapor qui gnatur ex hūore
malo in eo. et ascendit ad cēbm
et facit epilensiam. Gal. n. vi
dit hanc spēm eplē. et vidimus
etiam nos spēm epilensie mira
bilem. et est quod quidem sep
tem sentiebat in bⁱchio suo dextro
in mense semel aut deambulatōne
rei fre ascendentis sursum donec
pveniebat ad caput eius. et cum
gº pveniebat ad caput eius acci
debat ei ex ipsa poxim epilensie le
nis

Isti .n. chimi qui adduntur in illis
dispōnibz sunt cāe egritudinis —
Chimi uiscosi aut grossi faciunt sp
opilacōnes et alias flāticas eg
ritudines. et melancolicas. et sili
chimi frigidi. et chimi subtiles a
quosi faciunt egritudines. aquo
sas sicut ydropisim et multitudo
facit egritudines replecōales. et
calefaciunt egritudines colicas
et alias egritudines calidas. et
mordicatiui faciunt egritudines
in quibz est mordicatō fortis et
putridi et faciunt egritudinibz
ex

Augmentati ei cāe erunt egritu.

spēs egritudinū diuisas sicut febr
putridas et ulcā et alchabate et
sed hanc silitudinem in utroque
corr
Et quia est corr additō ex illa
causa que fuit radix ex q fuit
corr generatō. et quia ē ipe ea qd
recipiunt hūores in corpore et
alteratum altitunt eos ad silitudi
nem eius sed quod ipsi sunt —
Dico quod additō cuius corr q dixit
in chimis fit a duabz rebus
aut a causis generantibz eos. sic
a cepis. et aliis et pipe generatur
chimus calidus. et a lacte et a
piscibz generatur chimus frigidus
et a carne taurorum et alium sil
uestrium et que sunt de genere eorum
generatur chimus grossus niger
et altera est ne accedat in corpo
re chimor malus et cum puene
rit ad ipsum sanguis laudabilis bo
nus resoluit ipsum. et corrumpit
eum et permutat ipsum ad naturā
suā malā —
Et medicacōni corporis sunt
due intencōnes. una quarum ē alteratō
et altera ē euacuatō — — —
Scilz medicacōi ē chimor malorum

Augmentum uero alterius quod est ab ei ca q eos
genuit prima a qua nos mutites eos
sibi qs sr cor hūores.
Intentō uo in hiis causibz dupx ē.
alteratō et euacuatō.

due sunt intentiones. Una enim est alteratio malitie chimi donec redit ad equalitatem suam bonam et altera evacuatio chimi mali et extractio eius a corpore.

Alteratio quoque chimorum fit ab ipso corpore quando digerit eos aut ex virtutibus quarundam medicinarum et in hoc genere medicinarum ingrediuntur ille que sanant ex venenis habentium venena et ex medicinis que sunt ex genere venenorum.

Alteratio chimi mali donec redeat ex malitia sua ad bonitatem fit per duas res. Una enim est ut vincat eum natura et digerat ipsum et digestio eius duobus modis. Unus enim est ut vincat natura membri chimum malum et removeat malitiam eius et permutet ipsum ad sanguinem bonum membri sicut digerit flegma dulce et permutat ipsum ad sanguinem. Et alter est ut vincat natura membri chimum malum et alteret malitiam eius et faciat ipsum inter eum qui est similis et inter illum qui est extra naturam sicut facit in permutatione chimi mali in apostemate et digerit ipsum et facit ipsum pus et sic facit in febre quia digerit humorem et evacuat eum in hora crisis. Et alteratio ex virtutibus medicinarum facientium evadere est quoniam in quibusdam medicinis sunt virtutes facientes evadere ex malitia chimorum et non est via ad cognitionem harum virtutum facientium evadere nisi per experimentum solum sicut ostendit Gal. in tractatu quinto libri sui in medicinis simplicibus. Et de proprietate medicinarum facientium evadere est ut confortentur membra interiora sicut confortant ea medicine aromatice stiptice. Si ergo aggregatur in medicina faciente evadere ut sit aromatica et stiptica et faciens evadere sit, tunc si non est aliquid melius ea in confortatione membrorum interiorum et in faciendo evadere corpus ex malitia chimorum. Et ex genere medicinarum facientium evadere sunt que faciunt evadere ex venenis habentium venena et ex medicinis interficientibus ad cognitionem quorum non est via etiam nisi per experimentum. Gal. n. ostendit in tractatu quinto quod non est semita ad cognoscendum aliquid ex virtutibus medicinarum solventium et medicinarum interficientium et medicinarum facientium evadere quibus efficiuntur has operationes nisi per experimentum solum. Et tyriaca quidem est composita ex medicinis facientibus evadere ex venenis et ex facientibus evadere ex medicinis interficientibus. Et ideo etiam ut inquirere

al' vincat

al' confortative

Alterantur quoque aut digesti ab ipso corpore aut a quibusdam farmacis virtutibus in quibus est quod virtutes continent venenatorum aliorum. Ad hoc deleteria farmaca recipientes.

medicine faci

ro m[edic]ina est que ex tyriaca off[iciali] fiet sp[iritu]a aut[em]
h[ec] ex malitia eorum c[...] est venenosa
medicine facientes evade[re] ex ma
licia chimi. Id est quod ex malicia
chimorum est cuius virtus est vene
nosa omnes ut inquirintur species me
dicinarum quibus faciunt evadere ex
eo. et ego quidem iam expertus
sum et inveni camphoram medici
nam facientem evadere ex putre
dine chimorum et propter illud dedi ip
sam in egritudinibus in potu
pestilencialibus et in febribus putridis
et inveni cum ea illud quod vidi
esse iuvamentum et minuit in v
nata egritudinum putrefactione.
et nudicitatem autem chimi digerunt
medicine digerentes sicut crocus
et spica. et asarum. et cassia ceti
al. et cinamomum et viscositatem
autem humorum et grossitudinem
eorum faciunt evadere medicine subti
liantes et ex frigore faciunt eva
dere medicine infrigidantes et
ex eorum debilitate faciunt evadere
medicine ingrossantes — —

Et evacuatio eorum fit per medi
cinas calefacientes fortiter.

et per solutionem et per clistere. et per su

dorem et per vomitum et iste

quidem sunt species evacuationum

calefacientes est ex calore faciunt evade[re]
medicine infrigidantes

Evacuatio vero accidit sufficienter
farmaciis et per geniculis et clisteribus
et sudoribus et vomitibus. hec quidem sunt
viri omnes evacuationes.

omnium — —

Evacuatio autem omnis chimi fit per illud
quod accidit quoniam ex medici
nis solum sine alio. Semper in me
dicine accidit in eis quod si con
fortetur [illegible]uat evacuat
illum qui sequitur illum chimum
cuius exemplum est medicina que
evacuat colera si confortetur
evacuant post coleram flegma. et post
flegma humorem melicum. et post
melancoliam sanguinem. medici
na quidem que evacuat humorem
melancolicum si confortetur e
vacuat post illum flegma. et post flegma
coleram et post coleram sanguinem
et manifestum est quod chimus
sanguinis non omnes ut evacuetur quo
quam ipse fit malus propinquitatum ad
unum chimorum qui sunt similitudines
tes eius. scilicet aut ad melancoliam
aut ad flegma aut ad coleram aut ad
aquositatem. aut illud est quod quia
alterius fit unus horum humorum. sic
vero sanguinis ipsius est convenie[n]s
nature. quoniam omnia membra sumunt
ex eo nutrimentum suum et Gal[ienus]
quidem precepit viro qui invenit
in medicinam evacuantem
sanguinem ut non sentiret eam
ex ipso alius et postquam precepit
interfici cum precepit ut tegeren
tur oculi eius ita ut non appareret
medicina et invenit et ad eam.
alias interficeret eam scilicet

Margin notes:

camphora

et alia hui[us]

crocus spica

asarum cassia

alias viscositatem

cinamomum

et alias subtilitatem

alias terrestris

scilicet ventre

o-huor

calefacientes

conamine

al[ias] eductiva

inspicia

...tur

et fiet eam alius et mereretur
alter imperfectionem. In flebotomia autem
et hemorroidis non est intentio evacua-
tio sanguinis puri sed evacuatio mul-
titudinis et est omnes humores ad re-
ci suam proportionalitatem. Flebotomia
quidem evacuat multitudinem
*chimorum ex venis magnis. Ven-
tosarum tamen scarificatio et vento-
se evacuant multitudinem chi-
morum ex venis parvis. Et Gal(ienus) qui-
dem docet in hoc sermone eva-
cuationes communes et dicit quod
sunt quinque. Una earum est illud
quod evacuatur per medicinas
que calefaciunt calefactione forti. Is-
te enim medicine attrahunt per subti-
litatem caliditatis sive humores
et quidem [illegible] non faciunt eos vapo-
rem quia resolvuntur in aerem. Et
quidem earum que attrahunt propter medi-
cine iste currunt ex loco ad quem
perveniunt. Et secunda est solutio ventris
per medicinas in quibus sunt vir-
tutes solutive. Et tertia est per di-
stinctionem solutivam. Et quarta est per sudorem
et sudor quidem fit per aerem cali-
dum et cum coopertura et cum
medicinis calefacientibus cutem
et quinta est per vomitum. Et
vomitus quidem fit aut per im-
missionem digiti aut penne in
gutture aut per medicinam facientem
nauseam aut per medicinam in qua est
ea

*al(ias) humorum

scari(ficatio)

quinque sunt evacuationes communes

mentis fortis que attrahunt chimum
ad os ventris. Iste ergo sunt eva-
cuationes communes — ~ ~

Proprie autem sumuntur ex locis in qui-
bus aggregantur illi chimi mali sicut ostendi
di in libro de regimine sanorum et
precipue in tractatu decimo et quarto illius
libri cum vos narravimus latitu-
dinem et reliquas eius similes latitu-
dines. Vilis quod evacuatio propria dimi-
nuit chimorum [illegible] ut sit ex mem-
bris propinquioribus membro in quo
est chimus et ipse determinat hanc
in sectione

Et evacuatio chimorum fit faci-
lior cum evacuatur illud quod ex e-
is est in venis parvis per solutionem
ventris et evacuatur quod ex eis
est in eo quod est post epar [illegible]
venas post per urinam et eva-
cuatur quod ex eis est in corpore
toto per sudorem et quod est in

Proprie vero ex loco in quo aggregati sunt accipiuntur [illegible]
in capitibus declaratum est [illegible] maxime de laboribus [illegible]
[illegible] alie adiacent laboriosis dispositionibus.
Evacuationes proprie [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et vesice [illegible]

capite per palatum aut per nares aut per vertam sit et quod est in pectore excutimus illud per tussim et quod est in renibus aut in vesica per urinam —

Vene proprie sunt que sunt inter epar et intestinum quod dicitur ieiunum et nominantur mesaraice et iam ostendit in eo quod precessit quod corpus est musculi ipse ergo musculus per illud quod ex chimis est in corpore totum illud quod ex eis est in musculis et residuum sermonis eius est intellectum —

Evacuatio autem que fit per viam attractionis est significatio quod in omnibus membris que sunt in locis longinquioribus illo loco ex quo intenditur attractionem — — —

Sicut pulpa coloquintide et agaricum attrahunt quando applicantur in stomacho ex cerebro et nucha et in nervis superfluitates eorum et sicut attrahit medicina solutiva venter quando bibitur superfluitatem ex lacertis et nos quidem preparamus ut ponamus medicinas in eo quod est stomacho ut ipse attrahat humores ex longinquis

corpore et ut retineatur medicina in manu et attrahat humores et ut ponatur medicina in pede et attrahat a capite et totum illud sit ille qui multum studuit in hac arte et non oportet ut sciat illud quoniam non nocet illud et fiat nocumentum eius per hoc quod nocetur illo plus quam iuvamentum fit per ipsum — — —

Evacuatio autem que fit per viam attractionis eius quod collectum est in membro fit in locis propinquis — —

Iste sermo intellectus est et iam preteriit eius expositio —

Et omnes iste res que sanant istas aliter sanantes dispositiones nominantur cause sanitatis. Iste res sunt que digerunt chimos et que adiuvant super digestionem eorum et que faciunt evadere ex malicia eorum et que evacuant eos et manifestum est ex eo quod premissum est curatio febrium omnium cuius generis que ex eis est malicia complexionis tantum sicut febris diei et plurima et febris ethica curatio est in tantum in curatione malicie complexionis caliditatis et siccitatis eo quod infrigidat et humectat ex cibis et potibus et inebriatione omnium membrorum

Hactenus de cura vero omnium particularium dispositionum ad ea que longinqua sunt.
Derivatio vero ad propria.

Omnia ergo que conveniunt huius dispositiones salubres vocantur et cetera.

Marginalia (left): omentum; in totum; ‡; vel ad stomachum
Marginalia (right): et a toto; ‡ pulpa colo. agarici

continuentem corpus ad illud quod
infrigidat et humectat et resolvit
vaporem fetidum sicut balneatio
cum aqua dulci tepida et inunctio cum
oleo mol. et que currunt ei currunt.
et olfactus odorum infrigidantium a
romaticorum. et usus initus in parti
cularibus harum rerum facit re serve
quod est causa curationis eorum cuius
autem quod est ex febribus a putredi
ne humorum curatio est composita
ex eo quod adiuvat secundum digestionem
humoris sic medicine quarum cali
ditas est similis caliditati corporis in
nate. et confortatio nature de
nec digerat eas. et alteratio putre
dinis eorum. et evacuatio ipsorum et
infrigidatio eius quod facit febris
accidere in corpore ex calore et sic
citate. ergo curatio huius generis febrium
est composita ex curatione febris que
est malicia complexionis calide sicce et
ex curatione malicie chimorum et
cum putredo multiplicatur sequuntur
opilationes et prohibent expiratio
nis est necessarium cum illo ut aperiantur
opilationes et minuatur multitudi
nem donec consumatur et exeat
expiret a corpore — —

Et omnes res que stimulant

has dispositiones et addunt in eis

nominantur cause egritudinis.

Multe dispositiones illud quod minuant
ex malicia chimorum. et per res
causas que stimulant vomitum 3
specierum malicie chimorum. et unum de
eius quia ipse sunt duo genera. unum
eorum est quod sumunt corpori ex cibis
et potibus. et alius extrinsecus et
generat in eo chimum illaudabilem et
alterum est ut sit in corpore chimus
illaudabilis. et sumat cibos et potus
generantes chimum laudabilem. cum
ergo pervenerit in corpore resolvit eos
chimus illaudabilis ad naturam su
am et permutatur de bonitate ad
maliciam et propter illud dixit ypocras
que non sunt munda quanto plus nutries
addis eis maliciam eorum — —

Res autem que non nocent in eis nec

conferunt nominantur cause nec sani

tatis nec egritudinis — — —

Multe vero causas sex continentes cor
pora quarum sunt cibi et potus. et
sed continens ex illis eum est quod
non nocet in chimus et generat in eis
maliciam nec confert in eis. quod
autem nocet est omne quod generat ma
liciam eorum quod vero non confert
nec nocet est omne cui non est impressio
manifesta in aliqua egritudine et
in illis dicit ypocras oportet ut sumatur
in potu medicina ut conferat
si non conferet nimis ad minus

Quemadmodum convenientia egre-

Neutre non in adiuvantiam

ledentia.

sit ex eo quod non nocet. s. quando non
inveniunt cibos et medicinas con
ferentes dantur ex eis quod non nocet
et sic faciunt in quibus est possibile
Et possibile est ut non nominet
causa omnino sicut faciunt multi sophi
ste ex eis que negligunt specula
tionem in inventione diversitatis su
me .i. et finiunt vitam suam in nomi
Res quibus non est impressio ...
manifesta neque in sanitate neque in
egritudine possibile est ut non no
minentur ... Summptum hoc spe
culatio est ... ab arte medi
cine. et occupatio cum ea est ex opera
tione sophistarum medicorum que
finiunt vitam suam in ... et
sophisticationem per sermonem in nomi
nibus et negligunt consideratione in eo
quo fit iuvamentum in medicina.
et via eorum est ut nominentur me
dici sermonis medici ... vita
rum sunt medici operationis. et ex
operatione istorum est ... con
sideratione in eo quod fit iuvamentum
in medicina ... intelligunt illud
quo indigent ex intentionibus non
curant qualiter sint nominata
Et iam locutus sum in alio

Oportet tamen ... appellare quales sunt multi sophistarum
negligentes quod ... differentia in nominibus non plurimum ... contendentes.
Quantum est ... amplius in aliis negotiis ad usus eos ... quid ... artis talis est

libro ab isto sinonem magis exposi
tum isto in destructione doctorum eorum
Ostendit Galienus in alio libro ex libris
suis quod occupatio cum nominibus
est superflua quia non fit iuvamentum
quando intentiones sunt intellec
te et ostendit in libro suo de nominibus
medicinalibus quod res que non ...
sunt neque nocent sunt ex causis des
... neque sanitas neque egri
tudo
Iam completum est iuvamentum spe
medicine dicte cum conservatione
et ex medicina est species alia que
nominatur confortatio. et nutritio
et nominatur ea in eo quod sanat
est ex infirmitate et senectute
Confortatio et nutritio sunt ca
pitulum medicine quod ...
tur in eo qui iam sanatus est ex
egritudine et nominatur illud
regimen qualescentis. et in se
nectute nominatur illud ...
residui vite senis et inter confor
tationem et nutritionem est differentia.
confortatio quidem est illud quod ad
dit in virtutibus membrorum ...
tio est illud quod ...

de causis respiratis
Respiratio vero ... in nova
... ab egritudine et senibus ...
non est ... a quibus ...
ad ...

sum quod est et complexione quietis ~

Et iam ostendi illud in libro de

ingenio sanitatis declaratione

completa. dispositionem quidem istorum corporum

ex quibus causis redeant ad disposi-

tionem talem ego sum narrans tibi

cum abreviatione in hoc loco ~

Vult quod exquisite perscrutatione

est doctrina regiminis quales-

centis et retentionis secundum in-

te senis in libro suo qui nominatur

ingenium sanitatis et quod illud

quod dicit in hoc loco est abbrevi-

atio illius ———

= residuum

Dico ergo quod appropriate dispositio

corporum istorum est quod sangu[is]

quidem in corporibus eorum est sa-

— scilicet qualescentium et senum

guis bonus secundum complexionem quantitatis et

est pura et subtilis. et etiam est dispositio

spiritus vitalis et animalis. membra

vero eorum fixa sunt sicca. et propter

illud virtutes eorum sunt de-

biles et propter debilitatem harum

virtutum corpus totum est frigidius

Quod ipse dixit quum consideramus

convalescentes ex egri-

tudinibus. et senes secundum complexionem esse

diversificantur in eis in conva-

lescentibus quidem egritudines

et quod cum eis accidit ex doloribus

minuunt ex sanguinibus eorum et spiritibus

ipsarum. et ex humiditatibus spiritus

in membris que rorant membris

radicalia et omnia que accidunt

eis inde sunt per accidens non natura-

lia in eis et propter illud possibile

est ut destruantur omnia acciden-

cia. et iterum manifestum quod

fit in membris eorum propter illas res ma-

licia complexionis que facit vir-

tutes eorum debiles. et propter pauci-

tatem sanguinis in eis et debilita-

tem virtutum fit quod venit

super corpus totum frigus senium quando

corpora radicalia sunt frigida et

sicca natura. et sanguines eorum

sunt pauci. quoniam calor naturalis

iam in eis debilitatur a digestio-

ne eius quod advenit corpori ex

cibo et potu. quare propter aggregantur

in corporibus eorum humiditates inutiles

et humores crudi et propter illas res

debilitantur in eis spiritus. et do-

minatur super eos debilitas nature.

et fiunt corpora eorum frigidiora na-

tura quam fuerint. Iam ergo declara-

tur per id quod diximus conven-

ientia corporum qualescentium. et

Perfecte quod in convalescentiae facilita-

tis lucis demonstratum est per capitula ii

demonstratur et nunc.

Sig. dispositio est talis. licet quod sit pru[s]

sanguis et cum eo vitalis quod appellatur

spiritus et alius. ipse non solide prius fi-

ciores et propter virtutes eorum infirmi-

ores et propter hoc totum corpus frigidius.

corpor senu in paucitate sanguinis et spirituum et siccitatem membrorum radicalium et debilitatem virtutum et victoria frigoris super corpus totum et propter posuit Gal. canonem curationis eorum intum in convalescentibus et in senibus et dixit ut dietas eorum et apprees convalescentes sint eius facientes in eis et apprees senes sint eas agentes in eis etiam iam .n. declaratum est quod cum se dispositiones istorum sunt alie a cum sic dispositiones illorum

Quod si vis ut aggrediam tibi eas que rectificant hanc dispositionem et attribuunt ipsam sanitatem tunc sunt omnia que adiuvant ad hoc ut revertatur corpori incrementum veloci et custodiens et si amas ut distinguam tibi eas tunc sunt motus caliditas et cibus et potus caliditas et sompnus caliditas et species motus sunt in vectatione et deambulatione et fricatione et balneatione

Oportet ut regantur regimine calidi in dominatione et cibi que sunt aer continens cibus et potus motus et quies et sompnus et vigilie et evacuatio et conceptio et accidentia anime et dixit ex speciebus particularium mo[...] vectatione et deambulationem et fricationem et balneationem ut significet super omnia particularia motus et intelligantur ex particularibus motus particularia etiam somnus et causa sex et iam perscrutatus est exquisite sermonem in eis in duobus libris quorum unus est liber de ingenio sanitatis et alter liber de regimine sanorum

Et si rectificatur rectificatione multa post somnum haec tunc consuetione et consuetudine in pauco ex eis in quibus consuevit consueti ex operationibus

Quando tu admittis in regimine convalescentis et retentionis residui virtutis seminis cibum et potum calidos in quantitate sua et sua qualitate et in bonitate digestionis eorum et admittis [...] sompnum calidum et motum calidum facile quod confortat membra eorum et expirare faciunt illud quod

Cause vero salubres et que dicta est corrigentes dispositionem unio quod capio ut complendant quorum velociter et perfectam digestionem complent. Sedium parte vero in moditas motibus et alius et potibus et sompnus. Species vero fricationum suspensiones et ambulationes et fricationes et lavacrum.

Et si multum meliores ad hoc fiunt et consueta opus pulati attingunt.

agregatur in eis ex vapore aut per vectationem. aut per ambulationem. aut per fricationem equalem aut per balneationem. aut per duo ex istis aut per plura duobus et vides eos qui iam rectificati sunt per ea rectificationem multa post administrationem eorum tunc precipe eis ut inquirant gustationem in pauco ex eo in quo currit eorum consuetudo conservari et ut ingrediant in eo paulatim donec redeant ad consuetudinem eorum in operationibus quas consueverunt — —

+ ingrediant[us]

Cibi autem oportet ut sit in primis ex rebus humidis velocis digestionis que non sunt fortes cum quo extenditur cum eis tempus tunc oportet ut sit ex eis quorum nutrimentum est plus — —

Iam scivisti ex canone curationis signorum s. ex curatione signi per signum quia cum virtutes qualescentium et senum sunt debiles indigent cibis humidis velocis digestionis sicut sunt sorbitiones. et aqua pullorum. et ius gallinarum. et cum infrigidatur complexio quare indiget calefactione membrorum suorum cum cibis oportet ut illud quod das ei in cibo ex eis non sit frigidum. et grossum. et gradare

nō de regie qualescentium

Cibor vero tempus quod habuit rebus digestibilis et non fortis. postea vero magnitudinis

ad plus palam

eos in istis rebus ex minore gradium et sic oportet ut facias in motibus et in vinaceis eorum — — —

Potus autem eis rectoribus est vinum equale inter antiquum. et novum. et quod aspicis ad ipsum vides ipsum clarum lucidum. et color eius sit aut albus. aut declinans ad rubedinem et quod odoras ipsum invenies ipsum boni odoris cum suavitate. et quod tu gustas ipsum invenies ipsum non mortui saporis neque fortis valde donec non sit vincens super ipsum ponticitas aut stipticitas aut amaritudo aut dulcedo — — —

Rector potuum qualescentibus et senibus est vinum temperate complexionis et non est super te sive sit antiquum aut novum postquam sunt signa equalitatis apparentia in eo et sunt illa que nominavi color quidem albus aut declinans ad rubedinem sed super eius clarum lucidum odor vero eius bonus + al' color cum equalitate. sapor est non mortui saporis neque fortis valde. sed medium al' sic ad albedinem magis aut sanum est clarum lu.

Potus vero aptus est vinum. cuius est quod media. forte non parum et lucidum. et album aut citrinum. odore non suave. in gustu nec aquosum omnino nec aliquid ultra ... cuius qualitate nec stipticum nec amarum nec dulce.

tut spoticitatem et stipticitate
et inter amaritudinem et dulcedinem

Et iam narravi omnes istas res

sicut dixi paulo ante narratione

magis exposita hac in libro de in

genio sanitatis

Iste sermo duas colligit expositio
nes. Una earum est ut recolligamus
canones curationis et altera ut re
liquimus totum quo regimen convales
centes et senes. Prima secundum expo
sitionem est sermo continuus qui facit nos
rememorari totius quod narravimus
in hoc libro. et post illud ponit cum
sigillatione eius. Expositio que secunda est
sermo primus quo facit nos reme
morari quod corpora convalescen
tium et senum cum sint frigida indigent
eis que calefaciunt ea ex cibis et po
tibus et motu et reliquis causis ca
lefactionis. Et quia et cum sint debilia in
digent eis que confortant ipsa
ex cibis et potibus et speciebus exercitii
et cum sint diminuta sanguine et
et spiritibus indigent eo quod addat ipsum
in eis ex cibis et potibus. et bonita
te digestionis. et exercicio. et gau
dio. et eius species sunt multe. sicut
aspectus rei bone aspectus. sicut
celum et stelle et aque et colores

boni. et strictus aeri. et vasa precio
sa. et que bonam efficiunt animam
ex narrationibus facetis ridere
et que faciunt super animam leticiam
et suffumigatio lyna. et odores
delectantes. et reliqua que sunt similia
illis. et cum sint membra eorum sicca in
digent eis que humectant ea. In con
valescentibus autem affectamentum cum
bium eius quod resoluunt dolores ex
eis ex humiditatibus. In senibus autem
ex ... facilitate illud quod ag
gregatur in corporibus eorum de su
perfluitatibus et inquirimus calefactionem
membrorum eorum et ipsorum humectationem
cum cibis et potibus convenientibus
et motibus et fricatione. et bal
neatione. et similibus illis. ex illis que
qui ponit istas radices sunt susten
tamentum primum et universale unusquisque
particularium sunt se consequentis inte
tionem tuam quesitam. et postea
gat. ... via inveniente sicut liberi ul
timi iuvamenti velocis vapo
ris sic vapor camphore in egritu
dinibus pestilencialibus febris et sicut
calidus et muscus in egritudinibus
pestilencialibus febris et sicut velo
citas faciendi evadere. libere cum flores
assimulantur celesti ex ponentura scor
pium. et ex morsu serpentis et vipa
rum donec dicitur quidam bibit ex ea ali
quid. et mordet ipsum vipa aut species
aut scorpio non sentit ipse ea dolores

— al. aufert (margin)
= al. fricatio (margin)
campho ... (margin)
+ diastoride (margin)
al. valoris (margin)
+ effrodilli (margin)
∴ faciendi evadere (margin)

Dictum est autem ut in dicti tractatu specifi
ca facultate amplius super hinc

tu narre eis res. p.a. ego
si intendo in hoc libro ... ut re

et si esset ex rebus que sunt deterio
res istis rebus et maligniores eis
et quia scit animo suo quod non
imprimit in corpus eius venenum
tunc iam possibile est ut sint
etiam medicine que prohibent a
velocitate senectutis s. a fri
gore membrorum et siccitate eorum
et prolongetur per illud vita hominis
cuius regimen eius fit bonum sic
dico quod homines vivunt centum et tri
ginta annis. et unumquodque invenit
in illo est medicina indica que
nominatur ... ipsa naturam bonam fa
cit digestionem. et facit colorem bonum
album et prolongat viventem spa
tio longo quando cum usu eius bonum
est reliquum regimen et fortas
se illi qui diu inveniunt iam inve
nerunt medicinas quibus prolongate
sunt vite eorum sed eorum cognitio
non pervenit ad grecos neque ad aliquos
eorum qui venerunt post eos usque ad ho
diernum. et fortasse invenietur illud
in eo quod futurum est ex tempo
re. nam quod narratum est sicut quod di
ximus tunc possibile est invenire
quod est magis ultimum ea. sed sem
per tamen non est possibile omnino inve
nire medicinam prohibentem a
morte ullo modo et conservantem
vitam semper. Gal. autem demonstratione pro
bavit in tractatu primo de regimine
sanorum quod hec res est impossibilis
in natura hominis cum sit compositus
ex spermate et sanguine menstruo.

Et non est intentio mea in hoc
libro nisi ut rememorer summas
eius quod exposui et ordinavi in libris
meis et ego sum dicens illos libros
quot sunt et distinguens unumquemque
quemque eorum deinde abscindam post
narrationem illud librum istum meum.

Iam palam dixit Gal. in hoc ser
mone illud ad quod intendimus
de hoc quod nominavimus hunc li
brum artem parvam quia ipse no
minavit eum hoc nomine ut signi
ficet quia in eo sunt summe totius
artis medicine que exposuit in libris
suis et non nominavit eum hoc no
mine propter comparationem eius ad librum
de ingenio sanitatis solum sicut
putant cui non est intellectus et
isti sunt nomina librorum eius in
quibus docuit artem medicine secundum
expositionem et determinationem et dixit
intentiones suas in eis prout iudicabit
suus.

Iam dixi paulo ante quod ego

Hunc ei pervenire non omnia particularia
nobis proposita erat. sol. non rememorari
re capitula. in aliis et negociis fecit
tractatus. que et prosequens ... et ...
de ... oratione in eis.

scripsi tractatum in quo narraui qualiter est medicina eleuata et post dunc hunc tractatum duos (alios) tractatus in quibus narraui qualiter est essencia omnium artium. Summa istorum tractatuum cum hoc tractatu quorum iste est consummatus sunt preter libros quos edidi secundum exponem et dilatationem in sermone illorum autem librorum isti sunt et ordinationes — — —

Audi ordines (ordinationes) librorum in quibus perscrutatus est exquisite Galienus doctrinam artis medicine — —

Primus eorum est liber in quo narraui esse eorum secundum sententiam ypocratis. et post eum (eam) est (sunt tres) tractatus in quibus (dicit) narraui esse complexionis. narraui siquidem in duobus tractatibus primis esse (eius) complexionis aliorum et narraui in tertio esse complexionis medicinarum (simplicium). et post illud fit impossibile aliquem intelligere librum meum de virtutibus medicinarum simplicium secundum quod oportet si non antecedat et legat tertium librum mei de complexione. et perscrutetur exquisite intellectum eius. et post eum est tractatus unus parvus qui continuatur cum duobus tractatibus primis libri mei qui est (in) complexione. et est inscripto eius de complexione mala diuersa et duo alii tractatus quorum unus est descriptus qui de meliore habitudine corporis. et alterius est inscriptus de bona habitudine corporis — —

Isti tractatus sunt omnes pendentes
a complexione — — —

Et post librum de complexionibus
est liber alius in quo sunt
tres tractatus in quibus narra
tur esse virtutum illarum. et postea est
post hunc ut legatur hunc librum post
quam legeris duos tractatus priores
de complexione et postquam legeris tracta
tum in quo narratur esse elementorum

ut sic lectio tua sit ordinata
via. Et similiter lege librum de commixtione —
virtutibus naturalibus post
duos tractatus priores de complec
tione et lege ante illos duas
partes tractatus librum de elementis —

Et post hunc post hunc librum liber multi
alius quidem lictus
in quibus narratur esse operationum ali
ut illo quod sunt ei post cum
librum de virtutibus naturalibus
libri multi — — —
ad rectificatione
Deinceps cum quo intentione sup

ea que apparent in anathomia sic
inveniuntur non parum oportet ut an
tecedat studium in libris anatho
mie et magis consequentis librorum
in quibus narratur anathomiam
et liber curationis anathomie
et post istum sunt libri alii multi
ex quibus sunt duo tractatus in
quibus narratur esse quod cadit
in anathomia de diversitate. et
ex eis est tractatus in quo nar
ratur esse anathomie aliorum mortu
orum et continuatur cum eo duo
tractatus in quibus narratur esse
aliorum viventium et ex eis sunt trac
tatus alii quos posuit discipu
lus in anathomia ossium. et
lacertorum et nervorum et venarum

ne pulsatilium . et pulsatilium et
tractatus aliqui sunt similes illis . et ex e-
is qui ingrediuntur in ordines
illorum est tractatus in quo ostendi
quod sanguis est retentus
In venis pulsatilibus non
Liber curationis anathomie est xv
aliqui tractatus . et tractatus quos
posuit discipulis sunt aliqui qui ag-
gati sunt in libro uno et no-
minatur post illud anathomia per-
fectiva
Esse autem operationum iam narravi
in duobus tractatibus in quibus nar-
ravi motus lacertorum . et tres
tractatus sunt in quibus narra-
vi motum pectoris et pulmonis.
et sequitur hunc librum liber ter-
tius de causis respirationis . et post
hunc tractatus quos edidi in voce
Isti sunt . iiii . tractatus qui ag-
gati sunt . et nominantur liber vocis

Esse autem virtutum que nominantur
as regitive
regimen ex virtutibus anime
et reliquorum de quibus est necesse in-
quisitio de operationum illarum et ali-
a ostendi in libro in quo sunt
tractatus multi quorum inscriptionem
posui de sententiis ypocratis et platonis
Iste liber est . ix . tractatus . et tracta-
tum decimum feci respondendo
de dubitatione qua dubitaverunt qui-
dam homines sui temporis
Et ingrediuntur in hoc genere doc-
trine duo tractatus quos edidi
de spermate et liber de anathomia ypocratis.
Deinde post illos libros qui sequuntur
Liber de inequalitate membrorum
Liber de inequalitatis membrorum est xvii
tractatus
Ex libris autem quibus fit iuva-
mentum in cognitione egritudi-
num est liber cognitionis egritudinum

membrorum interiorum patientium et ex
eis est liber de pulsu in quo narra
vi pronosticationem que fit ex pul
su et antecedunt librum pulsus duo trac
tatus quorum unus est in necessitate res
pirationis et alterum in necessitate pul
sus. liber autem iste in pluribus dividitur
in iiii^{or} divisiones in cuius prima divisione
narravimus species pulsus et nar
ravimus in secunda qualiter cognoscuntur
ille species. et narravimus in divi
sione tertia causas facientes illas
species. et narravimus in divisione quarta pro
nosticationem que fit ex illis speciebus

Quamquam harum divisionum est iiii^{or} tractatus

Et ingreditur in hoc genere tractatus
quos posuimus introducendis in pul
su. et ego quidem in mente habeo
ut ponam tractatum alium in
quo summatim ponam totum
quod dixi in istis tractatibus qui
sunt de pulsu et forsitan ponam
inscriptionem illius tractatus ut
artem pulsus aut summas eius pulsus

Istud quod consequitur tractatus sus-
tinet quamquam posuit hunc tractatum quia certe
compertum dimisit illum. et dimisit (= promisit)
ipsum. et mortuus est sine ipso sub capud
octuaginta septem annorum

Et ex eis quibus fit iuvamentum in libro eorum
in hac scientia sunt tractatus in qui
bus exposui illud quod dixit Al
alchygenes in pulsu et quod ex
ptus est et ostendi rectum eius
ex eo quod erravit (al. narravit) libri autem
quibus fit iuvamentum in pronosti
catione magis ultimus eorum est liber
crisis. et precedit ipsum liber de re

tercis diebus et libri quem edidi in malicia respirationis in quo fit iuvamentum in cognitione presentis et in pronosticatione rei future ex bono et malo quod accidit infirmo

(et nusquam horum librorum est sermo tractatus)
e t est illi libri. et tractatus alii qui sunt singulares et necesse ut legantur et regantur. et separentur ex eis est tractatus in quo narravit de causis pulsuum et ex eis est tractatus in experiencia medicorum et ex eis est tractatus in regimine sanitatis et ex eis est tractatus in historia venarum in quo contradixit erasistrato. et ex eis est tractatus in apostematibus. et ex eis est tractatus in multitudine humorum. et alii qui sunt similes illis ex quibus non est excusatio in intellectu libri de ingenio sanitatis et tractatus in quo narravit egritudines. et tractatus in quo narravit accidentia. et tractatus tercius in quo narravit causas egritudinum. et tres tractatus post illum in quibus narravit causas accidentium.

Aggregati sunt isti tractatus in libro uno et nominatur liber causarum et accidentium.

Undecim tractatus in quibus narravit vertutem medicinarum simplicium et iam diximus eos ante. et xvii. tractatus in quibus narravit vertutem compositionis medicinarum.

Sextus tractatus nominatur catha genes. et x. nominatur almiamir in quibus dixit medicinas compositas secundum membra patientia

Et sequitur hos libros lib' de inge-
nio sanitatis. et lib' de regimine
Ipse autem dixit in libro de sanorum
ingenio sanitatis et ut legatur
medicine simplices ante librum
de ingenio sanitatis lib' de medi-
cinis compositis — — —
Et iam ostendi in tractatu in quo nar-
raui meliorem ingenium quia oportet ante
hos libros omnes ut exerceatur in libro
meo quem edidi in demonstratione qui uult
uti hac arte per uiam rationalem
Docuit per hunc sermonem modum
necessitatis que est de arte dya-
lectice in arte medicine et ma-
nifestum est quoniam non scitur rec-
titudo eius certificatur ab erro-
re nisi per artem dyalecticam solam
Reliquos autem libros et expositiones
quos edidi non cogit me aliquid
dicere in hoc loco quoniam de consilio meo
est ut aplicem omnes eos in tractatu
uno. aut tractatibus duobus. et
ponam inscriptionem libri Gal' in
rememoratione librorum suorum —
Iam fecit hic Gal' in duobus tractatibus
quos nominauit pinaces librorum
Gal' scilicet nominatio librorum Gal' et
ex libris quos dixi in hoc loco. et
libris quos dicit in nominatione su-
orum librorum sunt qui exierunt ad
arabicam linguam et est plurimum eorum
et illud ad quod uocit necessitas
in doctrina artis medicine et
ex eis sunt quos uidi usque ad diem
hunc sicut lib' eius in quo expo-
suit illud quod dixit archigenes
in pulsu et sicut liber eius in
anathomia ypo. et ab istis duobus
libris fit excusatio per illud quod om-
dit in libro suo de anathomia. et
similiter fit excusatio per canones quos
dicit in duobus tractatibus primis medi-
cinarum simplicium. a toto illo quod
posuerunt qui uenerunt post ipsum
ex medicinis qui existimant se inue-
nisse et similiter fit excusatio per lib'
suum de crisi. et per lib' suum de inge-
nio sanitatis a libro suo de febribus
ipse .n. exquisite prosequitur et
febrium in his duobus libris et sicut hanc
uiam est necesse ut intelligas inten-
tiones Gal' et agregas cum illis. et ad
dicas artem medicine suam quod magis
completum est — — — —
Explicit commentum hali super te-
gni Galieni — — —

vel
alias e. previsione scilicet
vel ut medicus prius videat v. g.

Videtur michi quod ex me- hominibus melius est ut utatur medicus pre- visione.

Manifestum est quod non nominat ypocras hoc nomine pre- visionem nisi loco pronosticationis. modus est quod facit sequi hunc ser- monem. Galienus dicit quod est quod preterit et antecedit et indicat et non utitur hoc prologo in libro suo isto nisi loco istorum quorum nun- cius est in hoc nostro tempore qui nominant se ipsos auctores inge- niis et estimant quod opus medi- cine non est nisi conservatio sanitatis sanorum et reductio eius super e- gros qui corrumpuntur. pronosticati- onem autem de rebus futuris videtur eis quod non sit de operatione medi- cine in aliquo sed est opus divinatorum et ideo intelligendum est ypocratem ostendere in prologo huius libri sui quod per pronosticationem utatur me- dicus et ponit bonitatem eius quod acquiritur ex cognitione illius rei. cuius res prima est quod medicus qui utitur pronosticatione recipiunt infirmi ab eo quod eis precepit et committunt se ma- nibus suis vehementius et secunda est quod qui cognoscit prius quid accidet infirmo in futuro an- tequam accidat illud tempore longo et scilicet ad opponendum eius. tertia est ne elevetur de eo quod ipse sit causa mortis eius qui moritur ex in- firmitate. ypocras quoque videtur quod cognitio medici per hunc modum scientie non est utilior cognitione curationis sani- tatis. Intendimus quoque considera- re in sermonibus eius in quibus nar- ravit unum quod habet cum in variatione que narravit.

Quod est quod preteriit et antecedit et indicat infirmum ad presens ex eis que habent et preterierunt et futura sunt et interpretatur ab infirmis totum quod abbreviatum a narra- tione sua dignus est ut credatur ei ut sit fiducia de eo quod est potens scire res egrorum ita ut illud provocet infirmos ad committendum et committendum se manibus medici.

Margin notes (left): o- scilicet hec dicit ne; al' scilicet que dicit quod est quod preterit et antecedit et indicat ea; o- scilicet conservatio sanitatis sanorum; et regimen sanitatis et artis; + quoniam vel providentie
Margin notes (right): ad maliciam eius; preparat se enim ad maliciam eius; unde ad conservandum; hoc

Omnis qui medicine artis studio seu gloriam sive delectabiles amicorum copias consequi desiderat, a dicto predictum re- gulis rationem suam muniat.

Ut in singulis valitudinibus presentia preterita et futura cognoscat et egro- rum quod de se ipso ipse eger preterisierit. Si enim se per eum cognoscat, totum se illi curandum committit.

Glosses: seu; pronosticare; vel conscientia; extrinsece presentia; et non cognoscebat

188

Iam narravit Ypocras in hoc suo sermone iuvamentum primum ex tribus iuvamentis que acquiruntur ex scientia pronosticationis in sui exordio sermonis ut provocet illud infirmos ad confitendum et committendum se manibus medici propter sanitatem que antecessit et quod predictum est. Et sequitur illud ut sicut diximus ut fiducia de eo habeatur eo quod ipse est potens scire res infirmorum et naturam egritudinum. Et cum fuerit expositum erit ergo in aliquo de egritudine dementibus celo tempore istud secundum hunc modum quam antecedit medicus et indicat illi infirmus illud quod futurum est et creditur quod est potens scire naturam egritudinis sui scilicet ipsum et cum haberet fiducia quod ipse potens est scire. Et quod confidat infirmus et in eius manibus se committit ipse plus sanat egritudinem.

Et inspicientium ab istu mo com

Et narratione alle glorificatur est

Illud autem est narratione alle manifestatum infirmum non est ex eo est scientia non sit eis sicut diximus quod expositorum non sunt melius meliora vicium et egritudo que fuit in eorum

et cause illarum. Secundum illud autem narratione alle manifestatur non est nisi ex causis principalis earum et ex accidentibus que sunt in eorum corpore ab eo quod est manifestum sensui. Quando ergo audierit infirmus a medico aliquid horum preter quod ipsi narraverint ei illud admirabitur de eo et dignum est ut agnoscetur et nos quidem videmus in sequentibus artem que prosequitur illud modo sero illud.

Quare erit cura eius quod ipsos curantur secundum meliorem modum cum ipse

al. sciunt
pronosticare sanant de causis et accidentibus

ad quod quantum

Iam narravit Ypocras in hoc sermone iuvamentum secundum ex iuvamentis que acquiruntur ex pronosticatione quod est quia quando medicus pronosticaverit cum infirmus sunt veritatem intendimus ad de quibus aptitudine est ut accidant ei et prohibet ex eis quod possibile est prohibere ne accidat et intendit ad illud quod non est possibile et prohibere quando accidit eo prohibere [struck] qui fuit magnum forte et mediator qui dem possibile est ut non antecedat et

Finis medicine laudabilis erit. Ac auctor futuri in singulis presentibus cuius omnis preparare inue possit.

Quot si possibile iam non futuri prius dimiserit plus nobilior dicetur.

et parare

et scire

et rationis semper
si fiducia habetur morbum
et quod tu de eo precepit potens

vel veritate et quod scire

a non egrum vel nocivum est fiducia infirmorum de eo committendi se illi vehementior

al. scire
pone

Ypocras

+ 9 motus

et resistat omnibus accidentibus que accidunt sicut gubernator navis sapiens qui timet insultum maris super se.
Cum ergo quidam infirmi moriantur antequam ad eos veniat medicus ex parte egritudinis eorum et quidam eorum non moriantur quamvis veniant cum quo moriantur, ergo non remaneat infirmus nocte aut plus illo parum antequam compareat medicus contra illa sua et resistat vincitur accidentium eius et ut cognoscat nature illarum egritudinum que sunt precedentes in natura eorum. et si fuerit cum illo in egritudinibus aliquid celeste oportet ut sit medicus cum provisione in eo sapiens.
Iam narrant pro eo in hoc sermone duo iuvamenta que acquiruntur ex scientia prognosticorum et dixit rerum iuvamentum tertium in sermone suo. scilicet et quando prius sit et

precedit et indicat mortem eius quam futuri morientur et eius salutem qui salvantur inde est quod quidam ex medicis ex primaque intromisit ad adolescentem infirmum in balneum corpus eius incepit sudare per sincopim que accidit ei et cepit letari et gaudere per multitudinem eius quod currebat ex eo de sudore. cum ergo post illud parum moreretur infirmus adiunxit quod ipse interfecisset eum quod autem dixi usque ad illud locum non est nisi expositio prologi quem premisit ypocras in isto suo libro. sermonis autem quem ipse apprehendit bona ratione scilicet sermonis eius et si cum illo fuerit in egritudinibus aliquid celeste. sequitur ex expositionis conveniat ei qui iam ~~[illegible]~~ est in disciplinis et exercitiis intellectus et est eius studium vel finis recipiens ad proficiendum ex hoc libro. qui vero non est de intentis in sermone eorum non est longinquum contra ut examinatione aut sollicitudo eius de rebus immo non accidit ei nisi sciat sermonum sophistarum vitam suam inanem quod ergo conveniat ei de expositione est modus alius prius qui completur sermone longiore et latiore eo et est res absoluta quod in divisione considerationis in hoc modo expositionis est quod iuvamentum est acquirere quo proficiat qui amat illud. dimittit ergo hunc sermonem

— et ex consanguinitatis illius contrario magna pars existimationis super ypocras ipse interfecisset eum

ipse hunc dominus uester

re que finiunt vitam suam inanem

et

sermone

Vel quia
Cum ergo accidunt egritudines hunc cepit mori subito contingit. aliud vero non apparet prius et vix dicitur autem vite addat.

L. y. ad glam 7 honorē ea p(ar)tinet medici

in quo ego incipio ~~ante~~ ab hoc loco usque
quo perveniat ad sermonem in quo
dixit ypo. et ut ponat consideratio-
nem in acutis egritudinibus sim(iliter) — hinc vid(etur)

Videtur michi quod ex melioribus
rebus est ut medicus premonitio-
ne utitur ypo. hac dictione sunt
premonitio secundum eius consuetudinem grecorum
quorum qua utitur ea quod est
quia non utuntur greci hac dictione
nisi secundum solicitudinem de re et curam
de ea. et illud quod significat dictio-
nes versificator in sermone suo
Kebdefelubeeser apud mortem suam
cum voluit premonitionem in hiis ut dicitur
eius esset secundum figuram. quam non dete-
germinavit qui ipsam tradidit et nos invenimus
in itum sermone hic premonitio utitur
grecis in locutionibus suis scilicet sollicitudi-
nem de aliquo et curam de eo et an-
tecessorem in preparatione eius cum sepa-
ratione fit ut cum autem est et sermo
iterum. famosus apud homines s. an-
tequam accidat cum sit per usum premonitio-
onis non significat nisi hanc intentio-
nem. ypocras vero non utitur hic sine
ne suo premonitio secundum hanc intentionem
sed utitur eo loco pronosticationis et
non facit illud absolute sed ex re que
communicat illis duabus intentionibus
scilicet quod est quod inveniunt hominum versifica-
torem utitur hic dictione premonitio super rem 7
.s.

Iam autem est artificis ut videns egritudines
egrius bene respondeat.

quibus cogitat. et quasi propter. ymaginat(ur) manifes-
tant antequam fiant. et ex hac intentio-
ne iterum dicitur pronosticatio quod
est quia res manifeste in naturis
suis que formantur intellectu
antequam appareant sensibus sunt in quibus
dicit secundum veritatem quod hic utitur
in eis premonitione et non voluit per hoc
nomen nisi ut significet quia co-
gitatur de rebus. et ymaginatur
eas antequam sint. et secundum hoc dicimus
in rebus que intelliguntur ~~ymaginatione~~
absque voluntate quod accidit propter
quod utitur aliquis in eis premonitione. In
rebus autem quas facit postquam cogitat
in eis dicitur quod fuit per cognitionem. et per
solicitudinem et sic hic significat sermo
salomonis ubi dicit quod omnia in iudiciis
que posuerunt illi de cinque (?) fugeris
in refectione. et in lulubus (?) et combustio-
ne. et medicinis ut utitur premonitio-
ne si homo fuit datus in potu illas
volens interfectionem per eas invenimus
sepius hoc nomine et libris etiam
veteri rectores in retoricis in suis orationi-
bus qui voluit narrare quod fit
per usum premonitionis specie id est quod fit
absque voluntate et illud ad quod est
ex dicitur ut id quod est quod ipsi dicunt
in istis rebus quod ipse fuit propter quod
utuntur autem actores eam premonitione quando homo
ergo decipit socium suum tempore longo et
cogitavit et providet in eo quod fuit
eo antequam cognoverit fuit id est antequam

aliter: qui ex hominibus quod est quod ponitur preter locum cuius
post ea .i. sine opere .s. causa ex hominibus existit quod ponitur preter
... .i. opere preter locum eius quod fit de se ipso

faciat illud secundum provisionem quod
significat hoc nomen providentia
apud grecos est res communis que dicitur
de actionibus bonis et malis non sicut
putatur quod de actionibus bonis tantum
quod est quia in questione de qua querunt omnes
homines .s. an regimen mundi erat per
fortunam et casum aut per viam pro-
visionis non significat providentia nisi rem
communem et significatio illius est sicut quod
ponitur pro eam .s. casus ex homini-
bus sine cognitione propter provisionem lo-
co casus quod fit ex se ipso et sic significat
intentionem veram invenimus autem
philosophos multociens dicentes in
mundo quod regimen eius erit convenien-
tis bonitatis que est causa benedictus et si-
milis in quo est providentia et non exprimunt
in sermone suo bonitas ad suam
sciam nisi quia hoc nomen .s. providentia dicitur
de actionibus laudabilibus et vitupera-
bilibus nam si fuit providentia .s. antecessio
sollicitudinis de rebus dicitur generis manifestum
est quod non divinat nisi a re que
erat ante esse suum et ex hoc eadem in-
tentione non prohibetur deinde quod est quando
res manifeste in interius sunt que com-
prehendunt per significationem significantia. Quare
necesse dicitur quod in eis non administratur
providentia et hic quod sermo est Simonis
qui dicit quod nos non scimus causas ante
esse suum mihi autem non secundum provisionem
preter illud quod fit per fortunam
et casum ut intelligatur ex eo

Faciat

intentio hic est quia est quod providentia quando dicitur sine
hunc modum significat quia non dicitur
nisi de actionibus bonis tantum quando providentia
.s. sollicitudo de esse mundi non est de actionibus
malis in quo putatur humanum de hoc
sermone quod est contrarius ei qui pre-
cessit de sermone eius quod est
quia providentia in eis que permissa sunt et
quod in questione de qua queritur in esse
mundi .s. an regimen mundi erat per
viam provisionis aut per fortunam et
casum non administratur hoc nomen .s.
providentia nisi secundum intentionem communem
quando ostendit illud expositione propter
quod est casum et ex sermone philoso-
phorum. Item quia regimen mundi conve-
niens erit per viam bonitatis in que
est providentia et dixi in hoc loco quod est
quia quando providentia dicitur secundum hunc modum
significat quando dicitur de actionibus bonis tantum
et responsio quidem in illo ~~illud~~ est
illud est quod dico .s. q. p. in sermone precedente
voluit non ut ostenderet quod possibile
est ut sit hoc nomen in usu .s. providentia secundum
intentionem communem in omni actione que
non fit per casum sicut contingit ut
intendatur ad bonum ea et non intendatur in ea
ea ad malum

hic est

In hoc autem sermone voluit ostendere quod quam-
vis sit possibile uti hoc nomine .s. providentia

communiter .s. in omnem actionem sive sit bona sive sit

mente

Marginalia:
aliter ex grecis
aliter ex ad...
... administratione
hoc nomen .s. providentia
+ derivatur
aliter quod
tamen possibile
machinamentum
x quam
.i. ex eo quod ponitur in ipsa causa
.s. prenuntiare non
voluit hoc nomine .s. p.

mala. sicut signi illam q̄one ē re
memoratō p̄cessit tū nō s̄ triuit
eo p̄hi in q̄one a q̄ ēstim querit
Et ec mōi n̄ sin intentōnē p̄ziam
et p̄ illud n̄ inveniun eū dixisse i
p̄nostōe quod nō est nisi p̄ res
futuras tm̄. s; p̄ res que fuīt in
temporib; ēb; et dum q̄nd curat est
prudens est emendatur de eo q̄ iā
p̄terit n̄ m̄fa fit eius enūciatō de
eo q̄ futurū est. et sil' enūciatoris
de reb; p̄sentib; p̄ter q̄ p̄ indic
cas. nō est laus minor aliis duob;
temporis. s. enūciantis illa duo p̄
teritum et futurū. sic ostendit y
pocras in sermone suo. s. q̄ est
qui p̄scit. et p̄edit et indicat
infirmis res p̄sentes ex eis q̄
sunt. et q̄ p̄terierūt. et que futu
rissime. et enūciat infirmo tot
a narratōe aliunde et erit
dignū ut confidat de eo q̄ ē sci
re potens res infirmor. prudē
cia q̄ p̄ artem in enūciatōe ei
q̄ preterit p̄ter q̄ certificetur
in narratōe rer' p̄sentiū. et eti
am indicatōe eius quod futurū
est cāl' est. s; in inanitū q̄ acci
ritur ex unoquoq; hor; triū
diu̇sificatur diu̇sificatōe multa
q̄ ē q̄a p̄nostō de eo q̄ futurū
est magis est innatiua q̄ enūci

atō de eo q̄ p̄terit et q̄ ē p̄sens q̄m
nō innatur p̄ enūciatōnem de
eo q̄ p̄terit in aliq̄ dispōe infir
mis imo nō innat p̄ illud nisi
medicus tm̄ q̄n nulli ostende p̄
denciam suā infirmo p̄ artem
medicine et iste quid sino q̄nis
sic ext' artē me. tū q̄ expōnib;
declarat et exponit intentōes
q̄ significant ex sermonib; qui
sunt in libris s; q̄nis intume
tū fiat p̄ distinctōnē i expōib;
reb; aliis tū de ea ē, dixit
quid expositor significantes p̄
p̄ id mores aie quonēris tuom et tūn
eius sic' ē q̄ inuenimū eos fecisse
i hoc loco ex laude q̄ ipi laudaui
mus potorem. ypo in suo simone
. s. q̄r. in q̄ de melli reb; sic s;
s; mel. q̄ post sunt ei ut dicet q̄
de melioribus reb; ē s; s. in p̄
p̄ter. q̄d adiungitur ad illud michi
videtur q̄ sic ad exigēdū de
intōnē in eo q̄ dixit sufficientia
q̄ aut dixit sequentes alii q̄ vo
luerūt diffe inter p̄nostōnem et
anticessionem indicatōis nō sol' est
egrediens ab eo q̄ necem ē i quo
nō ē p̄fectum. t; q̄ illo ex grauitate
errorū. et falsitatis. hoc n. ē sin
quod videtur eis in q̄ tū dicunt
quod ipi docent has intentōnes
s; imperii adiuge hoīs nō in eo q̄ si
gnificat de reb; et h̄ ē p̄ceptum
errores eorū. s. paupertas scie eorū
tenus

s. bonitatem
o. eius
p̄ enūciator
p
laudat aliam duarum
g. vtat medic'
sūt ne
o. allenat
p. id
est illis q̄d
s. dicens
e. expon
es lib
o. as poxy
ypocras q̄ post
fuit eius
diceris
q̄dam
sunt nō
p̄ncipium

intento

et q sine eorum nõ ē nisi in eo quod significant
nomina nõ ipsa natura rerum quarum
cognitione fit imaginatum in me
ditatione quod ē quasi propositum sin
plicium ē de rebus certis certitudinis
sempiterne. et quoniam ē de rebus quarum
certitudine minuitur ab illa parte
et propter illud invenimus expositores huius
nominis addere ei in loquentes id quod
enunciatur. Deinde ergo in quibusdam
illarum quas permittunt et exemplis in
cipiunt quod propositio de eis est certa in
quibusdam eorum quod propositio earum est
quasi quod ē fiducia. et fortasse nominant
cognitionem earum meditatam. aut ar
tificialem. significant ergo per id quod ad
dunt ex illo ad hoc nomen quod
nõ est id quod significat semper
certum. Deinde propositionem ergo eorum ut
dicatur secundum duos modos quorum
unus ē scilicet res certas et alius scilicet
res que minuuntur ab illa certitudi
ne parum. Et ergo non certa semper ē. sicut
quod scilicet existit successione temporis.
et post ipsum ē certas. et post ipsum
ē aut conpositum. illa ergo certitudo nõ ē
sempiterna ē sicut sino artis in
luna. quia quando ē extremitas super
orum manifeste significat sufflatio
nem septemtrionis. et si ē ex
pansa significat exsufflationem austri. ma
num hoc nõ invenit ita sic semper
plurimum. sic significat id quod exponitur
tum. et fortasse nõ invenitur ita.
et sociisquid aliquis videt
cas

al' intenta

et propterea dicitur in rebus certis. scilicet antecessio
indicationis eius multa. quoniam dicitur
quod plures res que antecedunt et
indicant non certificant. propter esse
ē hominem ut antecedat. et in dicendo propter
quod presentiat illam rem quam indicat
aut compositionem ut loquitur homo con
trario eius quod ē in anima. et si nõ ament
ut nominent rem factam in anima necessitatem
tam. nominant procul dubio eam compo
sitam ut confiteantur de ea. et si nõ
fuit in anima eius quod antecedit et
indicat aliquam rerum cognitionem in anima
eius procul dubio. procul dubio erit compositio
de ea. Deinde propterea de consuetudine gentium
nõ ē ut dicant antecessionem opinionis
nisi sociorum abdal'. et quamvis sint di
uisi in nominibus multarum secundum aliud
quod consuetudo gentium currit in verita
tem. et invenimus eos confitentes quod
nõ dicitur antecessio opinionis. si ergo res
ē ita. oportet ponamus aliud nomen quod si
gnificat hanc intentionem nõ proprie
postquam sunt homines attenti recep
tione eius quod posuerunt in. et si
nõ est possibile eis ut faciant id
tunc omnes ut exigant nisi intelligant
quod significet illud ex rebus sibi quod
currit consuetudo de eo. iam
ergo currit consuetudo ut nominet
proprie per casum rerum de aptitudine
quarum ē. Deinde pervenimus secundum plurimum
et certarum rerum de quarum eventu nõ
dubitatur et opposito quod prende
cum medicorum nõ est inquisito de hiis re
rebus

Marginalia (left): al' expositores — dicunt — quasi fiducia — al' vix — per pronosticis — uariis — al' ab illa parte — imaginatio — al' prosperitas — certa — conclusionis significat illud

Marginalia (right): al' opinata — al' vel per indicat de aliqua re nõ cognita — al' verum — al' de ea. al' certe consuetudo

dum ancessio indicationis est de eo quod acci
dit infirmus et quod videtur in illis et est
secundum plurimum quod si est accidit in eo er-
ror erit raro. sermo autem noster
secundum plurimum continuus sit dicto una tamen
illud quod intelligitur ex ea diver-
sificatur diversificatione multi[illegible] mul-
titudine et paucitate. quod est
quia quando homo antecedit et iudicat a
liquid .i. et invenit in eo .xx. vi
cibus et erravit in ea semel tunc er-
ror eius non excedit eum nisi ab hoc ut
sit semper iudicus. Semper ergo est melior
eo qui erravit bis et eo qui er-
ravit centies de omnibus istis dicitur quia ipsi certa
veniunt secundum plurimum. et propter illud oportet
ut intendas ad disciplinas illas [illegible] fac
iunt acquirere virtutem quam cum acquisi-
eris erit certificatio tua plus quam so
lebat sit de eis. et addisce de eis. In
quisitio vero de eo quod significat
nomina addet tibi vanitatem si
iudicius. ut sophista qui dilexit hoc ta
tum. et intendit intentionem eius o
dunt enim omnes actores discipline et
propter illud fit est expositus ut videt
de eo socrates in omni loco continuus erit
laudendus in rebus aliis potest esse
quod iam ego peccavi in rememoratione
aliquis quoniam melius est preparare ad doct
dum omnes qui sunt prompti preparare ad
discendum medicinam propter res certas
notas et dimitte prohibitionem ipsorum et
consimile vitam eorum ex duobus modis
quorum unus est in docendo eos re

darguitiones sophisticas et eorum alie
narrationes alter est in contradicendo illorum
deceptionibus et propter hoc est mihi visum
melius esse in hoc libro ut intendam
ad discendum res quibus sit iuvamen
tum tantum. et sit michi possibile habere
spacium longum ut inquiram in libro a
lio de eo quod disputavit in contradicendo per
illud libro proprio in prolixitate —

Et si inceptaverit infirmo tunc de narratione alienatur et erit dignus ut
confidatur de eo quia potens est scire

naturas infirmorum —

Oportet ei qui vult conari ex
ponere aliquem horum sermonum ut illud
in primis. deinde intendit ad confir-
mandum illud in libro. res. nisi describat
de eius quod homo videt est facile ut
autem sciant viam ex qua eius disciplina
possint invenire secundum plurimum quod ante
cedit et indicat de eo quod futurum est
aut annunciat de eo quod preteriit. preter eo
quod de eo michi indicit. aut narret
de rebus presentibus propter quod audiat
illud ex eis aut videat illud est plurimum ul
difficile. et non quidem est necesse ut scri
mus quod indicet in eo quod iam diximus. quia
iam ostendimus certitudinem illius in ipso opere
medicine. et quia non cogit me ali
quid loqui in re una. et eadem dua
bus vicibus [illegible] in expositione prologi libri

[illegible] quod [illegible] narrat de rebus
[illegible] lector [illegible] gaudeat [illegible]
[illegible]

Est autem quidam celeste in quo oportet ipsum medicum
providere. et si tanta sit prudentia. mirabilis est
nimiumque stupenda. nonne illi est ut futurum pre
sciat. vel omnium prohibeat. vel operetur. amicabilius
tollerabilius fiat. et si morti sine alio
in salutem providerit. numquam excusationem
in alio meretur.

Lactantius

o ille qui erravit bis melior
eo qui erravit centies vel plus
tamen de istis omnibus

= et certitudo tua

proficiens

o in quo quoniam excusavit [illegible]

vel ostendat
actu
vel disponit

sermone

libri. et alterum in expositione sermonum particularium qui sunt in eo. videtur michi melius esse quod post ponam sermonem in his rebus et ponam rememorationem meam de eis in expositione sermonum medicinalium qui sunt in hoc libro quos volo exponere et propter quod aliquis eorum qui exposuerunt hunc librum non fecerunt illud et necessitas eius scientie sit valde vehemens. quia est quasi pronosticationem. Similiter eorum dimisit rememorationem eius in quo precepit quod iam preterit aut quod presens est et futurum oculorum sensui est — —

Et si fuerit cum illo etiam res celestis in egritudinibus tunc oportet ut sit medicus in ea sapiens cum providencia — — —

Accidit michi expositores huius libri in intentione hac quam nominavit ypocras celestis. et precepit ut sit medicus cum providentia in ea sapiens diversitas multa quod est quia quibusdam eorum videtur quod egritudines accidunt hominibus ex ira dei qui est benedictus et sublimis et faciunt testificari illud super his multos homines qui scripserunt expositionem precedentem preter quod ostendat quod ypocras in sententia fuerit huius sed non ostenduntur rationem prudentes expositores quod est quasi intentio in expositionibus non est enunciato absoluta de eo quod videtur. Et sic de sententia eius qui dedit librum quamvis sit sententia sua et nos non invenimus ypocratem

dicere in aliquo librorum suorum quod deus benedictus et excelsus sublimis sit causa alicuius egritudinum. et ipse quidem enunciavit in libro suo de regimine acutarum egritudinum. cum ipse quid nominavit antiqui quod hoc nomine et convenerunt omnes homines super hoc quod iste liber de regimine acutarum egritudinum est de libris ypocratis. In libro autem suo super quod scriptum est de egritudine divina dixit plus illo sermone in redargutione illius qui putabat quod deus benedictus et sublimis sit causa alicuius egritudinis non quod oportet ut dicatur in egritudine epilencia quod ipsa sit egritudo celestis et testificantur super his ex enunciatione Gentilis super egritudinem filii regis quam causa eius fuit amor. Si ipsi non ostendunt quod Gentilis nominet amorem egritudinem celestem in ypocrate nec aliquis aliorum medicorum. cuius autem corpus marescit propter amorem autem cuius color fit citrinus quod accidit ei inquietudo quod consumit febris. Invenimus omnes antiquos autem ponere in illo quedam causas particulares. scilicet apparentes et sunt eorum est angustia et ex hominibus etiam est aliquibus accidit angustia propter mortem filii sui. aut propinquorum eius. aut amici. aut dilecti. et ex eis est cui advenit illud propter nocumentum cuius timetur adventus aut sicce aut scilicet civitatis et accidit angustia domini sensuum qui sunt propriarum sensibus et hominibus principatus et nobilitates

divinis

xPeccat

Marginal notes:

sermone (lines 2–3, left): expositione huius libri

(left): expositione vult

(left): medicos et ceteri qui ypocrates non narravit qui oportet ut ypocras iam preterit

(left): vult

(left): accidit

(left): expositores multos

(left): enunciatione

(left): accidit

(right): ypocratis

(right): non in amore. quod cum homines existimaverunt quod amor est egritudo celestis

(right): o etiam significantur ...

(right): causa

(right): o de fi.

qui permanent eis. et omnis qui diligit
rem aliquid et permanet in ea; nam et
in istorum uno ingreditur illa etiam cum
accidit angustia propter amorem propter
quod sit egritudo celestis. aut terre
na nisi susceperimus sermonem aucto
rum probiorum. ipsi enim estimant quod amor
accidit quibusdam hominibus propter sci
thiam. et propterea estimant quod ea
in diebus crisis est celestis. ipsi ergo non
enunciant hec per scientiam suam nec per scientiam
ypocratis. quod est quia nos non dicimus in eo
scientiam esse cum non est nobis scientia. aut ergo
dicimus a divino [illegible] quod est celes
te immo non dicimus in rebus istis si
contigat quod dicamus aliquid nisi que
sunt intelligibiles ex natura tamen. et nos
erant sciens = invenimus ypocratem scientem omnis crisis
sicut ostendi in tractatu tertio libri
dierum crisis et ego quidem sicut dixi
in eis que premissa sunt. sum dimittens
rememorationem sinonum malorum et enun
ar = sinones valde tamen insufficientes ciat sinones sufficientes tamen. et
quod ego quidem dimisi inquisi
tionem de quadam [illegible] libro pro
nosticationis et non peccavi in eo in
= viii si per hanc causam. sibi [illegible] ut
faciam in hoc sermone et in reli
= sinone quis que sequuntur ipsum. et rogo iterum
illum qui legit in hoc meo libro ut
faciat illud [illegible] et cum mea vo
luntas iam sic certificata sit hic tunc
non oportet ut interpreter sine dimissione
multorum ex eis in quorum rememoratione per
transiverunt expositores quod est quoniam pote
fuer

sunt qui legerint idem quod ego scripsi
in studio et exquisite expertus illos sino
nes solum et propter hanc causam ego sum
dimittens rememorationem alicuius
ex hoc in expositione huius quod nominavit
ypo. celeste inquirens de modis qui
significat hoc nomen celeste. secundum scientiam y
pocratis manifestum est enim apud viros homines
quod oportet ut sit una rerum que sit una
rerum que sunt in arte medicine et quod
ypo. non laudavit scientiam eius tamen. immo
narravit quod est id quod est quia laudare scien
tiam alicuius rei preter quod narratur quid est
non est nisi alienare. oportet ergo ut propter
[illegible] per hoc illud quod nominavit ypo. celes
te una est ex rebus quas ostendit ypo.
in libris suis. et sibi ego dico audi
ent et non tenue quia non est possibile ut
sit hec res quam nominavit ypo. celeste nisi dis
positio aeris continentis nos. et ypo. quod
scripsit de ea in libro afforismorum hunc
sermonem. cum fuit hyems pluviata
pluvia septentrionalis et fuit ver plu
viosum australe oportet necessario ut eveniant
in estate febres acute. et obtalmia.
et fluxus ventris sanguinei. et
proprie mulieribus frigidis et humidis naturis
habentibus. iste namque sermo quem
post eum scripsit non est nisi de re
bus que accidunt corporibus propter dispositionem
aeris. quod autem dixit in illo libro afforismorum
non est nisi sermo brevis. in libro autem
suo in egritudinibus [illegible] locis lo
quitur sermone amplius in libro de
pronosticis dimisit illud omnino sed quod

sciam de eo est intentio in hunc modum
scientie. melius est quam expositionibus. ut in-
quirant de ea. propter quod dimisit ypo-
narrare quid est hoc quod ipse nomi-
nat celeste. et dimittunt illum
tacitum in suis expositionibus. michi autem
videtur quod ypo. dimisit narra-
re in hoc libro prognosticationem in egritudini-
bus acutis ut non prolongaret sermonem libri
eius et ex eis quo significant et
est quia consimilem librum hunc dixit
in fine eius hunc sermonem. et oportet
ut cognitores velociter inveniamus e-
gritudinum acutarum et non fugiat
te dispositio presentis hore. quod significat in
sermone suo primo quod oportet medicos ut
sit sciens prognosticationem in egritudi-
nibus acutis plus et sit scientia eius in re-
liquis speciebus prognosticationis et posuit
sermonem suum in illo sermone primo
et narrat eius esse in libro afforismorum sic
dixi in similibus verbis et loquitur
in libro suo in egritudinibus acutis
sermone amplo et longo et propter hoc
ponunt quidam expositorum expositiones
suas libri huius in egritudinibus
acutis post expositiones suas huius libri et
similiter michi videtur quod ego faciam —

Oportet ut ponas considerationem
tuam in egritudinibus acutis secundum hunc
viam. considera in primis faciem infir-
mi an sit similis faciebus sanorum. et
precipue an sit similis ei secundum quod fuit ante

quam est ita tunc est secundum meliorem disposi-
tionem eius facies autem que est contraria
ei facies in ultimo propter id secundum quod

fuit est deterior faciem — — —

Significat ypo. significatione manifesta quod sermo
eius in hoc libro est in egritudinibus
acutis et cepit loqui in illo ex sin- principiis significationibus
gularibus acceptis ex faciebus quoniam quando
sunt quod premiserit. et quoniam virtus eorum × apparet
in prognosticatione est fortis in eo et magis
et res in hoc quod ipse sunt primum quod appa-
ret ~~et quoniam virtus eorum~~ manifeste
sunt secundum quod virtus eorum in prognosticatione est
magna scitur vel docetur in eo
quod est post. Dixi propterea facio convenire per-
mentem tuam in primis prologum quod est
melior eo quod est in arte hec antecedens
in libro suo nominato tecnegni ubi
dicit quod res similes et dissimiles in primo
res sunt a maiore re valde et vel dicitur non est incepto pro
ipse non incepit prognosticationem tamen nosticationum consistit
que fit a consideratione in hiis rebus
tamen sed determinationes etiam sunt res quas
medicos oportet facere. et ego quidem iam
ostendi has res quas non oportet facere in libro
meo de ingenio sanitatis at vero in sanitatem oportet ut facias inquisitionem tuam
et ut facias inquisitionem tuam de pro- et de intentione tua
gnosticatione in hoc libro postquam feceris
convenire per mentem tuam. secundo ge-
nus significationes artis tamen quibus
significatur quod est futurum sunt commenta quod
partes artis sed fit prognosticatio secundum illa
quibus pervenitur ad cognitionem
eius quod preterit. et illa quibus comprehenditur

Oportet quod te certificet acutas egritudines so-
licitudo tua. post eam et egritudinis faciei prognosticationibus.
utrum similis sit sanorum. et si est sibi sanorum
similis sit. quod optimum est. si vero contrarium
pessimum est.

quod est presens in eis infirmum secundum preteritum consuetudo iam evenerit nominare cognicionem rei presencium significati onem. propterea precepit ut ponas consideracionem tuam in primis in facie infirmi qui sit similis facie bus sanorum an non. et utrum an sit similis faciei sui quando fuit sanus unam similitudinem que in facie sunt propterea. Si quia non inquiratur de rebus que sunt in arte medicine ex natura tamen. Sed oportet etiam ut inquiras ex rei natura que propria est communis hominum. Inde est quod tu invenis eum in loco in quo precepit quando curat membra lesa in firmi et inter membra sana ut ne ponas illam comparacionem inter membra extrinseca. Sed inter membra pacientis. et melior quidem disposicio faciei infirmi est que magis assimilatur sibi et sibi quando fuit in disposicione sanitatis. et deterior disposicio nis est eius in qua est secundum faciem contrarie tatis illius faciei similis ei sibi quando fuit. De disposicione ergo que est media inter disposicionem que est melior et disposicionem que est deterior necesse est acquirere tibi quod ex trema determinatur quod est quod quanto magis corpus faciei eius melior est dis posicio disposicionum est melior earum. et quanto minor earum faciei eius est disposicio est de terior disposicionum est deterior earum. et consimili tudo ab unaquaque earum est eius disposicio que est media inter utrasque propterea significat [illegible] speciem faciem eius est disposicio est secundum meliorem disposicionum in summa una quod est quia ex facie bus que sunt melioris disposicio

nis est facies que est magis similis faciei sui. facies autem contraria valde similis facie ei naturali in ultimo quam non est contrarius nec cognita significavit sic eam propterea significacionibus ullis particularibus. et ego sum presentaturus de unaquaque earum significacionum que in eis sunt post

.i. ut nasus sit

Et iste est modus eius. ~~non sit~~ na sus acutus in eis

Hec significacio est prima malarum signi ficacionum que possunt propterea. scilicet nasus acutus inquisicionem tuam de na so secundum homines per comparacionem suam ad illud quod fuit per prius. Si cut dixi quod est quia nasus non est incepto prognosticacionis tamen que fit ex consideracione in hiis rebus sed per demonstraciones a quibus [illegible] hanc disposicionem acuciorem quam fuit. et simili ter etiam sunt et oportet ut scias disposicionem nasi per naturam. nam secundum longitudinem eius ab illa disposicione nisi pene quantitatem quantitatem ma ciei eius quod significat secundum ipsum ap te et videtur quod nasus in visione manifestam actu in eo est corpus macrescit propter egritudinem longam aut redit disposicio eius ad pristinam propter laborem aut casum fortem propter eum aliam. aut accidit ei sincopis. et simili modo nimis ipsum fit in mortificacione dum in hac significacione que est mala accidens infirmitatis mali quam aliquis inquisicione de illis rebus

catibus

Et si nares acute.

quibus apud homines creditur scilicet quod cognitio inquisitionis autem interpretationis in qua nasus fit acutus est de opere auctoris vocationis quod est quia apprehensio eius non est possibilis nisi per scientiam qua comprehenduntur res occulte ex rebus apparentibus. Cum igitur oportet ut primus nos perveniamus de singularibus quas narravimus per scientiam qua apprehenduntur res que occultantur tempore aliquo, quoniam melius est ut ponamus secundum sermonem in illa in primis in scientia scilicet quod convenit gentibus hominibus melius est quod incipiamus in primis et incidamus sine medio viam qua apprehenduntur res occulte ex rebus manifestis.

Et modus eius est ut sit nasus acutus, tempora plana, oculi profundi, et aures frigide et contracte et pulpe earum inverse, et cutis que est super frontem dura extensa, et color faciei totius viridis aut niger.

Omnes signes iste apparent in facie in egritudinibus acutis et post laborem et post sincopim et propterea in hora mortis. Et propter illud fit in vestigatio de eis cum non assimilantur ei secundum quod sunt sane facies quoniam significant rem malam. Narravimus quod de re talis scilicet quod convenit quod esse quod est contrarium rebus naturalibus ultima contra

tate est significativum super predictiones et esse quod est simile rebus naturalibus significativum evasionem et illud de quo queritur usque ad hunc finem rebus non est nisi secundum scientiam in qua queritur de eo quod est occultatum spatio quodam. Oportet autem ut inquiramus de ea comperitione secundum scientiam in qua significatur ex rebus apparentibus super res occultas. Dico igitur quod eventus horum accidentium erit aut a causa que liquefacit membra carnosa corporis et corrumpit ea aut debilitate virtutis naturalis que consequitur ex esse suo ut non sit possibilis expandi et pervenire ad extrema corporis sicut est in viciis in quibus est pauca caliditas et sequitur inde ut non curant caliditas et spiritus ad extrema corporis sicut celebant antequam corrumpebant secundum suam naturam. Et propter hoc oportet ut appareat hic alteratio de dispositione illa ad dispositionem egredientem a natura. In facie plus et magis quod est quia continent ossa et humiditates et caro in hiis membris ad invicem propinqua et ossa quoniam ultra eorum est ... secundum dispositionem eorum et in humiditatibus et in carne sit possibilis liquefactio et resolutio et mutatur facile propter paucitatem que est in eis de sanguine et spiritu necessarium est ut sit apparitio eorum accidentium in facie et ipsorum cognitio facilior quam sit in reliquis membris quod est quia in naso non est de carne nisi secundum ipsius necessitatem reliquum vero eius est os. Propter hoc quando liquefacit caro que

liquefit

Oculi concavi, tempora plana, aures frigide et contracte et pulpe earum inverse, frons arida et extensa, totius faciei color viridis vel niger aut pallidus vel plumbeus.

est in eo autem innuitur propter quasdam
evacuationes ut videatur extre
mitas eius acuta. et quoniam accidit ei
iterum quod accidit super ipsum frigus.
et hoc accidens accidit proprie ei qui mo
ritur. quod est quia quando frigus pro
cum carnositatem summam que est in ipso
infrigidat. ostendit nasi extremitas
acutior videatur quam sit. et propter
quid non significetur per nasum
acutum nisi nasum cuius extre
mitas acuitur quando accidit propter ex
tenuationes acuitas. sed quomodo hunc modum
videtur extremitas nasi acuta
oculi concavi profunditate. ab istis
eisdem causis et super suam superfluita
tem humiditatis eorum et ipsorum lenita
tis super extremitatem nasi festinat
infirmitas ad eos. et in eis cum illo est
spiritus aliis mitius et caliditas minus con
tra quando evacuantur et finiuntur
ut consumantur et ipsorum concavitas est ip
sorum profunditas. et similiter etiam duo
tempora se habent in ipsa planatione
quando in eis tamen sunt ex omnibus partibus
capitis. lactis quando nominantur later
ci tiperi. reliqua autem capitis sunt propter
nata carne omnia auris que infirmitatem
quando sunt ex genere cartillaginum. in qui
bus est cum pauci sanguinis et propter
illud inveniunt frigus preparare ad e
as valde et cum in illo est preparatio ei
us. et quia ille disposite sunt ad re
cipiendum hanc causam. ex natura sua
possibile non est ut sit cum in visione pl
para nisi lenitas super eas. et quod ipse
non sunt sicut reliqua aurium cartila

ginis recte cute sibi pulpe quasi aurium
liquefiunt. et consumuntur et exsiccantur
et contrahuntur a causis quarum primam
si dereliquimus. et quando eis accidit inve
niuntur propter ad posteriora versus contra
nervi timore qui producunt ad aures
sensum quod est quia contractio et constri
ctio cuiusmodi corporibus qui sullantur assi
milantur corrigiolis que siccantur
est et est proprium venarum membrorum ac
propter eas que lusantur et attrahuntur et consu
misus membrum ex quo procedunt in quo illo
membro continuati videntur in illud ma
infestissima visione indigitis quod est
quia corde extrinsece digitorum quando ex
tenduntur propter aliquid eorum videt digi
tos visione manifestissima curvari
et si tenduntur eorum corde apparentes
id est extrinsece videt eos dilatari et propter
hanc siccitatem et collectionem videt
quod cutis que est super faciem totam sicca
sa. et plus quidem declaratur illud
ex eo in fronte quia illic cute que est
in fronte est expensa ibi carnosa
subtilis et infirmitas festinat ad illam
cum non est carnosa vehementius quam
ad illud cuius natura est ex non cutis.
alteratio autem coloris deterior que est
ad nigredinem quando fit a superfluita
te victorie frigoris super sanguinem.
sicut illud quod videmus accidere in ipso qui
effunditur extrinsecus a corpore congre
latur. id est et fit nigri coloris. conversio
sio autem coloris ad viriditatem mino
ris est malicie quam alteratio eius ad ni
gredinem et de grossitudine quidem
gravior est ut significet propter colorem

Cartilago est osse mollior et one durior. i. columm

corporis citrinum et fortasse nominant ipsum
sic de consuetudine plurimum est coeno-
minare eum. et lividum etiam et iste
quidem color declinior est ad nigre-
dinem quam color citrinus et ipse est
quasi medium colorum istorum. et coloris in-
griti. et evenit huius coloris est a fri-
gore sic colorat plurimum. et propter illud fit
facies que denigratur hec accidentia et e-
tiam que narravimus significatio-
nem mortem et facies quidem fit cum hac dis-
positione sua plurimum in egritudi-
nibus evenientibus quod si apparuerint hec
accidentia in facie in principio egritudinis
illud significat timorem perditionis
magnum valde quoniam cum in illa tunc non
est malicia egritudinis que est quia
non est nisi quia liquefiat corpus et denigre-
gretur. et infrigidentur quod extre-
ma eius quando prolongatur egritudo.
In principio autem egritudinis. et propterea
curatum ex eis facies videtur que
hac dispositione significat perditionem
procul dubio non cum facies illud sit per se
aliam quam egritudo. et propterea quidem quando
causis que fecerunt illud preter egritu-
dinem in eis que sunt post. In hoc
autem loco intellige a me quod nar-
ro tibi usque ad illud quod dixi de eo est
rememoratione putatur propterea quod
dimisisse quod est quia ex facie cum dis-
positio huius egritudinibus evenientibus non
significatur illud sine quantitate ti-
moris filii invenimus eum signi-
re sui hanc quantitatem timoris in
regione frigida et in hora hye-
mis et in dispositione frigida. et ex disposi-
tionibus aeris et in estate semi-
[illegible] ut ypocras dixit in libro afforismorum

autem egritudo est quiescens vel infir-
ma. et etati eius et forme ipsius. et
hore presenti ex horis anni. tunc in-
venit est. minor timore egritu-
dinis que non est quiescens. [illegible] ypocras
tercium

Quod si fuerit facies cum dispositione in prin-
egritudinis
cipio et non fuerit est possibile ad hoc ut signi-
fices cum illo per reliquas significationes.
tunc necesse est tibi ut interroges an
vigilaverit homo ille. et an lenificatus
fuerit venter eius lenificatione
vehementi aut evenit ei aliquid
ex fame. nam si significatur ex istis
tunc necesse est tibi ut putes mino-
rem maliciem de eo. et illud ex-
pectes donec scias an fuerit sic facies
eius hac dispositione propter has causas in die et
nocte quod si non significatur tibi
aliquid horum et non quievit in spacio
quod declaravi autem tunc oportet ut scias quod illa
facies ex significationibus mortis.
Magis sufficiens ex egritudinibus.
Et magis perdens et longinquior a sa-

[Margin: Et talis accidentia (?) ... an vigilie precesserint ... an ventris solutiones an ieiunium ... labores plus affuerint et si aliquid horum cognoveris precessisse minus periculum videbis ... et si die ac nocte precedentibus quicquam horum sustinuerit non multum periculosum ... si vero nichil horum cognoveris mortis signum separabis]

Que si fuerint in principio egritudinis. oportet inquiri an vigilie precesserint.
an ventris solutiones. aut ieiunium labores plus affuerint.
et si aliquid horum cognoveris precessisse minus periculum videbis.
Et si die ac nocte precedentibus quicquam horum sustinuerit.
non multum periculosum separabis. si vero nichil horum cognoveris
mortis signum separabis.

natione est egritudo in qua facies huiusmodi est eam inceptione sui adventus significat mortem. preter quod sit cum illius causa extrinseca. et egritudo minoris timoris hec egritudine est in qua facies huius eam est cum hac dispositione propter causam apparentem sicut vigilie sive fluxus ventris et ieiunium et fames aut lenitas ventris. quod est quia certificatio in hiis causis est ut non cadat virtus in fine vel in ultimo ab una earum in principio egritudinis. ut timor in ea sit dispositionem quam cum illa est inventio illarum rerum. et non est malignitatis et malicia infirmitatis. et ego sum narrans hanc causam et plane eam corporis in quo est facies in hac dispositione in diebus primis egritudinis. dico ergo quod quando aggravantur virtutis retentiva sit debilis in corpore et humores qui sunt in eo subtiles. et caliditas febris est vehemens. necesse est ut propter debilitatem virtutis evacuentur corpora sive evacuatione que occultatur sensui. quod est quia illud quod currit ex eo non est nisi ex illis humoribus et subtilitatibus. et propter caliditatem febris ut fumantur semper illi humores subtiles primo et subtiliores ex eis qui non sunt in hac ratione subtilitatis erit ergo evacuatio hac de causa continua semper cum non erit abscisio. sic evacuatio assidua que accidit propter vomitum aut lenitatem ventris et propter sudorem in hoc tempore tamen omnes iste species evacuationis sunt sensibiles et differentia inter eas et eam quam diximus est quia sunt sensibiles. sed illa quam diximus insensibilis est propter subtilitatem eorum que evacuantur ex corpore. et propter illud non invenimus

faciem cum hac dispositione in egritudine flaccida nec in egritudine cuius causa est repletio corporis ex sanguine. Sed necesse est ad hoc ut facies fiat huius dispositionis privatio humiditatum que sunt in corpore et ut antecedat eventum egritudinis labor et angustia. humor vero qui est ex genere colere non aggravatur in corpore nisi ab istis causis et si contingat illud ut regio quam habitat infirmus sit complexionis calide et hora presens ex horis anni sit estas et complexio etatis [illegible] nos calida et sicca. erit casus corporis eius in hac egritudine facilior et propter hoc si venit eius sive complexionem infirmi propter naturam suam sicca et invenimus ex corporibus illius facilis resolutionis quarum est os subtile debile et qui aggravantur hac [illegible] cum eo et cum eo quod narravimus est casus in egritudine in qua facies huius significat mortem facile valde cum ergo sit medicus habens res non est [illegible] eius per eas in prognosticatione tamen sed in inventione medicationis ita ut ponat intentionem suam in eo in conservatione virtutis [illegible] virtutis cum sibi convenientibus. Sed Ypocratis sermo in narratione intentione est exiens ab eo in cuius via sumus. oportet ergo ut intendat exquisite de causis extrinsecis que faciem ponunt cum hac dispositione. dico ergo quod causas facientes illud quas dixit Ypocras hee eedem sunt fames et vigilie et lenitas ventris et cum absolute est ut adiungas ei omnia que sunt eis similia sicut est evacuatio sanguinis superflua que fit ex naribus aut ex matrice aut

accidentia multis causis

ex venis que sunt in ano aut ex urinis aut ex aliis que sunt eis similia. et sic ista angustia vehemens a quibus causis fuit. et dignum est quod ypocras iam dixit angustiam compositione in sermone suo vigilie i. dicendo vigilias quod est quia vigilie sunt accidentis multis. et fuit etiam ab angustia. oportet ergo ut ingrediatur in rememoratione vigiliarum et alius scilicet fluxus coloris ventris oportet ut ingrediatur apud te omnis evacuatio scilicet fluxus et qui iam exercitatus est in arte medicine. exercitio valido et est prudens in cognitione eius. videt quod illud in ea declaratur ei. multum cum efficitur eius faciem cum est dispositio sic dispositio. multum significationum qui significat eam est difficilis. et propter illud abstinuerunt se multi medicorum a narratione eius per sermonem. quamvis enim sciverunt nos autem narravimus eius in libris nostris quorum dignius est rememoratio. de ea narrationem quod qui scivit et vidit infirmum in quibusdam horarum fuit ei possibile erit etiam ut indicet super causam que posuit eius faciem in hac dispositione et propter si fuit sciens regimine quo usus fuit ante egritudinem suam et complexionem suam. et plus illo multum si quidem fuit expertus plusius venarum eius experimento. et cognovit quantitatem caliditatis febris cuius exemplum est ut ponas quod si aliquid infirmorum cum infirmitate cuius sit labor et vigilium et angustie. et sit illud in hora estatis et dispositio aeris in ea calida et sicca. et sit

virtutis sue corporis per eius naturam colera. et etas eius etas iuventutis et calor eius febris cum illa fortis est et vomitus scilicet vomitum eius colera. et plusus eius sugit debilitatem virtutis. dico quod oportet ut sciatur quod egritudo infirmi huius est egritudo in qua est in sermo. et quod facies eius sit cum dispositione in qua significatur scilicet mortem velocem si non permutatur secundum quod oportet. et ponimus egrum alium in quo non invenimus aliquid horum que narravimus non accedens in egritudine sua sed in die primo neque in die secundo. cum ergo in die tertio fuerit videatur faciem eius secundum quod nunc narravimus propterea. dico quod oportet ut scias quod facies huius infirmi facta est cum hac dispositione a quibusdam causis extrinsecis. cum ergo scivit illud totum cogitat in te ipso quod sit illud quod possibile est esse illa cum parte an fluxus ventris superfluus an vigilie et c. quod est quia non est possibile ut fiat facies tenuitatis cum hac dispositione subito preter quod cause egritudinis illud faciant sicut dixi. et sic infirmus in non sit secundum quod narravi. et si tu iam vidisti infirmum in die qui est ante hunc diem. tunc impossibile est ut delectetur sit a te si est de re eius quod accidit ei fluxus scilicet fluxus ventris ex se ipso significationes quarum que est quod significant fluxum ventris sunt manifeste. et ego quod narravi eas in libro tertio et in libro meo de prognosticatione accepi ex pluribus quorum scivit illas significationes potest hora qua vidit infirmum iudicare quod

iudicare

accidunt ei vigilie sr. hic quod ē
est quia videbis oculos desiccatos et
nō est possibile ut sint ita per evacu
ationem. et videbis etiam palpebras cum di
fficultate moveri cum dispositione qua sunt
contracte ad inferiora nō fixe sicut pal
pebre illius qui habet subeth. et si
tu etiam nō vidisti infirmum nisi in
illa hora. et nō vidisti ante tamen si
gnificationes ille et significationes
accepte a pulsu significant quantum ad
significationem sr. illud etiam quod
fuit quod ē quia si illud quod facit illud
fuit cum sr. fluxibus fluxus ven
tris tunc remanebit sr. infirmum
residuum per eum significans eum fac
entem illam evacuationem. et si
accidit a vigiliis ymaginetur
tibi ex plurimis venarum que sic cor da
corrugatarum corrugata i. tensa. In eo
quod enim facies ē cum hac dispositione ipso ie
iunium nō tamen causatur aliqua
horum signorum que significant eva
cuationem sed que significant
magis et nō sic prenosticatio in eo nisi
ex aliis. unde cum egritudinis ieiunii
est ex privatione harum significatio
num que sunt proprie illius nō ex priva
tione significationum que sunt proprie
ieiunio. et plus illo indiget quan
do consideras cum preservatione proprie ca
liditatem resolventem corpus
et nō declaratur tibi quod febris
sit ita. quantum ad si declaretur tibi quod
dispositio febris sit hec dispositio. tunc sci
as quod cum causis faciei nō accidit nisi
ab hac causa nō a causa extrinseca. et oportet
ut prolonges moram in tactu eius

et ponas manum tuam super ipsum to
tum nō sr. loquor qui tangitur tum
sed super loquor qui sidus est eo et
etiam considera febrem manu tua
consideratione vehementi an sit calida
tamen an resolvatur cum illa etiam
ex illa corporis res que sunt sic
scintille ignis penetrantes ma
num tuam quando tangis illum. et prenos
ticatione manifesta pervenitur ad eius
profundum febrium i. que ponunt fac
iem habentis eas cum dispositione in qua mors
significatur ē hec dispositio et narra
tio harum rerum sic dixi est difficilior sump
tum nisi sunt eis que nō narrantur. aut
ex eis quorum est cognitio difficilis
ei qui iam dominus est eius et exer
cet se in illo et nichil quidem in
tantum presentes sunt cum precessi et
indicavi eis res. sed ipsi ex additio
ne sunt feci primiti super cognitio
nem rerum quas didicerunt ex libris
editis in prenosticatione quod ē quia
apud illum qui vidit et preces
sit et indicavit eas certificatum ē
quod apprehensio earum ē possibilis et nō existit
in illo qui sic ei difficilis apprehe
nsio illius in principio rei nisi inter
quidam priorum quorum unusquisque alteri
est similis vicina similitudine nō ē
possibile distinguere ei qui scilicet
videt eos et nō plus. de sinis autem
nō est aliquid sr. quod deprecat illud
per illud autem quod dixi de hoc nō in
tendi nisi ad modum inveniendi no
nos in hac scientia et proprie qui ex eis
nō vidit infirmos et indicavit
huius res quod ē quare nō ē possibile ut e

inuenies quod accidit infirmo in angu-
stia cum minus potest dicere quod uigi-
lie accidunt ei propter angustiam et
tristicies etc. non sentimus quod filius
regis fuit amans quando uidit cor-
uos et cornices uolantes nec quando
inuenit etiam plurimum adolescen-
tis quorum significare amorem
sicut diximus quando sed ipse non signi-
ficauit illud nisi sicut ego signi-
ficaui scilicet quod est quia cum hora qua ego
posui manum meam super faciem
infirmi accidit ei ut transiret
mulier per eum ex eis que cadit
in uisione sua. contigit diuersifi-
catus est pulsus eius statim et
est corruptus ordo eius. quando par-
tes eius pertransiuit redit pulsus
eius ad illud quod erat secundum natu-
ram sicut ante. iste quod diuersificatur de pul-
su secundum hunc modum non significat
res una gratia. et est causa ex qua agi-
tatur pulsus infirmi. discretio uero
huius cause exagitatur melius et co-
gnitio eius oportet ut sit ex illis rebus
rebus quas audit infirmus aut quas ui-
det quod est quia illud quod dicitur coram in-
firmo et facit accidere in pulsu
eius diuersitatem non est nisi per agi-
tationem eius quod audit. Verumptamen e-
go non scripsi in illo libro primum
sed in pronosticatione. In hac autem
hora oportet ut tendamus ad illud sic
quod fuit id secundo in qua una fuit
est quod possibile est quando medicus
enunciat multa ex rebus que pre-
terierunt. et rebus que in pre-
senti sunt infirmo ut uniuer-
de eo quando scilicet hoc res narrat quasi per
missum narrationem scilicet uigilias
lenitatem nature et famem.
et fortasse difficilis sit enunciatio
quod una causa cum singularis sit egri-
tudinis. sed enunciatio sit illa sic u-
na ex duabus causis aut ex tribus
procul dubio est possibile ut annun-
ciat et enunciat de ea secundum uirtu-
tem. et illud quod prouocat illum
quando accidit illud. ut laudet di-
centem ipsum cum enunciauerit illud
quod enunciat per illud non secundum semita
erit interrogationis et est ut
medicus dicat infirmo que est
causa cornacitatis tue faciei ui-
gilie super an ieiunium introciens
id est infirmus sicut ei per res alias
sine questione sit admiratio eius plus
de medico et fortassis significat
unam causam et nuntiatur ex eo in-
firmus quando dicit illud. hoc est
quod significamus per ser-
monem suum oportet ut inquiras an
uigilauit homo ille. an leuificatur
fuit ei uentris lenitate uehe-
menti. aut ei accidit aliquid ex
fame. deinde dixit post illud cum
non significat aliquid ex illis oportet ut pu-
tetur de eo quod est minoris mali-
cie. et illud est necesse quando est
melius ut sit uirtus infirmi
cum dispositione in qua non cadat ab u-
na causarum extrinsecarum. et ma-
licia etiam egritudinis est mi-
nor et facilior quando causa liquefacti-
est causa una harum triu-
m. et non est secundum egritudinem et

malitiem eius et impetu͂ q͂ sit possibile ut
sit cu͂ in illo cu͂ extrinseca ledens ac
et febris hs faciens cu͂ e͂ necesse ut
sit experiencia illius donec sciatur
an factu͂ sit facies cum hac dispositione propter
propter has causas die et nocte quas enumerat
iam si factu͂ sit facies cum hac dispositione
ex aliquibus causarum extrinsecarum tu͂ sic
dixi · redicito ad dispositionem illam et
in die et nocte quas enumerat · nam
si facta sit facies cum hac dispositione ex
aliquibus causarum extrinsecarum tu͂ sic dixi
propter etiam in corpore moritur secundum dis
positionem suam illam ypo · ergo in
venitur in eo quod dixit in aliis omni
bus rebus recte invenisse inqui
rantur ergo nunc de intentione sermo
nis ypo · si ergo fuit facies in princi
pio egritudinis cum hac dispositione et non
est possibile ad hoc ut significes cum illo per re
liquas significationes quia quia necesse
est ex sermone eius isto ut sit
una duarum rerum · aut iste significa
tiones non appareant in principio e
gritudinis aut illud quod significat
non sit etiam · et propter illud non est possibile
ut indicetur ex illis signis res in qua
b; dubitaverint · ego autem dico quod
iste significationes non appareant
semper nec si appareant significant
rem etiam · et ego quidem ostendam
quod est in expositione in ea de eis post
quam posuero sermonem ypo · qui
sequitur hunc sermonem —

Quod si egritudo iam transierit

tres dies et facies fuit cum hac dis

positione tunc oportet ut inquiras de illis re

b; que precessimus tibi in questione de

eis et reliquas significationes considera

in corpore et in oculis — —

Hic nomen principii egritudinis · s · significat
initium cui non est latitudo · et
significatur ipsum initium cui est longitu
do aliqua sed illa est parva · et significat
etiam cum illis duabus tempus primum
ex partibus egritudinis post quod est tem
pus augmenti · et post est status
et post statum est declinatio · In ser
mone autem ypo · nunc quia si fuerit
in principio egritudinis cum hac dispositio
ne non significavit · quod horum temporum
intellexit · in sermone autem suo
primo · s · quod egritudo iam transierit
tres dies et fuit cum hac dispositione significat
significatione manifesta · quod intel
lexit in sermone suo primo quod prin
cipium egritudinis est initium cui est
latitudo quod est quia spatium tempo
ris huius initii extenditur usque ad
tercium diem · apud ergo hunc terminum precepit
cepit ypo · ut addetur ad significa
tiones quas dixit · et non est tibi
possibile ad hoc ut significes per reli
quas significationes et iuvant eas
in suo sermone qui sequitur hunc sermonem et dixit —

Nam si oculi effugiunt a lumine · aut la

crimantes involuntarie fiunt · aut

fiunt torti · aut fiunt unus eorum

Et si hic egritudo tercia fuerit
quod precesserint labores non mi prestan-
tibus et omnia que sunt contra corpus
quiescere et est circa oculos.

Et et si lumen effugiunt nolentes quoque lac
rimas effundunt atque foras tamquam in suffocatione
prominent. aut alter altero minor apparuerit.
et album eorum in sanguineum commutata fuerint aut
tamquam vene nigras vel pallores in se habuerint.
et lippitudines habuerint et instabiles aut circumducti
fuerint. aut extra nimis extiterint. aut intus multum
delituerint et tota facies horribilis apparuerit.
hec omnia periculosa et mortalia iudicabis.

oculorum reliquo. aut alba et rube
ant. aut fuerint in eis vene fus
ce. aut nigre. et fiunt in eis lippi
tudo. aut fuerint agitati aut e
minentes aut profundi valde. aut
fuit color faciei totius mutatus.
tunc oportet ut putetur de illis significa
tionibus quibus quia sunt male et
pernitiose

Dixit G. in omnibus accidentibus istis
que nominavit ypocras est quia
sunt extra naturam. eorum vero diver
sitas est in hoc quia quedam eorum dicun
tur esse contra rebus naturalibus sermone abso
luto. et quedam dicuntur esse egra rebus na
turalibus valde sicut dixit ypo. in eis quidem
sunt permixta et propter illud dicitur in
eis quod hec omnia sunt significationes ma
le et pernitiose secundum sententiam in qua signi
ficatur. sunt res inter quedam vero eo
rum sunt plus illo. et quedam eorum
minus. oportet igitur nunc ut inquiramus
causas secundum quas accidunt secundum sententiam ypo.
dico ergo quod oculi refugiunt a lumine
propter debilitatem virtutis visibilis
et debilitas huius virtutis fit in qui
busdam horis propter debilitatem huius instru
menti sicut illud quod accidit in
obtalmia. et forsan debilitatur propter
quod instrumentis veniat nocu
mentum horribile et quando est eius
debilitas propter hanc causam est illud quod
est significatio mortalis. et similiter quando la
crimatur. nam si fuerint ille lacrime
propter obtalmiam que accidit in eis aut
a materia que descendit ad eos a capite
tunc illud erit ex diversitate cur
sus naturalis et non significat mortem procul dubio

et si fuerint propter debilitatem virtutis
significant mortem et pernitiem. tor
tuositas vero oculorum accidit in eis
a spasmo lacertorum moventium eos et
quando fuerit hoc cum in lacertis moventibus
oculos tunc non significabit illud rem
malam. et quando fuerit propter causam horum nervo
rum qui veniunt ad oculos et ad ce
rebrum tunc illud erit significatio
pernitiei in ultimo. quod est quia lacerti
propinqui cerebro vehementius senti
unt egritudinem accidentem
in eo et ante omnes lacertos forsitan
accidit hoc cum in lacertis temporalium
in quibus locutus fuit ypo. in libro
fracturarum. et eminentia unius oculorum
ab altero cum diversitate cursus naturalis est
accidens pernitiosum quod est quia significat
defectum virtutis regiminis oculorum.
rubificatio oculorum alborum sicut illa
que accidit in obtalmia. et in ceteris
significat repletionem cerebri et illius
quod est quare effusio sanguinis est ad ve
nas que sunt in oculis. propter quod videntur
alba eorum rubea. et est panniculus con
tinens partem oculi qui nominatur
cornea non fit hoc nisi ab illis duabus
causis et ego quidem iam ostendi in li
bro meo de anathomia quod iste panniculus li
gat omnes panniculos qui sunt in oculo. et
ostendi iterum quod extremitas adve
nit hoc loco ab oculo cum eo quod est in eo
de venis. iam autem ostendit ypo. oratione
manifesta quod intellexit per sermonem
suum aut rubent alba oculorum cum fuerint
venas in eis quas scripsit post illud nam
ipse dixit aut fiunt in eis vene fus
ce. aut nigre. et hoc quidem accidit

sine dubio est p̄miciosum q̄ ē quia
vene que sunt in oculis appareāt
rubee aūt ꝓ replēcionem. sicut
dixi aūt ꝓpē apostema calidum i cēbro
h̄ fuscitas et nigredo accidunt
in oculis qñ infrigidantur. nisi
qñ accidit ei mors et ꝓ illud isti co
lores semꝑ significant p̄miciem. li
pitudo. aūt accidit sicut iam scim
ibi ꝓ cibum que ālias ex egritudib3
ocli. et nō significat illud timorē
et accidit etiam illud ꝓ debilitatē
virtutis ill' regentis oclm qñ n
potest digēe cibū qui venit ad oclm
q̄ est quia iam ondimus nos q̄ lipi
tudo est si. fluitas cibi cuius digestio
nō rectificatur. Semper cū necē est
ut sit poīe in egritudine obtalmie ut
nō rectificetur digō cibi qui ve
nit ad oclm ꝓ multitudinē humi
tis effuse ad eos egro eius sur ill'
et ꝓ egritudinem accidentem i
instrumento colli. vel qñ dimus ē
nutrimenti. et ꝑuato eius mani
festa et significato illius ē lbuisio
oculorum tunc iam destruitur dio
ne sic cū in h q̄ accidit lipitudo
multitudo humiditatis. et remanet
ut sit cū illius debilitas virtutes
cum et si n sit debilitas illa ꝑua imo
multa valde ita ut nō sit poīe vir
tuti digēe cibū qui venit ad oclm
sm vehemenciam p̄mitatis eius. o
culi aūt agitati. et sunt quorum mo
tus est semꝑ significant. aut ma
niā. aut tremorē lactorum mouen
cium oculos. et isti dūi act' sil' qñ ac
cidunt in huiꝰ egritudine in q̄ ē

iur sermo significant p̄miciem q̄
ē q̄ mania qñ ē eius aduentus ꝓ
ꝑuationem humiditatis. est mala
valde et tremor et actus ꝓ sicci
tatem humorum n hīt oīo medicationem
et ypo. vituꝑauit quod oculos e
minentes et lbuisos valde. Semp
cū eminencia oculi quē fit in pri
egritudinis et ꝓpē in eo qui vomit
ꝓ cibū multum q̄ sumpsit aūt vi
nū multū q̄ bibit. ꝓfond'. ꝓ. corum mlt
nō accidit in ꝑncipio egritudinis
et ꝓ illud n dixit ypo. aliquid horum
duorum in pri sui sermonis 9 dixit
nasum acutū. et oculos lbmersos.
et nō dimisit dicē oculos eminen
tes in sermone pmo nisi qm ipi nō
vīnt 9 hac dispōne i facie sigē mor
tem q̄ ē q̄ impoīe ē ut sint eminē
tes et sil' lbmersi valde. Et lbuisos
ꝑtermisit dicē quia illud nō accid'
oculis in ꝑncipio egritudinis oīo. et
de ypo. quod estimatur in h q̄ dix
eminenciam oculorum q̄ sit q̄nus in
illo ei q̄ ꝑcessit in sermone suo q̄
ē quia 9 aūcessit in facie sigē mor
tem q̄ nasus eius sit acutus noluit
ut rediret et disēneret illud et
inuauit 9 sigē que accidunt p' dies
tcium. Deinde ꝓparat in suo sermo
ne aut sint eminentes. et ego ex
ponā sm q̄ michi videtur illud
q̄ intendit in suo sermone h. pathi
posuerit totum sermonē suū sm
hunc ordinē. si egritudo iam tnsi
erit tres dies et facies fuerit
9 hīt dispōne oz ut q̄ras de rebus
quas p̄emisit eē querendas i q̄one

de eis. et consideres reliquas significationes in corpore toto et in oculis. et significationes que apparent in oculis sive fugiant a lumine. aut lacrimentur. aut torqueantur. aut minor efficiatur unus eorum ab altero. aut videantur alba eorum rubea. aut sint in eis vene nigre. aut livide (fusce) aut appareat in eis lipitudo. aut agitentur aut sint eminentes. aut concavi valde aut color eorum. faciei totius cum illo sit mutatus. Iste nam significationes sunt omnes significationes male et pravose et non vidi illud nisi in facie quam dixi. Sed quia ergo est significatio magis super mortem. Sed ergo hanc intentionem voluit [illegible] quod ypocras. inveniat cum singularibus quamvis possibile est apparere in facie significante mortem eminentiam oculorum quamvis impossibile sit ut accidat illud in casu ypocras. quoniam ypocras non intendit distinguere. i. accidentia narrare. que accidunt in facie significante mortem tantum sed distinguit etiam significationes significantes pernitiem que apparent in facie et propter illud dico quod quamvis sit possibile ut accidat in facie significante mortem. aliquod illorum accidentium que dixit et non illud tantum immo horum plura. non est ergo significatio sermo ypocras quem dicebat quoniam intentio eius est ut laudet in omnibus singularibus nullus. et tamen quid potes scire quod ipse intendit sicut dixi in sermone suo. s. et non est possibile tibi ad hunc significationes cum illo per reliquas significationes secundum hunc modum. et unumquodque accidentium horum que dixit vel. aut non apparent in principio egritudinis aut si apparent non significant procul dubio pernitiem. nam si tu consideres unumquodque eorum per se invenies hunc sermonem in fine [illegible] dinis inde est quod accidit multotiens ut oculi fugiant a lumine in principio egritudinis propter multitudinem vini et vehementiam vomitus et similia etiam. et similiter etiam quod accidit ut lacrimentur aut torqueantur aut emineant vene aut rubeant que sunt in eis ad nigredinem. aut ad fuscedinem non accidit in principio egritudinis nec constringuntur oculi in principio sunt in [illegible] vehementer nec accidit in eis lipitudo sed sunt necessarii in illo ad minus tres dies vel ultra.

Oportet autem ut consideres illud quod apparet de membris oculorum in hora sompni. nam si appareat aliquid ex albis eorum palpebris revolutis. deinde non fuit illud aut ex solutione aut medicine potu et non fuerit etiam in eo de consuetudine eius est ut dormiat cum hac

Oportet autem videre quod de oculis in sompno videtur. si enim sola alba videantur sub clusis palpebris. nisi solo. aut per fluxum aut per catarticam precessit. nec ex consuetudine sic evenit. mortis signum timebis

dispositione in oculis eius tunc illud est significatio mala pernitiosa valde —

Iam exposuit ypocras sermonem suum hic quod apparet de interioribus oculorum in hora somni in sermone suo. Et si appareat aliquid ex albis eorum palpebris conclusis et addit in certitudine huius sermonis sermonem suum qui est deinde non sit illud aut solutione aut potu medicine solutive et oportet quod nos ad illud addamus aliquam rem cum alia cuius virtus sit huius virtutis et ego quidem sum aggregans huius sermonis intentionem in summa una. Dico igitur quod hoc accidens accidit a debilitate virtutis moventis palpebras et est sufficiens si non fuit eventus eius a quibusdam causis extrinsecis que indigent esse extrinsece in faciendo evenire hoc accidens ut consuetudo sine de vehementia virtutis sue ut prosternant virtutem et mollificent eam sicut solutio vel diarria vel potus medicine. tedium vel angustia vehemens et vigilie et cibi privatio et processio sanguinis superflui et reliquie evacuationes precedentes quantitatem equalem sicut illud quod paulo ante dixi et ypocras intentio est quod in egritudines pernitiosas omnis illius exceptis que apparent in facie tunc significantur in hoc suo sermone quod expediunt nisi dixit dicens non fuit illud aut a solutione aut potu medicine solutive quod est. quia antecessit et excepit in sermone suo in facie mortem significante ubi dixit aut lenitas ventris eius lenitate vehementi. sermo vero eius lenitas ventris eius hic est solutionis et fluxus qui fit potu medicine solutive. Similiter in hoc sermone quod incepit inceptione secundi quod determinative accidentium provocantium addit similiter exceptionem quod oportet ut excipiatur in eo igitur necto faciet [illegible]

Et si palpebre fiunt inflexe aut fusce vel livide. aut fiunt labia vel nasus in hac dispositione quodlibet illorum significatorum reliquorum tunc oportet ut scias infirmum esse propinquum morti — — —

In pluribus scripturis sicut hoc invenimus inceptio huius sermonis scripta et invenimus etiam in eorum quibusdam locis mutationem [illegible] tuncque accidit membris quibus accidit frigus et hoc quidem accidens significat mortem membrorum aut frigus corporum. aut etiam lividitas inflexio autem palpebrarum significat spasmum aut mollificationem unius duorum lacertorum qui aperiunt oculum. et ambe iste egritudines inficiunt infirmum quod reliqua signa significant similiter illius et significant sicut illud ypocras in sermone quorundam illorum significatorum quod dixit quod non sufficit solum in significationibus sicut mortem

Et oportet ut inveniat medicus infir-

Et si palpebre in visu fiunt aut livide aut labia similiter fiunt livida vel contracta aut nares distorte. huius signa sunt solum signa con[illegible] mortem prius iudicabis.

Bonum est invenire iacentem in dextro latere aut sinistro. collum tamen in dextro. et manus et pedes et [illegible] non in nimio spasmo distensa et totum corpus in sua dispositione flexibile et non rigidum quemadmodum habitudo sanis est familiaris et amica et eius iacere in modum sani melius est.

Thorasshym [illegible]

Solutione

ventris

[illegible] spasmum [illegible]

diversi coloris

egrum

Spasmus est contractio membrorum vel nervorum [illegible]

Iacentem [illegible] dextro latere propter adventum [illegible] quia dextro [illegible] magis [illegible] magis apparet [illegible]

num iacentem super unum laterum suorum aut dextrum aut sinistrum et manus eius aut pedes et cervicem flexibiles parum et corpus eius totum in comparatione humidum quem plures sani iacent in sompno nisi cum hac dispositione et laudabilior decubitus est qui sanorum decubitui magis est similis — — —

Sermo iste est significatio ypocratis quam determinavit in primo suo sermone in eo a summo significationes preciosa quare quidem incipit narrare in hoc sermone narrare significationes que apparent in toto corpore et non incepit in illo inceptione secunda sed continuavit illud cum eo quod precessit de sermone suo quod est quod precessit et dixit in sermone suo in facie scilicet mortem significante quod oportet ut consideres reliquas significationes in corpore toto vel in oculis ... propter illud reliquas significationes in corpore una cum ... significatione alterius sermo eius. et oportet ut inveniat medicus infirmum in hora qua ingreditur super eum iacentem super unum duorum laterum eius non super dorsum ipsius sicut qui habet mollificationem non fit nisi significatio laudabilis quia significat vehementiam virtutis retinentis corpus figentis ipsum cum lateris sic significat scilicet debilitatem virtutis huius est. ut non inveniatur infirmo est possibile iacere super unum suorum duorum laterum et ypocras quidem innuit in sermone suo primo rem communem in corpore omnium eius quam plures non iacent in sompno nisi hac dispositione. et ideo est quia oportet ut inveniat medicus infirmum iacentem secundum hunc modum in hora in qua ingreditur super eum oportet ut intelligas te ab eo quamvis illud non dixit quod est quia non absolvit sermonem suum. et dixit et oportet ut inveniatur infirmum iacentem super unum laterum suorum sed addidit ad illud rememorationem medici. deinde dixit post illud. et oportet ut sint manus et pedes et cervix duplicata de consuetudine nam plurimum sanorum est ut iaceant in sompno cum hac dispositione et ipse quidem comprehendit per sermonem suum scilicet plures sani rem aliam quod in pronosticatione fit iuvamentum cuius indiges semper quamvis dimittis rememorationem eius in aliqua horarum. et est quia qui invenis in eo est propinquum veniens infirmorum ... non quod oportet ut ponas considerationem ad illud quod est quia oportet quem videris infirmum iacentem in sompno sicut de consuetudine plurimum sanorum est ut laudes decubitum eius. et quem videris decubitum eius diversum ab illo non oportet ut vituperes illum quamvis sic significat mala. immo inquire et considera an de consuetudine infirmi fuerit ut iaceat in sompno cum illa dispositione. nam si ita fuit non est significatio vituperabilis. sermone vero suo scilicet corpus eius totum in comparatione propria humidum

posint, propter corpus i. propter gravitationem
ad ipsum extensum supinum sicut quod
est quia oportet manus et pedes ut sint
duplicabiles partium et totum corpus
et oportet ut sit decubitus secundum hunc modum
i. ut sit figura eius longinqua ab ex-
tremitatibus figure ante decubitus con-
sequentis egritudinem. sunt in quibus est
corpus tensum in ultimo tensionis ille
cuius manus et pedes et os dorsi et ver-
tebre sunt spondiles colli sunt duplicati
in fine duplicationis et figure quidem
decubitus consequentis egritudinem acci-
dunt quando tenduntur cum intensione
vehementi sicut ostendi in libro meo de
motibus laterum. media autem inter has
figuras egressa ab egritate non est
extensa penitus et propter illud non minu-
it ypo. eam hinc diem quia supertendi-
ne ut natura corporum humidorum non est
ut tendantur —

Facere autem infirmum sic iacentem supinum cum
extensione manuum suarum et pedum suorum

et colli sui minoris est laudis quam illud —
Iste decubitus penitus non laudatur
et propter illud non oportet ut dicatur mino-
ris laudis quod non est laudabile non
est necesse ut dicatur minoris laudis quod
non est laudabile non est necesse ut di-
catur minoris laudis et ypo. quando si-
gnificavit quod iste decubitus non est
laudabilis omnino in sermone qui sequitur hunc
sermonem. et est eius sermo —
Si vigilavit et descendit in lec-
tum

Quia non est signum laudabile e-
grum cogere supino iacere brachiis
rigidis ac pedibus.

suos
et versus pedes suos tunc vero est decubitus —
Quod est quod sermo in hoc decubi-
tu quia est deterior significet quod
decubitus est aut non est malus et in quan-
dem videtur quod iste species decubitus sunt
medie inter vituperabilem et laudabi-
lem quia virtus earum non est mag-
na in significando sanitatem neque
in significando egritudinem. sed aut
sunt medie inter has species decubitus
aut declinant ad unam duarum ex-
tremitatum declinatione parva ita ut
sit possibile ei qui loquitur in eis ser-
mone non exquisito ut comparet eum cum
duabus extremitatibus. sed sicut fecit
ypo. in hoc loco in sermone suo. sed quod
iste decubitus est minoris laudis quam de-
cubitus primus et decubitus qui
sequitur est deterior eo et oportet ut sis
servans illud quod dixi. et est quia oportet
ut consideres ne sit decubitus infir-
mi sic collum suum curvum in consuetudine
eius. nam si fuit res ita et infir-
mus non inspexit medicum ingre-
dientem super eum tunc non erit ser-
mo ut estimetur quia iste decu-
bitus sit medius inter laudabilem
et vituperabilem. sed oportet ut causes semper
in speciebus laudabilibus decubitus et si non
fuit in consuetudine infirmi decubitus secundum
hanc figuram et fuit honorans
medicum qui ingreditur sic cum
vehementi verecundia ex eo tunc
non est significatio laudabilis et plus
illo si fuit non verecundus et propter hoc oportet ut
dicatur in hoc decubitu qui est me-
dius inter laudabilem et vituperabilem

in se ipso eius quod postremum declinat
ad duas extremitates secundum naturam
infirmi.

Quod si vigilaverit et perspirat in
lecto suo et suos pedes suos et est decli-
natus decubitus super latus consequitur
aliquam dispositionem similem et decubitus sicut col-
lum sic iacentis omnis et propter hoc est quando proicis cu-
dam sicut latus suum quietum procul dubio
sicut faciem suam aut sicut collum et similiter si
figuratur eum figuratione in qua tendit
ad superiora cadit versus pedes ideo quod
dixit ypocras in hac significatione quia ma-
la est quod est quia significat mortem
virtutis que tollat corpus.

Quod si invenimus in illo et pe-
des eius sint discooperti et non sint cale-
facti valde et iactat pedes suos et est
mentem suam in dispositione diversitatis et
agitationis tunc illud est malum propterea
quod significat angustiam.

Oportet rectius est quod deviat sermone si-
cut in additione sua et non sunt
calefacti valde quia infirmus cogit-
ur febre acuta valde discooperire pe-
des suos quando accenduntur in accensi-
one reliquorum membrorum quoniam non est
dispositio febris hec dispositio invenis deter-
gere infirmum suos pedes tunc

est signum mollitiem infirmi et quod habet
angustiam. et si inveneris figuram
re manus suas contineri et pedibus
suis fide sicut dixit ypocras in eis que
sunt premissa scilicet ut videas in lecto
pectus in dispositione agitationis et diver-
sitatis tunc scias quod illud est ma-
la signum quod est quia significat angus-
tiam sicut dixit ypocras et hec scilicet an-
gustia significat quod infirmus le-
ditur in omnibus figuris quibus figura-
tur et permutat semper de figu-
ra in figuram et quando inveneris in-
firmum iacentem sicut dixi et vi-
des eum semper mutare figuram
in qua iacet manus et pedes iactare
in dispositione diversitatis et agitationis
et sicut cuncti eius sunt plurimi scilicet
calor tunc scias quod habet angustiam aut
propter causam quam habet in ore stomachi aut propter de-
bilitatem sue virtutis postquam
cognovisti in illo voluntatem infir-
mi consideratione sunt ex mollibus per unum
quod terminatur ex omni eo quod accidit est
quoniam sit prava valde et debilis

Et ex signis mortis est ut dormiat infirmus
semper ore aperto.

Quando dormit infirmus semper o-
re aperto quando accidit illud ex causa
extrinseca aut ex calore aut ex
materia solutiva aut ex re aliqua cum
virtus sit hec virtus tunc illud est
ex debilitate virtutis moventis
lacertos qui aperiunt os et claudunt ipsum

Et si pervenit se a capite lecti
ad pedes lecti iactavit malum
signum non dubitabis.

Et si pedes nudos et tepidos
inveneris et inordinate cum labore cum
manibus et pedes iactaverit pessi-
mum est et angustie signum.

Eger si iacuerit reiecta est
nuce et ore aperto.

sic dixi in lateris qui movent palpe-
bre et ideo quod scriptum est quibus ce-
lebri sermo hic est hec scriptu-
ra et sunt hic invenimus eum scriptum
in quibusdam scripturis secundum diversitatem
eius quod scripsimus illum. sicut illud quod
invenitur scriptum in descriptione de
alexandris secundum hunc modum. et sig-
nificationibus malignius est ut sic infir-
mus ore aperto et ut dormiat semper.
In hoc autem sermone sunt due significa-
tiones. quarum una est aperto ore. et alia
assiduitas sompni et ypo. quod ostendit
in hac significatione secunda que est ma-
la quoniam non sit cum eo os apertum in h-
bro ... in die sompni et vigilie quoniam
unusquisque tenebit quantitatem easdem tunc
illud est malum et melius quod est
ut sint contenti per illud quod non volui
narrare os apertum nisi cum sompno. nos
autem non invenimus illud accidere secundum pluri-
mum nisi apud sompnum et invenies id infirmum
aperire os suum preter sompnum tunc scias
quod illud est significatio sive maledictio-
nis magnam malignitatis

Et ut pedes ei ipso iacente sint cum
cerem sua sit duplicata duplicatione ve-
hementi retorti

Invenimus in quibusdam scripturis lo-
co duplicati duplicatione vehe-
menti separati separatione vehemen-
ti. et iste quidem decubitus est ma-
lus quia significat punxionem ra-
tionis infirmi quod est quia cum non in-

Pedibus que tortis

venit aliquam quietem convertit ut iace-
at in sompno cum hac figura et si tu
scripseris etiam hunc sermonem secundum
quod scripsimus eum. scilicet duplicati duplica-
tione vehementi tunc illud est
iterum est decubitus malus quoniam ex ne-
cessitate ferventem non invenit aliquis
effice

Dormire autem infirmum super ventrem suum preter
quam iam est consuevit consuetudo ei in sanita-
te ipsius ut dormiat super ventrem
suum. tunc illud est significatio mala que
est quia significat punxionem rationis aut
dolorem in partibus ventris

Invenimus ypo. tamen dicitur ... fe-
cisse in omnibus istis sermonibus semper
cum diffinitione cum quoniam difficile discernere
eos sic distinguant per id inter illud
in quo non currit eius consuetudo que est quod
dormire super ventrem preter quod e-
rit consuetudo infirmi cum eo significat
aut punxionem rationis sicut decubi-
tus qui est ante ipsum. aut dolorem
in partibus ventris que est quia invenimus
nus multos ex eis qui habent dolorem in
suo ventre eligere hanc figuram apud sompnum

Et stare infirmum ad sedendum in hora
status egritudinis sue est malus val-
de in omnibus acutis egritudinibus

Aut si sub ventre preter solitum iacuit
malum est et ei alienationem mentis signi-
ficat vel ventris dolorem
Et si in augmento doloris repen-
te liberetur in omni egritudine acuta ma-
lum est. Peripleumonia pessima

apostema in pulmone

pulmone

et deterior est qui fit in pepleumoneis.
Quando homines peripleumonici senciunt in pectore
suo et pulmone gravedinem vehe
menter quando dormiunt super cinterem suum
et quando sedent est anhelitus eorum me
lior. quod est quia partes pectoris que
sunt in anteriori eius cadunt super dor
sum quando dormit super cinterem eius. quare
accidit ut inde constringatur pulmo
quoniam non ingreditur ad ipsum ex aere
quantitas qua fiat sufficiencia in cor
dis eventatione. In reliquis autem egritu
dinibus sessio infirmi in hora status
est mala. oportet ergo ut consideres illud consida
tione vehementi propter. autem non exce
pit in sermone suo unde significa
tionem mala valde. quod quia egritudo
facit accidere in hac hora propter quietem
et tranquillitatem propter vehementiam
sui laboris. et intendat aliquis mo
vere ipsum in hora hac irascitur inde
et fit super eum propter. quod accidit ... propter
illius ita quod saliat infirmus ad sede
dum in hora status egritudinis sine et
oportet ut scias quod illud est signum sit difficul
tatem anhelitus eius. aut super a
gustiam aut super perturbationem virtutis

Sudor autem veniens in febre cuius cu
ius non fuit consuetudine illa a principio sua est
significatio ... et mortis oportet ergo ut aude
das. et illud indices quod timetur super
infirmum de verrimis rebus simul
dam si fecit illud quod inde iam

ro eius est pronostica. tunc illud signum
quod pervenies ei iam appropinquat — —
Stridor dentium accidit quando movent
se lacerti qui sunt in temporibus et man
dibulis motu spasmi et ex hominibus
est cui accidit illud propter causam que accidit
in illis lacertis tantum. aut in principio
generationis eius aut in fine eius propter
aliquam causam et ex eis est cui accidit
illud quod in origine humorum accidit no
cumentum ex quo possibile est accidere nunc
qui ex ea eveniunt spasmi. et oportet
quidem ut scias quod compositione cuiusque membro
rum in unoquoque corpore est proprietas
que est propria ei non alii. et iam nar
ravimus illud in libris aliis sermone
amplo ultimo. In hoc autem libro suffi
ciat michi ut enunciem illud quod summa
rie et rogo agentes ut hanc
summam servant in horis omnibus.
et non inveniuntur ex hoc si accidit
origini humorum nocumentum in horis
diversis in corporibus multis ut acci
dat spasmus et tremor in lacertis diver
sis. nam sicut vides compositionem quorun
dam corporum compositionem bonam. et quorun
dam compositionem malam ab initio genera
tionis eorum ita ut quidem eorum sit
citius velocius super quidam eorum sit extre
difficul et sicut invenis ea diversifica
ri in debilitate et fortitudine in re
liquis membris. sicut invenis aquorum
dam hominum pedes properare nocu
mentum ex quibus etiam quibusdam eorum
accidit illud in volis manuum vel in
plantis pedum. et quibusdam in oculis
et quibusdam in capite. aut in aliquo

Frenesis adveniens in febribus post solutionem
nec apparentia morte vel maniam
signum quod si frenesis continua. mors
vicina sequitur.

reliquorum membrorum secundum quod necesse est corporum a principio sue generationis. non est ergo mirum si sint lacerti moventes oculos debiles in quibusdam corporibus et in quibusdam lacerti moventes mandibulas. ita ut accidant propter illud etiam ut strideant dentes eorum in omnibus horis ex quibus propria cum que accidit eis. et accidit illis ut moveantur oculos motu frequenti quod est quia stridor dentium per naturam est similis cause que accidit in oculo a principio cause esse quando non est possibile habiti hanc causam figuntur oculi et moveantur secundum motum tremulo. spasmus autem lacerti mandibularum in febribus propter nocumentum quod ingreditur super cerebrum est similis cause que accidit in lacertis oculi in quod dixit ypocras in eis que premissa sunt quod oculi sunt in ea agitatione quod est quia receptio nocumenti accidentis cerebro apparet in quibusdam corporibus ad lacertos oculi et in quibusdam eorum ad lacertos oris et timporum et ad lacertos qui sunt in mandibulis.

Secundo quod dixit ypocras quod hi actus significant maniam et mortem et sermo eius maniam est sermoni suo si dicitur permixtio rationis vehementis. In significatione autem mortis cum nocumento est ingrediens super cerebrum. Semptum ex eo de quo queritur sermone eius quod hi accidentes significant maniam. deinde sermo eius est post illud scilicet quod si fecerit illud quod facit in ratione eius ratio iam est permixta tunc significationem quod mors appropinquat. non est nisi quod stridor dentium significat maniam et. non solum non est impossibile ut quiescat quando accidit mania; immo oportet ut vehemens sit et fortis. et hoc est ut michi videtur intentio sermonis huius quod dixit ypocras quod stridor dentium in eis de quorum consuetudine non est a principio sui esse est quod significat manie que accidet in eis que sunt post. et si infirmo dum accidens sic accidunt scilicet mania et stridor dentium tunc scias quod mors eius appropinquat valde per sermonem quod suum primum non voluit nisi quod quando tu vides infirmum dentes stridere preter quod eius ratio sit permixta. tunc scias scientia absoluta quod illud est significatio manie et mortis propter sermonem secundo suum ypocras voluit hanc intentionem quod dixit quando vides infirmum permixte rationis dentes stridere tunc scias quod eius mors appropinquat valde et illud quidem significat sermo eius scilicet illud significat valde quia ipse enuntiavit in sermone suo primo quod illud actus significat mortem et quia eius mors appropinquat iam addit in sermone suo in illo valde. et dixit scilicet illud significatio quod eius mors iam appropinquat volens quod non tardatur sed festinat valde.

Et quando fuerit vulnus in corpore infirmi aut antecedens egritudinem suam aut eveniens in hora egritudinis sue tunc oportet ut consideres ipsum quod est quod quando infirmum est convertitur ad permutationem

Si in egri corpore fuerit antrax vel carbunculus. sive precesserit sive egrum secutus fuerit. oportet attendere. quod si exiccatus fuerit locus et colorem induerit vel citrinum vel lividum portendit mortem dicit proximam.

tunc ulcus illud fit ante eius mortem siccum aut induratum aut lividum. Siccitas autem ulceris erit propter Livore(?) debilitatem virtutis que regit color nutrit corpus. color vero eius non est unus omnibus horis. sed diversatur secundum diversitatem corporum in humoribus quorum unumquodque venit in eis et secundum quantitatem nocumenti accidentis in unoquoque corpore quod est vincens in corpore quod est humor qui ex genere colere est color citrinus et qui est vincens est humor non est color citrinus sed color qui intelligitur in hoc nomine dixi in eis que premissa sunt quod color viridis quem dicitur de citrino et quem colore et propter illud nominant quidam colorem sulphureum colorem viridem. nocumentum vero accidens in corpore quod est magnum facit accidere illud colorem quem hic color est propinquus colori nigro. et quod est parvum facit accidere colorem citrinum aut viridem et propter hoc scripserunt quidem alii hunc sermonem secundum hanc similitudinem. nam ulcus illud fit ante eius mortem siccum cum citrinitate et scripserunt ipsum quidam aliqui secundum hunc modum. nam ulcus illud fit ante eius mortem siccum cum viride.

De esse autem motus manuum hoc est quod te scire oportet quod ipse in febribus acutis et in frenesi et in peripleumonia et in dolore capitis sequitur(?) qui sunt morte vultus faciem qui est venatur aliquid. aut colligat festucas aut evellat quod est de palpebris villos. aut auferat quod est aliquid de pariete tunc illud totum est mortale.

Motus manuum scilicet earum opere quod in hoc sermone dixit accidit ex ymaginatione sibi ei quod ymaginatur ille in eius oculis aliquid aggregatum quod est quia ille in eius oculis aliquid congregatum estimat quod res quam videt intra humiditatem grandineam et tunicam corneam que operit pupillam sit de foris quem admodum contingit in hora sanitatis sic videt res in aere coram oculis suis similiter. etiam hoc mirum nimis accidit huic quem dixit ypocras in febribus acutis et peripleumonia et frenesi et dolore capitis. quod est quia estimant se videre res deforis et ipse non sunt nisi intra oculos ipsorum. Iam iterum ostendimus quod lumen visibile lucidum est et simile humiditati vitree clare simili albugini quod fit in iuvamentum in custodia eius a nocumentis que accidunt in oculo. et quia hoc lumen visibile penetrat etiam ex pupilla ad aerem extrinsecum cum quo continuatur cum hac humiditate. et ostendi etiam in sermone meo de visu quod aer lucidus cum quo continuatur hoc lumen visibile stat loco instrumenti visibilis nervi cuius virtus est similis virtuti nervi in corpore et illud est in tractatu quinto x libri mei demonstratione et in tractatu meo septimo libri mei in sermonibus ypocratis et platonis. Fui etiam locutus isto sermone longo in tractatu x libri mei de iuvamento membrorum. et sicut sensus cerebri quo sentit dolorem accidentem in digitis fit mediatione nervi inter-

Manuum mobilitas significat sic. Ypocras notabiliter in febribus acutis et in peripleumonia et frenesi non vana et in dolore capitis. si manus tulit ad faciem et circa quibus portatur. vel que aliqui colligitur huc illac quesivit. vel de vestibus qui pilos evulsit. vel que festucis de pariete decerpserit persimum est et mortale.

ea similiter. et sensus eius quo sentit res visibiles que sunt deforis fit mediante aere qui est longitudo earum id est ab eo longitudo earum aliqua quando vero aggregantur in oculo sicut cum hec humiditate infusa inter humiditatem grandineam et inter pupillam de qua dixi quod est albuginea. Veritas autem propter quam ymaginantur pluribus eorum quibus accidit frenesis res similes rebus que accidunt ei in eius oculi agitantur aque grosse nigre que pluribus vicibus penetrare extrinsecus est ex quo contingit lumen visibile. Sed tamen illius humiditatis similis in facie lucis invisibilis. forsitan igitur est quod homo videt coram oculo simile capillo aut filo vestimentorum. et forsitan se estimat hoc quod volat coram oculis suis simile culicis aut muscis prius et forsitan est quod videt simile lenti aut grano milii nigri. simile etiam huic accidit in febribus acutis et frenesi quia elevantur ad caput vapores ex humoribus qui sunt in corpore et conturbant humiditatem claram que est in pupilla. quod est quia infirmo ymaginantur iste res tunc quas diximus. In dolore vero capitis vehementi et frenesi quia caput est plenum humoribus quando plenum aliquid illorum humorum ad oculum est causa eventus horum accidentium quorum precessit rememoratio. Et non determinant omnes medici nomina que dicuntur in frenesi humoribus scilicet collectionem festucarum et villorum nisi ex hac causa quod est quia multi eorum quibus accidit hec ymaginatio narraverunt eam nobis in hora eventus eius et in fine frenesis. genera autem huius sunt duo quod est quia ex humoribus est in quo primus res permiscentur ex illis rebus que ymaginantur et eius est virtus que

ipse experitur res sanas et ex eis est eius id est est fixa fortis et virtutem eius qua experitur res iam accidit quod nocumentum quare invenimus eum propter id fixum patientem vel tolerabilem ad resistendum infirmitati accidenti vincens eam et quod eorum intelligimus illud quod accidit de eis et nos quod fortunis stare illum qui fuat in sua ymaginatione que provocant eum ad hoc ut moveret manus suas sicut dixit ypocras. et dixit quod estimabat quod in pannis eius erant villi aut in radicibus parietis quod videt paleas. et alter tiens dixit quod estimabat quod super lectum eius essent festuce. et quod volarent coram oculis suis genera avium. et ipse conabatur venari ea quare movebat manus suas ut caperet eas res vero quas estimabat esse in pannis et in pariete conabatur colligere. Et intentio generalis eius egritudines in quibus accidunt ista accidentia egritudines male quia in febribus acutis et frenesi et in dolorem capitis non eveniunt ista accidentia nisi propter magnitudinem earum. In frenesi vero propter nobilitatem membri cui advenit nocumentum ex egritudine infirmo et quia est frenesis est periculosa et in omni genere suo. In firmi autem provenientes ex febribus et frenesi et dolore capitis non est nisi propter magnitudinem earum.

Sputum quod frequenter est sicut dolorem ad successionem in locis que sunt sub dyafragmate et quod est magnus deinde est inter spatium longum sicut punctione

Capite si fixus sit dolore in successione in hiis signum quod sit sub diafragmate et si magnum et intermissione alienationem signum est et si id posi nares fluxus erit mortale est.

sunt albuginei

et conclusione villorum

rationis et quod egreditur ex ore et ex naribus frigidus est pernitiosus valde —

Iam exposui hunc sermonem expositione completa in tractatu secundo libri mei de malicia hanelitus. et sic ego sum narrans in hac hora plurimum eius quod dixi illic. dico igitur quod ypo. intellexit per suum sermonem in hoc loco speciem hanelitus. dico igitur quod hanelitus frequens fortasse significat dolorem. et fortasse significat inflationem in membris que sunt in pectore et super cor et pulmonem quorum locus est super dyafragma. Et ego quidem iam ostendi quod hanelitus in hora doloris est parvus frequens. sed apud inflammationem est magnus et frequens. hanelitus scilicet alcheiffagus id est fit rarus et est ille qui est inter spatium longum et si fuerit magnus significat permixtionem rationis. et si fuerit parvus significat extinctionem caloris innati. Et tempore ypo. significaverit hanc etiam in sermone suo scilicet quod egreditur ex ore et ex naribus frigidus existens tunc est pernitiosus valde. Et ego quidem iam ostendi in tractatu secundo libri mei de malicia hanelitus quod ypo. non dixit in libro pronosticorum nisi has species tantum ex speciebus malicie hanelitus quarum fuerit cuius non est nisi in egritudinibus acutis. in libro autem suo qui nominatur epid. dixit species alias ex speciebus malicie hanelitus que sunt preter has species — — —

De esse autem bonitatis hanelitus oportet te scire quod cum eo est virtus magna in signis salutis in omnibus egritudinibus acutis. que sunt in febre et in quibus venit crisis in quadraginta diebus —

Nominavit hanelitum facilem bonitatem bonitatem hanelitus et significat illud quod in pectore corde pulmone et dyafragmate non est cum dolorosa et membra etiam que continuantur cum eis membris quorum in eis est apostema calidum. aut cum dolorosa dolent a principio in corpore cum hanelitu suo cum membris et sunt sana et simplex et expulsio. Et igitur non est in aliquo istorum membrorum egritudo neque caliditas superflua in ut estimet infirmus quod est cor adiuratur neque cooperit propter frigus ut securetur caliditas innata quam extinguatur. neque significat in speciebus in acutis egritudinibus quod eger iste evadit ex sua egritudine quando timor non cadit in egritudinibus nisi aut propter magnitudinem egritudinis aut propter apostema quod appropriatur nomine inflammati quod est quia in eorum eis egritudinibus et si non accidit aliquid horum accidentium tempore cautela et timor cadunt in eis quando non fit securitas super virtutem quando timeat et cadat sub longitudinem spatii. et propter illud dimisit yp. rememorari eas in hoc libro sed posuit iudicium suum in eo in acutis egritudinibus tantum. Et quia genera egritudinum sunt duo quorum unum est egritudines que dicuntur acute sermone absoluto. et secundum egritudines que dicuntur cropite significantur yp. in sermone suo scilicet egritudinibus acutis que sunt cum febre et in quibus venit crisis in xl. diebus. duo genera sic declaravit igitur in sermone

Spiritus non longus et similiter proprius ordine continuo generatur et habet eandem salutis omnem significationem in acutis egritudinibus. quarum cum febre est crisis terminus est in xl. diebus.

sine .s. egritudines acute que sunt cum febre differentiam inter has egritudines spasmum et scotomiam et colicam passionem et reliquas egritudines acutas in quibus non est febris et in sermone suo .s. et venit crisis in eis in xl. diebus. Quod ostendit quod invenitur in egritudinibus acutis que dicuntur absolute sermone acute egritudines que dicuntur peracute. Et contentus quidem horum est quoniam infirmatur homo in principio egritudinis sue acuta egritudine. Deinde advenit ei crisis in die xiiii. aut primum et non solvitur egritudo per eam solutione completa quare remanent ex eo reliquie que extenduntur usque ad xl. dies. Quod est quia eventus crisium que non sunt cum complemento suo non est in his egritudinibus tantum. Sed accidit etiam in multis egritudinibus cronicarum et precipue in arescone et febre quartana et aggregatione saniei et pectore et ptisi. Ypocras autem pretermisit dicere has egritudines in sermone isto. Quod est quia dixit bonitas hanelitus est signum laudabile valde in egritudinibus que dicuntur sermone absoluto et cum eis est febris et sunt egritudines que extenduntur usque ad dies quadraginta et sunt que nominantur peracute. In reliquis autem egritudinibus acutis cum quibus non est febris et egritudines cronice que dicuntur illud. Colligitur ergo ex sermone suo quod sunt genera spatii temporis ea rea quarum unum est egritudinum acutarum in quibus venit crisis .s. in xiiii. die bus et .s. est egritudinum que sunt post illas .s. egritudinum peracutarum. Et genus prope

tertium est egritudinum que sunt inter has medie egritudines. Et ille terminus quibus statuitur dierum crisis est xl. dies et non dixi sermonem hunc nisi ad confirmandum illud quod apparet in curatione egrotorum veliter et qui experitur illud. Et inquit de eo de medicinis egrotorum scit quod res in eo sic ego narravi. Quod autem dicit quod Ypocras voluit per sermonem suum quod in egritudinibus acutis venit crisis in xiiii. diebus narratione crisis est quod eius non scit illud quod oportet eum scire nec intellexit etiam dictum Ypocratis. Quod est quia si sumit sermonem suum quod in egritudinibus acutis venit crisis in xiiii. diebus non dixit ut enumeraret numerum dierum crisis usque ad xl. vel xiiii. dies dicens etiam quod dies in quibus venit crisis in aliis egritudinibus quas dixi hoc sermone sunt xl. dies.

De sudore autem qui melior in omnibus egritudinibus acutis est qui fit in aliquo dierum crisis et evadit per ipsum ille qui est a febre evasione integra et laudatur etiam ex eo quod est in corpore toto et fit infirmus ad tolerandum suam egritudinem facilior. Cum autem sudor nichil horum que diximus faciet non fit iuvamentum per ipsum. Deterior autem

Sudor bonus et laudabilis est in omni acuta egritudine qui in die cretico fit et egrum liberat. Et bonus qui fit in toto corpore et eger ex eo suavior et fortior efficitur. Quod vero nichil horum fecerit non est utilis. Frigidus autem est malus, peior si circa caput solo et collum. Hic in acuta quidem egritudine mortem significat, in leniori vero prolixitatem egritudinis.

est qui est frigidus postea qui est in cervice et capite tantum. Iste vero sudor cum febre acuta significat mortem et quando est cum febre minore et quietiore

Iudicat longitudinem egritudinis. In sermone hoc in meliore sudore narravit duas ex significationibus eius et dimisit rememorari significationem tertiam quia eius evidentia scitur necessario quod est quod sudor qui fit in aliquo dierum crisis et evadit per ipsum iste fit evidenter procul dubio in toto corpore. In suo sermone in sudore laudabili qui non est in supremo bonitatis et dixit quod accidit in corpore toto et alleviat ex infirmitate dimisit rememorari de diebus crisis quod illud iterum scitur necessario sudorem laudabilem quod est quia sudor qui fit in toto corpore et ex egritudine alleviat pervenientis procul dubio fit in aliquo dierum crisis et hec est species alia ex speciebus sudoris et eius materia est prava et est ille in quo dixit. Sudor autem qui non hoc facit non confert. Intimavit ergo per sermonem suum in illo quod sudor qui fit in toto corpore est ille quo infirmi perveniunt ad hoc ut facilius tolerent egritudinem suam et iste quidem sudor est secundum duos modos quod est quod facit accidere nocumenta hec duo que diximus aut facit accidere secundum illorum et quod ex eis utrisque minoris est malicie qui facit accidere nocumenta hec duo que diximus aut facit accidere secundum illorum et quod ex eis utrisque minoris est malicie qui facit accidere duo nocumenta hec. Et hic quidem sudor iterum dividitur in duas divisiones quarum una est que facit accidere nocumentum primum et secunda facit accidere nocumentum secundum. Et melior quidem eorum utrorumque est sudor quo fit infirmo facilius tolerans egritudinem suam quamvis non fiat in corpore toto. Ille vero qui non facit accidere illud hic addit in pravitate egritudinis est deterior utrorumque et quamvis fiat in toto corpore. Ille vero qui non facit accidere illud et omnes iste species sudoris sunt calide. Et propter illud non dixit ypocras in aliqua earum quod est calida quoniam de consuetudine eius est ut dimittat dicere res que sequuntur necessario quando intelliguntur ex suis contrariis. Et ypocras quod posuit post omnes istas species sudorem frigidum. loquitur ergo in hac divisione est deterior sudor qui est frigidus et dicit iterum de sudore qui fit in capite et cervice quod est malus quod est quia iste due species sudoris indicant sincopim et si sudor frigidus est et est in capite et cervice tantum tunc est deterior omnibus speciebus sudoris quod est quia indicat evenientem sincopim. secundum quod iam evenit et ponere discretionem tuam ex pravitate illius febris. nam si fuerit acuta tunc mors procul dubio accidit

capite

vel effectum

recta

aliter

[illegible]

ab vomag(ine) sp(eci)e(rum) sudoris .s. fri(gidi) q(ui) fuit
etiam corpore toto et illius qui
fit in capi(t)e et circa q(uod) fuit sit calid(us)
et si febris fuit quieta et tranquil
la possibile est ut sit in quib(us)dam
hom(in)is no(n) possit virtus digerere hu(mor)es
et in longitudine temporis q(uando) no(n)
accidit et timor et cadit vehem(en)
cia febris. In dieb(us) v(er)o crisis no(n) dix(it)
aliquid in sermone suo in sp(eci)eb(us)
sudoris q(uo)s diximus in fine eius. q(ui)
nis iam dixit illud in p(rinci)p(i)o sui ser-
monis in o(rati)one de melior(i)b(us) sp(eci)eb(us)
sudoris et no(n) facit illud n(is)i q(uia) de sua
eius e(st) ut narret dies crisis in sino
ne p(ro)prio. et iam dixit illud in h(oc) ser-
mone. q(uonia)m v(er)na ca(usa) vocatur e(st)
ut s(ignifi)c(e)t esse crisis si e(st) ad salutem.
et si e(st) ad mortem et o(mn)is ut sciat
q(uod) finem h(uius) si(m)onis scripsit diasc(orides) s(ecundu)m
hunc modum. et dicit quid est ex
sudore qui est fri(gidu)s. et est in capite
et circa tm(?) q(uonia)m iste due sp(eci)es ex sp(eci)e
b(us) sudoris significant aut mortem
aut lo(n)gitudinem egritudinis et
manifestu(m) est q(uod) h(ec) sc(ri)ptura est bo(n)a
or q(ua)m sc(ri)ptura in eis q(uo)s sc(ri)psim(us)
ante p(re)missa sunt s(ecundu)m q(uod) intelligitur
ex ea est illud idem q(uod) intelli(gitur) ex illa
et no(n) est n(ecessa)rium expositori nisi ut
addat ei q(uod) invenit additu(m) in sc(ri)p
tura p(ri)ma .s. sermo eius q(uonia)m sudor
e(st) fri(gidu)s (con)febre acut(a) significat mor
tem. et q(uonia)m est (con)febre leni(ter) et qui
escente indicat egritudinis lo(n)gitu
dinem et invenitur in quib(us)dam sc(ri)p
tis successione h(uius) sermonis sermones
alii in sudore. et bu(?) feci(n)t qui eie

cunt eos s(ecundu)m quod ip(s)i no(n) sunt y(pocras) sic
artemiades et diasc(orides) et multi alii

Quia v(er)o q(uod) sub ypocondriis est dispo
sitione melior ut sit saluu(m) a dolore le
ue esse a late(re) dextro et sinistro qu(on)i(am)
v(er)o est inflatu(m). aut dolorosum at
tensum aut lat(us) ei(us) dext(rum) diuisum
est a late(re) eius sinistro. tu(n)c totu(m)
illud o(mn)is ut caueatur

Q(uonia)m v(er)o uult aliquis narrare me
liorem disp(osi)t(i)o(nem) eius q(uod) e(st) sub ypo
condriis h(uius) et (con)p(re)hen(dere) dicitur .s. sub y
pocondriis melior disp(osi)t(i)o e(st) disp(osi)t(i)o i(n)
q(ua) assimulatur disp(osit)i(on)i illi p(er) . aut (con)t(ra)r(i)es
volunt narrare significac(i)o(n)es p(ar)ti
que significant s(ecundu)m illud incepit
in p(r)imis et narrantur res que no(n) s(unt)
inuente in eo et sunt q(ua)s nominat
nouit medici p(ro)nacio(n)e accidentis et q(ua)e a(lia)
significac(i)o(n)es q(ua)s diximus post illud s(unt)
accepte ex accidentib(us) a(d)iunxit hunc lo
co. n(on) a(utem) sermo eius e(st) q(uod) melior dis
p(ositi)o eius que sub ypocondriis est. est
ut sit saluu(m) a dolore et q(uod) dixit inte
b(us) que accidunt. sermo a(utem) eius leue
esse ex reb(us) que inveniuntur et sup
tu leuitas eius no(n) significatur nisi
ex disp(osit)ione eius et ordine sub manu
(con)p(re)ssis ip(s)um q(uod) e(st) quia illud cu(m) adue
nit q(uon)i(am) h(uius) disp(osit)ionis est illud q(uod) ex
pellit manu(m) qu(am) imprimit s(upe)r ip(s)um expl(icit)

In ypocondriis s(ine) dolore fuerit si
molles s(un)t et b(e)n(e) (con)p(ro)porcionate h(abe)nt et inde bonu(m)
erit. si u(ero) fuerint .i. dolentes v(e)l quod(?)
m(odo) spasmo distenta a(liquantulu)m int(er) se dissi
miles m(odo) h(uius) (con)sid(era)nd(um) est.

siue uehementi et est diuersus cum alius autem eius non est in sua qualitate tamen quoniam possibile est ut sit totum secundum hunc modum esse compositum pars eius dolet et pars eius est calida et pars eius est frigida et pars eius est eleuata et propter illud posuit ipse ypocras illud cum dispositio ex hoc loco est melior dispositionum significatione eius quod non est esse. et dixit si quod est inflatum aut dolorosum aut tensum aut quod latus dextrum est diuisum a sinistro. tunc omnia illa quorum non conueniunt et sunt eius inflammatiuum reddit secundum totum hunc locum. et manifestum est quoniam hoc nomen significat inclusionem et adunationem et similiter sermo eius dolorosum reddit secundum totum hunc locum. et sermo eius. tensum autem tensum non intendit. ita nisi ad hunc locum per sermonem quoniam latus eius dextrum fuerit diuisum lateri eius sinistro. multum diuisum in qualitate sua aut in caliditate et frigiditate aut in dolore eius et quiete aut in extremitate et grossitie aut mollificatione et tensione. fortasse igitur accidet in loco qui est sub ypocondriis tamen si propter illud est quod in eo est apostema quod uocatur inflammans aut propter siccitatem uehementem que accidit membris que sunt in eo et panniculis tegentibus costas et in dyafragmate aut propter apostema calidum quod accidit in membris que sunt in loco aut si quid propter apostema quod nominatur inflammans et est apostema in quo est dolor.

Quod si fuerit etiam in ipso loco qui est sub ypocondriis pulsatio significat agitationem aut punctionem pulsus.

Inuenitur in quibusdam scripturis scriptum loco pulsationis saltus. et nos non dubitamus quin saltus accidat inflato sed in pluribus scripturis inuenitur scriptum pulsatio. et pulsatio accidit aut propter apostematibus magnis que accidunt in uenis aut pulsantibus magne extense super dorsum quod facit infirmum sicut dixit ypocras. In libro suo qui nominatur epidimiarum. Ille est uena que est in manu sua pulsatur. est manifestum autem est. manifestum est quod ypocras significauit per sermonem suum in hoc loco pulsum uene pulsatilem. quod est uehementis fortis quod sentit patiens quod ponatur manus super ipsum. et fortasse sentit illum infirmus solus et fortasse manifestatur aliis etiam et quia horum accidentium accidit infirmo est significatio illaudabilis quod est quia uena illa pulsatilis magna est una de membris nobilibus. et similiter etiam stomacus et epar. et dyafragma. et quoniam uidisti in loco qui est sub ypocondriis pulsationem autem saltum. tunc scias quod unum horum membrorum est infirmum. quoniam dyafragma quando accidit illud in eo facit accidere punctionem in ratione facile. et facit illud accidere in eis sed non inuenimus quod faciat illud accidere ipsum dyafragma quando est in ipsum apostema magnum calidum. In reliquis autem membris que sunt inuenitur quando accidit in eis aliquid egritudinum quas diximus secundum illud timor et propter illud dixit ypocras. et bene per sermone suo quod hic actus significat agitationem aut punctionem rationis. agitationem quidem quam sequitur os

Sed non in aliqua parte corporis pulsus fuit magnus angustiam seu alienationem significat.

infirmitates que sunt in eis tumor-
ne tremant medici calidum infir-
mi permittit redire rursum pro diafragma-
te et os stomachi et oportet inquiramus de la-
tere qui est super ventrem quia non
oportet necesse ut accidat pulsatio rursus
et timor qui accidit in eo pulsatio
vel saltus vel tremor et propter illud
oportet ut intelligatur ab ypocrate ex ser-
mone suo quod si fuit in illo eodem
loco et qui est sub ypocondrio pulsa-
tio quam intelligit per sermonem suum in
illo eodem loco ut significet pul-
sationem aut saltum qui fit in hiis
que sunt post hunc lacertum

Sed oportet ut consideres celerem huius-
hanc infirmitatem non si videris
oculos motum motu frequenti etc.
melius huiusmodi eam maniam

Cum precessit ypocrates et dixit in
hoc accidente quod agitationem aut ma-
niam narrauit in hoc sermone quam
accidit maniam aut quod accidit a-
gitatio tamen et dixerit propter illud ex
motu oculorum ex motu oculorum et oportet ut
te exquisite perscruteris non in hoc ac-
cidente tantum sed in reliquis acciden-
tibus remanentibus et de quibus es
rimatus quod scivisti ea pulsatio-
nem rursus que est quia motus oculorum sunt
motus frequens significat hoc accidens
pulsationem rursus et non dixit ypocrates
pulsationem rursus absolute sed dixit tunc
timetur huiusmodi eam de mania quam vo-
luit ut significet quod eveniat hoc
accidens quod narrauimus propter pulsationem rursus
vehementem et melius quidem videtur
quod non omnium est quod motus oculorum qui est
motus frequens significat opinionem
de eis et pulsationis rursus ex ser-
mone meo in eis que sunt premissa quia
lacerti oculorum sunt digniores membrorum
que sentiunt egritudinem
accidentem in cerebro et egritudo
accidit cerebro propter societatem dyafragma-
tis et oris stomachi in egritudine acciden-
te in eis sicut illud adveniens ei dolor
propter communitatem reliquorum membrorum
[illegible] in egritudinibus suis quod
est quia cerebrum est membrum quibus
advenit non minus magnum in e-
gritudinibus suis quam omnium membrorum
origo est cerebrum

Collectionem accidit in eis que sunt sub
ypocondrio que est tumida vel grossus
vel doloris fuit [illegible] est que compre-
hendit illum locum tantum et si fuit
in uno duorum laterum tunc salvior
in eo est que fuit in latere sinistro

Hec egritudine que ypocrates intelli-
git per sermonem suum collectio
grossitudinem extra naturam. [illegible]
medici nominant hoc nomi-
ne speciem unam tantum ex speciebus apo-
stematum et est apostema sicut quod con-
tinet [illegible] invenitur in
lene in quo non est dolor et aposte-
ma quod appellant nomine alio

Tamen in hac egritudine oculi si fuerint moventes velociter mobiles apparuerint maniam significant.

Aliqua in hac passione collectio si assumit in ypocondriis cum tumore et dolore ut ambas partes teneat malum est. Si vero in altera ex eis que in sinistro est melior est.

nominant ypp. collericam duram.
dolorosam quod est quia ipse nomina
vit nomine quo nominavit eum medi
corum sed ab inflatione. et intentio est quod sic
egrediendo quod accidit in ventre
si est in latere dextro. tunc mali
cia vehementior est propter epar. si
in sinistro minor propter splenem et dextrum
est quod est quod comprehendit duo latera sil.

Et ista apostemata significant
aut dolorem vel timorem mortis subite.

Dixit ypo. quod apostemata dura do
lorosa que accidunt in eis que sunt
sub ypocondriis. et sunt illa que nomi
medici nominant apostemata calida et
acuta significant timorem mortis ibi
te. et quod non additur sermoni et
est quod illo in quibusdam membris nimi
cis que sunt epar. stomachus et splen. et
siphac. quod est superius ventrium apostema
non est possibile ut apostematum faciat accide
re mortem nisi fuerit in quibusdam
horis magnum. aut fuerit virtus in
firmi debilis aut erraverit medicus
in curatione eius. aut erraverit infir
mus secundum seipsum et quod ex illo ut sine
ubi sic scriptus preter quod declarat
et discernatur.

Quod si transierit .xx. diem et fe
bris remansit et apostema non quiescit con
vertetur et erit in pus.

Humor faciens apostema calidum si vincitur
sequente virtutem aut quantitate
sua. aut conditur in quedam membra
nobilia vincit naturam proculdubio

et se illud mors subita sicut dixit y
po. quod si non fuerit dispositio eius sic dispo
sita tunc iam non caret vincat duarum rerum
aut superatione et resolvat ipsum et
expirare faciat ipsum. et digerat
apostema aut non vincat ipsum sed
in fine victoria et quod scilicet illud fuerit
accidet ei una duarum rerum. aut re
solvetur et expiret quod fuerit in
eo calidum subtile. et apostemetur
et indurescat quod fuerit grossum et
quare sedatio calefactionis sequitur in
loco apostemoso. et quies doloris
et remanet quod ex eo remanet la
pidosum quod non solvitur neque aut
non respiret ex eo aliquid sed more
tur donec maturetur in aliqua ho
rarum. et maturatio eius erit secundum quod
habitem eius enim fuit illud quod qui
escit febris nec consumitur apostema. et
illud etiam erit secundum duos modos. aut
ut etiam vincat ipsum virtus et
resolvat ipsum quare fit sanies aut
ut non possit resolvere ipsum propter debilita
tem suam quare putrescit. et corrum
pitur sicut accidit illud in cadaveribus
mortuorum. recte ergo dixit ypo. quod fe
bris remanet et non quiescit aposte
ma et convertitur et erit in pus. quod est
quia quies apostematis sequitur
solutionem humoris facientis ipsum. et
quies febris sequitur expirationem
rei calide subtilis ex eo quod est in aposte
mate. et sicut dixi invenimus illud ac
cidere in locis nervosis. et est quia illud
quod est in eis faciens apostema ca
lidum subtile resolvitur. et quod est gros
sum et insolubile residet et figitur
in loco eius tamen aut propter quod potuit ip
sum in aggregatione sanies in illis apostematibus

Que collectio fit in ypocondriis morte subi
ta non tollit.

Et si ultra .iii. dies .xx. permansit
ut febris decidit nec dolor defecit
in pus convertetur.

periodo myrahc scotomia

diem .xx. iam narratam in exercitu
sexto libri mor. de diebus creticis

Habentibus hanc dispositionem accidit
i. tantum typi
in primo periodo fluxus sanguinis
e naribus et iuvatur per ipsum vul
de si ergo me quesieris ab eis an inve
nit dolorem capitis an scotomia
nam si fuit eis aliquid ex illis tunc
fiet illuc declinatio

Removens Gal. de talibus apparatibus acci
vel sicut
dentibus in myrach venter et hic
loco non declinat neque determinat
quod est quod dixit et accidit eis fluxus san
guinis ex naribus et iuvantur
per ipsum et de illo quod illuc est ut ac
cidat propter quod fuit in epate aut in
splene capitata cum sicut dixit ypo. in
illo in loco alio laudavit. in fluxus
sanguinis narium qui fit ex latere ex
quo est membrum infirmum et vitu
perari illum qui est secundum contrarium illius sicut
si sit splen apertus et venit fluxus
sanguinis ex nare dextra illud est lau
dabile. et dixit quod fluxus sanguinis
accidit eis in primo periodo intelligens
per periodum illum qui est ex periodis dierum
creticis et iste quidem sermo invenitur
scriptus in quibusdam descriptionibus
determinate et in quibusdam eorum aggregatim quod est quia in quibusdam eorum
invenitur in periodo prima et in qui
busdam eorum invenitur in periodis primis.
aliud
et si intelligis secundum scripturam secundum primam
possibile est etiam ut significet periodos signi
ficatos septenarios. et si intelligis illud
secundum scripturam secundam possibile est etiam ut
significet periodos septenarios quoniam invenimus
tamen quosdam quibus accidit fluxus
sanguinis narium in .x. diebus primis et propter
tamen melius est ut intelligatur iste ser
mo secundum hanc scripturam quod dicit de periodis
quaternarum quod est quia pluribus eorum infirmo
rum accidit fluxus sanguinis. nari
um in .xiiii. diebus primis. et ex eis est
cui advenit fluxus sanguinis nari
um in die .ix. aut .xi. propter quod addit
in significationibus que significant
declarationem humorum ad superiora et illud
cum cui accidit fluxus sanguinis et
dolor capitis et scotomia. et sapientes
in illo magis complete quam in illo sermo
ne in sequentibus et nos etiam dicemus
sermonem completum in fluxu sangui
nis quando pervenerimus ad sermonem eius
in illo

Et dignius quidem est ut timeatur
fluxus sanguinis narium cum etas est infra
.xxxv. annos

Ypocras eminavit in hoc sermone
etatum qui sunt ex etatibus in
quibus est de fluxu sanguinis narium quod est
quia conveniens est ut timeatur flu
xus sanguinis narium cum etas est in
fra .xxxv. annos. quoniam sanguis in hac
etate est multus. et virtus est
fortis. et calitas est multa

Sed ex apparatibus quod leve est hoc quod
non est dolor et movetur [illegible] digitus

Solum quod huic egritudini accidit in fi
ne fluxus sanguinis e naribus utilis
fuerit. Et quod creditur est aut utrum dolor
sit frontis et scotomia. Et si affu
erit sanguis fluxum e naribus expecta
bis.

In hiis cum quibus etas .xxxv. a
norum est.
fro
Aspicite non molli et iste sit do
lore et sub tactu mutabili. et extigit
egritudinem tamen in periodis tamen septenis.

qm̄ p̄mitur de s(ignis) eius erit tar-
dior· co(m)ptum ei· timoris audacie q(ue)
illa apostemata p(re)muntur —

Isti sunt ap(ostema)ta q(ue) noui medicorum app(el)-
lant nomine gimme· antiqui u(er)o
nominant ea ap(ostema)ta in latitudine len-
a tum· et fortasse addunt ad illud n(on)
est dolor· cum eis et fortasse diminuunt
dicere illud qm̄ declaratur ex sermone
eorum lene q(uod) est quia cum ap(ostemat)ib(us) lenib(us)
non est dolor· ex opposito· non fuit g(e)nerosus
in h(oc) sermone illo· s(ed) dixit etiam q(uod)
mouentur sub digitis qm̄ premitur
de s(ignis) illud u(er)o q(uo)d intelligitur est intentus in sermo-
ne suo lene n(on) volunt p(er) hunc sermo-
nem ut significet apostemata que
submerguntur qm̄ premitur s(upe)r ea
cum digitis et non inveniunt illud accide-
re in omnibus apostematib(us) que moue(n)-
tur qm̄ p̄mitur s(upe)r ea· s(ed) illud n(on) ac-
cidit nisi qm̄ contingit in cute molli-
cies· et qm̄ ap(ostem)ata contingunt ex sta-
te prolongatur eorum spacium et timor
accidens ab eis est minor· cum u(er)o lon-
gitudine spacii eorum est uehemen-
tia frigoris eorum qm̄ maturatio n(on)
completur nisi p(er) calorem· cum aut(em) in
paucitate timoris accidentis ex eis est
qm̄ cum eis n(on) est dolor· q(uod) est quia dolo-
res p(ro)hibent uirtutes —

Quod si p(er)transierit· lx· dies et febris
remanserit et apostema n(on) quieu(er)it
i(ntelligi)t s(ignifica)t illud q(uod) i(n) p(ar)tibus· et q(uod) ex
ap(ostem)atib(us) fit et in reliquis p(ar)tibus
uentris eius sicut eius est ille etiam —

Quo si in diebus· xl· sic p(er)manserit fe-
bre non deficiente· temporis (com)uertitur (et) (con)-
cupiscentiam uenire ad hunc modum di-
iudicabitur

In precedentib(us) q(uod) locutus est in ap(ostema)ti-
bus calidis qm̄ sanies colligitur i(n)
eis qm̄ febris n(on) quiescit nec expirat
ap(ostem)a et resoluitur post· xx· dies· In
hoc aut(em) sermone ponit t(er)minum collectionis
saniei in ap(ostemat)ibus frigidis dierum· lx· et inte(n)-
tio eius est ap(ostema)ta quorum dispositio est medi-
a inter illa ap(ostema)ta quib(us) t(er)minus aggrega-
tionis saniei est dies· xl· et ego quidem
abbreuiabo sermonem in eo ut se-
ruem ordinem in sermone
meo in diebus crisis· In hoc aut(em) loco
ypp(ocras)· dicit q(uod) n(on) in apostematib(us) tantu(m)
que fiunt in eis que sunt sub ypocondriis
aggregatur sanies qm̄ eorum prolongatur
spacium· s(ed) etiam in eis que fiunt in re-
liquis p(ar)tib(us) uentris sicut g(ratia) illud
q(uod) sub ypocondriis ap(ostema) cum una ex p(ar)tib(us)
uentris et iste locus qui nomina-
tur h(oc) nomine q(uod) est quia ipsi greci no-
minant h(oc) ypocondrium et expositio eius est
q(uod) est sub costa —

Quod aut(em) ex apostematib(us) fuit
dolorosum durum signat timorem et mor-
tem subitam et quod ex eis fuit le-
ne non dolorosum· et mouetur sub
digitis qm̄ (com)primitur ipsum est contrarium illo —

Non addit nobis in sermone suo isto
nisi illud quod p(re)misit et deinde dixit ali-
quid in sermone suo in apostema-
tibus duris cum quib(us) n(on) est dolor· q(uia) sunt
mag(is)· et ego quidem enunciam illud in
eis que p(re)missa sunt ut dixi quod ap(ostem)a-
ta calla que sunt in mirach uentris s(unt)

Apostema non solutum cum dolore hepatis
est et cito mortiferum· quia molle et
sine dolore et sub tactu sensibile tar-
dius.

208

tio fiunt magis valde non ex eis eve-
nit timor.

Et apostemata que fiunt in ventre

sunt minoris aggregationis quam apostemata

que fiunt in eo qui est sub ypocondriis

et minoris inflationis que sunt sub
Aggregatio tamen in aposte- [sub umbilico]
matibus que accidunt in inmach
ventris .s. in eo quod est sub ypocondriis quoniam
expirant apostemata est velocior et plus
propter caliditatem ipsius loci et secundum elon-
gationem apostematum ab hoc loco ad infe-
riora est diminutio aggregationis tamen
ab eis et pravitatis illius. Propter hoc quod aposte-
mata que accidunt sub umbilico in plu-
ribus raro.

no transitus

Et non oportet ut timeatur in illo nisi

fluxus sanguinis et propter ex locis

que sunt altiora illis.
In quibusdam discriptionibus inve-
nitur scriptum in eo: et propter
ex locis que sunt altiora eis. et si-
gnificat illud quod non sit effusio
sanguinis in apostematibus accidentibus
in eo que sunt sub ypocondriis tantum
sed in apostematibus accidentibus in
eo quod est sub illo loco ad inferiora
et in quibusdam eorum invenitur
propter ablatione et significat illud
effusionem sanguinis et accidit eti-
am in apostematibus que fiunt in inferioribus
ventris. Verumtamen illud est minus quam

est illud quod sufficit sermo primus in quibusdam
discriptionibus non invenitur nec
propter. sed invenitur iste sermo sep-
tus in eis secundum hunc modum. et non
oportet ut timeatur in illis effusio sangui-
nis nisi ex locis que sunt altiora eis. et
significat iste sermo quoniam scribitur
secundum hanc discriptionem quod effusio san-
guinis non accidit in apostematibus accidentibus
in inferioribus ventris. et illud est ve-
rum .s. quod effusio sanguinis non accidit
nisi apostema sit in locis que sunt
supra umbilicum. et quanto est in eo quod est
altius hoc loco est effusio sanguinis
plus. et quanto est in loco altiore eo val-
de est effusio sanguinis multo plus
et propterea quod narrat manutionem ad vim ...
sanguinis in eis que sunt post. et
ego etiam legi in eis sermonem
magis completum quam iste quem premisi
ad illum sermonem.

Et omnia apostemata ista quando prolongan-

tur eorum spatium et antiquantur in

istis locis oportet ut timeatur in eis conversio
Aggregationis in sermone [ipsius]
suo isto summam eius quod precessit
de sermone suo et significat illas
easdem res quas dixit singulariter
in summa una quod propter non est nobis necesse
exponere hunc sermonem secundo.

Et oportet ut ponatur consideratio etiam

in apostematibus que in pluribus continuantur in

illis partibus secundum hanc similitudinem.

Apostemati non existente in ventre in inferioribus
colligitur. quod quidem in ypocondriis mi-
nime non omnino quod sub umbilico est.
Elegantioribus significat signum sangu-
inis effusio est ex hiis que sunt superno-
tatis locis.

in mobilis
inferioribus

Omne apostema diuturnum in superioribus
locis ipsius convertitur.
Oportet quod te esse attentum in hiis que
comprehenduntur. secundum hoc disciplinam quod
eis emittet omnino exeuntem in est.

emittet
ad comprehenderunt

dicit quod laudabilius eorum quod declinat ad exteriora est quod extremitas punctum est. et est sui finem declinans ad exteriora. et est acutum capitis. et deterius eorum est quod est magnum latum non habens caput acutum.

Iam ostensum est tibi ex hoc sermone ex quo narravit ypocras esse apostematum accidentium in amorcha ostensione manifesta quia nominavit saniem illud quod aggregatur in loco per maturationem alicuius apostematum conversionem in pus. et si fortasse est conversio saniei in apostematibus sine cute et ulceratione aggregatur magis intus quam illud. et causa eius est duarum rerum prima quidem est quia membrum quod in pus convertitur est interius superius extensum superius cutem et secunda quidem est quia accidit egritudo in aliquo lacertorum qui sunt sub cute et aggregatur sanies sub uno duorum panniculorum qui sunt in illo lacerto. et non declinat ad exteriora aut propter inspissitudinem sui aut propter suam grossitiem aut propter spissitudinem panniculi qui illam saniem continet quod est quia non conatur virtus saniem et expellere eam a membris infirmis et ulcerationis quidem consequta illo finem suum et complet intentionem suam ad quam intendit quoniam nit poros continentes illi sic panniculos et canales. et sunt illi pori districti. disrumpit etiam illos panniculos qui comprehendunt eam ut dilatentur loca que sunt circa eam. Iam ergo manifestum est quod illud in quo aggregatur sanies secundum hunc modum est laudabilius eorum que ad exteriora declinant non ad interiora. et eorum quod laudabilius est eius locus qui extredat ipsum quod extenditur in latitudine et minoratur et remanet constrictus huius capitis tamen cuius figura est figura pinee. quod est quia ista apparata significant fortitudinem virtutis expellentis ad exteriora. et quod sanies non corrumpit magnum locum ex corporibus que ipsa corrodit et mordicat. et intentio quidem est bona sua scriptum sic in descriptione huius capitis. aut sic scriptum in ea acutum cum gibbositate

Et laudabilius eorum est cum erumpit in interiora est quod nullo modo communicat loco extrinseco. sed etiam est constrictum latus non est dolor cum eo et videtur totum eius exterior totius similis coloris

Non dixit in istis apostematibus quod sunt laudabiliora sermone absolute sed per comparationem peiorum ad ea que erumpunt ad interiora. et exteriora simul quoniam ipsa sunt deteriora illis que erumpunt ad exteriora quod est quia

Est ex apostematibus laudabile quod non est speciosum. et maxime acutum pessimum eorum et quod interius erumpunt sicut quod exterius apparuerunt pessimum. quod non nichil sicut est et minus malum vel meliora.

corpore corrupto est in sublimiori loco cavitatis que est super ventrem. et corrupto iterum quod est ad exteriora. et effusio saniei iterum non est ponere super locum infirmum medicinam sicut possibile est illud quod est ad exteriora. et effusio saniei iterum quod est ad intestina non fit securitatis super ea quum mordicet. et abradit ipsa quare accidit inde in quibusdam horis fluxus sanguinis. et quod effunditur saniei ad reliqua intestina. aut intestina inuncta. et concilia nocet illud penetratione eius ad epar et quod effunditur ad stomachum corrumpit dygundine illius est et quod deterius est apostemati cum quod ex eis erumpit ad duo latera silicet ad interiora et exteriora quod est quia nocumentum duplicatur. tunc et non est ibi locus a quo incipiat generare carnem sicut fundamenta que ponuntur sicut etiam — — —

Sanies autem illa laudabilior est que est alba equalis lenis et plana. et non habet odorem horribilem. illa autem est dispositio est secundum finem contrarietatis illi dispositioni est in fine malicie —

Quod autem oportet ne sanies habeat horribilem odorem res in ea manifesta est quod est quia odor vehementis fetoris significat putredinem non maturitatem. quod quidem oportet ne fit color eius albus scientes illud quod intelliges quomodo sit eventus saniei. et declaratur secundum ordinem illud quod ostendi tibi in libris aliis quod est quia exponere hec omnia nunc in omni loco non est nisi alienum. nisi quod scitur et res quidem quam ostendi in libris aliis scilicet iterum in libro quidem de virtutibus naturalibus ostendi quod una virtutum illarum est virtus mutativa que dicitur esse in stomacho et epate. et convertitur in epate ad sanguinem et in stomacho in humorem convenientem. ut fiat sanguis est convenientius membris humorem qui approximat sibi et ad se convertit quod est quia digestio ultima fit per additionem nutrimenti in membro. et assimilatione eius cum eo. secundo quod natura est quod indiget ut nutriat eam spacio longiori convenienti membrorum. et ostendimus in libro nostro iterum de spermate quia sanguis venis rubeis invenis ex quibus invenitur homo augmentare et recipere quandam intentionem mutationis ad generationem spermatis quod est quia non est necesse ut omnes venas nutriantur nisi ex hoc sanguine. quidam autem medicorum nominaverunt hanc humiditatem nomine derivato a nomine spermatis. et propterea qui ponunt nomen spermatis derivant a colore suo non ex essentia sua. et ego quidem iam ostendi in libro meo de gerositudine extremitatum quod apparent sine aliqua effusione sanguinis ad loca ipsa. donec impleverit venas in principio rei et extendit eas de

Putredo que laudatur ea que alba est et equalis per totam in superficie equalis non mali odoris. que non contra passionem.

post illud proveniunt ex illo ad loca vacua que sunt in circuitu earum in vacuo quorum membrorum. et ista loca sunt multa et subtilia. et ego ostendi illud etiam in libro meo de malicia complexionis diverse. et quando iste sanguis fusus in membris aposthematis dimittitur in partibus propinquis iam egressus est ab instrumentis que apprehendunt ipsum non est natura potens in eo ut reducat ad naturam suam primam. sed quiescit et putrefit sicut omnes res que calefiunt calefactione vehementi in loco non suo quia si caliditas innata egreditur ab equalitate sua in illa egressione multa putrefit sanguis sicut putrefit in corporibus mortuorum. et si virtutis eius ad hoc remanens accidit dispositio sanguinum composita ex dispositione extra naturam. et dispositione illius quare putrefit propter eius propriam dispositionem naturalem et quecumque harum duarum dispositionum vincit tunc secundum complexionem eius sunt magis vincentes in colore. odore. et aliis. ex hiis ergo rebus quas ostendi in libris aliis possibile est ut sit alteratio sanguinis qui fusus ad similem alterationem laudabilis in primis vero non putrefit. sed recipit maturitatem. sed secundo apparet in eo aliquid putrefactionis egressionis a natura. Verumptamen illud est parvum sicut dixit ypocras. non habens odorem horribilem. et necesse est cum illo etiam ut sit color sanies eius propter quod ergo erit albus. Verumptamen albedo eius non erit pura sicut color nivis quia quare non possit sperma similem membris radicalibus. similiter propter quod sanies et vero assimulatur colori membrorum radicalium assimulatione mutabili quoniam cause facientes sperma non permiscentur dispositio extra naturam. In sanie autem non est permixtio dispositionis extra naturam contra facientem eam semper sicut dixit galienus. Verumptamen permiscetur eis procul dubio quoniam sanguis iam exivit ab instrumentis suis in illis. et hoc quod est causa que ponit colorem saniei. et spermatis album quod est quia sanies assimilatur etiam membris radicalibus. et sunt tunice venarum. et nervi. et longa ligamenta et panniculi. et cartilagines et cum istis sedie albo que residet in urina hec eadem causa quod est quia evenit est sibi eveniunt saniei quoniam est medium inter saniem et humores naturales quod est quia res que fugit naturam ut operetur ex ea ex cibo apud conversionem suam ad sanguinem residet in urina. non ergo alteratur ab ea et fit sanguis neque est sicut sanies eo quod eius faciens ipsam permixta est dispositio extra naturam —

Ydropis que fit ex egritudinibus acutis omnis est mala quia est quare huius eam non evadit a febre vehementi. et dolore vehementi et moritur. et plurimum quod incipit ex ilibus et plus eius est ex eo quod incipit ab epate — —

Omnis ydropis ex acuta febre mala. manifestatur enim ex febre et consuetudine membrorum et dolore. consurgit autem ex ilibus. et plus est autem et ab epate.

In pri° quod h° libri dixit yp. et o
lut q̇rus qsideratonem tuam ī acu
tis egritudib₃ s̄m hanc viam. qsidā
in primis ad faciem infirmi dix
ime g° quod cā illius ē q sermo eī
nō est in facie significante mor
tem in acutis egritudib₃ tm̄ s₃ sic fa
cie signficāte mortem in oīb₃ egritu
dinib₃. ipi vero nō elegerunt q dixit
in fine libri ñ dicit. et s'mo medi
cus iste ñ ē ñ egritudinib₃ acutis. et
que generantur ex eis. et q etiā
ipe dixit in aphorismis sigt illud quo
nō posuit sermone suū in ill' que
ex eis rumpuntur in diem. xx. tm̄ s₃
in ill' q̇ extendunt usq₃ in diem. xxv.
et diem q xl. et diem. lx. et dixit
itm̄ aū illud in egritudinib₃ que
extendunt usq₃ xl. hunc sermonē
et eē aūt bonitatis hanelitus oz ut
sciat q₂ q ea ē magr̄ virtutis val
de in significationib₃ salutis. in oī
b₃ egritudinib₃ acutis. que sunt q
febre. et in quib₃ venit cris. ī xl.
dieb₃. In h° aūt loco ondit onsione ma
nifesta. q sermo eius ñ ē in omni
b₃ spēb₃ ydropis. s₃ ī illa q̇ fit in
egritudinib₃ acutis tm̄. Deinde
loquitur p̄t ill' q̇ spumit sanem. et
hmōib₃ ptal. et loquitur etiam
in febrib₃ q̄rtal. et oī hoīes dnt q
iste febres sunt ex egritudinib₃
cronicis. q aūt dixit in hoc loco est
nigmit ydropis que fit in egri
tudinib₃ acutis oīs est mala q ē
quia habens eam nō euadit a fe
bre vehementi. et pmanet dolēs

dolore vehementi. Deīn nar
ravit eē eius et dixit epar noīe
suo. et dixit oīa mēbra que sunt
ī locis vacuis vno noīe qm̄. et
ī mēbra sūt ieiunū intestinū. et ne
ne mesente et intestina gcilia qm̄
nō intellexit p sermonē suū loca
vacua nisi mēbra que sunt ill' cas
tis pectoris. et int' os femoris qm̄
qm̄ appat hunc locum. q locis q̇ ill'
alteri eo. et locis que sūt īferiora
eo sic q̇ vmcencia sunt oīa. īueīs
enim vacuū. et totus h' locus etiā
īuenitur lenis q hō nō suscepit
ex pximo cibos multos. et potus et
sile est etiam q nō significante
p sermonē suū locū lenē ñ hunc
locum solūmodo quod ōr spēs ydropis.
pvenit a nocumento existente ī
virtute generativa sanguinis. qm̄ de
fic' ab illo epe et deē ei oplementū eī.
et sic cibaria recipiūt digestionem ī
stō. siliter suscepiūt digestionē in epe et
venis. et sicut ī virtute digestiva
stōi nocumentū actius forte ē pvui.
forte ē magnū. siliter et in epe. et
fortasse nocumentū accidens ī epe
ē ex cā in eo. et sil' etiam ī stō et
fortasse ē pp̄ dratem eius q alit mē
bris in egritudīe. et manifestum
ē q oīa mēbra que dolent quidem
qdā pp̄ q̇d accid' eis ī°. aut pp̄ vicini
tatem et ppinquitatem ad inuicem
aut qm̄ iter ea ē ḋtas magr̄ ī venis
et nervis. nā ep gemmatur q renib₃ et
sple. et stō et intestinis p venas
magr̄ et ppinquitas ē iterū ex i

membris q quedam eorum continguntur alia ex epate et approximant quedam eorum tactui eius. Et propterea ypp. non dixit splenem in hoc loco quoniam sermo eius non est nisi in egritudinibus acutis et nos quidem invenimus epar quoniam in hoc membro accidit apostema propter egritudinem cronicam continue ei in dolore. accidit ergo ab intermediacione ipsius ydropisis comprehendentis totum corpus. et dixit ypp. membris que sunt in locis vacuis ventris et narravit species ydropisis accidentes ab eis hic sermone —

In quo incepit ydropisis ex yliis et lumbis pedes eius apparent et accidit ei fluxus ventris et permanet continuo spacio longo et non resolvitur per ipsum dolores quos invenit in yliis ylibus et lumbis suis neque detumescit venter ei. apparitio pedum est res que generatur omnibus speciebus ydropisis. et propter illud dixit ypp. quia accidit ei cum advenit ydropisis a causa antecedente in epate et accidit iterum et cum advenit ei cum accidit ydropisis propter splenem. et velut omni cum accidit ydropisis fluxus a ventre est accidens q est proprium ydropisi. Et incepit ex yliis quoniam accidit intestino ieiuno aut alegaxim apparet q est quia debilitatio in eo sibi accidit. hec species ydropisis non accidit proprie nisi in venis quibus epar trahit cibum. et sunt vene que sunt de gradegaul

i. inflatione. Consequenter accidit in eis illud non sinunt epati neque perveniat ad ipsum cibus qui remanet in intestino ieiuno et in intestinis minutis. et generatur et quoniam sunt in membris debilia ita ut generet ea cibus expellit ipsum totum penitus ad inferiora quare fit ut causa ut accidat fluxus ventris. dignum quidem etiam est ut cibus corrumpatur in humoribus hanc dispone et generetur ad colam propter caliditatem membrorum apparatorum apostemate calido. et quoniam contingit illud accide in intestinis mordicatio vehemens excitantes semper ad expellendum q in eis est gratia propter calorem quare fit illud etiam cum sedit ad hoc ut eveniat fluxus ventris. nec ergo dixit ypp. q iste fluxus ventris non sedat dolorem neque detumescere facit apostema q est in ventre et significat per hunc sermonem iterum q continuo fluxum ventris qui accidit eis est dolor. et q venter eius totus est apparatus et inflatus q est propter eventus doloris in eis. et necesse ut sit propter apostema calidum et propter mordicationem apostematis a ventre. et eius inflatio est ut inveniatur necesse quia intestina replentur vento inflativo et eventus huius ventositatis est necessitas propter destructionem digestionis. causa autem fixionis ventositatis est in ventre debilitas virtutis expulsive que est in intestinis —

In ydropisi que fit ex epate accidit huic eam ut provocet seipsum ad tussiendum preter q expuat aliquid

alia mbs debilitata

Consurgens a renibus et lumbis et yliis sequitur expedimentum inflationis et ventris ductu effusione. non tamen continue deficit doloris seu ventris tumoris.

Cuius vero origo est ab epate fit continua tussis cum nulla expectoratione phlegmatis et tumescunt pedes et non egerit nisi modicum et cum angustia et circa ventrem apparentia fiunt non continuo et mane. vel quasi uesti fugientia.

belini fugientia

de quo sit curand̄. et apa̅ime pod
el. et n̄o solummo vom̄t eius. et
n̄o egredit' res nisi sicca et du
ra ꝯ violentia et accidit i ve
tre eius apata q̄da i late dextro
q̄dam i sinistro. apparent q̄n̄ de
inde n̄o morantur. qui q̄elantur
Per sermonem suū puocat
posse ad tussiendū uult intelligere
appetitū et desidiū ad tussiendū
q̄ ē q̄ hn̄s hanc egritudinem
desiderat tussire. et accidit mor
dicatio q̄ puocat illum ad id ꝯ in
cepit tussire abstinet a c̄li. et
n̄o incepit ꝯ ea nisi ut expiat
iuvamentū eius. et n̄. q̄ est q̄
apato epatis tangentis diafragma
tingit pulmonē accidit q̄ in eo sile
gtrietōm accn̄ti in ipo pulmone
qn̄ apatur p materiam descendentē
ad ipm ex capite. ꝯ q̄ accidit id
desidat infirmus et monetur ad t
siend̄ ipam evacuare rem ledenl
tem et dilatare p ipam gtrctōnē
accn̄tem in via hanelitus ꝯ q̄ in
cepit tussire abstinet statim ab
ea q̄ intelligit egritudinem su
am sm̄ virtutem cum expitur
illud et certificat in seipo q̄ spes eius
ē vana. et qn̄ ꝯmovet etiam n̄
ad tussim ut opilla p ipam opile
etiam opilationem accidentem in pul
mone ꝯmis n̄o velit homo tus
sire q̄re accidit inde ut tociens ut
sit difficile tollere ipam et phibe
ipam in hui̅ aūt egritudine ꝯ i
firmus incipit tussire. et n̄o mina
tur p eam. aut etiam sentit q̄
virtus sua n̄o iuvat ipm ad illud
abstinet statim a tussi ppt hac q̄
cam accidit ei ut puocet seipm ad
tussiendū. ꝯ q̄ incipit tussire ab
stinet ab i velociter. qm̄ n̄o expuit
aliquid cū sit q̄ntitas. s; humiditatem
subtilem aquosam sicut spuma q̄ ueit
ad cannam pulmonis ex venis i qui
bz sanguis aquosus ē retentus. h
est q̄ dr̄a inter ydropisim accn̄te
ex epatis et inē spes ydropis q̄s
rememoravim pcessit et inter eas
id ē dr̄a alia in siccitate s. fluxu
tū descendentiū i fine et paucita
te earz q̄ ē quia cū intestina
sunt infirma aut gedegunt q̄ ls
inē ea. et inē ex. accidit fluxus
ventris ꝯ x° adueniunt ydropsi cū e
patis si ista membra eius n̄o hn̄t egr
tudinem et cibz eius n̄ corrumpit
nec gtinatur s; in membris ppt puritatem
eorz n̄ q̄ accidit fluxus ventris
s; fex cibi moratur in corpore e.
et pl eius puenit ad locū inē
siphac q̄ est sup ventrem. et pl
eius expmet et resolutum p su
am adustionē et decoctionē suū ex
apate callo. q̄ est in epate et eti
tis etiam eorz inueniuntur lenis
et moll. et nutrimentū eius est ex
sanguine aquoso subtili. ꝯ q̄ premis
si cū digito tuo recedit statim
ibi eo deinde n̄o moratur qn̄ re
deat ad dispōnem suam primam.

et non est de aptitudine illius ut acci
dat ab ipso principio euentus ydro
pis quia scilicet quando pedes in primis apostemantur
propter vehementiam longitudinis ipsorum
a membris caliditatis. cum ergo pro
gnostici spacium ipsius accidit apostema
ma in toto ventre in ut quando pre
sit super cutem eius digito suo proprium
detinetur ille locus et cedit et non mo
retur nisi parum donec redeat ad
dispositionem suam primam. et iste est sino
ydropis et fiunt in ventre quasi apostema
ta. deinde non morantur quin qui
escunt. et possibile quidem est quod uolu
it per sinonem suum istum quod accidat in prin
cipio horum apostematum nisi quando in
principio sui esse ut videtur quiescit
in existimetur quod ipsa iam quiescit
penitus et resoluatur. deinde
post illud accedunt et redeunt. de
inde non morantur quin quiescant.
deinde redeunt et accedunt. ergo ex
tenditur et numquam morantur pre
ter quod quiescunt et differentia quidem
inter apostema hoc et apostema quod dixi. et acci
dit cum aduenit ydropis cum ylioz est
quod quando comprimitur cum digitis cedunt
sub eis et descendunt. et cum in illo
est quia uentositas eorum est flactica inseco
ta sicut illa apostemata

Et cum frigida fiunt pedes et capita eorum plan
te manuum frigida et venter et la
tera calida. tunc illud est malum

In egritudinibus quidem cronicis et
proprie in hyeme et in corpori

bus decrepitorum non est mirum si infrigide
tur extrema corporis non in prin
cipio febrium cum sit in spacio mo
re earum. et quando ipse per unum sunt pau
ce carnis et loca eorum sunt ual
de longinqua a locis viscerum. Et propterea
sermo ypocratis in hoc libro non est in egri
tudinibus cronicis. cum ergo sit frigore
extremitatis in egritudinibus acutis sermo pluri
mum est contraria cause facienti illud in
egritudinibus cronicis quod est quia
euentus huius accidentis in egritudi
nibus cronicis est quia calor naturalis
non peruenit ad extrema propter debili
tatem suam. In egritudinibus
vero acutis est causa euentus quando quod
peruenit ad totum corpus ex san
guine est contrarius per uia propter magni
tudinem apostematis calidi quod est
in uisceribus et est plurimum sanguin
is retentum in membris apostematis.
et propter illud mentis media corporis.
et sunt pectus et venter in ueniunt
uehementioris caliditatis quam
uirtutum proximum in egritudinibus acutis multo
ciens est ex rigore et horripilatione et
non est tamen corporis extremitates
frigide. si etiam cutisque est super pectus
et ventrem totum. Et propterea hec fri
giditas non significat rem malam.
si autem remanent partes pectoris et
uentris calide aut additur caliditas
eorum donec perueniat in illo et
extremitates permanent frigide. tunc
est significatio sua magnitudinis apostema
tis calidi quod est in uisceribus. et dignum est
etiam ut sit notum ut intelligatur
ex sermone eius et venter et

Et si capita et plante pedum et uole
manuum frigide fiunt. uentre uero et la
teribus mandibule calidis malum est.

duo latus callida quod caliditas harum percussi
est manifestior et etiam magis appa
rent quod fuit per illum. et scitur quod
febris quam greci nominant hyperi
am et est illa in qua aggregantur in corpore
caliditas et frigus simul est huius generis —

Et de melioribus rebus est ut sit

tactum corporis calidum lene secundum equalitatem —
Postquam narravit ypocras dispositiones egri
tudinum que sunt in fine ma
licie. scilicet in qua conveniunt membra media
corporis calida et extrema frigida
narravit post illud post hec illam dis
positionem que est melior dispositionum. et
est illa in qua totum corpus est calidum lene
secundum equalitatem quod est quia sermo
eius secundum equalitatem continet hiis duobus
nominibus simul calidum lene. et nunc
intendit etiam caliditatem corporis in fe
bribus advenientibus equaliter in omni parte corporis
in eis est extenuatum et scitur
quod cum dicitur calidum lene secundum equalitatem si
gnificat quod complexio eius est melior
complexionum —

Et oportet ut sit permutatio infirmi

permutatio facilis. et quando permutatur est corpus

eius lene — — — — — —
Summa in omnibus prognosticis que est scientia eorum
qui moriuntur et qui vivunt est
comparatio inter fortitudinem egritu
dinis. et virtutem infirmi. quando
igitur est egritudo fortior moritur in
firmus procul dubio. et quando est debilior
virtutem infirmi non moritur

dum non cadat in curatione eius error.
et ypocras quidem narravit hanc summam
in aforismis cuius initium est. et oportet ut operes
(?) infirmi et virtutem
status egritudinis. hec namque summa
est prognosticationis scientia. et quoniam gene
ra virtutum. que sunt in corpore
sunt tria que incipiunt ex tribus principiis
ex tribus principalibus. que sunt cerebrum
cor et epar. scimus quod cognitio debilitatis
earum. et virtutis earum significatur
ex operationibus earum. species autem vir
tutum que ex cerebro procedunt sunt
due. quod est quia quedam earum sunt
preparative et sunt cogitatio et memoria.
et quedam earum sunt sentientes vel in
instinctive et sunt ille quibus fit sensus
et motus. opus autem virtutis que est
in corde est opus quod expellit per pulsus ve
narum pulsatilium. virtutes operationes vir
tutis que sunt in epate. sunt ille
que complentur in horis generationis san
guinis et humorum et quoniam genera scientie
prognosticationis sunt duo genera tunc
oportet ut consideres et aspicias in omni signo
quod narravit ypocras. est duorum generum
est sic oportet nunc ut facias in sermone
suo quia oportet ut sit permutatio infirmi
facilis. et quando permutatur fit corpus eius leve
quod est quia iste significat significat vehemen
tiam virtutis moventis corpus
per voluntatem. et non est differentia
in hoc loco inter sermonem meum vo
luntatem. et sermonem meum
velocitatem. et electionem. et
egreditur etiam in hiis generis id
quod ipse dixit in decubitu in eis que
premissa sunt in sermone cuius

Bonum egro est antequam exeat calidum et
molle et suave conveniens esse.
Bonum est modeste se habere tamen la
boriose et non repente eundo late
commutare et si leviter videatur.

nocumentum est. et oportet ut inveniatur medicus infirmum iacentem super suum latus dextrum aut sinistrum. quod est quod iam ostendi in hoc decubitu. et de decubitu qui convertitur ad superiora quod vero fit ab operatione lacertorum. et de consuetudine quidem mea est ut nominem hunc decubitum nomine derivato ex vehementia virtutis. et ego quidem iam locutus fui in eo sermonem longum in libro meo de motibus lacertorum. et dixit etiam diocles quod corpora sunt composita ex differentibus et delato. et deferens est virtus. delatum est corpus. et sicut ille qui fert pondus aliquod si est grave ei fit difficilis motus eius. si est leve illud pondus ei fit pondus illud facile ei. similiter virtus quando est fortis fit ei facile deferre corpus et non advenit ei a proprio motu suo nocumentum. et quando est debilis gravatur similiter eius fit gravis difficile deferre. et propterea sublevare.

Et quando corpus fuerit grave. et manus et pedes graves tunc timor est magis. Sed significat infirmum scilicet gravitatis gravitate membrorum suorum est quando conatur movere cum voluptate. et gravitas pedum declaratur ei quando conatur surgere et ambulare. et movere ea. et ipse iacens. et similiter gravitas manuum motum declaratur ei quando conatur retinere cum eis aliquid aut proicere ipsum ex manu sua. aut ponere eas. aut permutare eas de loco ad locum. et similiter et gravitas colli. et reliquorum per

cum dorsi ostenditur ei quando vult permutare figuram eorum. aut mutare eas ex dispositione ad dispositionem. gravitas autem membrorum est ex maioribus significationibus significantibus debilitatem virtutis et nobilioribus earum. Verumptamen illud non est significatio super debilitatem virtutis omnino sicut dixi in eis que sunt premissa sed super debilitatem virtutis que est motus et lacertis tantum.

Quod si cum gravitate fuerit pallor tendens ad viriditatem in unguibus et digitis. tunc mors expectanda in proximo.

Iam ostendi in locis aliis quomodo fit destructio virtutum regentium corpus. similiter nam dum una earum permanet fixa tunc corpus remanet secundum dispositionem suam procul dubio. Verumptamen propterea potius postquam narravit significationes que significant resolutionem virtutis moventis lacertos et cetera ei addit ad illud significationes alias significantes destructionem virtutis alterius que est quia pallor unguium et digitorum qui tendit ad viriditatem significat extinctionem caloris naturalis manentis ex corde et propter illud non dixit sermone absoluto et pallor qui tendit ad viriditatem significat mortem quando est cum gravitate corporis. sed addit etiam cum illo sermone suo destructio in proximo quando hec signa apparent apud mortem duarum virtutum simul.

Gravitas vero si fuerit manus et pedum et etiam ponderosa horrendum est.

Quod si livor admixtus fuerit in unguibus et digitis. affert mortem advenire non dubitetis.

Et si denigrantur digiti pedum et pedes. tunc illud erit mirum in significatione perditionis quod fit quando declinat ad viriditatem et palorem. sed necesse est ut consideres reliquas significationes et regas esse earum. nam si tu vidis infirmum tollantem illud quod advenit ei de nocumento tollantia facili. et fuit cum significatione aliqua ex significationibus que significant salutem illud significat quod infirmitas expellitur per exitus ita quod salvabitur in fine et cadunt loca que denigrata sunt

Non oportet enim (a corpore) dicere cum illud mirum in significatione perditionis. sed illud fortasse non significat perditionem penitus. et fortasse significat perditionem ultimo sed perditionis. et fortasse putat aliquid de ypocrate quod non fuit sciens illud quoniam vertit sermonem suum veritatem que significat. sed res non est ita. quoniam non addit ad hec sermonem discretionem eius usque in finem et declinationem eius et narravit illud narratione manifesta declarat ostensione aperte quia non fuit sciens veritatem in eo quod dicit. Verumtamen ipse non perseveravit eius expositione exquisite expositionem ipsius quoniam fortasse denigratur membrum propter materiam que effunditur ad ipsum et iam ostendit ypocrates ostensione manifesta. qualiter significat illud quod dicit quoniam vidis infirmum tollantem illud quod advenit ei de nocumento tollantia facili. s. patiens illud. et fuerint cum illo significationes alie ex significationibus significantibus salutem. tunc scias quod nigredo non accidit nisi propter materiam que effundit ad ipsum quod si res fuit cum distantia illius tunc est significans super mortem

Testes et virga quando contrahuntur non significant nisi dolorem aut mortem

Invenimus hec membra contrahi in eo qui habet dolorem. et in eo qui iam approximat morti et illud quod est necesse quoniam virtus aliqua quoniam moritur ita ut sit ei possibile pervenire ad extremitates corporis. sed caloris non oriuntur sua et in [illegible] sua ut sequitur eam in hoc que rugantur membra. et contrahuntur versus medium corporis. et similiter dolores videntur multotiens reducere et congregare virtutem versus originem suam

Sompnus autem oportet ut sit secundum quod currit in consuetudine quoniam [illegible] ita ut sit infirmus in die expergefactus et in nocte dormiens quod si mutetur

[illegible] revertantur versus originem suam [illegible] dolore

Et si color unguium nigrescit et caro membrorum corripuit. spei locus non deest. perdit vero cuncta prope deinceps si eger sufficienter videtur et una bonum significatio affuit. [illegible] quod sub exteriori apparente et futura salute. sed pallor in predictis locis periculi non deest

Si testes et virga ultra solitum contrahi diminuique appareant. acerbi nimium doloris et mortis adventum prenunciabis.

Sompnus ut moris est diensis et naturalis ut noctem non effugiat et diem non impediat est laudabilis. contrarius vero est [illegible] signa usque ad tria tempore

signa

illud est quoniam deterior et minor quidem lesio et nocumentum ex sompno quod est contra dormit infirmus in principio diei usque quo permaneat ex eo certe terciam ipsius. sompnus autem qui est post hanc horam malus est.

Recte invenit contrarietates significationes que sumuntur in sompno in sua enunciatione id est de eo in illo et in factura sua de omni quidem est iuvamentum utile. et in faciendo totum. et omne quod est secundum contrarium illius est illaudabile. quoniam ex transitu dispositionis naturalem est. et similiter etiam iste res contra quibus currit consuetudo. nam si fuerint currentes secundum consuetudinem. fuerunt laudabiles. et contra quibus non currit consuetudo fuerunt illaudabiles. Semper tamen res naturales secundum tempus ypocratis non fuerunt nisi res contra quibus currit consuetudo. nunc autem invenimus divites fore diversus illius in omnibus rebus in sompno. et dormiunt de die et vigilant de nocte. et quoniam consuetudo currit eorum. cum sint naturales non certificatur iste sermo quem dixit ypocras. quod est quod consuetudo in hora est plus utilis apud homines divicias non mulieribus tamen sed apud perceptores.

Et deterioribus signis est ut non dormiat infirmus neque die neque nocte quod est quod vigilat nisi ex dolore et angustia. aut quod pervenit ei ad mixtionem in ratione sua. autem hanc significationem.

Vigilie accidunt infirmo in nocte et in die aut propter dolorem qui sit ei cum fuit prius et generatur eum aut quia permixtio rationis incipit contra eo quod est quia hec accidens facit possidere vigilias propter siccitatem que dominatur super complexionem cerebri.

Egestio autem laudabilior est. que est lenis quieta et eius exitus est in hora exitus sui que fuit dispositione sanitatis et est secundum exitus eius propter comparationem eius quod advenit contra quod est quia egestio que est contra hanc dispositionem est peius inferior ventris.

Assumpsit significationes. Sana significationes egestionis laudabilis ex substantia eius et ipsius puritate quantitate. et ex hora exitus eius. significationes autem significationes egestionem laudabilem non invenimus eum suspicasse ex hiis tribus tamen. sed ex colore et ex eius voce egressionis eius anxia. egestio ergo que talis est naturalis est que non est dura in summo lapidis. neque levis in summo aque. ut fluat et currat. sed est de levitate contra dispositione. contra quod est possibile. ut permaneat quieta

Pessimum autem est non dormire cum est magnitudo doloris significat alienationem.

Stercoris egestio si nec exsiccata fuerit nec liquida omnino sed quieta et hora solita significat enim quod sit lenissima est salubri.

preter quod curtat et finat quantitas
eius nullius est propter comparationem eius
quod comitatur. hora autem exitus eius
est nullus est hora in qua convertit consue-
tudo infirmi in sanitate sua et or-
tus ad intelligas ad illud quod dixit colo-
rem egestionis naturalem. et odorem eius
oportet ut sit secundum hoc quod fuit in latitu-
dine sanitatis. Ypocras non nar-
ravit illud quoniam possibile est tibi ut
intelligas illud ex sermone eius
cum egestione egrediente a dispositione
naturali quod est quia ex consuetudine eius
est in rebus multis ut significes
eas ex contrariis earum. et dimittit re-
memorari eas nominibus suis et non
dixit. et quoniam egestio fuerit cum hac dispositio-
ne erit inferior pars ventris sana
nisi cum ipse comparavit hanc partem cum supe-
riore. ut intelligas ex sermone eius
isto stomachum et intestinum et reliqua
que sunt post ipsum ex intestinis
et non est necesse quoniam egestio est cum diversi-
tate huius dispositionis quod significes quod dis-
positio horum membrorum fit egressa a dis-
positione naturali. quoniam ypocras non dixit id. neque
est etiam sermo sanus. quoniam possibile
est ut sint membra que sunt in ven-
tre inferiori sana et currant ad
ea ex corpore et simul res multe mu-
tantes colorem egestionis naturalem et
[illegible] eius et odorem. et multo-
ciens adducit in quantitate eius humi-
ditates que effunduntur ad stomachum
et necesse est exitus eius hora qua fuit
cum illud. egestio autem que est in ultimo
sui egestionis naturalis non significat quod partes infe-
riores ventris sane sunt tantum. sicut dixit
ypocras. sed quia non effunditur ad eas
ex membris que narravimus aliquid.
egestio autem egrediens a natura fortasse
significat quod membra que sunt tantum in ventre
sunt infirma. et fortasse significat quod
effunditur ad hec membra ex membris
que sunt supra ea humiditates. et spe-
cialiter huius egestionis non sunt multe di-
verse. quoniam corpus non expellit ad stomachum
superfluitates suas tantum. et quod generatur
in eo virtus humoribus egredientibus
a natura. sed expellit ad superfluitates ipsum
totius corporis quod est quia stomachus continuatur
cum omnibus membris mediante cor-
pore. et recepit superfluitatem omni-
um membrorum mediantibus ipso et
fortasse quod ad ipsum effunditur ex-
pellitur a natura ad ipsum quoniam vult in-
dificare totum corpus aut aliquod
ex membris eius aut duo membra
aut membra multa. et multociens est
illud quod effunditur ad ipsum ex vi-
am accidentis. et quoniam est illud significat
egritudinem in toto corpore aut in
uno membrorum eius aut membris
multis oportet igitur ut consideres in arte tua
illud quod ypocras narravit ex sermone
in successione huius sermonis—

Et si egestio fuerit sterilis tunc lau-
datur ex ea ne cum ea sit vox.
et ne sit egressio eius frequens paul-
latim quod est quia illud donec

l Liquida egestio si cum ventositate so-
nora fuerit ut sordidate minuitur.
Si etiam frequentius manat. eger maximo
labore ac vigiliis afficitur et in defectum
adducitur.

e accidit infirmo lassitudo ex
multitudine surgendi et continue
eius accidunt ei inde vigilie
nā exitus rei multociens nō fa
cit securitatem infirmo de sua
Res manifestatur in eo q͂ (Capi)
tulum egritudinis aut quia cibus
nō penetrat de ventre ad epar aut
quā effunditur ad ipsum ex epate
aut splen superfluitates. et impossibile
possibile ē ut sit illud laudabile quā
epar et splen. et totum corpus
mundificatur per ipsum nō ē illaudabile
nisi quā ē sm̄ semitam accūtis sed
quā nō penetrant cibi ad epar aut res
que effunduntur ad stomacum ex epa
te significant dispositionem malam
et differentia quid est inter dispositionem
primam. et hanc dispositionem q͂ con
egritudine in dispositione prima nō est
vox. et hic est etiam differentia alia. et ē
quia egressio egritudinis nō ē fit equalis paullatim
latim quā q͂ egreditur sm̄ hunc
modum ē aliquod ex accidentibus
fluxus autem ventris superfluum qui
fit raro multociens significat crisim lau
dabilem et significat q͂ nō expelle superfluitatem
in quantitate aut qualitate sua ut eva
cuet totum corpus aut aliquod ex mem
bris eius et mundificet ipsum. et in
telligo per sermonem meum evacua
tio in quantitatem corporis ab humoribus
illis que multiplicantur in quantita
te sua per mundificationem. Et et flu
xum ventris vacuitatem corpo
ris ab humoribus egredientibus in qualita
te sua. ante et consequitur hanc egritudi
nem nocumenti alia que iam dixit
yp. in sermone suo q͂ ē quia quā
est illud donec accidit infirmo las
situdo ex multitudine surgendi. et
consecutione eius accidunt ei inde
vigilie et q͂ ipse vituperat egritudinem
cuius egressio fit cum multitudine fre
quenti nō est nisi propter ea quia ipsa debilitat
et mollificat virtutem quam quam
uis raro accidat ut laudetur. ei
significatio impetu causis virtutis
annexus est ei illaudabilis sicut flu
xus sanguinis narium accidens sm̄
viam crisis egrediens in quantitate
sua ab equalitate sua. ~ ~

Et scriptum oportet ut sit egritudo sm̄ illud
quod evenit corpori duabus vici
bus aut tribus in die. et semel in noc
te. et sit plurimum eius ipse mane
aut sicut de consuetudine hominis ē segre-
Iam dixit yp. hunc sermonem
in eis que sunt premissa. et me
lius quidem esset ut poneret sermone
suum nē in egritudine multa que fit
sm̄ semitam crisis et est illa que
narrauit ante. et ego quidem in
tempo etiam sermonem eius. oportet ut
sit egritudo duabus vel tribus vicibus
in die. et semel in nocte. et reliquum
que ipse scripsit post istud. quam
superfluum ē. nec fuit necesse dicere illud
q͂ est quia sufficit ut diceret sicut

Utile ē secessus evenire secundum quantitatem alimenti
assumptorum. et hoc bis aut ter in die et
nocte vero semel. et magis luce prima aut
solito more contingere.

de consuetudine est hominis ut singultiat. quem
autem dixit in fine huius sermonis. et
sermo eius est. et est plenum eius semper
mane aut sic de consuetudine hominis est
ut singultiat. Inveniuntur in quibus
discrepationibus sic ego scripsi illud in
quibusdam earum. sive aut secundum hunc
modum. et est plenum eius semper mane
sicut de consuetudine hominis est ut
singultiat. sed non est differentia inter has duas
scripturas quoniam in eis est intentio u-
triusque intentio una. et est quod melior
res est consuetudo quam evenerit ei consuetudo —

Oportet ut egro condenset quoniam red-
infirmum versus crisim — — —

Non condensatur ex egritudine quoniam appropinquat
versus crisim. nisi que fuit illud
antequam non quod fuit dura spissa. sermo
vero eius est in eo cum egro a principio sive e-
gritudinis est humida. Invenitur hic abre-
viatio de simone in consuetudine fuit antiquorum
et maxime ypocratis. scilicet signa rei ex contrario suo.
et divisio rememorationis eius in suo no-
mine —

Et oportet ut egro sit declinis ad aliquam
citrinitatem et non sit vehe-

Melius esset si scripsisset hic citrinitas lenitatis
sermone in principio sive lectionis de
egritudine ita ut esset sermo eius secundum
hunc modum de egro quidem laudabilior
est que est lenis coniuncta. et est exitus
eius in hora exitus sui qui fuit in
dispositione sanitatis. et est quantitas eius
per comparationem eius quod advenit corpori.
et color eius declinis ad citrinitatem
et non est vehementis lenitatis. sicut
iam determinavit illam egestionis et quan-
titatem eius et horam exitus eius
et qualitatem est scilicet visibilem. et o-
dorabilem. sic iam dixi ante. modo
est primo quod color egestionis illius tenditur
ad citrinitatem quoniam colera descendens
ab epate permiscetur ei et illud
est quoniam colera admixta ei est equalis in quali-
tate sua et quantitate et convenit
sicut illud quod medici quoniam quod effundi-
tur ab epate ad ventrem est colera e-
grossa in quantitate et qualitate sua.
ab equalitate color egestionis non pertinet
ad citrinitatem. sed est citrinus pu-
rus et quod non effunditur ad intesti-
na colera sic illud accidit quod accidit ei qui
habet ytericiam. tunc color egestionis est albus —

Ex eo quod laudatur etiam est ut e-
grediantur cum egestione lumbrici quoniam approximat
infirmum versus crisim — — —

Non laudatur evacuatio lumbricorum nisi
quoniam ipsa non expellit eos infirmus cum
reliquis superfluitatibus que sunt in
corpore non quoniam egrediuntur per causam aliquam
secundum viam acuitatis. et ego quidem
iam locutus fui sermone longum
in rebus que precedunt secundum semitam
crisis in libro periscos — — —

Et oportet ut sit ventus in omni egritudine
vacuus pinguis — — —

Sermo quidem eius est vacuus
sed est superflue extensum plenum sed pinguis

Utile est etiam appropinquante termino egri-
tudinis. id est crisi. considerari.
Ut colore sub citrino sit nec ni-
solidus considerari.

Bonum est et si lumbricos admixtos
habuit.
In omni acuta egritudine ventrem non
ut plenum sed ut vacuum tetari et
non tenuem sed carnosum invenire
bonum est.

2 prognost

221

aprie macilentum extenuatum sic significat dic-
to prima recentis in ventre et si
dicto ventre est ipsum sicut diceret quod
est in omni egritudine ut sit venter
vacuus et sit corpus eius pingue non
macilentum

Egestio autem aquosa subtilis valde et alba et citrina vehementis citrinitatis et spumosa tota illud est malum

Egestio quidem aquosa destructionem [signat]
digestionis. Si alba significat sicut
dixi. aut quia colera citrina non descen-
dit ab epate ad partes stomachi. Si autem
egestio vehementis citrinitatis significat u-
nam duarum rerum. aut egestionem cum permix-
ta est colera citrina mixta. aut egestionem
cum permixta est colera viridis. aut eru-
go eris quod est quia hoc nomen quod di-
xit ypocras significat secundum linguam grecorum hos
duos colores similiter. egestio autem spumosa fortas-
se significat permixtionem ventositatis et
inflatione humiditatis cuius separatio ab
ea est difficilis. et fortasse significat cali-
ditatem superfluam. quod est quia nos inve-
nimus spumam evenire extrinsecus secundum
hunc modum in mari quando propter ea que
venti percutiunt aquas et in profundi-
tatibus pelagi propter superfluitatem ca-
liditatis

Et egestio mala est pauca viscosa levis sive sit alba sive sit citrina

Narravit ypocras in hoc sermone duas
species egestionis que ambe pervenient
unt aliqua factione corporis et non est dicta
immoderate vero nisi quia pauca. viscosa
alba provenit a liquefactione adi-
pis facta a caliditate ignea que
non est vehementis malicie. Sed citri-
na egestio que tendit ad citrinita-
tem. levis que provenit aliqua factione
adipis. Sed autem est eventus eius autem
quod caliditas faciens ipsam est vehe-
mentis malicie aut quando ad eius
liquefactionem antiquus est. que iam compleverit
quedam putrefactione quod est quia
videmus adeps et arbi quando putrefi-
unt extrinsecus colorem mutare ita
quod videmus visione manife-
sta declinare ad citrinitatem. egestio
autem ad viriditatem declivis sed viri-
ditas eius fuit per administrationem
colere viridis nec erugo eris ipsa.
iam ostendimus quod hic color intelligitur ex
nomine vehementis citrinitatis. et
ventus autem est ex liquefactione vehementis
et omne quod procedit a corpore quod videns
lene est propter unam duarum proprietatum.
aut propter ea quod ipsum recipit digestionem
secundum equalitatem ita quod non effugit
ipsum. pars alia ex partibus eius quod ipsa
non resolvat. aut propter liquefactionem
vehementem in quod non fit. In hoc etiam
una ex partibus medicine cum non adveni-
at ea. propter hunc quod cum sicut melius
est in omni quo fit iuvamentum ut
sit equale. Similiter etiam omne quod est vehe-
mentis malicie quando non est equale. quod
est quia primum suscipit in operatione cum
totalitate sua. et postea suscipit mali-
ciam egritudinis cum tota levitate

a Aquosum vero subtile et liquidum seu
album. aut nimis citrinum et spumo-
sum malum est.

f Item modice subtile et viscosum et
tenue seu album seu nimis citrinum
aut spumosum malum est.

216

sua. Jn uiscosa uero manifesta est
expositio. quia eventus eius est mul-
totiens quando vehementior sit cali-
ditas rei et multiplicatur. et fortasse
fuit huius uiscosi propter glutinem cibo-
rum. Semptum illi huius quando proce-
dunt a corpore non est eorum quantitas
pauca. id est aut uiscosa que proce-
dit paulatim est contra preme. quoniam
eius liquefactioni. pauce quod est quia
nos invenimus multotiens liquefactionem
vehementem facientem fluxum
ventris sicut fluxum. Semptum illa quia
est dissolutio et per (sine) dubio fetida. et declara-
uidem inter hanc. et inter huius cru-
dos est in hoc capitulo. omnium quod est quia
huius cruditatis non est fetor.

Et significat mortis magis hoc ergo in-
gr. et pinguius. et viridis et fetidi.
Egestionis quando nigra et nigredo fit
ex commixtione colere nigre pu-
tride aut ex commixtione colere nigre
non pure. et eius quantitas est pau-
ca. egestio autem pinguis procedit a p[ro]pter
liquefactionem adipis a caliditate ignee
a fetidi autem significatio putrefactionem in
corpore

Egestio duisor color indicat de
longitudine egritudinis plusquam
indicat ille speciales alie et non est in quo
significat de perditione nisi quod id
quod significat ille. et intelligo

propter egestionem in qua est uiscositas
et eius color tendit ad colorem po-
ri et que est nigra. et fortasse e-
gredientur illi colores omnes similiter. et for-
tasse egreditur unus post alium per se.

Egestio duisor color significat quod in ea
sunt egritudines multe que
indigent spacio longo donec di-
gestionem accipiant. quod est quia
quando sunt multe possibile non sit quod qui-
dam earum spacium longum quod sic non
fuit in eis egritudines longe tunc
non (sine) dubio quando necesse est ei ut re-
cedat in vincis multis indiget et
an ut acquirat tempus longum in
expugnando eos

Ventositatis autem exitus lauda-
bilior est cum qua non est vox et eius exi-
tus quando cum voce melior est quam est cum
constrictio. et quando egreditur cum vo-
ce. tunc non significat nisi quod e-
mittens eam aut est cum dolore. aut per
mixtione rationis nisi fuit exitus
ventositatis ab ipso cum voluntate
ex hominibus est a quo egreditur

Pessimum est et mortis signum nigrum et uiscosum. fetidum aut viride.
Varium quia productionem egritudinis significat. Sed tamen minus est signum mor-
tis quam alia. per locutam intelliguntur per se. aut color porrorum. seu nigrum
contingit et colores istos simul evenire.

Ventositas sine sono laudabi-
lior est quam que cum sonitu. que non cum
sonitu melior quam que interclusa
significat tamen amentie. aut dolorem la-
borantes nisi sit voluntarie.

ventositas cum sono fit quod videatur
et ex eis est que pelagit morte
super hanc actionem. scilicet quando egredi
tur ex illis ventositas cum voce.
et multi quidem hominum sunt qui ve
tinentur illo ob quod non ponuntur in
fine duarum positionum. aut non in
telligunt quid faciant. aut ve
hementia doloris cogit eos ad illud
absque voluntate ipsorum. propter illos autem
ex illis qui non respicit ad illud non
oportet estimetur exitus ventosita
tis ab eis cum voce significatione rei
malam. Veruntamen melius est ut sit
exitus eius cum voce quam quod vento
sitas que egreditur ex illis cum vo
ce significat procul dubio aut multitu
dinem ventositatis grosse vapo
rose. aut strictitudinem instrumento
rum in quibus penetrat. quod si non fu
erit ventositas multa et instrumen
ta a quibus egreditur ampla. tunc
exitus ventositatis erit absque voce

[illegible]

Apostemata autem que sunt in eis que sub
ypocondriis et que occultantur ex eis
quando sunt propinqua temporis et non
cum eis inflammatio. rugitus accidens
in illo loco resolvit precipue si exi
erit cum egestione. et urina. quod si non e
grediatur tunc propter eorum permix
tionem et quoniam fit iuvamentum

strictorum. propter descensionem ad inferiora

Ypocras significavit in hoc lo
co apostemata que fiunt in eis que
sunt sub ypocondriis et que occultantur
in eis apostemata que nominavit in
precedentibus. et omnia illa apostemata sunt
grossitudo preter unum. et quando
non cum eis calliditas sunt ventosa
et precipue si fuerint propinqui tempo
ris ypo. idcirco dixit quod ista apostemata re
solvuntur quando accidit in ventre ru
gitus. Veruntamen ista vox non significat
ventositatem in ventre tantum. sed quoniam
ventositas est permixta humiditati
cum qua egreditur. sed ventositas infi
us aut non egreditur sed descendit
ad partes inferiores. sedentur ex ven
tre duo accidentia que acciderunt in eo. scilicet
dolor et grossitudo. et precipue si
evacuatur ventositas cum urina
et egestione. quoniam quando accidit sed evacua
tio non remanet in ventre aliquid
ex superfluitatibus

Et laudabilior quidem urina est in qua est su
perfluitas alba residens. lenis. equalis per tempus
egritudinis totius usque veniat ea in
crisi illa. quia significat fiduciam et bre
vitatem egritudinis. quod si alteretur ita ut
mingat urinam puram quandoque et
quandoque resideat in ea superfluitas alba
lenis erit egritudo longior et

Dolor sub ypocondriis hunc prestantem
habet. si recens et sine calore fuerit. si ru
gitus supervenerit et cum egestione vel urina
erupit. solvitur. alioquin ad inferiora
transmittat.

Urina est laudabilis quando ypostasis
alba subsidentem et equalem et continuam
ab acutis lenem habebit et sic permanens
usque in crisim fuerit. est enim fidelis nuntia sa
lutis et significat brevitatem egritudinis. Contra
si modo contraria ypostasi predicta. tunc non sin
cera sit diuturnitatem egritudinis significat. nec
est omnino fidelis.

Sicut dixi aũ q̃ sig. vehemẽtie virtu
tis principii primi q̃z oñdi in libro
alio esse cerebrũ. et debilitatis eius ẽ
ex operatõibz volũtariis. sil. etiã
aĩ inuenimꝰ ypp. assũpsisse signi
ficatõnes vehemẽtie virtutis al
terius. et debilitatis eius ex opere illi
virtutis et iã q̃d narrauit q̃dam
hoꝝ significatõnũ. in eis q̃ premis
sa sunt. et narrauit q̃dam eaꝝ
in hoc sermone cui pmisit reme
moratõnẽ. et nominauit virtu
tem in q̃ nũc ẽ sermo eius virtutẽ
nutritiuã. significatõnes vero q̃ signãt
fortitudinẽ huius virtutis et ipsi
debilitatẽ in isto sumũt ex rebz q̃ egre
diũtur. oĩ die sꝫ significatõnes signi
ficantes vehemẽtiã virtutis
eius et debilitatem ipsius in epate
et venis sumũtur ex vrĩ q̃ ẽ q̃
declarãt in vrĩ sig. manifeste q̃r
quedam significant digestõnẽ ciborũ. et
quedam eoꝝ digestionem corrup
tam. que destructõnẽ digestõnis. et
sil. etiam declarãtur etiam in eo q̃
procedit ex ventre. et sicut iã oñ
sum est quia in egrõne sũt sig.fi
cantia egritudines. preter egri
tudines. sil. etiam in vrĩ apparẽt
sig. significantia alias infirmita
tes preter infirmitates epatis et
venaꝝ. pmũ aũt quo incipit ypp.
in sermone suo sũt sig. significantia
digestõnẽ. deinde addit ad illud q̃ sig.
et ꝓpterea hꝫ oportet ut loquar in primis de signis
que ipse narrauit in primis in hoc sermo
ne cui pmisit rememoratõnẽ. pci
pit ut consideremꝰ in q̃ die q̃ in vrina

sit. an est albũ eq̃le lene an mu
tet. id est ut sit in quibusdam horis sim
q̃ dixit. et in quibusdam eoꝝ cõtrarie
illius. et frequenter in eo illud. id est
ut mingat infirmꝰ. v.g. In die
q̃ vrinam illaudabilem. deinde mingat
in mane terciũ vrinam laudabilem. q̃z si
erit in fine illiꝰ diei mingit vrinam
laudabilem. et illud q̃ significat
ex hac vrĩ est q̃ quidem humores
qui sunt in venis recipiũt digestõ
nem et gñat eos n. et quidẽ eoꝝ
nõ recipiũt digestõnem q̃ si nõ mingit
infirmus vrinam indigestam in eo
q̃ ẽ inter vrĩ digestas. tũc vrĩ ei
ẽ melior vrĩaꝝ. nã in ea sũt sedimẽ
q̃z ut sit albũ lene. et sic hꝫ dispõ
eius in toto spacio egritudinis usq̃
q̃ ꝯsumãt. et si nõ sunt in ea sedimẽ tũc
est proculdubio ut sit in ea nebula alba et
q̃z neto ut sit eq̃lis color vrĩ in citri
tate et substã eius inter subtilẽ subtilem
et aquosam. et grossiciem sicut
vrĩ asini. vrinam vero in q̃ nõ est
sedimẽ. utilitatẽ ille cuius regimẽ est
in ultimo subtilitatis sꝫ vrĩ in q̃ est
sedimẽ multũ indiget ille ẽ regimẽ ẽ
grossiꝰ. et vrĩ cuius sedimen est pau
cum. et paucũ indiget ille ẽ regi
men ẽ eq̃le. et solus color vrine
nam ipse ẽ in egritudinibz q̃ acci
dunt a colã ẽ declinans ad citrini
tatem. sꝫ in egritudinibz q̃ accidũt
ex humoribz crudis ẽ multum de
clinans ad albedinẽ. et sil. etiam
sedimẽ ipsius erit in egritudinibz
factis ab humoribz crudis ẽ multũ.
sꝫ in egritudinibz q̃ sunt a colã nõ ẽ

vehemens sicut sanguis qui denigratur quando coagulatur et fit pendens et sicut membra quando infrigidantur frigore in ultimo et quantitatem dispositio eorum ad mortem aut propter superfluitatem caliditatis. Nam sanguis etiam quando adinvenitur denigratur et similiter reliqua eorum et illorum etiam qui incenduntur longo tempore et sole estivo denigratur color —

Et dum urina permanet citrina et tenuis, hoc significat quod egritudo est adhuc indigesta.

Color urine non est causa citrinitatis quod est quia eductus eius est a potibus qui bibuntur postquam est permixtio de colera citrina prima, composita permixtio colere cum potibus est plurima; ergo si fuerit citrinitas eius fortis videlicet colorem vel colorem igneum, ergo si urina tenuis fuerit, significat quod egritudo non digeritur. Quod est quia ergo sicut dixi ut sit urina naturalis in suo colore temperata in citrinitate et substantia sua equalis ut non sit subtilis sicut aqua neque grossa sicut urina asini et bestie et ego iam narravi totum quod necesse fuit narrare de urina et de sedibus eius in libro meo de crisi et propter hoc ergo ei qui desiderat hec sciam pronosticationis ut intendat ad intelligendum illud ex libro meo in crisi, quoniam intentio in expositionibus non est nisi explanare quod occultatur ex sermone et expositione; discernere autem illud quod dicit propter rectitudinem et intelligere illud quod non est in eo et narrare demonstrationes similiter v-

-erum simul cum ex superfluitate — — —

Quod si cum illo est in spacio longo tempore, non fit securitas quod remaneat infirmitas usque quo eius digestio.

Si moratur urina super spacium egritudinis tempore longo preter digestionem tunc si infirmum non est timor nisi virtus egritudini resistens valde sit fortis et manifestum est quod necesse est in cognitione illius si tu es memor illius quod dictum est in libro afforismorum considerare in vehementia virtutis et cognitione spacii, sicut quod est de nostra egritudinis morari usque quo recipiat digestionem ergo secundum scientiam veritatis illud considerabit an sit possibile illum egrum morari nisi ad statum egritudinis sive aut non — — —

Et de urinis magis significantibus mortem est que ex eis est aquosa et que est fetida et que est nigra et que est grossa —

Urina aquosa est cuius substantia est tenuis et color est albus et significat cruditatem humorum in fine ultimo et debilitatem virtutis facientis digestionem. In rebus autem fetidis et rebus nigris iam locutus sum in eis que sunt premissa. et iste quidem tres sive sint singulares sive cum aliis significant mortem. ex eo autem nequiter est ergo est urina grossa an significet mortem sola singularis an indigeat in significando illud ut

Cum urina clara et citrina fuerit in digestione significat egritudinem.

Tamen dico est quod in fine defectus urina mortis significativa est fidelis et certa. et aquosa aut fetens et nigra seu lutulosa.

comprehenditur cum urina quam narraverunt antiqui eam. sed in quantum et ego quidem sum narrans quod videm post determinationem praedictionis s ea et perscrutationem meam illius ut quando legis possibile sit ut cognoscas veritatem in eo et eligas meliorem expositionem huius sermonis. dico ergo quod ego inveni per experimentum quod urina nigra quanto plus est grossior malitia est fortior. urina quando cuius color est niger si est grossa eneorima eius convertitur ad urinam duarum rerum quod est quia finis eius convertitur fortasse ad perditionem et fortasse convertitur ad sanitatem quae veniet in proximo sicut invenitur in rebus aliis multis ex rebus quae sunt extra naturam cum mundificatur per eas corpus et manifestum est quod Hippocrates nominavit urinam igitur grossam quando est grossa valde quod est quare urina cum dicit quia est grossior sermone absoluto non significat perditionem ultima significatione —

Deterior urina viris et mulieribus est nigra et plus aquosa —

Urina nigra et aquosa significat in omnibus aetatibus perditionem semper tamen significando nigra sit illud in aetate stantium in iuventute et in statu primo gradu quod est quia dixi in eis quae sunt praemissa quod res quae in ultimo contrarietatis rebus naturalibus sunt significantes perditionem cum contrarietas urinae nigrae ad urinam naturalem in plus non est sicut contrarietas urinae aquosae eius quod est quia de natura priorum est ut nigrificent urinam grossam in qua sit sedimen multum stantium urina in iuventute urina est calida et sedimentum quod in ea residet paucum et propter hoc fit quod urina nigra significat cum in eis finem perditionis sed in primis plus urina aquosa significat perditionem finis propter aliam causam quod est quia omnes res recipiunt in eis digestionem velocius propter vehementiam virtutis nutritivae quae est in eis et de natura quidem digestionis est ut ingrossetur non urina. sed egestionem in eis quae recipiunt digestionem in stomacho et splenem in eo qui habet plenitudinem et pus et humiditatem descendentem in corpora ex naso et lippitudinem incedentem obtalmie et si mel in solidis et propter hoc quoniam quando nigrificant urinam aquosam et prolongatur spatium illud cum eis praeter quod mutetur ad grossitudinem aliquod mutatio significat illud perditionem —

Qui mingit urinam claram tenuem spatio longo si reliquae significationes indicant quod ipse salvabitur timetur ei ut expectet ei exitum apostematis exibit in locis quae sunt infra dyafragmate —

Quam recti sunt quod narravit Hippocrates in hoc sermone quod est quare egritudines quarum digestionem suscipere est difficile et sunt illae quarum generatio est ab humoribus grossis facies de aptitudine earum est ut veniat in eis cum exitura quae accidit in corpore egritudines

In urina vero servi nigra pessima est. In pueris vero aquosa malum est.

Urina clara et alba et diuturna cum signis aliis bonis etc. timetur apostema fieri sub dyafragmate.

ā quia

a quorum generatio est ab humoribus calidis
et celeribus crisis est cum solone ventris quando
generatur vero moratur longo tempore propter
quod non digeratur. Et oportet ut consideres vir-
tutem infirmi et complexionem si in
potentia fuit ei morari multum tolerando
longitudinem egritudinis. aut si est cum
exitum a quo vomet et similiter discretio
illius ex reliquis significationibus et
quod est quod relique significationes significaverint
perditionem. et erit illud significativum
mortis et si non significaverint rem malam
erit illud erit signum evasionis exiture
a qua fit in egritudinibus cronicis in partibus inferioribus
corporis. et causa in illo est frigiditas urine
et grossitudo eius et debilitas vir-
tutis accidentis a labore et inquietu-
dine que evenit ei ex longitudine egri-
tudinis. In egritudinibus vero acutis exi-
ture veniunt ad latus aurium quoniam
est quod humores in istis egritudinibus sunt mino-
ris grossitiei et caliditas est plus. et
virtus est sanior. In egritudinibus frigidis me-
dius inter istos eventus exiturarum
quibus fit crisis declinat ad unum
duorum laterum et non est possibile ut di-
catur in eis suum tempus quod ipse ac-
cidunt inferius et scitur si discretio illius
erit ex reliquis significationibus.

Et oportet etiam ut et vituperes grossitiem
sicut diximus quod narrat in libro urinarum sicut

tela aranee quibus significat liquefactio est.
Eventus grossitiei sicut urinarum quod

Crassities autem aranee tela signa
tam inter est inter utrumque media significat et e-
gritudinem liquefactionis.

migrat ille est liquefactio corporis et est illa
in qua ipse posuit sermonem suum et similis
evenit illi scilicet quam infrigida-
tur. et propter hoc iam narravimus causam
in generatione illius.

Et oportet ut consideres ex urina illam in
qua est nebula an illa nebula eius

sit in inferiori parte eius an in superiori. et

cum quibus coloribus est nam quando cadit

cedit inferius cum coloribus quos dixi

putabis de ea quod est bona. et quando cadit al-

cedit superius cum coloribus quos dixi

putabis de ea quod est mala et vituperabilis.

Significatio huius sermonis vituperabilis causa
huius significatio manifesta. quia urina
cadit in egritudinem perdendi in virtute
quam nominavi in libro meo de crisi nomine
derivato ex nomine caliginis ne-
bula. et iam dixi illud in alio lo-
co. significatio quoque per hoc quod dixit urina
duorum rerum. aut quod hic non significat nomi-
natur. divisi in nebula in caliginem. ac
quod nebula non nominatur alia hora
caligo. quod quando fiat nunciamentum per hoc
quod in urina perdita est declinatione eius ad
inferiora iam innuimus in eius quod posita sunt
in locis quibus dixi quod multotiens perdun-
tur et ventositas grossa vaporosa.

Rationis vero ordinem in nebula
non negligere. Inter supremum autem me-
dium teneat locum. Similiter in colore
ne eius media est in colore predicto lau-
dabilis est. Suprema vero et nigra vitu-
perabilis est.

res quando cum digestio iam certificata est certa et est preter assimulantur. Est in qua non est ventositas que descendit ad inferiora vasis in quo est urina, secundum quam in quo permiscetur aer et vapores quando ad inferiora elevantur eius, et eius elevatio et ipsius declinatio in multitudine et paucitate per comparationem eius que facit illud.

Et cave tibi ne errare te faciat vesica in ea sit egritudo et videas in urina aliquid. Illa non significat non erit tunc super corpus totum. Ergo

sed vesicam sive ipsam vesicam solam bene excepit in expositione sua quia excepit in hoc sermone ut nos rememorari faceret illud quod obtinuit declinare multotiens in egritudine et quod quidem ut rememoreretur hic exceptionis apud inquisitionem urinam et de eo quod procedit ex ventre quia est quasi illis duabus exceptionibus scilicet quod est quod ipse evacuant superfluitates totius corporis et superfluitates membrorum ex quibus evacuant et accidit quando dispositio corporis est dispositio illius ut evacuet superfluitatem suam per urinam et per superfluitatem ventris per egestionem. Cum ergo dispositio eius sit dispositio extra naturam evacuatur cum urina aliquid ex renibus et vesica quod significat quia est in ee-

gritudo et evacuatur quod egreditur aliquid ex toto corpore quod significat egritudinem que est in ipso. Signum est quod tu invenis multos hominum mingere saniem quando ergo id est in eis necesse inquirere de loco ex quo egreditur illa sanies. Et sciri etiam quando egreditur cum urina vel sibi per se non inquisitio etiam de illo est sic est quando cum urina egreditur sanies et multotiens quando hoc mingitur urina fetida cum permixta est cum ea multa et illud est ex renibus et vesica. Et multotiens est illud ex toto corpore propter virtutem digerentem hic in toto corpore. Sed vero virtutis minima et ipsi manatio sicut audi est ab epate et forte non erit in hoc membro egritudo. Sed totum corpus mundificatur per vesicam et per renes et alia ex membris eius in quo effunduntur superfluitates que sunt in eo ad venas quando ergo decreverunt renes sanguinem qui in eis est egrediuntur superfluitates ille cum aquositate sanguinis sicut accidit etiam quando in loco multis temporis sit exitus et evacuatur sanies que egreditur ex apostemate quando rumpitur cum urina.

Colorum magis innatus est in quo fla est admixto coloribus valde et non est quod vomitur ex eo spissum valde. Quando vomitus quando est quanto est spissior ad hoc sit peius est deterior.

Cavendum tamen est vesice explanatio ut quod ab ea est alienum diiudices.

Laudabilis est vomitus cuius fleuma admixtum est colibus nec nimis est viscosus. Quanto vero a simplicitate remotior tanto suspectior est.

[N]ascitur propter hoc quod sermonem suum illa rerum quae nominant purum, propter hoc quod possunt ipse quarum rerum permixtam et significat iterum hoc nomen s. purum quod intentio quae ex eo significatur non est intus illo quod est quia nos dicimus in vino quod est purum quando non permiscetur ei aquam aut quando permixtio aque est cum eo parua valde et similiter reliquorum. ... quod est purum quod non permiscetur ei illa alia ... videlicet colorem expellit ... et procedit in finis et grossa rubea clara et est illa quam quidam hominum nominant silenum intellige ... et fortasse videtur eum plus humiditatem ... aut humiditatem aquosam propter ... humorum sic purum ... quod est quia humor purus qui est de genere coloris significat vehementem victoriam caliditatis ... purum significat frigiditatem et utriusque horum duorum humorum etiam quod est simplex purus videtur eum grossiorem quod est quia ... frigiditatem est congelatam. si illud quod generatur ex eo propter victoriam caliditatis videtur quod sit adustum et siccatur humiditas eius. quod ... duo modi sunt ... que ingrossantur. s. caliditas ... et nimia frigiditas quod caliditas ... humiditatem consumendo eam et frigiditas congelat — — — —

[Q]uod si ... quod ... est in colore porri aut viride aut fuscum aut nigrum ... et ... puteus de ... quod est ex illis co-loribus quod est melius. — — —

[I]n colore quod fusco et nigro ... licentius sit in eis quae sunt ... colorem aut poralle dicit propter ... sermone ... colori non est nomen quod sit expressum et non diminuatur ... nomine nisi ex poro quod est quia diminuatur in quibusdam nominibus est manifesta ita quod possibile est tibi ... dicam inter ponere eorum ... propria et ... divisionem ex eo ... est dispositio in colore lacteo vel celesti et quod fit difficile in quibusdam nominibus exprimendis propter ... et nominis diminuati ab eo quod est quia ... est tibi ut indicat quod color dactilicus non nominatur ex dactilo. si dactilus nominatur ex colore dactileo. et similiter ... color ... et est colore rubeo clarus hoc nomine ... ex eo. haec ergo res dixi in hoc libro ... aut ut sit sollicitudo tua de eo non ... propter id quod fit ... vel quo inveniatur. ... quod fit in significatione ... sollicitudo ... de eo quod est plus hoc est ex ... et propter ... tibi ut ... in illo ... est melius ut ... cura tua in studio de eo de quo fit ... sic generatur ... dispositione ... colla clara rubea. ... generatur in eo quod dispositio eius est ex ...

[C]omitus sic finit ... liber ... dictus ... nigrum malus est.

quoniam alimentum colere est color et color porri et
mixtura eius quando generatur hec colera in sto-
macho cibos de genere olerum qui recipiunt di-
gestionem. sic ~~[illegible] et corrupta et corpo-
ra~~ et forte generatur hec colera in ve-
nis absque istis cibis propter aliquas egritudines
et effunditur aut ad stomacum aut
ad intestina. et significat illud quando vomitus
in corpore egredientem a ventre et sicut simili-
tem eius appropriatur in sua complexione si-
cut illud quod appropriatur humori qui gene-
ratur ab aliis quos narravimus

Quod si vomitus vomens homo istos colo-
res mortale valde.

Si per istius sermones suos voluit istos
colores quorum precessit rememora-
tio scilicet colorem porri et eius fusci et ca-
ruginem. et si voluit per fuscum colorem album preter
eos egredientem a ventre. tunc illud si-
gnificat secundum proportionem suam duas mede-
tiones sicut quando significat quod in corpore sunt e-
gritudines multe prave.

Et quando quod expellitur cum vomitu est viride.
et est fetidus et significat mortem subitam valde

Iste vomitus significat quod ipse dixit ypo-
cras significationem suam secundum putre-
dinem et secundum mortem. et si fuerit
eius memor quod precessit ex sermone
meo

Et omnes odores fetidi vel putridi
sunt mali in omni quod vomitu expellitur

Causa in illo est quia omnis egritudo in qua accidit
putredo additur malicia eius secundum quod
diximus ante illud

Sputum vero autem in omnibus egritudinibus descendenti-
bus ad pulmonem et costas ut eductio
eius sit velox facilis

Sermo quidem velox significat primum egri-
tudinis. scilicet sermo eius facilis est sic-
ut dicetur. et enentius illius est quando eductio
eius est velox ne sit nocumentum cum eo
quod est quia ex velocitate productionis spu-
ti intelligitur una duarum proprietatum. pri-
ma significat terminum egritudinis. et secunda signi-
ficat temperantiam complexionis quando facilitas pro-
ductionis sputi est quando aggregantur iste
due res simul quarum una est ut non
sit in pectore dolor vehemens. nam
quando inest prohibet pectus ab operatione
sua quando incipit complere. et secunda est ut
virtus non sit debilis. nam quando vir-
tus est debilis mollificatur antequam comple-
at operationem quare prohibetur a sputo
et necessarium est etiam in illo ut sit eius
sputum facile quando est viscosum in se
in membris in nascere forti et eradica-
tum ab eis fit difficile et quando illud excu-
titur et prohibetur productio eius. et est
necesse infirmo ut laboret in produ-
ne et adheret etiam in quibusdam meati-
bus strictis et in canalibus pulmonis
et propter hanc causam accidit multotiens
apud illud propter fortitudinem et sputi et ve-
hementis constrictionis [illegible] difficil-
fit productio quando currit in circuitu aeris

Si in omnibus istis in fetus fuit
est mortis nuncius.

Omnis odor malus in quoque vo-
mitu malum est.

Sputum in omni egritudine pulmonis
seu coste utile est si velox sit et fa-
cile si sine labore.

egredientis anhelitum et euadit ab eo. et hoc est cum prima actio fit productio sputi. et est cum que nominatur prima quod est quia cum prima de secundum duos modos. sicut ostendi in libro meo de causis accidentium. primum constrictio pectoris quando est bius fit difficilis aeris exitus cum fortitudine et vehementia et hoc virtus exhibit quod est retentio in membris plenis. et in eius retentis diuisis in eis et secundum illud corpo pectoris quando est corpo fortis. et non est quod habeat ipsam et humiditas retenta in canna plenis est causa in grossitudine tunc productio sputi est facilis et quando non aliquod horum duorum fit grauis productio sputi et est mala. quod si vna duarum rerum fuit inventa et altera privata erit productio media inter meliorem et deteriorem. et ad secundum secundum paucitatem. et multitudinem in vnaquaque duarum rerum et debilitatem earum inuenimus quosdam homines producentes sputum facile. et in quibusdam eorum fit difficile producere ipsum. iam ergo vidi michi quod ostensum est ostensione manifesta et certificata est apud te intentio ypocratis in sermone suo ut fit productio sputi facilis. et quando certificatum est illud. et certificatum est etiam quod sermo eius velox non significat temporis cursus sed horam ex horis egritudinis. et est illa in qua dixit in libro afforismorum quando in pleuresia paret sputum incipiens in principio egritudinis eorum est egritudo breuis. cum tu sis intellexistis ex sermone suo velox quia intendit spatium temporis actionis et est illud de quo ostendi quia ingreditur in sermonem suum facilis et error eius duobus modis quorum vnus est estimatio eius de ypocrate. quia dixit hoc tempus bis et secundus est diuisio quam diuisit in libro afforismorum. et error eius est magis valde iam ostensum est illud quia non secundum has duas res est ut intelligas sermonem eius significat idem quod in expositione diximus ad illud quod dicemus post hunc sermonem — — — — —

Et vidi in ea rubedo valde permixta

Melius est ut intelligatur quod saliue sermo eius valde quod fit secundum permixtionem non secundum rubedinem sicut dixit et ut videatur in ea rubedo permixta saliue et hoc quod dictum valde significat vehementiam apud eum et multitudinem. iam iterum dixit ante. et magis est vomitus innatonius in quo flaua est permixtum colibus et dixit hic sermone et vidi in eo rubedo permixta valde saliue. et tu quod potes scire quod nos [illegible] non inuenimus in eo quod expositum in hoc sermone cum intellexistis sermonem qui sequitur.

Nam si tardatur a principio doloris [illegible]

tarditate multa deinde est sputum rubeum aut citrinum cum tussi multa et non

est permixtum saliue valde malum — —

Iam primum in eis que premissa sunt ut ostenderem certitudinem intentionis sermonis eius velox et intentionem sermonis eius valde. dico ergo quod reddit

Si sit rubeum in sermo sputi non ad mixtum.

Si non tardat in doloris principio aut rubeum aut citrinum cum laboriosa tussi sermo sputo ad mixtum malum nimis est.

in sermone suo isto ad narrandum res quasi eas que ab eo premisse sunt. Si est de consuetudine eius est ypo. sermonem suum velox posuit sermonem suum non si curatur cum diuturnitate doloris curatio est multa. et q[uod] sermonem suum valde propinquum salutis posuit sermonem suum et non est propinquum salutis valde. et [?] sermonem suum. et omnes ut sit sputum facile posuit sermonem suum aut quod est sine mora quod est quia sputum quasi spiritualiter absque dolore cum velocitate et facilitate non indiget ex eis nisi ex quantitate leui. Verum quia oportet ut res misceantur que euacuantur a corpore ad inuicem et non euacuatur ex eis aliquid purum simpliciter sicut iam dixit in eis que premissa sunt. et dixi etiam in libro meo de eis et expositione mea quam exposui libri aphorismorum quia oportet ut sit ponderatio sputi impleat

Velox

Preterea rubeum sputum quod significat timorem et album viscosum globosum inutile.

Non addit nobis ypo. in hoc sermone aliquid super illud quod dixit in eis que premissa sunt quia est quia dum non miscetur aliquid et aliud est perdurat purum et rubedo quidem accidit in eo propter coleram citrinam. albedo autem et viscositas et globositas accidunt ex flegmate adusto. et ego quidem iam ostendi in alio loco quod omnia que effunduntur ad membra faciunt eis accidere apostemata calida et apostemata rubea. et mollia et lapidosa et cancerosa. et que sunt modo male maliciosa sunt apostemata attrucia maliciosa. et si inmorantur ... malicia apostemum erit sicut hic. grauiores et cum hoc est quia non sanguinee et flegmatice sunt minoris malicie et omnia que sunt ex colera citrina. est ex colera nigra. Os (?) sunt male quia isti duo humores sunt corrodentes membra et acuti que conueniunt eis et appropriantur vere in tertiana (?) quia colera citrina facit venire febres acutas et cum colera nigra fit difficilis resolutio egritudinis quoniam isti humores propter grossiciem suam et propinquitatem suam uertuntur (?) inuiscantur membris suscipientibus eos et applicant ea et fit difficilis propter illam cum eradicatio eorum ab

Leuis

et quia ex eo est etiam viride spumosum malum.

Iam dixi multociens quod de consuetudine ypo. est ut significet per sermonem suum viride. aut eruginem citrinam. aut eruginem quidem hominum vocatur sirizarius (?) i. ut erugo eris et ego quidem non indigeo sermone suo in hoc quia isti duo colores qui sunt in fine ultime putrefactionis tunc sunt mali quia iam locutus fui in eis que premissa sunt in omnibus humoribus putris quod est quia omnes humores excepto sanguine qui sunt putri significant egritudinem malam quam eueniens illi est a quantitate inflammata quod est quia colera citrina qui est pura significat quod humor talis aquosa cum est in de se cum videmus iam adustus et fumus sirizantie (?) prouenit ab adustione huius humoris. et defectione nigra autem prouenit ab adustione huius humoris. et est illa quam fit colera nigra in fine malicie eius corruptionis aut a sanguine grosso qui exiccatur secundum illam similitudinem et forte denigratur sanguis

Et rubeum omnino molestum. album globosum. viscosum. inutile.

Viride malum. spumosum malum.

gratia propter mortem suam. et dictum frigo
ris super ipsum. et oportet ut sis memor huius
sermonis. et non velis a me ut narrem
tibi res easdem multotiens. spuma vero
spumositati. et est illud quod dixit in fine huius
sermonis est parvuli remoti. pervenit
ab aeris permixtione cum humiditate fla
tica quod est quia generatio spume in omnibus
rebus non fit nisi secundum hanc similitudinem
generatur quidem in mari et quando ventus
dividit aquam in partes multas per naturam et re
tinetur in eo quod est inter illas partes. sed ge
neratur in eo quod consequitur ad secundum humi
ditatem caliditas et dat illis duobus
scilicet que generantur ab his veris ampulle mul
te prout et fit difficilis resolutio illarum
propter quam agitantur in eis iste due
res scilicet et sunt ut fit aer retentus
in eis turbidus vaporosus et hu
miditas illa in qua retentus est ille aer
est grossa viscosa. quoniam in humiditate tenu
is aque pura clara cum non admiscetur
alia res. quando aer clarus purus re
tinetur non est possibile ei ut moretur
in ea spatio longo. quia hora qua ille
ampulle disrumpuntur pervenit ille
aer qui est in eis ad locum qui est si
bi proprius et propter hanc causam fit quod am
pulle que fiunt in mari hora veloci
ci resolvuntur. et humiditate vero grossa
viscosa quam aer fumosus turbidus
retinetur. moratur in ea tempo
re longo quia substantia fumosa non properat
ascendere sursum sicut aer purus. et
quoniam humiditatis ruptio fit difficilis sic
in generatione ampullarum ex substantia fit humi

da quoniam mittit ipsam. et retinetur
aer. et earum similium resolutio fit ante
disruptionem illius humiditatis et disruptio
eius fit facilis quoniam est in natura sua. et mo
tus aeris qui est in ea ad ascendendum
sursum est motus fortis. sed difficili
tas dissolutionis ei fit quoniam non est subtilis vel
motus aeris contenti in illa substantia ad superio
ra fortis et hoc quidem est dispositio aeris
fumosi turbidi. quod est quia aer est dis
positio est hec dispositio non ascendit sursum. nec
etiam est subtilis. sed est ex humiditate condispositione
quod impossibile est ei resolvere illam substantiam
humidam extensam et propter hoc quoniam aqua bulliens
non generatur in ea ampulle. quarum dissolutio
fit difficilis. generantur autem propter decoctionem
humiditatis grosse. aut ventose a qua generatur
eveniens vaporosus. et est humiditatis que
est super os vasis. ventosa viscosa. secundum
genus hunc modum oportet ut generetur spuma
in corporibus aliis quod est quia non
oportet ut estimetur quod generetur spu
ma in corporibus aliis sicut generatur in
mari ab acuitate venti in eo et for
titudine. sed a caliditate ignea que
liquefacit liquefactionem et generat ex eo
ventositatem vaporosam et nos
quando invenimus illud accidere in oculis
multis infirmorum in eo autem quod dixi in
hoc capitulo est sufficientia et tibi quod necesse
est ut sis memor eius in curatione omnis
quod est spumosum sive sit egestio. sive
sputum. aut vomitus eveniens. rei no
cive que declaratur in libris non fit nisi per
hunc modum. et non dixi illud nisi ut con
siderentur et nunc alia agitatione in

hoc

in eius euentu

Quod si iam consecutum est ex purita-
te sua ut videas ipsum nigrum. et hoc
est dictum illud

Iam locutus sum de humoribus
sputi pleumonie que sunt in eis que premis-
sa sunt et dixi etiam de humoribus
melancolicis sinonem sputi. sed quia non
fuit sanum illud redditio ad ipsum. et
legere ipsum sermonem. propter id melius est quod ut
scribam tibi rem unam multotiens

Coriza vero et sternutatio in aliis
egritudinibus que sunt in pulmone et cos-
tis sunt male. sive sit illud ante e-
ventum egritudinis. sive post esse et
in reliquis aliis egritudinibus permotis

Sternutatio est ex eis que fit inanitum
Dicens consuetudine omnium medicorum est ut significent
per sinonem sive coriza humiditatem
albam levem evacuatam a nari-
bus sicut de consuetudine et eorum est nomina-
re humiditatem que descendit ex palato catar-
rum. et miror quod ypocras divisit ut adderet
sinonem sive coriza loco sternutationis
catarrum quia est quod malitie corize que
accidit in his egritudinibus non est nisi ex una par-
te. catarrorum etiam malicia est ex du-
obus modis et ergo quod id dixi multo-

tiens quod nos invenimus res quarum malicia
est in hoc quod ipse sunt cause rerum aliarum que nocent
vel impetum ipse quarum nominantur in signis
malis et invenimus iterum res alias ab
eis que non sunt nisi signa male tamen a quibus
non accidit res mala. sed non significant tamen
nisi malam causam que generatur ex eis.
Invenimus alias res omnium quarum dispositio
est dispositio certa quarum malicia est ex duobus
modis simul. scilicet ex parte signi et ex parte
cause. Ex parte quidem signi quoniam
eventus earum est post egritudines ma-
las. sed ex parte cause est quoniam ipse faciunt
evenire egritudines alias multas. ca-
tarrus autem et coriza sunt in egri-
tudinibus pulmonis quando elevantur vapor-
es calidi ad caput nocumentum proveniens
eis ab eis non provenit ab eis vero in
simul. sed ex eius corruptione tantum est catarrus quod
est quia coriza est res evacuata a na-
ribus et fit evacuatio eius necesse. et
propter hoc non scio quare divisit ypocras. dicere
catarrum in hoc sinone nisi habeat sit intel-
ligatur ex hoc sermone suo coriza
et catarrus. et potuit esse quod
scriptor primus divisit scribere invenimus
etiam res multas in quibus accidit
hoc accidens. sunt multi autem sani plurimum
proveniunt coriza et quoniam iterum movent
pectus motu vehementi tunc nocet
pulmoni et propter hoc est ut dicitur in coriza
et catarro quia sunt male significa-
tiones. scilicet in illis egritudinibus cum impleant pul-
monem humore malo. In malicia autem corize
quoniam accidunt postquam elongatur egritu-
do est causa quia significat ipsa egritudo que est in
pulmone est magna fortis et quod capiti etiam

Si nigrum est mortale est.
Si in pulmone colligens sonitum
nec tamen quiescit est malum est. Sternu-
tatio cum reumate in omni egritudine pul-
monis et coste malum est. Sed tamen illa
sternutatio precedit sive coequeva sit e-
gritudini malum est. Sternutatio in omni
egritudine acuti sine reumate bonum.

in veniet nocumentum. In reliquis autem
egris non est possibile ut accidat terminatio
in principio egritudinis in diebus ex aliis accidentibus
quod si acciderit post longitudinem egri
tudinis significat evasionem quamvis egritudo
sit periculosa. Sed reliquis significationibus
est quod est quia significat digestionem et ve
hementiam virtutis expulsive que est
in cerebro scilicet quod virtus que est fortis
in expellendo ventositatem vapora
lem que generatur in cerebro ab humi
ditate que apparet in quibusdam ho
ris et sentitur et occultatur in quibus
dam ... et non sentitur et fit
eius aptitudo difficilis et facit evenire
re terminationem — — — —

Sputum cum aliquid sanguinis permixtum
qui non est intensus et est rubeum clarum
in apostemate pleumonis in principio egritudinis significat
salutem valde quod si egritudini terminetur
aut die septimo aut plus illo et
sputum fuerit contra illa dispositione tunc fiducia
tua erit de illo minus — —

Sermo hic est sanus quod etiam in aliis apostematibus calidis et dixit ypo. multo
ciens ipsum in alio loco et quia tunc
currit ex eius effusio ad membra apostemata
humore quod in ipso est utile quod quod ap
paret de membro in quo est apostema si
est spissum in sua sicut currit ...

eius et propter hoc quod accidit in hore
et in duobus foraminibus narium et in
oculo apostema currit ex eo humor talis
le similis quod currit ex inhalibus.
ergo sum scilicet quod in pleumone fit apostema evacua
tur ex eo humiditas ad loca vacua
que sunt in eo et sunt canne dulce
in ipso. et scilicet quod humor elevatur
in hora eius et expellitur et significat
naturam sanguinis facientis apostema
in pleumone quoniam ipsa est aquositas ipsius
sanguinis et propter hoc si humor faciens
ipsa apostema fuerit de genere colere videbitur co
lorem illius humoris citrinum et si fuerit san
guineum videbitur color eius rubeum et
si fuerit permixtum ex his duobus sil...
videbitur color eius rubeum clarum et propter hoc
sputum huiusmodi est una de significationibus
laudabilibus et non ipso laudabile est
sputum sanguinis puri et dignum est
ut laboret scilicet signum hoc est ... sicut
accidit in pleumone quoniam disrumpitur aliqua
venarum eius ex ulcere quod accidit in eo
quoniam sputum et etiam exit sanguis spu
rius ... quod evacuatur a sanguine
ne et expellitur in eo qui habet ptisim
est paucum valde simile evacuationi san
guinis ex sputo eius cum advenit
acetositas in pleumone suo propter corrosionem co
rodentem ipsum cum accidit simile. Et illud quod
effunditur ad os sanguinis utilis sive
et est gingiva mollificata cum non est
possibile retinere ipsum ab effusione et e
vacuatur etiam a palato simile hoc
sanguinem aquoso utilis ab hoc eadem
cum non est extraneum etiam si accidat
et simile in pleumone et tibi quod est possibile ut si

Sputum sub sanguineum clarum
in pleumonis inflammatione in principio
colore turbatum salutem significat.
Si usque in diem VII aut amplius id
sputum permanserit, suspectum est.

gnificet sed illud facile ex substantia sangui
nis et eius quantitate quod est quia sanguis
evacuatus a pleone non est grossior in
substantia sua nec mitior nec moratur. si ac
ciderit usque in diem .vii. si mutatur
et digeritur in quarto primus die
bene quod si non mutatur in hac hora mu
tatur procul dubio in prima ebdomada si quod
moratur in hoc spacio sine hanc dis
positionem sicut illam. et manifestum est
quod egritudo prolongatur quod si permanet
usque in diem .vii. propter quod suscipiat diges
tionem significat quod ipsa recipiet diges
tionem tempore longo. et de aptitudine
spacii temporis quod prolongatur. mis
ericors est ut accidat in curatione eius
error vel ex infirmo extra et
ex eis que sunt ei aut ex rebus ex
trinsecis et multociens accidit ex
inedito quod si non accidat ex aliquo
istorum non fit secundum superius mutati
onem quam addat et .vii. in hoc
spacio in quo recipit digestionem et
propter hanc dixit ypocras. et si si egritudi
nes multe sic permanent. et sputum ill
la dispositione. tunc fiducia tua erit in

Et omne sputum per quod non quiescit dolor
est malum. et quod ex eo est deterius est

nigrum sicut narravi et omne per quod do

loris est cessatio est laudabilius
Sermo iste cum est de loco quod procedit
ex eo dixit ut illud in libris
aliis et in libro aforismorum dixit quod omne

ut consideres quietem egritudinis mul
tociens ut patet sed sic egritudinis
cuius egritudo sit mala et con
cat eam quare magnificetur cor
pus per evacuationem vel male ex
eo quod aspicis illud ille qui videt
ipsum et considerat maliciam eius.
et retinet ex eo quod non scit si sit e
veniens illius evacuationis per actus
aut sit postea quod non evacuet res ma
la et rememoratio quod facit ypocras in
libro aforismorum non est in ad nomen quietis cum
in hoc autem libro adiungit ad dolor
et dixit in laude sua quo laudavit
sputum et omne quo est quies doloris
et nos quidem invenimus ut cum post pau
lulum narrare signis accidentes in e
gritudinibus que eveniunt ad latus.
et comprehendit eas in nomine quietis et
percipit etiam quod procedit in ser
mone suo ut per seriem et per seriem iterum
et considerate significationibus quas dixit
ut sit tibi possibile quod proportiona
lis admineamur indicare secundum quantita
tem declinationis egritudinis. alius
laterum vel visus malicia sicut est illud quod
invenimus eum facere in sermone
quod incendium exponere dixit ut et
produxit sputum quod per ipsam non quiescit
dolor. tunc non est illud signum lau
dabile et non sufficit ut sciatur
quod in permutatione ea per quod accidit
sed indiget etiam ut aspiciatur in re
liquis accidentibus et nos invenimus
ypocras condidisse illud quod dixit sputum in
quarto quod est quia in hora doloris sine dis
positione una quia est significatio de

Omne sputum per sequens dolorem malum
est. sputum vero nigrum pessimum est. et
sputum cum doloris diminutione bo
num est.

et ipse illud necesse est considerare in eo quod exponitur quando sputum si est citrinum aut rubeum significat illud quod tumor est minor et si est nigrum significat per dictionem significative forti valde quod quando inquisieris de illo et plerumque fuit illud in reliquis rebus remanentibus agitabitur tibi sana res inde quod in pronosticatione ex ypo. quando ordinauit post hunc sinonem significationes laudabiles et illaudabiles ut rememoraretur per illas illius quod processit de sermone suo

Et quoniam dolor in hoc loco non quiescit neque ab productione sputi neque ab euacuatione ventris per egestiones neque ab minutione et regimine et curatione per medicinas tunc oportet ut scias quod eius est conuertitur ad pus

Oportet ut scias de eo dolore qui fiunt in partibus pectoris et pulmonis et non quiescit per seruationes predictas quod sic eorum malicia ex exitalia excepto hoc tantum quod conuertitur ad pus quod est quia iste significationes sunt medie inter egritudines que consumuntur cum velocitate et facilitate et inter illas quibus non est sanatio

Et quoniam post accidit sputum ad hoc vincente eodem malum est valde sine sit exitus eius cum egredietur cum sputo sive quod vincat ea et quando

Sanies autem sit vtrumque sit

Cuiusque apparatum quod in pus conuertitur in sinoribus corporibus et quibusdam quorum est sanies et residuum eorum est indigestum non est curatio facilis si autem conuertitur cum eo in illo significatio alia mala est eius malicia plus et pluris illo malicie sunt apparata que fiunt in membris nobilibus quod est quia significant quod humor faciens ea est maliciosus valde quia significat illud quod non conatur maturare apostema et quod ipsa non inuenit ad illud viam omnino

Et propterea quando incipit sanies et ita significat egrotandi septimo

Sermo iste concat omnium dies

Sit quod accidit in aliquo dierum crisis quod est quia ex euentu rei in aliquo dierum crisis significatur pronosticatio et certitudo eius vtrum an illud laudabile an illaudabile sit significatur ex significationibus aliis quando accidit infirmo in die septimo sudor aut fluxus ventris aut fluxus sanguinis narium et inde dispositio est post illam euacuationem melior tunc significatio illa est laudabilis et si dispositio eius est deterior significatio illa est illaudabilis et significatio est hec signum quando est in aliquo dierum

Omnis dolor pectoris locorum sputo et solutione ventris vel flobotomo ad bitum vel quibusdam competenti medicamine si non fuit diminutus postea in fistulam denunciat

Purulenta colica cum sputo amaro mixta et sine sputo mala. Si tamen a die .vii. contingit.

crisis est magis certa et magis credenda quam que est in die alia et ego quidem iam locutus
sum in eo sermone prolixum in libro meo
de crisi et in libro meo de creticis diebus
et omni ei qui vult intelligere quod dixit
ypocras in hoc libro sua certitudine et per
scrutationem ut exerceatur in primis in
illis libris — — — —

Cum omni qui perdixit hoc sermone quod moria

tur in die xiiii non accidens ei eveniat
Iam intellexi certitudinem laudabile
inem huius sermonis et eius virtutem
experimentis meis de me in eo quod inde
cunt sic infirmos et propter hoc oportet consi
deres id quod dixit ypocras et ponas intentionem
tuam in eo ut non estimes sic sermonem
eius quod est sicut id quod scripserunt multi me
dicorum in suis sermonibus quidem quibus non fit
sufficientia per rationem tamen quoniam comprehendit
intentionem eorum in eo quod apparet in infirmis
declaratur ab eis que sunt quod est quare tu po
tes quando consideras hanc egritudinem quam narra
vi et exercens in anima tua eam et eius dis
positio est media inter egritudines malas
et inter egritudines laudabiles procede
et iudicare diem in quo morietur infir
mus pone quod virgilia quod aliquis infirmorum
percipit in die vii tamen non permittimus
in illa die totam hoc cum ea proximitatem de gre
ne cole autem sic quod expiravit totum hoc gre
vius tamen preter quod finit cum eo tamen si re
lique res remanent perdas fluunt in
hoc infirmo medie scilicet etas et virtus et
relique res remanentes ita quod non fi
at virtus in fine fortitudinis. nam in

fine debilitatis. et similiter regio et ho
ra presens ex horis anni. et dispositio ae
ris. et etatis et ponamus quod omnia fu
erint media inter illud quod est in fine
bonitatis et inter illud quod est in fine
malicie. et sicut narravimus in
libris nostris quoniam sunt medie in boni
tate et malicia. similiter ponamus quod
unumquodque genus significationum que
apparent in infirmo est medium ideo
eo quod isti infirmi mors expectatur
in die xiiii. quod hec hora est media in
eventu mortis. quod si apparent in eo
significationes alie laudabiles re
scilicet quod mors eius tardatur ab hoc tem
pore et si appareant in eo significationes male certa
me ei mortem ante diem xiiii. et
ypocras quidem narravit significatio
nes laudabiles. et significationes
malas in eis que sunt post. et quasi
dam earum nobiles sunt. et agitur re
memorationem quarundam earum. non autem
oportet ut putes de illis significationibus opinione
absoluta quod sunt equales in virtute
hoc oportet ut tu rememoreris eius quod
scripsit ypocras in eis. et quod nos addimus ad
id. et ut consideres numerum dierum et vir
tutis ipsorum. In quo igitur ergo invenimus
ypocras dixisse quod significat evacuati
onem valde aut perditionem post eam
in eodem prius quam quidem si significet evacuati
onem in significationibus laudabilibus
et significationes quidem perditionis in
significationibus illaudabilibus. et similiter
etiam in quo dixit quare significat mor
tem proximam. aut quare est periculosa val
de. et non dixit in ea absolute quare

Morte naturali in xiiii die putanda
abiles non est quibus ad spem de salutis ad
esse confidimus

ē periculosa · aut significat mortem · et
similiter intelligas rem in signis sani
tatem · quando dixit quod significant signum ma
gnum sive evacuationem · aut dixit
quia significant significationem mag
nam et salutem et quando dixit egritu
do ē brevis spacii · et que sunt illi
silia · signum ā in quibus dixit simon
absoluto quia sunt periculose aut
indicant evasionem non est media in
t' duas extremitates et non ē ost
ium de istis significationibus in qui
bus locutus fuit per suam operationem
quia plus sunt significantes mortem aut
plus significantes evasionem quare addit
ad eas multitudinem et diminutionem
quando quando apparent cum sputo periculoso
quod ostenditur in die vii · quedam signa
male que sunt in primo gradu non ē pos
sibile remaneat infirmus usque in diem
xi · et plus illa multum · si apparet plus
cum illo signum vna et simili · etiam si ap
pareant cum ea significationes quod lauda
biles protenditur egritudo usque ad septi
manam etiam quod si misceantur signi
ficationes · significantes evasionem · et
significantes mortem similiter · deinde fuerit
significationes evasionis plures aut
fortiores · aut significationes mortis
plures aut fortiores · et tunc infir
mo in omnibus non primis diebus quod prolonga
tur spacium vite · et expectatur ea
in istis quorum illius · s · quod spacium vite a
breviatur · et similiter si infirmus fuit senex
aut debilis virtutis · aut fuit ho
ra presens ex horis anni male complexionis
egrediens ab equalitate aut dispositio aeris
in illa hora similiter tunc expecta mortem

et cum velocitate propter · senius in istis quod
invenitur ē supra ex virtute mag
na valde — — — —

Et ista signa laudabilia sunt —
Ex hoc sermone incipit ypocrates
numerare significationes · laudabi
les · et significationes malas · et sunt
ille in quibus locutus ē in eis que
sunt premisse · et propter hoc consideravit eas omnes
et venio ad exponendum quod dicit postea —

Reliquorum autem sanositatis plurimi

rumpuntur quidam in xx · et quedam eorum

in xl · et quedam eorum ad lx · perveniunt —
Non declaratur aliquid volunt per s
ermonem suum reliquam sanositatis quod ē
an possibile ē quod ipse significet per reliquam sa
nositatis illud quod accidit in membris
aliis non quod accidit in pectore et pulmone
et illud in quo ē sermo eius usque ad
hunc finem · et possibile ē iterum ut significa
ret per ipsas species sanositatis accidentes in
istis membris ā non assimilantur illis speciebus
quarum precessit rememoratio · cum oportet
ut exponam intentionem illius · dico
ergo quod ypocrates non posuit sermonem suum usque
ad hunc finem in omnibus speciebus sanositatis
accidentis in pectore · sed in illis quibus ad
miscetur sanies aliquid de causa sicut
dixit · nec posuit sermonem suum · iterum
in omnibus istis · sed in illis que in diebus vii
rumpuntur · et parum accidit illud quod
plura eorum rumpuntur in die · xx · et
ex eis sunt quorum spacium ē longius
isto · et sunt ille in quibus fuit ser-

Quod habet ē rubor et constantia egestionis et levius sputum et
facilius per iectionem putredinis cum tussi · et equalitas totius corporis
et equalitas in habitudine caloris et mollitudinis eius si
tierit et urine et stercoris et sudoris et sompni bonum se habuit quod
si bonum se habet habitura · vita est pollicitura · ex quibus si
plura defuerint · post dies · xiiii · mortem futuram pronunciabis.
Et contrarium quod quod est mortis nuncium · habet ē debilitas egestionis
sputum autem · magnum et densum · et dolor permanens · et per
iectionem laboriosa cum tussi · sitis perseverans · et corporis calo
ris inequalitas · ventris et lateris dolor magnus · et frontis ·
et manuum · et pedum frigidior · et urine et stercoris et sudoris.

mo eius et corporis que sunt dies que diversificantur in tempore quarta vina (?) secundum membrum infirmum. et secundum humiditatem dominantem sicut membrum quod quamque ex membris est calidius et levius eius sanositas fit velocius et quamque fit siccius et durius eius sanitas fit tardius et secundum humores quod cum accidit ab humoribus calidis eius sanositas est tardior. Iste quidem sunt due species ex ipsa illarum sunt res quesite. et secundum eas differencie alie extrinsecus et sunt ex etate .ii. et regione et hora presente et ex dispositione aeris et virtute infirmi. Sunt igitur ex omnibus istis velocioris sanositatis. et fiunt tardioris. Est autem quod dixi ideo ut intelligas quod in omnibus speciebus sanositatis et videtur michi quod sermo eius in loco hic est in sanie que fit in pectore et

pleone

Et oportet ut consideres quod est inceptio sanositatis et computes illud in isto tempore primo die in quo febricitavit infirmus. aut aliquid venit ei. et si advenit ei rigor et si estimas quod in eo invenit dolorem, facta est loco generatio. Tunc ab hac hora oportet te numerare. et expectare in loco in quo venit dolor. iste sunt res que sunt ex eis que sunt in incepcione sanositatis ab hac quidem hora oportet te numerare. et expectare ruptionem in horis quarum prevalet remor in rigore (?) super quas

incepcio

Convenit ut medici ut faciant apparere apparitione manifesta. est quod in hora sanositatis apparitionem quem sit nunc in membris nobilibus que non resolvuntur per medicinam sed fiunt sanosa accidit rigor. et sequitur febris. et ego quidem iam ostendi in libro meo de rigore quod eventus eius est ex acuitate saniei generate in membris nobilibus que mordicat ea et corrodit ea propter remotionem suam in eis sicut faciunt medicine acute que applicantur ulceribus sanosis. et egritudinibus accidentibus ex putredine. accidit etiam tunc rigor et febris. quoniam secundum rigorem febris. et propter hoc dixit ypocras. sed duo accidentia et posuit primum quod ex eis dixit febrem dixit id est a primo die in quo febricitavit infirmus. et non voluit per illud primum diem egritudinis. sed diem in quo accidit ei febris cum rigore. scilicet in quo febris facta est propria plurimis fuit et etiam accidit infirmo in illa hora generatio. quia humor est densus in extremitatibus proveniens et hec que digeruntur dispergitur in membro apostemoso convertitur ad saniem et congregatur in loco uno ex locis vacuis post membrum apostematum. dixit igitur ypocras. quod oportet te expectare rupturam apparitionem in die .xx. aut in .xl. aut in die .lx. ab hora qua acci

et sopor. ut dixi. sunt terminata mortem. si hec signa post expectorationem colice putridis sunt evenerint mortem futuram ante .xiiii. diem non dubitabis. vel in .ix. aut in .xi. et hec considerantur. sputum dicens esse mortale. et si talia mortis signa cognoveris, pronosticare certo die in offense progredieris.

Apostematum quedam in .xx. quedam in .xl. quedam in .lx. rupturam diffiniunt.

Oportet igitur medicum diem principii non ignorare. et in quo labor corporis huius primum calere aut frigere. aut in sinum gnoscere. quando cepit in eodem loco dolere. et compunctiones sentire. hec et prima collectionis initia dicas. et ex quo dies erunt computandi. hec igitur eruptiones expectabis in predicta tempora.

diunt h' act' et sunt eni quorum v
nu e rigor. et sin' grauitas. et eni
si febris vehemens plurimum sunt int'
e'uu sicut dixi

et si fuerit sanositas ab uno la
te tunc oportet ut consideres de eis eorum
aut inveniantur dol' in late et si
unum duorum laterum sit calidius altero
et precipe infirmo ut iaceat sup'
lat' san' deinde interroga eum an
magis tenet ei q' sit q'i pondus sup' e si
ue in late sinistri. nam si vel fuerit i

hunc sanositas e' ab uno late
Iam scimus ex mediatore anathomie quod
in pectore sunt panniculi diuide
tes ipsum in duo media. et distinguunt
inter diuisiones eius quorum unum sic
tendit a torace ad os dorsi. quare si
sunt in pectore due concauitates et
propter hoc quando aggregantur in uno laterum
eius sanies non transit ad aliud sic'
accidit in loco qui e' inter siphac quod
e' q' sanies in h' loco e' et omnia inter
tiua s' in pectore non e' poss' ut ef
fundantur a late dex'. ad latus si
nistrum aliquid de sanie. neque a late
sinistro ad latus dextrum. et propter

hoc precipio ut consideres saniem
et speculeris. et si e' in duobus lati
bus concauitatibus pectoris sil' aut in uno
eorum tantum. quoniam e' q' quando humor qui e' in
apostematibus pleumonie convertitur ad saniem
eius in egritudine peripleumonie aggrega
tur illa sanies plurimum in duabus concaui
tatibus pectoris sil' non in una eorum
at uero quando q' est in apostematibus accidentibus
in panniculo tegente costas in e
gritudine pleuresis convertitur ad
saniem aggregatur illa sanies in uno
duorum ventrium pectoris et non in
ambobus et signum sil' lat' infirmum ex
duabus rebus quarum una e' mutatio cali
ditatis. quia e' q' lat' infirmum sentit
vehementis cal' et sc'a e' grauitas quoniam
quando tu facis infirmum iacere sil' latus
alterum sentit pondus suspensum in late
suo superiori iacenti propter aggregationem sani
ei in hoc late.

Et oportet ut scias omnes epicos propter istas signes
in primis quod febris non separatur
ab eis s' in ipsa die erit minuta quando
fiunt nox magis erit augmentata
et sudant sudore multo. et quinetiam
a tussi et non exprimunt aliquid de
quo sit curandum. et simul erguntur o
culi eorum et rubent gene eorum

Et si h' collecto in uno late con
tigit aut in ambobus euenit. uti
lis presentabis. et si altero magis ca
luit. de hoc late sit altum ui
debis. et si pondus in altero sit eiectum in
terrogabis eum h'. apparet in uno late
non in ambobus iudicabis.

Ex signis h' q' putribilia
sunt coniecturalis fe. q' d' est in deficiens
s' in die modica. in nocte uero
magis accensa. sudor multus et tus
sicca falsa quies. et oculorum reductio.
vel submissio. aut eorum angulis rubor. et ci
glium constrictio. et digitorum calefactio a
plus tamen ceteris summitatibus et pedibus sunt. et accedunt minuta apo
ta. fastidium paciuntur. et per eorum uesice nasi et non moratur

et curuantur. Vngues manuu eorum
et calefiunt digiti eorum. et precipue
eorum extremitates et accidunt i
pedibus eorum aposta que sunt deinde
quiescunt et non desiderant cibum. et
fiunt eis in corporibus eorum vesice.
Ypocras nominauit illos in corpore quo
rum est sanies aggregata si est aggregata
ne est in membro apostemoso. et si a
rumpitur est epices verum de omnibus me
diorum est nominare hoc nomine proprie qui
habet hanc egritudinem i pectore suo et
pulmone suo. et sanies quidem in huius eg
ritudinibus postquam rumpitur apostema aggrega
tur i spacio quod est inter pectus et pul
monem. et quando non expuuntur illa sanies
cum facilitate convertuntur ad ex
siccandum dispositio in ea et moritur infirmus
et quando est illud accidit ei febris leuis
assidua continua. et augmentatio huius
egritudinis proprie in nocte et illud
accidens euenit omnibus habentibus ethicam
febrem. et additio quidem i nocte in
calore febris non est ex natura sua sed ex accidentibus
et est quia membra corporis eius qui
habet febrem ethicam calefiunt et i
flantur et propter illud necessarium est ut sit fe
bris que habet calorem in omnibus horis ex quo se
titur calor leuis sicut est calor qui se
titur ex calore cum quis comedit infirmus
et bibit et digeritur cibus eius accidit
ei similiter et qui accidit calor quem vorat
stomachus cum ad sentit eum quando cor eius tan
git extrinsecus quod calor eius fortior
factus est quam fuit ante illud. et ego qui
dem ostendi illud nobis intelligentibus. nam
si cibauit illum qui habet hanc febrem in ho
ris diuersis. scies quod illud non accidit ei

nisi propter cibum non propter egritudinem quod est quia
tu inuenies calorem febris ascendi in ho
ra susceptionis cibi. et augmentari hora qua
accepit infirmus cibum suum et fit
vehemens et fortis valde in hora
penetrationis cibi ad cor. sudor autem
accidit propter debilitatem quando cibus pene
trans ad cor ei dissoluitur. et item
accidit ei desiderium comedendi quare accidit
ipsi similiter sonitum et non percipit aliquid
cum sit quantitas. et si perceperit aliquid est
esse quantitas non remanet eum post. et
cause quare non est est ei quod percipit quantitas sunt
tres quarum vna est viscositas saniei et
grossitudo eius. et secunda est spissitudo
panniculi continentis pulmonem. et tertia de
bilitas virtutis infirmi. sino a pp.
et profundantur oculi eius est accidens quod deuenit
omnibus habentibus febres cronicas et precipue
e quorum siccitas est manifesta i rubo
re autem ignis genere causa est caliditas que
est in pulmone et causa quod est quia iste due
cause similiter rubificant faciem et cor
cap nd quando eleuantur ad ipsum vapo
res ex materiis que sunt i pulmone. In curua
tione autem vnguium causa est liquefactio car
nis qui stringit eos et retinet eos
a duobus lateribus similiter digiti vero cu
ius sunt plurimum in egritudinibus cro
nicis infrigidantur tunc ille i febre
ethica sunt calidi. quoniam continue harum febrium
est in radicibus membris et calidi
tas ostenditur i egritudinibus digitorum
plus quam interius i loco carnoso non extrinsecus
et causa i illo ostenditur tibi si memora
tus fueris eius quod narraui tibi quod ac
cidit ante susceptionem cibi. quod est quia a
principio caliditatis multiplicatur i loco

i quo ē

z p̄nost

in quo ē humiditas plus. et qn̄ prolonga
tur tempus apparentie eorum pedes qm̄
mors tocius corporis incipit illinc ꝓpter eorum
lōgitudinē ambo in quo ē incepto
virtute plꝰ reliquorum membrorum et cē
quod destruitur desidiū eorum virtute
digitorum etiam moratur in reliquis vir
tutibus vesice q̄ nō sunt in corde eorum
ꝓpter agitatiōnem humorum corrosivorum
in eis. Jam ꝰ narravit ypp. iiii̅ ha
humorum in tractatu sc̄ libri epid' ubi
dixit et gnalantur illi ante venit qz re
tinebatur calefiebat. q ē quia hic
venenꝰ penetrat presentis intrinsecus intrinse
ē. 9 gꝰ pervenit ad superficiem eius apparē
tem prohibetur a penetrātione sua quia
ē spissum valde et ꝓpter h vides ipsum cor
rumpere hanc partem cutis. et separat ī
ipsam et partem intrinsecam. 9 gꝰ agita
tur in loco qui ē inter duas laminas
gnant vesicas. — — —

In eo aūt ē prolongatur spaciū a sa
natiōne apparent illa sigꝰ et oz ut
osiderare ea ultima fiducia q aūt ex
eis ē brevis spacii oz ut cōsideres an
in eo sint aliquā illarum significationum q sūt prꝰ
aut osideres etiam si ē hanelitus illi
hōis 9 dispōe q fit dextior — — —

Bene invenit ypp. in sinone suo ē
prologatur spaciū a sanositate

qz oz ut fiducia de eo habeatur ultima
quia obsequntur ex virtute significatiū
nemeo accidat dubitatio. nec ambigui
tas. sanositas aūt ꝓpinqui temporis
significatur ꝑ significatiōnes q̄ ꝑ
cessit rememoratio. et sūt rigor
et fe. vehemēs et ꝯtinuas. et ꝑ si
gnificatiōnes q̄ dēe sūt in eo cui
ꝓlōgatur spaciū qū apparent et ꝓpter
difficultatem hanelitus qū addit ma
liciam sup illud q fuit in eo q ꝓces
sit qū eventus hꝰ accidit oz ut sit
nec q est quia plurimū ꝯprimit et co
artatur et ꝯstringitur qū ꝯplē
tu loco vacua ꝑtoris sanie — —

Quod ā rumpit ex illis vomitꝰ sit ei erup
tō velotior ut tardior ꝑ significa
tiōnes oz ut cognoscatꝰ si dolor acci
dit a ꝑmo rei et malicia hanelitꝰ et
tussis ꝑducꝰ spiriti nō cessat emana
re remanet. tūc oz ut expectet erup
tō in die .xx. aut an illud. q si fu
it dolor minor et as iste res. hui 9
patiōnē hanc. tūc oz ut expectetur
sanositas post ē spaciū. et necē ē
aū iꝰ spaciū ut augmētet dolor

Illi empiici fiūt. ī qbz h sigꝰ
sūt. Qꝰ nō velociꝰ ꝯpīci fiūt. uiꝰ
ex hys q̄ diximꝰ ad sigū ꝯtīgit.
9 siderib. an illic sit fyms z spu
tū ꝯ tussi ī deficientī. z utrū ꝯ
ex tūc cepit. dolor ꝯplꝰ fuit.
z ī talibz rupturā an. xx. dies
expectab.

Et qs̄ sūt. ī die rupture dimisit. eos evasuros ꝑnūcia ab
tūt alvꝰ apertūt nz sicaūt. z modicē atz ueciū ē q egūt.
pus q faciūt. albū ē z lene. z ꝑ totū eqle. z sn̄ labore. z ꝯ
modica tussi. z hū ībui sanāt. ꝑt hꝰ sc q ꝑtrā sigꝰ sigꝰ
eorū sūbūt. Quos aū febꝰ in apītas ruptura nō desit. z
qs̄ furtiua ꝑmodꝰ īnuasit. z efficaūt sici. z fastidio abi.
z egūnt molle. z pꝰ q iactāt uiret z liuz. z sli ē admixtū.
z spumosū. hys sigꝰ ꝑtētās ꝑitōs nō dubitab.

et malicia anhelitus et productio spiritus
Propositio saniosus aut festinet eruptio
eius aut tardetur est ex rebus
ex quibus est preparatio eruptionis apostema-
tis saniosi. et iste res sunt dolor et
difficultas anhelitus. et celeritas et productio
spiritus. quod est quia si res sunt assidue for-
tes significant quod eruptio properat. et
si non sunt assidue neque fortes significant
quod tardatur. et omnino necesse quando comedi-
tur corpus in quo est sanies ex acu-
itate sua non accidit ibi dolor. In quantitate
autem et productione spiritus causa est ventus
subtile qui penetrat et egreditur
ex corde in quo est retentio. In difficul-
tate autem anhelitus est causa quia natura infir-
mitatis et causa propria est dolor qui additur
et fit primus.

Et qui salvatur plus ex illis est
a quo separatur febris in die suo post
eruptionem. et desiderat cibum ve-
hementer.

Omnino ordo compositionis aut incipit ab hoc sermo-
ne est apud omnes qui sunt memores
eius quod diximus in eis que premissa
sunt. et propter hoc ego dimitto illud
et sit vehemens similiter illud quod sequitur.

Quibus accidunt exiture ex infir-
mitatibus peripleumonie coniunctantes et
in locis inferioribus tunc ille exi-
ture fiunt saniose. et fiunt fistu-
le. et has infirmitates evadunt.

Fistule autem ex eis sunt que in hoc
sermone sunt occulta quod est quia per hoc
nomen sermonis in lingua grecorum est similis
i. similis longe concave quibus vocantur
cannae. concavitates que accidit in corporibus
alium aliquid ex natura simile illis
concavitatibus nominatur hoc nomine signifi-
cante fistulas. et propter hoc de proprio. quod non
nominamus has exituras hoc nomine nisi
propter longitudinem earum. et summa huius
sermonis est quod exiture que accidunt
hominibus peripleumonicis fiunt quandoque in glandulis que
sunt sub auribus. et quandoque in locum que
sunt sub pectore.

Et omnino item ut consideres in illis mor-
bis secundum hanc similitudinem quando febres
sunt permanentes. et dolor non quiescit et productio spiritus non procedit
secundum quod oportet neque vehemens similiter illud quod
descendit ex ventre est colera. neque est
liquidus purus. si vero est urina valde
et non ipsa est fex residens multa et
sunt reliqua signa significantia salutem.
tunc oportet ut expectes hominibus hanc

Qui vero quidem horum totum bi-
norum quod bi moriuntur. hii vero in vita
manebunt. utrum tamen difficile erit
sequentur. hii tamen pervidenti tuo iudicio
discernentur. quibus peripleumonicis
post aurem in fine apostema contingit et puter-
dinem fecit. convertitur fistulam per
et sic evadunt.

Sunt et autem alia diligentia fili semper
ita perpendens si febris permanet. nec dolor
minuitur et sputum est movens et
ego non est colica. nec liquida urina mo-
dica conspissata plurima et alia cunc-
ta signa sunt bona nuncia. tunc sibi au-
re sicut diximus apostema futurum expecta-
bis.

dispositione eventum huius exiture —
Ypocras narravit in hoc sermone signa
que significant exituras
et divisit sermonem suum in duas
significationes. et narravit in signi
ficatione prima qualiter procedit homo
ut significet eventus exiture
et narravit in eadem divisione
qualiter procedit homo et sciat et dis
cernat inter eventum exiture vel
in si locis pectoris aut in glandulis
que sunt in auribus. et inter eventum
earum in locis que sunt sub dyaffrag
mate et melius quod est ut inci
piamus a divisione prima. dico ergo quod sum
ma sermonis eius ut egritudo sit
difficilis digestionis non mortalis quia
non est possibile ut sit maturitas egritu
dinis facilis et resolvatur per exituram
acutem. sed per fluxum ventris aut
resolutionem occultam paulatim neque ut
putriosa. et appareat exitus eius esse sit
docens quod ergo ut sit egritudo resolu
ta per eventum exiture media inter e
gritudines que non sunt male
et inter egritudines putriosas. ne
cessario ergo est ypo. inficiendas quas
dam significationes huius egritudinis
malas. et quasdam earum laudabiles.
et ego quod sum narraturus unamquamque
earum. et in primis ponens illam a qua illarum
significationum incipit ypo. et est illa
in quo sunt ypo. est hac dispositione — —

Quando est febris permanens —
Significat ut infirmus habeat fe-
bri permanentem que penitus non interpolatur —

Et dolor non quiescit — —
Quia si dolor quiescit non indiget a
venient exiture quia est quasi egritu
do tunc erit sedata et quieta —

Prodius spiritus sui quod omnis — —
Quia prodius spiritus est sui quod omnis non
habet infirmus necessitatem ut ac
cidat exitura — — — —

Nec est vincens super illud quod des
cendit ex egritudine colere —
Iam dixi in eis que premisi quod
in egritudinibus que fiunt a co
lera non accidunt exiture quia est quia ne
cesse est in eventu exiture ut humo
res sint digesti crudi grossi. ut prolonga
tur egritudo et non consumatur
per evacuationem. sed per exituram
aut per digestionem decentem pau
latim. totum quod autem diximus per hunc
sermonem quod homines scripserunt
sub hunc modum. et non fit liquidum
purum. et sine eius est purum significat
quod permiscetur ei chimus alius. et quod
qualitas eius est una. et est qualitas que
est eo. sermo autem eius. et non sit solum
significat multitudinem fluxus ventris
quod si fiunt fluxus ventris res que
sit de genere colere. et sit liquida non
provenient exiture immo eveniet
crisis per fluxum ventris. et quod
homines scripserunt hunc sermonem

sm̄ hunc modum q̄ diuisitate illius et
nō sit q̄ egreditur de grēue co̅r̅e. sed
res liquide puri. et intelli- ex s̄
mone eius liquide res que descendit
de casione c̄ęli. et ex sermone eius
puri res descendentes aquosas quibus
nō pmiscetur res alia. Jam dixi in e
is que pmissa sunt q̄ nomen puri
cad sup illud cui q̄litas simplex cui
nō pmiscetur aliud et dicunt in ēē
q̄ ypo. in narrādo fluxū vētris qui
est ex grēue colē nominant puru̅
et illu̅ ē q̄litas vna res aquosas et
sunt ille q̄ nō susciūit digōnē et
pp̄ hanc cām indigent spatio lōgo do
nec suscipiant digōnem et ē spa
ciu̅ in quo pueniunt exitum e q̄ ē
quia de aptitudine egritudinu̅. acu
tarum ē ut fiat in eis crisis ppie per
fluxu̅ ventris. Et de n̄ egritudinis
cronice ē ut eueniant ei exitus
que accidunt in cor. Exemptu̅ tibi ab
solute me ē ut inquiras de diuisitate
scriptura in eis que sequunt in ho
ra vacatōnis tue. In hac aūt hora sū
narrans summas intentōnu̅ sz ut ac
quiras in quo vnus in arte medicine.
Dico q° q̄ intēto ypp. i s̄mone suo ē
ut indicet illud q̄ ē ntēm in egritu
dinibz q̄rm̄ crisis est p exitura. et
ē ncm̄ pcul dubio ut pueniant iste
egritudines ex humoribus grossis indigen
tis q̄ ē quia qm̄ egritudinu̅ que ist
ius hac dispōne plōgatur spaciu̅ p
ueniunt ex eis exitura n̄ resoluatur
p digōnem. et significatōnes quod
digestionis sunt i vrina multa in qua

ē fex multa residens et que vrina
ē in q̄ ē fex residens multa illa eius
pondus ē grossior q̄ illa hor- u̅t et
pp̄ illud inuenimus hunc s̄monē dui
sum in descriptōnibz qm̄ quod scripse
runt eum sm̄ hunc modu̅ sz vrina mul
ta valde. et in eo ē fex residens
multa et ex eis qui scripserunt illud
sm̄ hunc modu̅ nec etiam ē vrina mul
ta valde et in ea ē fex residens mul

ta

quod fuit in istis exiturris in lo

cis inferioribus nō eueniunt nisi ei

qui hr̄ in eis que sunt sub ypocondriis

sunt vacua a grossitudine et do

lore semp. deinde accidit ei malia

a hanelitus. et mouet spacio ali

quo. deinde quiescit absq̄ cā —
Quando accidit in egritudinibus q̄
rum pcessit rememōr. subito ma
licia hanelitus deinde quiescit post
illud. et est euentus eius et ipsi quies
absq̄ cā manifesta. scito significat
eleuatōnē humoz ad caput. significat item
dolorem eoz instus aptō caliditas infla
tōnis egrediens a n̄ et euentus huius
caliditatis est aut pp̄ apostema q̄ nomina
mr erisipila. aut pp̄ apostema q̄ no
minant pprie calidu̅ q̄ si diutinu̅ illi
accidat ita ut euacuetur q̄ ē sub y
pocondriis et appeat declinatio humoz.

Apostema h̄ sepius i nasci q̄bz
dolor z calor sub ypocondriis ē. et
bz nō pplicas ypocondri. in dolen
tiz calēt. z spūs ē depsius tactu̅ me
sit manifesta cā. huius apū sup
aure nasci.

hñor sursum p marciam hanelit⁹
q̃ dixit. tunc expecta euetũ exitũ
in eis que sunt sursum — — —

Exitũ a q̃ fiũt in pedibus in e
gritudinibꝫ pipl' fortis magni timo
ris sunt oẽs innatiue. et melior e
az est in ẽ euẽtu. et eius q p du
citur ↄ sputo apparuit mutatio q
ẽ quia qñ euẽtus apparet et doloris
postq̃ illud q sputo pducit̃ iã ẽ mu
tat̃ a rubedine ad dispõnem sanio
sitatis. et pcedit exitus ẽ salus ill⁹
hõis s' fnem fiducie et quiete' eri
tura et i' petit dolor i uelocĩ hora
rũ. q si i⁹ q ↄ sputo pducit̃ nõ egit̃
dit̃ s q oz nec appareret i uri fex
laudabilis residẽs. tũc nõ fit certas
quã ↄhat̃ uẽctura i q̃ exitus exitũ
aut occurrat huĩi cã uehemẽcia for-
Cuentur exiturarũ morũ ⌊tis-
Eribus in egritudinibꝫ pipl'. pu
eris ẽ laudabilis pceldũ⁰ q est quia

Apñi i' uesica ipedẽ nat̃ pipli
cas salutẽ pmittit. meli' ẽ tũ
sim pri' sputi piectio ertulis in
albũ mutet̃ huiꝫ sigñ uãsalus
pmitti. si q rei i' ñ ẽ ut oẽ
m i ui' ypostasis. timẽ d' ẽ ei m
bro cui siruẽt apñi. piculm.

Vitas eius ẽ q deiũ ẽ in tractatu si
libri ypo. in egritudinibus subitis in
exitu iuis laudabilibus in ultimo
et ẽ sinus eius melior melior caz
que ẽ declinis insinus longiori ualde
a membro in quo ẽ egritudo et
ppie qñ ẽ illud ↄ digestione. ipẽ u' lau
dauit digestionẽ in tractatu pmi lib
epid'. sermone suo. dig̃o sig̃t uelo
citatem crisis et fortitudinẽ sani
tatis. et sig̃ s' digestionẽ ẽ muto
sputi et euacuato eius ↄ multitudie
absꝫ labore. sũo. u'. ẽ in sputo pced'
ad exteriora nõ sig̃t nisi h q si accidat
extitura aut̃ mature et in apñã. Jn
firmus euadit a timore qui timẽ
s' eũ qui accidit ex infirmitate pi
pl'. & impetũ fit difficil' sanato uẽctu
in q̃ accidit. et potest ẽẽ ut accidat
in quibꝫdam horis ab illo gñrõ. ypo.
quid' locutus ẽ in hoc loco absꝫ aliq̃
significatiõnũ dig̃onis sicut fecit in
eis que p'missa sunt. rememoratus
ẽ eiũ absꝫ aliq̃ significatiõnũ digesti
onis q ẽ quia addit ad significatões
sũptus ex sputo. significatões etiam
sũptas et uri in sermone aut̃ suo
de sputo malo dimisit addẽ sinonẽ
suũ et nõ ẽ ↄ dig̃oe sin q illud ẽ oppoi
tum dig̃oni sꝫ ↄtentus fuit tñ ut
doceret q si pcedit p sputũ et nõ e
gredietur sin q oz qñ usum ẽ ei q
h signũ nõ est sufficiens in significã
do frandem egritudis. et eius malici
a qñ pcessio sputi tñ aut qñ ipm
suscipit dig̃oẽ tñ. nõ sufficit i eg'
tudie. q ẽ quia multociens pcedit
sputũ ↄ multitudine exitus p' quod

egritudo ad hoc suscipit digestio
nē et uelocieus. egritudo uero ē digesta
et nō ē processio sputi sm̄ q̄ op3. et
illud q̄ accidit in quibusdā horis ex
debilitate uirtutis mouētis pec
tus et forte ē ꝓꝑ insolitatem sa
niei. et forte ē ex aggⁱtatōe ui
sus s. debilitate uirtutis et grossi
cie saniositas op3 in egⁱtudinib3 de ap
titudine q̄r ē ut sanentur. ut susci
piat egritudo digestionē. et procedat
sputū exitus sm̄ q̄ op3. si in egritu
dinib3 oppositis egritudini h3 sufficie
si gᵒ uia. et ē ut procedat sputū
sm̄ q̄ op3 et significat malignita
tem egⁱtudinis. et eius maliciam
ꝯphibitōe sputi a processione exitꝰ
sm̄ q̄ op3. et euacuatōne materia
retentur. n̄ in pectore et ploc sig
nes alie que apparent ī ea sūt sig
nificantes in digestionem humorū quū uero
ē q̄ malicia egritudinis additur
quū nō procedit sputū. et ꝯ illa uero
quū permanet humor retentꝰ in pe
ctore indigestus si minoris illo ma
licie ē quū humor ē nō digestus. et pro
cessio eius exitus nō est sm̄ q̄ op3
nec nō difficatō eius. uerum si q̄ plu
res exitū nō procedunt nisi uictu
ris sicut dixit ypo. in libro epid'
sign' uero in h3 loco quīus sit egredet
ab intentōne sua. ī simone hic nō
gᵒ fit securitas quū ꝯpatur uictū
in q̄ egreditur exitur. et cū in
illo ē locorū amplitudo uariorū q̄
sūpt in uēturas suscipientibus.
ut. infusas ad eas et possibile ē uero
ut uiuet ad illud motus eorū q̄ ē

quia effusio humorū ad membra que
mouentur et calefiunt ē facilior.
Si exiture occultātur etiam
q̄ producuntur per sputū nō procedit
et fe. ē indeficiens tunc illud ē
malū quū nō fit securitas sī infir
mū qui prouocat uero et moriatur
Non ē illud q̄ signat sermo eius
si occultantur exiture eq̄le q̄
significat sino eius si quiescūt
ei. si quiescunt q̄ ē q̄r sermo eius
quiescit significat rem generale
si sermo eius occultantur signifi
cat uelocitatem quietis earū uero
et illud quod accidit in quibusdā
horis ꝓꝑ debilitatem humorū. et u
micatem membri et calitatem aeris
ꝯtinentis et uirtutem medicine
administre. et uehemēciam uir
tutis infirmi. uerum iste cāe oēs quū
aggⁱuātur resoluntur apud uelocit'
et de aptitudine exiturarū ē ut
occultentur sm̄ plurimū quū cur
rūt ex eis humores eos facientes
redeuntes ad membra ex quibus fi
unt per effusū. et de ꝯsuetudine
ypo. ē ut nominet illā actionem
reditōne ad alia membra. ex illis
membris que sunt in profundo cor
poris et ꝓꝑ h3 quū ēē cause a quib3
exiturarū occultantur exiture sūt
mire ualde. etiam accidit ut sit
exiture mire ualde quū significat

Quod si sputū euanuit illud atque
sputū putredis nō euenit. in
fe. defecit. malū ē egro. amicā
mortis pullā expectabit.

velocitatem evasionis a re latente aut egritudinem malam valde. que accidit apud reditionem materiorum apud membra nobilia. Verumptamen iste res sunt que in omnibus exitibus que occultantur quod est ut considerent reliquas significationes. et proprie que apparent in membris dolorosis. proprie autem in istis exitibus est consideratio significationum apparentium in membris hanelitus. et ypocras quando narravit hanc discreptionem et illud est quia consequitur illud ex discreptione quod est quia dixit secundum hunc modum quod si occultatur exitura et quod producitur cum spiritu non procedit et febris est indeficiens. et illud est quod sermo eius occultatur. vult quod ipse elongantur in profundum corporis et evanescunt in membris nobilia quoniam si ipse resolventur non esset febris permanens. et productio spiritus esset facilis et illud est quod non elongantur illis in plene. et propter hanc causam accidit illis permixtio rationis quoniam illud est unum ex accidentibus que accidunt ei cum continuatur dispositio ex pluribus ad has egritudines et cum in divulsione ypocras ut diceret quoniam accidit eis malicia hanelitus mouentur sine scientia et quod illud intelligatur ex rebus quarum precessit rememoratio —

Et habentibus sanositatem acutam ex pluribus moriuntur qui in etate perficiuntur plus ex reliquis secundo sanositate illi qui sunt adolescentes etatis moriuntur plus — — —

Hoc ut intelligatur ab eo sermo eius quia precessit tam in etate ultima sermone absoluto. sed pro comparatione adolescentium quoniam qui precesserunt in etate non est possibile ut salventur ab aliquibus egritudinum. plusquam sit salus adolescentium in ea sed illi qui sunt inter istos et inter stantes non adolescentia. scilicet illos qui dicuntur alcius in senium ex egritudine evadere plusquam adolescentes sicut dixit ypocras in sermone suo in complexionibus calidis accidentibus in auribus. in sanositate acuta propter permixtionem. non quod huius egritudinis non sit nisi productio spiritus et virtus valde fortis in illo ut non sit evasio adolescentis ab ea plusquam evasio eius qui iam precedit in etate. sed reliquis autem speciebus sanositatis de aptitudine adolescentium est proprie ut ad eas festinet mors quam illius propter dolorem et febrem in quibus dixit ypocras in eis qui iam precesserunt in etate hunc sermonem. sed decrepiti sunt tardiores illis. intellectum quod est quod febris et permixtio mentis adveniunt eis secundum. et aures eorum frigidantur quare sanose fiunt per hanc causam secundum in istis etatibus reditiones egritudinis. quoniam secundum minus interficiunt plus habentes eas adolescentes secundo autem fiunt sanose eorum aures moriuntur quod est quia ex quo ad auribus eorum sanies separat

Plures ex hiis que continue dicuntur sunt pleumonici collectione de pectore. alii vero aliis collectionibus magis.

ab adolescentibus salus si apparet in
eis aliquod signum laudabile. accidit
ergo in reliquis samositatis ut sit in
eis adolescentium ex eis in hora cum
tus sanati velocior. ypo. fe. et dolore

Dolores autem que sunt in lumbis cum fe.
et in locis inferioribus si induunt dya
fragma postquam separantur a locis
inferioribus id mortale valde est ergo
ut regas rationem tua reliquas significa
tiones nam si vidis cum illo significationes
malam ex reliquis significationibus
tunc non separatur illi infirmo quod
si iam ascendit ad dyafragma et reli
que significationes non sunt male
tunc confortatur spes tua quia illi
infirmum esse convertitur a samositate —

Intellexerunt quidem ex sinone in
duunt dyafragma sicut si diceret
faciunt accidere punctionem rationis qui di
cunt sunt hunc modum. scilicet dolores qui sunt
cum fe. in lumbis et locis inferioribus qui ascen
dunt ad dyafragma faciunt accidere
punctionem remissionis vehementem. et
ex hominibus sunt qui intelligunt illud
melius quam isti interpretantur ab illo sic
illud quod nos scripsimus. et significatio si certitu
dine illius est illud quod ipse scripsit in
fine sinonis sui cum dixit tunc confor
tatur spes tua quia illi infirmum con
vertitur esse ad samositatem quod est
quia multum per sinonem suum ut signi
ficet quod egritudo ascendat ad pectus.
accidit ab illo una duarum rerum aut
perditio infirmi subito. aut si fuerit e
gritudo in ultimo bonitatis. acci
dit ab illo samositas. scilicet illi discrep
tio erit ex reliquis significationibus
nam si fuerint male accidet samositas
quod si apparet saltem una significatio ma
la morietur infirmus per dubio —

Et quando vesica est dura dolorosa
est mala in omnibus dispositionibus interficiens
et magis est interficiens quando cum illa est
febris indeficiens quod est quia dolor ve
sice confortatur ad hoc ut interficiat

et ventrem non procedat nulla hora —

Iam dixi multociens quod ypo. significat
per sinonem suum in febrem sic ap
quod nominant hystes post eum hoc
nomine et qui venerunt post eum
ypo. significavit per determinationem quam
determinavit sicut illud quod fit in hoc
loco in sinone suo et quando vesica
est dura dolorosa. cum autem ypo. quod dixit
de istis infirmitatibus quia sunt

**Acutis fe. erraticibus. si dolor a
lumbis et femore ad dyafragma ascen
dit. mortale est. aliis tamen signis pensis
sis eritque pluralitate vel paucitate
diiudicabis.**

**Vesica dolens atque rigida febribus
non deficientibus. permutat ma
lum. magis tamen cum ventris strictura.**

particulis. et quoniam cum eius est substantia indeficiens significavit in sermone suo significatione manifesta. et est magnitudo doloris et constrictio ventris. et retentio urine accidit propter scripturam in testium recti. et propter dolorem vesice quia instrumentum prohibetur a lenitate propter illud quod accidit ei de dolore hora qua congregatur illud. et hic quidem accidens est quod in omnibus doloribus dolor a locorum in quibus est apostema calidum accidit ab istis locis in quibus est apostema et forte a membris vicinis eis. et similiter etiam quoniam pectus non in hora hanelitus accidit vero quoniam in splene aut epate. aut mirach ventris est apostema calidum. et oportet ut accidat propter in firmo species malicie hanelitus in quo fit hanelitus plurimus frequens. et ego quidem iam ostendi etiam has species malicie hanelitus in libro meo de malicia hanelitus. et reliquarum specierum malicie hanelitus —

Et solvit eum urina quando mingitur sic plus

et in ea est fex residens alba lenis —

Quando recipit apostema calidum acceptus in vesica maturationem effunditur humor digestus ad spacium quod est in vesica. et evacuatur cum urina. quod ostenditur in fece eius significans laudabilis digestionis —

Quod si non lenitur urina peruenit nec vesica. et fex est indeficiens. tunc expectatur habitum illum dolorem perdituri in primis periodis egritudinis sue — —

Sermo quidem eius et non lenitur vesica et est fex indeficiens est sermo manifestus. In sermone autem eius et si non leditur urina est oclitatio et clausura quod est quia de consuetudine eius est ut significet per hoc nomen simpliciter egritudinem et non sup acc. et similiter reliqui qui venerunt post eum ipsi et dicunt lenitur apostema. lenitur durities. mollificatur tensio. lenitur dolor. et non invenimus aliquem illorum dicentem lenitur urina. potest quoque esse quod ipse vocat hoc nomine urina sermo urina transumptionis ut intelligatur ab eo minctio urine ad illud quod est melius. et quoniam cum talis processerit illud prius est ut significet hic dictum evacuationem urine post retentionem eius sicut intellexi ex sermone eius apostema necesse retentio urine de qua est illius est ut accidat quando egritudo est periculosa nec fortificatum infirmum evadat secundum quod consuetudinem similitudinem invenimus ille sermo scriptus in descriptionibus egritudinum crisi eius et dyaete. et descriptionibus ab illis invenimus ipsum in quibus descriptionibus secundum hunc modum et si non procedat urina et non lenitur vesica et non est necessarium in descriptionibus inquisitio illius questionis — —

Et hic species advenit pueris plurimum

a septimo anno usque quo compleatur xv.

Cum pueri multiplicentur eo [annos] minctionem in hora in qua non convenit ut agitentur in corporibus illorum multitudo humorum qui crudi nominantur. cum quo modificat in hoc

Et si fluxerit urina cum pus et yposta[s]i dolor solvitur.

Si vero urina sic non fuerit et vesica non mollescat. et fex deciderit. morbus in primo periodo aderit.

Hec autem morbi species pueris a principio a vii. anno usque ad xv. libet exeuntem solet.

humorem in omni die ad partes vesice et currit ad ipsam in meatibus donec aggregatur illic et generatur in quibusdam hominis lapis et pervenit ab eo in quibusdam eorum qui est in vesica egritudo appellatis calli et non accidit illud nisi quando accidit vesice nocumentum magis ex simili horum humorum per ipsam

In febribus que veniunt eis in minus dierum

cursu in quibus salvantur ex hominibus et perducuntur

Vos aquisistis omnes [qui perduntur] amici mei a me qui cogistis me ut exponerem libros ypocratis absque preparatione sicut illud duos libros quorum unus est de diebus creticis et alter de crisi et iam pervenerunt illi libri in manus multorum hominum sicut multis ex libris in quorum additione rogastis me et propter hoc non propono ad exponendum aliquod librorum ypocratis in libro proprio quem ego iam narravi totum quod est necessarium scire ex eis in operatione medicine et in aliis multis libris quos edidi et adiunxi ad illud expositionem que est communis et quoniam multos sermonum eius propter illud quod in eis est de obscuritate exposuerunt quidam mala expositione non placuit aliquibus alicui non sermoni illud si bonum est nobis illud nobis quod vidistis de intellectu illorum a me consentientes sic et rogastis ergo me tunc ut firmarem nobis totum quod audivistis a me in libris dixi autem vobis propter hanc causam quia oportet ut sit expositio mea omnium sermonum eius expositio una et eadem sed expositio mea erit autem eius cum non rememoratus fuero post aut eius quod non dixi in aliquo librorum meorum expositione integra et erit expositio mea eorum brevius et abbreviata ut non cogar in hoc sermone meo eodem in rebus eisdem multotiens et propter hoc quod ego narravi totum cuius est scientia necessaria crisi et in diebus crisis in duobus ex libris meis ego dicam in hoc loco summam illius tantum et ponam principium sermonis mei ab hoc loco. Dico igitur quod nomen crisis in egritudinibus non est sumptum nisi ex intentione que nominatur in iudiciis quando significat mutationem velocem valde que accidit in egritudinibus et illa sit .iiii. modis quoniam infirmus aut evadit ab egritudine sua statim aut declinat declinatione magis ad aliquid quod est melius aut moritur statim aut declinat declinatione magis ad aliquid quod est melius aut moritur statim aut declinat ad deceptionem malam declinatione vehementi. Verumptamen duo modi precedentes nominantur crisis absolute sed duo modi qui sunt post eos nominantur similiter plurimum crisis cum additione que additur in unoquoque eorum ad nomen crisis et est aut mala aut feda aut res aliqua similis illi et forte nominatur crisis absolute omnis et nos iam scivimus quod omnes species crisis accidunt aut per evacuationem apparentem manifestam aut per exituram in corpore quod est quia mutatio dispositionis infirmi que est mutatio vehemens ad id quod est melius per sompnum et sudorem longum non fit nisi raro et in paucis tantum et ex hoc illius quidem sunt ut nominant illud crisim et ex eis sunt

In acutis febribus ideo est terminus quibus dicitur advenire quibus dicitur vero ad mortem.

Marginal note: ...nium certum iudicium sit et ...

qui non nominavit nomen crisim. dies autem
crisis nominantur dies in quibus acci-
dit bonum motum vel malum valde et certificat
illud in eis. In aliis vero diebus non acci-
dit crisim secundum certitudinem. neque accidit
etiam in eis multum. et nos quidem
non invenimus quod ypocras intellexit dierum
crisis numerum. aut homines omnes totum. sed in-
venimus eos intellexisse eos melius
quam omnes homines. et narravimus causam in e-
ventu eorum. et nos narravimus in libro
meo de diebus crisis. et ostendimus in eo
quod fortiores prodi omnium accidentium
in diebus prodorum sunt illi qui sunt
in septenis. deinde sunt post eos sunt prodi
que sunt in quartis et eventus eorum est
ex divisione septimane in duo. et significatio
sui crisim accidentem in septenis sunt vi-
ex quartenis quod est quia dies quartus indi-
cat vii. et dies xi. xiiii. et propter hoc nomi-
navit hos dies dies indicationis. et
innuit ut inveniantur septimane secundum hunc
modum due quidem septimane secundum hunc
modum disiunctionis sed tertia secundum modum
continuationis. et modus quidem disiunctio-
nis est quando consumitur ebdomada prima in
aliquo dierum et computatur principium secunde
ebdomade a die qui sequitur ipsum. modus
autem continuationis est quando conveniunt due
septimane simul in die vii. quoniam quando consu-
mitur prima. et incipit ab eo secunda septi-
mana et propter hoc factus est dies xx. ultimus
septimane tertie quia si ultima septima-
na computetur iterum secundum modum disiunc-
tionis oportet inde ut esset dies xxi. forti-
or xx. sed nos non invenimus in rem
quando crisis accidit in die xx. plus vel

de et certius et propter hoc continue tres septimane com-
plentur in xx diebus. et dixit ypocras in
die xl. quia est dies crisis. et non dixit
illud in die xli. et similiter etiam dixit lx.
et diem octogesimum. Dixit vero quod isti
dies crisis non quia dies lx. iii. et octo-
gesimus iii. hoc est ergo computatio prodorum que ac-
cidit in septimanis. et secundum illud computa-
tio prodorum que accidit in quartis quod est quia
unaqueque septimanarum in duas dividitur
quartas. oportet ergo ut sit inde dies quartus
ab initio egritudinis consummatio quarte prime
et principium quarte secunde. Deinde quarta que
est post ipsam et est tertia incipit a die
viii. quando etiam septimana secunda incipit
ab hoc die. est ergo dies xi. complementum
tertie quarte. et principium quarte. deinde quarta quinta
a die xiiii. quando etiam septimana
tertia incipit ab hoc die. et post hoc factus
est dies xvii. consummatio quarte quinte et
est dies in quo continuatur quarta sexta et quar-
ta septima et sunt ille in quo dividitur
septimana tertia. et secundum hanc computa-
tionem fit xx. consummatio tertie septima-
narum. et vi quartarum. isti vero sunt di-
es sextis que faciunt potiores prodorum et
invenimus et dies alios in quibus accidit
crisis in egritudinibus acutis inter illos
dies. et ego quidem iam dixi causam in even-
tu illius in libro de diebus crisis et isti
dies tertius et ix. et fortasse etiam
accidit in quibusdam horis crisis in die vi.
Verumptamen iste dies est dies crisis male
quod est quia in ipso crisim super plurimum est cum acciden-
tibus quibus non est fiducia et remanet
de egritudine post ipsum residuum. neque for-
te etiam egritudo consumitur in eo consump-

cōne ꝯple tn q si solnerint in quib; d
ḣour solone manifesta redit ꝑ el dī
et ego quidē iā narraui oᷓ res ist
et res alias in libro meo de dieb;
cᵉ. et narrauit etiam ypᵒ. ꝑles caꝝ
ꝯmpꝛū ill' sepatim i libris diuisis. ego
aūt aggᵉgaui totū in libro mō de die
b; crisis et dexi etiam eūe̅ toeius
q' nō dexit et nō determinauit. et
ꝯpleui totū in quo albinaui et ꝓp li
oꝝ ei qui uult ut certificet cuius ꝓnō
ut legat i ill' duob; libris et sunt
illi libri dieꝝ crisis. et lib crisis. in hac
aūt hora nō ē mea intentō nisi ut
exponā tm̄ simones ypo. in libro.

Illi dies in quib; saluatur qui sal

uatur ex hoīb; et ꝑit qui ꝑit —
Sermo in eis intendit. aut ꝓp ē
Dies aut sup dies crisis et melius d
dem ē ut intelligatur illud de crisi cū
nō de dieb; crisis quū ꝙ̄uis sit possibi
le ut intelligatur de dieb; crisis
tm̄ simonis eius in quo dicit saluat
qui saluatur ex hominib;. et ꝑit
qui ꝑit nō ē ꝯitas nisi illud q' si
gnificauit crises et ꝓp illud etiam
dies faciūt illud et sino eius sal
uatur ex eis et moritur qui mo
ritur significat quia nominauit
crisim mutatiōnē uehementem acci
dentem i egritudinib; ī illā ꝗ ꝯuertit
ad salutē —

Quod ē q' mag' salue febres

et quib; fit iūctio sr' firmiores

significatiōnes ꝯsimīt in die q̄rto an
ꝑm̄ et mag' maliciose febres. et
in quib; apparent deteriores sig'es
in die iuᵒ. inc̄ficiūt d' aū ꝑm —
Significat ypo ꝑ simonē suū. sa
lus febres quietas simplices qui
fauces nō hūt nec maliciam qm̄ iste
fe. qū apparent significatōes in eis
sig' q̄s ē iunctio ꝯfidencia nō ꝯiacut
finam q̄rtam sed resoluūtur in die
iuᵒ aut aū illū et silr' deteriores febres
ut sunt ille in quibus apparent sig'es
ꝑdictōnis eaꝝ inꝑfecto aut ē in die iuᵒ
aut aū ꝑm. iuᵒ ē gᵒ quū ypo. iuiauit
diem tciū in dieb; crisis in simone suo
ꝯsimitur in die iuᵒ aut aūte ꝑm
manifestū ē gᵒ q' ypo. iuiauit diem
tciū in dieb; crisis in simone suo ꝯsimīt
in die iuᵒ aut aū ꝑm et silr' inuenit
eum in tertiū ꝑmi libri epid' posuisse
diem ꝑᵐ ex dieb; crᵉ. diem tciū. sig'es
aūt in quibus fit iunctio sr' fiduciam
sunt significatōes ꝑciales q̄s lauda
uit laude uehementi et ipse rememo
ratur eaꝝ et post paululū sm̄ ꝯiā ex —

Et ꝑiodᵒ ꝑmū ex modᵒ eaꝝ ad h ꝑueīt
Iste sino et totū q' se ꝑm ex sino
Iste silē ei iuᵒ ē ap illū qui memor
est eius q' ipe dixit inhis q ꝑmis
sa sunt — — — — —

Et nō ē poˢˡᵉ ut inueniatur aliquid

hoꝝ sm̄ ꝯputatōnē dieꝝ ꝑfectaꝝ

ꝯ sit poˢˡᵉ ut ꝯputetur annus in

menses eius sm̄ ꝯputatōnem integ̃ —

Hic incipit tercia particula

In q̇b; fe. si cūcta sig' bn̄ ꝑces
sunt ⁊ spes nati inq' q' no lesit. i
die q̄rta t̄minū l'ꝑus iudicab.
In q̇b; uō fe. si cūcta sig' male
ꝑ uenīt. nz boni spes illa affu
erit. i q̄rta die l' an morte
obibit.

Primi ꝑiodᵒ h nūo ꝯtinet. 3 col'f i. vii.
ta' i. xi. q̄rt. f. i. xiiii. q̄nt. in. xvii. sex
t. in. xx. q nūs ꝑ ꝯtinuū augmentādo de
currit in acuta egrite. us; i. xl. l. xx. die
m; ē ꝯputari ꝯpleto nūo dieꝝ q̄tuᵒ de m.
m; ānu. m; m̄ses. ad q̄r form septimas ee
in. xx. dieꝝ ꝯputō t̄minari.

Non dixit quia nō est poss[ibi]le ut cōpu
tentur aliquid hor[um] s[ecundu]m cōputatio
nem dier[um] cōpletor[um] nisi q[uonia]m ipse cōpu
tavit tres septimanas in xx. dieb[us]
et sil[iter] etiam ann[u]s. ē mēsis eius nō
eni[m] poss[ibi]le ut cōputet[ur] s[ecundu]m cōputatiōne
dier[um] cōpletor[um] nisi q[uonia]m ipse cōputavit
tres septimanas in xx. dieb[us]. et sil[iter]
etiam. et illud quidem ē v[er]u[m]. q[uia] an[n]us
ē. ccc. lx. v. dier[um] tan[tum]. s[ed] cū illo ē q[ua]r
ta diei et p[ro]pe p[ar]s d[ec]ima ex. c. p[ar]tib[us]
mēsis aut[em] vniusquisq[ue] ē in. xx. dieb[us]
et plus. xxix. nomine aut[em] mēs[is] antiquos
grecor[um] n[ost]ro ē et apud illos multos
sunt qui ex ciuitatib[us] ex n[ost]ro tēpe
isto cadit sup[er] temp[us] q[uod] ē int[er] cōiūctio
nem solis et lune. qui g[ra]o vult scire
h[oc] tempus s[ecundu]m v[er]itatem ex demōstr[atio]ne
sup[er] illud h[ab]eat librū cōpletum q[ue]m edi
dit euclides in eo s[ed] tēpus an[te]. est
tert[ius] lib[er] alius. q[ue]m edidit in eo p[ost] hoc
dixit yp[ocrates]. quia nō o[portet] ut cōputentur
septimane nec q[ua]rte s[ecundu]m cōputatiō
nem dier[um] cōpletor[um] s[ed] in illo ē dimi
nutio p[ro]p[ter] q[ua]ntitatem q[u]a cōplentur tres sep
timane in. xx. dieb[us] et ego quidē
iā ostendi eam in illo tractatu in t[er]tio de
dieb[us] c[ri]ticis p[ro]p[ter] q[uo]d a[liqui]s eor[um] qui p[re]cesserūt
me conatus sit invenire illud — —

Deinde post hos p[er]iodos s[ecundu]m illam
v[er]iam. et s[ecundu]m illū modū additiōis
ē p[er]iodus p[ri]m[us] i[n] xxx. iiii. et sc[dus]
in. xl. et t[er]cius in lx. — — —

Non vult p[er] sim[i]l[itu]dinē istam q[uod] nō sit
int[er] diem xx. et. xxxiiii. et die[m]
xl. dies aliquis in quo fiat c[ri]sis qm̄
si istud eēt s[ecundu]m hunc modū iam eēt
cōtrarius sim[i]l[itu]dini suo q[uod] ē quia dixit in
libro epid[emiarum] dies in quib[us] fit c[ri]sis int[er]
hos dies. et q[uod] appareret etiam in ex
tendere q[uo]d dicit ille. v[er]u[m] ipse voluit
nisi q[uod] ego narro et ē quia cū ipse
cōputavit tres septimanas. et p[er]
venit investigatiō postremo ad
diem. xx. et nō cōputavit eos cōpu
tatiōe eq[ua]li. s[ed] separavit septimanā sc[da]m
a septimana p[ri]ma et fuit cōsūmatio
eius p[ro]p[ter] hanc cām in die. xiiii. et cōti
nuavit septimanā t[er]tiam cū septima
na sc[da] et cōsumata fuit i[n] die xx. p[ro]pt[er]
p[ro]p[ter] hanc cām nō cōputentur
septimane que sunt post diem xx.
s[ecundu]m illam sil[itu]dinē q[u]o cōputantur due
septimane de eis s[ecundu]m discretiōnē
et septimana t[er]cia s[ecundu]m cōtinuitatem
ut cōpleantur tres illar[um] i[n] xx. die
ē g[ra]o t[er]tius sc[dus] in quo cōsumantur tres
septimane alie dies. xl. et ē cōple
mentū ear[um] duar[um] ex eis in die
xxxiiii. et p[ro]p[ter] hanc cām dixit hūc
diem an[te] diem. xl. et s[ecundu]m hanc cōputa
tiōnem etiam cōplentur tres septima
ne t[er]tie in die. lx. et sil[iter] dies octo
gesim[us] aut[em] cū est dies c[ri]sis nō dies
octhogesim[us] q[ua]rtus sic[ut] dixit in libro
epid[emiarum]. et nō v[er]ificat[ur] id nisi c[u]m septe[m]
cōpleant[ur] in. xx. dieb[us] et ē ita illud ut
cōputentur due septimane ex eis
s[ecundu]m modum disiūctiōnis ut cōp[ar]eā cōsū
matio ear[um] in die. xiiii. et cōputentur

De hinc s[ecundu]m hanc augmenta
tiōnem. evenit p[ri]m[us] p[er]iod[us] i[n] xx.
die. s[ecundus] in. xl. t[er]ti[us] in. lx.

septimana ecia sm modum ꝯtinua
tõnis ꝯ septimana sca et ꝯpleat in
die · xx ·
t n quibȝ ẽ ex illis venit crisis
in spatione lõgiquore ꝓnõ l ꝑꝛ
sm ẽ difficil' q' ẽ qȝ ꝑn' eoꝝ sunt
oc'ta valde · v ñ oȝ ut cogites a
ꝑmo die et quociens tñseũt iiii
dies ꝯsidi nõ ei eu octabr' ad q' de
Remencõtõ in h' loco no dimet-
timus esse sigt q' intelligit ꝑ
ipm duas mutatões silr · s · illam q̃
ũtitur ad salm · et illam que ũtit'
ad maliciam q' ẽ qȝ dixit et sig' sr'
egritudines · de aptitudine q̃ · n̄ ẽ
ut ꝯtinuentur in diebȝ paucis a ꝑn
cipio sm ad q̃ ꝯtitingut' ẽ facile vul
de sicut dixit ypo · in egritudinibus
venit crisis in iiii' ꝑmis diebȝ qñ
feb · de aptitudine eius ẽ ut quies
cat in · iiii^to die ẽ quieta valde · s; il
la de aptitudine ẽ ut inficiat in
die q̃rto ẽ maliciosa valde · et sig
ficatões etiam que apparent in v
na q̃ diaꝝ horarũ fe' q̃ quid appa
rent in fe · salua sũt o's significa
tõnes bone laudabiles valde · et q̃
apparent in fe · maliciosa o's illauda
biles male valde · et ꝯ res sũt ĩ nõ ẽ
nct' ut ꝑtiseat aliq̃ eaꝝ dierũ · iiii^ter
qñ nos ia sem' q' ẽss accidit sꝑ aut
qñ ñ vincit egritudine et supat
eam aut qñ illa vincit ipam · et
supat eam egritudines g' quietas
valde vincit ñ uelocit' a fraudulen
tis ñ mal' supat' ñ uelocit' et ꝑ hãc
cãm fiũt egritudines in quibȝ uenit
crisis uelocit' ꝯtre valde s; egritudines
que indigent ꝯsũptõe sua spatio lõ
go sunt siles qñ sicut sr̄flimitis i
uirtute in egritudinibȝ uelocis ꝯsũp
tõnis mag' qñ ẽ it' qñ ẽ egritudini
siti · qñ nõ sr̄flint vna eaꝝ sr̄ ꝯparem
suam in uirtute supante mag' s; ẽ
pugna eaꝝ sil' eq̃li · ẽ nctm ad h' ut
vincat vna eaꝝ spaciũ temporis
lõgi · sigtio g' prudenciũ in lucta
sr̄ illum qui vincit ex duobȝ luctã
tibȝ nõ ẽ nisi sm hũc modũ quia qñ
uideȝ sr̄flimitatẽ vni eoꝝ sr̄ ꝯparẽ
suũ in virtute sr̄flimitatem magñ
spatiu' ei uictoria ex hora sua · et si
nõ videt aliem eoꝝ sr̄flimitatẽ sm
ꝯpem suũ in uirtute scit quia spaci
um luctõnis eoꝝ ꝑlõgatur et nõ sit
ex fuctu illo quis illoꝝ vincat sed
declaratur illud postq̃ ꝑtenditur
c's et prudẽtes in arte intelligũt
illud uelocius q̃ uulgares homines
quia illi sũt potẽciores ad sciend'
sr̄flimitatem prũa q̃ ipi q' ẽ quia res
q̃ sr̄flimit prudẽtes in artes sr̄ ignao
ros eius ẽ sẽsus ꝑ sr̄flimitatem ꝑ
uam · v impetũ ꝯ quedã sr̄flimitates
ꝑ puritatem suam occultantur a st'
nõ est pose ꝑ dentibȝ etiam sig'e
sr̄ illam q̃ illa hora aparet sensui
et ꝑ h' ꝑcipit ypp · ꝯsidare uniuer
tõnem egritudis · in oĩbȝ iiii · diebȝ

In q̃bȝ ualitudibȝ ꝯtũrõ ẽ
tarde ꝑnostici ĩ ill' ĩmitio sẽ la
tũcia · eaꝝ ẽ h' ꝑn' ꝯfusa sẽ · id
ẽco cauti' inuigilãd' est · ⁊ ĩ sig
ul' q̃t'nis diebȝ studiosi' intuẽ
dũ ẽ · q' si fetis · aut tardo aut
nũq' tolleris ·

nam si considerës illud nō occultatur
ei ad quid declinet .s. ad sanitatem
infirmi et q̄ti evasionem in ut nō
veniat aut p̄ditionem eius . in ut
eum veniat egritudo h' est q̄o
sūa h' sinonis . scđm q̄ intendi sic illud
intelliges ex libro nō de c̄ri —

Et q̄es q̄rtane n̄ ē n̄ sm̄ hūc ordinē —
Transivit etiam illic sino sic mul
tos medicos et nō intellexerunt eū
et p̄p̄ h' invenimus eos mirātes de nō
h' et estimātes q' indicatō viiii sit
infirmo qui hēt fe. q̄rtā q' cuius
sūt fe. v. q̄. post . xv . dies nō ē
nisi p̄ viam declinatōis h' ē q̄uis
q̄ti nō invenerit de nobis p̄cedi et in
dicatū sile illius in fe . c̄tid'a . et ista
cō sic illud q̄eat vocis sil . quia sicut
nos invenim' q̄ fe . q̄tinuis oēs dies sūi
q̄tinuitatem i p̄mo de crisi de ē ap
titudie ē ut accidat sibi etiam in
nam' in fe . h'ntibz p̄oxios p̄cedēs
q̄o illud q' facit dies iiii . in febz q̄ti
nuis . i' q' facit vii . in fe . facienti
bz p̄oxium c̄tiaū . et sil' fe . q̄rtane
p̄ure . crisis ir venit in eis in vii
p̄iode . nō i vii . dieb' . et p̄ portō die
i q̄rti et a p̄ncipio egritudis . ad
diem vii . ē sicut p̄portō p̄iodi q̄r
ti ad p̄iod' vii . q' ē q' dies q̄rte
ē inductivus dei vii et p̄iodus q̄rte
ē indicativus p̄iodi vii . et ego qui
d' iam narravi tot illud i lib' nō
de dieb' crisis et p̄p̄ ea sufficit ē
ut scias tm̄ i h' loco q' c' fe' q̄rtam
fit i p̄iodis nō i dieb' — — —

Non sm̄ hunc ordinem — — —
Sicut p̄ ordinē ordis dierz cs . nā
sicut p̄prietas diuisitatis ē mali
cia ordis sil' et p̄prietas ordinis
ē ordo et p̄p̄ hanc cām nominaūnt
g'ci nōd' significative ordinē et or
dinatōnem qm̄ ipa oīa q̄ sunt in ipo
sunt ordinata tra q' ē in medio ipi'
deinde mare ē in circuitu ip'ius et
cōtra mare ē aer . et aerem ē ignis .
deinde orbes post illum q̄tinētes oīa
ordinem aūt motuū stellaz fixaz
nō ē michi nec' dīe etiam cum inve
merim' illud sep' vnū dispōnis . mot'
aūt stellaz herratiū q̄uis nō sint
eq̄les i oī die crīt tm̄ sm̄ ordinem
in q̄ordinatōnē q' ē q' ipe secant se
p' i ordīe eq̄li loca eadē de orbibz signz —

Egritudines vo de aptitudie q̄z
ē ut q̄tinuant i oībus spaciis sunt
discretionis facilioris q' ē qm̄ res
quibz alie diffiniunt sunt sm̄ maiori
tatem q' est quia illoz qui sūt sm̄
servitam salutis ē hanelitus vo et r̄
sanua dolore . et dormiūt i nocte
et sunt reliq̄ sig'ra eis sm̄ voluntā
fiduciam illoz aūt qui p̄eunt ha
nelitus ē malus . et p̄unces eos p̄miq̄'.

Et finis q̄rtane huiusmodi
est.

et accidit eis inquietudo et sunt re

lique significationes in eis sm̄ ultimam
Iam dixi in eis que primis (malicia
Illa sunt quia iudic. p̄ sinonem su
um faciliter. leui⁹ et mag. leue. et
dixit paulo añ q̄ salubriores fe. sunt
ille in quib; ē minus sr̄ fidem for
tiores significationes ꝯsimiliter. in die xiiii.
ul. añ ipsum in hac aut hora ꝯuertit
sinonē suum ut significet significatione
manifesta sr̄ significationes laudabiles
et p̄p̄ id accidit ei q̄ illorum qui sunt
sm̄ semitam salutis spē ē bonus et sunt
salui a dolore et dormiunt i nocte. illorum
aut qui p̄eunt spē ē malus et regit
eos p̄rimus. et accidit eis inquie
tudo et addit iterum ad unumq. 3 eorum duo
rum sinonum. sinonē suum et sunt reliq
signes in eis sm̄ ultimam fiduciam
et dicit i sino. sedē. et sunt reliq si
gnificationes in eis sm̄ ultimā mali
ciam significat g⁹ significatione mani
festa p̄ hanc additionē q̄ eius reme
moratio in unoquoque horum duorum sino
num ē circa signum q̄s dixit si ē non sm̄
viam exempli. additio ā sua iterum ad
sinonē suum q̄ ē quia res diffinita
hic sm̄ maioritatem que ē non fac
ta illud ex necessitate. dixit p̄. in eis
qui p̄cessimt q̄ diuersitas in egritudib;
de aptitudine q̄rū ē ut ꝯsimilā in
minorib; spaciis int̄ illas que sal
uantur ex eis. et int̄ eos qui inter
ficiunt est dr̄a magna ualde egritudinū
q̄rū spaciū p̄longatur nō ē diuersitas i
t̄ saluas. et p̄ incitabiles magna. s;

earum significationes sunt siles ab inuicem e
ar. sermo ā eius coopit eos p̄rimus pos
sibile ē ut significet illos quorum p̄ im
pet. iones et p̄ole ē ut significet illos
qui agitantur et inquietantur et
nō fugitur ꝯ eis decubitus et meli
quid ē ut intelligatur ex eo inuento
prima ꝯ sit h; dicto uehementius et ꝯ
(ungens

Oportet ut cogites eē hore et eē

eius q̄titatum augmentum q̄ ā ꝯsequitur egri

tudines horum digestis sue q̄ruis

iste res sunt certes sm̄ q̄ narrauimus
Nec dixit p̄mū i q̄rta p̄ma et or ē
in p̄mo die ut cogites. deinde addi
dit exemplū i eo sibi et inuenimus eū
dixisse in h; sinone eius p̄muss tunc
tunc. iiii.or dies. ꝯsidā nō. ut occultabitur
ē ad quid declinet — — —

Et sm̄ hanc viam accidunt mulieri

b; eis et p̄t p̄rimū earum — —
Oportet ut sit ꝯputatio dierum
in hac egritudine a p̄ die in q̄ mul
ier peperit nō ā a die in q̄ inuasit
eam fe. q̄ ē q̄; plures earum accidunt
febres die 2o et 3o post p̄tū. et
ab istis dieb; numerant medici plures et
et expectant crisim. et illud quod nō
fecit erat h; postq̄ numerant dies ab
ipso die p̄tus mulieris. et qum ip̄. nar
rauit totum cuius scia ē nota in dieb;
crisis breuis et compendiosissima ē ut ut

Quos uo ī uim fuit facilis ꝯg
nosce. dr̄ia eī illarum ē euidentis
sima. cuiusmodi q̄d spē significatur
dolorem aliq̄s. ꝯ q̄es nocturna nā. ꝯ
certa sig. ꝯcta bonī ordinis ut dixim⁹
mortis uo spē angustia ꝯ inquietudo nimia
uigilia in strato. ꝯ omnis significatio
mali inuenta.

Considerab; g̃ augmentum quod ab
instatiū. ansit ut sup̄ diximus.
Scdm hunc q̄; intentionem ī p̄imis
sentib; ciuitatis eius. ꝯ nō p̄ientib;
b; similis.

faciam te rememorē eē q multocies
dixi in alio loco quia inuenimus res mul
tas ex rebus de quibus fit inquisicio quibus
non peruenit iuuamentum in arte medicine secun
tamen nos inquisiuimus de ea inquisitione
racionatiuam que est quia inuadimur pro pro
nosticationem non est nisi cognitione diei in
quo venit crisis. si autem querat aliquis
de ea egritudine an aptat ut nomine
tur egritudo acuta absolute. an acuta
valde. an cronica. aut acuta aut
conuersione. tunc enim inquisicio non est
aperte. nisi in nominibus in intentionibus
ex quibus possibile est homini ut cognoscat prono
sticationem de eo de cuius aptitudine est ut ne
mat ad semitam pronosticationis secundum rec
titudinem post quod vero. g. q possemus. et
sciremus scientia certa quod infirmus euadit ab egri
tudine sua in die. xx. et quod iudicaret
secundum quod spaciat de eo. secundum aliquis diceret
quod illa egritudo est acuta quia terminus a
cutarum egritudinum est dies. xiiii. et illi di
versificantur. dicit vero unus eorum in hac
egritudine. quod oportet ut nominetur cronica. quia iam
pertransiuit diem in quo perueniunt egritu
dines acute. et egritudines quidem
non habent speciem aliam etiam ex parte tem
poris quod nominetur hec egritudo acu
ta cum additione paulatim. si igitur homo atten
dat vel velit ut asculteret sermonem si
mul cum istorum et istud quod conatur certi
ficare. et querit post illud et consideret
quis illorum recte inuenit. et quis illorum
errauit. fuit in illo de vita sua longum
tempus preter quod proficiet per illud in arte
medicine in aliqua ex rebus et scilicet etiam qui habent
cognitionem ex qua potest procedere et in
dicare quod egritudo soluatur in die. xx
vii. preter quod sit ei possibile iudicare an oppor
teat ut nominetur acuta. aut cronica. aut acuta cum additione. aut quomodo iuuamen
nocet illud in arte medicine in aliqua.
ex rebus. et scilicet etiam qui habent cognitio
nem ex qua potest procedere et iudicare quod
egritudo soluatur in die. xxvii. preter
quod sit possibile iudicare an oporteat ut
nominetur acuta aut cronica. quoniam melius
est ut ponat unam specierum egritudinum secundum tem
pus egritudinum. et per quantitatem numeri perio
dorum in quibus accidit crisis. igitur erit egritu
do in diebus. iiii. orum primus. postea deinde secunda postea
in qua venit crisis in. iiii. diebus. Deinde tercia postea in qua accidit crisis in. iiii.or
diebus in. iiii.or diebus. tercius et post ipsam egri
tudo que continuatur in quarta. quarta et est illa que
soluitur in die. xx. cum igitur fuit post hunc diem
duplicentur quarte et eueniunt crises in septi
manis et cum extenditur illud duplicen
tur septimane. et soluuntur egritudi
nes in. xx. die. Deinde post hanc horam
permutantur ad menses. Deinde transe
unt ad annos. et igitur inde ut in egritudini
bus fit duo termini quorum quedam dicentur acute
et quedam cronice. secundum ego miseri
cors nomino eas hoc nomine ut diuersificetur sermo
meus. et forte cognitum possibile inter duas egri
tudines que nominantur quousque et confecimus
crises omnes species egritudinis tres quarum unaquaque
diuiditur in species alias non est quod primo species
et sunt egritudines acute que nominantur

xx. egritudines absolute acute et quedam e-
gritudines valde acute et sunt ille que non
transeunt diem vii. si crisis venit in eis a[?]
in hiis die a quartam ipsarum. egritudines autem que nomina-
tur acute absolute sunt que extenduntur usque ad diem
xiiii. ille autem que pertranseunt hunc diem cadunt
in nectione nominum eis hesitatio quoniam possibile
est ut ponatur egritudini cui crisis venit in die
xvii. nomen quod sit sibi proprium. nec egritudini cuius
venit crisis in die xx. et cum illud ita sit
cadit in hac re quesita hesitatio et propter
hanc causam visum est michi quod ex sufficien-
tia est ut ponam tibi terminum egritudinis acu-
te diem xx. non diem xiiii. et in illo est
hesitatio minima magis quoniam non ex
egritudine acuta intelligitur nisi egritudo
in qua fit vehementia assidua est. illa autem
quoniam est ita tunc si ipsa consumitur in xiiii.
die. aut in[?] illum paulatim tunc nomina-
tur egritudo acuta. Iste ergo sunt species
egritudinum acutarum et sunt species alie in
quas egritudines dividuntur. quarum crisis ve-
nit post diem xx. et istis etiam egritudi-
nibus est latitudo multa et videtur michi
ut ponantur que ex eis extenduntur usque
ad diem xl. in dispositione una et singulis fiat
eis species alia et propter hoc ergo sum dicens in hoc ser-
mone illas [illegible] de mea consuetudine est et ponan-
tur eis que extenduntur usque ad vii. menses
species alie et illis que consumuntur in anno species alia
et propter hoc sum dicens in sermone aliud quod
de consuetudine mea est ut dicam semper et
est quia convenit ut recedas ab hoc toto et
ponas studium tuum in cognitione hore
in qua solvitur egritudo. Iam est quod tu invenies

in una specierum egritudinum. et est illa que de
consuetudine sua est nominare samosi-
tatem ponere terminum s. crisim eius. et rup-
ture eius in quibusdam hominibus diem xx.
et in quibusdam eorum xxiiii. et in qui-
busdam eorum diem xl. aut diem lx. et
propter hoc sum dimittens rememorationem prede-
cte eius in ponere nomen unicuique harum
specierum. et convertens studium meum ad semitam
prioris de die in qua rumpitur unaquaque harum
specierum samositatis et illius quod invenitur
est per duas vias. et sunt experimentum et
ratiocinatio. per experimentum vero apprehendit
[illegible] terminus et rupture uniuscuiusque speciei
aut duarum ex speciebus samositatis. ratioci-
natio autem significat [?] samositatem et cau-
sam[?] facientem ipsam et res adiuvantes
ad ipsam. quoniam quando videris [?] quandam
speciem samositatis rumpi in die xl. et
inveneris eventus eius fuisse ex humore
temperato in frigiditate in hora temperata in
frigore et inveneris etatem infir-
mi et regionem et [?] corporis et
membrorum infirmum omnia temperata in fri-
gore. Deinde inveneris aliam rumpi
in die [?] et inveneris complexionem que omnium
narravi declinem ad frigus et in
diis aliam ipsi in die xx. et complexionem
omnium horum quorum premisi rememora-
tionem declinem in eo ad calidita-
tem potes inde significare rupturam
reliquarum specierum samositatis cum posueris
intentionem tuam in inventione illi-
us quod posuisti et comprehendisti per experimen-
tum et comparaveris reliquas species sam-

obscuris ad illas q(ue) diximus. s. caliditatem
humorum initiatam et frig(us) eorum et cum
inuentionem eos. et e(st) calitas iniciata
et reliquie res iniciates ad illud. et
s(ecundu)m hora p(re)sens et regio et disp(ositi)o
aeris. extimato sup(er) q(uan)titatem uir
tutis cause facientis illud s(ecundu)m t(ame)n
ex etate et n(on) infirmi et n(on) consuetudin(e)
et n(on) membri in quo accidit sanitati
tas et ex significationibus significationi
bus debilitatem uirtutis que e(st) in
uenis p(re)sentibus. et n(on) p(re)sentibus et
fortitudinem eius. ita q(uod) n(on) e(st)
cogitatio harum rerum et conatus a phi
de sciam disposi(tio)n(u)m o(mn)ium sp(eci)er(um) sani
tatis experimento et consideratione
indiget in illa hora an(imo)rum. q(uod) a(utem)
considerat ad q(uan)titatem caliditatis im(m)a
te et operationem eius cum humoribus
qui indigent digestione co(m)p(re)hendit
illud ad cui(us) inquisitione(m) intendit fa
cili petitione et p(ro)pinquiora uia et
h(ec) quide(m) disp(ositi)o est cui(us) p(ro)p(ri)e e(st) ubi esti
mare res occultas ex rebus manifes
tis et apparentibus et cu(m) ille cui p(ro)p(ri)e
e(st) ut estimet i(n) sanat(ione) sp(eci)er(um) sanio
sitatis quia rumpitur i(n) die. xv. aut
in die. xxviii. et s(ecundu)m hanc similitudinem
in sp(eci)ebus aliis. et n(on) est michi neces(se)
dicere in egritudine an oporteat ut
nominetur acuta ut co(n)tinua. aut
cronica. discretio u(ero) p(ri)mus. et illius de
terminatio n(on) e(st) de operatione medici q(uia)
intentio e(st) t(ame)n ad operatione(m) medicine
s(ed) e(st) ex ope sophiar(um) quor(um) studium e(st)
inquirere ueritates et p(ro)p(ter) hanc cau(sa)m
inuenimus in h(is) inquisitionibus sede(m) sup(er)
sedes altas et loquitur cum discipulis in
illo locutionem multum ualde et cognitio
eor(um) de cognitione eius de cui(us) aptitu
dine e(st) ut accidat i(n)firmo e(st) post ag
gnitio eor(um) de altitudine maris. et
ex eis sunt quida(m) alii quor(um) disp(ositi)o e(st)
contra hanc disp(ositi)o(n)em. s. illi quibus possi
bile e(st) intelligere egritudines et p(ro)no
sticationes de eo q(uod) futurum est et
n(on) e(st) possibile reddere de quo(n)i(a)m ro
nabus. et p(ro)p(ter) hanc cau(sa)m putant de
quibusdam istor(um) quia sunt medici.
et de quibusdam eor(um) quia sunt sophie
et medici p(ro)p(ter) simonem q(ui) e(st) q(ui)a p(r)imo
nominat hanc sp(eci)em medicor(um) ex hoc n(on)
e(st) et qu(od) uident aliq(uos) legere i(n) libro
a(liquo) illi ro(ati)one i(n) expo(siti)one rer(um) quibus fit in
uame(n)tum. estimant de eo quia e(st) ex
medicis qui nominantur me(dic)i lo(g)ici.

Et qu(od) fuit in capite do(lor) uehem(en)
tes assiduu(s) cum fe(bre). et fuunt cum a(liquo) sig(nis)
mortis et illud e(st) mort(a)l(e) ualde. et
si fuunt dolores abs(que) signis illis et p(er)
transierit dolor diem. xx. et febris
fuit inseparabil(is) t(un)c oportebit ut
expectetur fluxus sanguinis e naribus
aut alia(s) erit exitus i(n) p(ar)tibus i(n)f(er)iori(bu)s.

Si dolor in capite in capite acutissim(us) fuit cum fe(bre) et signu(m)
aliq(uod) a(liu)d mortis apparuerit mors cito aderit et si signu(m) a(liu)d mali
no(n) affuerit et dolor ult(ra) in. xx. die(s) p(er)manserit. ut febr(is) abierit sang(ui)
nis fluxus de naribus expectabi(tur). a(u)t ap(ostemata) aliq(ua) in i(n)ferioribus cor(poris) partibus.
s(ed) dolore ad h(oc) recedente. sanguinis de naribus fluxus expectabi(tur). a(u)t ap(ostemata) partibus
mag(is) t(ame)n dolore. sup(er) fronte(m) et timpora no(n) relinquente.

226

inferioribus si autem permanet dolor re-
cens oportet ut expectetur fluxus sangui-
nis a naribus aut saniositas propter quam

dolores non fiunt nisi in illis corporibus et
[D]ixit Ypocras in hoc sermone exposuit frontem
[?]io rem mutationem valde ex
rebus quas necesse est scire in pronosticatione. Verumtamen
illud est absque ordine. Si enim ordinatio
eius secundum hunc modum est. et cum fiunt in capi-
te dolores vehementes assidui cum febre. si
fuerit aliquod signum mortis cum eo tunc illud
erit mortale valde. et si inveneris ex
illis rebus que euadat infirmus tunc ex-
pecta illum fluxum sanguinis a primo die usque
ad xx. quod si tempus excedet tunc expecta etiam et
expecta etiam saniem que [?] ex naribus et ex
auribus quibus fit euasio infirmi. et si
permanent isti dolores qui fiunt in capi-
te usque .xx. tunc expecta fluxum sanguinis a na-
ribus. Verumtamen illud non fit nisi raro. egres-
sio autem saniei ex naribus aut eventus exi-
tus in partibus inferioribus accidit multotiens in
illa hora. et quando tu expectas aliquem fluxum
sanguinis a naribus tunc adde in hoc tua
dolores accidentes usus tempora in fronte.

[E]t melius est ut expectetur eruptio sanguinis ei
cuius est etas infra .xxxv. annos qui autem est maioris
etatis quam iste expecta isti saniositatem.
[I]n hoc sermone posuit tempus speciei proprie ad
fluxum sanguinis ex etate et cum in illo est ma-

nifesta quia iam multotiens dixi. et est quod ge-
neratur sanguis in hac etate quousque
etas compleat .xxxv. annos est multa et est
etiam cum illo in hac etate calidior. et co-
lera sicut ipsum est magis vincens et ego
quidem iam dixi in eo quod premissa sunt quod sanguinis
est dispositio est conveniens ad hoc ut non faciat
accidere fluxum sanguinis narium.

[D]olor autem aurium acutus cum febre assidua for-
ti est significatio mala. quod est quia non sit
securitas sicut habentem ipsum quin permisce-
atur eius ratio et moriatur cum quo [?]
huius timorem vehementer. oportet ut con-
sideres tu etiam reliqua signa a primo die.
[I]n hiis autem cartilaginibus apparentibus
que ostenduntur ex aure non inve-
nitur nisi quod accidat dolorem vehementem
nec si accideret etiam in die accideret ti-
mor quoniam hoc membrum non est ex membris no-
bilibus nec continuatur etiam cum mem-
bro nobili. Verumtamen sermo ypocratis non est
in hoc membro autem de continente sicut de continente
multorum medicorum. aliorum ut significet
per sermonem suum dolorem auris sensum do-
loris intra foramen auris quod est quia egritu-
do tunc est in neruis in quibus fit auditus
et non est locus eius propinquus a cerebro et
propter hanc causam oportet ut pereat cui accidit do-
lor vehemens in aure illa quando cerebrum
communicat neruus in egritudine. et propter hoc accid-

a [A]tz sanguinis fluxus plus illis qui minores
xxxv. annorum. apostema vero magis in hiis existentibus ad
plurioris etatis.

a [A]urium vero dolor acutus cum acuta febre
permanente malum est. expectabitur enim eo alie-
nationem et mortem. quoniam igitur est molesti-
simum est ergo tua bene a principio omnia perscruta-
ri et attendere signa.

Expositio

ictum et cum aduenit h' egritudo per
mixt' idonis et moriuntur etiam qui
dam ex eis quibus accidit illud subito
sicut ille cui accidit appoplexia q̄ ī fi
ciens egritudinem aut propter inflatitudi
nē eius que peruenit subito ad cerebrū

Et moritur q̄ ex hanc sunt iuuenis ī com
dieb; ex hac egritudine et ualde illo senes
uo tardi illo initiū q̄ ē q̄ fe. et p
mix' mentis aduenit eis sompnus et an
res eo₂ fundantur et famose fiunt
propter hanc causam. Sompnus in ill' etatibus
reditōnes egritudis qui fiunt in fectiuis
ples hūtes eas iuuenes aut ant' eo₂
fiunt famose moriunt' q̄ ē q̄ sicut su
mes ex auribus eo₂ sparg' iuuenibus
cal° si appet ī eis sign' aliq' laudabile

Iuuenibus quando accidunt fe. et initis p
mixt' plus quam uires sue cōplōnē eo₂
ē caliditas et colā et propter illud oz ut ā
tecedat pditō eo₂ ante q̄ fundantur au
res eo₂ et famose fiant. sed senes ā
ē timor sed istis res uin. Sompnū eg
tudo itatur sed cos quam humor faciēs

dolorem nō recipit in eis digōnē sui
cōplementū propter frigus uincens sue
cōplōnē eo₂ reliq' ā q̄ dixit in sino
suo sunt manifesta plana q;

Guttur in quo accidit ulcus ō fe. ē
signō mala q̄ si apparet ō eo signō alia
ex eis que narrate sunt in eis que p
missa sunt quia sunt male tunc oz ut
pcedas et indices q̄ infirmus ē ō dispō
ne habente timorem

Ulcus accidens ī gutture ē sign'
q̄ in cor' ē humor malus corrosiuū
et cum illo ē ca egritudis magne male
quā tractō fit ō dolore uehemēte. et
oz ut consideres reliq' significatōes ī ctitu
dine prod'ius ō eo q̄ ē futurū et sic hoc
pceptum q̄ ī oībus significatōibus et ppue
ī istis q̄ nō sunt in ultimo laudis. neq̄ ī
ultimo malitie et sunt ille ī quibus ē de
glutitione ypo. pcipe tibi reliq' signes

Squināca ē detior et mag' morti
fā ē ō uelocitate in q̄ nō apparet in
gutt' neq; ī ceruice ad ui' et ē ī ea uehem
tior dolor. et priō hanelit' .i. orthomia.
In illa squināca ē dispō ē h' pfocatiū

Iuuenes ēt q̄ si ī hāc passiōe in die vii. l'p°
pereūt. senes uō tardi q̄ fit alienatō mtis
eis q' in uētribus otigūt. atq; aures eo₂ corrū
pūt. et p' emittūt. in senili etate tm̄ ualt
tudo resurgit et intumet. iuuenes uō an
q' tūpāt apri. pereūt. q' si cpuit. et signū
q'lz boni apparuit. aliq' bonū sperabis.

Apostema ī gutture ō acuta q̄d fe. malū et si aliqn̄ ma
li signū et ī dēis insū fuīt. mortale ē.
Squinātia pessima ē et cito mortifā q̄ ī gutture nō
appāret n' extra in ceruice ō rubore tumore dolore tm̄ acu
tissimo erūte spū orthomie.

Hui(us) eam in die p(ri)mo aut .ii. aut .iii. aut
iam tibi .iiii. e(st) co(n)siderare apper(et) [.iiii.]
Ite ex sermone eius s(cilicet) q(uod) deterior sp(eci)es
squinancie e(st) i(n) q(ua) no(n) apparet in gutt(ur)e
neq(ue) in cervice e(st) aliq(uid) ex illis . neq(ue) i(n) colo
re neq(ue) in caliditate . neq(ue) inflatio(n)e q(uod)
significat p(er) guttur locu(m) qui e(st) co(m)mu
ne et epiglotti q(uod) e(st) q(uod) sig(nifica)t p(er) cervice
collum . si p(er) guttur mult(um) spaciu(m) q(uod) oste(n)
ditur p(er) lingam q(uan)n aperit os . et p(ro)lon
gatur longa de sup(er) ad inferiora et in h(oc)
spacio sunt duo meatus quor(um) vnu(m)
est iter . et alt(er) epiglot(ti) (con)t(ra) q(uo)d no(n) (con)tendit
in aliquo duor(um) meatuu(m) aliquid ex
naturam tunc scias q(uod) ap(ostema) e(st) in meatib(us)
que sunt int(er) epiglottu(m) et aliud e(st) cu(m)
p(ro)focantur q(uod) e(st) quia meatus branchi(orum)
n(on) e(st) apertus (con)t(ra) q(uo)d accidat ut claudat(ur)
penitus p(ro)pt(er) apostema illor(um) membror(um) e(t)
ne(cessari)o ut prefocatur infirm(us) . et p(ro)pt(er) h(oc)
cogitur q(uan)n vult hanelare et (com)p(ar)are
cervicem suu(m) ut meatus epiglotti aperia
tur saltem p(ar)ru(m) q(uod) e(st) quia decubitus
s(upe)r collu(m) claudu(n)t epiglottu(m) penit(us) qu(on)i(am) m(em)
b(ra) que sunt ab anterioribus cadu(n)t sup(er) illa
que sunt retro s(cilicet) spondiles cervicis o(mn)is q(ue)
p(ro)pt(er) hanc cau(sam) . et p(ro)pt(er) apostema caliditi q(uod)
e(st) i(n) lacertis cervicis ut accidat dolor.

Squinancia aut(em) i(n) q(ua) sunt dolores et s(ecundu)m

illa(m) similitudine(m) si accidit (con)t(ra) eo ap(ostema)

et rubedo i(n) gutt(ur)e e(st) mortifica valde

si e(st) tardiora q(uam) dicta e(st) an(te) p(ro)pt(er)eam

In sermone suo dicit sp(eci)em aliam ex sp(eci)eb(us)
squinancie ex q(ua) fit locus qui e(st) in gu
ture apparens rubificatus . et sunt
in ea dolor(es) silet eis que sunt i(n) sp(eci)e p(ri)ma
vt(puta) p(er)icul(um) p(ro)p(ri)etate hanelitus . i(d est) orth(opnoe)a
no(n) est in ea simil(is) sibi i(n) p(ro)p(ri)etate . s(ed) dif
ficultas hanelitus no(n) e(st) in ea p(ro)p(ri)a ve
hemens qu(on)i(am) lacerti epiglotti no(n) apparent
o ea ap(er)te vehementi . n(ecessari)o g(ra)t(ia) dixit
in hac sp(eci)e quia e(st) mortifica s(ed) illud
e(st) tardius q(uam) sp(eci)es q(ua)m diximus an(te) ip(s)am

Squinancia aut(em) i(n) q(ua) rub(e)t guttur et e(st)

inx e(st) tardioris spacii et forte salua

tur ex ea h(abe)ntes ea(m) qui e(st) i(n) cervice et

pectore rubedo et no(n) (pro)longat(ur) tu(nc) ad

In hoc sermone exponit sp(eci)em [tercia-
terciam] ex sp(eci)eb(us) squinancie et nomi(nat)
eis ap(ud) medicos dividificati . q(ui)a n(on) nominat
nomine alio . et quod no(m)i(n)e alio vt exp
rime(n)t dico q(uod) tu(n)c vocies in(ve)niu(n)tur p(ro)p(ter)
et fecisse illud q(uod) e(st) quia diminuit p(ro)lo(n)
gatione(m) i(n) nominib(us) et nominat eg(r)i
tudinem sim(plicite)r q(uod) (com)paratur qu(on)i(am) q(uan)n s(ine)
intentione e(st) squinancia generaliter in re que
sita . et (con)venit i(n) nostris intentione n(on) h(abe)t q(ui)
(sinan)cia aut(em) in hac intentio(n)e inve(ni)untur
apud eum que h(abe)t cognitione(m) exposit(ionis)
medicine q(uod) e(st) quia deterior sp(eci)er(um) s(qui)
nancie e(st) ex e(st) vehementia p(ro)ducitur ad
h(oc) ut cogatur infirm(us) (con)t(ra) ea ad (com)para
tionem . et in q(ua) sunt dolores vehe

Hec mali sp(eci)es in p(ri)ma die suffocat
aut s(ecund)a . aut t(er)cia . aut q(ua)rta . alia h(uius)
mali sp(eci)es est . cum in gutture ap(er)tiu
bet . et ipsi mortifica e(st) . pignior tam(en)
prima.

Tercia vero q(uam) cutis et guttur
rubent . pori b(us) diuturnior est . et
si tumor ad interiora redierit . sp(eci)es ho
ne o(mn)io no(n) resistit.

mētes et ñ apparet ꝯ ea ī gutt̄e iuxi- eme aliquod ex accidentibꝫ. et q̄ minoris sunt malicie q̄ alie sp̄es sunt sp̄es ꝯ quibꝫ hanelitus nō fit dificil' sꝫ dolores sunt uehementes et ꝯ apparet eīureis et gutturis et rubedine earꝫ et minoris malicie q̄ ist̄e. sqnācia vero q̄ narrantr ꝑ ē rememorātō pmis et ē illa ī q̄ dol' sūt nō vehemētes sꝫ pīu. nec fit dificilitas hanelit' ī ea. ju illa squinā- cia ē discō ē h' discō epiglotie ē in columus ab egritudīe et aggrat' sames in ea nisi in gutture et eīn ee. aut ī vētis sil' et viceris sil' hinc samen ē plimū eo et ꝑ̄ illud ñ sit in eo ap̄ nisi ꝑ̄mutū ex sanguine et eo. et ꝑ̄ hoc dixit ypo. et nō ꝑ fudat' rubedo ad exteriora. quī qū accidit ī huius loctū ap̄ molle flāticū ē sanositas uelox facil' et nō ē illa egritudo acutare liq̄ ā q̄ sūt in hoc sinone sūt manifesta — —

Quod si fuit rubedis agelitatō ñ ī aliquo dierꝫ cr̄ig ap̄ exitum ā coa- glāt ī inferioribꝫ coll' nec qū expīt samen isti nī ꝯ tussi facile et indic infirmi qū quieuisse dol' sigr̄ illud morem aut reditōnē egitudis —

Res in angustia egritudinis si occl' tatur ap̄a ul' rubedo q̄ ꝯ hoꝫ

fuit. nā vērī sil' inueniūtur in descp- tōnibꝫ pr̄ q̄ expugnat infirmū sunt et ꝯ facilitate aut coangulet' in exterioribꝫ gutturis exitura ā egrediatur manif'ᵃ et appareat in sinone ā sūo nō in ali- quo dierꝫ cr̄ ē ꝑseruatiuā et inquisi- tō an oporteat ut intelligatur ex eo ap̄a si occultatur in aliquo dierꝫ c' sis nō accidit infirmo res mala quidi- u' exposuerūt eum sūi hanc intentō nē aut ꝯ ut addatur illud q̄ ē post- ea ut volunt ypo. quod illud accidit dierꝫ cr̄is ut sit cr̄is que fiducia heat' cā et est vitās qū ꝑmutatō egritudis ad maliciam ē ut redeat rubedo ad inferiora et nō resoluatur ap̄a et si fuit in aliquo dierꝫ cr̄is nō solū nō ē' illa n̄ē sꝫ ē' malū valde q̄ ē quia ma- licia ꝑ̄ veritatem eius q̄ indicat di- es cr̄ificatur et festinat q̄ si fuit ꝑ dn' sp̄uti cū euētu exitur ē in mani- festo corporis facil' et oculatur ap̄a et rubedo cr̄ nō expectat' mors ī fiū —

Et melius quid ē ut rubedo sit de- clinā ad exteriora et ut sint reliq̄ exi- ture decliuiores ad ē' q̄ vide —

Iste sermo et qui ē post ipm̄ mani- festus ē ap̄ eū qui est memor eī q̄ p̄cessit de sinone meo — —

Res aūt ī icisione uulue et ꝑfo- ratōe eius ē morosa dum ꝑuiant rubā mag' q̄ est quia seqtur illud

Et si diluitur. tū nō ipi ētica die. n̄ ꝑ̄ aᵈ apū rubētē tuōreꝫ alio cūduxit. n̄ putridinē pici- ens expuit. l' ad modicū defecit. si dolor reijē mitit' mortē l' icito- nis laborē ꝑmittit.

Bonū ē ā tuōrē. ꝛ rubōrē foras ꝑmine. q̄ ap̄a sunt' ad pl'onē lapsū fuit. pus ibi efficit. ꝛ a- mentē reddit.

apa̅ta · et fluxus sanguinis ventris oz ut
illa hora detumescat per illa ingenia
cum quibus euacuetur illud quod dixi in
la · et fit extremitas virile maior
et grossior · et declinior ad palidi
tatē · et fit quod est cum super istilius et
in illa hora confide melius de curatione
uule · et melius quid est ut conuertis cū
cōnē est preterquam euacuauit ventrem
9 fiūt spacium temporis generis et
nō timueris infirmo ut perficere
Mesentur. y. 9 hac scientia propositā scientia
Mesentaria curationis quam est possibile ad
discē sui virtutem et fiduciam absque
scientia curationis. nā si medicis sciā nulla
apertionem apa̅te calo · aut apriis · uel per
forauis scilicet illud fluxus sanguinis et a
postemata causa 9 quibus euacuetur cum
cor · id est · scilicet quod dicitur nulla tunc medicinam
et proprie si descenderit in 9 multitudine
aut ex se ipsa aut studio medici —

Quando quiescit febris · post quod appa
reant in ea signa frigiditatis 9supra
uē egritudinis · nec est quies febris ei
in aliquo dierum crisis oz ut expectetur
recidiua egritudinis semper ipsum — —

Non oz ut expectetur recidiua
istius egritudinis quando apparet unum
duorum signorum que diximus scilicet quando apparet
ambo simul quod est quod egritudinis quiescit
absque eo faciente illud de aptitudine
eam est ut redeant quamuis sit quies
eorum in aliquo dierum crisis et in
quod nos significamus per sermonem nostrum ille
qui quiescunt absque eo faciente id est il
las que quiescunt preter apparent in
eis significationes signantes euasionem
uidelicet crisis — — —

Et 9 permanet febris · eius et est 9 dispositione
salua · et non est 9 eo dolor ex labore
penitus nec alia res manifesta · oz ut
expectetur ei exitura 9 apa̅te et
dolore et in iuncturis et proprie in inferioribus
Iam narrauit ypo · in hoc loco to
tum quod ipse dixit in eis que premissa
sunt ex sermone ex egritudinibus
narzabech · et ex sermone suo in egri
tudinibus pectoris et pleurisis quod est quod cum
longitudinis febris 9 sunt tres quarum v
na est membrum in quo est egritudo quando est
sanatio eius difficilis · et secunda est humor cru
di grossi qui non digeritur · et tertia
est error · accidens · tunc si accidit ut
non sit aliquid ex membris infirmum nec
error ex infirmo sed se ipsum · aut

Quam tumidā et rubentē timendo iacē · qui uel seq. saniei uel sāg
uinis fluxus nimius · laborabis ergo ad aliam cām 9fugē · et si non sic po
tis incisionē effugē · et apostema crescit · et liuescit · et quod pallato ...
... tunc inde · si tamen pus totum cor festinabis cure purgare · que sane
te · et suffocationis timore minime reluctante.
9 Quorum febre · si per modicum lētescit · uel signum timendē egritudinis habuit ·
uel febre · defectus in die critica fuit · reiteratione egritudinis expectabis.

Quibus febre · permanens · non grauatur la
bore · non inde multo dolore molestatur
huius apostema fiunt in iuncturis est inferior
tum partium.

ex medico · sc' q̄bo aut ex multis ·
aut ex calorib' sicut error qui ac
cidit ex hora p̄senti · et ex h' regi
one et disp̄oe aeris in quo ē infir
mus · et ex loco qui ē malus · aut ex
nocumēto quo leditur · aut tedio ·
aut ēticia · et remanet ut sit cā
lōgitudinis febris hu' grossi · crudi
difficil' digestionis · et de ɔsuetudie
nature quid ē ut expellant h' hu'es
ad q̄dā membra nobilia · qm nō ē ei pōe
euacuare illos multociens et iā dixi
q de p̄prietate meliorum calorum stitulū
in lb'a sua ē ut fiat crisis p euacu
atōnē ex crudis a et grossis n' mō
dificat corp' aut p exiturā accidētē
in corp'e · aut p digestionē digerentē
eos et h' ps q nominamus digestio
nē ē euacuato mi · a ū aut p uōi
i pluuit · aut p solōnē uētris tanto ~

Et decens est ut fiant iste exitu
re i spacio t̄pis minore ei c' ē
etas inf'a · xxxv · anos ~

Iam dixi multociens q crisis egritudi
num que fiunt ab hu' calidis et a
cutis qn uirtus ē fortis fit solōe
uētris et p ɔtrariū illi crisis egri
dinum accidentium ex hu' frigidis · qn
uirtus ē debilis nō fit p exiturā
nec p uētris solōnē · h' aut infrigida
nt infirmū aut digerunt spacio
lōgi temporis egritudinis · a mediat'
ic' istius crisis fit p exiturā et ist'

ille in quib' inueniunt' uniq3 hor[um] du
or[um] ɔtrarior[um] que diximus · et si ex' p duo
ɔtria ɔtrariū ut humor[um] que diximus et
si ex' p duo ɔtria rei uirtutis q ē q
inueniuntur in uoracit' car[um] due res
ɔtrie eis que sunt i uoracit' car[um] ɔtrariū
quidē car[um] in n' humor[um] qui sunt eis
hu'es frigidi · ɔtrariū hu' calidis · et ɔtrariū quidem
uirtutis qm uirtus est in eis for
tis et fuit in illis debil' · et qm hu' is
cali nō ē pōe ut uirtus sic fortis qm
de aptitudie crisis ē ut accidat ɔ exitū
que egredit' a corpore · et qm sunt fri
ē nec' in euentu exiture uirtus for
tis · et significationes quid' significātes
debilitatē uirtutū et cāz fortitu
dinē assumptas p̄ire uomen' car[um] et is
que sumuntur ex operationib' car[um] · Iam di
ximus in eis que sunt p̄uitata assumpte
q ex etate sūt q capiunt ex iuuentute
et senectute et sunt ille q determinauit
ypo · in h' sermone et decens ē ut egrediat'
exiture ɔ multitudine et in spacio
temporis minore ei c' etas ē inf'a · xxxv ·
annos q aū ē minoris etatis q ista h'
nō puenit ad h' terminum scim euentus
exiturarū i eo ē uarians cū illo multū
ualde et nos fecit rememorari in sermo
ne suo isto eius q dixit in p'mo sermone
et ē h' ɔ quo p'lōgatur febris · et ē
ɔ dispōe sua et nō h't dol' ex labore
m3 ex eā alia mā'a · et relīq q seq' xxx
aliud

Et oz ut expectetur exitura ɔ p
cuius egritudo · xx · diem ~

i t'pe minore i decepita iu
etate euentus car[um] ē min'

Hoc id apud multos euenit illis quorum etas
ē i'fior a · xxxv · anno ·

Transactis · xx · diebus p' febrē ·

Inveniunt eum iterum dixisse .xx. diem in eis que permissa sunt ex suo sermone in egritudinibus eminentibus ut significaret quia non dixit de egritudine quia est cronica donec perveniat ad .xx. diem. et ego quidem iam enunciavi in eis que sunt permissa causam propter quam non est possibile alicui ut enunciet simplicitatem terminum acutarum egritudinum. non est ergo mirum quod dixit in egritudinibus que sic currunt in .xiiii. diebus. si rememoratus est etiam diei .xx. in positione sua termini egritudinis acute et dixit diem .xvii. et afforismo in quo dixit illud est iste quarta indicativa .vii. et principium .viii. secunde est dies .viii. et indicativa .xiiii. est dies .xi. quoniam est quarta septimane secunde et dies .xvii. iterum est indicationis quoniam est dies quarta a die .xiiii. et dies .viii. a die undecimo — — —

In eo autem qui est maioris etatis quam illi evenit exituram quam prolongatur febris.

Illud est necessarium quoniam necesse est ut est minus in eventu eius per exituras in corpore ut non habeat aliquid fortitudinis et non sit debilis in ultimo. et propter hanc causam oportet ut sit eventus exiturarum quanto plus procedit homo in etate minus in eis. In eis autem qui in senectute sunt non tamen parum accidit sed valde parum in ultimo. in hoc autem sermone non significavit per sermonem suum maioris etatis [illegible] eis quod illi decrepiti absolute. sed illos qui sunt maioris etatis per comparationem inveniunt ex eis ex quibus pervenerunt .xxxv. annum et ego quidem ostendi in eis que permissa sunt illud sicut quod [illegible] per hoc nomine s. maioris etatis et ostenditur et illud non minus quam ostendetur in sequentibus —

Et oportet ut expectet hic apostema quod febris est prolongata et expectet prolongationem febris ad quartanam quam facit interpolationem et redit non secundum ordinem et fit illud ex illa hora propinquitatis autumpni — — — —

Iam dixi in libro meo in speciebus febrium quod febris quartana generatur ab humore melancolico. et dixi etiam quod generatio huius accidit secundum duos modos quorum unus est a grosso sanguine qui assimilatur in venis feci in vasis vini. et modus secundus est a colera citrina quando aduritur et hec species secunda colere nigre est maliciosa corrodens membra in quibus agitatur. et hec species prima minoris est malicie et fraudis. et propter quod antiquatur spacium eius in corpore et occurrit in eo calliditas [illegible] ex naturam et [illegible] sit illud oportet quod [illegible] febris assidua que non quiescit [illegible] interpolata ut expectetur ei quod prolongatur quando mutatur ad exituras quas dixi et quod in venis eam interpolari et invenit illud accidere propter [illegible] consummationem etatis [illegible] quando generatur et eius ad febrem [illegible] quia [illegible] in estate [illegible] febris assidue quando fuit [illegible] extinguitur eorum calliditas [illegible] extinctionem [illegible] cadit in [illegible] per illam causam a calore febris et propter quod accidit ei sudor [illegible] sit [illegible] non

Quibus non etas est prolixior fiet apostema febribus et manentibus.

Febribus non ordinate vagantibus quartane [illegible] fiunt tamen circa autumpnum.

procedit et non euadunt vero aduste
ex humore que est sicut fex si moratur
in corpore redit sic et calefacit et putrefacit
et quando accidit ei iterum illud bulit
sic et inflatur fe. quod accidit sudor
resoluitur cum eo res que iam bulierat
ex eo. In quibus bulit iterum aliquid ex ea accidit
post aliud ex ea. et quando egritudo
corporis non est egritudo una sed egritudines
multe quarum eo in generatur in quibusdam
membris et quiescit motus est
in quibusdam eorum et figitur et mouetur
in quibusdam eorum et putrefit ex neccessitate
non sunt proximi fe. secundum ordinem quod quare
queritur causa vel egritudo in omnibus uenis contraria.
eo in accidit tertiana et quartana
sed hora anni temporis in quo permutatur etas
ad aptum non ita ut prohibeat resolutionem
humorum et faciat eos redire ad profundum
corporis. cum ergo euenit hyemps et occurrerit
corpori secundum illam dispositionem addet
in ea enim adiunget ad declinationem humorum
ad interiora corporis situatur ergo secundum illam illa
infirmitas usque adueniat tempus aliud
in quo permutetur hora ad calitatem.

Et sicut accidit exitu eius etatis est
ex iuuenibus scilicet xxxv. anni et similiter accidit
ei quartana cum iam peruenit xl. annum

Hanc est etatis maioris illo

Iam locutus sum sermonem longum in diuersitate
etatum in libro alio et propter
hoc sufficit mihi in hoc rememoratio eius compendiose.
dico ergo quod signus inuenitur

in corporibus puerorum multus valde et si non
esset eorum proximus in regimine esset iste humor
tamen in corporibus eorum multus valde propter hoc
quod exigit ut eorum complementum quod ipsi comedunt
multum inordinate et ut generetur in
corporibus eorum etiam humor qui nominatur
crudus quod peruenit ad terminum
adolescentie tunc ex eis qui regulantur in
regimine bono et qui facit illud est minus
in corpore eorum sanguis tamen. et ex eis
est qui errat in regimine suo et permaneat plus
quam permaneant per primum. et propter aliud inueniuntur
infirmari infirmitatibus continuis
fortibus quando humor crudus augmentatur in corporibus
eorum propter eius multitudinem. In etate autem
quam hanc sequitur etatem augmentatur in ea
in corpore eius quam permaneat proprie. et errat
in regimine suo humor qui est de genere
eo quare est conuenit in corpore cum sanguine humor
qui nominatur eo citrinus. et rubea et
moritur in quibusdam usque peruenerant
xxx. anni et in quibusdam ad xxxv. eis autem
in quibus continuis primus in declinatione etatis
ad frigus anni sunt contingit et sunt
continuis post eum anni xxxv. et in multis eorum
quid hominum inueniuntur peruenit propter complexionem
primam et propter dispositiones diuersas ad quas
permutantur corpora et propter accidentia que accidunt
ei. aut propter mutationem consuetudinis
in spacio medio inter duos terminos quos
dixi et propter hanc causam inuenimus Ypocratem dixisse
forte etas eius xxx. sic fecit in hoc
sermone. et forte dixisse ei etas xxxv.
quod est quantum mutatio in unoquoque hominum considerata
diuisa non est possibile ut inueniatur eis omnibus
secundum veritatem spacium unum quod sit eis et
et ego quidem indigeo teste ad hoc quod sit

Et sic illi qui predixi sunt apud orientales
quod xxxv. annum preteriunt et quartanarii
efficiuntur.

sinone huc siuans. iam .v. dixeeu i eis
q pmissa sunt ex sinone meo in diebz c
nam si tu siuaneris illud et adduxis ipm
ad illud cui pmissi rem. nō erit tibi
difficile inuenire cam in eo q narra
uit ypo. in h sinone. nā sicut hu. suhy
ras ām calefiunt in estate calefactōe ue
hementi ita ut bibant. Sz. et sic oz ex
illo ut generetur uetb ab eis. co. m. et tē
sē eos amptōnus aggrauans in coz. nō pmut
tit eos resolui q frigus sui nez eua
cuari facile. silr etiam se ht res in
etatibz nā corpus qn pmutat de tēta
statis ad etatem pfecez hūozibz in eta
te statis uincentibz iam resoluit ad
eo. ingrā phibebit h etas. et. ht resol
ui q̄re accidet ab ea fe. q̄rtana et i
diget ille cō etas ē h mdificatōe sui cor
poris ab hūi hu. spacio legus et p hāc
cam fit q oēs egritudines melācolice
mltplicantur in etate sē etatem
statis. Simptū diusificant in pau
citate et mltitudine et sūt lep. et
egritudo in q excoriatur cutis. et
cācres et calgnuelegles melici. et fe.
q̄rtī
De autē exitur az oz te leure q
fuint i hyeme plus et eaz qes ē tar
dior. h eaz reditōnes sūt m̄ — —
Ypocras in h loco fecit exitus ea
esse uet quoz unu et ipm est
quia fiūt in hyeme plus. et sm ē
qz coz quies ē in hac hora tarde
or. et terciū ē q eoz reditōes sē
uiunt. cā q̄re ipē fuit plus decla

ratur. c. ex h humoris qui ē i corpo
ribz in hac hora. Jam .v. dixi i eis q p
missa sunt q cum caloz hūoz. fit p
ventris solūcem. et hu. qd frigidoz
eis fit p exituras. cā q in tardiate
quietis eaz quid melius ē ut ponat
ū hu. et frigus aeris q ē quia nec
ē in sanatōe exiture ut resoluat
humor faciens ipm pcedū h resolō
grossioz hūoz ē difficil. et pnie qn
aer frigidus ē et p hanc cam fuit
eaz reditōnes nimis qn egritudies
q redeunt indigēt motore qui moue
at eos donec redeant. h hu. frigidoz mo
tus ē ualde difficil — — — —
Qui autē gquerirur i fe. nō mor
tifa de dolore capitis. aut uidet eo
rum oculis sius aliquid nigrum. tunc si ac
cidit ei eo dolor ei in ore stō sui acci
dit ei uomitus calid q si aduenit ei
illo rigor et sūt ptes iferiores ex eis
que sūt sb ypogdrio ei frīe erit uo
mitus ad ipm uelocior q si recipit
i illa hora aliquid ex cibo et potu
festinat ad ipm uoitus magis — —
Intentio ypo. ē ut loquatur i h sino
ne de uomitu qui accidit spōte f

Omne apūm mag i yeme q i ceteris
tpribz euenit. et amplius moratur. et si
sanatur nō recipi —

Quibz fe. nō mortiffē. et h testitur dolo
res icapite et pacientes an se putant q mus
cis. l aliq nigri uolitare. et si dolor italibz
sustenit. co. ru. uōitos hab et si fri l rigor
affuit. et sb ypogdrus sint frīn. cito et sbi
tū uōitū hab. et si cibū et potū acceperint
reiciunt.

modum eius. et propter declinationem eius est ut egritudo in qua accidit illud non sit mortifera. et ypocras quidem nominat hanc egritudinem nomine derivato ex evacuatione. et sedis causa est ut accidat in principio dolor capitis. et videat contra oculos suos res nigras. et illud quidem accidit a vaporibus eo. cum tunc prime. iste vero humores quando calefit calefactione vehementi et aduritur generatur fumus ex eo niger. et ascendit ad caput et est illud ergo cum ascendit dolor capitis et quod pervenit ex hoc fumo ad oculum generabat humiditates eius claras luminosas propter naturam quare accidit ei simile illi quod accidit in aere claro luminoso quando pervenerit fumus niger in eo subito. et alia ex rebus nigris cum ergo sentit illud spiritus visibilis qui a cerebro procedit in oculum sicut accidit in eo propter aggregationem ad in oculo accidit ei inde ut ymaginentur res nigras. contra quam vapores ascendentes similes istis cum multitudine a colera et iterum istos qui elevantur a stomaco est quia accidit cum illis dolor in ore stomachi quod est quoniam colera non redit lesionem suam humorum propter puritatem suam. aut quoniam non est eius penitus os autem stomachi quod est multum sensibile propter multitudinem humorum descendentium ad ipsum non est possibile ut pereat super ipsum aliquid eorum que accidunt in ipso et propter hanc causam fit quod humor qui est de genere colere mordicat ipsum. et accidit in eo dolor qui dicitur dolor cordis et propter illud etiam convenit ut accidat eius vomitus colericus et significant super illud [illegible] quia convenitur cum pervenit dolor ad cor et accidunt ab eo omnes evacuationes quas sciunt medici que sunt de genere colere. significat ergo per sermonem suum scilicet quod conveniuntur morde sua que movet vomitum quia per sermonem cor vult intelligere os stomachi. et propter hoc nominant mordicationem accidentem in eo dolorem [illegible] vel cordis. et nominant iterum ypocras in alio loco ab isto significatione aliam significationem nominum in illis et est saltus labiis inferioris et motus eius quod est quoniam tunica intrinseca stomachi quando in ea accidit mordicatio propter eo movetur hoc motu. et nos quidem intelleximus ex anathomia quod tunica interior et tunica stomachi tegit ipsum et tegit meri. et ligamen et gutturis et totum os. et omnes partes tunice sunt continue. hec ergo tunica est que movet labium quando accidit in eo mordicatio ex acuitate eius aggregata in ore stomachi. quod est quoniam de aptitudine huius est ut natura sicut os stomachi propter lenitatem suam. et quando ascendit ad has stomachi evacuatur [illegible] eius ex eo et eicitur vomitum cum facilitate. quod si accidit in principio in illa hora rigor non solum prosperat evacuationes vomitus. si accidit etiam cum multitudine quam de aptitudine rigoris sui plurimum ut faciat accidere vomitum in ore eo. sicut ostendit sermone meo in rigore quod si sumat in illa hora aliquid ex cibo et potu properat ei vomitus valde quando eo. intemperata in stomacho corrumpit illud quod suscipitur — — —

Et in quibus illorum incepit dolor ab ipso principio die crisis dignum est ut fortis fiat in [illegible] aut [illegible]. et cum fuit [illegible] dolet ab eo sin

Quibus dolor ille incipit a principio febris in quarto die aut in v. dolor augetur in vii. evadunt. quibus non ille dolor in tercia die incepit. esset ubi in v. die vel vii et finis in ix vel xi et quibus contingit dolor in v die. quare vero si prius simul est in xiiii die liberantur.

plimū 2o incipit dolor in die .iii. et fit
fortis in eis ppriae in die .7. et euadit
in die .ix. aut .x. deinde fuit reliq
dispones eorum sm dispones illorum q pre

dimit illos deinde quātus egritudo illorum
Narrauimus .y. in li simone et [in die .xiiii.]
Species ex speciebz doloris capitis accutis in
eo sm tempus et tres omnes. cris eo
rū. species quarta quae incipit ex eis in die p̄ eius
tius egritudinis. et sa incipit in die t
cia. et species etiam incipit in die .7. q
at deut omnibz eis ē q cris venit ei ppe
diem .7. ab hora in q incipit dolor
et pp li dolor qui incipit in die p. venit
crisis in die .7. sz illius qui incipit
in die tertio . venit eis in die .x. et est .7.
ab alio die . 7. compūtū h dies q nō sit di
es crisis et ut veniat crisis in die .xi.
aut .ix. s. an diem .7. aut post ipm
p diem. et sic etiam fuia a me in hoc
loco q dies .ix. mutatur in diebz cris sic
dies tertius sic ondi in eis q premissa sunt
q nō ē de aptitudine egritudinis ut ue
niat in qr tis .iii. in .7. sz in diebz
medus int eos sicut ondi in libro mo
de diebz cris. species a tertia ex speciebz do
loris capitis etiam ē illa q incipit in
die .7. et extenditur usq in diem .xiiii.
quā caliditas. fe. nō ht fortitudinem
et significatio illi est tarditas euentus
doloris usq diem .7. et quā qm addis s
illud .7. dies agitantur ex illo toto
.xii. dies computū dies .xii. nō ē dies c
s nec ē possibile in hic crisi ut accedat
p diem quā ondi q illud ē ppriū eg

tudinibz. quia motus ē acutus. et pp hoc
ē necesse ut tardetur crisis usq ad diem
.xiiii.
Et iste res fuit viris et mulieribz
in fe. quia etiam ppriae in eis qui sunt
iunioris etatis q illi. accidunt eis ille
res in fe. illa compūtū euentus eorum in fe.
q sunt diuturniores plus ē. et in
fe. etiam pueris — — — —
De aptitudine eorum res ē ut accidat
eis qui cōpleti sunt in sua etate
et sunt illi quos de quibus y. ē nomi
nare uiros et mulieres. in oībz fe.
etiam quā eo. in hac etate ē nccēs
in corp̄e. uictoria uehementer illis a quia
etas ē iunior hac etate nō accidit
illud in oībus. fe. etiam sz in pueris
eorum cū. quā eo. in ho. hac fe. vincit
valde et accidit iterum illud in egritu
dinibz valde acutis quā eo. in illis e
gritudinibz vincit victoria sic fluxa
et ppriae in illis qui sunt in statu iuventu
tis. et nō dimisit dicere illud nisi q
possibile ē nobis intelligere illud ex s
mone ipius — — — — —
Quia a euenit in h fe. dolor capitis
et aduenit eis in oculis suis loco nige
dinis q iudz coram oculis caligo. aut

¶ Que diximus intimarus euenit e
qualiter uiris et mulieribz iunioribz euenit
h sig in febribz diuturnis et in ueris tri
mari

videtur cor oculis sunt sicut corrupto
nis et aduenit ei loco doloris aliquid
et tensio in eis que sunt sub ypocondriis a
latere dextro aut sinistro absque do
lore uel inflammatione expecta ei
fluxum sanguinis a naribus loco uo
mitus. et expecta precipue in hoc loco quod
est minoris etatis eruptionem sangui
nis. qui autem iam iuuentutis est xxx. annos
et qui est maioris etatis eo sit ex
pectatio tua ei de eruptione sanguinis
magis si autem non expectes ei uomitum
Significat per sermonem suum in hac fe. febrem
que significatur in primo sermonis
sui cum hac dictione s. qui autem contine
tur in fe. non mortifera de dolore
capitis et reliqua que sequuntur quia est quia
postquam significauit rem hanc conditionem
in duabus febribus sit dixit quod cum
uidetur quod esse uenit in eis uenter per e
uacuationem deinde addit ad illud quod
precipuum est uentrem eorum quare posuit
ipsum per euacuationem in fe. post
euentum uomitus eo. et posuit eam in
fe. n. cum fluxu sanguinis a naribus
et significationes significantes in fe
quod propter ymaginem in magis et dolor
aliquid. et in sua quod tenebrositas uisus
et coruscatio que in oculis eorum et tetto
accidit in eis que sunt sub ypocondriis absque infla
tione. et iste significationes significant
significatione maiori declinationem humorum ad
capud et ypo. quia iam dixit in eis que premis
sa sunt quod fluxus sanguinis narium ac
cidit a crisi cum patiuntur caliditatem accidentium
in eis que sunt sub ypocondriis. precipue in
eo qui est minoris etatis propter eius qui est
in corpore illius de sanguinis multitudine.
et addit etiam in sermone suo isto ad
rememorationem. notitia eo. quod illud accidit
iuuenibus. in tertio primi libri epid. dixit
in eo de aptitudine eius est ut accidat
ei fluxus sanguinis narium quod accidit
ei etiam quod oculi eius lacrimant quod si
agitamus illud totum et adinueniemus ad illud
quod deinde est in libris aliis precedentibus et in
horis omnibus indicare fluxum sanguinis
narium qui accidit et precipue secundum conditionem
cum illo omnibus manifesta. si ergo euacuatio
uel superca et plus hic iter. significatio pre
dicit fluxum sanguinis narium per eam dicit.

Pueris autem accidit spasmus quando fe. eorum est acu
ta. et uentres eorum sunt stricti. et sunt
vigilantes et expauescunt et plorant
et quando mutantur colores eorum et perueniunt ad
viriditatem aut rubedinem aut fusce
dinem i. pallorem et faciunt quod sunt
iste res plus qui sunt in ultimo pueri

In febribus si dolor capitis sit cum am
oculos nigroribus quibus si apparentibus sit
ueluti flamma lampadibus et sub ypo
condria dextra uel sinistra sint tensiones et tu
mores et dolores huius sine dolore san
guis fluxurus est e naribus.

eis usque ad xiiii. annos pueris vero qui sunt maioris etatis istius et virtutis non accidit in febre eorum spasmus quamdiu non sive inveniunt eis erisis ex significationibus aliquid ex eo quod est in fine malitie. sic significat quod accidit. Non est simile iste eius in spasmo accidente in aliquo membrorum sicut in spasmo accidente in toto corpore. et eventus huius speciei spasmi accidit facile pueris. et proprie lactantibus ex eis et cum in illo est lac. et proprie quando est grossum. et plurimum quod accidit eis propter cibos multos quos suscipiunt in hora non sua quod est quia ipsi non intelligunt aliquid ex rebus nisi comestionem. et ex eis etiam quod ad illud iuvat est debilitas virtutis nervorum in eis et corporum mollificatio que est quoniam grassia nervorum quibus exuberat regimen corporis sunt ta et non inveniuntur in pueris nisi due fortes. virtus autem tertia que est in nervis invenitur debilis mollificata mollificatione vehementi plusquam reliquis virtutibus. et propter hanc causam eventus spasmi est in eis valde. et fit facilis iterum reditus eorum ab ipso ad dispositionem ... virtus autem non fit facilis eventus spasmi. nec etiam est facilis eius sanatio quando accidit eis propter vehementiam virtutis nervorum. accidit autem iterum spasmus absque febre quando accidit frigus propter oppilationem corporis et multiplicantur in eo humores crudi grossi. et accidit quando fit in nervis cordis apostema callidum propter crebritatem eis in egritudine. verumptamen sermo ypocratis in hoc loco non est nisi in spasmo accidente in febre acuta. quod est quia intentio eius ab initio libri est ut narret pronosticationes in febre acuta.

Facil'

tis. et egritudinibus crisis. et significat spasmum accidentis ei quando iam complentur in hiis egritudinibus sunt significationes que significant frenesim maliciosam malam. et proprie tortuositas faciei et stridor dentium. et multitudo palpitationis oculorum. et tortuositas accidens in eis quando sufficiunt in pueris vigilie tamen. et vehementia timoris et est illud quod ipse significat per sinonem suum expavescunt. et fletus et vehementia tensionis corporis et contractio vertebrarum. verumptamen ipse res non sunt nisi cause eventus spasmi. significationes vero significantes eventus eius ab illis causis sunt coloris egritudinibus accidentes eis significantes malitiam humoris propter quod accidit eis spasmus quod est quoniam dolor viridis et declivis ad fuscedinem pallorem significant quod humoris est mala qualitas. sed color rubeus significat multitudinem sanguinis.

Opportet ut significetur de quo sequitur ut salvetur et qui perit ex pueris et omnibus aliis singulis omnium ex eis cum eorum in magnis egritudinibus.

Iam scripsit ypocras hunc sinonem in eis que premissa sunt et scripsit iterum in hac hora. et scribet in sequentibus quando est utilitas est magna valde. verumptamen quamvis fecit illud et incidit sinonem suum multotiens cum iam pervenit ad multos medicorum et non intellexerunt quia ipsi multotiens videntur in aliqua egritudinum significationem malam et evadit infirmus ab infirmitate sua. estimant ergo ypocras super hoc quod ipse mentitus est in suo sermone dixit galienus quod ypocras.

Spasmus contingit pueris in acuta febre maxime cum sicut continentur huius autem nigrilent et expavescant et plangant et colores varientur ut modo citrini modo rubri modo lividi modo viridis fiant. hec eveniunt pueris usque in xiiii annos. maioribus vero huius et iuvenibus spasmus non contingit in febre nisi magis existentibus in signis ut frenesi.

Convenit etiam ut multo studio pervenires et evasuros sive puros sive iuvenes discernas.

narravit in sermone suo post quod intelligatur quia fortasse significat et convincit significatio bona laudabilis virtutes malas. et fortasse vincientur a victricibus bona mala virtutes laudabiles.

Et sermo noster non est nisi in egritudinibus acutis et que ex eis generantur.

Hic scripsit ypocras hunc sermonem. et sermonem qui est ante ipsum in complevit tractatum eorum qui lecturi erant librum suum illum et audituri eorum. et quod ipsi erant inquisituri de eo quod ypocras dixit diem xl. et habentes ethicos lamositatem. et ydropicos et habentes febres quartanas. quoniam cum nos invenimus eos tunc convenienter dixit sermone manifesto quia sermo eius non est in egritudinibus acutis tantum. sed in eis etiam que ex ipsis generantur et prolongatur eorum spatium. inquirere de illo tunc fortasse quorum est inquisituri de illo si ipse non scripsisset hunc sermonem.

Oportet ei qui vult precedere et enunciare salutem eius qui salvatur et mortem eius qui moritur et indicare longitudinem vel egritudinis et quantum permanet ipsius egritudo diebus pluribus et abbreviatione egritudinis eius et quo moritur egritudo eius diebus paucioribus ut cognoscat omnes significationes et determinet eas pro-

quod comprehendunt virtutes earum adinvicem sicut narravimus in omnibus significationibus prope in urina et sputo quod sputum infirmorum tamen.

Quod autem ut omnes consideres et speculeris significationes et non contentus sis in significatione una. Iam ei dixi in eis que premissa sunt in hoc sermone addidit ad illud rem per quam est sermo innatam fit valde. et est quia non oportet ut ponderetur virtus significationum absolute sed postquam comparantur virtutes earum ad suam comparationem. quedam enim significationes sunt male in ipsis sed tempore cum diversificantur in illo per multitudinem et paucitatem. et sunt ille quarum virtutes ponderantur in eis que premissa sunt sicut ostendi. et dixi in quibusdam eorum que significant mortem. et in quibusdam eorum que sunt minus significantes mortem. et in quibusdam earum quarum sunt minus mortifere valde. et fortasse addit ad illud prout et similiter significationum laudabilium ponderantur virtutes suo huic modo. et dixit in quibusdam eorum quia sunt salve quod significant evasionem. et dixit in quibusdam eorum sermone absoluto quia sunt laudabiles. et fortasse addixit ad quasdam earum et dixit. et virtus earum est magna. et fortasse dixit et virtus earum est magna valde. compositus sermo in significatione quod virtus est magna valde in significando salutem est magis ultra quam sermo in eo absolutus. quia significat salutem. In hoc autem sermone dixit quia oportet ut cognoscas significationes et decides eas post comparationem virtutes earum adinvicem non quia ex eis diminuit in genere tantum scilicet significationes lau

Nec in quibus egritudine negligent te occasiones.

Honestum quod est quod huic salutem inde permittat. alii mortem pronunciare et in bui. et plura egritudine ut dixi omnes significationes oportet dinoscere et extimatione proponderare virtutes earum comparatione cuiusque tam hiis que in urinis et sputis fiunt.

dabiles ad inuicem et signes illaudabiles ad
inuicem et diuisas in genere .s. laudabiles
cum illaudabilibus. nam tu per hanc comparatio
nem poteris scire in primis que significant
iam ex eis in eo quod iam significant
quia est significatum. et scies scilicet quia tu quando
senties illud non faciet te timere illud quod
videbis. et precipio ut inquiras et consideres
que sit causa in eventu illius et qui scit quod
significet illud. Scriptum illud narr
aui in libris meis et proprie in illo
qui est de crisi et quando non est fedum
ut remeni. illius faciem sui iam ex
empli et ponam principium eius remi.
et faciam ex ipso quod etiam in quo comprehe
ditur prognosticatio. dico ergo quod oportet ut
consideres in primis an omnes res. an in quibus
corporis membris sit egritudo que fit ei propria
an egritudo sine hac. agitatio in venis
deinde considera post illud quod virtutes
corporis infirmi proprie sunt sub ti
morem et ego quidem iam processi. et
dixi quod virtutes sunt tres. deinde
considera post illud significationes laudi
biles et illaudabiles significantes dis
positiones illarum virtutum. ponam ergo exemplum
quod virtus procedens a cerebro non habet egri
tudinem. nec aliquod ex membris cor
poris et quod causa eventus febris est putre
do humorum. cum ergo posuerimus illud pona
mus et quod apparuerint in virtutibus significationes lau
dabilia a principio egritudinis. dico quod iste
infirmus non potest esse ut moriatur
causa egritudinis huius et propter illud si accidat in
eo significatio timorosa tunc non
oportet ut terreat te et faciat te timere
sicut accidit multis medicorum. immo
oportet ut scias quia est significatio eventus
crisis quod est quia accidit huic infirmus
propter eum dolor capitis et pruritus renum.
et ymaginationes res nigre et citrine. et
accidit eis tenebrositas in visu. et do
lor in fronte. et tensio in locis qui sunt
in ypocondriis et quorum egritudinem ma
lam. aut exprimit spiritum. sed aut no
mine turbis aspectus et denigrantur in
... eorum. et putrefiunt et incidunt in
viam mortis totum illud quod apparet
quod eorum dispositio est melior quod est quod hanc
sicut eorum intoxicans fit bonus et qui
escit quod cum eis est de dolore. et perficit appe
titus eorum in cibo et sentiunt in cor
poribus suis levitatem apud alienationem
.s. ad sellam et quando eveniunt ei evideс
ter significat illud quod evacuatur ex eis signi
ficatione manifesta quia in eorum non
dificat corpus et redit et stringit quod
currit ex eis et apparet loco recess
sionis victoria. res quod iste omnes determi
nantur et discernuntur in hoc libro et
non est possibile tamen ut adiungas ad eas
significationes que sumuntur ex pul
su. et ego quidem iam ordini eas in libro
meo de pulsu preter quod invenerunt et fa
bulas. et parabolas sicut sunt fabule et
parabole quas scripsit archigenes. post
quod ergo intellexeris istas res in anima tua oportet
ut ponas considerationem tuam ita ut com
pares eas ad invicem. poteris et enunciare
ex illo illud quod promittitur dicere et etiam
ex rebus quarum est scientia apud eos quorum sunt
proprie sicut vidi facere me intoxicantes
ex illo est sine meus in illo est determinatum sede
bant quod illud ei per tum erat ita quod per

quod pronosticavi illum qui audivit me ex
illis de domo eius ut estimaret quod in
dicatio mea de eo quod indicavi non est ex
arte medicine. sed ex arte divinationis
et similiter illud etiam quod indicavi super
illum qui dormiebat et oculi eius
erant apti quod illud erat ei preter natu
ram. et dignum est etiam ut scias me
mores illius quem inveni rescripsi super lec
tum suum et indicavi de eo quod oportet necesse
ut sit quod cum eo ille. Item scilicet ad illum
erem et vidi oculum eius dextrum mul
to maiorem sinistro. Iudicavi igitur sic
cam quod illa eminentia que apparuit in oculo
eius accidens fuit ante egritudinem. et
vidi alterius infirmi tympora plana
preter quod fuit sciens illud ante et vidi
cavi super illum quod erat ille. Iudicavi eti
am super alium infirmum quod oculi eius non
erant lacrimosi. et multociens iudica
vi super tortuositatem algebri .i. duarum
cornuum frontis et tortuositatem ocu
lorum et tortuitam labii quod evenerunt illi fuit
ante egritudinem. propter cum extrinsecat.
et multociens etiam indicavi de pl
su diviso et de illo in quo audivimus in-
quietes quod illud erat preter naturam
propterea quod scivimus. et passus sana
tus est ille infirmus permansit cum eo
et indicavi de voce bona. et voce rauca.
et voce tremula. quia quidam eius est
preter naturam. et quidam eius accidit ante
egritudinem. et quoniam iam locutus fui in
illo sermone longum in libro de virtu
tatibus pronosticationis tunc non est michi necesse
narrare illud in hoc loco sed sufficit
michi ut faciam rememorationem. Communi
sume scientie que apprehenduntur hic res de

inde abscindam sermonem meum hic
dico igitur quod quando auditur etiam quod in egritu
dine non est timor ex omnibus significa
tionibus quod oportet ut scias quod evenerunt illi
accidentis pel du fuit ante egritudinem
ab aliqua causa apparente manifesta. et propter
hoc oportet si verificaveris sermonem meum
et sermonem ypocratis ut consideres de significa
tionibus quarum rememoratio precessit post
quam posuerimus virtutes eorum sicut quod preces
sit et ypocras enunciavit de eo ipse et dixit
illud secundum servitium exempli. in spiritu
quod spiratur et sunt in ipso cola et sani
es permixte. et sermo eius ille est in loco de
quo dixit. et quod ex saniositate accidit
et quod sit spiritum ad se vincit eo. est
malum valde sive sit illud quod de illo
egreditur quando spuitur sic quod vincit
eo et quando sanies. aut sit exitus unius
sed quod est quia precepit tibi in hoc ser
mone ut consideret in omnibus significa
tionibus que apparent in infirmis cum
diligentia exquisita et addit ad illud
ex eis multis et posuit dictum sermonis
sui a significationibus. laudabilibus et
dixit et ista sunt laudabilia ut infir
mus sit bene tolerans egritudinem suam
cum facilitate et ut sit anhelitus eius
bonus. et ut sit salvus a dolore et ut
spiciat quod spuit ex spiritu facile cum tus
si deinde incepit postquam explevit nu
merum signorum laudabilium secundum ordinem mina
ri signa mala et dixit male autem sunt contra
e istis ut difficile sit infir
mo tollerare egritudinem suam. et
non sit anhelitus eius magnus fre
quens. et non quiescat ab eo dolor eius
et ut sit sputum quod expuit cum tussi cum

laborem· et ut sciat sit vehementer· et ut sit
caliditas in corde diversa hec ergo fuit virtus sermonis
sui in significationibus malis· quarum precessit
rememoratio· successionem exempli· quod nar-
ravit in superioribus· et dixi quod oportet ut sicut fecis-
ti in hoc loco· ut facias etiam in omnibus locis
post quod diviseras alia ex rebus si cogita-
veris te et animam tuam in virtute et
sig. deinde opera eas adinvicem — —

Oportet ut cogites cum velocitate si-
gnificationum egritudinum et non effugiat
te dispositio hore presentis — — — —

Iuvamentum magis sit in pronosticatione acciden-
tium de aptitudine quorum est ut accidant
infirmis per cognitionem egritudinum se-
cundum venientium presentium et futurorum ex eis.
et ypocras quod narravit in libro afforismorum
summas breves in egritudinibus que mul-
tiplicantur in unaquaque hora anni et que
sunt proprie dispositionis aeris presentis· et dis-
positionis antecedentis· dixit enim in horis an-
ni· in vere quidem accidunt alguesegues·
ulia et mania· et reliqua que nominat post
illud ex egritudinibus que sunt proprie ve-
ris· et unicuique horarum anni quando servant
complexionem naturalem· in horis autem que complexionem
suam non servant naturalem· dixit quod acci-
dunt egritudines alie que sunt pro-
prie illi dispositioni aeris· Deinde narravit
que harum egritudinum accidunt in fine
et que accidunt hora mutationis aeris pre-
sentis· in eis autem que accidunt in fine
dixit hunc sermonem· quando fuerit hyemps
privata pluvia boreali· et ver pluviosum
et australe· et reliqua que sequuntur de

egritudinibus autem que accidunt in disposi-
tionibus aeris proprius horis anni dixit hunc ser-
monem horarum anni vero· paucitas plu-
vie sanior est quam multitudo· et reliqua
que sequuntur illud· verumtamen quod dixit de
egritudinibus supervenientibus in libro
afforismorum non est in summa brevis· in libro autem
epidimiarum dixit omnia que necessaria sunt scienda de
esse earum quantitas autem que necessaria est in cogni-
tione harum egritudinum quantum estimet
quod sit interius in cognitione eius· Solum-
tum ego narrabo eam in expositione quam expo-
nam libri epidimiarum· postquam complevero hunc librum·
In hac autem hora ego sum narraturus summam
pronostici de eo de quo locutus est in hoc sermone ex-
primens rememorationem· Dico ergo quod pre-
cepit tibi ut addas ad significationes i-
stas quas narravit in libro pronosticorum proprias
egritudinibus acutis· significationes
quarum eventus cum est aer· ponatur ergo ali-
quis quod omnes sunt in eo significationes
indicantes per egritudinem fluxum sangui-
nis narium· et sic hora presens sit· dico
quia illud quod accidit oportet ut sit expec-
tatio cum eventus fluxus sanguinis na-
rium quod si plus fuit eventus complexio aeris
presentis ea· et hiis· et plus illo multum si
complexio in duobus temporibus ante ipsum anni
que iam transierunt fecerint necessario generatio-
nem sanguinis tunc erit spes tua ut
enuntiatur fluxus sanguinis narium multo
plus et simo quid in reliquis speciebus e-
vacuationum est similis ei que est in fluxu sangui-
nis narium· et propter hoc sufficit michi ut fa-
ciam te rememorari in illo exemplum
vomitum et sudorem de aptitudine cum est ut ac-
cidat· dico ergo quod in febribus sit plurimum in
hora estatis cum pluvie paucitate non accide-

Et hec mea doctrina in acutis passi-
onibus et in effidimias egritudinibus et lo-
gis ut semel et similibus passionibus ne torpe-
as.

in febribus sudor. quod si accidat in hac hora salutem ... plurime accidit in febribus sudor. Iam ergo ostensum est tibi divisione manifesta apparente quod quando adiungitur ad reliquas significationes que ... egritudinibus significantes sudorem de aptitudine eius est ut accidat secundum dispositionem aeris presentis erit species ei de aptitudine eius est ut accidat secundum dispositionem aeris presentis ... magis est febrilia

Oportet autem ut scias bene de esse significationum et reliquarum signorum que in omni anno et in omni hora ex horis anni que in eo est mala significat malum, et que earum est laudabilis significat bonum.

Invenimus non tamen medicos inquirere de differentia inter significationes et nomina signorum sed etiam rethoricos. quando inquisitio de illo non est ex eo quod significatur ex nominibus sed ingreditur inquisitionem de eo cuius inquiritur intentio. et propter hoc oportet ut intendas ad inventionem diversarum intentionum que significant hee dictiones et sunt ille quas invenimus medicos qui ante nos fuerunt scivisse. et invenimus etiam rectores confirmasse quod ipse significant illud. dico ergo quod dictiones que sunt in usu et in omni definitione ... ut sufficientiam faciant sunt res quarum una est necessaria cuius utraque pars ... secundum comparationem. et sunt ille ex quibus componitur comparatio et altera non invenitur semper sed secundum plurimum. et dividuntur etiam iste due divisione alia quarum una comprehenditur experimento. et altera ratione. Iste ergo sunt intentiones divisionis in omnibus significantibus eas. non invenimus antiquos usos fuisse super eas eisdem nominibus sed prudentiores eorum. verum ergo hoc ut dimittam rememorationem reliquorum et ponam quod vocatur in divisione prima secundum rem que significat una et eadem rem nomine significationis. et vocatur secundum rem plurima nomine significationis. In divisione autem secunda nominant quod comprehenditur experimento et ratione significationem et quod comprehenditur ratiocinatione significationem ... tamen cognitione que vocatur ... in hoc non indiget medicus sed illud attinet quorum est propria cognitio vel scientia lingue grecorum. sed per cognitionem divisionis in qua dividimus res nominationem fiet magnum valde in definitione et probatione ... quod non est et plurimum apud omnes homines. In sermone autem Ypocratis quod virtus horum duorum generum ex generibus signorum est virtus una eadem semper scilicet que significat salutem. et que significat rem malam est inquisitio necessaria nisi quod est quia dixit in libro aforismorum quando egritudo est conveniens nature infirmi et etati eius et ipsius forme et hore presenti ex horis anni, tunc timor eius est minor quam timor egritudinis quando non est conveniens alicui harum proprietatum. non ergo contradicit iste sermo sermoni eius in hoc loco quod est quia ipse dixit in eo quod significationes male significant secundum malum et non dixit quod significatio eorum secundum illud semper est ... dis

Et tempora presentes quoque morbos attendas. Scito omnes valitudines evenire posse omnibus temporibus. quasdam tamen quibusdam magis convenire et quasdam significare mala vel malas esse quasdam vero bona esse se habere.

disponit. In differencia autem est permisi re
memoratus ad pervenitur in horarum diver-
sitatem ex gressibus signorum ad q(ua)-
ntum sue nature. Si enunciavit quod v-
nitur et facit illud secundum paucitatem et
multitudinem suam naturalis et anni
ces et reliqua que ipse dixit in illa ho-
ra. Quod igitur ex illo quod proposuit secundum hoc non dix-
eris generales et proprie in sermone suo. Si
non oportet gloriemur propter leuitatem quam
inuenit infirmus per diuersitatem
transitus ut exeat et res pura quam
absque ratione accidit. Plurimum et eius quod
accidit ex illo non forte moritur
vel prolongatur spacium eius. Nam hoc
etiam non est eius quod dixit in hoc
libro quoniam non scripsit hunc sermonem
qui est in libro pronosticorum nisi per illam eandem
causam quoniam mutatur ex significationibus
malis ad signa laudabiles. et ex lau-
dabilibus ad malas non est nisi ex acciden-
tibus ex signis autem non est aliquod de
aptitudine eius sic ut perveniatur
ad quantum eius secundum quod ipsum est. Si signifi-
catur bonum aut malum cum multitudine
et paucitate preter quod significet in
aliqua horarum bonum et post ipsum malum.
aut malum post ipsum bonum. Inde
est quod significatur supra ex uerbis de
quibus dicit quia sunt mala non est
possibile ut sint in aliqua horarum lau-
dabilia. vel signa laudabilia possibile
est ut mutentur in aliqua horarum et
fiant mala. Similiter et signa que apparent
in facie et corpore eius. et ipsius forma et
figura. Similiter et est sermo eius in decubi-
tu et pallore membri et eius nigre-

dine. et aliis infirmitatibus que acci-
dunt in eo quod omnia ista signa sunt secundum
cia suas virtutes que eis sunt proprie
semper et non est illud in magnitudine
quam iam premisi et dixi quia recipiunt
in illa additionem et diminutionem
secundum quantitatem egritudinis quando non est possibile ut
mutentur aliquod ex signis lauda-
bilibus ad genus signorum illauda-
bilium vel aliquod ex signis illauda-
bilibus ad genus signorum laudabilium
cum inquiritur de eis cum descriptione et
determinatione que est eis propria. Accidit
autem non sic ita quoniam accidit quibus-
dam hanelitus difficilimas et permuta-
tionis et tertio eorum que sunt ipso-
podriasis et uidentur coram oculis suis
sile corruscationes et per imaginationem
res nigre et accidit dolor eis aliquando.
et saltus labii. et egrediuntur extre-
ad latus auris aut in alio loco. et
forte erit per eas crisis. et forte
adduntur in magnitudine ipsius uehe-
mentia. et ypocras narrauit illud in ser-
mone suo quod accidit quibus fit crisis quam
non fit illud. forte significat mortem
et forte significat maliciam cum
plenitudine. et ego iam determinaui totum
illud. et totum quod est simile in libro meo
de crisi et in libris aliis ut non minua-
tur nobis scientia alicuius rei in pronosticis et
propter illud non fui pigrus accipiendo consi-
lium a te in hac hora cum sit de consue-
tudine mea ut inuam illud sem-
per et est quia conuenit tibi semper primum
ut studeas ad sciendum illud quod in-
greditur in opere medicine de rebus

aut quarum inquisitionem in dictionibus aut
in eis que significant nomina. aut
quarum est scientia necessaria ad dixerunt. tunc tibi ue-
tur de eis inquisitionem de eis usque ad
horam qua erit natalis sicut illud oz
te facere hac hora in eo quod significatur
in nomine significationis. et ex no-
mine signum. et quando narraui totum
cuius scientia sit iuuamentum in arte me-
dicine tunc fui adiungens ad sermonem
meum rem aliam que edificetur illud
quod dixi in eis que sunt premissa. dico
ergo quod accidentia quibus fit crisim no-
minantur signa. et significationes non
est possibile ut nominetur quia que
est greci nominant his duobus nominibus
.s. significatum et signum res ex quibus possibile
est scire si infirmus saluatur aut perit
et si aliquid diligit ut aggreget id
in summa. uero dicit quod sunt signa que
significant debilitatem uirtutum que
regunt corpus et earum fortitudinem
et manifestum est bonum quod inuenitur
in eis significationes que significant
digestionem et eius diuisionem. ex ac-
cidentibus uero quibus fit crisim non
est aliquid cum dispositio sit si intelligitur
ex eis quod crisis accidet. et cum illo etiam
an sit cum euacuatione aut accidat cum
exitura aut quibus euacuationibus et
exituris accidat sicut fluxus sanguinis
narium uero. et uomitus. et apostemata
que fiunt a duobus lateribus aurium. uero
an illa sit crisis bona aut mala non est
possibile ut sciatur ex hiis significationibus
quando ostendit istius crises non inuenis conti-
ue ad salutem plusquam ad maliciam et
e contrario. quidam non narrauit discretionem
illius sunt finem uirtutis ex accidentibus
sed ex signis et significationibus quod est
quia dixit quod digestio significat uelocita-
tem crisis et fiduciam sanitatis. res
autem crude que non digeruntur que
conuertuntur ad exituram malam signifi-
cant. aut quia non erit crisis. aut
dolorem aut longitudinem egritudinis
et propter hoc ergo possibile est ut sciatur si e-
ius sit ex accidentibus que faciunt crisim
et possibile est etiam ut nominentur
hec accidentia ex significationibus crisis. uero
an illud mutatur ad salutem an ad spm
ciem significatur ex digestione. et
non scitur tamen ex digestione si crisis
accidet. sed cum euadat infirmus an mo-
riatur. et oportet etiam ut sit illius memori-
a cum eo quod posui tibi nomina cum fiat iuuamen-
tum propter ipsum in arte medicine. et sciat
tamen quod significat quibus fit crisis in
gradiuntur in generis accidentium que significant
euentum euacuationis. et euentum exitu-
rarum. et quod ille euacuationes sunt ueri-
tate non sunt nisi cause complexionis e-
gritudinum. aut casus uirtutis. ac-
cidens autem est signes que significant illud

Quod est quia tu inuenis has signifi-
cationes quarum processit rememoratio certi-
ficari in regione nubie. et in regi-
one sclauonie. et in regione hespe-
rie. Non uertitur .p. in sermone suo in regi-
onibus habitatione quod de consuetudine
sua est ut faciat quod est quia possibile
fuit ei ut adiungeret ad sermonem suum

Ad huc significationes quas diximus in
ethyopia et septentrione. et expla-
sium expti.

modicas mente necessarium non fuit necesse ei ut sciret hunc sermonem et propter hoc ego adiunxi eum sermoni suo cum densa comprehensione manifesta. quomodo erat quod adderetur illud sic si dixissem oportet ut scias verum de esse significationum et reliquorum signorum quod ipsa in omni anno et in omni hora ex horis anni et in omni que ex eis sunt mala significant malum et que ex eis sunt laudabilia significant bonum iam manifestum est ex additione mea in hoc sermone et in omni regione quod sermo eius est promissio veri et superfluitas nec est necesse est quoniam non intelligitur ex eo aliquid aliud nisi quod significationes laudabiles significant semper que ex eis sunt laudabiles bonum et que ex eis sunt male significant malum et in omni regione sive complexio sit calida sive frigida sive equalis quod est quia remedium eius de regionibus nubie sunt sermitam ex significat regiones calidas et de regione sclavonie significat regiones frigidas et de regione egypti significat regiones temperatas.

Oportet ergo ut scias scientiam certam quod non negandum in locis eius quin sit recta in sententia mea multiplicata cum tu cognoveris et scivisti quomodo discernas eas et regas eas cum certitudine.

Rationes quas dixi in eis quod permissa sunt propter hoc quia fuit Ptolemeus scripsit eam propter hoc in hoc libro et est sermo eius quod tu quam intellexeris intellectu bono invenies significationum

tunc tu quando inspexeris et scias sic illud de aspectibus est ut accidat sibi virtute coniunctionis iam edificatum et ratione invenitur sic plurimum duplicata multa et non errabit in hoc omnino bonitas hominis super alios ex eis qui antecedunt et indicant illud quod est futurum quod est quia inventio propterea quod cadit in eo error maior est mensura virtutis hominis paucitas autem erroris est de opere prudentium in arte tantum et qui recte invenit ex illis in xx vicibus et erravit vice una et melior est eo qui erravit in x vicibus in vice una et cuius etiam error est in omnibus esse tantum in vicibus vice una melior est multo cuius error est in omnibus xx vicibus vice una et melior illo iterum est cuius error est in omnibus triginta vicibus vice una. oportet ergo ut recte timeas sic illud de quo queritur a nobis ex complementis de additione mea in eo quod dixi et illud ponit te ne erres semper. cum ergo non possimus reddere in illo estimationem quae inveniunt nos et omnino ut quam mea additio quod addita est superfluitas et non est necessaria nos vero quando non possumus quin erremus semper in tempore suo dispositionem quando pervenimus ex complemento artis ad plurimum vel plusquam illud ad quod pervenit ille multociens non in perfectione eius quod futurum est tantum sicut in sanatione egritudinum etiam et tamen non oportet ut perveniat ad nomen alicuius egritudinis quod non dicta est in hoc libro quod est quod omnes egritudines quae consumuntur in spacio temporis quod promisimus et determinavimus coniunctionis per eadem significat hoc si regis ea et discernis ea.

Nec aliquid despicatio te prohibeat locupletari cum existimes te carere signorum scientia si ut monuimus vere tam vigiles.

Neque alias coniunctiones et alias praeceptiones te diffundere velis quae quod determinant certo numero dierum etiam non sunt exposite ordine praeceptorum.

Videtur quod scripserit hunc sermonem in fine libri sui scilicet quod sermo meus iste est in egritudinibus acutis et que sequuntur ex eis. Et propter hoc convenit ipse non dicit plures signorum laudabilium et malorum quam dixit in sermone absoluto qui convenit omni egritudini. Et etiam ex eis sunt significationes pauce separate ab illis. Et facit nos rememorari sermonis sui quia dimisit dicere aliquid ex rebus de quibus fuit dignum estimare quia sit falsa. Quod est quia cum dixit quasdam egritudines nominibus suis et dimisit quasdam earum significat per illud quia non facit in vanum neque stultum. Si quis in quibusdam egritudinibus est sine necessitate prius sicut reliquis earum. Et propter hanc causam dimisit eas. Ille autem quarum dimisit rememorari sunt ingredientes in significationibus communibus. Inde est quod illud quod scripsit in primis in facie significante mortem necessarium fuit ut diceret quod hec significatio est mortifera in omnibus egritudinibus acutis. Et similiter etiam quod scripsit de decubitu et in hanelitu et in sompno et in vigiliis et in reliquis remanentibus in quibus venit et in horis quas determinavimus in eis que premissa sunt. Quoniam liber eius iste non est nisi in egritudinibus acutis et que fiunt ab eis in communi. Sic dixit et significat horam in qua venit crisis earum. Et dixit in quibusdam earum quod accidit illud in die xx. et in quibusdam earum in die xl. et in quibusdam earum in die lx. ~

Explicit commentum Galieni super pronosticam ypocratis in nomine dei amen.

Illi qui de assidiis suas illis relatis scripserunt in eo quod scripserunt de accidentibus que egris in singularitatibus suarum accidunt egritudinum invenimus potuerunt autem facere [illegible] invenire in eo qui etiam medicus non est, quoniam [singularitates egri] bene intelligit ab unoquoque egrorum illud quod ipse invenit de infirmitatibus suis aut earum que quas medico scire necesse est consilius pater quod infirmum oportet dicat ei plurimum [plurimi] dicere diminuimus. Verumptamen illa accidentia divisa sunt in egritudinibus divisis et quorundam eorum sollicitudo magnificatur in significatione.

Non solum scripserunt rememorationem suarum relationum illis de assidiis nec diminuerunt aliquod de accidentibus que in infirmis accidunt immo invenimus eos dixisse de accidentibus illis plura quam oportebat sicut omnium partium post hoc autem quod opus non est (i. docere) auctoritate prudentium in arte scilicet ut non dimittant dicere aliquid ex rebus quam vulgus scire potest. Quoniam intentio prudentium non est in arte sua hec scilicet ut sciebant (vel operatio)

Qui de egrotantium accidentibus in singularibus egritudinibus certantes potius conscripsisse (vel conscripsisse) feruntur eos quidem in hiis que condiderunt invenisse quidem dubium non est. Potest tamen quia vis non medicus quilibet id facere ubi eger accidentia perpatiens denotavit. Sed et etiam que cum hiis medico scire necesse est et absque egri indicio nota fieri debent plurima in tacita [illegible].
vel obmiserunt

c- sicut in fine tes

et per cognitionem egritudinum

totum quo fit iuuamentum in egritu- medicorum donec ipsis quamvis etiam necesse sit adde ad illud res quas omnes vulgi sciunt. et dimitte reuenienti ... iustitie ex illis quas ipsi sciunt quando uident quod ipsis non est iuuamentum in fine ar-tis.

de sanitate

Quamvis illa accidentia diuisa fuerint in egritudinis diuisis et quorundam eorum magnum ficatur studium in significatione.

Significatio est scientia sumpta ex signibus multi autem dicunt .. hoc nomine s. nomine significationum sumpsit ... bona sicut ostendi in ... quod posui de significationibus et accidentibus dicit quod yppo. de rebus ad quarum cognitionem fit in hac scientia coartatio est in quibus iuuantur medici quod non omnes inueniuntur scripte in suis relatis illis de assid. sed dimittuntur in locis multis.

preter scientiam

et coactio

Et quod suscipiuntur res ille ad significationem sic omnes in signis est egritudinis cum sciuntur ex eis res multe alie quas narrauimus illi.

Postquam dixit quod medici qui fuerunt de illis de assid. diuisiunt dicendo res multas quibus fit iuuamentum in significatione. secutus est etiam narrauit illud per summam sermonis sui significationis dixit sicut omnes in sanatione est egritudinum quod est quia est quo fit iuuamentum in inuentione sanationis egritudinum est ex arte medicine. et posquam dixit ut estimet aliquis quod ypo. diuisit dicere significationes que sunt necesse in cognitione certitudinis in presentia de eis. Scias quod res non est ita. nam signa iste comprehense sunt nec in significatione nisi quibus fit iuuamentum in medicatione. si uero non fieret iuuamentum per cognitionem egritudinum et presentiam earum cognitione in inuentione medicamenti melioris esset superflua nec esset omnino necesse. nunc dico quod per quam fiat iuuamentum in ipsa tamen est propter illud in summa in sanatione egritudinum et res in hoc quod ad significationem cognitione significationis fiat actio in sanatione egritudinum que est res in qua loqui nobis non est necesse quod est ita. quia omnes in primis cognoscimus egritudinem que fit deinde intendimus post illud ad medicandum ipsam. quod autem per pronosticationem fiat iuuamentum in medicatione egritudinum iam ostendit ypo. in prologo libri sui de pronosticatione ita quod si aliquis dicat quod per omnia que sunt in medicina non fit iuuamentum nisi in cognitione egritudinum aut presentia earum aut in medicamine earum erit intentio eius in hoc sermone per inuentionem est in sermone suo quod est medicatio ex medicina non est nisi sibi ipsi sed per nos et cognitio egritudinum est medicationis et propter illud non est possibile aliquem ut dicat quod finis medicine est cognitio egritudinum aut presentia de eis. sic dicimus in sanatione egritudinum. et intellige a me in hoc loco quod sanatio

successione · cognitione · egritudine · tione · per medica · alias inuentione

alias inuentione

tus. quod quidem in diuisis egris diuisa ex parte obscuras et iudicia difficilis habent significationes.

Si est sagaci et oportuna inuestigatione collisa discretum et inuentum morbi ypo. non ulla ab eorum scientia discrepantia poterint inueniri.

quidam sic
quod quando res recipiunt significationem
suscipiunt res ad significationem sic omnes
in sanatione egritudinis est et sciunt
ex illis res multe alie quas narrauimus illi.

egritudinum. est destructio egritudi-
nis postquam est causa egritudinis. et e-
vacuatio   que ad hoc futura est
nos autem iam scripsimus in omnibus illis libris
que conveniunt in certitudine quod eciam dicitur
in fine medicine. et non oportet nos
ut occupemur ab eo ad quod intendimus
per illud quod est extra propositum quod est quia iam in-
tellexímus sermonem ypocratis. propter indigne
ciamus sermone exquisito in fine
medicine. et quoniam iste sermo ad eius
exposicionem intendimus. invenimus
enim scriptum in pluribus descriptionibus
in quibus est confidencia secundum modum ali-
um. tunc non est superfluum dicere illud.
dicam autem modo ipsum et modo sermonem quem
premisimus. et scripsimus est in dictione re-
na. et est illud autem quod est quia sermo est
scriptus secundum hunc modum. et qui suscipi-
unt iste vel significatione aut sicut
oportet in sanatione cum egritudinum qui
autem scripsit hunc sermonem secundum hanc
discrepationem. et intellexit ab ypocrate
ex sermone suo significationem egritu-
dinum. et plurimam de eis intellexit ex
sermone suo. sed in sanatione est egritudi-
num quia nisi est ei quia medicus egritu-
dinum non est egrediens in hoc nomine. scilicet sig-
nificationis egritudinum. et si illud est ita tunc
divisio ypocratis est discendi partem artis que
fit medicatio egritudinum in sermone
quod dixit autem hic vel dixit in eo divisionem
plurima eorum quoniam iste egritudines scilicet de
ulce fiant in egritudinibus divisis. et quorundam
eorum sollicitudo magnificatur in si-
gnificatione et non est secundum rectitudinem
et in illo quod est quod qui dixit hunc sermo

x sermone vel sig.

nem. dicit quod ypocras non vituperat eciam
sermonem suum. et scripsit sinquere hunc premittam
aliam nisi ut addaret ad sermonem suum
in rememoratione huius partis artis medica-
ne. scilicet medicaminis egritudinum. et cetera vel in educatione
sanum non est diversitas in aliquo quo fiat
iuvamentum egritudinum in medicatione
et medicis sermonis in eo est superflua x prolongatio
oportet quod ut perveniat ad sermones in quibus
docet ypocras. res quibus fit iuvamentum
in medicatione egritudinum ~ ~

Et non propter hoc tamen non laudo eos sed quoniam
eciam   videntur ipsi sanationis speciebus
nisi quarum numerus est paucus quod est quia plurimum
quod invenitur de sanatione preter quam de
sanatione egritudinum acutarum non est
nisi dare in potu medicinas solutivas et aquam
casei et lac in suis horis ~ ~ ~

Dixit quod ipsi usi sunt ex speciebus sana-
tionis que sanitatem acquirere fa-
ciunt rebus paucis quarum numerus est pauc x sanitatem acquirere faciunt
excepto illis quibus non usi sunt in egritudi-
nibus acutis. Innuit quod ad hoc quod ipsi
dixerunt in eis species sanationis multas.
et per meam meam ipsi fecimus ... illud - iuro quod contrarias
quo sunt usi in egritudinibus est ea
non complectitur apud eos nisi per potum
medicinarum solutivarum et aque ca-
sei que bibuntur in horis suis ~

Illi autem qui post eos venerunt tercius
Antiquis sed priores eorum corrigentes dieta medicinali vite cetera
sequentium vel sagacitati egrotantium familiari reliquerunt

In quo tamen non solum eos non laudare
verum et quod medicine per puncta minime artis
vulgaria propter quod in acutis passionibus
exercuerunt. ut karitativi. et leni
temporibus suis.

- eorum pro ... ne

vel sig. ... ne

al. ... sig. ... res

redierunt et rectificaverunt quod scripse
runt et quod scripserunt vel filiores sunt
medicine ex rebus quas invenit inf[ir]morum
vel approximare
apparitione oportet — — —

Dicitur in libro qui scriptus est
solo post librum qui ante ipsum scriptus
est quare est magis rectificatum quam est iste
to libri scilicet et intentio libri primi qui
editus est ante ipsum eadem est et simpliciter
dictiones eius ille dictiones eedem verumptamen
tamen invenitur ex eo aliquid post ali
quid ex rebus positis in illo libro primo
et adduntur in eo res que non sunt
in eo et mutantur in eo res ab eo quod
est secundum ille et illius exemplum est si volueris ut
rectificetur tibi liber avicule suis qui est no
minatus a tota rectificationis post
librum quod scripsit ante eum secundum hunc quomodo
dum invenimus et illos de assiduis qui
medici illi regiminis posuerunt suas
alias post illas senas precedentes quarum quedam
sunt ille secundum heedem sunt et minuunt
ex eis res et addiderunt in eis et muta
verunt in eis res. dicit Galenus propterea in hoc
libro solo quod quod eius est filiorem medicine quam
liber primus

Et antiqui non scripserunt de
regimine aliquid est sit quantitas — —

Deinde regiminis cadit sic medicationem
que per medicationes fit in quibus consue
tudo sicut perforatio et cauterium et re
liqua que operantur per manum nominantur
ipso manus et nominantur per etiam

illis duabus ex partibus medicine medicatio et
in est quod complementum huius partis fit per usum
medicinarum propterea Galenus redarguit medi
cos qui fuerunt ante ipsum quia non scrip
serunt aliquid in regimine cum fit
quantitas et non dixit per hunc sermonem non
quoniam ipsi non scripserunt in regimine sicut
petiuntur quod est quoniam ipsi scripserunt in eo
aliquid sed non scripserunt in eo aliquid cum fit
quantitas de qua est certum et propterea quod ostendit
in sequentibus de sanatione cum est quantitas que me
dicatio est

Multitudinem autem divisionis eiusmodi egri
tudinum et multitudinem divisionis earum
non ignoraverunt aliquid eorum — — —

Non ipsi ignoraverunt eorum multitudinem
specierum egritudinum sed ipsi scripserunt in eis
etiam plura quam oportet ut ostendam in
sequentibus — — — — —

Quod autem ipsi in mundo est specierum egritudinum
sermone ponere volunt non inveniunt
in eo quod scripserunt inde quod est quoniam fortius
se non est facile comprehendere numerum earum si est singu
laris sit egritudines in ut nominant earum diversa
a sua operatione sit in aliqua re proveniunt quod
illa egritudo non est egritudo ipsa eadem ut sic
nomen eius nomen illius egritudinis eiusdem —

Set posteriores eorum corrigentes de ea
medicatione que de sequenti vel sagaci
et egritudini similiter reliquerunt.
Set antiqui prius dicti leviter
utilibus que carentia in utilibus de edi
derunt eo quod multa diminute pre
scripserunt. prius dicti nichil uti
le ediderunt.

Tamen leviter utilibus que carentia inutiles ediderunt
non tamen mihi erraverunt quoniam ipsorum variorum morborum
eorumque multiplicitatem penitus ignoraverunt.
Set posteriores numerum pulmonis tradere conantes non in
venerunt. autem quoniam fortasse difficile comprehendi
si quod existentis investigando sit autem quod non cum
alter ab alio videatur differre non videntur ut id esse se
a se quod in eodem nomine vocantur
sentiunt

Marginal and interlinear notes:

Above the right column: et tamen dixit per hunc sermonem non quia ipsi non scripserunt de regimine sententiam perfectam quia ipsi scripserunt in eo aliquid sed non scripserunt in eo quid an sit quantitas

vel rectificatum

rectificat vel libri quod scripsit ante eum

nomen
et cadit

quarto cadit nomen regiminis super medicatione que fit per dietam

propria ita sit

Iam dixi paulo ante quod medici qui sunt de illis [illegible] sepserunt a principio eius quod sepsi sunt quod egritudines que sunt a colera sunt xvii. et post quam paululum processe runt sepserunt etiam quod egritudines vesice sunt xii. deinde sepserunt post illud quod egritudines renum sunt iiii. et sep serunt post illud iterum distillationis uri ne et vesica sunt iiii. et sepsunt post deinde sepsunt post illud etiam quod spes spasmi est iiii. deinde secuti sunt et sepserunt species petitie sunt iiii. et sep serunt quod cause ptisis sunt tres quod est quod ipsi consideraverunt in diversitate accidentium que nascuntur a causis istis et dimiserunt intendere expositionem egritudinum et consideraverunt in eis sicut ypocras in intentione quoniam ipse ei usus est in illo canone quo solo possibile est invenire numerum egritudinum ego autem iam ostendi illum canonem in principio libri mei qui est in via de ingenio sanita tis et narravi iterum etiam ex eo partem in libro de eis secundum sententiam ypocratis et invenitur ubi recitatur quod posui sermone hoc in aforismo qui est in speciebus egritudinum. Ve rum autem illud ad quod nos intendere est conse quens sermonis ypocratis quoniam expositionis intentio non est utilis quod est quoniam qui conatur exposition ere contradicere defi[illegible]onem sic illud quod dicit in expositione sua qui exponit librum prolo gatur apud homines esse peritus sanato rum sanaris egritudines quod fit umquam tamen in medicamine egritudinum in[illegible] hec est grandis summa sermonis ypocratis. quoniam permisit re rum [illegible] quod ex eo intelligitur nos nar rabimus eas

Capitulum dixi [illegible]

Et quoniam dispositio egritudinis alguelsedy disposi tio egritudinis mortalis quoniam omnes ille sunt egritudines diverse. et propinque accidit pluribus hominibus ex rebus quas permisit et nar ravimus ut moriantur ~ ~ ~ ~

Significavit ypocras per sermonem suum istum quod ex egritudinibus est egritudo que accidit multis hominibus in hora una et quoniam egritudines sunt perfectibiles no minatur illa egritudo mortalis et quoniam sunt faciles nominatur ab illo nom ine quod ipse significat nominatur vero egritu do alguelsed perfectibilis. et hec etiam est aliud ex generibus egritudinum que accidunt multis et nominatur egritudo diversa[illegible] quoniam ultimis egritudinibus sunt ille que acci dunt ex regimine et leduntur per eas homines secundum modos diversos. et non est contrarium quod ad [illegible] rectum est ut sit ypocras per sermonem [illegible] suum aliquid significati vum [illegible] sunt e[illegible]gritudines diverse et propinque quod est [illegible] quoniam est necesse ut dica tur in [illegible] eis quod [illegible] hec sermonis scilicet non propinque scilicet similes secundum iudicium in e gritudinibus regalibus. et egritudinibus alguel sed per [illegible] non est nisi per assimilationem earum quod [illegible] est in illa quod una diarum [illegible] autem sic dicatur quod fortior des criptionum est descriptio in qua est sicut sunt eg[ri] tudines diverse non propinque aut ut a ser mone eius propinque non opportebat intel ligi quod quedam sunt propinque quibus dam scilicet egritudines que sunt amici eis scilicet eg[ri] tudines de quarum eventu evenire convenit consue tudo. nam egritudines alguelsed et

Si quando vero epydimie morbi qualitatis aut quantitatis est universalis mortalis et ipsi morbi varii et in eglis [illegible] affi ciunt plsinq ut diximus.

egritudines pncabiles paruit accid[n]t
que de euentu a ear q's yp. diuisas
nominauit eueniit osuetudo. et sic
ille in quibus e sermo eius in h libro
in egritudinibus aut alguesed lo
quitur in libro suo qui nominat
epid. et loquitur i egritudinibus re
gionalibus i libro [suo] de aere et aq. et
locis et no singulariter i egritu
dine noiata mortal facit librum su
um q[ue] narrauit in illis libris quia
e una egritudinum alguesed

Vulgi aut n cognoscunt melio
rem a viliori i cogitone hor et
Dicit q vulgi no cognosc[tudinum]
[c]euunt p[er] d[ue] meliorem medic[a]
i cognitone har egritudinum ab aliis
et m e q sermo eius e in egritu
dinibus acutis ... q' dixit paulo
Laudant et ... vitupant [ante. yp.]

Hec spes alias ex spe... [b]us sanatois
Dicit q vulgi no ... cognoscunt
spes medicaminis quibus oz uti et
q's laudare. vel laus eoz et ipsoz
vitupato no e pprie nisi i spebus ali
is et pp[ter] dixim q eoz laus. et
ipsoz vitupato non eius [n]isi i fin i
titudinem deinde ypo. p[er] sufficie
nte h sermonis postq narrauit de
monstratores h' sinoit sini scepsiq hic [sinone]
Et maior signu h' h q vulgi ig[no]
rant valde ee har egritudinum. et

Set v vulg' putat ab ispito hi' co
gnoscenciam discretie neq[ue] sit.
Alia laudantes. v alia vitupantes

[ab illo]

so medicatonem eaz quomodo oz ut
sic e q dicto etiam est q apud q no

e scia de illo putat q e sciens medi
cina. pp has egritudines. q e quia doc
trina nominum spez sanatonis de q
bus estimatur q sr tores [al' hoium] huius has
egritudines e facil qui ho q sit h
nomina .s. aq. [aq resilt] ptisane ordei et pot'
ille. et ille. et aq mell' estimat de
eo os vulgi q e medic s sit illud

q narrauit melior [vilior] res una eade
Qn sint medicine quibus vtunt
melior medicoz et peior eoz
medicine vne eedem sit [sit] illud melior
apud vulgus no cognoscetur q pp[ter]
no intelligunt differencia inter illu
qui medicus e illi me' quibus medica
tur egritudines in hominibus sius et q
antitate q oz et inter illam qui facit
illud' inesurgate vnpcam yp. post
q abscidit ppone sam ylogi libri [e in h loco]
sui incipit de rebus q's incedit ex s
mone qui se sermone sini utitur

Videt aut michi quia oportet
ut sciam oia de quibus medici sciat
no hunt q eoz cogito nobilis sic q

Quoz v i huis eor q medici ignorantia
hac putz max q' dicti sum signe exps nas
toti' medicina l sciea ab huis ptissis gnuls
hi' ca ablata disputat q medica a i ea
adinuare uit. et nota lt lublia. q g ea
dissoluit ptisana. uidelz v siruplum aq' q
mell' v hi v illi' a vulgo medic' lteq in
sipiens id id ut sapiens iudicetur putat

xviii agam
essae

tiarius et magis et omnia que faciunt nocumentum magnum. Aut nocumentum magnum. Res est de quibus medici sciant non habent. Sicut iste quod causa ... quod fit quod quidam medici temporibus vite sue toto dantes infirmis in acutis egritudinibus ptisanam ordei non colatam et qui faciunt illud estimant quod medicorum ... certitudine et ex eis quidam studium suum totum ad hoc ut non deglutiat infirmus unum granum ordei putant quod sit nocumentum magnum si dant ipsam in potu infirmo postquam colant eam. Et ex eis sunt qui infirmo in potu non exhibent neque ptisanam ordei neque aquam eius. Et ex eis sunt qui non faciunt ... egritudinis et venat...

Puta de hac questione quod dixerunt Ypocras quod est dignum possibile et est in memoria ... egritudines sine rectitudine ... de his questionibus quod

est quia Ypocras dicit quod rectitudo in ... egritudinum est medicis ex cognitione rerum quas omnes eos facere non ex inquisitione cause ex diversitate cadente inter illos qui scripserunt ... diversas in egritudinibus eisdem. Hoc autem quod non est ... manifestatum ... quod de eo ... sicut audivimus quod precedam in sermone meo quod est quam dignum est ut audiam in premissis in eis quia necesse est inquisitio de ea et qualiter est res posita in ea quod a inquisitione de ea sit necesse intelligere ex eo quod dico. Et est quia diversitas que cadit inter physicos non invenitur instrumentum in quo experiatur quod est quia non invenimus instrumentum in quo experiatur sine quo dicit quod modus non est gravatus neque sermo qui dicit quod modus est gravatus neque sermo qui dicit quia est quod non corrumpitur neque sermo qui dicit quia non est ex ipso nocumentum et sermo qui dicit quia est infirmitus neque sermo qui dicit quod modus est ... et sermo qui dicit quod modus est plures ... neque etiam si sunt plures ... Et ... est dispositio multarum aliarum rerum ex rebus de quibus queritur in philosophia ex eis sunt res in quibus non est possibile ... absconditis. Et ex eis sunt res longa indigentes inquisitione. Res autem

+ usque quo consulat ... septem dies ... ex eis sunt qui ... faciunt usque

Septimum iterum mecum est ei quod a certis ignorata sunt. Nam dico quod utique doctrina excellentissima est in rebus quorum minimam lesionem sentit patiens ... cur enim medicorum per totum vite sue non desistit diebus exprimare in acutis passionibus ptisanam ordeaceam non colatam utilissimum ... Alii vero precipiunt ut unum granum ordei non sorbeat eger summo opere studentes quod si fieret et non colata esset maximum esse nocumentum. Alii autem non colatam ... colatam dant. Quare rursus nunquam preter ... septimum diem consultam. Alii vero in ... deficiente in die critica.

quod ignorat ... medicus est ...

[Bottom margin of column 1, top:] ⸗contra

[Margin: ⸗a d(isposi)c(i)o]

quibus inmantur infirmi aut que nocent
eis non est disposicio que est quia in inventione earum
est necessarium tempus longum. et in plerisque
de omnibus que rebus quas estimant quidam ho-
mines se invenisse putant quod iudicium
in eis est facile quoniam si iuvant contra virtu-
tem infirmi sensu(s) tunc oportet ut laudentur [Margin: al(iter) ⸗ sciatis ⸗ si ipsi nocent aut iuvent prima. aut nocent]
et suscipiantur. et si nocent contra ea
in quo est usus tunc oportet ut fugiantur.
eis et si nocent nocumento et
si iuvant iuvamento quod quantitatem non
habet tunc oportet ut putentur [desint] quia sunt
ex rebus que non faciunt aliquid harum du-
arum actionum. Verumptamen quoniam medicis
ut eligentur ab omnibus que nocent nocu-
mento manifesto. res autem que nocent
aut iuvant nocumento aut [iuva]mento
parvo non est mirum si retineant eas omnes
[aut] qui de eis putant in primo opinionem aliam.
Inventionem quam retinuit Ypocras que est difficilis magna val-
de ita ut laudent eas quidam homines
et vituperent eas quidem eorum [cadat] [Margin: ⸗cadat]
admirantes ex eis qui laudant res quarum
virtus in nocumento est virtutis magnum val-
de. et eos qui vituperant res quibus in
veritate fit iuvamentum magnum. hoc est quia
de qua inquirit nunc Ypocras in fine ⸗ ca-
rum particularium. et dixit eam ipsum e-
rusistes. Erusionem eam in tractatu primo libri
sui de febribus et incessit in abreviatio-
ne sermonis in eo et explanatione
eius Diaspolis. quod postquam ait in libro suo
quod dixi autem illos qui medicinis utun- [Margin: ⸗va-sitat t-que faciunt vi-ncere infirmorum cat]
tur in febrientibus quarto regionis
quo omnes uti. et dixit illos qui eadem fa-
ciunt virtutes infirmorum per prohibi-
tionem vehementem longam accidit

[Header, column 2: ⸗contra]

et dixit curationem medicorum qui cibabat
infirmos carne et potabat eos vi-
no secundum est illud in libro suo Simone et est simi-
liter omnes sua fecerunt eadem in eos infirmo-
rum in passiones magis valde et
similiter felicem eventum evasio ab infirmitati-
bus suis esset per hoc regimine in sanatione e-
vasio mala remanent illi qui exercent
medicinam. Sed hunc modum non laud-
et aliquis infirmorum. Verumptamen quod magis
similius est ut sit. est quod in medicamine
omnium febrientium non est unum et idem
regimen. oportet igitur ut laudetur erusistes et
omnes qui inquisierunt de hac questione pre-
[⸗ ipsum] expserunt rusionem in ea dignius est [contra]
ut laudetur qui sunt primus qui quesiunt
de ea. et sciatis quod non est inquisitio de
ea. et tersio in illa in egritudinibus acutis
dignior quam in reliquis egritudinibus re- [Margin: ⸗ad anis]
manentibus quod est quia inquisitio de ea est
quod ... omnibus egritudinibus quam diversitas [Margin: ⸗creat]
in medicamine non accidit inter medicos
in egritudinibus acutis eorum sicut in omnibus egritudinibus aliis
et per hoc fugitiva in uno quoque eorum spa-
cio longo temporis sui regimine quod iusti-
est et quando videt quod quidam homines iuva-
ti sunt eo de reliquis qui remanentibus in
post eos quorum illis iuvatus est per regimen
eorum licet ipsi estimant sic infirmos
quod ipsi errantur sicut secreto et
forsitan etiam sicut dixit Ypocras in libro
suo de algebra in illis que errant in
structura ossium que franguntur et
accidit fractura eorum multum et ledunt
infirmos per illam causam quod est quod Ypocras dixit
quod cum in illo nocumento sit ligatura
et malicia fecerunt ut sibi accidit simile huic

[Below column 2:] ⸗ fecerunt

⸗ ipsi non estimant quod

⸗ al(iter) forne

ad p[ar]ticula[m] — ·orribile regimen·s·

in egritudinibus quarum sanatio fit per regimen est
a causa quod ipse dixit in hoc sermone quod plurimum
eorum ad exponendum est in modo quo legitur hoc ·b· ultimum
est· scit et ponit intentionem suam in eo quod est contra
inveniens ypocras fecisse in ex particulari sermo
ne communi. Et est sermo de quo contristatur Gnidiis
de phisicis et pluribus opificibus artis dyale
tice ut nominentur. Et quoniam sermonem
volens exultes. non dixit regimen quod
dixit est suum finem horribilitatis et quod ypocras
aut divisit dicere regimen horribile et
dixit regimen medium quod est quasi famuli que
est in ultimo et replo perfundens calida
res quas fecit cato suum in civitate horri
biles si propinquum huius duobus ad qualitatem
est regimen quod narravit ypocras· quia quare
quare per quod in egritudinibus acutis est ex
medicis est magnitudo et nobilitas quod est
quia ex medicis est qui cibat infirmos pti
sana ordei· et ex eis est qui potat eos aqua
eius tantum· et ex eis est qui non potat eos nisi
quando venerat crisis et regit infirmum
in hora que est decem egritudinis et intentio crisim
in eo quod bibitur tantum sicut aqua et aqua mellis.
et si indigent vertitur in quibusdam
horis sicut acetoso· cum a dulcitate iterum eos
est sicut quod dixit ypocras· et narrat illud in se
quentibus. Jam autem dixit quod exultes dixit
illud et invenit in eo in tertium primo
libri sui de febribus et est quod quidam homines indi
gent aqua ordei· et quidam eorum indigent il
lo etiam ptisana ipsa· et quidam eorum non in
digent aliquo eorum sed sufficit eis ut con
veniat se cum eo quod bibitur tantum usque ad horam
crisis et curatur per illud. Et ypocras nar
rat in sequentibus quod ex eis infirmus est qui
indiget ptisana ordei· et qui indiget

aqua eius tantum· et qui non indiget aliquo eorum — Debes ulterius dubitans quare fuit fortis

Et plus illo quod non est de consuetudine medicorum
ut inquirant de his questionibus. et potest
esse ut non inveniatur apud eos unum

sio. et si interrogentur de eis etiam — nescient

Mansfesti est consilione plena et hoc ex
hoc sermone quod ypocras fuit primum quod quesivit
de hac questione. Iterum dicit quod
medici non consueverunt interrogare de his — de ea
questionibus. et si interrogent eos quidem
homines aut conquerantur possibile
non est eis invenire rationes in eis —

Quamvis sit adiacens huic arti totum ut
vituperent eam vulgi intantum quod magis

donec ipsi estiment omnino quod ars medicine sit non inventa —

In hoc sermone invenimus iterum ypocras narrasse per
sextum per res ex rebus vilibus in primis
quidam una ex diversitate que est inter illos qui se
cuntur aliquam artem que fuit dubitatio
hoc modo. Iterum quod facit eam habitum quare in eis
scientia de ipsa. et si quidam· nam scientia eorum
in ea est ligamentum magis· sicut eorum et hoc quod
est res cum qua conditur adiutorium demonstrati
bus geometricis quod est quasi demonstrationes ille non
sufficiunt sapientibus tamen· sed invenimus
eas iterum apud vulgus famosas communes certitudi
ne inde est quod ipsi dicunt in eo quod vertit
demonstrationibus geometricis quia rem decla
rant in qua non est diversitas. et ypocras quod narrat
sermone in hac diversitate in ordine quam sequitur hunc sermonem —

— sydy

— esimont

ne antiqui

Ad hoc non ut interrogati aut non in
terrogati non sciant idoneum respon
dere sileret.

Res iterum iam deinde ita deducta est ut
in vulgo liquido dissinire clare videatur
in medicine ars omnino. ars non esse inde

qua antiqui medici fuerunt inpotentes

Cum quis considerat diversitatis inter medica-
tores in cognitionibus accidentis secundum hanc summam in
eo quod illud quod appropinquat alicui infirmorum [quidam]
eorum quem estimat quod sit innanimatum
valde estimat secundum illud aliud quia
est malum. tunc sunt hii dicti in arte me-
dicine. quia est similis divinationum. nam
qui utuntur divinatione dicit in a-
ne vina quia qui volat sinistre tunc
illud est signum malum et quod volat dex-
tre. tunc illud est signum bonum. et sic
inveniuntur etiam similes hii in arte que [auspicium]
consideratur in victimis in rebus in quibus
aspiciunt. et ex divinis sunt qui con-
siderant quidam hanc scientiam ~ ~ ~

Multi per divinationem artem augurandi scilicet
per considerationem in victimis multi
artem quam plures homines nominant hoc
nomine quod est quia scientes eam post-
quam aspiciunt in victimis procedunt et
indicant ex eis successiones. nomen autem
victimarum cadit super omnia sacrificia sa-
crificia que offeruntur deo glorioso et sublimi
ex aliis venerando et glorificando ip-

[left margin:] i. speculatores in victimis scilicet quod antiqui nominant hoc nomine

[left margin:] al' in victimis.

sum. et sunt illa in quibus considerantes pro-
cedunt et indicant ex eis postquam as-
piciunt in visceribus eorum. Illi autem qui di-
vinant per volatum avium nominantur auc-
tores augurandi. et sunt illi quos ... no-
minant in hiis locis divinos quoniam divina-
torum nomen cadit super omnes artes in quibus fit
processio et indicantur successiones quod est
quia divini vocantur speculatores in vic-
timis et auctores augurii. et illa qui considerant
in vaticinationibus. et illi qui indicant suc-
cessiones per signa in quibus considerant. et con-
similis etiam illi qui prophetant. et illi qui di-
vinant per res divinationis ex hominibus sunt qui
nominantur hoc nomine illorum qui nomi-
nant post ea interpretes sompniorum ...
... quod ... nominat hoc nomine divinos
augurantores hoc augurandi ... sic fecit ille xiij
ficator. et est quia ... etiam dixit
in logica ... usum suorum quod ars auguran-
di precedit et scit quod est futurum et di-
cit in primo poetice sicut ... hunc sermonem scilicet non
... interrogationum quorundam divinos aut
arietinos. et significat per sermonem suum
... illum qui aspicit in victimis. aut
interpretatur sompniator quia sompnia sunt
a deo benedicto et sublimi. ... est quod signum per
divinos illos qui divinant per volatum quod est
quia non est possibile ut divinatur ex quanti-
tate augurii et ipse iam dixit illud in alio lo-
co suorum ... in rebus nobilis quantitatis
quod est quia ipse utitur arte que considerat avibus per augurandi
et ipsa nominatur proprie ars augurii. et
potest esse quod ego prologavi in similitudine
divinationum plus quam oportet. sed hora est ut iam
redeam ad intentionem ... in sermone suo
isto ~

Quia inter illos qui utuntur arte augurandi

al' nominatione

al' alkeimon

al' alkemyn

oportunt

divinatores

Cum igitur hic dissensionis magistrorum de acutis passionibus
inter auctores eo usque ... ut quod ... tanquam ... alter
alii videatur nocivum. ars medicine in divinationis varietatem redacta
est. quoniam divinatores exercent suas ut auspices. qui si quidem aves
in sinistra parte volare viderint malum. quas vero in dextram bonum
presagium pretendere iudicant. similiter et aruspices. sed hii il-
le hunc ordinem vident.

de plus diversitatis non cadit quam inter me

dicens in pluribus rebus particularibus —
Inde est quod in quibusdam horis ego in
di quosdam actores augurandi
diversificatos fuisse inter animam quam no
minavit ptolomeus in hoc libro de x et si
militer et erat unus auguriis arabes
et alter grecus de terra alia. dixit grecus a
trapes quod avis volans dextre salutem
significat utilitatum ex occurrentibus
suis. si volans sinistre sig[..] significat
evasionem tristarum. augur vero qui
erat de illis de alia. dixit quod avis volans
dextre facit terrorem in questione de eva
sione utrorum quod ipsi evadent ab infirmi
tatibus suis. si volans sinistre facit nomen
in questione ipsius negationis. et est non in
terrogavit grecus utrosque an videant quod si
merus sit aut sinistre aut dextre. quo
sic volatus preter quam videant quod inter hanc
ut avis valet elevato volatu vel
de et inter hoc non volet prope terram. aut
inter hec duo. et si est inter hec duo aut in
ter propinquum alto. et propinquum inferiori. aut
medio sit differentia. et similiter etiam interroga
vi eos de ave volante propinque. aut lon
ginque in volatu suo an apud illos
sit inter illud differentia. arabes autem de eis
dixit quia non est differentia inter aliquam horum quia
cum volatus sit sive sit longinquus vel a
titudine. aut in longitudine grecus
vero distinxit inter illud et dixit quod
auctores augurandi sepe sunt quod dextra
avis que volat dextre vel sinistre post
quam non est elongatur in suo volatu sed in
illo est sua equalitate. deinde dixit et mo
tus avis in volatu suo equalis in longitudine

—equalitate variatis

et propin[...] quitate est suum contrarium in
certis [...] inequalis. deinde dixit quod testi
ficantia et sic illud sunt libri plurimi
augurii. et asinius germund et arcundus
quod nominatur fo[...] et alii eorum ex
famosis actorum augurandi secundum grecos
ex hoc quod apud augures arabum non est
discrepatio. sed de grecis secundum quod apud
eum est discrepatio. et quia est prudens
in arte sua quod est causa diversitatis in
arte est scientia experimentum. experimento fit
per discrepationem scientiarum eius. et diu
turnitatem discrepationis eius. et quando ego
iam perfeci. et scivi illud ex ptolomeo. indi
cavit illi augur grecus quod indicium in vola
tu avium est magis simile artis politice
grecus addidit nobis etiam contrarius testimo
nium famosorum ex auctoribus augurandi
crediderunt sinonem eius [...] etiam
et exit arabs ille testimonia inter certi
tudinem eius quod protulit. et indi
cavit infirmis evictam et cum cer
titudine iudicium suum esse suum plurimum
et est quia si avis equalis in volatu suo
in longitudine. et propinquitate indi
cat salutem utrorum et avis equalis in
volatu in longitudine et propinquita
te. indicat salutem utilitatum. et aves
quarum volatus in longitudine et propinquitate
est inequalis sunt utiles valde. et in illa
cum volatus est equalis in illo est vera tamen
et non certificatur iudicium eius in
multis hominibus et non verificatur in pau
cis augurium. vero grecus addidit nobis iterum
distinctiones alias secundum quod omnibus avis
dextre quamvis equalis sit volatus eius in
propinquitate et elongatione significet
in quibusdam horis salutem eger. et in

antes
— et filium et simon
— l'arabic
—sicut
+ insita
proprie non
— insita
+ hic
ne pro non
— vihoiz

—avis
+ notatia
— o — de illic
terra
— augur
+ tam
a

quibusdam causis ipsius perditionis. quod est quia ipse
dixit in molli. et eius ars est sicut
ars mulierum sicut carpinatorum lane que
salus earum fit per similem illi quo fit salus
mulierum. et ostendit etiam inde quod meliores actores artis divinandi scripserunt
illud in libris suis. et addidit nobis item
cum hiis distinctiones alias ostendentes quod illi
arabes non erant scientes de aliquo illorum. et
ego quidem non dixi sermonem hunc nisi propter
sermonem ypocratis qui sequitur hunc sermonem. quia non
exposuit eum aliquis sicut oportet
hunc sermonem quem dixi etiam ante ipsum
non dixit et plus quam non est de consuetudine medicorum ut
inquirant de hiis omnibus. et est possibile ut non
inveniatur ratio in eis non in interrogate eum
de eis. etiam quod est quia ypocras contendit
contra eos in quibus cadit diversitas sicut hunc modum
intellexerunt quidam homines eius illum
non recte de ptisana ordei tantum et intellexerunt eum quidem intelligere quod in parte de
regimine acutarum egritudinum. et intellexerunt eum quidem de omni medicatione absolute. sunt ergo intellectus istorum meliores intellectuum omnium qui perceperunt
eos verumtamen ipsi non intellexerunt eum intellectu completo. quod est quia eam quam inquirit ypocras
sicut dixit est in omni diversitate que cadit in omnibus artibus quas experimento possibile
est experiri et scitur scientia certa manifesta. hoc est sicut narravi ex sermone qui
sequitur hunc sermonem — — —

Quod est quia sollicitudo eorum in omnibus
infirmis est magis ad acquisitionem sanitatis. et salus in cautela et eis qui studeant

acquirere formam bonam in bonitate acquisitionis

[glossa:] salutis et omnium quae sunt hoc modo

nis sanitatis omnium qui vident hunc — —

Sermo iste redarguit errorem qui estimat quod quando ypocras dixit in sermone quem
ante istum non est nisi in ptisana ordei tantum. et
qui estimat quod ipsa est in regimine acutarum egritudinum. aut in regimine omnium egritudinum
est in loco quod premissum est. dicit ergo ypocras in hoc sermone et est sermo eius quod est quod sollicitudo
eorum in omnibus infirmis magis est in acquisitione sanitatis. quod est quia omnium infirmorum sanatio
tantum ab omnibus infirmitatibus suis non est per regimen tantum. quoniam ex eis sunt multi qui indigent
sanatione per manum aut medicamine per medicinas et plus illo et non est possibile ut sit sanatio per usum ptisane ptisane ordei. neque
est possibile ut sit sermo eius iste in regimine acutarum egritudinum tantum. neque in regimine omnium egritudinum. absolute neque in diversitate que cadit in illis tantum. sed in omni diversitate absolute que cadit in omni arte que experimento experitur. quod est quia qui invenerunt sermonem universalem in omnibus artibus in ipso est experientia rerum particularium. ex rebus particularibus. et ex
rebus de parte quarum est in quo cadit diversitas propter ptisanam ordei. et similiter etiam est diversitas que cadit
propter regimen quod non fit in egritudinibus acutis. et plus
etiam illo diversitas que cadit in omni sanatione
et plus hiis ... est diversitas que cadit in
omni arte quia fit in omni eorum operatione que sunt sanatores
quod est quia illi etiam indigent arte que rectificet
eos et regunt egritudines eorum ut non eis sanatio tantum. sed ut conservet eos sanitate
eorum. et est illa in qua dixit ypocras salus in cautela quod
est quia in conservatione alicuius rei necessaria etiam est cautela
dixit etiam ypocras. et quod propter hanc acquisitionem fit
inquantum est in acquisitione bone forme quod est quod

— contra eos qui premissum est. et sermo ypocratis contra errorem eius qui estimat quod eius quod dictum est
in omni sanatione illorum et qui estimat quod sermo eius est in ptisana ordei tantum. aut in
regimine acutarum egritudinum. in eo quod premissum est

Quorum videlicet omnium admodum inmundiciem studium aut in firmo sanitatem firmo universalem et honestatem cum humana voluntate lucentur.

sunt in sanatione nec egritudinem. hec est
inquisitio de qua inquirit nunc. propter illud
est cautela sanorum in conservatione sanitatis
eorum et studium eius qui sollicitus est
acquirere bonam famam indiget et illores
omnes quod ille ingrediuntur in artem que sol
licita est de esse corporis. quod autem dixit
post hunc sermonem apprehendit omnes
artes quod est quia dixit et omnium quasi multi
hunc nam augur etiam et auru
spex et sculptor et rector. et universaliter omnis ar
tifex scit quod causa diversitatis in arte est
una. et est ut sumat unusquisque rem
particularem et ponat eam universalem.
Inde est quod ego [illegible] scivi diversitatem que
accidit inter opifices augurandi et in
dicendi rationem eorum nisi postquam sciam inte
am de hoc. et propter hoc dixi causam arabice
et greci autem. quod est quia rectificatio
omnis artis non est nisi per discretionem re
rum particularium a rebus universalibus. qui autem
potest discernere res istas. est meli
or artifex. et sic rectificatio artis
fit per discretionem harum rerum. illud autem cer
tum est iudicium in ea quod est quia opifices
artium errant quando ponunt quod acci
dit uni hominum quod conveniat similiter omnes ho
mines aut similiter plures quam oportet. nam
quod numquam accidit alicui hominum non inveni
tur aliquis artificium qui per mentem
suam contineri facit quia sic nunquam
eum quod est quia diversitas unde non est nisi
ut sufficiat homini quod illa res est sicut es
timat non ut defraudentur. et decipi
at et proximat querendo victoriam
sicut fecimus multi quorundam hominum in
aliquo post aliquod ita quod fortiunt
tempus in scripto edendo quod sic illud sim
quod est. et sicut illi qui dicunt quia non
declaravimus quod duarum dispositionum nos sumus

vigilantes an dormientes. et intel
lectus meus sanus fixus an iam permuta
tus. quod si concesserit homo eis quod illud
est unum dictum quod non est nisi que duarum secta
rum sit verior vigilantes an dormi
entes. an sani. an permuti quod est quia
tu non invenis aliquem hominum qui dicat
hunc sermonem apud quem non sit sufficien
tia quod illud est ita nec apud quem sit opti
mo credens in anima sua immo non dicit
huius sermonem nisi quando intendit ad contra
dicendum aut ad resistendum et acci
dit simile huic etiam in arte medi
cine quod est quia plurimi ad hoc
ut faciant accide in ea res preter iusti
tiam et ex eis sunt quedam que inveni
unt res meliores rebus que invente sunt
antiquitus et non fecerunt illud nisi quando
intellexerunt accidens quod accidit vulgus
quod narravi ipso. dixit et quod est quia ipsi
laudant rem quamcumque per continua pre
terquam intelligunt eam sim quod ipsa est
magis innativa quam res secundum quam an
tiquitus sentiunt quod est innativa. et
ex hominibus sunt quidam qui regunt
infirmos ita ut sufficiant eis per illud
quod facit illis fiduciam de declaratione regi
minis. et sciunt quod illud est deceptio
go et finis. unumquodque qui autem id sit cos
est diligens consilius et donum. cum quod nar
ravi ex sermone in diversitate que non
est nisi per sermonem eum sicut diversitas que
cadit inter hos homines remansit ut di
versitas tria inventa non cadat nisi quando
non decimitur iudicium unum non absciundi
tur per tempus nisi aut si pluries est. aut
sit totum quod sit eius esse simile. in hoc
quod est ut laudetur itus. in reventione
diversitatis omnium que accidit ei qui co
natur assumere quod esse. aliter artium quando

estimat illas res exigentur in anima eius
aliem quod oportet et non est illud ex eo
per sermonem tantum querendo resistere aut
cum ingenio aut cum fraude per quam decipiat
propter amorem domini et principatus et ag-
gravationem consilium quod est quia non inve-
nis aliquem ex illis qui intendunt ex
primo suas experimentum et recipe suas
cautionis et cibare illum donec sit quod in
potu datur eis de aqua quantitas convenientis. Ita
tamen dispositio secundum est in regimine acute fe-
bris eius feditus et infamia est in fine
et usus eius est ad unam duarum re-
rum aut quoniam quidam deceptiones [illegible] fiunt eo
propter admirationem eius et ipsius famo-
sitatem aut quoniam ipsi fiunt in fine ma-
ne si estimaverint quod ipse vincit in medi-
catione sua inveniunt rationem quod autem sequi-
tur ypocras non edificatur ut intendat
per illud nisi intentionem eius qui sollici-
tus est ut affirmare aliquam artium quam non
accidit nocumentum malum quam admini-
stratur aliquid quod dicit quod est quoniam in eo cuius dis-
positio est secundum dispositionem discreptio iudicii ex
experimento est facilis in rebus autem valde
manifestis. iudicium experimenti est faci-
le at vero iudicium in diversitate iuvamen-
tis inter quod est differentia prava et iuvamentum illarum
quod oportet nutrire aqua ptisane ordei tantum ex
egris qui egritudines habent acutas
et quod oportet nutrire ptisana ipsa et quod non
oportet aliquo horum duorum secundum regitur po-
tu aque tantum et est res gravis intellec-
tu ypocras

Ptisana grani ordei apud me videtur elec-
ta est super reliquos cibos qui fiunt ex
granis in istis egritudinibus et laudo
illum qui premisit eam vel elegit eam

secundum aliam quod est quia in ipsa est viscositas cum qua est
lenitas et continuitas et mollicies et
lubricitas et humiditas equalis et seda-
tio sitis et velocitas ablutionis. Si illud
necessarium est etiam ex ea necessario in ea est
stipticitas neque stimulo aut fumositas
mala neque inflationem generat in stomacho quando
iam inflatum fuit et acuit in decoctione
et in ultimo quod possibile fuit in ea
inflari et accrescere

Videtur michi quod illi qui posuerunt
dicere rationem libri aque ptisane
ordei non elegerunt tantum nisi hunc sermo-
nem sicut illi qui sumunt titulum dictio-
nis eius in conductione sermonis primi
cum illis de assidiis non elegerunt tantum nisi
prologum huius libri quod est quoniam iam omnium
exponere [illegible] in prologi quod ypocras non inten-
dit in sermone suo contradicere medicis
qui fuerunt de illis de assidiis [illegible] ipse non
monuit nisi assiduationem in medica-
tione egritudinum. Sermo autem
eius quod dixit post illum usque ad hunc
locum est de ipsa arte regente [illegible] eg-
ritudines acutas non est inventum in illo
tamen immo [illegible] sermone alio [illegible]
et ego quidem iam [illegible] expositione
quam exposui librum ypocras de restaura-
tione et dissolutione et librum eius de [illegible]
turis quod de consuetudine eius est ut doceat
hominem et faciat eum stare super ser-
mones [illegible] sermonibus
aliis [illegible] eis et doceat eum res [illegible]
[illegible] in illis rebus in quibus intendit
loqui ad sermonem et ponat eos loco

al' dislocatione

Ptisana non ordeacea mito me iudice secundum omne de genere suo frumentum a-
limentum in hiis acutis passionibus excellentissimum habetur cuius quod illam
primum acceperunt omnibus aliis pretulit collaudando asserito primum.
Quippe quia utilius [illegible] cosa est et lenis victa quia et mollis [illegible] et
lubrica [illegible] quia huius humiditate sitim que extinguit [illegible] si opus fuerit ab-
lui [illegible] necessaria ptisana stiptica et non ad tussim nec ad laborem
furiosa non inflatur in stomacho vel accedit [illegible] in decoctione de
[illegible] potestate habet. Explicit.

est. quod est quia qui hanc operationem facit non elongatur ab eo de quo investigare intendit nec est quod docet hominem ex rebus que libus est occultum et sicut ipse ponit sermonem suum in ptisana ordei et residuit de ea diversitates inter eius et iudicio de ea similiter invenit in iudicio quo iudicatur in illo toto regimine quo regit egritudines acutas quod est quia diversitas que cadit inter medicos in flobotomia flobotomia nenatur et in medicamine cum medicinis et similiter in cristeris ex evaporatione et usu suppositoriorum et clisteris et usu m[illegible] et ydromelli et balneatione in balneo non parva est. et y(pocras) quod dixit totum illud in hoc suo libro in sermone suo no et dixit illud autem et est similis quia actores experiencie qui separant inter res particulares et res universales non dixit illum sermonem et de genere quidem eorum est ut nominet res quibus distinguunt inter rem communem et rem propriam separationem non dicam. consideremus ergo nunc in sermone ypo(cratis) ptisana ordei dixit enim secundum quod videtur quod ptisanam ordei ratione elegerunt medici antiqui super reliquos cibos qui fiunt ex granis in egritudinibus acutis significavit per cibos qui fiunt ex granis cibos qui fiunt ex eis. et nomine quidem grani cadit … frumentum ordeum et milium et reliqua etiam grana sunt ut lens et faba et lupinus et panicum et fenugrecum et orobus et ciceris … et cetera et reliqua grana similia istis. omnes enim cibi sumpti ex istis granis sunt apud vulgus mali quia faciunt accidere velociter no

cumentum magnum excepto pane et candiduso (?) tantum. ipsi enim cibant ex eis volentes habentes egritudines acutas et ad hec duo tamen oportet tibi ut iungas ptisanam ordei quod est quia lens et milium et fenugrecum non debent dari infirmis in quibusdam horis nisi loco medicine propter dolores quidem qui sunt in ventre non sunt quod ipsa sunt cibi qui cibant eos. dicit ergo ypo(cras) quod ptisana ordei secundum quod eligitur super reliquos cibos qui sunt ex granis et non est ergo quia eligitur super candisiam et panem et grana ex quibus fit decoctio que nominatur cantarum quod est quia tu potes detegere errorem eorum qui putaverunt quod candisiam nondum erat scitum in diebus y(pocratis). et pancariten scire eorum de illo … quod quidam antiquorum qui posuerunt cantilenas que nominantur comedie dixerunt candisiam. et y(pocras) dixit … in libro suo de regimine quod si dixisset quod liber iste non est y(pocratis). et est aut rufum aut … aut bellu aut hysalton aut quorundam antiquorum. ipse enim proportionat multas omnes cum … dixi aut qui fuerunt quorum quidam fuerunt antiquiores y(pocrate). et quidam eorum in tempore eius fuerunt ille vero cuius rememorationem facio in hac hora est ex illis qui nominantur vel nominatur vel nominatur hoc nomine scilicet ypo(cras) filius eraclidis et est ille qui edidit hunc librum vel gedeon et ypo(cras) filius gadificatis quibusdam hominibus videtur quod nunquam edidit hunc librum et quibusdam visum est quod ipse duos edidit libros. librum de algabra et librum de iuncturis … propter quod eligitur et preponitur ptisana ordei super reliquos cibos qui sunt ex granis est manifestum ex sermone y(pocratis) quod dixit in successione huius sermonis quod est quia bonitates omnes inveniuntur in ea in medicamine

Marginalia (left): quia acuta … ; … a(s)cultatione ; … ; + al' … ; … ; al' …

Marginalia (right): sive carabis ; et est acuta ; al' rasys ; + carris aut rust tacon ; et nas quoniam … edidit librum ; … filii … in alio … edidit libros … duos libros …

egritudinum acutarum non invenimus in aliquo reliquorum ciborum et cibificationum. Verum in illo qui facit transire per mentem tuam naturam egritudinum acutarum et virtutem ptisane ordei. quod est quoniam in egritudinum acutarum sicut dixit ypocras. autem est illarum in quibus febres sunt assidue et eveniunt febris propter alterationem caliditatis innate in caliditatem igneam. sicut ostendit ypocras. in locis aliis in hoc libro et in sermone suo quod est quoniam ipsa incipit a pectore et ascendit flamma eius ad caput et sibi etiam invenimus de consuetudine eius in vetustate epidimie. et ut nominet febrem magna nomine ignis. et signum sicut apud nos quod non est ei ex substantia nisi substantia ignis. nam si intentio medici non est nisi appositio contrarii contrario. tunc proculdubio curatio febrium omnium oportet ut sit per egritudinem humectationem. et infrigidationem tunc erit eius curatio vero opposito febri que calefacit et siccat. quod est quia ignis est cum hac dispositione. et quoniam generatio febrium acutarum etiam fit propter putredinem humorum. vero oportet ut sit sollicitudo ad hoc ut non digeratur. ex eo est in quo possibilis est digestio et evacuetur ex eis quod illud iam adustum est. et consilium ad hoc ut secundo sit possibilis receptio digestionis sollicitudo propria et si necesse est etiam itemque ei qui habet febrem acutam ut sit corpore cibi in corpore illius in ultimo bonitatis et id non fit nisi quoniam non est cibus velocis decisionis et penetrationis tunc agitantium. in hoc cibo omnia ista. audivimus igitur sermonem hunc ypocras. in virtute ptisane ordei. que fit. dixit enim quoniam in ipsa est viscositas cum qua est levitas eius aque quod est lene est dignum contraria dispositionem asperitatis. asperitas vero inest in omnibus agmonio aut acetoso aut stipticis res secundum acrimoniam habentes sunt

res acres sicut herbe, et res ponticitatem habentes sicut pira et sorbe et ordei, aut acetositatem veniunt ordi. nos dimittere preter secundum abitum. res autem stipticae sunt sicut pira et sorbe et ordi que est eis similia. videmus igitur ptisana ordei est innatiua. valde malitie vero asperitatis quoniam cum viscositate sua sensibilis est lenitas et etiam viscositas gummi quoniam est similium proprium propter continuitatem suam. et id quidem non invenitur in aliquo genere vinum et laudamus ex ptisana ordei. Istum. hic laude magis mollitiem eius cum lene sit resistens asperitati sicut quod est in virtute sua. et inflatione in corpore abhominabilis sicut panis qui comeditur solus preter infundatur in ltum. quoniam quamvis etiam infundatur tamen minuitur a bonitate ptisane ordei. cum non est necessaria masticatio sed sorbetur tamen sicut id quod bibitur. et in ipsa iterum est alia bonitas magis. scilicet lubricitas ipsius et proprietas aque eius naturalis ipsa transit in incessu suo per pectus preter quod remaneat in ipso aliquid de ea sicut ex rebus que retinentur et adherent. et hec quidem est res que accidit omnibus rebus viscosis secundum plurimum excepta ptisana ordei. inde est quod invenimus sorbitionem factam ex tritico quod nominatur candidum viscosum. quoniam non est ei lubricitas ptisane. vero invenimus lubricationem facere propter id quod in ipsa est de abstersione. inde est quod medici quando volunt abstergere stomachum de humore viscoso qui in eo retinetur. vero tunc vomitu cum aqua ptisane ordei sic faciunt id cum idromelle. si enim autem tenuitatem contrariam ipsius crudum. et huius cum ipso faciem ut abstergatur ipsius ab ea malicia caloris qui est in cute. ante per abstersionem quod est in ea firmamentum in detentione eius et penetratione ipsius ad membra in quibus necesse

penetratio cibi a late gravo est et ad la
tus est gilbosum et est quoniam omnes res que
gravant ... consolum adherent
illic et retinentur et propter hoc fit ex
detrimentum quod vocatur cardinsum. non
solum etiam nocet illic si est infirmum
sine et illi ... non est infirmitatem sed et
meat ... est ... ...
disp. non est hec disp. omnes res que ad
herent et ... tenentur et
adherent ex eis illic et propter hoc sen
tit ex penetratione illorum ... cum
est disp. hec disp. ... et hec mens
et contra hec etiam contra ... ptisane
or. non est humidus sed fluida sicut a
qua et ydromel. et sorbitio facta ex t
tico quod nominatur candisum et
quod fit ex ovis cum speciebus ... quod est
quoniam res omnes ille mollificant stomacum
et faciunt nauseam. In ptisana vero or
dei cum humectatione sua est quod non
facit nauseam et intellige a me
in hoc libro meum ... quia de
consuetudine intellectus ... ul non cum
mori ... ... quam est
os stomachi debile et mollificant ...
ratur et comeduntur ... ...
spacio longo sed quoniam confortantur propter quos
dam cibos confortantes dentes stomaci
et expellitur ab eo quod fuit recept
... in ipso est quod accidit in ipso ...
hec accidenti quod est quia humiditas superflua
a que est in ipso expellitur ab ipso ...
tunc ... hunc cibum ...
hanc dispositionem sicut quod natura ...
stomachi indigestum et ... ...
dit et egreditur penitus quod est quoniam
... hec ... non est nisi ... non di
gestio quia ... ex cibo est ... hec
quod ipse confortat ... stomi et ... ipsum
et rigidum facit et exsiccat ipsum ...

qui mensura equali sicut aqua aut etiam
sorbitio facta ex tritico quod nominatur
candisum cum humiditate sua faciunt accidere
nauseam. In ptisana vero ordei cum hoc
quod est ... ea in bonitatibus ... humec
tantium non sunt iuvamenta mala
que sunt illis. Deinde ypo. dixit in
ea post id etiam quod est sedativa sitis
etiam testificatur ei sermo ...
... magnum valde ex eo quod ex egritudinibus
acutis est ... corpus
ptisana vero ... in hoc capitulo plus
iuvativa quam ydromel quoniam velocitas
ablutionis de qua dicit post id quia est
iuvamenta in ea est ei sicut ydromel. et si
comparavimus ptisanam ordei ydromelli in
venimus eam meliorem eo in egritudinibus
acutis ... hec quoniam procedam in ser
mone meo. iam autem ... michi ut comple
am sermonem meum in ptisana ordei quod
est quoniam ypo. dixit in ea quoniam est velocis
ablutionis. et addidit ad hunc sermo
nem si illud ... est ... ea. intellexit ex ...
sermone suo ad hoc quod nos ... indige
mus in egritudinibus acutis propter veloci
tatem ablutionis fit iuvamentum
quoniam volumus lenire naturam ciborum quos
suscipiunt infirmi cum tarditatem descensus
et exitus non est ... velocitatis ablutionis
res cuius dispositio sit contraria dispositioni febris
... sicut ... medicationis ...
... eam. si ... rectificans ... se
... eam deinde ypo. dixit post id
et non est ... ea ... nec stimulatio
mala et ... quod est quod sermo eius iste
est in ... ptisane ... quod est quia
incepit loqui in ea ... et in ... eius
a ... est iuvamentum ... pli
... quoniam ... non invenimus aliquem qui
... ... accidens quod fa
ciat nauseam aut ... superfluitatem.

et stringunt ea et cogunt

al' p' c stiptici lenitatem nature que est quoniam cibi stiptici
et agregant corpus et stringunt meatus
cibi. aut quoniam penetrant in corpore
ad hoc ut caritentur et prohibeant
resolutionem occultam a sensu et id quod
fit nutrimentum in hoc est ut sint me
atus apti. sermonis autem eius intentio
et non est in ea stimulatio mala: quia quoniam
non facit acidum in hora digestionis sine
aliquid stimulationis. laus quidem eius est
quoniam laudat ptisanam ordei et hoc est
nocumentum quod fit in pluribus ciborum quod
est quoniam quidam eorum faciunt acidum in ven
tre morditudinem. et quidam eorum inflant
et quidam eorum sunt compositi ex partibus ad
invicem resistentibus. invenimus enim hec
duo in lacte et caulo quod est quoniam compositio eius
horum duorum est ex rebus que reti
nent naturam. a. quod est quod coquuntur
ex rebus que apitis stitilantibus eam,
sicut accidit illis qui bonos cibos ef
ficiunt cum sale quod est quoniam quod bonum fit
al' difficilium ex cibis secundum hunc modum fit diminutum
partium ad invicem resistentium quoniam de ap
titudine cibi est ut moveatur et dif
ficilius fiat eius descensio. et res que cum
eo permiscentur festinant ad exitum
velocem et similiter in omnibus que sumuntur cum
sale aut aliud aut melle in cibo
al' ventres constituit sive cum ex illis composito exeunt continue et
etiam omnia nutrimenta nisi propria ex eis et
propter hoc dixit ypo. in principio sermonis
sui cum laudavit viscositatem ptisane
ordei quod ipsa est continua sed non est possi
bile id esse ita preter quod totum sit similium
partium. non autem scivit cum sermone suo
stimulationem malam et non dixit abso
lute quod ptisana ordei non stimulatio
ne mala addidit ad sermonem suum illa
lam quod est quoniam non invenit aliquam ex re
bus que sit contraria digestioni ciborum plus

hac actione ita quod illi omnes qui scripserunt
de cibis dixerunt quod tres diversorum cibo
rum et proprie qui ex eis sunt compo
siti ex virtutibus contrariis est res nocu
a valde quia prohibeat stomacum amplecti
de cibum et retinere donec digeratur
digestione aliqua completa et nos qui
dem invenimus hoc in exercitan
tibus et qui utuntur nutrimento secundum se
mitam quam oportet. nam ipsi comedunt panem prandio suo
in mane tantum. et comedunt in ce in ma.
na sua carnem. et si non esset scia tum vespere
.non. in ea quia tu potes invenire res in cena
xiii multas de libro de virtutibus nutri sua.
mentalibus loquerer in eis plus hoc
sermone. nam si non legis in libro meo
illo tunc studium tuum in legendo
hunc librum est vanum et propter hoc
abscindo sermonem meum in stimula
tione et festinemus ad exponendum id est sicut ve
aliud quod dixit ypo. ubi loquitur nies
de ptisana ordei quod non inflatur nec ascendit
nec ascendit, ascendit in stomaco quod est
quoniam contingit quod multi homines vitu
perant inflationem ptisane ordei
addidit in sermone suo et dixit
quod est quia inflatur et ascendit in
decoctione ultima et possibile est ut
inflectur et ascendat. significat quidem per ser
monem suum hanc vituperationem quod
vituperant ptisanam ordei. et cum illa
aut passionem in ea. et narrant
decoctionem eius et est secundum quod scribit al' ipse scripsit
in decoctione etiam in sequentibus plus
Ubi tempus michi videtur ut ver
tem sermonem meum de ptisana ordei
secundum id quod dico quod si decoquis ptisanam
ordei decoctione valde bona fecisti iam ci
bum non inflativum sorbitione que ex ea
fit. si cibi coxis diebus non erit
tibi possibile ut inflationem eius

ab eis romoueas q est qm inflatio
eius inest ex ppria sba ipius no ex
diminucone coctonis eius sicut pti
sane or. inde e q tu inuenis de osue
tudine eor qui coquunt eam ne ex
quisite faciant id et ppe coqui di
mitu ipe et outinc eam et ideam su
tabulam deinde calefaciut eam pr
id paululu et inmitut eam dnis sine
no decoctam decoctone decet comp
tu ego locu sicut dixi in decoctone
ptisane ordei i seqntibz nunc a ypo
postqm assignauit comtutu ptisane or
dei sed id q descrptoe usus eius et ego su
uenieus itm sr id postqm pcessit ce
nunciando q ego osido q oplebo ser
monem in oparatone itez ptisanam
ordei et ydromell et reliqr res ina
nientes in seqntibz

Ns qo or volr ei q vtut ptisana or

i hnt egr ut utur euacuatoe uena

r u vna die si vtat ea et u icst

bz ea u idigeat illo pl per ne ipa ptet potu ne a

usum dicteris

Ab hoc sermone incipit. y solue q
nem q inquirit. comptu no c
tenuit nisi sermone diminuto oclata
tum sermo eius p hanc cam conabor
go enuctare p q dispondem sptie
q dr iste sermo no est in eo oscul
tato. et narabo qonem a pncipio
sui et ipa quide e sui hunc modq
dam q cu diusitatis inter medicos
ita q quidq eor vtuntur i egr

tudinibz acutis aq ordei et q ea fatie
eorum et quid eor aqtm et quid eor
no vtuntur aliquo hor duor usi
quo puenigt crisis h aut e quo enis
in vsione hut e sile. aut audias eam
nam quid eor qui hnt egritudine
acutam cedut aq ptisane ordei. plus
et quid eor leditur ipa ptisana. et
quid eor no leditur aliquo eor. q
nuq aut medicor inuenim festi
nare in assone iudicii sup oes patientes
acutis egritudines pter q expia
tur in oibz eis et ego quidem sum
diseriens int et eor infirmor qui
iuuatur aq eius tm. et eor qui no
indigent aliquo eor duor. duo qo
q indiget ipa ptisana ordei qui
ht egritudine acutam et ex eis qui
no indigent medicacone alia ante
usum ptisane ordei. sicut floia et solone
flore uetris et alius eis silibz. nez ht
accidens ex quo timeatur sr ipm
pcedere ut ledat ipm aq or. necte est
enim vti qui ht aliquid illor ex q
timetur sr eum et qm or necdum
floes cu uetus no or curant ipm sal
sas. aut sedes dolorem ab eo q ht
ne detz ei aliquid de ptisana ordei.
nez aq eius donec facias id q eo. sz
ei e q opportunit ypo. sed ve i pmis
dem incipe rebz pticularibz in vno
quoz et loqui in eis si finis intecto
eius expone sermone sui et qm
no fecit id oclatr sermo sui ncc.
pp ea q ex eo phicitur ordo sui q op
portunit ut ordinaret in. comptu
nob e queniens postqm sequim nestr
gia sermonu eius ut addam vnu
qz ad pn. et radices quor pmisim

Qua pp cu ei in hys morb oq
am diximus ex hic. cauend e ut n
una die uena s exinanite pmit
tas. sz abs ulla interpollacone di
re no destas. ni fortasis qm potone
l' clisti fuit nece.

venientis et intendam in primis ad exponendum hunc sermonem quem premisimus et omnis qui vult ut audiat sermonem meum in illo sermone quod ego incipio in sermonem eius et dico quoniam sua dictione post quam addidit in eo quedam adiectionem ut sufficeret. dico igitur quod conveniunt omnibus infirmis qui utuntur ptisana ordei in his egritudinibus. et ego quidem dicam post paululum qui infirmi indigent ut ptisana ut non vetentur solum colatura non indigent illa. quia potum medicaminis autem solum dubius tunc ei sed utilis ei et ei quantus detur de ptisana vel qui indiget illa tum tu recte invenies in expositione tua certius ut sit quantitas quod das ei ex ipsa secundum quantitatem corporis et eius quod narrabo accidentium quibus considerantur in eis solutione ventris aut minutione aut vapore aut replectione. si igitur in hoc sermone premisimus et diximus deinde reduximus post ad vanam dictionem eius et exposuimus eas per ordinem quia necessarius erat non esset sermo eius occultus. nunc autem ipse non intendit nisi narrare quod accidit semper donec remaneat sermo eius per hanc causam spacio longo similis sermoni clauso. et necesse sit ut sermo eius occultetur et tu scies certitudinem sermonis mei quando invenies eius sermones particulares expositos et invenies summam eius ordinatam occultam per illam causam — — — — —

Qui autem est consuetus in die bis comedere oportet ut des ei bis ptisanam ordei et sic sicut tu dic scilicet comedere oportet ut des ei semel in die primo et gradare ipsum si possibile est ita ut recipiat ex ipsa bis cum vi des quando indiget additione — — —

Dicit quoniam oportet ut alteres illum quando consuetudo evenerit in regione contra illo et quando indigent simile id, bibere debet ut des eis bis quod si consuetudo evenerit ut comedat semel tunc incipe dare scilicet deinde permutare ab illo paulatim usque quo abeas eos bis. nam sermo eius et gradare non significat nisi hoc et id est secundum hunc modum. et est ut des eis in prima die totum quo indigent in illa vice oportet in secunda fuerit vice da ei ex eo quantitatem parvam valde. deinde adde in illo post paulatim usque quo equetur cibus in quantitate. sed autem sermonis certitudo nunc ostendere dicitur et qui legit hunc librum quando ypo. intendit certificatur quando egri innatium per usum ptisane ordei tempore quando processi et dixi quod ypo. non voluit per hoc nisi regionem tranquillam quietam est. omnidum pars post quod ypo. noluit per id ad hoc. hic est igitur intentio sermonis quod premisimus ut exponerem ipsum. nos vero homines multos invenimus scripsisse eum secundum hunc modum et qui etiam consueverunt comedere scilicet oportet ut des ei in prima die scilicet cum gradatione quod si possibile est etiam in istis ut des eis bis tunc dicit eis si videas quod indigeant additione simpliciter tamen non intelligitur ex hoc sermone aliquid quod est quoniam sermo eius cum gradatione in die prima non est possibile ut sit quoniam de aptitudine gradationis non est nisi ut

Si igitur eger bibit in die simile cibum consuevit. bibit et ptisanam diebus similiter quod si semel et semel prima die primo modo si potis bibere assuescere. si illum repletionis in diebus necte lute.

sit in eo q lauatur multotiens non in eo q sumitur. sed ut rei in principio rei etiam a die ipso primo.

Et os ut det infirmo in principio quantitas rei non multa non gressa si ut eueniat corpori aliquid q no osueuit propter consuetudinem vel ut si fluat in eo euacuatio venarum.

Si considerasti quod dixit ypo. in hoc sermone et ille quo estimabat quando imple bat infirmos quando ipse in omni die cibabat eos potius opor. qui non sunt sum aliquod sermonis erroris non ignoraret se ipsum q e qui non precepit ut in potu detur infirmo ptisana ordei nisi quantitas q eueniat corpori aliquid sit consuetudine et non sit fluat in euacuatione venarum. si aut conticeant q quantitas que datur infirmus in potu de aqua ordei bis in omni die vel in die una et e peius. vomi. aut eat in omni vice veritas e mi nor multum q cibus quo infirmos cibauit ypo. in uice una tunc quod uidetur q q si abstineat ab alienatione venarum ego ostendam hoc post paululum. nunc autem ego exponam sermonem in principio rei q e quando ipse non uult per sermonem suum in principio rei in principio egritudinis. immo que mihi e ut intelligatur ab eo ex suo sermone in principio rei intentionem aliam conuenientiorem hac intentione. quando oportet tibi quando uides in primis q infirmus indiget ptisana ordei ut des ei ex ipsa quantitate non multum nec grossam. ypo. enim fuerit causa ex his semper ut impleantur eorum corpora aut euacuentur.

multum subito.

Quantitas autem q dixit in sermone de sitibus in uice sua si egritudo fuerit siccior quam oportet non sit multa si e necesse ut precedit et bibat antequam sumat sorbitionem ydromel aut vinum et aborum ut non vidisti magis sanatum in venarum dispositione in sequentibus.

Siup egritudinem siccior est in multis sig cont modis quoniam res et cont vult in ea sit vna in preplinomam quod et plenires quando non expuit aliquid infirmus ex membris infirmus. In infirmitate aut epatis et stomachi peius et istarum et splenis quod retinet multa q non precedat ex ea aliquid. aut id q predicit ex ea sit cum difficultate. et sunt feces que egrediuntur sicce et dure sic egrediuntur vel siccis que fuerint in venis plurimis et non plurimis significantur. et per sic citatem lingue et tenebrositatem eius cutis. et similiter res in ulceribus etiam que sunt de foris ostenduntur in ostensione manifesta apparente. que fuerint in his sunt sicca quando non currit ex eis aliquod ut nec. et similiter etiam apparent oculi multo tiens fuerint sicci quando non currit ex eis aliquid egritudines etiam cerebri quando non currit aliquid per nares aut pala tum dicit in eis nec quando sunt sicce et oportet quod ut scias nisi quando significat sic egritudines et siccitas sunt, retentio sic fluxtus in eis. et prohibitio eius ab exitu.

Item postquam non quantitatis dicendum e q non multum non potum fuerit. nec grossum nec nimis subtile fuerit. ut uideatur cum ei quod non fuerit necessaria introducitur non ueniet nimium exclamate.

Secundum uero si egritudo siccior sit quam oportet non multum uinis dandum e. sed autem non aquam multum propinandum sit uinum uel uideatur q multum uidisti esse. uinum aut uinum dandum sit. in sequentibus explanabis.

nec g̃ p̃cepit ypo. in illis egritudibus ut sumat infirmus ante sorbiciones aliquas res humectantes res. sicut ydromelli et vinum. Iustinus g̃ q̃ ista duo sunt plus humectationis q̃ aqua. et quoniam facit fidem suã sermone in virtute virorum. usum ẽ mihi ut possim ponam dicere p̃ operatione inter virtutem et aquam usquequo perveniam ad illam partem huius libri in qua tractat ypo. virtutem virorum.

Quod si humectetur os. et fiat id quod expuitur ex pulmone sanum quod oportet. tunc oportet ut des ei omnino sorbitionem inter sanum quod ẽ quoniam si quando sit humiditas velocius et plus significat velocitatem crisis eius et si quando sit humiditas ẽ humiditatis tardior et minor significat id tarditatem crisis eius.

Quoniam perveniam de genere egritudinum quietarum ad quartas earum et dixit verba earum preter quod addidit ad sermonem suum oportet ut sit sermo eius in illa egritudine. sive exemplificatione p̃ operatione eius in reliquis egritudinibus omnino generaliter ei necessario oportet sermo eius quod est quoniam sermo eius quod si humectetur os. et fiat quod expuerit ex pulmone sanum quod oportet ẽ significatio super aliquas egritudinum non omnis membri absolute. sed que ex eis ẽ quorundam infirmitatum hanelicium et propter hoc sicut dixi oportet sermo eius virtute sermo eius sanius. et verax. et ẽ quod qui evadit ex infirmitate et spiritum eius quod expuit ẽ sanum quod oportet. et crisis velocior. et eius dispositio similiter dispositioni ẽ quemadmodum accidit ei una duarum rerum. aut ut pereat. aut ut prolongatur spatium egritudinis. Ergo ut ptisana. oportet. et cuius curatio ab egritudine ẽ curatio bona ut addat in virtute eius et adiuvet spiritum ad expuendum id quod expuit ex humiditate cum tussi. nam p̃ sermonem suum sanum quod oportet non intelligit nisi id quod quo sunt significationes digestionis et ego quidem iam tractavi illas significationes in libro meo de crisi et in temporibus quod quidem exposui de temporibus egritudinis in tractatum intentionum medicinarum in expositione mea quam exposui librum aphorismorum in loco in quo docuit ypo. quomodo oportet ut sit pronosticatio ex singularibus que apparent in sequentibus et posuit exemplum in sermone suo pleuresi et scripsit huius sermonis exemplum illius ẽ in pleureticis quod si apparet sputum permixtum ab ipso principio rei erit egritudo brevis. et si tardaverit sputum erit longa egritudo.

Et hec quidem res in se ipsis fiunt sanum plurimum quemadmodum narravi. et ego quidem preterminsi dicere res alias multas elegentes quantitatis de quibus oportet ut scias etiam quod ego narrabo eas in sequentibus.

Iam dixi ego quod ex sermone eius intelligitur ex rebus quibus fit magna meorum in discrepatione quo indigetur quantitas non parva. et ypo. etiam

al' ex plo

Quod si fuerit demum os humidum fiunt sputum. et de pulmone optime expuitur. eis iuvans sanum repletio denegandum non est ex toto. quam eius citiore in istius humiditate humidum est. eius citior ẽ minus. quam eius tardius et parva. tunc tardior expectatur.

tractatu quem exposui

De hiis autem que premisimus quod quidem dictum ẽ magis contingit. at vero quidem premisimus quam elongatiora magis et inutilia ignorandi proferemus modum.

sumunt

a q̃l

quoniam

sup

al's ex

sit quod dictum

hanelit.

narra

in

narr

exitum re

in ij mod

ca

ex

et elongationis

per quam

et

ex

cum

modum

fiducia fiat sermoni in istis rebus
in hac autem hora precepit ut audia
tur istud quod dicitur tantum quod est quando res
que evacuantur in scriptis sunt si
cut res quas narravit ypo. — —

Et quarto fuit modificato plus etiam ut pro
sit multitudo eius quod suscepit infir
mus secundum illud usque ad horam crisis et pleni
tudinem eius usque ad duos dies post crisim
in eo cum videns fit crisim in die quarto
aut septimo aut nono ut sit sollicitudo
de complexione parem et imparem computa
quae fuit post primo ut votivus solutione
mane et quod fuit in vespe punita
Significatur per suum sermonem cibos
monem crisis in hoc loco aut solutione
egritudinis complectam aut per mutationem
infirmi ab alia dispositione sua quae est ad
dispositionem in qua fit securitas scilicet ipsum
de timore et ypo quidem precepit
ut perseveretur in illo diebus duobus
post crisim ut preveniat paroxismum qui fit
in diebus paribus et ille qui fit in diebus
imparibus quod est quando accidit in hoc
casu ut sit fiducia scilicet hoc quod egritudo sit
soluta solutione bona et certa et rogatur
infirmus sollicitudine maiore quare
fit illud etiam ne eveniat aliquid
ex paroxismis febris confidentius quod in
illo est quando nos videamus crisim iam evenis
se ut serves sanitatem in quo usus

— al confidentius regis

Et quando sputum plus est et quod non refer
tionis ipse plus aliquid dictum est huius usque
in termino suo tempore et per duobus diebus
extremo est. dictum non est tantum in diebus v.
dies. vii. et ix. et sic est pure et sputum
nimium considerato amplectatur unus eis ad
prandium dies et ad cenam illos tabum gros
siorem mutat.

e conque contra dios dies post crisim
est infirmus et iuvatus usque quo contineat
duo dies post crisim tunc confide et re
ge infirmum regimine grossiore per
quod permittes eum etiam ad aliud quod re
gimen subtili. si ipse sorbitione in mane
et quod fuit post primo et recesserunt dies inte
cibis in quarto hoc ypo. non dat infirmo
ante horam determinatam quam ante dixi
mus neque panem neque aliud ex reli
quis cibis si contemptus est super usum
ptisane ordei. Sed ab ypo est non eius qui
saciatur infirmos et implet eos. Si
per eius qui vult incipere ypo. est
per opus eius qui subtiliat regimen in
firmorum plus quam opus eius qui ingrossat
sit regimen infirmorum. Sed est ex opere
ne eius qui regit infirmos regimi
ne medio inter utrumque scilicet subtilitate et
est melius regimen et dicitur sic hoc
quod ipsum est regimen medium est reve
rentia eorum qui incipiunt ypo. et a
mor eorum ad intendendum ex illis etiam est
qui redarguit eum per hoc implet infirmos
et saciat eos sicut fecit Erasistratus et ex eis
qui incipiunt eum per hoc quod ipse preficit
infirmos fame sicut existit Erasistratus
contra eo apollonio et anaxagoras discipulus ypo.
in tractatu primo libri sui de febribus
et incipiunt doctores de hoc quod ipsi in
terficiebant infirmos fame non transit
sic ypo magistrum eorum et incipit eorum
ut convenientius sermoni illorum aut eorum
qui sit magis licitum et similis sermo
ni ypo. qui autem dicunt quod implebat
infirmos per sacietatem ciborum oportet ut
puteamus de ipsis quando sunt tales re
lilo magistro ipsorum nam tu invenis
hunc virum ignarum cum non est intel
lectus in aliquo ex eis que dixit
ypo. neque in regimine neque in aliis —

Vero operatio

et oporteat non autem est opera
tio quod scilicet subtiliare regimen
infirmorum plus quam oportet et hec opera
tio non est eius qui ingrossat.

et quod contra dicitur Erasistratus
resistit contra eo
Anaxagoras

indiget

(marg.) et

imaginatur per istas res quod prohibuit quod utitur

ptisana oz. cum sua totalitate a principio egritudinis

Illud quod innuit ex sermone suo ptisana

oz. cum totalitate sua et cum fece sua et

ptisana oz. est absolute res una eadem et

est ptisana oz. non colata que est quoniam quando colas ea

postquam decoquitur et removes aquam eius

per se deinde das infirmo aquam illam non dicitur est

quoniam tu vis ptisana oz. cum totalitate sua et

ego sum dicens qui induxeris ptisanam cum totalitate sua ab ipsa inceptione egritudinis sue et dictio mea de illa et

cum abstinatione et bonitate si non fuit tardus neque piger ab auditu eius quod precedit

ex sermone suo dico quod quoniam quando illud quod

exprimitur cum sputo est ex oz et non est

infirmo necessitas sumendi medicinam

aut comedendi cibi. tunc propterea precepit ipse

cibari ptisana oz. et iam enuntiant etiam

scientiam suam in hac adunatione et

dixit

(marg.) Sed cum fecit sua si a quo est tunc et ego quod dixi sum dicens nec illud

(marg.) oz. dicit

(marg.) scientiam

Quod est quia dolores in eis qui

habent pleuresim quiescunt statim ex

se ipsis cum incipiunt spuere aliquid cum

sit quantitas et bonificatio eorum modi

ficatio quoniam bonificatio eorum non est nisi

quod completa et agitatio in eis asperius per est minor

quod si recedunt contrario huic regimini. et eius

est facilior et velocior evacuatio et

minor reditus

+ al. ptisana oz.

Omnia autem iuvamenta huius fiunt a ptisana oz. quoniam humiditas quod expuere

necesse est humectatione et mediti

incisione eget quoniam virtus confortatur

et mundificatio. Istis ergo hanelitus ab

hiis vero malis fit ex hiis duabus actionibus

scilicet humectatione et inquisitione nec (marg.) ol. mas i cine

locius et nos invenimus prodomelle

humectare et incidere hos humores

vehementia quam virtutis et fortitudo (marg.) .h.

eius non invenitur in prodomelle sic in

venimus eas in ptisana oz. in pane autem

est tritico quod nominatur candidum in

venimus confusionem illius que est quoniam vehe

mentia virtutis et fortitudo eius

invenitur in eis humectatio

aut etiam incisio non inveniuntur

in eis neque aliis ex reliquis cibis que de

consuetudine medicorum est dare infirmis

sicut ova et testiculi gallorum et pisces

petrosi et pulli columbini et que sunt

illis similia et medicus est qui dat infir

mo qui habet pleuresim postquam declinat

egritudo eius declinatione completa ita

ut non indigeat aliqua re excepto

sputo illorum humorum qui digesti sunt cum

sputo lenes fiunt cum acceto vero pu

tatur de eo quod ipse est cum mortis eius

propter ea que ipse suffocatur nocte sed

cum tamen tu non invenis aliquod ex

eis quibus est res qui leccatibus cibetur infir

mos cum istorum prodomel et ptisanam oz. dei

abhorret et non bibit ea tunc magis

convenientes ei cibus sunt pisces petro

si preparati cum aqua porris aneto et sa

le et quantitate oli temperata ex reliquis (marg.) au

speciebus piscium quorum pastus non est in pe (marg.) al. aulis

tris pisces qui nominantur alisar et (marg.) ca

oz. quando non procedas et des ei aliquid de se

camabim. que est quoniam secamabin non

Secundum hunc eis magis quam ptisanam ab i

nitio in tempore toto exstiterit morbi.

In pleureticis et cum dolor mor ut

plus expuere ceperint ultimo quiescendo me

liorantur. purgatio non ad perfectionem cito

nis veniat. producitur non minus

coadunata. quod si ab hac diversa dic

ta dentur ut non sit tamen levior atque purga

tionis efficacior. nimis quod recidivus ve

turus est.

[illegible] psophag. et meri ...

ras v[e]l fuit in ea et [illegible] infrini

nocet sto(mach)o nisi fuerit in [illegible] ei istiui
et matrix mulierum similiter loco
eius reliquis medicinis sicut medicina
facta cum pxio et radice liquiricie. h(oc)
est medicina sola que bibitur cum ydro
melle maturat si frangit et sanie
in pectore et plus maturatione l[...] et fac
confert facile spuere eam cum sputo ~

Et o(rde)o non p(er)ti(sano) or(dei) sic sed ex meliore
ordeo et bonificetur eius decoctio ul

tima bonitate et spirie si non est vo

lutus nisi ut administretur eam aqua

Oportet ut cognoscas me [latitum]
lius ordeum ante experienciam eius p(ro)
impletionem eius et ipsi p(er)fecti(tu)dinem
tum. In experiencia vero eius p(er) decoctio
nem melius est quod inflatur in decoc
tione sua ultima inflatione et est sor
bitio que fit ex eo multa valde h(oc) est
signum est significatio vera sui eius bo
nitatem ne ipsius digestionem in
omnibus bona sed veritas eius est sicut pli
nius. ypo(cras) quod precepit ut ptisana in ho
ris omnibus sit in sollemna bonitate et
spirie que non est voluntas in aqua tamen si
p(er)fectitudinem eius etiam et ypo(cras) ostendit
eam in illo iam ~

Quod dixi quam pti(sane) or(dei) cum reliquis que
ipsa sunt de bonitate expellit per lu
bricitatem suam que in ipsa est nocumentum
or(dei) que deglutitur quod est quam minoratur
nec adheret in transitu suo in aliquo

c. a. q(ui)dam in bo ordei q. q. sig.
non est qsig. v. a. sup bon. ordei n.
ipsi maturitate vel [illegible].

Ptisana non excoctio ordei sed bene a p(er)fecto
ne excocta debet esse p(ro)p(ter) que aut si non colatum de
re volueris dilata et si colatum.

Cum enim omnes alias h(abe)t bonitates lubrica est et
vini et nocivum ordeum si quis
eam illa bene [illegible] ducat
ando usque loco eius
ut inveniat.

tus glutiat. et se
us est in h(ab)itus me
pectoris remaneat

ligeros in restitudine pectoris ~ ~

Scium quod ypo(cras) intendit per sermonem su
um [illegible] sed plinium restitudi
nem voce per quod fit ixcelus et quis significat
cat per ipsum restitudinem incedentis in
transitu suo et michi est quod restitudo me in
pectore et restitudo advenit ptisane
ordei que deglutitur [illegible] veniat ad sto
machum est per meum velle quod per suum sermo
nem quod non adheret aliquid de ptisa
na ordei in hac via quod est quam calliditas
que est in egritudinibus pectoris et pl(u)
monis vehementis multa ita quod exsiccat
rem que adheret nisi ex siccitate cum re
motio fit difficilis facit illa res que adheret
accidere angustias et sitim ~ ~

Et o pti(sane) or(dei) quod est lubricum valde in
cidens sitim. velocis digestionis vehe

mentis debilitatis quod decoctio eius ul

tima fit bona et in omnibus his rebus indiget

Non dixit in eo cum bonificatur coctio
ex ptisana or(dei) quod est lubrica val
de tamen incidens sitim velocis diges
tionis sed addidit ad illud sermonem
suum vehementis debilitatis ser
monem autem eius in eo cum bonificatur
coctio ex ptisana or(dei)
quod est lubrica valde iam dixi in
eis que premissa sunt sermonem
autem suum quod est incidens sitim addi
dit in sermone suo propter naturam or
dei et ergo quod iam dixi quod
oportet ut indices de illa calidi
et frigidi in corporibus aliorum in libro
meo de complexionibus in corporibus autem
et de speciebus in libro meo de vir
tutibus simplicium medicinarum ~

Quippe in quo lubricitas est sitim amputat
tunc facile digeritur valde levis si perfec
tam habuit coctionem. quibus videtur omnibus
necesse habet eg.

= ut

≈ ypo.

= sadens

tamen ypo. dixit in eo est coctio fio
bo ex ptisana or. que uelocis digesti
onis etiam est fit talis nisi quando est dis
solutiua uel in ea est diureties uel dif
ficilis motionis uel inflatiua propter lo
gitudinem spatii sue coctionis. in eo
autem quod dixit in fine sermonis sui
et est sermo eius quod illud quod decoq
tur de ptisana or. hac decoctione est
uehementer debilitatis si non dixisset
quando est uelocis esset digestionis nobis faci
le ut diceremus quando significatur per ser
monem suum uehementis debilitatis
sicut si diceret uelociter generatur
et digeritur in stomaco et alterat
or. quando precessit et dixit hunc ser
monem ut intelligas ex eius debili
tate aut propter paucitatem eius quod ad
uenit corpori ex nutrimento eius. quia
quando tu non inuenis in eo qualitatem for
tem et quod perueniat uinos et mente sic
acetum et uinum.

Cum quando non curat medicus de istino
quo indiget tum. et est dispositio est de
acceptione ptisane or. hec dispositio ut
sit ultima et eo quo in- diget ad
uenit ei nocumentum in multis rebus
Incepit ypo. narrare et est in quo sed
fecit sermonem paulo autem in diu
et permisit dicere res aliarum no- bilis
tatis quas te scire etiam or. et ego
narrabo in eis quod sunt post.

Cum autem in est uenter est sic flux- cibi re
tentam. et dat aliquis ei hanc sorbitionem

nem preter quod euacuet per superfluitatem
illam tunc si habet dolorem additur
in eo. et si non habet dolorem accidit ei do
lor. et fit ei hanelitus tunc ma
gis addite frequentie et ultra quod ha
uelitus est malus quando exsiccat plone
et facit labora ea quam sumo lib. ypog
dialis et mutat b uetus et dyafragmate
Significat per sermonem suum superfluitatem
dicta cibi fecem ciborum retentam
in testinus que nominatur strictus et
uda. quando quis dat ptisanam or. aliquis
et in uentre retinet feces aliquid
et quod mora plongatur illic preter
quod euacuetur tunc or. non ut eue
niat lacti nocumentum propter opilationem
accidentem in intestinis ex strictura uere
et meis quando uentositas non currit ad
inferiora ut egrediatur post accep
tionem ptisane or. sed uenit ad in
firmum locum aduentu malo. or. quod ex
illo motu ut si dolor iam quiescit pau
lulum redeat in firmo. et quod eius or.
non quiescit cum ei accidit quod est quando ua
pores et uenti inflatiui et fumus
qui eleuantur ex strictura quando peruenimus.
ad latus infirmum faciunt in ipso dolo
rem. et addunt dolorem eius et quod hoc
hanelitus etiam fit uehementis fre
quentie et quod frequens sit hanelitus fit
in istis hanelitus caliditas additur
propter frequentiam motus eorum quod exsicca
tur plo et dyafragma propter hanc ca
liditatem et exsiccatur et hac etiam ex
calefiunt membra corporis que sunt sub
ypogdriis et mutat uentris quod est
quando omnia ista membra mouentur motu
pectoris in hanelitu. In eo autem quod dicit

Nisi quod medicus in omnibus huius quorum in
accipienda ptisana necessaria sunt ergo cum
adhibeat ut uidelicet in illis quod sibi ad
opus sunt sic perfecti sit procul dubio multis
modis nocitura.

Quibus et ciborum reliquias inueterate hun
tibus eam antequam purgentur porrigi eis
si dolorem habent augmentatur si autem

non efficit et non flat cibus ducat
et quod malum est excitatur per plurimo non
desiccatur sub ypogondriis et dya
fragmate laboratur.

acceptione sermonis eius. et est sermo eius. nam in cuius ventre est superfluitas cibi retenti est quidem occultationis. ergo dicit sermo suus est secundum hunc modum et quando est medicus sollicitus de infirmo in eo cuius dispositio est de acceptione ptisane. est dispositio cuius retentionis rationem premisimus accidit inde nocumentum in lateris multis. Inde est quod in cuius ventre est superfluitas cibi retenta et dat ei aliquid ad hanc sorbitionem antequam procedat et evacuet illam superfluitatem accidit ei magnitudo doloris valde.

Et quod si etiam sit fuerit dolor lateris assiduus qui non alleviatur per evaporationem et sputum non egreditur sed additur viscositas eius absque maturatione tunc si non resolvitur dolor aut lenificatione intelligit fomenta secundum illud de quo significatur quod non est nocivum et datur hominibus egritudinem hanc ptisane illa a hominibus hac dispositione advenit subito eis mors velox.

Oportet ut redeamus et dicamus quod sermo Ypocratis predictus plenissimus est secundum viam expositionis et ego quidem iam ostendi quod eventus eius ab apparatu fit in particulo sequente cum sit quod illud apostema est in toto sui statu. et dat aliquis illi infirmo ptisanam. oportet nocet illi nocumento magno et significationes que significant statum egritudinis pleuresis sunt assiduitas doloris et ut non allevietur ex eo aliquid per evaporationem et Ypocras quidem addidit in sermone suo significationes alias ex significationibus pleuresis malignitatis et sunt additio viscositatis sputi et precessio eius ab exitu et adherentia eius et remanentia in membris infirmis quod est quoniam sermo eius additur viscositas eius significat vehementiam eius quoniam dicta illa significat vehementiam viscositatis sufficit ergo per hanc additionem in significatione differentia inter illud cuius viscositas additur secundum hunc modum et inter illud quod recipit maturationem quod est quoniam illud quod recipit maturationem est viscosum viscositate temperata. Verumptamen illa viscositas additur si illud non accidit ei in fine ultimo et ne permittet illud sicut lectionem libri sui non fuit piger addere in sermone suo absque maturatione quod est quoniam prius maturatur et additur eius viscositas est malum. Ergo hec dispositio est hec dispositio et dat aliquis ei ptisanam. oportet autem quod resolvatur ab eo dolor aut permutationem aut lenificationem nature nocet ei et inficit ipsum quod est quoniam Ypocras dixit in pleuresi cuius dispositio est hec dispositio quod dicit quoniam non alleviatur per evaporationem tunc remanent super eum due medicationes alie resolventes dolorem et sunt fomenta et solutio ventris lenificatio nature quod est quoniam usus medicinarum que sunt ex opio et iusquiamo et mandragora non resolvunt dolorem pleuresis. Verumptamen ipse non faciunt aliud nisi quoniam stupefaciunt sensum et

Adhuc non quibus lateris doloribus calefactorium adhibitum dolorem non alleviat nec exit sputum bonum sed permanet indigestibile efficitur tussis non ... fomenta ... et si magis necessarium videris dolor dissolvatur in his egrius status potius si ptisana detur in brevi mortis impio conjugabunt.

et leuificatione in re memoratione absoluta in eo autem quod est post ipse ondit usum eius eorum

Per has autem causas et alias causas opere sunt qui uiuunt pti. corporis contrahicte sua dignitores ut moriantur in die uel aut ante ipsum et quando eorum mortem per ingreditur super ipsum nocumentum in te sua. et quando eorum prouocatur ex haneli

Oportet nunc enunciem causa de parde ceteras alias aliqui dixit prope esse opere istis causis et quam etiam ipse continue morte sbitum quod est quam ipse dixit in hac hora quod causa in illo est usus pti. corporis antequam resoluatur uiscositas spiritus accidentis propter fre quentiam hanelitus cum causa prouocatur imposibile quando est ut eueniat eis nocumentum quam bibunt uinum antequam euacuentur sicut dixit ypo. aut ydromel aut [illegible] mabum. quod est quando relique res non ocitatim uulgis [illegible] alius. uero quando dixit quod quando eorum mortuum postquam ingreditur sibi eos nocumentum in mente sua de consuetudine quando horum accidentium est non consequentur potus uini et potus uini sequitur fuit illud non in hora sua

Antiqui autem estimabant sibi eos prae quod ipsos percussit peldus de celo quam ipsi quam moriuntur faciens eorum latus inde sic uidit sit locus percientis

Hanc estimatione est [illegible] antiqui

propter uelocitatem mortis eorum et quod dicit sit locus in quo est egritudo latus et non est quando ille locus est locus in quo est radix aspatis quod est quam ex sanguine qui effunditur ad illum locum propter dolorem totum quam diuiditur in cute fit unde eo addit in hora mortis ingredimen. assimilatur ergo locus illi qui fuit propter percussione causa

Et causa in illo est quam moriuntur antequam dissoluat ab eis dolor. et propter id caduut in sanch

Uult per sanech hanelitum uelociter magnum frequente. et signum quod hanelitus eorum causa cum hac dispositione in eis quae iste per dicit ergo ypo quod propter hanelitum multum frequentem sicut et dixit fit spiritus uiscosum. non maturatiua quae prohibet uiscositas eum eleuari et expuatur

Quod est quam que expuuntur quam retinentur prohibetur aere ingredi et cogitur eum uelociter

Ne quod aer prohibetur ingredi in hec ctitudinibus quam quam accidit id quod uero mortatur statim ho sicut ille qui suffocatur. tempus non est ut non prohibetur de eo ingredi nisi ... sufficiens in minuto hanelitus et propter id minuuntur spaciuin temporis quando ergo deducit illa diminuto secundum longitudinem temporis moriuntur

Fit ergo quod utraque harum duarum causarum adiuuat alteram sicut spiritus quod est quam quam spiritum retinet facit hanelitum frequente

Et qui ob nimium odorem uibus [illegible] tigit eos quod prisma in toto recipiunt in. uiii. die autem anima uero metitur. quod quoduntque inte pereunt. alii uero ortho mia. l stando ... cum

Quos quod utique omnis ceci tiese percussos. antiqui arbitrati sunt quod in eis cum mortui fuerint. latus in uite sic imperussis assolet locis repi ebunt.

Quod quod eo contigebat quod antiquitus dolor dissoluetur morte pueri fiunt. quod continuo desidit magnu hune lis meruerunt.

Sputum quippe quod non exeat. etiam reductum hic tuo loca exire cogit.

Quorum utique aliquando ad periculum surgeat ople intu. sputum namque flatum spissat. flatus autem spissitus sputum uiscositate augmentat. elabi non uetat et erumpi.

uiscositas

et hanelitus etiam qui fit frequens ad
dit in inconstantie spiriti et prohibitione
libitum aut separi — — —
significauit per significatione manifesta intentionem sinonis sui ergo
quod unaque harum duarum causarum adiuuat
alteram et ego quidem narrabo illud
dico ergo quod spiritum qui adherens est cum pluris
constringitur et stricturam aeris in eo et
coartat eam. fit ergo quod attrahit spiritum
in propter illam constrictionem et coartationem
debere minus. et propter quantitatem paucitatis eius quod attrahit infirmus de aere
est diminuitur eius quo indiget ut inanimetur hanelitus. et propter hoc fit preparatio eorum
in uice sua ad attrahendum uelocitas quod ipsa
fuit in parte uite et nominat iste modus hanelitus frequens
Et non accidunt isti res apud ipsum parte oris
in non sua tamen hora et accidunt ille plus
etiam illo intoxicatus qui comedit et
bibunt res alias minus generis quod sic.
Iam quam locutus fui ite parte oris
sermonis apud sermonem parte
hac causa et aliis causis que res eis. sumptum
tamen ego non dixi in summa et primo
et secundo ut narrarem etiam
alias res remanentes que nocumentum
ordinis plures medicorum in eo cum dispositio
est hic dispositio ex infirmus etiam uehementius nocumento dormiell et secundum
et uim
Et uia quidem sustentandi sine plurimum est
sua cum qui uiuitur ad oris et cum qui
uiuitur fecit ei et cum qui uerat ad eum
et qui non uirtus aliquam harum duarum sic est
contentus eo quod bibitur tantum et fortius
Sic est uia sustentandi dolore diuisa — —
Ypocras dicit quod uia sermonis est perpetua
ad inuicem omnia qui uiuitur parte oris et
ei qui uirtus ad eius tamen et non uiret
aliqua harum duarum sic est contentus eo quod bibitur tantum et fortius est uere ut sit
uia sustentandi secunda diuisa. et ypocras
quod ostendit in eis sequitur hunc sermonem quod sic sit sustentandi uia secunda diu
Oportet quod ut facias quod dixi quando
incipit febris inuadere dolore aut absi
dolore. et tempus eius ab acceptione cibi
est perpetuum et uenter eius non euacuatur
ad hoc tunc ei ut prohibeas eum ab acceptione sorbitionum usque scias quod cibus eius
descendit ad inferiora intestina — —
Benefecit ypocras quod abscondit sermonem suum et quia non ordinauit eum
ordine quo oportuit ut ordinaret et propter
hoc inuenimus eum tunc narrauerunt sermone suo non incepisse in illo inceptione
que uere erat et quod accidit ei hoc accidens nisi qui incepit narrare uisionem in quone quod quesiuit in diuersitate que cadit inter medicos. dixit
in parte illas res in istis que ingrediuntur in capitulo de ingenio sanitatis et quod uere fuit ei secundum illud
quod accidit ei ut deleret totum quod ipse

Quod non tamen optisma si non suo
tempore contingit. uim et multo magis
alterum aliud cibum potum uesperum eius aptum summe primum.
Uia quam sustendi dicitur eos qui colatam
que non colatam et quod neuter illorum sibi
assumunt et qui non sepissime una eius que
metodum aut diuisa que propter per ut dictum
facias oris
Incipiente iam febre sunt cum dolore sine uel sine dolore
sunt cum puero. post sumptum cibum tempus tamen
acto. nondum uenter eius etiam auito. ergo ut
aedicendo et acceptione. ut dum inde cibum
ad inferiora intestinorum nouis descendisse.

scripsit. ideo postea narrat sermonem suum a principio sui egro primi sermonis scilicet et accidens accidit multotiens in eo in super est michi quam melius est ut iterum sermone a principio sui secundum ordinem eius quem scripserat primum. et delebam quod scripseram in principio et ego quidem sum narraturus quod ei necesse fuit. unde in illa questione de qua super inquireres et exponerem sermonem eius secundum ordinem et alienam rem viam in illa secundum illum qui dirigit ut exponantur et res iste con explanatione intelligere ergo intellectu tuo sicut ille de quo est cura est audire sermonem a principio sui quod est cum ipse quod fit multotiens quod accidit ex quibus est mensura ex medicis ut cadat inter eos diversitas in medicatione egritudinum ex opinione eorum est quod illud quod exprimitur sicut quosdam homines ex quibus eorum inveniunt in omnibus eorum unde est illud egritudo cadit diversitas inter eos et in regimine acutarum egritudinum inveniuntur enim quidam eorum aquam usque ad horam crisis. et vetus quidam eorum potionem oxi. quidam et sunt quibus non videtur ut vetendum esse aliquo horum duorum. accidit ergo in illo ut inveniens in quibusdam illorum ergo errent in quibusdam quod est quoniam quidam qui habent egritudinem acutam indigent potionem oxi. et quidam eorum indigent aqua tantum. et ex eis sunt qui non indigent aqua eius. et ex eis sunt quidam qui non indigent aliquo horum duorum usque ad horam crisis et ego ponam exemplum sermonis in illo ut verificetur via egritudinum acutarum. pone ergo quod nos intendimus medicari pleuresim. dico ergo si infirmum fuit principium spatii ab acceptione cibi. et innaserit cum febris antequam enatuerit eius venter. tunc non oportet ut dentur ei sorbitiones donec sciatur quod cibus quem accepit iam consumitur in descensione sua per intestina. quoniam ergo aliquis incepit con sermone suo habet inceptionem. deinde sequitur illud con reliquis que sequuntur secundum ordinem quo oportet ut ordinetur quod est in eo preceptum.

Oportet ut utatur ex potibus in eo quod habet dolorem pleuresim scamabi quod si fuit hora presens hyemis utatur eo calido si estas utatur eo frigido. et si tussis fuit vehemens utatur etiam ydromel et aqua.

Non est usus eius in ydromelle in eo qui ex infirmis habet sicut ut abscidat sitim eius. Et ut faciat eum caute ab usu scamabi plus propter hanc causam ergo dixit aqua plusquam ydromel quod est oportet quoniam oportet secundum egritudinem ut utatur scamabi plus hiis duobus. Con ergo bibit infirmus de scamabi quantitate multa et sitis eius adhuc est fixa. oportet ut in potu sumat aquam quod est quoniam ipso incipiat potest aque solius. et tunc quidem scies in sequentibus [illegible] quod incipiunt post aquam [illegible] huius libri in quo loquitur de virtute aque. autem oportet ut intendas ad exponendum quod ipse dixit in sermone [illegible] primi imus rememorationem quam precepit in hyeme ut daretur scamabi dum est calidum. et daretur in estate dum est frigidum. inquisitio est de hoc admonet nos ipsos ad vetendum potum aque tantum innatum invenietur nobis in eo qui habet egritudinem acutam de qua est dictum.

Et sic ydromel. [illegible] potu hi fuit fixa oportet ut in potu sumat aquam.

Et si autem pleuretici sit de potibus oportet dare est si yems quod fuit calidum. si non estas frigidum. si nimia siti laboravit. misce mellis cum aqua. mulsa mellis

Marginalia: alia · sepultat (?) · alia littera (?) · Illud si (?) · ordei [illegible] fimisibus (?) · aliqui aut [illegible] · eo alia [illegible] · ydromel [illegible] aqua [illegible] mellis [illegible]

nam cum tu posueris erit mors descenden-
tium eorum velociter quam in omnibus que iam
diximus inventum est una propositio et significa-
vit illud in suo sermone quod est quando dixit
quod fit ut des ei sorbitionem post diem
septimum si virtus sit tolerans et totius ser-
monis est hic locutio una. Verumptamen inventio
necesse eius est ex rebus quas diximus antequam est quando
tamen scit an virtus sit tolerans ut rema-
neat quantum videtur in eo sermonibus et pro difficile
et aliquis usque ad diem septimum ex omnibus que dixi
quam quod quidam eorum que diximus sunt conve-
ta et quedam eorum non inventa et operas
invenire virtutem et inde et iam vir-
tutem autem non inveniuntur potius
scire quot diebus sit possibile infirmum
remanere cum hoc regimine et ego quidem
iam narravi totum quod dixi in libro meo
si ergo iam legisti illum fuit ipsum sufficere
tibi per meritum tuum et si non legisti illum
tunc intellige ad legendum illum in primo
ut intelligas sermonem ypocratis nos enim
iam narravimus omnia illa et secuti sumus in
omnibus que scripsimus sicut ypocras sine dubio et te
valde. Verumptamen non est possibile homini ut
si addiscat aliquam artium suarum quod oportet ut ad
discat et comprehendat omnia que in ea sunt
particulariter et propter hanc causam non necesse est
tibi ut queras audire omnes res particula-
res ab ypocrate sed oportet ut intelligas propter
illum cum necesse est exponere totum quod dixit
ypocras et bene inveniunt in eo et explana-
vit ipsum et diminuit illud propter amorem
laudis et victorie et est intentio eius ut
faciat convenire similia aliquis in medio. Verum-
ptamen nos propter exercitationem magis quam ex ube-
rtati laudem ypocratis in reliquis rebus ante
memoratione sua de intentione eius in una quaque
re quia quando aliquis in ea aspicit in omnibus
horis intelligit intentionem vel iam sp...

modificationis declaratum est quod iam ostendimus
que intentio est in dando cibum omnibus sanis ex
eis et egrotis est intentio una et est
consideratio virtutis alie et ypocras quando significat
sed illud in hoc sermone significatione exposi-
ta in sermone suo si fuit virtus eius
tolerans quod est quando comestio et potus in
hora significantur et reliqua que sunt in
eis in quibus fit iuvamentum et hoc ut
sit ut remaneat vita non sunt nisi propter
hanc virtutem et propter eam sumitur cibus
et potus in hora egritudinis quod est quando medico
non significat etiam in pluribus dispositionibus
egritudinis sicut flebotomia et clisteri et emplastri
et embrocatio et ventris solutio et scari-
ficatio et yerapigra et reliqua que ex eis sunt
similia virtutis a consideratione non significat
nisi super ipsum usum cibi tantum quod si cibus non
cet in alia hora non in alia vero dispositione
egritudinis cibavimus egros sicut sanos cibavi-
mus considerando tamen virtutem sed quando nul-
totiens nocet sicut diximus oportet ut con-
sideremus propter illud in dispositione egritudinis
non sum quod ipsa significet usum cibi in alia ho-
ra sed sum quod ipsa prohibet ab eo quando ergo non
prohibet alterum aliud et notat te inve-
ad videndum eorum ut cibes infirmum
quod est quando per cibum in seipso non fit iuvamentum
in aliqua hora in dispositione egritudinis et ego
non dixi hunc sermonem nisi quando inveni
eicit cibi invenitur virtus medicine et vero cibi
in una medicinarum sicut illud quod in-
venitur in ptisana ordei quod est quia usus
eius est propter debilitatem virtutis significatque quoniam
est cibus quando nutrit et quando ipsa in-
cidit et humectat res quas oportet necesse
est tunc dispositio in illo est sicut oppositio medicine tertium
autem quod nominatur candidissimum non est
nisi cibus tantum et qui habet plenitudinem scri-
mabis non est medicina sed in ptisana ordei inveniuntur

l'imitādo

l'veritatē sententie ypo.

l'rebus pa

∴ al' in indicatione

et ∴ fiunt reliqua quibus fit iuvamentum

∴ al' aliqua dispositione egritudinis

∴ sed ab eo adde

et vero cibi

∴ et

[Top, first column: r[9]sinet] [Top, second column: c̄ si̇ fist]

[l'finn[9]]
[mut]
[mt siũs]
[= sectetur eap.]
[= e]
[a xet ep̄ itas s̄ in sch]
[vl. lxx.]

virt[9] vel[9] sil. et sicut eg[9] in juuamēto loco vetero[rum] vomptū infirm[9] suscepit eam sim q[9] ipa est cibus ut confirmet virtutem sim q[9] ē medicina. p[9] medicatōnē egritudinis 9 g[9] tollat virtus ut morer[9] in[d] usq[9] ad diem crisis egritudis p[ro]pter q[9] infirm[9] sumat pti. ortus sctmali et p[er]inde sufficiunt infirmo. scmalbum quid quia virtus eius ē virtus medicine cum si ydromel qui[+] invenimento par[9] no debili 9 g[9] spatio eveniat ei crisis. aut diem vii. vel g[9]. aut in. iiii. aut i[9] vel tunc invenis mul[ti] to infirmor[um] q[9] possible ē morari absq[9] acceptōne ptisane ordei et qui tardat crisis usq[9] ad diem vii. tunc quid p[ro]priū ē ut invenias aliquos eor[um] quos possibile sit morari et ē qui virtus eius est fortis. et for[tis] corporis ē dura fit difficilis eius resolutō. et hui[us] qui sunt in eo gravati sunt et viscosi. et aer 9tinēs ip[su]m ē calid[us] q[9] g[9] qui si nō expiraret ex cor[pore] aliquid nō egeret nutrimento cibum. si q[9] expirat et perit ex eo aliquid tunc o[portet] ut sit q[uan]titas ei bi q[9] sicut sim illud ille g[9] ex cuius cor[pore] est illud q[9] resolvitur q[uan]titas p[ro]ua[s]. valde possibile ē ut sequitur p[ro]hibitōe a cibo et plus illo etiam si fuit virtus eius 9 illo ab ipo p[ro]p[ter] rei fortis q[uam] virtus q[9] nō ē debilis sic in senib[us] advenit eis debilitas velociter q[9]ui sunt moreretur q[9] expirat a cor[pore]. et p[ro]p[ter] hanc causam dixi paulo ante illum cui sunt anni xl. anni et dimisi d[ic]e illū cui sunt

sunt. lxx. anni vel

Et qui cibus antiquus nō descendit ad h[oc]. et temp[us] ei 9 cibo alio ē tps. p[ro]pinquum tunc si virt[us] ē tolerans et etas ei est iuventus o[portet] ut clister[i]zet[ur] si aut debilis

fuit o[portet] ut supponatur lichniū mil[it]e

[Ingrediatur cibus ex se ipso cum bono ~]

In invenimus y. i[9] h[ic] loco significatōe medicatōnem corporis egritudis. et invenimus eum 9sidrasse 9 illo i[n] virtute nō sim q[9] ipa sequitur in aliq[ua] hora medicatōnem. s[ed] qui ipa significat multitudinem h[umorum] hui[us]. et p[ro]hibet in ea q[9] ē quia q[9] infirmus indiget clisteri nō est q[9] virtus ē fortis eius. s[ed] significatio s[ed] illud ē ex dispōne stomachi virtus aut[em] q[9] fortis ē p[re]cipit in evacuatōne. et q[9] ē debilis p[ro]hibet ab ipa et 9sidera i[n] medicina 9suetudinē p[ro]p[ri]o. invenis cui enim in q[9] libet horis rememorari virtutis cum in hoc infirmus. sicut invenimus eum fecisse in h[oc] sermone q[9] p[ro]mis[it] rememorōne. et fortasse rememoravit etiam etatis q[9] ē q[9] mentōnē omnium [s' senior]

[s' senior] est intentō que supra ē ex virtute. in significatōe ē necessaria cognitō e aut etatis. q[9] in pluris virtus debilitatur velociter p[ro]pter multitudinē eius q[9]ē e[st] et expirat ex corporib[us] eor[um] et plus contingit illo p[ro]ponitur multatib[us] i[n] iuventute. vel quapp[ro]pter moratur tamē si 9tinentur res in fruitati ta hoc q[9] s[ed] corpor[um] seor[um] lenis et humiditas resolvitur eor[um] et fit illud causa casus virtutis eor[um] et resolōnis eius. similiter invenis res in regionib[us] et horis ann[i]. nā 9 illa que ex illis ē calida est dissolutō virtutis et casus eius p[ro]p[ter] multitudinem evacuatōnis corporis plus nec. g[9] invenimus p[ro]p[ri]o. sim plinium posuisse sermonem suū in virtute tantum. et i[n] his distinctōib[us] et multotiens rememorat q[9] rememorōe vertex sil[iter] remanentib[us] ill[is] reb[us] ~ [s' 9sideratō] [ne. q] [= q̄ 3 q] [s' distinctō] [mil.]

e t o[portet] ut sit sicuti p[ro]prie hora i[n] q[ua] o[portet] dare sorbitionem i[n] p[ri]n[cipi]o egri[tudinis].

= Ergo ea vim relig[u]o rer[um] romane tui q[9] reme[diu]m 9re

Quod si antiq[ue] cib[us] nō d[e]scendit at[que] h[uius] t[em]p[or]is mora p[ro]nouissimi cibū transient. ut fit valent. ei si u[er]o et eius etas p[er]misit. clisti op[ortet] est. si a[utem] defuis sit. suppositoriū intend[en]d[um] ē. u[t] cibi sponte sua bono[rum] exitu egeritur.

et in reliquis horis eius. nam quando pedes sunt frigidi tunc oportet ut prohibeatur ab acceptione sorbitionis et plus illo in tempore oportet ut prohibeatur ab acceptione sorbitionis et plus illo in tempore oportet ut prohibeatur ab acceptione cibi qui bibitur. cum ergo declinat caliditas ad pedes oportet ut detur tunc sorbitio et et scias quod virtus huius hore in omnibus egritudinibus est virtus magna et proprie in eis egritudinibus acutis. et ex illis egritudinibus proprie in eis in quibus est febris magis addita et in quibus error est plus —

Sicut dixi quod intentio in acceptione cibi est una et est conservatio sanitatis virtutis. Summa ergo oportet necesse cum illo etiam ut sit consideratio cum dispositione infirmi. similiter et intentio hore in qua oportet ut detur infirmo sorbitio quam non prohibetur egritudo ab illo quam fortasse necesse est nobis dare ei cibum in inceptione paroxismi secundum intentionem primam. summa ergo et virtute sicut est illud quod invenimus in sanis quando apprehendit virtus a principio rei propter quam dam evacuationes naturales ut consumat et resolvatur quare indigent et quando de aptitudine cibi qui sumitur in inceptione paroxismorum secundum intentionem primam et in hora status eorum

est ut noceat infirmo nocumento magno propter illud prohibetur in acceptione eius quamvis corpus indigeat eo vehementer. que ergo hore meliores sunt ad dandum cibum infirmis in ichi aut in decem quod manifestum est quod melior horarum est illa hora in qua inveniuntur partes pectoris et stomachi in ultimo tranquillitatis et quietis. et deterior horarum est illa hora in qua inveniuntur partes pectoris et stomachi in ultimo membra in contraria deteriori dispositione. et iam est quidem quod hora in qua sunt in meliori dispositione est hora declinationis paroxismorum. iam ergo iam est verum quod melior horarum suscipiendi cibum est illa in qua declinant paroxismi egritudinum et inceptio quidem paroxismi usus cor et pectus et augmentum paroxismi est quando expanditur caliditas paulatim usus extra a corpore. hora vero status est quando expanditur caliditas in toto corpore et comprehensio eius sicut cum totum equaliter. hora vero declinationis eorum est contraria hore inceptionis quando ergo dissolvitur caliditas et separatur a membris corporis et est hora quam significavit Ypocras sermone suo quod dixit. et est quod declinat caliditas ad pedes quoniam declinatio significat per mutationem caliditatis de loco ad locum. calefactio autem pedum possibile est ut sit caliditas fixa in medio locis corporis sic accidit in hora status —

Et oportet ut vites in principio adverte deinde necessariis post illud consilia prout considerans consideratio exquisita in significatione quorum precessimus rememoratione — Ypocras pro processit et dixit quando oportet ut negatur infirmo cum eo quod bibit

Et uidendum est quod tempus initii dimotus est in principio in omnibus temporibus morbi. quemadmodum et plante pratum fere fiunt. tunc initii et maior omnis potius dicenegum dus est. sed tunc cum iam calor in calcaneum descendit. dimotus est nouum et virtute habet temporis in morbis quod omnibus quanto magis sit et acutus maior. in hiis enim quanto plus caloris. tanto plus maior cum fallatia fit.

Porro pressime fructum primo de inde consilium ad hileas. oportet autem propter hoc per spectationem rationem per deum condito num. et signum optimum.

de explanatione

acutarum

alteratio sedium

tum. et quando oportet non regatur cum ptisana ordei. Re-
dixit tunc et ostendit quando oportet non utatur
aqua ordei tantum. et quando oportet non ea utatur
cum fece sua et dixit breviter et pla-
ne quod est quia quando tu cogitas in men-
te tua et consideras in significationibus
quas dixit et invenis quia infirmo necesse
est uti ptisana ordei. tunc incipias in illa uti
in primis ab aqua eius. deinde procedes post
illud paulatim ad utendum ptisa-
na ordei. et significo per sermonem meum
non paulatim quando utaris in primis aqua ordei. tantum
quod fuit post id dabis infirmo ex aqua
ordei quantitatem multam. et ex ptisana quan-
titatem parvam. deinde dabis illi post illud
ex utrarumque earum quantitatem equalem. deinde
dabis ei post illud ex utrarumque earum quan-
titatem equalem deinde dabis illi post illud
de ptisana quantitatem multam. Cum ergo fu-
erit in fine utetur ptisana ordei sola postquam
scivisti quod ptisana cum caliditate corporis et
confortatione virtutis vehementioris
accessionis sit in facilitate digestionis et mol-
lificationis est aqua eius. Cum ergo vides dispositiones
corporis addere bonitatem et vehe-
mentiam virtutis addit addere in eo. et
quod infirmo das de ptisana ordei. Complevit sermonem ta-
tus primi libri expositionis. Et qua exposuit
librum de regimine acutarum egritudinum.

IIII

Et quando accidit in pleuresi dolor sive sit
in principio
principiis sive in fine. tunc uti oportet
vaporatione in principio conando post illud
resolvere dolorem non est secundum intentionem. —
Melius apud me est ut dicam in hac
littera nostra etiam illud quod iam mutavit
eius dixi. et est quod ypocras non est nisi eius quod est occul-
tum ex sermone … expositores
non sunt contempti isto tamen in expositionibus
suis immo conantur etiam verificare sermo-
nes quos expositione intendimus. propter hoc hanc
consuetudinem cogor ego ut dimittam
altercationem omnino in eo quod non bonum michi est
ex sermone et adiungam ad illud cum expositione
est necesse secundum plurimum scientiam meam in ipso. Verum
tamen ego non scilicet demonstrationem in eo
quod videbo certum esse in hac expositione. quoniam iam
dixi unumquodque eorum sermonem suum et
non dicam … in summa quod iam ostendi
in libris aliis sicut ego sum faciens in do-
lore illud in hoc loco. dico ergo quod causam iam
narravi esse doloris in libro de … sim-
… et in libro meo de morbis et acci-
dentibus quod in eis accidit magna alteratio
subito que exibit ea a dispositione sua. Et alteratio
eadem secundum duos modos quorum unus est
quando subito mutatur … in qualitatibus
et alter est qui fit in eis solo continuitatis
alteratio ergo per multitudinem fit in qualitatibus
suis augmentibus quando calefiunt aut infrigi-
dantur. aut exsiccantur. aut humecta-
ntur. continuitatis autem solo fit in eis quando …
incidunt … vehementi tensione aut …
secundum hanc ergo dispositionem. ergo invenitur dolor
in pleuresim. fit in eis qui habent solutionem
et sunt illi in quibus scripsit ypocras. quod est
calidum quod fit in istis locis facit dolorem per
multitudinem caliditatis que in eo est … a
non ledens membra propter maliciam complexionis et …
repletionem extendentem illa corpora apo-
stemosa. precepit ergo ypocras ut fit medicina
postquam nos conari oportet in medicamine …
doloris et sedatione eius usus vapora-
tionis. quod est quia de … vaporationis est ut
rarificet cutem. et fit facilis resolu-
tio eius quod resolvitur ex ea et …
sanguinem qui est in apparatu et resolvit eum
cum ergo fecisti has res evacuare aliquid san-
guinis qui est in apparatu. et minuetur …
membrorum lesorum propter hanc resolutionem
que est in eis. et quando non minuitur sanguis
qui est retentus in loco … generat
tur in eo cum illo ventositas vaporosa

incipit secunda particula

In pleuresi non acute dolore sive
continuo sive post moram primo quod cale-
factorium adhibendo causa dissolven-
di doloris in toto non sit secundum in-
tentionem utile.

p̄p caliditatem accidit ex illo ut addat
dolor qui est in eis. et quia nō minuit
sanguis retentus in loco apostemoso
nisi p̄p multitudinem. humor in toto cor
que est quū vaporatur p̄p calefactionem
suam attrahit ad locum membri ex sangui
ne plurima resolvit ex eo quū de aptitu
dine rei calefacientium in natura sua
est ut sicut ipse resolvitur rem re
tentam in membris quibus approximant
sil'r. Et huic ad ipsa illud quod invenit si
fluū in membris inanitis eis. quū ergo nō
resolvitur dolor p̄p evaporationes oportet ut
evacuetur corpus totū evacuatione for
ti. evacuatio autem fortis in eo quod hēt egritudi
nē acutam ē duobus quorum unus ē per ve
nis solutionē. et alt' per florum. sz illo cor
precepit ypo. ut postquam narravit acc'
que significant fractionem utrorum in
iuvamento. h' ē ergo summa sermonis eius
cum prius fuimus rememorationem. quod autem
ex rebus particularibus intelligitur e
go sum exponens quod ex eis occultatur ni
si hominibus in eis que sunt post. et
ego nō dixi sūt plures homines nisi quū
iam precessit et est expertus sermonē et
intellectus sermonis antiqui tunc quū
prius ē ei cum intellectus si illū occulta
tur ex sermone. verumptamen intentio mea
in expositione nō ē illius tunc — —

Et magis quidem iuvativa evaporatio
ē que ē cū aqua calida ex qua impletur ut a
vesica. aut vas eneum aut fictile —
Nomen evaporationis cadit sic oē quod
calefacit corpus aliquo modorum specierum vo
vaporationis. alia ē que ē humida in ul
timo. alia ē que ē sicca. alia est conuex
ta. et alia est que nō mordicat. et a
lia que ē mordicativa. et ultimas speciei
sunt medie. prima autem specierum eius est
illa que dixit ypo. in h' sermone quū nō
                    p̄s
—mulito

Est autem iuvativum calefactorum ut
vitreum vas vel eneum. seu tereum aque
calide plenum.

est mordicativa et ē humida et species sa
media est inter humidam et siccam et
mordicationem. et nō mordicationem.
tertia species sicca ē. et mordicativa et nō
mordicativa. et h' si p. dixisset morbos
in quibus nec' ē unaquaque harum specierum esset su
ma sermonis eius in narratione sua ma
iorem quod acquirit ille qui legit ipsum.
et quū nō dixit illud tunc est aliquid
quod cogit nos ad dicendū illud. o intenti
to nostra nō sit nisi expositione sermonē
alicuius a nobis nō enunciare summas no
stras in ipso. verumptamen consit mea inte
to in expositione contraria expositioni reliquorum
expositorum quod ē quū alii expositores a
nobis implent in sermonibus suis quaestiones
sophistarum in quibus nō ē iuvamentū desce
dentibus ad intellectum summam artis. et su
ego quidem conans semper ut dicam res qui
bus fit iuvamentū ultimum et in in
chi nunc per illud ne sim piger addere in ser
mone ypo illud cum rememorationem di
unius. verumptamen ego sum sequens summas et
precepta eius verba. dicimus ergo quod iam nar
ravit pauca autem causam p̄p quam fit quod eva
poratio multum confert in doloribus. et
narravit iterum dolores in quibus nō fit
iuvamentū per evaporatione aliquorum mo
dorum nisi prius evacuetur corpus ante illud. et
quoniam iste res sunt communes in omnibus speciebus va
porationis tunc oportet ut sciat quod per evapo
rationē que ē humida magis fit iuva
mentū in apostematibus calidis quorum
eventus ē ab humoribus qui sunt de ge
nere cole. et per eam que ē sicca magis
fit iuvamentū in eis quorum eventus
est ex sanguine subtili aquoso. quod ē
quū oportet ut faciat transire per meatum cuta
in omnibus horis quod medicatio fit per apposi
tionem contrarii contrario. ita h' eadem intentione
invenitur iuvamentū fit per vaporationem
contraria nō ē mordicatio in medicatione
humorum medicatuum. per illam que ē mor
dicativa fit iuvamentū in humoribus

Margin notes:
modis
plures
—sua.
notā
nes — b3
Al' ser. suos in suo
sine quibus sophistarum
— cal' et quorum eventus ab hu(moribus)
humoribus
qui sunt de genere col'.
cal' et quorum eventus ab humoribus
qui sunt de genere cole.
— mordicativum

contrahet ... ih

ulceris. grossis. et meditullio oportet igitur ut conaris ad cognoscendum humorem. dominantem in membro apostemoso. et significatur illud per hoc quod dixi. scilicet ex etate infirmi. et complexione eius nativa. et hora presenti ex horis anni. et regione. et regimine quod precessit quoniam cum apparuerint tibi ista et significaverint ipsa cum accidentibus concomitantibus ipsa. et sunt color. magnitudo apostematis et quod primum expellit virtus. aut etiam levitas eius cum ipso fuit egrediendo ad quod tendit plenitudo. aut propter illa. tunc significant ipsum. id est ex rebus que expuunt cum sanie. et quoniam hec significatio quam dixi non est nisi per estimationem. ergo per cognitionem certam in qua non est timor. et proprie quando membrum in quo est dolor est in profundo corporis. tunc oportet te incipere cum medicamine. a rebus quarum iuvamentum videas magis ultimum quam reliquarum rerum remanentium. quia si per usum earum non fit iuvamentum tibi permittere ab eis ad usum rerum reliquarum. si autem non quiescit dolor tunc evacua corpus quod totum et nos invenimus. propter incepisse curationem a speciebus vaporationis quibus a timore longiquioribus et est humida que penitus mordicat quod est quia huius vaporationis usus quantum per ipsum non fiat iuvamentum tamen non est nocumentum eius magnum. species autem vaporationis que fiunt cum aceto et cum orobo aut ex aliis que sunt eis similia si non pavetur ut quemadmodum morbo tunc non solum non fit per eas iuvamentum sed leduntur lesione vehementi quando virtus corporis est fortis — — —

Oportet ut antecedat. et ponatur super illo scilicet latus. aliqua res molles ut

sit vaporatio magis densa et melius est ut ponatur scilicet latus cum illo spongiam vel lanam magnam infusam cum aqua calida expressa. Postquam precepit ipse. ut exprimatur spongia vel lana. cum aqua calida existente in vase aut in vesica. aut in vase eneo precepit. ut ponantur super illa scilicet latera quedam res molles ut sit obviatio illarum sine coartatione. neque omnino ledatur. et possibile quidem est ut lana sit mollis. aut aliud ex pannis duplicatis duplicatione multa. aut pluma aut pannus ex plumariis que sunt tunc ponantur. post illud autem cum dixit vaporationem que fit cum spongia non precepit ut ipsa ponatur super ea aliquid — — —

Oportet ut cooperiatur locus vaporationis et omnibus partibus sicut circumdatur cum quibusdam que vestiuntur. vel cum fecit ipsam mora eius et remanentia ipsa eius longior. et non ascendit vapor eius cum illo etiam ad nares infirmi. et attrahet ipsum. vel indiget quod iuvatur per illud in quibusdam rebus forte si iuvat in quibusdam horis — — — —

Reliqua que dixit. p. in hoc sermone manifesta sunt. nisi res vaporationis. oportet enim ut exponam ipsum. dicimus igitur quod facit vaporationem accidere angustiam vehementem et lesionem. et additionem in malicia anhelitus propter ad

Sed aliqua quibus hic debet apponendo lateri est. ut in hiis calefactorium succedens levius tollet. Est utique melius est spongia spumosa. aqua calida infusa. et postea expressa.

Deinde calefactorium ex omni latere cooperiendo quod quidem conducet vestis ori quod sanum idem diutius commoretur cavendo et ne fumus inde ad egri nares ut illud odoret ascendit. ut quoniam iuvamentum sed videatur. tamen et hoc tempore ipsum modo iuvat.

Margin notes, left of the text (in page order):

alias expulsionem

in respectu expulsionem

ipsum

non significat

mediante incidas plenitudinis

alias significat sic illo

non

sed evaporationis

vide

Margin notes, right of the text (in page order):

— rerum quibus latera sunt constituta apponitur

scilicet lateribus

spissa

non

scilicet muolutis

et vapo

vaporationis

autem

a q̄ acetatis per vaporationem

ditionem sicut in caliditate et contra-
ctatione meatuum plurimus que accidit
ei quando impletur vapore humido re
manet ergo ut per attractionem vaporis [per va.] cum
aere non fiat iuvamentum cum
nisi quando plenus est siccus ex quo non expri
mitur aliquid quin iuvamentum est ei tunc
in attractione vaporis eius erit plus
quam nocumentum eius accidens ab ea;

xv. In hoc loco ergo invenimus abscidisse ser
monem suum in speciebus primis ex speciebus vapo
ris deinde incipit post illud narra
re speciem aliam et dixit — — —

Oportet ut redeat ad ordeum et [accedas]
orobum et habeat infusum in acet
to permixto permutatione paulatim for
tiore illa quam homo potest bibere postquam re
solvitur ipsum et facias ipsum fluere
et ponis ipsum cum illo siccato et pone

Non invenimus per perfectionem [hunc modum]
ut decoquantur ordeum et orobus
cum aceto solum quia ipsa sunt sicut postquam con
vertuntur. et illud quidem manifestum est ex sermone suo postquam
resolvitur illud et tu quid potes sci
re ex ipsa actione quod ipse non voluit
nisi illud quod dixi quod est quia vapo
ratio est cum hac dispositione vehemen
tior et fortior. et propter illud etiam
precepit ut fiat de sinfure similiter illi
et non fit sicut species vaporationis forti
or speciebus quarum premisimus rememo
rationem nisi propter virtutem aceti quod si

ipsum superfusum cum orobo adiuvabis et
cum illud secundum virtutem eius iuvam
tum non parvo quod est quoniam per virtutem oro
bi fit sufficientia in incisione gros
situdinis humorum. et digestione etiam
eorum. et resolutione etiam eorum. et propter
illud oportet ut ingrediaris illis speciebus evacua
tionis cum eo tantum sicut membris infirmis in [seu vaporationis in eorum cum membris]
duis agitatos esse humores grossos vis
cosos et apparebit tibi illud ex re [sal quia sunt generativa humorum]
gimine quod processit generatione humorum
et ex complexione infirmi. et ex hora
presenti et ex horis anni. et ex regi
one et etate. et cum illo etiam quando non
fit iuvamentum per usum specierum primarum
ex speciebus vaporationis quietis tranquill
quas diximus prius quoniam est genus cum tibi post
considerationem etiam in dispositione corpo
ris quando non apparent tibi significationes
repletionis et usus fuerit speciebus tranquill [non]
quietis ex speciebus vaporationis et non fit
iuvamentum per illud ut scias quod causa in do
lore est grossities humorum a quibus resolvitur
vapor inflativus ledens quando non est ei exi
tus. species autem vaporationis quas dixi in
veniuntur resolventes ventositatem et
humores eam generantes. et species va
porationis que est cum orobo supponi ipse dixit
in commixtione aceti cum aqua donec eque
tur. et est sermo eius in ultimo ostensionis
et bonitatis. quod est quoniam dixit. et oportet
ut sit magis acetosa commixtio quam homo pos [paulatim quam omnes]
sit bibere. significat ergo per illud quoniam convenit
tibi ut demittas et quod ex eo acutum est propter mor
dicationem suam et demittes illud super quod
vincit aquositas propter destructionem actionis [in]
eius acetum acutum iuvamentum in incisione humorum
grossorum. viscosorum et resolutione eorum gen
tur quod illud sit quod aquositas est magis
vincens et quoniam membrum apostemosum non est
possibile ut tolerent illas medicinas po

Postea ordeū et orobū ī ace [al' fricandā]
to ī fusū aq̄ mixto q̄ mixtū ita
talia q̄ hō possit bibē. Fac bulli
re p' ebullitōm ū ī sacclō missa
lati si pone. sili- ē et de furfē

inter ypo. commixtione aceti medietatem
inter duo extrema. hec est quarta species secundum ex
speciebus tribus vaporationis quas divisi in principio
sermonis mei

Ex speciebus autem vaporationis sicce est illa ...
tior que fit cum sale et milio assatis in
sacello et lane positis quod est quando malum est
levius producis

Narravit autem in sermone isto speciem ...
etiam ex speciebus vaporationis quas divi
sit in principio sermonis et dixit sal et mi
lium et res quibus que dicitur est in utrisque silicet
est siccitas et illa que appropriatur est sali ex
utrisque que est mordicativa et milio quod
non est mordicativum

Resolvit hec vaporatio etiam dolores qui
ascendunt usque ad furculas

Significanter ypo. significat materia per addictionem suam in
hoc sermone etiam quod resolvit hec va
poratio reliquos dolores scilicet illos qui perve
niunt ad loca que sunt sub ypocondriis

Incisio autem non resolvit dolorem secundum hunc
modum nisi ascendat ad furculam

Manifestum est quod ypo. significavit per sermo
nem secundum incisio flobotomiam venarum. et e
nim iam ~~etiam~~ etiam nos quod ex hac medi
catione non fit immanentium in sermone
sic in isto resolvit dolorem secundum hunc mo
dum. et ypo. quidem narravit de eo hic
medicaminis res multas cum eo quod sep
sit in sequentibus

Et si non resolvatur dolor per evapo
rationem tunc non oportet ut prolongetur mora in usu
eius quod est quia exsiccat pulmonem et aggregat

Postquam ypo. narravit species [saniem –
vaporationum quarum quedam est humida
quedam sicca. et quedam mordicativa.
et quedam non mordicativa. dixit quando
expieris totum illud et non resolvitur
dolor per hoc tunc evacua corpus et dimitte
te vaporationem quia siccat pulmonem et aggregat
saniem quod est quia iste morbus accidit quando
non resolvitur apostema quod est in latere et convertitur
in saniem deinde resudat per illud ad
locum qui est inter pectus et pulmonem

Et quando pervenit dolor ad furculam quod accidit
in scapula gravitas aut ulnis mamillam
aut in dyafragmate. tunc oportet ut flobotomies
venam basilicam et non prohibeas quin evacuetur
ex sanguine quantitas multa donec permu
tetur color eius vehementis rubedinis
aut splendoris. aut mutetur colorem eius rubeum
rubiginosum
[illegible] et duo colores accidunt in sanguine

Invenimus ypo. dixisse evacuare hec pacien
tes apostema secundum declinationem eorum
quod est quia sermo eius oportet ut exhibeatur
ex parte ad quam declinat per loca ... est ser
mo eius verax et accidit sic hec ulcera
cenus secundum diversitatem partium panniculi ve
lantis costas quod est quia quando in particulari
bus eius superioribus accidit. apostema generatur in dolo re
et furcula et scapula. et mamilla. in do
lore partium autem inferiorum dolorem generant dya
fragma et loca que sunt sub ypocondriis quando

Sicut autem calefactorium ex contentis supra quod est sale et milio sil
assatis in sacculo reconditis apponuntur multum quia corpus ... levius
atque subtilius est. re dissolvit

Nam hic calefactorium illud quando usque in furculas descendit dolor

Incisio autem non fit nisi tunc tantum. cum grava usque in spatulas ascendit
dolor.

Nisi grave calefactorio dolor dissolvatur non in eo durat imo
tardum est pulmonem non quia desiccat et sanies coadunat.

Quando grave dolor ad spatulas ascendendo in
saltum complevit. si gravitas que in brachio. vel carp
tus. vel dyafragma contigit de basilica vena est flo
mandi. flobotomo grave ad bibito ... reveras
quantitatem nimias quantitate sanguis usque dum
videlicet album in splendidum colorem vel ex splendido in
rubeum. a rubore in nigredinem mutas contra. que
utraque colores in sanguine. accidit

quo extenditur dolor usque membra que
sunt circa et ut intimavi de venis vena que
est in curvatura manus et brachii quoniam possibi
le est extrahere ex sanguine qui est
in membro inferiori ad partem contraria
ad quam declinat quantitatem multam cum ve
locitate et quando extenditur usque membra
inferiora oportet ut fiat evacuatio per mo
dificationem cum vero et sermo ipso. accidit
accidit quantitas in sciatica. et divisio eius
ut dicat loco eius quantitas ascendit dolo
rem cum vehementia servatur in ser
mone eius quod est quia quantitas significat decli
nationem sanguinis et agitatione
eius illuc cum multitudine que non fit nisi
a multitudine sanguinis. deteriorius
autem continue est ut accidat ut accidat
per quantitatem in dolore quando extenditur lo
co medio loco inferiori preter quod in
eis sanguis multiplicetur. propter hanc quoque causam
precepit ipse ut evacuetur sanguis qui
multiplicatur cum flebotomia vene que nomi
natur basilica quod est quando incurvatura
manus sunt vene multe quas desinere vo
stra est flebotomare. et ego quidem iam
fui locutus de omnibus eis in tractatu tertio
libri mei de anathomia. et in tractatu
alio quem singularem feci in anathomia
venarum pulsatilium. et non pulsatilium. et oportet
ut rememorer nunc etiam similiter illius
postquam invado sermonem ab ipso prius. dico
ergo quod vena que nominatur profunda quando
ascendit sanguis a gibbositate epatis ad
aurem dextram ex auribus cordis dividit
tur ex eo quantitatem primam in membris
que sunt inter hec duo loca. et fundit pl
urimum eius in corde. et sunt post illud incipit
illic inceptione sicut fuit inceptio eius
ab ipso prius sine ea. et ascendit directe in
sursum cervicem et cum pervenit ad partes su
perioris dividitur in venas duas magnas
que dicuntur due guideres. et primus ramus
est qui procedit ex ea antequam perveniat

ad cor. sunt due vene magne procedentes
in dyafragmate. et vene alie parve diri
guntur in panniculis qui sunt in pecto
re. pars autem inferior opposita ex duodecim costis
nutritur ex vena singulari que non est
partes que ramificantur in quibusdam ali
is ex vena profunda que postquam appropinquat cordi
et ramificatur in quibusdam eorum. et in
quibusdam hominibus. etiam ex vena que
tangit venam profundam continuitatem cor
quod est quando quando oritur in hoc loco est declio
eius usque dorsum postquam transit cor ve
hementius de spissa hec quoque vena dividitur
in partes pectoris inferiores opposita ex
duodecim costis in unoquoque duorum laterum usque
quo consequitur dyafragma. partes vero co
ste remanentes que sunt in superioribus pecto
ris nutriuntur ex pari ambo venarum que
ramificantur ex vena profunda antequam di
vidatur in duas venas dictas due guidegi.
deinde ramificantur ex ea post illas
vene que veniunt ad manus articulo
vena que nominatur cephalica ramifi
catur ex vena profunda postquam dividitur
in duas guideres oritur vero in duarum
carum vena cuius origo est ex pectus
et et guideres apparent aliquando partes colli que
sunt extrinsecus. et etiam capitis nisi pau
ce. et nutriuntur ex duabus guidegis extrin
secus. spatulis autem et ei que est in circuitu
de nucha adveniunt vene ex locis que sunt
sub locis quos dixi et significo per locum quem
locum de quo iam dixi. quando generat duabus gui
degis extrinsecus et cephalica vero propter quod fuit
quod cephalica evacuaret de sanguine qui
est in locis que sunt circa furculas que sunt
in circuitu. et capite quantitatem multam
velocius. vene autem que veniunt ad cur
vaturam brachii ex parte cephalica evacuant
partes pectoris. et ex illis locis propterea sunt
loca que sunt altiora. et propterea in capi
te quando partes pectoris inferiores nutriuntur
ex vena alia que oritur ex vena profunda

Margin notes, left column:
concavitatem manus (by the line "natur basilica …")
sumere (by the line "postquam invado …")
cavam? (by the line "illic inceptione …")
al. guideg[?] (by the line "que dicuntur due guideres")

Margin notes, right column:
= [illegible] (by the line "quo consequitur dyafragma")
= sito (by the line "ste remanentes …")
al. guidegi (by the line "vidatur in duas venas …")
al. acatico acatico (by the line "vene que veniunt ad manus …")
= al. guidegi (by the line "ce. et nutriuntur …")
= eam (by the line "locum de quo iam dixi …")
furculas (by the line "est in locis que sunt …")
al. quantitate (by the line "in circuitu. et capite …")
= al. acatica (by the line "vaturam brachii …")

Catchword: ros

Nota

ante quam perveniat ad cor. ex hac ergo vena ex
qua dixi quod irrigat membra inferiora pecto-
ris in transitu suo in latere sinistro super lacer-
tos costarum usque quo perveniat ad dyafrag-
ma ramificantur rami qui dividuntur
in unoquoque locorum que sunt inter costas
lateris sinistri. et dixi super reliquum ex
ea quando pertransit dyafragma dividitur in
corporibus primis que occurrunt ei post
dyafragma venarum a que veniunt ad
mamillas scilicet invenimus originem
propinquam valde originem venarum que inter-
sunt costas .iiii. superiores ex costis que sunt
in pectore et quantitas earum in latitudine
est multo maior quam venarum que veniunt
ad manus secundum partem extrinsecam ad
scid extenditur vadens ad partem bra-
chii et nascitur ex unaquaque istarum vena-
rum ramus magnus in lateribus lacertis qui
sunt in scid. cum ergo pervenit unaquaque illarum
venarum ad curvaturam manus rami-
ficantur ex ea vene que veniunt ex
parte extrinseca ad scid ex lateribus curvatu-
re brachii ad brachium reliquum quod autem vena
manet ex ea dividitur in partes que prote-
duntur secundum curvaturam manus quod ergo transit ex
ea secundum illud quod apparet de curvatura brachii
est vena que flebotomatur et quod transit secundum partem
ad inferiora eius est una que dividitur
cum vena plurimus est que est alia et nos flebo-
tomus istam venam aliam in curvatura ma-
nus reflexam sicut est vena que nasci-
tur in unaquaque duarum manuum ex ve-
na que venit ad manum ex parte spatule
et est vena non propria quod est quando vena
que venit ad manum quando transit per
scid tunc dividitur iterum in curvatura
manus in locis inferioribus eius. et mani-
festum quod est quando illa loca superiora sunt
quando tu figuras manum figura quam nar-
ravit ypocras in libro suo de restauratione
et dislocatione et dissolutione quod ergo re-
manet de illa vena post divisionem

et quod dixi veniunt ad brachium et quando
non apparet aliqua harum venarum intrinsecarum

eius in transitu superius per loca manifesta in
brachio oportet ut flebotometur ex parte loci in
quo dividitur. et invenimus iterum has venas
propter suam rectitudinem originis ei
proxime et propter hoc fit quod ypocras evacuat
sanguinem ex locis que sunt super furculas
velocius quam a vena ex ea ad curvatur-
am manus oblique evacuat sangui-
nem ex illis locis manus. et propter tamen
illud est plus ex eo quod fit in reliquis
venis remanentibus. illud autem quod venit
ad curvaturam manus ex vena ex-
trinseca magna obliqua que eva-
cuat de sanguine ex locis que sunt prope
rememorationem est parum valde ex locis
inferioribus pectoris est multum valde. et propter
tamen origo vene que venit ad ma-
num ex parte titillica propinqua est originem ve-
ne que nutrit partes superiores pectoris
propter ergo precepit flebotomare hanc venam cum
quod congruerit et vitatur cum vena
que oritur ex vena que venit ad
manum ex parte spatule et quando hec
vena forte non apparet. tunc minuitur
loco eius una venarum intrinsecarum et
ceteram. et tunc minuitur vena que generatur
ex continuatione duarum venarum
obliquarum in nomine propriarum in curvatura
manus et quando possibile est in quibusdam
horis ut non appareat hec vena. et appa-
reat vena que venit ex parte spa-
tule. tunc oportet ut flebotometur eadem postquam scis
quod evacuatio ex quibus locis fuerit
accidit ex toto corpore aliis et propter tamen
illud non fit velocius ex aliis venis
nec equaliter. nos autem conamur et studemus
ut sit ideo quod evacuatur de sanguine
ex membro aposito velocius et plus quam ex
reliquis membris et propter in egritu-
dinibus acutis. et invenimus illud in flebo-
tomia vene que nominatur basilica
et plus illo multum quando est declinatio san-
guinis qui multiplicatur ad partes supe-

ores. aut sunt partes superiores ex quibus
pectoris procedunt. nam gravitas est pre
cipue in scid et in mamilla aposte
mata ideo que fiunt ex partibus pecto
ris inferioribus quoniam ipsa sunt propinqua dya
fragmati tunc ideo dolores qui
accidunt in eis adveniunt ad locum quod
sunt sub ypocondriis. ideo igitur iuvamentum
evacuationis signis ex cum vacuari manu
in hac egritudine iuvamentum magnum
valde quoniam locus cordis est locus medius
inter ... et nos quidem iam audivimus de ...
centes aut quod vena que nutrit partes
inferiores pectoris oritur sub corde
tocius igitur hunc sermonem dixi ad signi
ficandum quod p. ... invenit in sermone
suo. oportet igitur ut flebotometur vena que nomi
natur basilica et quoniam possunt tunc
nam evacuationis sanguinis mitiga
tionem caloris eius tunc scilicet illud quod
diximus ut loquitur de illo. dum igitur
quod illud eius quod colligitur ex si
gnificatione in latere apostemoso mu
tatur color cum albedinis cum relinquitur
quod remanet ex eo qui est in orbibus ...
bus remanet similiter admittere ita ut si
accidat quod si sanguis qui est in toto
corpore sit flavicus. oportet ut sit sanguis
qui est in latere apostemoso declinans sit
ad nigredinem propter adustionem suam
color autem medius inter alterationem a co
lore rubeo ad colorem nigrum. est igitur
color rubeus clarus. significatio si
evacuationem ex loco apostematis est
... coloris. nos quidem iam narravimus
quantitatem evacuationis que sufficit
in hac egritudine et quoniam virtus fortis
se prohibe evacuare quantitatem hanc. ex
p al' qualitate sanguine tunc oportet ut scias iuvamentum
quod suscipit membrum apostemosum in

= rubeus. et si fuit sanguis qui est in toto ru
beus oporteret ut sanguis qui est in latere in
firmo sit declivis.

est tunc minus corruptum oportet ut sit diminutio
tua cum virtutis plusquam evacuatio tua
eius quod multiplicatur ex sanguine ~

Quod si egritudo fuit sub dyafragma
te et non ascendit dolor usque ad furculas
pectoris tunc oportebit ut leniat
non potu ... aut potione que nomina
tur fellichinum postquam miscueris cum
oleo. aut cum semine ... aut cum si
seleo aut cimino. aut aniso. aut
aliis ex medicinis odoriferis. si sic est
mel que nominatur fellichinum prius
cuius alam. et cum prius ... illa
duo. et erit opus eorum simul si quod solvit
ellis nigrum est minus ... et attenuat magis
elis quam est quod solvit mel quod nominatur
fellichinum. si fellichinum resolvit ve
tositatem inflatam plus ello nigro ~

Quod autem experimentum significat virtutes
medicinarum solutivarum vel laxativarum et humorum
que resolvit unaquaque earum iam scimus
in libro nostro de virtutibus simpli
cium medicinarum in inventione horum aut
cognitus in quo necesse est resolvere ex locis vel in
ad que declinant humores que vincunt

Porro si passio sub dyafragmate fuit doloreque usque ad fur
culas descendit naturaliter cum ello nigro vel fellichino leniasoportet el
lo nigro dulci vel siseleos. aut cimini. sive anisi. sive gulas a
odoriferis. fellichino. aut alia fetidi. commisceas. quod si ... cum
misceantur. id opus faciunt. sed tamen ex ello nigro solo fit utilior
et que ad est efficacior. illa vero quod ex fellichino est ad dissolven
dum inflativam ventositatem promptior est. ex parte

et multiplicantur etiam administrantur ro
ctuatio. Sumptum significat certitudinis. et tes
timonii et significat sicut id non est nisi ab experi
mento et ypocras. quod significat sicut virtutes
medicinarum quas oportet nos bibere in potu infirmus
in hiis egritudinibus et dixit de elleboro. quod
solvit res que sunt innate ad extra et dixit
medicina que nominatur fellichim quod resolvit ven
tositatem inflatam et nos invenimus sermo
nem eius res que sunt innate magis ad ex
tra significative aut cum res que faciunt extrem
egritudinis vehementius sicut si diceret quod sunt
magis innative. et quod dicit medicine so
lutive sunt nocive stomacho et propter ori eius
quod sit plus sensus propter nervos qui oriuntur in
eo. visum est quod oportet ut permisceantur cum
quedam medicine odorifere ut non occur
rat virtus medicinarum solutivarum ori stomachi
nuda simplex in alio preter admisceatur
aliquid aliud deinde dixit et quod permi
tes medicinam que nominatur fellichim
et ellirum similiter est opus eorum similiter et multum
virtus utrorumque est contraria et non est contraria
una alteri quod est quod corruptio permixtionis
medicinarum solutivarum non est quod una earum
solvit eo modo et altera frigida quod est quod possi
bile est ut evacuentur isti duo humo
res similiter in una hora si quod una earum sol
vit hora adventus sui ad corpus et
altera post spatium longum a susceptione sua
quod ergo bibitur medicina composita ex istis
duabus compositis est solutio melius agitati
va et significo per sermonem meum melius agi
tativa quod estimamus quod medicina ascen
dit et abscisa est absolute et incipit post
illud solo scilicet quod est quia de consuetudine me
dicine que solvit hora quando advenit cor
est ut egrediatur cum ea etiam aliquod eius
quod resolvit medicina altera quod ergo permanet
ex illo humore quantitas prima. et debilitate
virtus medicine erit inceptio eius quod so

lutione humorum convenientis ei in tertium terminus ergo
hore in qua solvit medicina. que nominatur fellichim
est terminus hore in qua solvit ellebori. et de
aptitudine eius quod illo est ut solvat humorem hora
meliori sicut ellebori. In hac autem hora non quod oportet
ut sis sciens istas res servans eas. Visus
autem eorum in eo qui habet pleuresim. non oportet ut
sit omni hora. et remanere afflictus in quo
dixit ypocras. hunc sermonem necesse est in egri
tudinibus acutis. raro uti medicina soluta in plu
ribus quam non egritudo acuta cum sicut pleuresis
si est cum ea febris fortis valde oportet ergo ut ei
ireas cautela vehementi ad hoc ut des
in potu medicinam solutivam et ut evacua
tione permixtie per flebotomiam quia ut dolor preveniat
ad loca que sunt sibi propinquiora. Iuvamentum
enim ex illa quamvis sit minus quam sit ex solutione.
Verum fiducia cum ea est vehementior immo in e
vacuatione per flebotomiam non cadit aliquid
timoris. In solutione autem accidit timor multi
tudinis propter quod non fuit certior niger
fuerit ex humoribus est sunt quas solvere difficile
est et ex eis sunt quos solvit quantitas
medicine prima solutione multum. et oportet ut sit
quantitas eius quam das in potu cum mensura in sci
entia et expertus fuisti eam in pluribus humoribus
et invenisti eam solvere mensuram equalem
nam quando tu non es sciens naturam hominis cum
in potu das medicinam. tunc tu es in timo
re quod solvat eum medicina plus quam oportet
aut non solvat eum omnino aut move
at naturam eius et non sequitur quod necesse
est. Dico ergo res iste accidunt sicut ipsum qui egri
tudinem habet acutam nocumentum magnum
valde cum rectificatio non est facilis sicut est
facilitas eius in eo qui non habet febrem cum ergo
non sit febris fortis et tu es cognoscens na
turam infirmi. tu das ei in potu medi
cinam solutivam aut illam quam nominavit
ypocras. aut aliam ex reliquis medicinis so
lutivis eis similibus. et una illarum medicinarum

est medicina. quod de consuetudine medicorum est nominare purgantem. verum quando medicine [...] divisis fit medicine [...] ventri melius est ei propter quod solutivam potare potest medicinam. est illa in qua cadit ellis[...] et non cadit in ea scamonea

[margin: commodius]

De potu autem eius in die quo debet bibenti medicinam. postquam bibit eam quantitas non diminuta ab eo quod consuetudine eius fuit simul cum diminutione est fit quantitas

Oportet etiam ut studium impendatur ori stomachi ne veniat ei nocumentum propter potum medicinarum solutivarum et propter hoc quando potat medicinam ille qui habet febrem et ventrem [...] quando [...] quod conservatur os stomachi ne veniat ei nocumentum est ut non bibatur medicina simpliciter per se preter quod commisceantur cum ea quedam res de aptitudine quarum est sedare maliciam eius quod est quoniam medicinarum solutivarum est contraria nature corporum que ipse solvunt et sunt venenose [...] et mittes[?] ea. nam sicut nos quando bibimus quantitatem parvam ex opio et mandragora et iusquiamo et aliis ex medicinis similibus eis quarum ille est virtutes sunt contrarie corporibus nostris permittentes ea iuvamentum per [...] iuvamento magno. similiter etiam medicine solutive iuvant eos quamvis sint contrarie nature humane. verumptamen nos summimus ex eis quantitatem parvam et verum eis querendo iuvamentum sicut ergo nos in hora cum in potu damus medicinam solutivam permiscemus cum ea quedam semina o[...]

[margin: intr; ex; mus]

Huius itaque post solutionem de ptisana dandum est minus quod quam consuevisti [...] rectius sensibiliter expedit minuas quantitatem.

[margin: fac]

[...] ut sedetur per ea malicia medicine et non prohibeant ipsam ab operatione sua cum intentiones earum sint subtilitate in eis in [...] sive grossiorum humorum aptorum venientium per [...] quod fit sorbitio similiter fit iuvamentum propter potum medicine solutive per usum aliquantulum de ptisana etc. quod est quoniam medicina solutiva propter paucitatem frangitur aut augetur in quantitate sua. verumptamen in transitu suo per meri et partes stomachi secundum [...] non solum ex ea recipiunt loca ultima in transitu eius propter propriam qualitatem ymo adheret eis aliquod de substantia eius et nocet eis nocumento magno. nam non fit potus aque ordei propter successionem medicine quoniam de natura eius est ut abstergat et abstrahat infusum totum quod coniungitur de medicina in transitu suo per illa loca. et tempore et resolvat quantitatem retentam in eis propter quod [...] has res ypocras precepit dare in potu aliquid de aqua ordei post acceptionem medicine solutive ac est solutionis prima inceptio non videtur ei ut aliquid detur in potu de aqua ordei quoniam timet et timet ne destruatur opus medicine solutive et propter [...] dicit

[margin: tiue; al' aptive viam p'est; al' soluto; l' primi sin; adheret; al' susceptione; l' quantum; non quam]

Oportet in hora solutionis ne in potu detur aliquid sorbitionis cum solutio cessat da aliquid sorbendum de aqua ordei ad quantitatem minorem ea secundum quod consuevit consuetudo eius ut bibat eandem fiat accessio post illud scilicet addendo in potu quantitatem ultimam si iam dolor quievit et non prohibes ab illo ad [...]

Tempore enim solutionis ventris nullum conveniet prohibere. solutione vero cessante primum quod de ptisana minus sumere quam consuevit dandum est. deinde vero si preasserere dandum usque dum plus detur. Si dolor quievit in quibus contrarium occurrens obstiterit.

al' pcessit

Invenimus docē de eē hāz rer̄ cōmū eius q
accidit multi medicoz in hoc mō tem
pore q̄ ē quia medici in hoc mō tempo
re qn̄ soluūt infirmū cibant illum
p᷒ illud cibo multo. ypo. v̄o pcepit ut
detur bibenti medicinā post medica
cōnem de aq̄ ordei q̄titas minoz q̄ est
qm̄ uirtus eius q̄ iā solutū ē qm̄ supā
et debilitat p̄ solutōe nō ē ei possibile to
llare cibum et digerere q̄ūi nisi sit pau
cus valde oz et ut sit illud q̄ sumit po
tacōi medicine de aq̄ ordei post exitū
eius ex ea in die pīma ꝯ mēsurā q̄ digē
rere possit et deinde addatur ꝯ illa p᷒
paulatim si dolor iā quieuit et nō phi
bet ab illo aliquid aliud oz ut intelligas
sm̄ aff̄ quoz rememorātē pcepit. v̄o cū
clamat ypo. horā in q̄ oz te regere illum
qui hēt egritudinē acutem ab aqua
ordei et sūma ē qn̄ oz ut sumat sor
bicōnem qn̄ nō separatur ut fiat crisis
antequā tūc sit infirmo siue eam aut
qn̄ in humore retento ī loco apostemoso
nō ē aliquid maturitatis

Iste g᷒ ē sumo mē et si uidē sit aq̄ oz.
iam dixit itm̄ ypo. in eisq̄ [...]
pcesserūt q hora sumēdi ptisana oz
et sumēdi aq̄ eius ē silis et dīrā iter
utr̄ nō est nisi ī ptē vna tm̄ et est
sermo eius qn̄ oz ut sit illud q̄ sus
cepit infirmus in p̄mis aq̄ ordei

Ego eni dico q̄ incipe dare ifirmo
sorbicōnē a p̄ncipio rei melius ē q̄ p̄
cedē et uti euacuatōne uenaz deīn
incipe dare sorbicōnē in die t̄tio e
gritudinis sue ī q̄rto aut ī q̄nto aut
in vi᷒ aut in vii. nisi antecedat i
firmū crisis et si fiat ī h̄ spacio

Invenimus ypo. sequi in sermone
suo illud q̄ dixit ī aff̄ et ē q̄ cū
uides ut sit usus regiminis q̄ ē in
ultimo fine subtilitatis ī hora status
egritudinis tm̄ et si uides q̄ status
fit in die .x. et uidis q̄ infirmo nō
ē possibile ut remaneat ꝯtinua ī u
su aq̄ tm̄. te ypo. ut q̄ melius est
ut sumat infirmus ī p̄ncipio egri
tudinis aliquid de ptisana oz. et sit
inceptio eius in die .iii. aut .iiii.
et silr̄ q̄ dixit qn̄ incipiat dare
infirmus sorbicōnē in die .vi. aut
vii. q̄ ipsi credūt si nō pparatur ut
fiat crisis in illa hora. et oz ut in
telligas ex sermone eius crisis sic
dixi nō ꝯsūptōnē egritudinis tm̄ ꝯpleta
tam. s; etiam pmutatōnem infir
mi ab illa dispositōe ad dispōnē ali
am pmutatione magis

Et pcessio quide pparatōis. etiam
ī istis oz ut sit silis sin plurimū. sic dixi.
Dixit in istis sm̄ quibz uidetur ut
des eis sorbicōnem ī p̄ncipio oz ut ꝯn
cessio sit pparatōis ꝯncessio etiam e
q̄ si indigeant flōma aut cibū aut
usū suppositorii tūc fiat illud eis in p̄ncipio

Etiam uide eo q̄ oz ut bibatur
ex potibz quos ego dicā ī seq̄ntibz ser
mo. ut. inueīs sm̄ plurimū ē sermo iste

Ypocras pcepit ut sit ppatio [...]
ius ꝯncessio antequā sit regimen
infirmi ꝯ eo q̄ bibitur tm̄ pcer
q̄ retinetur sorbicōne. s. qm̄ flōma

At uō si ptisane opus fuit in
cepē illā dari a morbi p̄ncipio me
lius ē. erit eor q̄ uenire euacuacōm
pcede. p̄modū uō ī die .iii. morbi
aut q̄rta. aut q̄nta. aut vi. aut vii.
dari incipe ut tm̄ crisis. tūc tempus
fuit p̄uenti.

In q̄bz p̄notacōis p̄ncipiū
max̄ fit. silr̄ oz ut dem̄ ē.

Similiter aūt de illis potibz quos bi
bi oz quos dicti sum. nā rom
q̄ diximus plima eis sunt.

Margin notes:

al' bn̄

eo ē q̄ dolo
ris m̄ ī firmo
ut q. et cū phi
bz ab eo ad q.

al' sumat

al' qn̄ separatur q̄ fiet
crisis

q̄ dīrā n̄

vinus

et prmutacio mea resistit illi
opinionem bonum est valde.

neue aut usus elisus antiquus suppo
sitorum et ut procedat primus

Scio aut multos medicorum facere quoniam
eius quod est fi quod est quoniam ipsi custodiunt
infirmum
ipsum a principio egritudinis duobus diebus
aut tribus aut plus illo. deinde dant sorbitio
nem eis. et potus et potest esse ut in
deatur istis quod hec res est grauis et est
ut quoniam corpus alteratur alteratione ma
gna sit illud quod resistit illi alteratio
et prmutacio mearum
magnum bonum valde. Tamen non est ut
sit usus illius secundum rectitudinem et fidu
ciam. et ex medicis quidam alteratur preter
et assumpto ciborum

Inuenimus ypocras redarguere medicos qui
prohibent infirmos et custodiunt e
os ab usu cibi in diebus primis. deinde
permutant eos subito quosdam eorum ad uten
dum ptisana ordei quosdam eorum ad uten
dum eo quod bibitur et non remeuiort
eorum quod dicunt infirmus ex cibis quod est
fecerunt istis antequam maturetur egri
tudo quod est quoniam de consuetudine eius multo
ciens est sicut dixi paulo ante ut di
mutat illud quod valde magnum est ex
er- rore et non conditur ei. et ipse co
ligit per illas res quibus mutuat erro
rem primum nocumentum quod accidit ex
errore magnum dicit ei de omnibus qui
resistunt homo egritudinem secundum hunc
modum. hec etiam estimentur quod opo
rtet ei secundum rectitudinem quoniam ponit muta muta ne
tione corporis magnam propter magnitudi
nem mutationis corporis et illud quod vide
tur de hoc est bonum tamen non est muta
tione et ucti secundum mutatione quidam et ypo
quod dixit in principio quod dat sermonem
in eis que premissa sunt. et ipse etiam lo
quitur in eo in sequentibus ut certificet
per sermonem suum quod precepit de cautela
in mutatione subita

Et quibusdam plus aduenit nocumentum
ex eo qui errat in usu permutationis e
ius ex usu aque ordei et cum ea fecerunt ei et no
cet etiam eis qui utuntur aqua ordei tamen et
eis qui utuntur eo quod bibitur tamen nocume
ntum eius in istis est minus

Dixit ypocras quibus uehementius aduenit
nocumentum ex mutatione regiminis subita
quod paulo ante diximus quod medici custo
diunt infirmos in primis diebus et prohibent
eos sic ut cibum uehementer. deinde la
xant cibare eo usus dierum trium aut
dierum quattuor deinde permutant subito ad ad
ministrandum ptisanam ordei et cum ea fecerunt
eius et cum illo est permutatio ad aquam
ordei et minus uenit nocumentum eis qui
utuntur eo quod bibitur cum quod est quantitas
uel consuetus nocumentum est secundum magnitu
dinem uirtutis eius quod administratur

Et est quod ut curat consuetudo

Scio namque multos medicos qui dicunt quod oppor
tunum est omnes ab omnibus in principio duobus
uel tribus siue pluribus custodiunt diebus. postea uero non cibant
et potum illius sicut permutant quod et precedit dicitur
cum enim eorum magnum mutationis mutatur enim magnam
mutationis contrarium illius operis esse dicitur magnam
illius contrarium mutationis optimum est secundum utilitatem
et communissimam securitatem cibandi est et magni
cando cibum in hiis que media sunt.

Nocivum uero in mutatione delicatis
que ptisanam cum fiet multum nocet
enim et quantum hiis sicutum nocet et quod so
lum primat potum secundum est nocumentum
tamen eius ad illos non est tantum.

in regimine dū pmanent sanū sū
rem magis innatam q̄ ē quū eū ex
regimine appareat ī sanis diuisitas ma
gna ī spēbꝫ diuisitatis et aliorū. tūc
q̄to fortius ē ut sit diuisitas eius in
infirmis maior. et ex egritudinibꝫ
pcāe ī eis que ex eis sūt acute valde.

Incipit ypo. definitōne facē sr̄ sūmā
suā ī regimine q̄ pcessit et dixit
eam et adiecit ei illa eis qui utuntur
ex spēbꝫ regiminis ɔ̄trio eius q̄ ē ut
utatur et quū sermo eius in eo ē pla
nus uidetur mi ut aūcdēcet eius eiq̄ ꝯ
nuisali. dico igitur q̄ una ppōnū quibꝫ
utitur ī definitōne sr̄ illud ē ppō uolis
q̄ dē sm hunc modū. si pmutatio ubi
ta in regimine ad ɔ̄triū eius sanīs fa
cit ī sanis nocumentū. tūc forsitā ac
cidit illud nocumentū infirmis multo
plus et nos quidē possumus expōnere hanc
ppōnē spēbꝫ multis expōnis et distinctiōi
bꝫ diuisis. Secunda. ut dicimus ut adueniat sa
nis ex nocumento apud subitā mutatōnē
in regimine subito ad ɔ̄triū. tūc ē eo q̄ suscipiūt
infirmi ex illo ā sanis q̄ suscipiūt
infirmi de nocumento apud pmutatiō
nē in regimine subito ad ɔ̄triū plus ē eo q̄
suscipiūt sani et tm̄ quid ē ppō ut dicas
eis etiam in ɔ̄dictōe alia dōre hac sm hūc
modū sr̄ que nocumentū accidē faciūt
sanis nocumentū minus ē eo q̄ ē infir
mis et dē etiam dictōe dōre hac sr̄
que faciūt accidē nocumentū eis qui īf

minus et

faciēt nocumentū eorū qui sūt debiles
ē uehementius et est quia etiam met̄
ut dicas intētōnē absolute q̄ dixit sm ɔ̄
triū eius q̄ dixit aut ab ipsa re q̄ fit
innamentū pmittē in eo sr̄ q̄ facit defi
tōne aut ex una ppōnū ɔ̄phensarū in
ea. h̄ ē igitur una duarū earū ppōnū q̄ dixit
ypo. et ē ppō sr̄ q̄ ɔ̄mittit pse et de ɔ̄sue
tudine quid aliud. et secte eius ut noui
nent illam eius ē h̄ dispō ex ppōnibꝫ nāe
receptōnis ppō aut scientiā cognitio sunt
ex experimento suo ut audias eam se
ąs q̄ pmutatio regiminis subito ad ɔ̄triū eius
sm q̄ ē nocet sanis et ɔ̄cluditur ex i
duabꝫ ppōnibꝫ q̄ illud q̄ suscipiūt infir
mi ex pmutatōne regiminis subito ad ɔ̄
triū eius sm q̄ ē ē ex nocumento magno
valde. et plus illo multū eius egritudo ē
acuta valde. h̄ ē igitur intētō ppō. ɔ̄mnem
nunc enim dicere eppōnē pmam bariū
duarū ppōnū sr̄ q̄ pse absolute pter
q̄ demonstret sr̄ eam et inficet eam
ppōnē ā sam inuenimus omnibꝫ certificare ex
rebꝫ pticularibꝫ que experimēto ɔ̄phen
duntur et scies illud ex sermone suo
qui sē hūc sermonē — — —

Et certō illi ē facilis. s. q̄ regimē
malū ɔ̄ cibo et potu. sibi adiuuentur ma
iorē ē fiducie uel ī oībus barus in ɔ̄
seruatōne sanitatis q̄ pmutatio subita ad
remenīā melius eo — — — —

Incipit y. in hoc sermone ɔ̄ certifi
care ppōnē sam duarū ppōnū quibꝫ
ipse definitōnē fecit sr̄ sermonē suum

Nam ɔ̄suetudines ī dieta dū in
sanitas ad ē l' innamentū pcedē deb
ent. ɔ̄ g̃ ex dieta ī sanis maior diui
sitas ē ā hi uideant ɔ̄stituto magis ē
necesse fit ī morbis ē maior īpacitas ɔ̄
q̄d facile ē depphendi.

Mala nāz dieta cibi l' potus q̄ l'
sile fit secior ē ī oī tpr sanitatē tuī
q̄ ei q̄ melior ē si ī ea subita mu
tatō fiat.

ex parte illius et agitantur illud illud
in summa bona et dicit quod nocumentum quod venit
ex magna permutatione subito egrediente
te ab eo scilicet quod cucurrerit consuetudo non est
parvum et omne quod scilicet quod processit ex sermo
ne suo est planum manifestum. Sump
tamen ego scilicet dispositionem si steterò scilicet ad
quod videatur michi indigere expositione ei
qui non est exercitatus in intellectu conti
nuationis sermonis ad invicem non enim est pri
mo ad expositionem eius quod est quoniam oportet ut
in expositione extendatur propter eam dilectionem ho
minum qui non intendo expositorem in sermone
tamen si eorum qui etiam sunt non experti qui
ergo cognoscit seipsum quoniam non est expertus
nec exercitatus penitus in aliqua scientiarum prima
rum tunc oportet ut in aliqua arte exerceatur

Inde est quorum consuetudo est ut comedunt in die
bis. ac quorum consuetudo cucurrit ut comedant
semel deinde permutantur subito ad contrarium
eius quod fuit accidit nocumentum et de
bilitas. et quorum non est consuetudo prandere et
prandent debilitat ipsos id est statim et gra
vat corpora eorum. et reddit eos pigros et
mollificat ipsos id est quod si cenant et contra hoc
eru[illegible] eructuant eructationem acetosam
et ex eis [illegible] quibus accidit
lenitas [illegible] et cum in illo est quod gravat sto

eorum secundum contrarium eius secundum quod cucurrit consue
tudo apud eos ut stomachi eorum sunt
vacui et non implentur ex cibis bis
nec digerant eos etiam bis

Propter ea quod non fuit per continentias ut e
nunciaret quod advenit eis qui permuta
tur subito ad contrarium eius quod cucurrit consue
tudo eorum nocumentum magnum si narrat
etiam secundum quod parte oportet ut certificetur
eorumque in homine prolongata sermo eius quod est
quod si ostendet tamen quod advenit eis nocumen
tum magnum apud permutationem eorum subito
ad contrarium eius quod cucurrit consuetudo eo
rum esset eius intellectus brevius prima
ergo permutatio que subito fit ad contrarium
eius quod cucurrit consuetudo eorum esset
sermo eius intellectus est hic permuta
tio eius quod non dixit ypocras quorum non est consue
tudo ut prandeant. et prandent ipse enim dixit
in eis quod id est debilitat eos et gravat corpora eorum
et facit eos graves. et mollificat eos. et
non accidit eis hic accidentia nisi quoniam cibus
fit secundum virtutem eorum in loco ponderis
quod est quoniam debilitas virtutis in eis non est
ex eis que contraria sunt. sic quod de consuetudine est
est ut accidat propter privationem cibi propter hoc ergo
addidit in sermone suo quod corpora eorum qui
reguntur hic regione gravantur et mol
lificantur. In eo autem cuius consuetudo cum
cucurrit ut prandeat et non facit illud
enunciat in eo quod sepsit debilitatem vir
tutis et non dicit opposito gravitate quod est quoniam
virtus cum hic permutatione debilitatur in se
et etiam contra illo pariter dixit de illis qui regunt
est hic regione est permissio expositione quod id est facit

Qui est semel in die aut bis comedere consueverunt si a solito
usu in aliquo mutentur nocumentum eis generatur et defectionem.
quibus autem non consuetudo prandere. si prandeant mox deficiunt cor
pora et agravantur et torpescunt. atque mollescunt. si cenant cum
illo eructant acide. alii scilicet quod non mollicie privantur propterea
quod stomachi eorum contra cursum sue nature agravantur cum vel ex
animo fuit assueta non autem bis impleri et bis digerere
possunt.

eis accidere pigritiam dixit iterum postquam et
timent ex omnibus operibus sic. si dixerit si intellig-
it contentum verbi expositio et hoc quod res ista
est vera et iterum quod ille cum esset hec dispositio sentit
debilitatem fortem. et non audet propter illud
facere aliquid ex operibus que faciebat ante
deinde dixit iterum et qui veritatem enarr-
atione in regione suo accidit ei quod esti-
met quod musca eius sint suspensa [illegible] et
fugit formam acuitatem et viridem. et
iterum quod est quod sequitur per sermonem suum viriditatem
acuitatem que calefacta est pluries de consue-
tudine eius solet calefieri per viridem autem
intelligit illud quod de consuetudine corporum est
civitatis athenarum intelligere ex ea.
et intellectus illud quod eis remanet usque ad
hunc finem quod est quoniam qui ipsi vident homi-
nem eius color est citrinus. et interrogaverit
eum que sit causa in viriditate coloris eius
preter quod ipsi videant quod dicta est ita hoc ut
dicitur viridis et citrinus. et dicitur de
homine qui est vehementioris viriditatis
quam fuit. et significant per illam vehe-
mentiam citrinitatis. et color citrinus
hic est color croci. et [illegible] fit huius dis-
positionis quoniam permiscetur [illegible] aquo-
sa et rubea clara quod est quoniam declinatio co-
loris rubei clari a colore rubeo ad
colorem album est secundum mensuram declinatio-
nis coloris citrini ad eum rubeum ut scripsit
ypo. iterum autem illa que accidunt eis qui
veniunt huic regioni et ego quidem de eis i-
gnoravi quoniam perveniam ad sermonem eius in
ipsis. non autem oportet ut intendam ad expone-
ndum sermonem eius cum pervenimus rememo-
rationem quod est quoniam ypo. addidit autem quia ac-
cidunt eis qui [illegible] quod eorum
enim consuetudo cum ipso quia si cenaverit
cum illo eructat eructatione acetosa et

nos quidem sentimus quod eructuatio aceto-
sa fit ex frigore stomachi. et multociens fit
ex flatu quod agitatur in ex eo ex multitudine
ciborum. et quoniam fit ex cibis temperatis in
quantitate sua. et virtutes eorum sunt forte.
et res quoniam in omnibus istis rebus est dis-
gregatio caliditatis innate que est in stomacho.
et quod cibi conveniunt eam et alteratio eius
a bono digerendo eos cibos est sic est illud quod
accidit gravitati prius igitur quoniam physicus
scit eam gravitas significat multa. aut gravi-
tas est aliqua humida deinde dixit ypo.
et quibusdam qui hic venerunt in regimine
accidit levitas etc. et invenimus in mul-
tis discretionibus loco nominis quod sequitur boni-
tatem [illegible] significant angusti-
am. et quietitudinem. et iterum quod est quod
angustia et inquietudo accidunt ex mul-
titudine ciborum eis qui regiuntur hoc
regimine. et difficultas decoctionis et
multitudo permutationis [illegible] ex alti-
duatio eius et nos quidem invenimus ypo.
condulsit in postremo huius sermonis quod fuisse
manifesti condicione quod digestio est similis
decoctioni [illegible] per illud quod fit a cali-
ditate humida. non sicca tenebrosa. sic
est caliditas febrium. sed caliditas humida va-
porosa. est sicut caliditas illa que est in
corporibus aliorum

Et necesse est illud ut alleviemus ab eis
apud permutationem eorum in regimine
ad [illegible] quod est quoniam oportet ut dormiant per quan-
titatem noctis [illegible] integre
post cenam ipsorum. in hyeme quidem

9 custodia a frigore in estate 9 cau
tela a calore q si no fit p. eis ut
dormiant p tota noctem pam. siquis
facit
deambulatione multa leniter q stet
9 q fuit post i. aut no cenet aut
si cenaverint cenent cena levi q no
noceat eis et bibat etiam vinu pau
cu no pmixtu aq.

Et illud quide i. de e vna res q
cogit david. ipsam in h loco q est
quod intendo ypo. e ut ondat q pmu
tato eius qo evenerit gsuetudo ibi
in noctu corporib. et no q illi oppor
teat ut medicetur illi quib accid
ex nocumentis hui. et quod vsu e ei
ut faciat illud tunc sequitur nos sermo
ne eius. dico q q plus q precipit y.
ut dormiant sopno multo spacio lo
go sic quod estimant pleres expositoz
post cenas. s. sic requirit intento h
sermonis post prandiu q e qm no e
sic ut significet p sermone suu
p quantitatem noctis integre i sopnu
die et no sopnu noctis. q a dixit pt
illud q dixit. q si no fuerit possibile
eis ut no dormiant deambulant deam
bulatione multa et leni pp q stetit et
9 fuit post i. aut no cenent aut alle
viento cenas suas. testificatur qm ype
precepit ut sit sopnus post prandiu q
ego si potest e una duaz rium aut ut
rectificetur scriptura 9 sit erronea et
scribatur q est qm oz ut dormiant

p quantitatem noctis integre post cibos
suos. In hyeme quide 9 cautela a frigo
re sed 9 cautela a caliditate in esta
te aut si servaverit scriptura a qua e
post cenas eoz. sm q ipsa e ut intelli
gatur ab eo sermo eius sm hunc mo
dum. q e qm oz ut dormiat no an cenare
cibos suos sicut declinat au post ce
nas suas p quantitatem noctis integre
Et ut sit sermo eius post cenas suas adiunct
vinet ad sermone eius p quantitatem
noctis integre. et do q ipse precepit p ip. s. sermone de divisione
de divisione cene et ingestione eius et
alleviatione ipsius a intento est mani
festa qm vult ut evacuetur. ibi et
confortetur. Deinde i. consumit p ipm de la
bore qui evenit ei ex gravitate ci
bi quo usus e no sm gsuetudine et 9
fert etiam in hoc ut sit illud q bibit
parum no pmixtu q e qm oz ut e
vacuetur et custodiatur evenientis
rugitus et eius q humectat illu.
et q infrigidat ipm. et cu in illo e
illud q gfuat stomacu ex multitudi
ne ciboz. et q advenit ei ex vino 9s
q ut sit calefaciens et 9fortans
illu. h e q intento sermonis sui h re
liq q que sequitur ipm mali. sic

Et illi qui gsueverit in die bis come
de qui dimiserit prandiu mollificant
coe eoz et debilitatur et cessant
ab oi opere et accidit eis dolor in p
cordiis suis i. ut estimeunt q uiscera
sua suspendantur. et urine eoz fit acuta

Si q orientalia emittunt pt si ut adiu
uet sic alleviando se ab ipsis. q ex mutatione
modum diete pacitur oz itaz ut p cena ite
quum dormiat nocte. et yemis fuit a frigore.
si estas calore tuti. q si no dormiat diutius
sic suavit deambulando n cesset. deinceps
uo. au. nichil a levia. au. inse noctua
cenet. bibantq pm uini n aq cmixti.

p. m.
diut.

et viridis coloris. et sitientes eorum intestinum et ex eis sunt quidam qui in ore suo habent amaritudinem. et inveniuntur oculi eorum submersi et tempora salitur et infrigidantur extrema eorum [corr.: eorum que]

Reliqua eorum que sunt in sermone suo ex eis que illa sunt eis que accidunt eis qui cibantur non secundum quod currit consuetudo iam exposui. tunc cum exposui illa accidentia in eo antequam est in ipso preter illud quod est in sermone quod dixit... dicens nunc quod dixit ypo. et est quod sitientes eorum est adustum. et modus quidem est quod adustio et incendium accidunt sitienti eorum ex caliditate quod est quoniam eorum fit in eo qui dimisit cibum suum quo currit consuetudo eius siccius et vehementius igniti. deinde dixit ex eis est cui accidit in ore suo amaritudo et est ille ex eis sicut que est vincens per naturam colera. et inveniuntur oculi eorum submersi. et cum in illo est declinatio caliditatis innate ad caliditatem igneam innaturalis sunt quasi vincit eo. extremitates eorum autem infrigidantur in eis in eo ... impletur sitientis materiis que sunt de genere eo. mordicantibus et ledentibus ipsum. quare resolvitur ab eis virtus eius ... infrigidantur corporis extremitates —

[margin: ... et cum ... incipiat ... acutissime quod ... aduritur sitientis ... per saltum ... tempore ... per venam pulsatilem ... in eis ... manifeste ... cum in illo.]

Et plus qui dimittunt prandium non est possibile eis ut compleant cenam suam et quanto cenant gravatur sitienti eorum et fit sompnus eorum sicut eos molestus

[marginal heading: ... extremitates]

[margin: possibilitate]

et plus multum quidem quam si ipsi prandissent. Nisi quod non vincit eo. et moratur post quod prandeat secundum quod currit consuetudo eius refrigerit ipse nisi cibo propter malitiam stomachi sui qui gravat cogit se ipsum et sumit ex cibo gravat illud secundum ipsum. et constringitur sicut eum et fit molestus ei propter illud sompnus eius sicut dixit ypo. et significat illud quoniam ipsi morantur sicut lectos suos in dispositione mala —

[margin: et dispositis ... alias contractatur]

Quando vero accidunt ista accidentia sanis propter ea quod mutant regimen suum in mediatate dietam ad contrarium eius quo currit consuetudo eorum. tunc certificatio maior apud me est ut non addatur neque diminuatur — — —

Invenimus ypo. intromittere in propositionibus suis sinonimis in accidentibus certis quod ipse narrat. accidentibus eis que mutant consuetudinem subito ex sanis summa sermonis que sibi est narrationem accidentium que accidunt sanis quod est quia mihi est quod si ex nocumento corporis in mediate dietam sanis consequentes sicut summa tunc fortitudinem quoniam accidit illud infirmis plus multum deinde ypo. postea redit ad narrandum accidentia que accidunt eis in eis quod sequitur hunc sermonem — —

[margin: ... nature]

Similiter illi qui comedit non secundum quod est consuetudo eius scilicet cum utitur die suo toto evacuatione ventris et cenat secundum quod currit consuetudo eius gravatur corpus

Sciendum autem est quod bis in die consueverunt comedere. si postea prandium dimiserint, cor eorum in se deficiunt. atque ab omni opere exeunt. et post cordia dolent. adeo ut eorum viscera sibi esse suspensa videantur. urinam colericam viridisque coloris. sitiens intestinum quod dicitur autem oris habent amaritudinem. oculos obductos. tempora fortia. extremos articulos sentiunt. Similiter quod qui prandium obmiserint cenam nequeunt explere. qui si cenant stomachus eis gravatur. sompnum non molestiorem quam si prius si fuerint duxerunt.

Opere accidunt si quem sanis contingant ex mutatione diete medie transitum quod solebant iustum est apud me ut ne quicquam subiungatur aut subtrahatur.

corpus plus multum

tunc corpus ut gravetur plus. Si si diminuit prandium

diu frigidat ipsum cena et debilitat et

consumit cenavit gravatur corpus eius — —

Intentio huius sermonis est illud quod ego narro. dixit ypocras. Si quis dimittit prandium preter quod currit consuetudo eius et cenat quod consuevit uti gravatur in nocte tunc quod est facilitatum eo gravabitur plus. Si compleverit cenam suam sicut currit consuetudo eius. Inquit Iohannitius intentio huius sermonis est quod currit consuetudo eius vel consueta non in cena tantum sed in duobus cibariis scilicet prandio et cena quod est quod ypocras dixit et cenat sicut de consuetudine eius est ut faciat. Intentio Galieni in hoc sermone quod currit consuetudo vel ei non est possibile ut intendat per eam condicionem. sed contra quod comedit nunc ad quantitatem quod comedit in prandio et cena dicit quod consuetudo eius fuit — —

Et si redierit et cenat plus quam ante. Evacuatione venarum spatio longo gravatur corpus.

Quod corum qui cibum diminuunt plus multo. Quia tunc contra eius quod currit consuetudo corum quidam corum minorant spatium ieiunii sui et quidam corum prolongant spatium ypocras dixit in istis qui prolongant quod gravius corpus corum fit multo plus — —

Inanitur etiam qui ventre evacuatione venarum sui contra consuetudinis sue ita ut allevientur ab eis que eis

venirent in illa die sua quod narro accidentem a calore frigore labore et molestum tolerare illa et alleviare in cena ab eo quod consuetudo eius currit vel sit quod cenat siccum sed humidum et bibat vinum suum non commixtum vel sit minor quantitate sua cibi quem fuit a mane huius diei allevior prandium suum et redeat ad illud quod currit consuetudo gravatur — — —

Invenimus quod ypocras sic rectificavit per regimen quod dixit nocumentum quod evenit qui cibatur aliter quam currit consuetudo eius. Scilicet etiam invenimus nunc quod ipse rectificavit nocumentum quod accidit ei qui diminuit cibum. precepit enim in primis ut caveat membra a calore frigore et labore deinde dixit quod est quoniam ipsum tolerare utilis vel est molestum ei et precepit post hoc ut alleviet in cena sua ex eo quod currit consuetudo quoniam invenimus plures homines facere contrarium huius actionis quod est quoniam ipsi precipiunt ut ille qui prohibetur complere prandium suum propter aliquas occupationes compleat illam diminutionem in hora sue cene preter quod sciant quoniam corpus non indigeat ut compleatur quod minuitur de cibo eius tempore suo non potest digerere hoc quod advenit ei de nocumento propter longitudinem ieiunii ergo quod precepit ypocras de alleviatione cibi precepit et ut sit humidus quod est quoniam humectatio est ei

Semel ei qui solitus in die consuetudinem suam commedendo tota die ventris evacuet plus solito cenavit corpus aggravatur scilicet propter dimissum prandium venarum corporis ac defectione. propter cenam non convenientem scilicet

Sic item accidit propter largiorem ventris evacuationem multo magis corpus gravatur.

Iuvatur itaque corpus venarum preter solitum exinanitum si ab hiis que eodem die patitur cavendo se a frigore et calore atque labore. alleviatur quia illis passio in hiis quod duplicatur. cena quoque sua levior fit solito necnon sicca sed humida fit. potus non non sit aqua mixtus nec cibus quantitate minor prandii ante diem inventia prandium diu alleviet sic quia gradatim ad solitum revertitur cursum.

convenientis stomacho et corpori quod exsiccativum est
exsiccatione vehementi et inde ei etiam
ut corpus stomachi confortetur potu vini et pre
cepit ut sit quod ex eo bibitur vini quinque
tum vero diminutum a quantitate cibi que est
quoniam vinum aqua mixtum debilitat stomachum
bibe Et si habere quantitatem parvam ex eo est ignie
ntis stomacho quoniam exsiccativum est et pre
cepit etiam quod sollicitudo habeatur de eo
regiminis in eo cum advenit nocumentum
tum secundum hunc modum in mane scilicet diei
et ad prandium precepit ei et alleviet de cibo suo quod co
et alle. medit consuevit ut redeat corpus ad illud
quod currit consuetudo eius gradatim

Quorum vero ex illis inferiora corporis colera vin
cens fuit tolerare hec res secundum plurimum est
eis molestius

Iam dixi paulo ante de illo scilicet quod est vi
cens colera quod tolerancia eius quoniam permu
tat regimen suum subito ad ieiunium
est molestior quam tolerancia eius scilicet quod vi
cit fleuma quod est quoniam colera vincit scilicet formam
corporis et stomachum ipsius velocius causa ad
hoc quod non absolvit ypocras sermonem suum
et dicit super quod vincit eo sed addit ad
illud scilicet superiora corporis eius est quoniam co
lera rubea que nominatur citrina
co a. colera ru. quoniam natat in superioribus stomachi nec descendit in illo
cuius dispositio est illa quod vincens super ipsum
est eo in superioribus corporis eius et quando est descen
sio eius ad inferiora tunc nominatur
colicus in inferioribus corporis sui quod est quoniam
saniu. tu invenies sacerdotem quoniam non vincens
scilicet formam corporis eius esset fleuma vincit tamen
et clara eo rubea natabat in stomacho eius omni die et ig

audivi vero phisicum quemdam fuisse in infirmi
tate sua quod fuit super egestionem in sanie

Quorum vero in summo corporis coleram do
minatur et ipsi plurimum hoc modo debilitantur

vitate erat et movit ex ea in principio quantita
tem non parvam aut in balneo aut
in exitu eius ex ipso. In auditu autem
phisici quamvis non fuit vincens super complexionem
eius colera vincit tamen eo descendebat in
intestina
co ad inferiora et propter quod invenimus intestina
in eum nomine eo citrinam et invenimus
eius paucitatem dum eo in sanie secundum mul
titudinem dum eius scilicet ipsam. In audito
no in illis qui diminuentes cibum suum contra
eius quod currit consuetudo eius et
est vincens scilicet formam corporis et stomachi eius
colera oportet ut accidit ei sicut paulo ante
dixi. In eo autem scilicet quod est vincens colera in
stomacho eius tamen invenimus accidentia que accidunt
propter molestiam tolerancie eius scilicet eius
similia accidentibus que accidunt in eo scilicet
formam corporis eius et eius stomachi est vin
cens eo. reliquorum autem accidentium quedam
non accidunt ei penitus et quedam acci
dunt sed ipsa sunt quieciora et tranquil
liora quod est quoniam ypocras precessit et dixit
de eo qui diminuit cibum suum contra
quod currit consuetudo eius quoniam tenetur
ab appetitibus et dolent ei precordia eius
et putat quod viscera sint suspensa et
mingit urinam acutam viridem et adu
runtur stomachus eius et ex eis sunt qui inve
niunt in ore suo amaritudinem et oculi
sunt eorum submissi et saliunt tempora eorum et
infrigidantur extrema eorum et quo
dam eorum accidentium accidunt plus
eis scilicet formam corporis cui est vincens
eo et quedam accidunt plus ei scilicet stomachi
cuius est vincens eo et quedam eorum accidentia
vero similiter disposita vina. dolor autem pre
cordiis accidit et in cuius stomacho est eo vi
cens et accidit ei propter illud tremor ab

a. oris stomachi

al' sentiunt

ab oppilatione et frigus extremitatum a
cutu autem viridis coloris et adu
stio stercoris et submersio oculorum et
saltus timporum accidunt eis. sed for
ma corporis cuius cuius est vincens ac
cidentia autem que accidunt ventris
sicut sunt extenuatio eorum quasi viscera
eorum sint suspensa et amaritudo oris [cor]
fetorem quod est quoniam ipsi faciunt propter ieiu
nium quod non eveniat consuetudo quia ipsorum intesti
na non sunt sicut amaritudo aut oris
accidens ei. sed forma corporis cuius vin
cens est eo non accidit sed quod ipsa sit acci
dens quod eveniat propter in ore sed quoniam
sensus eorum de ea non sit propter misi illic
quod est quoniam non omnia membra possunt os
apprehensivum saporum. adustio autem stercoris fit
plus in eo ex cuius epate effunditur colera
ad eius stomacum et natat in eo et
fit minus in eo in quo colera descendit
inferius quod est quoniam eo in illis mordicat
intestina et facit ea provocare
ad evacuationem. in illo autem eius nocumen
tum est in stomacho et propter hanc causam fiebat quod
in quibus exiebat in omni die bis et quando
[illegible] et semel. et qui non surgebat omnino quod
est quoniam intestina si non mordicant ea quod
dam res mordicative aut generat ea amar
titudo feces non provocant illum cuius sunt
ad evacuationem. et non quod nos in
venimus unumquemque horum duorum accidere ei
super superiora corporis eius cuius est vincens
eo. quando diminuit usum cibi quod est quoniam intes
tina eorum non mordicat colera quoniam ipsa
ascendit ad os stomachi et mordicat ipsum
et ledit ipsum nec invenimus etiam in
testina gravari in eo qui nichil
comedit.

Hiis autem sicut superiora corporis quorum vin
cens est flegma tolerancia ieiunii est consue
tudinem sed plurimum est vehementior
propter hanc etiam causam fit tollerancia eius
in suscipiendo cibum in die semel est consue
tudinem facilior.

Ypocras dixit in hiis quod sunt primus
flegma quod tollerancia illorum sicut superiora cor
poris quorum vincens est eo. suscipien
do cibum semel in die est molestior. nunc autem
invenimus eum intendere cum intendit ad ser
monem in eis sicut quorum vincens est flegma
et dixit in primis loco cibi semel ieiunium pe
sime quod primitationem suam ex [illegible] cuius
nocumentum est minus. ad rem cuius occultatur
nocumentum sed [illegible] quod est quoniam si
melius est ut eveniat ei quod prohibetur
ab acceptione cibi die suo toto consue
tudinem nocumentum plus et suscipiat
qui diminuit cibum tamen minus illo et
tolerancia sicut quod est vincens flegma. ieiunium est
tollerancia facilior eius sicut quod est vincens
eo. item minus est quod tolerancia in acceptione cibi
semel tamen omnia est in eis que premissa sunt ex
sermone in eo sicut quod vincit eo quod est quoniam
ieiunium facit os amarum vehementius
quod fuit prius aut flatiens quoniam digitur
in illo spacio convertitur ad sanguinem in ali
quorum duarum colerarum non est possibile ut re
deat ad statum sanguinis quod est quoniam colera
citrina generatur quoniam calefit res pin
guis que est in sanguine. melancolia autem
generatur aut ex vehementia adustio
nis eo. et. aut quoniam admiscetur res gros
sa ex eis que sunt in sanguine. genus autem
flatis semper procedit in quibus est vincens
flegma generationem sanguinis et conversio eius

Quorum autem flegma est dominans eis magis si
ieiunat consuetudine sua facilius fe
runt ieiunium quam semel in die comedere
propter usum faciale sustinere.

seem — cor — al' stro ms — cor — accidentia — receptionis — al' susceptiuit — quod tolerantia — corporis facilior causa tolerantie eius sicut quod vincit flegma ieiunium et receptionis cibi semel — aut — et humiditatem — a cibis illis

al' dicitur vel diu dantur

dispositio est hec ex cibis ad sanguinem fit in eis sanguine
et nos quidem invenimus hec accidentia in cibis
malis tamen. hec in unoquoque ciborum etiam de
quibus putatur quod sint in fine bonita-
tis. sicut panis et triticum quod nominatur ci-
disim. et propterea expositio autem quam exposui in
hoc sermone est ad meliorem discretio-
nem. et clariorem causam quod est quoniam res que
sciuntur ex hoc sermone quando legitur per se est
una causa innata ei quod precessit ex ser-
monibus et hec quidem est melior intentio ad
quam extenditur in expositione scriptum non
invenitur illius discretio in omnibus libris in
quo invenitur in quibusdam libris in ea dicti-
onis eius quod invenitur in quibusdam. et inve-
nimus hunc sermonem in unoquoque libro-
rum ex illo quod invenimus eum in alio fit ergo
propter illud planius intelligentie ei quod precessit

Iste ergo terminus significationum sufficientium
cum in hoc quod mutatio magna valde in
accidentibus que accidunt in naturis in illis
et forma membrorum corporum propter contrarie gravant mor-
bos. Nomina vero hec significat apud libros
multas res. In hoc autem loco illud quod curre-
re propter metrum meam est quod significat per
ipsam corporis completionem scilicet etiam vi-
cinis eum nominare completionem membrorum
in hoc loco formam. et intelligendum in-
de completione membrorum narratio eius quod nar-
ratur de eo in figuris corporis. et sedi-
men quod ex ea residet infimis et susp-
ensio in cis figuris corporum quod est quia hoc quando
est magnus natura adheret in cibis
et retinet ea propter repletionem corporum ex cibo
et quando evacuatur ex eo dimittit in-
certa agitari et confringuntur et colliguntur
et confluuntur

l' rerum

al' dise

al' suspensio

et paucitas

propter hanc causam sentiunt illi quorum sunt in
intestinis suis quasi ipsa sint suspensa. scilicet vi-
natur in quibusdam corporibus super scilicet iam dixi
illud in eis que pinguia sunt generaliter in ci-
bum quod illud fit quando mutatur situs ve-
ne que effundit eum ab epate ad intesti-
na quod nominatur xii digitorum intestinum
sumptum quando elevatur contra scilicet pars in
illis ergo invenimus eo. natare sic in aliis ho-
minibus invenimus eam totam descendere infime

Non ergo possibile in evacuatione venarum
vel
multum in hora non sua vel dare cibum in
hora
statu egritudinis et inflammationis ei vel est
possibile
mutare regimine subito vel apud illos
vel apud alios

Non complevit per hunc sermonem suum ordinem
nec sermonem quod est quando opportunum
ut adiungeretur ad id quod dixit autem quando do-
nec fieret totus sermo suus hunc modum
et si huiusmodi sit hora causa est hoc eo est vicer
tolerancia eius si vero sit plurima est moles-
tior. et si huiusmodi sit hora corporis est vincen-
sa. scilicet tolerancie ieiunii si ipsum est consu-
etudinem suam plurima est vehementior propter
hanc ergo causam etiam fit ipsum tolerare sus-
ceptionem cibi scilicet in die contra consuetudinem su-
am. non ergo possibile vel in evacuatione
venarum multum in hora non sua vel dare
cibum in statu egritudinis et causa inflamma-
tionis quod est quoniam preter completionem sermonem su-
um in quo ostendit quod permutatio magna in re-
gimine nocet simul vel non egris. et
recto scilicet illud contra quosdam reme-
dium omnium corporum que dixit. et dixit non
est possibile vel ieiunio multum in hora

hora

alio

al' nec dum infirmis

Hec autem ad has significationes sufficiant
quod maxime mutatio in hiis quod non nostre ac-
cidit corporum quod significe gravant mor-
bos.

Non ergo oportet multum exacuitur ve-
nam scilicet autem suum tempus non dari cibum
accumulare morbus non dietam subito non
illud non in aliis semper mutari.

ūo sua ꝯ ostendit illud ad quod ostendit ī
tēdit ꝑ illas res q̄s dixit ꝑmutat̄ ad s̄
monem aliū quo ostendit rem ꝑma cā
dē et q̄ sentitur ex illis reb; lenib;
si' res ist' q̄s dixit s' scientiā studii ī s'
mone. Inceptōne ḡ' hui' sermonis si
inuenimus ꝗ in ꝑonē ex h sermone
sui rectitudinem q̄ē hic sermo ē.
h' ḡ' cuius significationū significati (sufficientiū)
um in hoc q' mutat̄ mag' in accidē
tib; que accidūt in naturis nostris
et fit eoꝝ morꝝ ꝯcedat ꝑrie egritu
dines et inuenimus sermonē seq̄ntem
ꝯtinuū ꝯ eo hūc sermonē. et aliqui
etiam mē ut dicat res aliās multas (ꝯnes)
(ꝑ̄sinas) s' nas illis reb; accidentib; istō. et ego
quid' expono hūc sermonē ī seq̄nti
b;. nūc aūt sū ego ꝯmones rediens
sr' sermonē q̄dā ad exponendum ꝑm
si et intētō quid' illius sinonis ē h ī
tētō nō ē pōr nisi fame ꝯ multitudie
(mīra) uel ꝑmutatōē in hora stat' egritudi
nis ex ieiunio ad dandū cibū sicut nō (uti)
ē possibile ī ꝗro illius libro. et in ꝗ
cīt ꝯtiū sequitur hūc sermonē qui reg
or q' sic sin q' monuit. y. et sūma can
tela illius ē a ꝑmutatōne subita ad ꝗ
(triū)

Et aliqui ī ēt ut dicat. etiam res ali
(ꝯ. genes ꝯrel;)
as multas s' nas reb; ī'act istō. et si

Illos q̄ tolerare cibos quos comedē (nō)
ꝯsueuit ē molestius q̄ uis nō sin (in q̄b; d' ibi mag' ꝗm̄)
mali et sil' potus de ꝯsuetudine ꝑpo.
ē ut significet ꝑ sermonē suū s' nas (ꝯ sic si cadat d' ꝯen malū)
res siles q' ē quia meliores int' res
aliq̄s ꝯueinentes in gn̄e sunt ꝗm (ē res)
quo ualde homogenee. q̄re sequitur
s' nis fr̄es in illo sicut fr̄es et soro
res et filii fr̄is p̄ris. et reliqui qui
sunt siles illis. In reliquo q̄ q' ē de
illo sermone manifestū ē q' ꝑpo.
ostendit illud q̄d eccliniant a primo mi
sermonis. et sūma illius ē q' res
ꝯsuetudinis ē res fortis ualde et
ꝑmutatō ab ea ī ꝗ mī libro nocet
nocumentō magno ~ ~ ~ ~

(multe)
Ex oī q' fuit susceptū carnis q̄
(ꝗcas ꝗ allii aut lactis et amigdalaꝝ)
ꝯsuetudinē a' angdale a' lanctis ei

quiē colancia sumēdi cibos quos co

aut ramoꝝ eius aut reliquoꝝ q̄

mede ꝯsue^cō fuit q̄uis in natura si

all' sue silia (et) cibus ī quib; insunt ꝑprie

a sint illaudabiles ē facilior sup'

(regi) Et tutes magne. admiratō ex

cos et sup' potus. ~ ~ ~

oīb; quoꝝ h disꝑō ē q' q̄d' eoꝝ fac

ut ī istō dolores pl' et q̄dā nū et si tū

ꝯsuetudinis et leuius reliq̄ q̄ seq' illud ~
Ego sū dicens ī ꝑmis intētōnem
sermonis h' deni redibo ꝑt' ad
lo ꝗ dū de nutrimētis q̄ acquirūtur
ex reb; ꝑticularib; que sūt in co
dict' ꝑ tota itētō h' sermonis ē q̄m
nō oī ut sit admiratō ex nocumē
tis sup' eoꝝ ex ꝑmutatōne ī regie
(lyacū)

Sed ꝯ^a hui' sententia dicemus de
his q̄ sꝗs putāt q' uidel; alios
solitos. et si illaudabiles sit leui'
ferunt et pot' silr. ī solitos q̄ egrius
et si nō sit mali. et pot' silr:

Quia ꝑp eos q̄ carnē mittunt et al
ba et filia magnā ui h' ḡ usu
recipiūt uehemēter admiroꝝ h' ēē
q̄litatis q' ī istō q̄dī pl' faciūt de
locis aliis. et alia mini'. s; si ea
q̄ sb' secante ꝑꝑedinem p̄cepis.
nāē ē ut ī hēc mī ꝑꝑone aliꝝ
uehemēti admiris.

ad quod est virtus cibi et potibus est magis ex no
cumento quam accidat ex permutatione ad cibos
et potus quorum virtutes sunt debiles quando
nis etiam non evacuetur quando nocebant
nec cadit admiratio sed est quod intento hic sermo
nis cibi quorum virtutes sunt fortes et no
cumentis sunt et sunt comestio carnis et a
ali et amigdale et lactis eius et ramo
rum eius et illud est quod significat per lac amigdale
et ramos in alio et amigdala et rami
eius et lacte quoniam est sermo absolutus
ad comestionem non tamen addidit et multitu
dine quando virtus virtus non magnificatur
nisi quando comeditur cum multitudine
quando autem cum equalitate comeditur tunc nocu
eius non est magnum. In sermone autem quem sequitur
hunc sermonem invenitur per permutationem ad
dandum cibos quorum virtutes sunt debi
les sicut sebitionem factam ex silia ordei et pa
nem factum ex eo tantum et mediantur et illum ex
quo non aufertur furfur. Deinde dicit post
cibos istos species simile ordei recentem ex ca
et aliquando et medicina et potum aque quando
mutatur illa contra consuetudinem ad potum pu
ri vini et commixti et ego sic ad illud di
cens vinum aquosum commixtum mollificat sto
machum et humectat eum et debilitat ipsum et
gravat in eorum acetositatem. Vinum autem pu
rum facit caliditatem in corporibus et contra
ria in capite et facit sitim et non facit
vinum purum has operationes nisi per calidi
tatem suam. Aqua vero facit contrarium eorum
per frigiditatem suam et humiditatem
tem et dicit quod sunt species innume
aggravant quia ex omnibus que ipse dixit
in receptione sermonis sui sermo de
et est quod omnis permutatio subita extra con
suetudinem consuetudinis nocet corporibus no
cumento magno

resistunt per quod est in eo
resiste autem dixit in
principio huius sermonis

est quod
modo est in

modo quando

aliud ad medium
dicendum

vinum et po
tus

aliud in debilibus

non

Et est ut mutetur sermonem in hoc quod
simonem
monis in ipso contrarium ei et dicitur quod mutatio

in regimine quando administratur illius post quod cam

permutatur non ad vehementiam sed in virtute

tunc est ut inde ne addatur in cibis nec
sed et est ut terminatur
ad debilitatem et mutatur ex eis

Non est possibile ut sit adiutorium ex sermone absque
malitia ab eo ita quod sit ipse verax
quoniam est quando ypocras divisit sermonem suum in
duas divisiones quarum una est sermo quod
bonum efficit et alter est sermo contrarius
ei alteratur usque ad hunc finem a sermone
usque ad sermonem quod ipse bonum efficit de
inde redit et venit ad alterationem
ex sermone alio alienum ut dicat
in eo qui induit illam summam quod magis similis est
quod est ex ea mutatur in permutationem mag
nam in regimine quando dispositio in eis ita permu
tata est ad contrarium eius secundum quod fuit prius in eo quando fuit
in eo quod prevenit. Sanatur autem secundum est extra
et ypocras quod dicit hunc sermonem in eo
quod permisimus ex sermone suo debet et est
sermo eius compositum ut permutatio res
curvat sui rectitudinem et servetur
cum ea cautela et significat etiam sed
rectitudinem sermonis sui secundum rectitudinem
si res inflata et augeatur illud in brevi
tate et dicit non est ergo possibile ut administ
ristretur vacuitas venarum cum multi
tudine in hora non sua nec dare cibum
in hora secundum egritudinem et inflationes
eorum nec est possibile etiam mutare
regimine hac illud nec apud illos nec apud
illos et est ergo ut ypocras iam precedat et contra

a fine

et

fuit

ins
per permutationem

alterat
cum ea

Hoc est contra illud est immutatio quam
dicte sit in hiis est causa non fuit ad
etiam mutatum in ad vegetationem vir
tutis. Unde necesse est ut addamus in ci
bis et non in deficientem. Unde necesse sit sub
tialiter.

al' sc. Avena pt' succus n'a q' h'limoñ humanam ... ... mutan: in illo re:

cat hunc sermonem q' dixit ut pre ... conclusit de simone cum simoni suo. et addat in eo nunc et dicat et oportet ut sciat q' h' vehementiam ... virtutis infirmi in dispositione egritudinum. et reliqua que dixit post illud in sermone suo cuius expositionem venitur post susceptionem h' sermonis in quo ... et narravit res multas quibus fit iuvamentum in expositione eius et significatur per eas rectitudo eius q' g' ... pit in narratione exemplorum que ipse accepit ex sermonibus ypo. q' ... dubitatur ... expone ipsum et dicit q' y. processit et contradicit sermonem illi non edificavit q' ... dit ille sermo. et ... quid illud q' ... dixit p'us q' oportet ut p' expones intelligatur dilectio hominis ut per eas inveniuntur debiles ex eis tunc etiam insuper est ut ... ponam simonem y. ... et exponam ipsum per me ipsum. q' exponitur q' convenit ei — — —

Oportet ut mittamus in hac parte simonis mei simonem ... ei et dicam q' permutatio in regimine quam mittimus in aliis ... q' sic mutatio corporis non ad vehementiam fortem ... necesse fit ex illo addere in eis. vel ad debilitatem ... necesse ... minuere ex ill

hymayn — — —

Cum disceptatur de simone cum q' bon facit redire ad disceptationem de simone ... cum simoni suo. sermo a ... sermo in suo est simo eius q' dicit quia oportet quando corpora permutentur de sanitate ad egritudinem q' permutetur etiam regimen in eorum mutatione magis. et ypo. quid contradicit hunc simonem in eis que premissa sunt secundum iudicium rectorum q' est quando de consuetudine rectorum est ut narrarent in principio aliud q' non ... contradicere ita q' quando recipitur ille sermo non intendimus nisi ad contradicendum ei. et contradictio eius in consimili per auditum et non recipitur secundum h' q' invenitur ypo. p' ... cessisse et contradicit hunc sermonem in sermone suo q' res permutationis est ... ut propter ... oportet ut ... res eius secundum rectitudinem non ei oportet ut permutetur ... ad ... vel ... ofe... ... in ... denide fiat reditus ... ad ... regimine infirmi in horis inflationis ... secundum q' hunc modum invenimus eum contradicere hunc sermonem in h' loco cum adiungit ad eum que de ... hunc simonem q' est quando q' dixit ypo. paulo ante ... sanorum cum agitantur apud permutationem corum ... consuetudine ... q' ... a seipso et dicit et aliqui ex eis qui credunt ... hui ... ut dicant ... agitatio corporum sanorum quando permutatione ab eo quo consuetum consuetudo eorum accidit necesse q' est quando corpora eorum permutantur ad vehementiam virtutis. et indigentur additione vel ad debilitatem et indigentur diminutione in regimine eorum ut conveniunt per illud sic eos sanitas eorum. s' quando egrorum corpus ... tantur magna mutatione a sanitate ad egritudinem tunc oportet ut permutetur regimen in eis permutatione magna. deinde postquam incepit contradicere hunc sermonem venit q' illa contradictione precedente eadem et dicit eam et adiunxit ad illud res alias in q' ... necesse est considerare et scire eas infirmitatis et dixit hunc sermonem — — —

Et oportet ut cognoscas q' h' etiam vehementiam virtutis infirmi in dispositione

p'r ... (margin notes:) r. ca ... ; ... ; c. que ... ; ... simonis sae ; ... s' ... dispone ... eg'

cuius egritudinis et naturam infirmi et consuetudinem eius et regimen eius non in illo quod est in cibo tantum immo etiam in illo quod fit cum potibus

Precipit ut addatur ad reliqua que ipse docuit et ut sit ordo tuus quo ordinaveris regimen in eo qui egritudinem acutam secundum finem rectitudinis et considerationem in vehementiam virtutis infirmi et in dispositione egritudinis eius et tempore eius et etiam consuetudine. Quod est quia summa eius rectitudine est ut non mutetur forma regiminis donec appareant signa digestionis et id quod est quod antecedit et scilicet in quot diebus est possibile ut perveniat status egritudinis et quando possibile est ut mutetur regimen secundum quod narrat in additione et diminutione quando infirmi diffinit(?) ad invicem in vehementia virtutis et debilitate eius in complexione corporis illius et in dispositione egritudinum et consuetudinum que precesserunt antequam corrumperetur(?) ex rebus sunt in quibus si consideraveris potius per estimationem artificialem cogitare additionem et diminutionem in forma regiminis et significo per formam regiminis considerationem scilicet si oportet ut infirmus regatur potu sescunabi(?) aut aqua mellis aut aqua tantum usquequo appareant signa digestionis aut si oportet ut des ptisanam tantum aut aquam eius tantum si necesse sit illud semel in die aut bis secundum quod has res quas nunc dixit ypocras oportet ut cognoscantur additio et diminutio in regimine quod est quando possibile est ut scias quando indigetur aqua ptisane ordei et quantum oportet dari ex ea et similiter etiam quando necesse est potare sescunabi aut ydromel aut aquam simplicem tantum. Sic necesse est in bonitate forme regiminis cognitio virtutis infirmi an

- hic
- cibi
- antecedit
- ars cognoscendi
- ordinem
- cum mutatione sive immutatione

sit fortis an debilis et cognitio dierum in quibus incipit et in egritudo. Similiter etiam oportet ut consideres ad quantitatem cum illo vehementie virtutis et debilitatis eius quod est quia secundum pluralitatem in vehementia virtutis eius et debilitatis eius in diminutione et additione ut est multum valde et similiter et dispositio infirmitatis oportet ut cognoscas quando non est possibile tibi ut consideres tantum an egritudo sit peracuta an peracutissima immo oportet cum illo ut consideres qualis sit dispositio eius in doloribus accidentibus cum ea et in febribus et in eo quod expuitur cum screatu quod est quia in quibusdam egritudinibus plurimis cum quibus est dolor fit dolor vehementior et in quibusdam habundat dolor levior et ex quibus eis sunt cum quibus febres fortes sunt in quibus sunt ille febres quietiores et tranquilliores et in quibusdam sunt vehementiores. Similiter etiam et expuitur secundum pluralitates in eo sunt multe sicut dixit ypocras in libro pronosticorum et quando infirmi diversificantur in istis pluralitatibus quas dixi nunc non est possibile ut enarrem illud quod volumus narrare de illo per res quas nominant empirici medici scientiam accidentium quod est quia non est possibile ut reperiantur pluralitates in quibus secundum pluralitatem virtutes alie secundum alias aut in quibus additur febris vehementiam mensuram ad digestionem quantitatis eius quod expuitur ad invicem aut diminutio eius aut additio eius in colore aut odore aut dispositione sputi eius. Si est necesse tibi ut intelligas virtutem cuiusque harum rerum per se singulariter ut compares alias cum aliis deinde congreges ex eis summam unam et in hoc quod declaravit bonitatis medici et utilitatis eius quamvis sit illud quod scit res una eadem quod est quia quod est sollertior est dignior ut agitet ex virtute omnium harum rerum particularium summam unam quantum intelligas formam regiminis quo oportet regi egrum quantitatem cibi eius et illum aqua que ignarus

- nec
- et febribus fortes
- in fe.
- aut
- et additionis
- aut dolore

Cum quis in morbi cuiusque dispositionem egritudinem virtutem atque nunc ad dietam tam cibi quam potus consuetudinem oportet ut cognoscas.

sueis in illo

x dicit pigro et quod est exactus invenies eum in illo plus quam in [illegible]
non [illegible] exprimitur [illegible] si autem invenies eum in illo plus quam in [illegible]

invenies in illo minus et similiter qui est diligens laborem invenies eum in illo plus quam illum qui non est rememoratus quod est quando debilitas virtutis suggerit quando oportet ut detur infirmo multociens cibus paulatim · et probatur illud · et verificatur ipsum si consuetudo eius erat ut comederet bis in die vehementia

Autem virtutis suggerit quando oportet ut detur cibus minus illi quando quando consuetudo hominis erat ut comederet semel in die tantum oportet ut detur ei cibus semel in die tantum vel suggerit significando illud et similiter cuius resolutio est facilior providet id in eo ut detur ei cibus · et cuius corporis resolutio est facilior providet illud in eo ad contrarium · et in eo cum sunt humores qui sunt in corpore subtiles mali faciunt illud cibare ipsum · et contra similiter humores qui sunt in corpore et contrario illius suggerit illud esse necessarium · contrario et additio · et diminutio in omnibus quorum istorum fit per operationem suam ad se ipsum · et suum iuvamentum quod acquiritur ex ea ego autem iam narravi omnia illa in libro meo qui est in via de ingenio sanitatis · et ordinavi sermonem in eo · et in ordinem redegi · ut alleviaretur cogitatio eius et ipsius memoria quod est quando impedit est quod facit posteriorem ypo · loquitur in omnibus istis rebus suis quod oportet in ordine et serie in libro uno et est iste liber in cuius expositione nos sumus et propterea contra facit quod primus qui invenit basiles qui ante dixit ea una ab ypo · sed absque serie et ordine deinde facit singularem sermonem · ut exerceat et curet eas in operatione medicine non est ergo impossibile quando sit ei possibile etiam ut addit in expositione eius quod dixit ypo et ordine eius · et ipsius serie et si potest etiam ponere illud in sententiis multis et dignior ut expositio eius de illo et cognitio eius sit multo plus non ergo oportet aliquem ut obliviscatur eum contra in quietudine rerum ipsum in hoc libro propter eius multitudinem quod sunt necessaria ei de accidentibus contrariis et ut sciat quod nos ordinavimus omnium horum accidencium declarationem propria cum in libro meo qui est in via de ingenio sanitatis et quando quis redit ad illum librum propter dilectionem eius ad sciendum intelliget omnium horum et sciet quod iste res tamen dixit sunt absque serie et ordine et qui sollicitus erit de hac scientia in operatione medicine · laudabit eius certitudinem

Et oportet ut sit permutatio tua ad additionem vel diminutionem minus multum quod est quando aliud est magis innata sibi plurimi qui infirmus est tolerans dum permanet eius consuetudo stans usque quo compleatur status suus et digeratur

Qui forte est sermo iunctio sit ex rebus quas dixit y · in eo quod permutatio fit et quando oportet ut sentiatur cum illo etiam id quod ille dixit in sermone qui est ante illum ut possibile sit iunctio quantitatis in una specie regiminis suggerit sicut in hoc sermone quod ad exponendum pertinet minus · dixit ergo et oportet ut sit permutatio tua ad consuetudinem omnis multum quod quando diminutio vel est magis innata in pluribus horis quod est quando continet quod in cognitione eius speciei curationis necessaria est estimatio artificialis · et estimatio artificialis non est nisi aliorum qui intelligit hanc rem que sunt necessarie in arte medicine et qui sciat eas aut quando rememoratur earum et est operari eas · et exercet in eis · et quod iunctio eius est est hoc dictio est prima valde admixit ad id quod sequitur hunc sermonem quod dixit modo et recte facit

Hec non et in mutatione sua semper mente adiungendum est · minui nam quod maius iuvamentum est si tamen ergo tollerabilis sit et morbus instabilis sit usque dum statum compleat et digeratur

ut sit consilium

illud et minuit quod prohibitio ad diminutionem est quoniam
consuetudo eius ostendit mensuram que est plus
ea que est ad additionem quod est quoniam additio
sua plurimum nocet nocumento cuius recti
ficatio non est possibilis rectificatio a nocumen
to quod accidit diminutione est facilius quoniam
possumus quando videmus iuvare iam factum dare in fir ad fractam
mo ex cibo quantitatem parvam scilicet quod diminutam diminuat
unus ex cibo quando venit ad stomacum plus
quod est difficile in omnibus dispositionibus et proprie
in egritudinibus acutis

4 Quod est quoniam diminutio vult esse magis minima
tunc sua plurima quando infirmus est talis
dum permanet egritudo eius stans usque
consequatur statum suum et macescat

Non itaque hanc preter Sinonis quod possi non
bile non quia ut rememoravi te faci
am intendentibus sed quod cucurrit
consuetudo eius in hoc libro et in libro
aliorum quod est quoniam cum tu quando vides infirmum
qui sit possibile remanere usque ad statum e
gritudinis preter quod cibetur ne prohibe
as eum ab omnibus cibis et utaris in eo
potu quorundam que bibuntur tamen quo
usque videris potius ... et necessarias

Et ego quidem scio hoc sicut ut sciam in
quibus egritudinibus est ut admittatur illud
Iam declaratum est quod ... vult reduci post
quod ostendit regimen vult in libro et
loqui in reliquis egritudinibus acutis
nominatim non nominatur et liber in libro invenit
quod est quoniam illud quod invenitur scriptum est in
hoc libro post Sinonem in balneatione
et significationes inventa est in domo proprio quod

mis
scripsit loco rememorationis et descriptionum recitavit
quibus fit rememoratio et disposuit eam in
venientes eam post mortem ... et appella
vit hominibus tunc dignum est ut sit illud ex
eo quod est sermo ut ... si est loco libri adinventi
tunc non est ex eo quod sit sermonum ...
et aliis res significationes super eum in egritudinibus
et morbis quamvis in eo sint multe res bone
valde et ego quidem determinabo illas res
res et exponam eas

Et hoc etiam meum ut scias res alias
similes istis rebus
Iam reddit ... ad illum eundem ser
monem quod multis certificantur exemplis
et ostendit quod prohibitio ab eo quod cucur
rit consuetudo nostra infirmus ... scriptum
quod sit prohibitio eorum in illo a rebus que
accidunt sanus non infirmus propter id dixit
quod ipse Sinon sicut et significavit per ser
monem suum istud quia sunt similes et
significatio sicut id quod ipse voluit dicere
non est significatio propter ... neque similis neque
sicut sicut de consuetudine eius est nomi
nare eam sed etiam ipsum ... intentio quod in
tendit et certificabitur est intentio in sermo
ne suo ex expositione mea qua exponam sermo
nem sequentem hunc sermonem

Et melior est significatio in illo quando non
est sermonum intentio in qua certificatur ser
mo ... sed melior Sinonum in illo est hunc
quidem in quo incipit egritudo acuta for
tasse comedit in illa die qua incipit
egritudo eius quosdam cibos et fortasse

Quod si in quibusdam morbis acu
tibus oportet fieri dico.

Et autem huius notitia atque principalis
significationes sub unge ... in mor
bi ... mobilem ... plu
rimum ... que procelli
... est ibi dicendum est.
Morbus acutus ... die quo ...
... aliqui ... ceteri
... alii ... parte ... assu
... ceti ... potius ... fuat
in fusus ... omnia peiora ...
...

se fuit abstinentia mane illius diei. et ex eis
est qui bibit aliquid sorbitionis. quidam
fuit ex eis est qui bibit vinum in quo
infusus est panis. sed totum illud est dici
us quod si regerentur contrario huius regimen
est minoris nocumenti contra est in hac ho
ra quod si ieiunium uteretur vacuitate
venarum
duobus diebus vel tribus diebus primis. et contra
per consuetudine egritudinis sue. iiii. diebus quibus
videtur hoc regimine et doctus
etiam in illo est ut utatur vacuitate
venarum in ultimis diebus et contra fuit in fi
ne regatur hoc regimine antequam maturescat
egritudo quod est quoniam mortem festinat quod
plus ei qui regitur hoc regimine plus
quam egritudo fuit in ultimo sanitatis.
erroris autem qui fit in principio egritudinis non est
rectificatio sicut rectificatio huius erro
ris est. ipse enim medicatio est facilior.
In hac quidem quod primitus fuit sinistrum
dixit. i. vel acutos sanis quam per

quod si huius contrarius dietarentur. sed tamen in minus no
cuum est hoc tempore quod duobus diebus vel tribus primis
venas extenuare. eius. vel tamen nisi a. iiii. vel v. diebus
huius diete in primis per huius omnibus diebus
venarum evacuatio. In fine autem huius diete ante
morbi digestionem facta exhibitione huius in illa di
eta. utentibus celius mortem plurimum inducunt.
non quoniam morbus fuit in principio facta salute. sed erro
ris in morbi principio facti emendatio. sic hoc est
in principio. sed medicabilior est.

mutantur ordinem quo utuntur consuetudo eorum
ad infirmitatem per assimilationem scilicet dicit quod
dicit quod permutatio eius non est secundum assi
milationem sed contradixit in ipsa re ad eum de
claratione intendit apud sermonis
sui absque medio quoniam contrarium est hoc disposi
cione. considerandum ergo quod sit illud quod dixit
i. quod non oportet ut perdas et alleves in
firmos in primis diebus sed contra appropinquat hora
status egritudinis et impleas cor
pora eorum. i. enim in hoc sermone quod dixit
innuit omnem intendit nocumentum accidens
sicut infirmos propter illum eundem errorem qui
cadit contra appropinquat hora status egritu
dinis esse magis. erroris autem qui fit in
inceptione egritudinum dicit medicatio
nem esse faciliorem et in sermone autem
suo ubi contradicit ei qui incipit ingros
sare regimine infirmorum. est dicere. iiii.
aut v. antequam maturetur egritudo

Videtur mihi quod ex maiori nocumen
to quod acquisitum est quoniam non oportet ut prohi
beas infirmum in diebus primis egritudinis
sue a quibusdam sorbitionibus scilicet quod ipse
dulcificatur et tu paratus es post paulu
lum cibare ipsum quibusdam illarum sorbitionum
Sermo. i. etiam in hoc loco est ipse intentio
eius quod dixit in eis qui primitus fuit inst
tuentis contra precepit cibari illum cum non
est possibile remanere usque ad horam status
egritudinis absque cibo antequam ordinet in principio e
gritudinis preter quod sumat aliquid de feco
eius quod est quoniam fortasse cogitavit primum
aliquid

Et ex ei iuvamentum et quoniam uideo
in max. [illegible] eius itaque est
ne in primis diebus a principio morbi
iterum aliquibus. quod diversa convenit esse
prohibeas esse egrum parvulo post eundem
refecturus.

tam ab eo ad regimen quod est subtilius eo et
cibare infirmum per hora status quam necesse
est esset si fuit regimen eorum in eis que
precesserunt grossius nec permutetur ab
eo ad regimen subtilius eo —— —— ——

Invenimus qui utuntur a principio egritudinis ptisane ordei
ignorantes quam nocet infirmo quando per-
venit ut faciant sorbere infirmo illam
postquam precesserunt et utuntur in eo eva-
cuatione venarum duabus diebus et tribus vel
plus illo. sunt etiam invenimus illos qui
utuntur aqua ordei ignorantes quam nocet
infirmo quando in potu ei dant illam pre-
quam incipiunt ei dare ipsam secundum rectitudi-
nem et non servant tempus et non sicut
sequitur. non est si bibat infirmus ptisane ordei an-
tequam maturetur eius egritudo cucurrit
eius consuetudo et a quo eius facit acci-
dere sit eum nocumentum magnum —— ——

Dicit ypocras quod non est medicinalis scientia de
hora in qua oportet dare infirmo ptisane a-
quam eius. Cum preceptum ipsi sequitur quod da-
re infirmo ptisane ordei antequam mature-
tur egritudo nocet ei quando aut illud

ex eo quod sequitur

Sunt enim qui ptisanam grossam dant in
principio morbi et nocituram ignorant
cum rursus dederint ei post vacuationem
duobus diebus vel tribus seu pluribus
[illegible]. sunt et qui succum dant et similiter no-
civum nesciunt esse si dederint primum secundum u-
tilitatem non fuit nisi quando attendunt a-
[illegible] intelligunt nisi quod si ptisane gros-
sum ante morbi digestionem fuit datum
ei quod succum similiter consuetum et maxime

x implent [illegible] virtutem
indigam spiritus subtilis et permutans
[illegible] [illegible].

ex quo intelligitur ex eo et scilicet ab hoc sermo-
ne eius sunt ille eedem res quas multotiens diximus
est in ut dimittam illum et sit
sermo suus —— —— —— —— ——

Et ipsi quando sunt plurimum ex illo sunt
sic errorem. quod est quoniam ipsi multotiens
permutant infirmum a vacuitate ve-
narum ad utendum sorbitione in horis
in quibus [illegible] permutatione de sor-
bitione ad vacuitatis venarum si con-
tingat ut molesta fiat egritudo in
Sermo ypocratis qui est quia multo illa hora
[illegible] permutant infirmum de vacui-
tate venarum significat permutationem
eorum qui permutant cum permutatione in
[illegible]. Inde est quod significat per sermonem
istum quod permutatio medicorum qui permu-
tant regimen ex dimissione cibi ad
utendum sorbitione est proprie in illa ho-
ra in qua fit inanitio per usum jejunii
ostendit quoque per sermonem suum istum etiam
in hoc loco explanatione quoniam necesse op-
portet et ut [illegible] quando consequitur egritudo
suum statum subtilius regimine. multotiens
quando accidit a capite et partibus superioribus hu-
mores crudos de genere colere [illegible] acci-
dunt eis vigilie prohibentes egritudi-
nem a digestione et eorum angustia fit vehe-
mentius et innumerabilis et permiscentur
sermones et accidit coram oculis eorum eorum si-
mile coruscanti et implentur aures

sonitu. quoque perfectam digestionem morbi repugnant
[illegible]
[illegible] splendore obtundunt [illegible]
lesio contingit.

In quibus plurimi ipsi errore continen-
tur. quoniam quod sepius egri evacuationis ve-
nis ad accipiendum iuste transmutant
cum potius ab accepto cibo ad eva-
cuandis venis transmutandum et maxime
si molestus fuit morbus.

x al' q quoniam eorum accidit fac[ilius] permutare sperma

al' colore puro

eorum noctibus etiam infrigidantur eorum
extrema. et urine eorum sunt indigeste.
et sputum eorum subtile et salsum par-
ticipatum colera pura. et accidit eis sin-
dor in eis qui sunt ex collum. et acci-
dit eis inquietudo. et mutatur in eis
anhelitus eorum in attractione aeris ad sur-
sum et fit frequens et magnificatur.
et plana sunt tempora eorum. et que-
niam eorum accidit facilius permutare sperma.
et debitus expellere a pectoribus suis pa-
nos et tremunt eorum corda et distorquen-
tur eis labia inferiora. dixit ypo. quod
omnia accidentia ista adveniunt eis qui regunt
infirmos ex medicis regimine malo
s. qui ex eis exsiccant eos in diebus
primis deinde permutant ad dandum cibos post
illud subito in die iii. aut quarta aut
vi. aut vii. antequam consequitur egritudo
statum suum. immo hanc dierum permutatio in
regimine evertit suam rectitudinem
quod est quoniam sermo eius est quoniam ut in univer-
regimen sanorum in hora egritudinum
eorum indiget in quo est eius quod iam decla-
ratum est. et certificamus in eis que ipse
premisit ex sermone. quoniam quod sunt dispositiones
corporis iiii. s. sanitas eius et dispositio
eius ab inceptione hore egritudinis eius
usque ad summam et status et etiam post istas dispositiones
duas est dispositio eius a principio usque quo humo-
res illius consumantur consumptione integra
deinde dispositio quarta post istam dispositionem in qua
regitur et convalescere usque quo sume
sanitatem firma. et quod unaqueque harum
dispositionum quando non permutetur a suo regi-
mine. sed quod est permutatio necessaria donec
permutetur ab illa dispositione sua que est
ad dispositionem aliam cum quod possibile est ut
conservetur infirmus apud egritudi-

-ne prohibitione vehementia a cibo usque ad statum
egritudinis quod hoc regimine non interdum alic-
ui redarguatur cum sic sit quod non est possibile
conservare virtutem in principio quod hac dispositione
quoniam non non securatur quin cadat vir-
tus eius in dispositione ista tunc melius est quam si
cadit in hoc quod prohibitur infirmum a ci-
bo prohibitione vehementi quod idem existet
corpus plus quam oportet quod est quoniam si cogitentur ci-
dare cibum in illa hora in qua oportet ut sti-
let in regimine eius quoniam status egritudinis iam
appropinquat tunc melius est quod corpus eius exsiccatum
tunc exsiccatione alia ab equalitate. propter hoc galienus
dixit. y. quod sequitur illam eius dispositio hic est
hic dispositio ex regimine accidentia multa mala.
deinde narrationis omnia illa accidentia. s. somnum in
nestrigatio aldius et ponit primum quod
dixit ex eis humores crudos qui sunt
de genere colere. et non nominat eos
hoc nomine crudos nisi quoniam alcatio sic
ratum apud eum nominatur digestio
quoniam ut non sit possibile quoniam alcimium ut
inveniunt corpus. sicut due colere sunt
tempore quoniam sic illud in eum quod non sic vi-
dens hic sic sunt crudes congruit consuetudo
apud eum ut nominatur et quod sunt non ex eis
digestio. et quoniam non sequitur non indigestum et
propterea dixit etiam in sanie quod accidit
in apostematibus quoniam maturantur
quoniam vinum inveniunt aliquid ex me-
bris corporis nuchi a sanie sicut in-
veniunt ab humoribus qui nominantur crudi.
x ex flate quoniam completur eius digestio sua com-
pletionem ita ut sic post in eo ut inve-
niatur eorum aliter. sed hic invenimus digestione
digestionem in humoribus qui sunt de
genere colere. sicut etiam invenimus id
sanguine. qui est in apostematibus quoniam
fit sanies. et intellige non digestionis in hoc

x text. inter quos a capite et partibus conspect[antur] humores crudos de genere colerae accidunt vii et al' vigi-
lie accidit quod propter digestionem morbi repugnat et angustia sic inundat et mi in mirat et perturbat oculi meatus
oculi subito quoniam splendore obtunditur. amictus vocum tumentibus implentur. aracti fingent urina magis
sta sputum subtile et purum et salsum saciis non. et cetera collum sudor inquietat. flat et ict[us] in permutantur
atque forti et acribus dicuntur tempora planantur sed cum dicens sperma accidit hic per[turbatio] a pectore opprimentia repellunt
manus tremunt pluribus aut inferiora labia palpitant. sequitur dispositio cum lato

Marginalia (left margin):
: ubi : convenit
: permutat grad[um] si complexio congrue quod statum in immo
: hora
x convenit
sanitatem
firma

Marginalia (right margin):
: infirmum
in exiccaret eum
x et necessaria
permutare
: nomen
completionem

dens

loco · sui intentionem primam generalem · intentio que
post generalis in ea est quoniam non est inveniens humo
res possibiles generare eos sui virtutes suas
quam autem putrefit ex humoribus corporis non
spirituali quam calidi dicitur innata non est
ei consiliatrix in altitudine illorum [illegible]
est egrediens agente eius quod digeritur
et accidit ei similiter hoc multotiens in si
militudinibus aquosis que evacuantur con
veniunt et propter hoc dicitur in vi · quod ex ea est diges
ta et ex ea est indigesta cuius non
sit possibile corpus nutrire · vi digesta · et nos
[illegible] quod hac intentione digestionis quoniam
dicitur aut [illegible] aut [illegible]
egrediens de ulceribus et maxime que
[illegible] in [illegible] que sunt digesta aut
indigesta · sed etiam hunc sermonem de
in [illegible] que est cruda aut indigesta di
gesta aut [illegible] vehementis [illegible]
[illegible] est cum non est mordicos [illegible] fe
toris dicit ergo ypo · quoniam [illegible] in eo
qui regitur regimine malo ut
effundatur et residet ad stomachum eius
colera indigesta descendens ad ipsum ex
capite et pectore in unaquaque hora
[illegible] · scilicet hora in qua prohibetur
[illegible] cibo aut patiatur famem
plus [illegible] sedetur [illegible]
[illegible] rebus innatis in illa hora
in qua [illegible] ex prohibitione vehemen
ti a cibo ad sumendum cibos fortes
[illegible] egritudinis · deinde ypo post
illud specificat etiam accidentia que
que accidunt ex regimine nullo
quorum primum est vigilie · et secundum est
quod quod vigilie sequitur prohibitione
vehementem a cibis · et susceptio
nem in hora sua et ista duo sig
sunt illaudabilia ex regimine
medicorum · et tertium quod est quod ex [illegible]
[illegible] accidit ne egritudo digeratur

[illegible] scilicet digestio · deinde dicit quod
vehementius sit eorum [illegible] · et tertium quod
est quod accidit illud eis ex duabus rebus
scilicet ex prohibitione vehementi a cibo spa
cio longo et acceptione cibi fortis illi
[illegible] generantur [illegible] · et quoniam generat
[illegible] malignus fit [illegible] infirmi
et accidit ei [illegible] · deinde dixit quod
quod [illegible] · et [illegible] sermone suo
[illegible] · aut [illegible] sermo · qui
est [illegible] · quod est quoniam [illegible] homi
accidit [illegible] · quoniam [illegible] ipsum
melia · similiter etiam quod fit velocis
ire multotiens quoniam agitatur in stomacho
eius colera ab amaritudine que accidit eis
in orificio suo ex [illegible]
tione [illegible] · [illegible] est ei ut ac
cidat ei qui est velocis ire et eius
in eius stomacho agitatur colera et in cerebro
deinde dixit · et accidit eis [illegible]
suis [illegible] similiter [illegible] · et [illegible] in illo
est elevatio vaporum qui exeunt ex
stomacho multitudo sanguinis qui accidit ascendere
ad caput · et primum horum duorum accidit
multotiens propter ea que [illegible] sunt ei
[illegible] in hora non sua · et secundum quod
fit propter fluxum sanguinis narium a quo
fit crisis aut propter [illegible]
accidit [illegible] et [illegible] etiam in [illegible]
[illegible] ex [illegible] fit · aut propter vapo
res qui elevantur a stomacho aut propter [illegible]
[illegible] inflatum que generatur in
capite de extremitatibus corporis
que sunt manus et pedes scilicet quoniam
frigidantur facile quoniam advenit [illegible]
[illegible] lesio · aliqua propter famem longam quoniam ac
cidit in eo mordicatio ex materiis
que sunt ex [illegible] · aut propter [illegible]
tionem que accidit in eo ex multi
tudine ciborum que sumuntur in ho
ra non sua et ista duo accidunt

in corrisantis

ad intestinum

a regimine cuius permutationem vetemus
tione. et diximus quod medici procedunt
et exsiccant infirmum cum in primis di-
ebus deinde permittunt illud postea
illico ad usum ciborum frigidorum ex-
gravans in hora in qua convenientius est
mutare regimen eius. et similiter etiam
invenimus hominem non digni quem regi-
tur infirmus hoc regimine quod sic
sanguinem in hora in qua exsiccat in cor-
infirmum quod non datur ei in potu et
aqua ordei. aut ydromel aut [illegible]
bum comedit et quod non permiscetur ca-
res alia innodatur. et in hora in qua mu-
tatur infirmum illico ad comedendum
cibo. omne quod ita generatur et labo-
rat etiam virtus alia inde est quod sicut
pus accidit propter os stomachi significat signa
manifesta generationem virtutis alico-
ris illius in lesionibus quod est quoniam membro
advenit lesio proprie quam reliqua membra
ex fame et acceptione cibi in hora non
sua propter hanc causam res etiam fit sputum
eorum subtile salsum paucum [illegible] do-
loribus pruritus. et accidit eis sudor et
pectus. aut etiam advenit in [illegible]
et mala malicia anhelitus quod est quoniam
egritudo manus indigestionem propter quam
[illegible] duarum virtutum superdictarum s. propter famem lon-
gam et acceptionem cibi in hora non
sua. et sequitur privationem diges-
tionis spiritum quod narravi. et similiter eti-
am [illegible] sudor qui accidit [illegible]
propter casum virtutis ex fame et propter [illegible]
quod gravat eam ex acceptione cibi in ho-
ra non sua et sic inquietudo [illegible]
eius est accidens quod [illegible] duobus sil-
s. famem longe ex qua impletur stomachus vi-
ri et acceptione cibi in hora non su-
a et gravat eum malicia est anhelitus
in qua mutatur anhelitus accidit
proprie apud acceptionem cibi in ho-

ra non sua. nam apud famem quod est quia ha-
nelitus et status eius in hora exitus
anhelitus est significatio super coartationem et
compressionem quam attractio eius ad sursum
fit apud exitum anhelitus. anheli-
tus autem hic quem narrat ypocras in tertio (?)
et [illegible] libri sui in egritudinibus [illegible]
[illegible] ubi dicit et reditus duplicatus est
ad interiora sicut ille qui attrahit attrac-
tionem post et declaratur est quod hic species ex
speciebus malicie anhelitus accidit propter accep-
tionem ciborum in hora non sua propter fa-
mem ex sermone ypocratis. et fit fre-
quens et magnificatur anhelitus in
eo qui regitur regimine malo quod
est quoniam anhelitus frequens et magnus
accidit in coartatione diafragmatis
ex cibis in stomacho iacentibus quos non superat
eos stomachus. et digerit eos bene quare ge-
neratur ab eis ventositas quod autem quia
oportet necessario ut minoretur introi-
tus aeris in anhelitu propter coartationem
dyafragmatis. et minus dilatatio pectoris
sic equalis dilatatio eius quando fuit ideo quod
fuit ante propter quantitatem quod dimidii eius
quod attrahit de aere ad illud sui in eo quod
fuit ante est diminutio iuvamenti anhe-
litus. et propter hanc diminutionem oportet necesse
autem ut ponat aliter dilatationem sui pec-
toris magnam. aut ut fiat frequens
dilatatio. aut ut fiant res due simul. et ego
[illegible] quod iam locutus sum in omnibus
speciebus malicie anhelitus sermonem
[illegible] in libro meo de malicia anhe-
litus et divisione sua et fuimus [illegible]
illic eo quod diximus. sermonem ypocratis dicit
illud quod tempora plana fuit in eo
qui regitur regimine malo. invenimus
autem hunc sermonem scriptum
duobus modis et est quia invenimus reme-
morationem in quibusdam [illegible] exemplaribus
significantem sic dicit et apparet

per primos duos modos

al' singulare sic tamen (?) et appl.

Marginalia: [illegible] ; nec ; et ; ab ali ; al' inquietudo est ipsa est ; inmutato ; attractione ; ut minoretur ; introitus (?) ; ego quod iam ; et ego quod etiam [illegible] cum facientes in speciebus [illegible] huius species malicie anhelitus et divisione ; describ.

al' accidat non vt fa. c.

tempora eorum et illud quod intelligitur ex hoc sermone est quod tempora eorum extenduntur ad latus autem sursum et fortasse accidit illud apud tensionem duorum temporum tensionem spasmi et tensionem unius vel duorum eorum et fortasse accidit illud apud mollificationem unius eorum deinde dixit y. et quod facit evenire ex istis accidentibus propinquitatem speciei est declinationis. scilicet accidentium que narrantur et propter illud frequenter expellunt pannos a se quando inflammatur eorum et accidit eis angustia et quando in manibus eorum vel pedibus accidit tremor quando magnificatur nocumentum. Saltus autem inferioris labii significat mordicationem vehementem in hore stomachi et propter illud est fit hoc accidens propter vomitum acutum —

Et quando apparent quarta accidentia in principio egritudinis significant

propter permixtionem rationis vehementem et ma-

nifestant infirmum fieri plurimum — — —

Oportet ut intelligas de sermone eius principio egritudinis in hoc loco totum tempus in quo non apparet aliquod signum ex signis digestionis quod est quia ego dixi in libro meo de crisi quod quando principium ordinat intentiones multas. et quia intelligitur ex hoc nomine principium est una dictionum assumptarum ex nominibus earum ex temporibus egritudinis unius quando dixerunt quod egritudo est composita ex principio et augmento et statu et declinatione. quando igitur apparent ista accidentia que narravimus ante principium egritudinis significat crisim que fiet in proximo. et iam est quod illud fit in egritudinibus ex quibus evadunt infirmi et quando apparent in principio egritudinis non est possibile ut indicent crisim quod est quia non est possibile in aliqua egritudinum ut eveniat in ea crisis [illegible] in principio cum ipsa sit tempus ipsa non significat tamen nisi motus perturbationem et ego quando iam locutus sum de istis accidentibus sermonem prolixum in libro meo de crisi qui igitur vult intelligere illud legat librum meum quod est quia sermo in eo prolongatum a narratione in hac hora tempus eius contentus fui sicut feci in reliquis rebus preteritis ut faciam in istis et dicam summam eorum tantum. dico igitur quod quando accidentia hec non cum crisi ut faciat crisim accidit augmentum de quo apparet propter ipsa accidentia significationibus ex significationibus digestionis quando accidit inquietudo propter hanc causam hoc est expellendi illas res nocivas est illud signum crisis iuvantis magis et ego iam locutus sum de accidentibus a quibus accidit crisis in expositionibus in libris aliis et narravi unum eorum et in quo discenserunt accidentia quando nominatur apparentia post et ingrediens in naturam accidentium. et signa digestionis quod est quia ex posui librum prolixum et librum horum et librum alium ante expositionem meam huius libri et sermone quid in hoc quod locutus est expositionis qui diligit prolongationem sermonis —

Quando autem evadit est ei evasio aut per exitum

qui accidit ei aut per fluxum sanguinis narium

aut per sputum saniei grossum per aliud ab hoc. Postquam dixit y. quod infirmi moriuntur autem apud eventum eorum accidentium et non dixit illud absolute sed excepit eos plurimum et voluit enunciare quod aliquis sit possibile ut evadat quando eorum non incipit narrare illud in hoc sermone et dicit ex eis sunt qui evadunt aut per exitum aut per fluxum sanguinis narium aut sputum saniei que digesta est maturitate vehementi significantur ergo quod quando ista accidentia eveniunt infirmi ex multitudine humorum — — —

Et non invenimus medicos enunciantes

Que circa accidentia si in principio morbi apparuerint nigra urina aliena tum significant et ergo plurimi moriuntur.

Qui non evadunt autem nato a parte autem sanie per nares fluente aut grosso empymatis sputo liberantur alioquin non.

al' spasmus et al' extensione
[illegible]
al' extensionis
al' infirmum. ut Quando vero ista accidentia que narravimus in principio egritudinis significant permixtionem rationis vehementem et ruptionem
al' deinde
al' non eorum
al' manifestis
al' que [illegible] non eorum hic
al' multis
al' [illegible]
al' evadunt
al' crisis
salubris

respi-

et infirmorum quorum oportet cognoscere illud
quod accidit eis ex debilitate in egritudini-
bus aut sit propter vacuitatem venarum aut
(inanitione) stimulatione aliqua aut labore advenien-
te infirmis ut (est in te...) ea que eveniunt in reliquis
accidentibus preter naturam corporis et eius dispositionem
et speciem illius

Postquam posuit ypo. sermonem suum in for-
titudine virtutis infirmi et eius
debilitate quoniam ista duo sunt ex accidentibus
existentibus que in causa sunt in cognitione
regiminis iterum revolvit sermonem suum in ille
et dixit et non invenimus etiam medicos nar-
rantes de esse infirmorum qualiter oportet cogno-
scere illud quod accidit eis de debilitate quod est
quod debilitas fit aliquando propter vacuitatem venarum
nam vacuitas venarum est una significa- sive
tionum significantium illam significatione
propria. et propter illud invenimus ypo. intelligentis
nominare communiter vacuitatem venarum quam
de gracilitudine hominum est enim nomine gene-
ris per speciem que est sub eo. aut propter laborem aut propter pri-
vationem sicut dolor. aut que accidit propter mollificati-
onem infirmorum in egritudinibus acutis et
ex ea est que fit propter stimulationem aliam. et = aliquam
stimulatione non est facile ut intelligatur intentio huius ser-
monis stimulatio alia. quod est quia si intelligi-
tur per ipsam mordicationem accidentem in stomacho aut
in intestinis tunc ut est continuus est in genere
= aliquid(?) dicens in naturam doloris et si intelligit
per ipsam vigilias aut sincopim accidentem
propter os stomachi tunc non est sermo eius sim-
ilitatem [illegible] quod significat illud
[illegible] de virtute apparet [illegible] quod acci-
dit aut propter evacuationem que fit flu-

xu sanguinis narium aut vomitu aut
solutione ventris aut sudore aut propter remi-
nisci longum perveniens illud quod oportet. aut propter
vigilias aut propter fluxum assiduum assella-
di. et hoc etiam fit propter lesionem oris stoma-
chi donec accidit sincopis et hoc quod
accidit advenit ex multitudine ciborum
et gravitate ipsorum aut propter qualitates le-
dentes. hoc quod duo sunt fatigantes os stomachi = [illegible]
et faciunt [illegible] illos gravitatem. omnia autem no-
cumenta ista eveniunt a causis mani-
festis. et hec sunt nocumenta alia quorum cause
non apparent. sed quoniam fit dispositio corpo-
ris infirmorum hec dispositio preter
quod accidit eis evacuatio apparens
aut vigilie aut fames aut societas
in ore stomachi sui aliquid sicut illud
quod narrat ypo. in primo libri sui pronostico-
rum dicit. et fit nasus eius acutus et
oculi profundi et tempora plana. et re-
liqua que sequuntur illud. quoniam ista dispositio
corporis evenit aut vigilias aut so-
lutione ventris superflua aut fame
et fit absque istis causis quoniam accidit ut humo-
res qui sunt in corpore sint subtiles et ca-
liditatis febris adurentis quod est quia re-
solutio (dissolutio) [illegible] subtiliatur ex membris suis. [illegible]
hanc dispositionem fit per evacuationem que
occultatur a sensu et quorundam etiam ho-
minum debilitatur virtus propter malitiam
complexionis que accidit in uno partium quam
advenit ei lesio. propter quod cum advenit la-
bor est partium in quo accidit lesio. deinde sed post-
quam sunt duo partes alia quod est quia tu scis quia
una virtutum est virtus que est in anima
et est processio eius a cerebro et virtus se-
cunda est illa que est in venis pulsatilibus et ei
origo est ex corde intelligentis [illegible] malicia = accidit
complexionis propter virtutem venarum horum membrorum
quorum sunt que est ei propria exhibit et ledi-
tur per lesionem eius etiam due virtutes

Neque conspirationi medicorum in repente est quando = [illegible]
eger habitu non est cognoscere quantum sic corporis. Si
videlicet virtutis defectionem pronunciant. aut si ex
ipsa venarum exinanitione. aut ex aut fortitudine. aut
ex labore egrum afficiente. seu quamvis alii = aliquo [illegible]
quod [illegible] acutum. vel similibus.

et ex dectis rebus ut sit debilitas virtutis ex eis aliquando vacuatio et ...

Ac aut [?] magis constringaris in predicto est valde qm accidit lesio i corde dextrum sed per ipsam qm leditur cerebrum predicto aut accidens ab eo quod est caridior eorum et unumquodque illorum membrorum qui leduntur propter maliciam complexionis que accidit eis recipit virtus que est propria illi nocumentum magnum valde similiter et qm leduntur membra propinqua virtutibus horum principiorum propter maliciam complexionis que invenit similiter eam advenit nocumentum propter communicationem eorum cum ipsis principiis et ex membris sunt membra que tamen non sunt propinqua illis principiis verumptamen propter communitatem eorum cum ipsis in genere aut in quibusdam proprietatibus suis ledunt membra ex quibus est principium illarum virtutum quemadmodum est stomachi quoniam virtus alius in lesione eius accidit ab eo principio eius et spasmus et fortasse sequitur ex eo tensio in morte. verumptamen ille egritudines quum confirmantur apparent omnibus hominibus. In hora qua eventus eorum et ipsorum augmentatio paulatim deletur super plures medicorum et oportet tamen ut cognoscant non quum consequitur ex magnitudine non occultantur vulgaribus sed in principio eventus earum et dum permanet in genere hoc ei est melius quod si non separatur illud tunc in hora augmenti earum perducitur unde michi quod propositum significat per sermonem suum. Ideo omnes res istas quas dixit et quod accidit ex reliquis accidentibus propter naturam corporis et dispositionem eius. et species eius significat per sermonem suum naturam corporis complexionem eius. et per sermonem suum dispositionem eius. quoniam est quia est corpus non est vacuum tunc virtus eius et eventus sincopis est ei facilior et cum est eius non est spasmus plagatur egritudo eius. et similiter etiam membra ex hominibus et sunt quedam membra que frigida sunt super que membra inanitio est frigidus et ex vinces eis sunt quedam membra quorum non est calidi. et ex eis sunt quedam membra que sunt sectiora. et ex eis sunt quedam membra que sunt humida de non est eorum est ut impleantur in infirmitate que est ei propria.

Ex dectioribus rebus est ut sit debilitas in firmum propter vehementiam doloris. et acuitate egritudinis et precipiat similiter hic accideat accipere ex potu aut sorbitione aut cibo et precipiens tamen estimet quod debilitas infirmi non sit nisi propter vacuitatem venarum. et non sciat tamen medicus. et constringat similiter illum in cibo. ille cuius error facit accidere infirmum timorem. verumptamen minus vitium quod primo et est dignior ut de eo videatur. plusquam de primo errore quum similiter ingreditur similiter infirmum medicus alius aut aliquis ex vulgo. et cognoscit illud quod accidit ei. et precipit eum accipere cibum et potum a quibus prohibuerat eum ille medicus primus declaratur manifeste iuvamentum eius in infirmo et decens similiter illum cum est hoc dispositio ex hominibus vehementioris vitium quod est quum videtur ipsi

Ac ... sincopis quum ... dicitur per ... hone

... et

... aliquando ... significatur

... humidibus

Malum est nimium cum eger in doloris vel morbi acumine destitutus in dimortuum diem potum aut cibum aut vires accipere permittitur quod ipsius defectionem ex inanitione estimant esse. et rursum eos malum est virtutis defectionem ex inanitione esse quod ignorans medicus cibum restringit. Quo viso errore eger molestatur. verumptamen hoc ultimum est minus malum priore. unde est familiari esse oportet. si quis alius medicus vel plebeius agat ad egrum in consilius. hic actionis intellexerit. eique cum cibi vel potus quo a priore medico vetitum fuit accipere preceperit. non est dubium quin eger iuvamentum sit. quod hic in magno honore deditus est. quod is posterior medicus vulgaris velut mortuum suscitasse videtur.

2 ... a ...

... regem regere ... noctem ... bilitas ... vacuum ... ... dolore reliqua ... ... non invenitur ... ... an ...

Resuscitante

... tantum postremo sive sit medicus ...

Narrat ex vulgo mortuum resuscitasse.

Accidit infirmus multociens propter dolorem aut debilitatem pulsus cordis et cadat hanelitus cordis et non movetur aliquo motu. et accidit etiam simile illi ab acuitate egritudinis et ex hominibus sunt in quibus non sit cum virtutis propter hanc causam sed propter vacuitatem venarum. et sunt quos quidem modos fuit illud sive sit propter evacuationem sensibilem aut remotam a sensu sive sit propter famem vehementem. ille enim cui advenit illud propter famem vehementem indiget acceptione cibi et preparatione in illo. ille vero cui accidit propter dolorem aut acuitatem egritudinis indiget contrario illius. scilicet quia indiget initium evacuationis propter hoc non additione in corpore suo. et qui illis dat aliquid ex cibo nocet eis nocumento magno valde. cum ergo corpus debilitatur propter vacuitatem venarum aut propter dolorem. reliquorum autem que sunt in hoc sermone sunt manifesta ...

Ego quidem sum dicens significationem ...

... super ...

Item facit fidem in hoc sermone sicut fecit paulo ante quod scribet librum alium in egritudinibus acutis. [margin: ...]

a ... aut rebus accidentibus

in stomacho ille res quod est quia cum cor quiescit quiete multa contra consuetudinem suam non est possibile ut confortetur statim. nam qui re-

quiescit tempore longo. deinde post ... redit ad intendum labore facit operationem malam manifeste et similiter membrorum aliquod corporis ... hunc operationem et de natura alia. quod non est de consuetudine eius cum est non faciat eum laborare et ... in quibus horis solito ad faciendum laborare. et accidit etiam ...

similiter hoc in dentibus. et oculis. et in ...

membris ... aliquod cum non

accidat illud. inde est quod ...

super lectum molle contra consuetudinem fa-

tigat corpus. et dormire super lectum

... consuetudinem

durum et sub divo indurat cor- [margin: ...]

Iam ergo redit ad sermonem ad quem intendit postquam complevit sermonem suum ad quem reflexus fuerat ab illo sermone in debilitate virtutis et dixit quod ille res quas dicit multotiens similes accidentibus in stomaco [margin: rebus] quas prius narravit quod est quia quod ... cedit per sermonem suum eadem summa quam narravit quod ... solito ad contrarium facit advenire super infirmos nocumentum magnum quod autem scripsit in hoc sermone eius ... [margin: est] ... modum. sicut stomachus qui desinit ab operatione sua tempore longo non [margin: ... desinat] est ei possibile ut bene perficiat operationem suam donec redeat et consuescat illud ... quod fuit paulatim et appropinquet operationibus suis ... sic corpus totum. et ... reliquorum ...

... et egro ... sit febrens ... quibus ... significationes ... Item fecit fidem in hoc sermone sicut fecit paulo ante quod scribet librum alium in egritudinibus acutis.

... ad ... ...

Victine ... res ... acutum ... si est cor ... consuetudine sua ... magis ... quiete ... non possunt statim ... ... si ... ... redeunt per longum tempus ... ad laboris ... fiunt ... malum est sibi ... sigla cor ... non ...

... quibus acutum ... solite ... ... exercitium ... ... ibi ... ad solitum ... ... in loco ... ... tur ... cum non ... molli ... solitum. fatigat cor ... sub divo. indurat si solitum est.

289

membrorum. deinde dixit post illud quod dixit post ad

ex illis membris que nominibus suis dixit quod in fine sermonis sui mutationem sompni et significatur post illud etiam illud ad quod intendit a principio sermonis sui in mutatione consuetudinum ~ ~ ~ ~ ~

Vide quam in xiiii quod est ut sciamus exemplar hanc vero dico quod quando accidit tali homini in crure suo ulcus quod non est salvum nec securitas de eo habetur et est ulcus eius in crure suo non salvum neque malignum deinde precipit se ipsum a primo die ad quadraginta et non movet pedem suum et non separat ipsum ab alia parte deletur illud ab eo opera per operationem illam proprie et sanatur corpus eius velociter multum quod si curaretur ipso recedente et redeunte quod si surgat super pedem suum in die vii aut viii aut certe illud erit illud quod accidit ei de dolore statim vehementius quam si curaretur a principio sine custodia ipso recedente et redeunte et si fatigat se ipsum subito super suo labore fortiter et

vehementer multum quod si curaretur cum sit hunc modum et laborem hic labore in diebus

In hoc sermone posuit per sermonem suum illum in mutatione sua subito et posuit exemplum illi que reliquis multis exemplis quorum rememoratio precessit aliquam quod accidit in pede et dixit si accidit alicui ulcus in crure suo et ei ut requiescat et quiescat et dimittat illud et ponit ut deambulet et incedit deambulatione mediocri quod est quasi sermo eius incedit et redit et significat hoc nocet ei per eius dum comperit illud nocumentum non est minus nocumento accidente ei qui quiescit et requiescit in diebus pluribus deinde incipit deambulare subito in die vii aut viii aut certe illud in die iiii aut iii. et ex hominibus quidam sunt qui putant quod sermo eius certe illud intendit scilicet dies qui sunt post xl dierum scilicet vii et ix. hoc vero certe ubi ut sciamus loco sermonis eius et illud quod dicit aut non est possibile in quibusdam horis ut accidit homini ulcus et incipiat ambulare in die vii aut quod cum fuerit aut illud quiete et tranquillus et facit illud evenire scilicet eum nocumentum magnum existimo dico quod illud accidit vehementius valde quando ulcus est magnum valde aut est malignum malum et plus illo est vehementius hoc aggravatur ultra duo scilicet quod si ulcus non est malignum neque putrefactivum mali ulceris maligni et curare ~~scienduum~~ quod oportet ut intelligas hoc cum eo cuius bonum est dispositio et melioratur certe dierum vii aut ix. et possibile est ei ut incedit propter quod non cadat et illud in aliquo quod hic quod addidit ypo. in sermone suo in ulcere et non est salvum neque securum ostendit quod per illud quod significat per ulcera salva. ulcera plana. et per sermonem suum. et scilicet ulcera que fuit in fine

Verbi gratia si quod vis in crure dubium ulcus habens cum misit se in medio labores ad medicandum in non pede a loco dismovit abutitur apud. hec opera ars multo cicius sanitatem efficaciter quam si in medicando vivit et rediuit quod si super pedes stando vi. die vel vii suum acutum vivit plus illud accidit sibi doloris quam si a principio in medicando vivit et rediuit sicut a opere quamvis sit ei cum gravior quam si hoc modo in medicando eisdem laboribus eisdem assueverit diebus.

in cor^e eius non salva nec maligna ma
gna. sicut dixit quod e seruus dispo esse
ii deinde non cad in cura eius erroz^u
us in deambulatione sua paulatim et oppor
tuit ei ut quiesceret et requiesceret
advenit ei nocumentum. Vimptu i no
e sic ille figeret in. et quiesceret in dieb
paucis deinde recepit amblare .iii. aut
.iiii^{or} aut .v. vi. qui aut illeus ma
gnum et ulcus quod fit in cor^e sue mali
gnum magnum non est nocumentum dea
bulationis ei a principio sue infirmitatis nocu
mentum parvum imo magnum valde sic ille
cum ulcusque accidit ei parvum et sunt ul
cera que acciderunt ei salva et si figa et
quiescat i dieb paucis deinde incipiat a
bulare et dicim .v. aut .vi. non no
cet illud ei nocumento magno. si pro
pter hoc positum per sermonem suum in eo
cuius dispo e media inter duo genera et
intelligo per genera ulcus magnum et parvum
et quod e malignius ulcerum et cum ulcera
sunt salva. quod e quia ulcus non securum
non nocet quia aut propter naturam loci
in quo fit quam ulcus est magnum quamvis
sit illud quod dissumpitur de cute et
carne parvum aut propter quantitate eius quod dis
sumpitur in ea et propter illud etiam ul
cus salvum quam aut iterum e propter loci ignobi
aut propter illud quod dissumpitur ab eo. ...
e parvum
Quo ille res i adiunce testificantur
tur sequitur quod mutatio ad genus subito apud istos.

Hec nocumentum valde egrediens a mensu
ra. In susceptione omnis ex quo explica
vit rememoratione eiusque intendit per
sermonem suum. Inde est in hoc
loco quia primus dixit exemplum
quo exemplificavit in ulcere fecit
illam operationem — — —

Nocumentum a fenu i isto apud permutationem
subito ex vacuitate venarum adveniente cibo
plusquam consueverat e multiplicatum multum i re
liquo aut cor^e quam permutatur ex tranquilli
tate subito ad laborem vehementem
e illud quod suscepit de nocumento plus
quam illud quod advenit ei ex permutatione
sua ex multitudine cibi ad usum va
cuitatis venarum et indiget cor^e eti
am in istis ut quiescat et requies
cat sicut e permutatio eius ex labore
vehementi subito ad tranquillitatem. tunc
... ut ... ...
o i istis et sto ne quiescat a multitu
dine sumendi cibum. et quam faciunt ... fa
tigant cor^e eorum et gravant — — —
Hec e ... intentio ypo. in eo quod intel
lexit declarare res permutationis subito ad
genus in eo quod venit ad ... deinde ypo
post illud quod permutatur a sermone
in re generali que etiam nominatur
... et loquitur i omni permutatione sed
subito ... eo quod evenerit consuetudi
nis adhuc locum quod est quia 9 sunt species
comprehense i generalibus et res particulares
in universalibus. verum ... ne sic permutatio
i omni re subito error. ... ypo. in
sermone cum redit ad loquendum de o
re stomachi et narravit species permu

Que itaque omnia ad se invicem
testificantur. Et videlicet immutatione
subita in contrarium tam in his quam in a
liis in magno nocumento con
stat.

Plus tamen ledit stomachus exhibita immutatione ab inanitis — animam
veniens ad accipiendum cibum multo magis quam consueverit.
Et totum corpus immutata subito a quiete ad multum
laborem. quam ex mutatione ab accepto multo cibo ad eva
cuandis venis. Oportet enim cor ut quiescat et requiescat.
Et si mutatio sit subita de labore in quietem oportet
item stomachum ab accepto cibo multo cessare. quia ni
fiat. cor vexatur atque fatigatur.

permutationis que fiunt in eo. et dixit
quod nocumentum factum a permutatione in re
gimine quod est a prohibitione a cibo ad mul
titudinem comestionis subito et multiplica [multa]
ta nocumenti facti ex permutatione ad mul
tiplicationem comestionis a prohibitione
a cibo et assimulatur etiam illud
ei quod accidit toti corpori in motibus
suis quod est quantum nocumenti sustinemus
corporum apud permutationem subito ex
tranquillitate ad motum. intentio est
eo quod dixit ex permutatione a motu ad qui
etem quoniam non sit ex rebus istarum quarum
cura est removendo. nec ingredi
atur in ista eius cura. et scripsit in
hac permutatione etiam que fit in ho
ra non sua rectificationem eius sic
scripsit in eis que premissa sunt. hoc est ergo
quod voluit in sermone suo precipiens
ex permutatione a tranquillita
te et quiete ad motus et operatio
nes. et ad tranquillum et ex motu si
milis quod quiescat eius corpus totum. et
iste est sermo eius quem homo habet fa
mem non oportet ut laboret quando autem permu
tatur a labore vehementi ad tran
quillitatem et quietem ypocras precepit
ei ut sit illud quod comedit de cibis
minus eo quod comedebat ante illud
et hoc est tranquillitas. sitoi autem quando homo
habeat corpus laborat et comedit
quod comedit non convenit generantur
in corpore eius multi humores generatur
propter illos humores et laborat
eo labor quod significat apud eum in
hoc loco nocumentum magnum quod est
in ipsa loco generis quod dicit sit species mul
tum nocumenti.

Plenum autem sermonis mei non est nisi
in permutatione ad replere ad eva
... quod dicitur in speciali.

cuationem et minutionem quod fit per eo
permutationem in omnibus egritudinibus [tantum] minutio
nem etiam per quoniam in eo in quo est sermo
meus sunt permutationem in egritudinibus
acutis ab usu sorbitionis ad vacui
tatem verum oportet ut sit permuta
tio sicut precepi de eadem. deinde non ad
minus ... aliquid subito ex sorbi
tione donec digeratur egritudo aut
appareat in intestinis signum aliquod
pronostica [dimittendum]
per nuncias ad veniendum prohibitionem ab
usu cibi. aut signum simulat aut
aut comedit ex eis locorum que sunt ... ypo
cratis que ego narrabo in sequentibus.

Iam apparuit ypocras totum sermo
nem suum in summa una et precepit
in eo cuius digestio est disposita una ut non
mutet regimen suum. Illi autem qui
mutantur de sanitate in egritudinem
precepit ut permutet regimen suum temp
tamen non oportet ut sit permutatio quoniam
permutatio sicut permutationi reliquorum
medicorum. deinde scripsit post hoc in sil
ma una intentionem in regimine ei
qui habet egritudinem acutam. quod est
quia precepit quod si egritudo iam diges
sit ut detur aqua ordei. et si non diges
ta sit tunc non oportet ut permutet quoniam ad
illud donec appareant vel alia actio que

Huius autem omnibus de inmutatione quod
repletionis et inanitionis maior agit
nullum et ad omnem actionem congito
nem et ad eam inde sermonem huius in a
cutis morbis secundum modum dandi cibum
secundum naturale inmutationem ad fuitur que
significationem. nisi quod appareret sub diva
signante sic deinceps sui. oportet eum ut
sit permutatio sic precepi de ea.

dendum non nutriret ad exsorbitione
donec digeratur egritudo. aut ut appare
at in intestinis signum pronosticum ad
dimittendum prohibitionem ab usu
cibi.

significent aliquam virtutis sicut est nacuatio ventris scilicet fluxa aut stimulo dispositionis alicuius accidit que non fuit ante illud et aggravat in sermone suo stimulationes quia facit eadem virtutem aliquo modo et quod egrediuntur mordicationes que fiunt in intestinis aut in stomacho ab humoribus acutis et propterea in ore stomachi et vigilie et tribulatio et angustia et humores qui ascendunt ex intestinis ad stomacum et pruritus cutis aut quorundam membrorum quando stimulant in nocte fit quod ex eo cursus virtutis qui non est propter mordicationem tantum. Sed propter inquietudinem. De inde dixit et loca etiam que sunt sub ypocondriis quando videbuntur ea sicut ego sum narraturus in eis que sunt post. Significat cum eo quod dixi quia oportet ut detur infirmo aut prohibeatur. Ex eo possibile est cum ut intelligatur sed duo sunt sicut quod exigit intentio huius sermonis quod est quia post prohibitionem suam ab acceptione ptisane erit donec maturetur egritudo. Et aliud est quod illud est quando infirmus est tolerans illud addit ad illa hunc sermonem et dixit nisi appareat in intestinis significatio prohibitionis ab attritione vesicule aut stimulatione aut oundatione. Ex quibus locorum que sunt sub ypocondriis quod ego in eis que sunt post nunc narraturus sum. Quod ad illud quod prouocat ad dandam ptisanam ore ante maturationem egritudo. Licet ergo ut velle per sermonem suum communitatem illum cuius loca que sunt sub ypocondriis eius sunt excitata excitatione vehementer in extenuatione sua est huic modum possibile est ut significent loca que sunt sub ypocondriis dandam esse sorbitionem primo quod si

-lis

tunc non ergo quando

gnificat mortem narratam in libro pronosticorum in quo dixit. Et est nasus eius acutus et oculi concavi et depressa tempora quod est quia cum aggregatione illorum signorum et inveniuntur loca que sunt sub ypocondriis depressa valde ita ut eius corporis quod non est exercitatus et extenuatio quod sunt cum navata sursum propter aliquod apparet quod fit in eis quod est quando ex siccitate corporis cum fiunt mensuram quando tenditur dyafragma tensione vehementi attrahitur etiam loca que sunt sub ypocondriis sursum apparet sed necesse est quod cum ergo propterea ut consideres mente tua et discernas illud quod accidit de illo propter siccitatem ab eo quod evenit propter apostema quando inter mediationem eorum est distantia quod est quia cuius illa accidens accidit indiget ut regatur regimine subtili et cui accidit propter siccitatem indiget ut regatur propter egritudo ille regimine non detur ei de aqua ordei in quantitate multa paulatim

Vigilie vehementes prohibent cibum et potum a digestione et sunt prohibitio ad partem aliam mollificant corpus et ponunt ipsum sicut illud quod decoquitur et aggravat caput.

Iam invenies pro mente etiam continuatur in hoc libro quia inveni in codicibus grecis et postquam mortuus est ypocras exhibitum ad homines quod est quia diversitas in ordine quod sunt in eo non est rectum ut cadat nisi per hanc causam et quia ypocras non firmavit illa exemplaria nisi postquam invenit ea per diversitatem

Multe vigilie faciunt quod cibi potus digestionem diverti a mutatione in diversam partem cuius mollit ipsum et qui coctum reddit et gravat caput.

-ligam

alia
-et quod ego
narrabo
sunt quod scripsi

nares

-eos

-sed non est hoc locum de illo propterea unde sic mens et actio eorum sursum sunt

-et

-quod ob apostema

vel s.

-similiter quando

acutis

suam ad intellectionem. Volo in hoc libro que
ego sic margines eius etiam quedam
ego sunt dorsum eius et non sunt post
scriptori primo ut poneret unumquodque
illorum exemplorum in loco in quo oportet
erit ut poneretur. Inde est quod illud quod
dixit in hoc sermone eius primissimum re
memorationem eius dixit in non suo loco quod
est quia locus eius non est locus iste, sed
ante ipsum parum successione sermo
nis in quo dixit ypocras. Et in permuta
tione ad contrarium fiat subito consuetudine
et cum firmaretur. Et iste sermo con
sistit rebus scilicet quod permutatio consuetudine
ad vetendum vigilias prohibet cibos
et potus a digestione. Unumquodque permu
tatur ab usu vigiliarum ad multitudinem
sompni consuetudine facit etiam aliquid
de mollificatione corporis et gravita
tem capitis quod est quia reminiscitur deco
ctionis et mollificationis quam aggregat
simul in summa una. Significat summa illa
casum virtutis. Scilicet nomen decoctionis so
lum significat casum virtutis qui ac
cidit propter humiditatem etiam vel siccita
te quando de aptitudine vigiliarum est
ut resolvant corpus et desiccent ipsum
et corpus de aptitudine sompni est
ut digerat et humectet loca intrinse
ca corporis et prohibeat spiritum etiam quod
currit in corpore a motu et propter
hoc oportet ut multiplicetur in corpore
eius qui dormit sompno multo plus quam
sit consuetudo eius. Si humiditas vapo
rosa que est in capite eius propter illam causam mol
lificantur sicut illud quod decoquitur.

Vinum dulce et vinosum et album et ni
grum et ydromel et aqua et secundum
malum oportet ut sit usus eius in eis ergo

tudinibus post consideratione in illis rebus
que non tamen inveniuntur ypocras non tamen or
dinasse sermonem suum et in serie po
suisse sua quod oportet. Si invenitur divi
sisse in eo rememoratione specierum unorum
quod est quia una earum in qua diversantur
una prima est color secunda et est sapor et
tertia est illa et quarta est odor et quin
ta est virtus. Diversitas generis specierum in co
lore dividitur in album et nigrum et
citrinum et rubeum clarum et inter illa
et sunt species alie et sicut inveniun
tur diversificari in colore, sic etiam in
veniuntur diversificari in virtute. Diversitas
autem vini in sapore dividitur in dulce
et stipticum et in aliud quod est quod inter hec
duo sunt species medie in quibus non in
est aliquid duorum saporum et opposite eti
am ex istis duobus saporibus. Diversitas
autem eorum secundum substantiam dividitur in aliquo sicut aqua sub
tile et grossum valde et medium
inter hec duo et est medium inter medium et
unumquodque extremorum. Diversitas autem eo
rum in ordine est quod aliud habet ordinem bonum
aromaticum delectabilem apud sensum
et aliud eorum est quod habet odorem penitus
et odorantium absque delectatione et ali
ud est cui non est odor penitus sed est si
cut aqua. Diversitas autem eorum in virtu
te est quoniam ex eis est virtus fortis in vir
tute et inter illud quod
medium in virtute sua et inter illud quod
est inter duabus extremitatibus et for
te quidem est vinum quod calefacit corpus
vehementer replens caput. Debile autem
est illud quod facit contrarium illius medium autem
inter duo extrema et forte quidem no
minatur vinosum. Debile autem aquosum
quod est quia vero quandoque dicuntur inter vinum
quod videtur eam in vino vinosum forte
valde nominavit id vinum vinosum.
Vinum autem cuius dispositio est contraria huic dispositioni

Potus a dulcis vel vini sive albi
sive nigri et aque mellis et aque oximel
lis. Seu secundum abin in acutis mor
bis eribendi sit permistam osidationem
in huius.

[illegible]

[illegible]

nominatur aquosum cum sit simile aque
in omnibus dispositionibus scilicet colore et substantia et privatione odoris et paucitate calefactionis. Iste ergo sunt differentie vinorum que sunt
eis proprie. Quod autem hominum additur illis
de differentiis duas que sunt in eis secundum tempus ...
... vinum ... quod est quia ex vinis est
quod est antiquum et ex eis est quod est recens
et ex eis est quod est medium inter hec duo
et manifestum est bene quod iste due accidentia
sunt ex rebus extrinsecis accidentibus
quod est quia actio vini et calefactio eius
accidit ei secundum quod preterit super ipsum de tempore
cum mutetur ... in colorem et
odorem et virtutem et substantiam. Sunt ...
... res ... de tempore quod
facit evenire vinis differentias. Si tempus
non mutaret aliquid illorum non nominarentur vina a quibusdam antiqua et recentia. Universum sermo eorum in hoc non est ad necessitatem in eo quod proprium est vinis. Quorum
sed quum ipsi cum hoc quod dixi ... animos ...
... vinorum virtutem quod est quia iuvamenta et nocumenta que fiunt a vinis non sunt secundum quod preterit eis de tempore sed secundum diversitatem ... in his que
sunt in eis proprie et nos quod diximus quod
tempus quod preterit super ipsum non est secundum veritatem
et intentionem primam. Et ex differentiis ergo
que sunt proprie vinis iuvamenta et
nocumenta sunt ex ipsa natura eorum et
ex eis sunt secundum viam accidentis ex ipsa
quod eorum natura sunt dulcedo et stipticitas et similiter fortitudo et debilitas et
subtilitas et grossitudo. Illa autem que sunt
per colorem et odorem sunt secundum viam
accidentis quod ex vinis est quod est aquosum
et ex eis est quod est album et ex eis est citrinum et ex eis est nigrum et ex eis est
quod est dulce et ex eis est cui non est sapor
sicut aqua et ex eis est boni odoris sicut

res aromatica. Inquit Galienus: Universum sermonem istum Hippocratis invenimus in duabus dispositionibus ... ex quo hunc librum intitulavimus
et est plenus errore et propter hoc facta est ...
... intellectus ... ergo ... quod mihi ...
... ipsum et expositionem ut intelligatur et acquiratur ex eo intentio in
qua fit iuvamentum secundum hunc modum. Et quum
ex vinis est album cuius calefactio est parva propter
illud invenimus ... percutere caput parum.
Vinum autem quod ex eis est citrinum quum est
vehementioris calefactionis fit quod ipsum
percutit caput vehementius. Nigrum autem
invenimus per comparationem ad citrinum cum sit
minoris calefactionis eo minus ledere caput
sed per comparationem albi ... descensionis invenitur ... et ...
... invenimus ipsum percutere vehementer eius caput. Secundum hunc ergo modum fiunt que dicit
... que sunt ... matutine ...
sunt per accidens. Ille autem que sunt in eis
secundum odorem quum quod ex vino est boni odoris est generativum melioris chimi et illud est multitudo. Sed illud est multitudo que
implet ex eo caput quod est quia est calidus et
subtilis. Quod autem ex eis est mali odoris secundum
maliciam chimi generati ab eo erit
paucitas lesionis eius in capite quod est
quia subtilis et grossius. Illud autem cui penitus non est odor non facit aliquid
omnino accidit in capite et illud est quum est
vehementer grossum. G. cum ergo iste sint differentie
due species vinorum ... que
sunt proprie naturis eorum et ... accidentis sunt ... est illud
cum rememoratione prolixitatis ... de ...
earum et specierum ordine in hunc sermonem
cum prolixi exponi... universum cum nos in
venimus ... quibus fit
iuvamentum in cognitione vinorum in eo quod
sequitur hunc sermonem cum dixit ... et

[illegible]

cuius diuisio rememoratione in hoc sermone.

Potus dulcis minus grauat caput quam vino sus. et minus penetrat sitientem et plus euacuat intestina in quibus rebus quam potus vinosus. Sumptum inflat viscera s. sple nem et epar. et non conuenit colericam ama ram habentibus. quod est quia facit euenire in eis quorum dispositio est huiusmodi sitim et contra hanc natura est in testinis superioribus. Sumptum non est nocens intestinis inferioribus. sed illud quod accidit de inflatione facta a potu dulci quoniam decessus eius non est uelox sed tardi tum in locis que sunt sub ypocondriis sit et moratur.

Potus dulcis nominatur hoc nomine qualitate sua ex sapore. et similiter etiam sipticus et aquosus sunt diuisio re memoratione. quoniam ingreditur in sipti co quia in ipso non est sipticitas propria quod est quoniam tamen operas saporem eius contra dispositione ex vinis contra aquam inuenis ipsum quoniam ipsum operas manifesta in ratione quia tamen re cipit rem modicam de sipticitate aquosum autem ex potu nominatur omnem potum qui assimulatur in colore suo et substantia sua aque. quod est quia videtur hoc vinum lucidum clarum quod penetratum est ut lu men subtile in substantia sua et uirtus eius dis posita est huiusmodi etiam ex vinis est propinquam aque quoniam non impinit in capite debi le vestigium omnino neque in eo quod est ex vi nis debile quod est quia non calefacit mani feste et ego quidem ero dicens in hac spe cie vinorum in eis que erunt post. potus autem dulcis nominatur hoc nomine ex sa pore suo et differentia quidem inter ipsum. et inter aquam in colore suo et in substantia sua est mag na valde quod est quia cum inuenis vinum dulce in aliquo hora subtile in summo subti litatis neque albi coloris. Sumptum tamen in uenitur in hiis duabus additum et non inuenimus nominatum in corpore. Vinorum solum. inde est quod vinum dulcia sunt mota sunt. Vinum vero nominatum hyrenis et nominatur sacsitum et alia duo grossa quorum vinorum est vinum nigrum. et vina etiam que sunt in macedonia. et vinum nominatum te mulum et nominatum camdi. sunt itaque dulcia. et differentia quidem inter vinorum in grossicie et nigredine. item hoc vinum cum paulum re memoratione est propter qualitatem diuisionis eorum ab eo in dulcedine. et vinum etiam nomi natum bunnei buttegi secundum expressione vine postquam decoquitur. quantitas additionis in dulce dine sed vinum est propter quantitatem additionis nigre dinis coloris eius et grossitudinis eius in substantia. et ego quidem iam ostendi in tractatu quar to libri mei de medicinis simplicibus quod omnis humor dulcis fit a caliditate non grossa et ab equalitate forti sicut illa aqua fiunt acer res facientes in eis caliditatem vehemen tem. acrimonia ei est inseparabilis ab eo et dispositio eius huiusmodi dispositio. et inuenimus vinum dul ce apud visum sui calefactionis corporis calefactione calefacta tepata. et sitim facit. et ex illo est caliditas eius et propius grossitudo inde est quod tu inue nis expressionis vine additionem esse in grossitudine et nigredine et dulce dine. propter quantitatem tarditatis ingore eius sicut igne. nam si prouenit in decoctione sua

al' nimis
al' quamdiu hora
al' inuenimus
al' similis
al' hens
al' alcarab
al' quanta
al' aquasum
al' est
al' est dispositio huiusmodi ex vinis contra aquam
al' et dispositio

Dulcis potus minus aggrauat caput quam uinum. minus penetrat minus in testina uero magis exsiccat. sed uiscera inflat splenem uidelicet et epar. colera habentibus amaram in epate est contraria siti in superioribus quia intestinis est inuatiuum non tamen datur in inferioribus sed inflatiuus sit propter ventositatem et inflatio inferius non sit decessus. sed potius locus quod sub dyafragmate sit immoratur

eqlitate convertitur in amaritudinem.
et sili. etiam mel. quod dulcius est omnibus
rebus quod multiplicitas est in decoctione eius
est amarum et ex quo ideo narravi si-
cut dixi esse saporem in tractatu quarto li-
bri mei in medicinis simplicibus
et ex quo sunt incedens in hac ho-
ra etiam sicut in ceteris in reliquis ex
ponibus meis quibus exposui libros ypo-
cratis rememorans demonstrationem si-
sermonem eius enuncians similis illius

Dico ergo quod vinum album calefacit
at et sit sic dixi grossum in substantia sua ex ut
virtutes partium eius appareant ab eo quod
bibitur non fiunt nisi ab illis quantitatibus
duabus quod est quia calor in se non est nisi
in iuvamento vel nocumento

Per quantitatem grossitudinis sub-
stantie eius est tarditas penetrationis eius
ergo ut ex illo non solum non appareant o-
pilationes alicuius membrorum sed faciat
in eis opilationes et propter hanc causam
fit nocumentum eius epati quod est
in ipsum infirmitatis nocumentum est ma-
gnum et propterea si in eo est apostema aut
lapideitas et nocet sed membro etiam
nocumento non parvo quod oppilationes que
sunt in eo accidunt ab humoribus gros-
sis. aut propter debilitatem in eo sic quod
fit sicut ipsum infirmitatibus que nomi-
nantur proprie dolores epatis. deinde
membrorum. sunt cui advenit nocumen-
tum post epar ex vino albo est sple-
res autem non est ita in egritudinibus plurimis
quod est retentus in canalis que sunt in eo hu-

mor grossus quod est quia penetrat ad eum
in epate est in venis que dicuntur porta
na ampla ad venas strictas que
sunt in latere eius concavo et que sunt
in latere gibboso. et in istis venis
fit penetratio omnium eorum que penetrant ad
ad totum corpus. In pluribus accidit quoniam illi
quod est quia pervenit ad canales eius post
penetrationem eius in venis multis et
digestionem eius in eis. et propter illorum spacium
ad que pervenit ex canalis plurimis sunt
spacia stricta. deinde penetrat
ex illis ad spacia ampla et penetrant
ideo in transitu suo illi humores grossi
qui non solum sunt calidiores eo sed et
subtiliores eo ipso. et nos quidem scimus quod
modificatio pulmonis ab eo quod est in eo
ex humoribus grossis fit per tussim quod
est quia omnes res subtiles aquose in ultimo
currunt in concavitate aeris in tussi
et effunduntur ad exterius partis in quod
incedit aer quando aere extrinseco
in tussi feriuntur illi humores. locomatie
sive et illud quidem est bonum quod ex ut sit gros-
situdo humorum commensurata ut possit aeri sit
deferre illos. et non sic linum quod subtile est
et tenue in canna plurimis. et propter hanc causam
non invenimus in tussi humores grosses mundificare
viscosos qui sunt in pulmone quoniam humores grossi
res viscosi quoniam morantur in profundo pul-
monis adherent illis canalis que sunt in
eo sic spiritum. et illud quo indigent
iuvamentum modificantes humores grossas re-
tentos in pulmone est ut sit dispositio temperati in
grossitudine sua et sua subtilitate.
In humoribus autem viscosis non solum necesse est hu-
mectare illas sed indigent abstersione.
abstersio autem fit a rebus acetosis et propter
hanc causam fit ydromel et aqua ordei cum
enim rebus servatur virtus grossa per
spiritum seminalium que humorum. et sunt post
scatum humorum viscosorum

[Margin, top:] dulcis et paucitas caliditatis sue quam generat

ipsum ydromel et aqua ei. Vinum autem dulcis
potus convenit post potum aque ei. et
ei nec sit etiam potus eius per matu
ritatem apparatus facti in plenitudine in egritu
dine que est nominatus eorum scilicet post
maturitatem apparatus. si autem hoc vinum
quod bibitur facit sitim tunc convenien
tia in servatam eius quod nature exsiccatum per
sputum est minor et [illegible] quod vinum
dulce in egritudinibus acutis [illegible]
est ad servandum id quod servari necesse est
per sputum propter operationes eius quas narra
vimus et propter cum convenit omnibus vinis scilicet
confortatione. sed autem [illegible] res est nec
proprie in eo quod vult exsiccare humidi
tates recentes in suo pectore et in suo
pulmone. et per sputum quod [illegible] per sputum eiect
fit divisum in illo sua et in suo sapore.
et in virtute sua sicut dixit [illegible] in libro
pronosticationis. in locis in quibus narra
vit species eius exprimitur et nos quid
non invenimus in eo cum hec dispositio est ex
vinis quod bibit ipsum ille qui febrem habet
iuvamentum aliquod nisi hoc iuvamentum
quod narravimus. nisi quia adiuvat par
ad evacuandam ventrem. et propter hoc invenim
us ypocratem precepisse in primo sermonis sui nar
rare res quas recitavi ex potu vini citri
[illegible] qui sunt plures. deinde redit post
illud in fine sermonis sui et narrat
post illud iuvamenta que huic vino propria
[illegible] sunt pauca. narrentur ergo illud
quod ipse dixit. et sequuntur in illa vesti
gia sermonis eius narrando id quod dixit

Et percussio est qua pervenit mentem est minor

percussione vinorum fortium

[illegible] quod ipsum facit per [illegible]
[illegible] minus quam fortia vina propter ve
hementiam sue caliditatis replent ca

put humoribus et vaporibus et calefaci
ent ipsum per quantitatem quam diminuitur
caliditatis vini debilior erit paucitas
quantitatis sue quam generat carpitur et per
cussio sua qua pervenit mentem [illegible].
dixit quod vehementius evacuat intesti
na quam reliqua vina quia inflat intesti
et addit in apparatu eorum et ex quadam
narravimus res istas. augustus deinde ypocras dixit
post id. et non convenit vinum dulce humo
ribus generantibus coleram amaram. scilicet sic
complexione corporis cum colera est vincens
et de consuetudine quidem medicorum est
ut intelligant per sermonem suum colera
absolute coleram citrinam aut rubeam.
i colera autem nigra non absolute sermo
nem nec dicunt colera tantum. sed addunt ad illud
nigra. et colera quidem citrina est acuta. sed colera at
ra nigra est amara. propter hanc ergo causam nomina
vit ypocras illos scilicet quos est vincens colera
habentes coleram amarem et quod prohibet
huic cole [illegible] aquosum indebitum eam
[illegible] et vehementioris [illegible]
tis. cum ergo non prohibet aliquid ei indebis
eam grossam rubeam rubedine clara.
et colera quidem generatur in corporibus quorum
complexio est calida et sicca et convenientis
modi in generatione cole sunt res [illegible]
ces et propter hoc fit quod mel plus aliis
rebus generat coleram. quod ipsum est dulcius rebus
omnibus. et sic post ipsum vinum dulce et
non solum [illegible] ei qui habet febrem [illegible] cum est
hec dispositio ex vinis quod est caliditas est ve
hemens inamarescit humores propter [illegible]
est complexio calida et sicca. sed ipsum propter gros
situdinem suam non provocatur [illegible] ve
locitate. nec dissolvitur velociter. et ergo
ex illo non egrediatur [illegible] exitu eius
humorum [illegible] nec evacuet eas in
evacuatione sua. iuvamentum ergo in eo non
est nisi vinum. s. quod ipsum solum ventrem

[Margin notes:] replet [illegible] in hora [illegible] — exsiccatum — et sic autem — [illegible] quia bibit [illegible] — [illegible] potuit [illegible] — naturalis — apparatu — totum

Et quia vina fortia

Mentem levius percutit quam reliqua
fortiora vina.

quam quod non facit illud [vinum] nocet ei ex omnibus modis. quod est quia cum reliquis que sunt in eo facit sitim. significat ergo illud de eo necessitatem alterationis eius ad coleram ~

Etiam dispositio est hec ex vinis ipsum etiam inflat ~

Quod est quia humores grossi quando calefiunt generant ventositatem similem vaporosam grossam. et euenit inflationibus fit ab hac ventositate quando a vinis x [subtilibus] a febricitantibus fortibus non generatur ventositas et si generatur ab eis in aliqua hora ventositas subtilis aerea non calliginosa vaporosa. Verum in intestinis inferioribus dicit ypo. quod vinum dulce nocet. scilicet quia ventositas generata ab eo tarde penetrationis moratur tempore longo in locis que sunt sub ypocondriis. et propter hanc causam nocet in intestinis inferioribus lesione vehementi. scilicet propter longitudinem more sue in locis que sunt in eo quod est sub ypocondriis usquequo digeratur illic digestione completa. et subtiliatur. quando suscipit illa ventositas digestionem scilicet fit penetratio eius subtilis. et est inflatio accidens ab ea subtilis et causa quidem propter quam expellitur ab intestinis superioribus ad intestina inferiora est causa in qua egreditur ventositas extra ~ ~ ~

Quod est quia potus ille vini dulcis nocet vi[rtuti] sicut plurimum quam potus vinosus albus ~

Oportet ut inquiras et consideres quod ex vinis nominauit ypo. vinosum album quod est quia nos iam diximus in eis que premissa sunt quod potus vinosus nominatur et hoc nomine est vinum citrinum vinis aquosis omnibus ergo ex hoc ut sit calidius hoc vino calefactione forti valde et replet caput et facit permixtionem mentis. et addit

calidius calefactionis huius

Sed plurimum minus iniuria penetratiui

in caliditate febris. Unum primum quod est dispositio est hec ex vinis non est album ut quod est recens uel quod vetus quod est quia tu non inuenies ex reliquis vinis antiquis vinum purum et album quamuis sit in principio album hoc fit semper quanto plus antiquatur fit citrinum cum ergo in fine suo fit citrinus color eius. simile est ergo quod ypo. intellexit per sermonem suum potus albi vini subtilem et nos quidem inuenimus hoc vinum prouocare urinam et si est grossum tardatur mora eius in locis que sunt sub ypocondriis et si non est grossum non moratur illic tempore longo sicut vinum nigrum sed penetrat et egreditur cum urina sicut vinum album pauce subtilitatis quod est quia vina illa prouocant urinam et cum in illo saluum ipsorum a duobus nocumentis scilicet quia tardatur exitus aque et vinum in egri aque ei exitus tardatur propter frigiditatem suam. et vinum nigrum propter grossitiem suam quod est quod vinum subtile est pauce caliditatis quam comparatur reliquis vinis et propter hoc fit quod potus eius confert dignum. Unum primum quia non prouocat urinam prouocatione vehementi et ~~eo dixit~~ est ~ ~ ~ ~

al' saluus

grossitudine

al' diarrie

sed ergo dignum quod ypo. dixit in hoc sermone

In hoc sermone quod est minus prouocatiuum urine comparauit ipsum vino nigro et vinum dulce est magis ad screandum quod ex screatur per sputum quam nimium aliud ~ ~

Potum alium intellexit ypo. aut potus quem preparat potum aliquem et locutus sum in eo quod est quia potus autem prouocatiuum urine sicut plurimum quam potus vinosus albus aut intelligit per sermonem suum quod potus albus non habet tantum scilicet omne vinum in quo non est dulcedo absoluta. cum ergo occultetur comparatio hec ex sermone suo et illud quod

al' quod vinum quod non habet tantum

Et eum quod cum sputo fit excreatione plus alio potu adiuuat

quoniam est cal(idum) vehementias cal(idum) vini g(rossi) q(uia) densi et q(ui) necesse est quando ex plurimo potatur vini albi
quod non est vehementis calefacientis et albi ... est vini aquosi ... confortat virtutem debilem et hume(c)tat humores
et inflat eos in ascione (?) urina et ... hic vinum ... in tempore timoris in eo est quod habet
sit quod ...

immaturitate sic sermo eius in potu vini
de albo addit etiam ei occultatione quam
non declaratur ... manifesta quod
vinorum est potus vinosus albus ... est forte
vinum vehementis calefactionis aut ve-
hementis dispositionis quod notavit ille de malitia
... potius et nominat vinosum quod est le-
vius et subtilius ... est sermo eius
... declaravit veritatem eius quod in-
tendit. dico ergo quod potus dictus magis
est ... vinorum omnium ad exsiccandum
illud quod exsiccatur per spiritum quod non est
vehementer ... etiam propinquum potui a-
quae diminutus in grossitudine sua
et sua ... vinum autem citrinum est
malum in eo quod indiget qui habet febrem
quam potus aliorum vinorum ~ ~ ~

Vinum autem facit evenire post ... vinum est
quod ipse exsiccat ... potum vini alterius ...
sed cum non facit evenire sitim ... quod ipse
propter potum ei exsiccat est plus eo quod exsiccat
propter potum vini alterius ~ ~ ~

Intellexit ... per sermonem suum ... loco vinum et aliud ... vinum quod non facit accidere ... autem ... quod fit quod ... ex vinis ... facit sitim ... aliquid ad scien-
dum ... facile est ... si est memor eius
quod ... de sermone ... quod est quia si
... in quibusdam hominibus quam bi-
bunt vinum dulce quoniam ... febris
que est ... hac disposicione et exsiccat spiri-
tum et ponit ipsum maioris grossitiei
et vehementioris viscositatis. et non
est nobis dicere quod illud cuius ... est ...
ex spiritu ... est ... ~ ~ ~

De potu autem vinoso albo iam narra-
vimus res maiores que laudantur in eo
et ... et plures earum sunt in ser-
mone meo de vino albo et quod penetratio
eius ad vesicam est velocior multo
plus ... potus et in ipso etiam est
aptio quam fit iuvamentum ... egritu-
dinibus in rebus aliis quod est quia ... sic
in rebus aliis ... quod vinum ...
... suum dispositionem quod induit ...
... vesice facit evadere ex egritu-
dine quam administrat ... quod bonum est
cognoscere significationes significantes
iuvamenta vini et nocumenta eius que
scias non fuit in illo quod ... me ...

Iam narravimus ... in hoc ser-
mone meo de potu albi quod est ...
... ipsum ei et etiam sequitur de virtute eius in ... dicit quod ...
... de potu vinoso albo non est ... quod est
quia non possibile aliquem ex vinis al-
bis ... calefaciat calefactione vehemen-
ti ... calefactio ... ex vinis est calefacto
vehemens cuius color est rubeus ... et ...
et ... post ipsum est vinum quod nominatur
citrinum et ... post ... duo est
vinum rubeum et potus albi est ... .
Vinum quidem album est minoris calefactionis
omnibus vinis. et ... particulares in hoc
vino in paucitate et multitudine sunt ...

Qui vero habet vinum bibendo sitim pati-
untur minus sentiunt quod si alii biberent vi-
num ... non ...
De vino tenui albo an sit lauda-
bile. primum dictum est in hiis quod de dula-
... potu. sed ... ei in vesica
... ... altius ... quod et
... appetitiva habere ... quod in
hiis morbis ... est. unde et in
aliis minus ... vino ... est. sed tamen sic ...
... dificat ... urinam vesice ...
ut ... libet. si ... opus ...
quod bonum est cognoscere illam significationem
vini quid iuvamenti et nocumenti est
... cuius quod ... notitie ...
quod media ... ... fuerit.

... potentias
... aqua
... ... et ...
... ad ...
... minoris
... caliditas
... et ...
... et ... valde ... magis
... et ... caliditatis ... cum
... necesse
... vinoso
... plura ...
... citrinum

te. Illud autem ex vinis est quod hec dispositio est dispositio. Iam dixi in eis que premissa sunt quod est velocioris penetrationis ad vesicam quam potius dulcis. In hoc autem sermone quem dixit ypocras quod essentia eius in rebus aliis est minor quam vini dulcis, res que ipse sunt ventris solutio et exsiccatio eius quod exsiccat sputum, dum dixit quod bonum est cognoscere significationes significatas naturales.

De vino

Et quod ultimo citrino et nigro stiptico in illis egritudinibus est secundum rectitudinem que est in capite gravitatis neque timetur quod ledat mentem neque sputi exitus est difficilis, aut exitus urine difficilis, aut egestio stercoris humida de genere alchorata; tunc ydromel quam aliqui hamir vocant est dimittendum vel vino albo. Et aliqui silentes.

Omne vinum dulce est nigrum ex vinis, sed non omne vinum nigrum est dulce. Item invenies in vinis nigrum quod est stipticum, sicut vinum quod invenitur apud nos in alia parte civitatis paganorum et in civitate que nominatur Fariturier et in civitate que nominatur albas. Vina autem que sunt in Kabekea que nominantur a nobis sunt vina stiptica, alia composita ex duobus contrariis saporibus, et propter hanc fit malum quoniam non ponitur in venas neque descendit a stomaco velociter, sed moratur in eo tempore longo et inflat ipsum. Propter illud autem quod ex vinis est nigri coloris stipticum, tamen quo non est dulcedo fit iuvamentum in quibusdam egritudinibus in ventre quoniam descendit, quoniam ad ipsum pervenit plus quam illud quod egreditur de genere alcoratati. Tu enim tunc invenies hoc vinum convenientis, et similiter vinum album et similiter vinum stipticum, et reliqua medicine convenientes. Ypocras autem dicit in eo cuius dispositio est hec quod vinum citrinum convenit ei, et non dicit tamen eo cuius dispositio est hec quod vinum citrinum convenit ei, et non dicit ne intelligas sermonem eius sed hec duo, scilicet vino citrino et nigro stiptico. Oportet te intelligere in illis infirmitatibus quod est quia vinum citrinum dicitur de duobus potibus, et similiter nigrum quorum unum est dulce et alterum vinum stipticum, et hoc est vinum illud preter hec duo compositum ex illis duobus, scilicet quibus sunt temperamentum et sapor. Et vinum nominatur ex colore suo duobus nominibus, scilicet citrinum vehementer ledit caput et mentem quoniam est calidius nigro, et propter hanc causam fuit adeptum in febribus quod est convenientia vina in febribus sunt vina aquosa tantum, neque congruit ut prohibeat ipse ypocras vinum stipticum quorum color est citrinus aut niger, quoniam in capite est gravitas aut in mente nocumentum, scilicet quoniam febris calefacit mentem et ledit ipsam etiam in egritudinibus que sunt in pectore et pulmone quoniam in eis fit gravis plurimis exitus sputi. Et dicit item in eo cuius dispositio est hec ex vinis est albus quoniam exitus urine est difficilis, et [illegible] quidem est quod illud est propter grossitudinem eius et ipsius stipticitate.

Album autem necesse est ut sciatis nocumentum eius omnibus membris [illegible] et membris

Palmeus quod est nigrum et ponticum in hus morbus utile est si non fuerit capitis gravitas ac mentis non timeatur, neque fuerit difficilis sputi exitus et exitus urine non est difficilis et humidus et liquidus similis lotioni intestinorum. Hiis et similibus hoc fuit. Album vinum et similia minorum non dixit bonum.

quibus sequitur vesica est vinum quod est per

mixte

impetum si fluat pervenire in partibus que in

testinorum. Inflammamentum eius plus quam pu

ritati propinquum existit.

Et vino stiptico est gravis in infirmi tatibus accidentibus intestinis que narravit ypocras. et propter illud fit quod inflammatio eius in eis est quando bibitur existens purum propter stipticitatem ipsius que fit inflammamentum in eis loco eius. et hoc quidem stipticitas removetur ab eo quando miscetur cum aqua pervenire mixta. et sicut inflammamentum eius in istis est propter stipticitatem que in ipso est quando bibitur existens purum. sic invenimus nocumentum eius in partibus pectoris et capitis esse vehementius quando bibitur purum. hoc quod sunt membra que sequuntur. Hippocras propter sermonem suum et dixit quod nocet omnibus membris superioribus. nocet etiam corporibus que indigent evacuatione sua urina. quod est quia vinum stipticum prohibet ut fiat evacuatio et abscindit eam. quod ergo abscindit ypocras. terminone suum in vino in loco hoc secutus est sicut illum in sermone in ydromelle. et quidem iam narravit ypocras in sermone suo totum quod est necessarium scire de esse vini. sicut scis partem ipse etiam dimisit rerum vina quam non exposuit. et hoc est quod ego dixi in sermonibus meis partibus. scilicet quod convenientius ex vinis omnibus ei qui habet egritudinem acutam est vinum aquosum. et hoc vinum est vinum cuius color est albus. et substantia eius est subtilis. et non invenitur in eo aliqua ex qualitatibus que inveniuntur ex reliquis vinis non stipticitatis non ponticitatis nec asperitatis nec dulcedo nec amaritudo nec ventositas est ei. quod est quia hoc vinum solum invenitur privatum nocumentis

que perveniunt ex potu aque et omni malicia quam evenire faciunt reliqua vina. et nos quidem invenimus hoc vinum in locis multis aut in regionibus ytalia aut in regionibus asie. aut in regione quidem ytalie vinum quod nominatur [illegible] de quo in potu datur febricitanti. et in regione asie vinum quod nominatur [illegible]. et vinum quod nominatur [illegible]. et vinum quod nominatur [illegible]. et qui intellexit significationes eius tunc facilis est tibi invenire hoc ex vinis in unoquoque populorum in regionibus in quibus est difficile invenire vinum subtilium aquosorum. In eo quod ego inveni hoc vinum calchelli (?) et tibia (?) et [illegible] et [illegible] clitus et fortissima inveniuntur in istis locis vina subtilia et aquosa. [illegible] quam inveniuntur in istis locis hec vina quia sunt parva et mirabilius in illo est quod ego hec vidi in egipto. quod est quia vina grossa fortia vehementis odoris inveniuntur in locis calidis. In regione que ytalie et in regione asie non est [illegible] sic sunt in eis vina aque similia. et autem ut [illegible] et occidenti que est fuit in divisione ypocras ut loqueretur in hoc vino sermone proprium in sermone qui precessit scilicet quod ipsum est innoxius nocumenti quam reliqua vina ei qui habet febrem acutam. quod est quia non est possibile ut dicat quod ypocras fuit sciens hoc vinum quam [illegible] postquam paululum in sermone suo de ydromelle scripsisset hunc sermonem et est in quibusdam vero fecerit vino subtili parvo lavis aquam cum non est odor. et in quibusdam [illegible] eorum debilius et non dixit sermonem hunc nisi cum ipse comparavit ydromel vino subtili quod parum coloratur ac cum non est odor. narrationes quas [illegible] vini aquosi cum expositione [illegible] dignum est quod postquam narravit esse potus vinosi et dixit quod ledit caput et percutit mentem [illegible] est michi quod illud

Sciendum tamen est quod fricionibus et fricationibus membris minus nocivum est si qua sint sicca. et cum intestina salubus sint. purum vinum.

faciat et testium aut si in vesica ...
si augeatur et egrediatur.

sufficiebat in intellectu vini aquosi quoniam possibile est ei qui considerat ut sciat reliquum eius ex contrariis eorum — — — —

Ydromel quando bibitur horis omnibus infirmitatis in egritudinibus acutis est convenientia eius secundum plurimum habentibus coleram amaram et quorum viscera sunt magna minus quam sit in convenientia eius eis qui non sunt ita — — —

Sermo eius in omnibus horis infirmitatis sufficit idem quod sermo eius in egritudinibus in quibus dicit quod opus est ptisana quoniam antequam completur egritudo statum suum est sicut quoniam quando homo habet febrem acutam et non est in pectore eius et pulmone eius aliquis ex morbis et virtus eius est fortis et de aptitudine egritudinis eius est ut compleat statum suum circa diem quintum. tunc sufficiat ut nutriatur per potum ydromelli tantum et tollet illud ydromel est in omnibus infirmitatibus est conveniens valde in huius egritudinibus habentibus autem coleram amaram iuvamentum eorum per ipsum est minus quod est quia convertitur in eis ad coleram nisi antecedat et egrediatur aliquid ex eo quod non habet iuvamentum per ipsum iuvamento magno valde quod quia egreditur cum exitu eius colera et per quod significatur per sermonem suum cum eo quod dixit complexionem et ydromelli quod est quia magis iuvamentum est ut sit illud quod de eo bibit ille cui dico quod est quod permixtum est permixtione vehementi donec fiat propinquum aque ... et non excitat sitim nec gravat coleram et sicut non ... habentibus coleram amaram. sic etiam dicit in eo quod nocet eis quorum viscera sunt magna non illis quorum viscera sunt magna per naturam sed illis cuius viscera sunt manificata propter apostema lapideum in eis ex apostemate calido aut ex

apostemate molli quod est quia ydromel nocet illis quoniam non possibile in eo ut antecedat et egrediatur a corporibus eorum velociter sed convertitur facile ad coleram et proprie in apostematibus calidis et cum in illo est caliditas eius quoniam in apostematibus reliquis egredientibus a natura eius ... nocumenti — — —

Ydromel autem secundum plurimum minus excitat sitim quam vinum dulce quod est quia mollificat pulmonem et adiuvat ad expulsionem eius quod expellitur necesse est cum sputum iuvamen eius quod egreditur sicut et cum in illo est quod ablutionis et est ... quod ablutio viscosi facit sputum plus quam oportet — — — —

Iam posui in eis que sunt permixta secundum quod facit ydromel minus excitans sitim quam vinum dulce in locis in quibus est ... quod ipsa ambo sunt secundum dulcedinem suam propter conversionem suam ad coleram. et quod ydromel secundum subtilitatem suam et penetrationem suam ad omnia loca est minus excitans sitim quoniam quando moratur in stomaco spatio longo excitat sitim non minus quam excitat ipsam vinum dulce. ... accidit ratio velocitatis autem penetrationis eius a stomaco et intestinis et epate ad renes et vesicam plus quam vini dulcis non solum non accidit in ... sed etiam ... in ydromelle in omnibus horis propter hoc factum est ydromel minus excitans quam vinum dulce. ypocras non loquitur in eo sicut dixi sed enuntiat hanc intentionem secundum modum alium significans quod virtutem ydromellis ex opposito eius in pulmone quod est quia ipse ostendit

Ydromel autem in omnibus temporibus morbi bibitum in acutis egritudinibus convenientia plurimum minor est eis qui coleram habent amaram. quam quia habent magna viscera. quam non habentibus.

Ydromel autem plurimum minus sitis facit quam vinum dulce. quia pulmonem humectat. et ad sputum eiciendum iuvamentum prestat. sicut sedit. sed autem ideo quia vitis habet quandam lavativam. sputum viscosum plus quam oportet reddit.

al' sim penetrat in

ydromelle q[uod] no[n] faceret illas op[er]ationes ut
ip[su]m penetraret et in spaciis que sunt i[n]
pl[e]one et abstergeret ea iuuamentu[m] autem
eius ad exsiccandu[m] q[uod] exsiccari uoca[u]it est
de spiritu[m] dixit sermone absoluto. sed
addidit in co[n]q[ue]titate eal' sim facilitatem
et paruu[m] q[uod] e[st] quia no[n] potest adiuua
re ad illud q[uod] exsiccatur iuuamento ma
gno sicut secamabi[n] p[ro]p[ter] hoc q[uod] in ip[s]o e[st]
sedatio q[uod] no[n] est penitus secamabi[n] excitat
tussim. qu[ia] mordicat et exasp[er]at p[ro]pt[er]
uehementiam sue abstersionis in ydromel
le [...] q[uod] e[st] mite comixtionis abstersio
aut pauca ualde et nominat illud e[st]
uirtus e[st] h[ec] iuuamentu[m] nocumentu[m] et dix[it]
in eo p[ro]p[ter]ea in hoc loco q[uod] in eo e[st] quidem
abstersionis nisi p[ro]pter h[uius] et sig[nificat] pau
citatem que est in ip[s]o de hac uirtu
te p[er] sermone[m] suu[m] quidem et dicto addita
addi[tur] ad q[uod] significat q[ua]ntitatem al'
h[ec] e[st] ablutio parua inuenta in ydromel
le uiscosum efficit spiritu[m] no[n] quia uir
tus in quo e[st] illud. faciat illud. s[ed] p[ro]pt[er]
paucitate[m] eius q[uod] e[st] i[n] ip[s]o de illa q[uod] e[st] q[ua]
ueritur e[st] in eo q[uod] de spiritu e[st] g[e]n[er]aliu[m] me
dicina uehementis abstersionis q[uod] potuit
abstergere humo[rem] uiscosu[m] quia ia[m] teneret
in cauna pl[e]one. s[ed] a humor iste grossus
est agregatus e[st] in loco qui e[st] int[er]
tus et pl[e]one tu[n]c forsita[n] ueca[u]it in ex
screatione eius multu[m] medicina e[st] uirtus
incisione et abstersione sic fortis ut
abstergat illum humore[m] a panniculo tegen
te costas et incidat ip[su]m et libet ip[su]m
q[uod] e[st] quia no[n] e[st] possibile ut penetret iste
humor in panniculu[m] ualetem pl[e]onem
ita ut ueniat ad cauna eius. nisi sim
hanc dispositione[m] no[n] g[ener]o h[abu]it fecit p[ro]p[ter] potius
in h[oc] q[uod] addidit in sermone suu[m] et h[ec] q[ua]
ablutio uiscosu[m] facit spiritu[m] plusq[uam] o[mn]i
q[uod] e[st] quia melius e[st] ut dicetur sim huc

modo et cu[m] in illo e[st] in ydromell' est a
blutio parua que uix uociens facit de sce
dere spiritu[m] et augmentat uiscosita
tem eius plusq[uam] o[mn]i q[uod] e[st] quia augme
tatio uiscositatis spiritu no[n] e[st] q[ui]a dispo y
dromell' e[st] h[ec] disp[ositi]o. s[ed] i[d] e[st] res a[ppro]p[ri]a
spiritu p[er] ydromellu[m] no[n] fit iuuamentu[m]
in spiritu uiscoso aliud nisi quia addit in
uiscositate spiritus sermo. et p[ro]pt[er]ea minus
eat spiritu[m] exterminato i[n] ydromelle est
quia ponit spiritu[m] q[uod] hat dispo de [...]
sermone huiusmodi dixit. G. i[n] quo facit er
rare p[ro]p[ter]. diligens uictoria[m] de eo. inde e[st] q[uod]
tu inuenis eu[m] post paululu[m] in expo[siti]one
sua q[uod] exponit simonid[e]s. i[n] quo discimus
ut op[er]ationes ydromell' uehementis puritati
tis. et mo[do] op[er]ationes ydromell' uehemen
tis comixtionis testificant i[n] eo ydromelle
quia no[n] e[st] q[ua]ntitas eius q[uod] e[st] i[n] ip[s]o de melle
multa excitat sitim. uel uiscosum effic[it]
spiritu[m]. et ego q[ui]d[em] faciam te scire sicut
sermone[m] istu[m] q[ui]a p[re]m[iss]o e[st] sermo
in ydromelle postq[ua]m dixit et cu[m] in eo e[st]
quia in e[st] quid[em] ablutionis. et h[ec] ablutio
uiscosu[m] efficit spiritu[m] plusq[uam] o[mn]i no[n] e[st] f[act]
tus sermo eius. et in[terpretatio] est q[uod] sermo eius
no[n] iste sermo absolutus in o[mn]i ydromelle
s[ed] in eo q[uod] e[st] ex eo uehementis puritatis
ita ut p[er] uehementiam caliditatis sue p[ro]p[ter]
multitudinem eius q[uod] in eo de melle exi
tat sitim et ip[su]m spiritu[m] efficit uiscosu[m]
q[uod] e[st]. quia cu[m] ablutio. s[ed] abstersio no[n] fit
in ydromelle no[n] p[ro]p[ter] mel. et abstersio
no[n] fiat nulli nisi p[ro]pter caliditate[m] eius sit
in quibusda[m] e[st] abstersio p[ro]p[ter] h[ec] dicit p[ro]p[ter]o i[n]
uirtute ydromell' que nominatur
ablutio q[uod] qu[ia] e[st] i[n] ydromelle plusq[uam] o[mn]i
efficit uiscosu[m] spiritu[m] no[n] qu[ia] abluat
et abstergat s[ed] q[ui]a calefacit et inflammat.
q[uod] ig[itur] i[n] sit no[n] o[mn]i ut redarguatur y. et
dicetur errare i[n] sermone suo. [...] in

eruperit etiam. G. nam quod dixi autem quod disputatum fuit prius de ei non acceptum nisi ab eo.

Ydromel etiam provocat urinam vehe-
menter ut prohibeat ab ipsa quedam viscera. Iam quod dixit quod ydromel provocat urinam, quia penetratio eius ab omnibus visceribus que sunt inter stomacum et renes est facilius omnibus aliis. quod quando est egritudo in epate non oportet ut bibatur ydromel. et nocet splen quando in eo est apostema calidum quod est quia generatur ex calditate igne a. que est in apostemate calido velociter ad colera et dignum est quod omnia viscera delectantur in ydromelle propter dulcedinem sed stomacus quare provocat ei ad attrahendum ipsum cum velocitate et similiter reliqua res dulces. non aliter inest ut dicatur in eis sicut ipse sunt delectabiles apud omnia viscera de stomaco quod apparet quod ipse delectantur ex huius rebus quod est quia postquam deglutiuntur delectantur eas sentimus quidem stomacum eas desiderare sicut sentimus eum semper ledere a rebus aliis a quaris in hora qua comedimus eas sed post hoc tempus et propter non invenimus autem quam similiter in alia hora nisi sit ut iam me dicetur propter humores aggregatos non sunt cursus talem in stomaco quando stomacus servat calditatem suam leditur ab illis rebus. res autem delectabiles invenimus res dulces tamen sed etiam non delectantur stomacum delectatione vehementi quando deglutiuntur res dulces quando hoc membrum est aptum in suis dispositionibus ei cum dispositio est hoc ex rebus autem hoc membrum generatur est ex panniculo intrinseco ex panniculis stomachi et regit ipse panniculus eos lingam. et ipsum ex lingua manifeste apparet et sensus eius ex rebus dulcibus ex non quod sentimus quod ipsum delectatur de ore stomachi ex rebus dulcibus quando deglutiuntur quam aliud est remanens in sa-
liva

intentem suam. sed hoc quod omnia viscera delectentur ex rebus dulcibus quare attrahunt ex eis velocius quantitatem ulteriorem in hora sanitatis et invenimus ea congregari sunt in hora qua leduntur a febre et apostematibus calidis generantur ad coleram resolutas. Inde est quod tu invenis quod in eo quod intrant ex aliis per comestionem ficuum magnum valde delectabile delectatione magna quando epar inviscatur et impigratur ex comestione ciborum dulcium. in apostematibus autem calidis et febribus non quiescit huius res ad hoc ut addant in magnitudine operis hoc generant coleram quod est quia calditas febris vehementer. hoc calditas innata est equalis inquit humanam iam declaratum est et G. in eis ex morbis qui sunt .... ad coleram propter calditatem que est in apostematibus calidis. et ille quidem sermo verificatur in apostematibus calidis. cum in oppilationibus autem et apostematibus lapideis et omnibus illis similibus in quibus insunt in visceribus addunt res dulces congregantur aut bibuntur. cum autem dicemus in hoc quod res dulces nocent iam dixit G. in postremo tractatus sui de regimine sanitatis et hoc ... sermone eius illum cum dubius sunt. et est hoc in quod sicut vina dulcia quando cum eis inveniuntur quedam ... nunc dicit fiunt humores viscosos grossos flacidos que sunt in pectore et pulmone sed quando epar est apostematum splenis est notum cum accidens ab eis maius quam autem tamen eorum quod est quia ibi membra ad se trahunt res dulces quando perveniunt ad stomacum velociter quare coartantur per illam cum in extremitatibus venarum que sunt in eis facile et propter venae que sunt in epate in locis in quibus occurrunt extremitates venarum divisarum ex vena que est in lacte cum cavo eius nominata porta

Aqua mellis mixta provocat urinam. non huic aliquis visceribus odiatur.

ventum [illegible] quoniam solum humores de genere colerici quoniam solone educuntur humores malos et illi humani sunt de genere colere quibus.

et extremitates venarum ramificatarum ex vena que est in latere gilbosi que nominatur profunda. non ergo conveniunt res dulces istis visceribus quando in eis sunt apostemata. neque quando in eis est lapideitas neque quando sunt orificia venarum minutarum que sunt in eis opilata nec ipsum mel quamvis in ipso sit virtus incisiva. Ympertum media frangunt vehementiam virtutis dulcedinis cum aceto quare fit secanabin quod probas ipsum cum ratione et experimento convenienter in regimine istarum egritudinum de dispositione. G. tunc non est necesse ut audias a me in eo rem aliam quoniam est quia iam declaratum est tibi in sermone de ingenio sanitatis res dulces in omnibus infirmitatibus accidentibus in visceribus in quibus coartantur via sua quoniam illud est proprie opilatio sicut est sermo eius iste quia dixit in regimine de ptilisatione. in apostematibus autem calidis que accidunt in eis nocent quoniam res dulces sicut earum penetratio non est facilis. et festinanter convertuntur ex caliditate illorum apostematum ad coleram —

humores
Et solum etiam sunt qui sunt de genere colere ista proprie
do quando est quoniam ex eis educit bonum quando est
dictum
dictum plusquam est. et plusquam spumosum et
plus quod accidit in habentibus coleram et
quorum viscera sunt magna — —

Opportet ut rememoreris sermonis eius precedentis in quo comparavit ydromel. et vinum dulce dixit in ydromelle quia vinum dulce quoniam simile in hoc loco. ille vinum quoniam comparavit ydromel cum vino dulci dixit. et solone educit humores sunt de genere colere. istum plusquam est quia vinum dulce solum humores qui sunt de genere colere quibus res alia permixta non est admixta et color eorum qui est in eis est color igneus et color rubeus clarus et grossus. et spuma que accidit in istis humoribus est manifestior sicut eventus eius in eo quod calefit per ignem calefactione vehementi sicut illius unde que res narrat spumam quam est eventus spume in eis sicut est eventus eius in humiditatibus quibus nocent venti et evenit ab illo spuma. primum quod eorum duorum significat caliditatem egredientem ab equalitate et secundum significat coartatione[m] instrumentorum et agitatione[m] ventorum inflatum recentorum in locis quibus non est penetratio. — [illegible] quidem ventositates egrediuntur febribus in quibus liquefit corpus et potus ydromelli in hiis febribus est in summo conventus eius quod est in eis nocivum et nocet ultimo nocumento quoniam minoratur potus aque frigide quoniam illius conferens ultimo humectationis dicit quod eventus egestionis est prope potum ydromelli in omnibus est proprie dispositio quod convenit cum opilatione est calida egrediens ab equalitate in caliditate sua et hoc in egritudine sua apostemata calidum quibus quod est quia non minor magnitudinis quod in hoc loco est proprie quibus ei qui habet apostema calidum quando non fit inflatio ab apostemate lapideo neque ab apostemate molli quando non est quia quando fit in egritudinibus calidis in quibus est [illegible] non est apostema tunc est apostema calidum non est apostema molle. aut apostema lapideum et illud est dispositio est hec dispositio nominatur proprio in hoc sermone magnorum viscerum —

Siccatur quoniam eius quod exsiccatur per spumam et mollities plurimis fit propter ex potu ydromellis cum mixtura ad fluxa quibus sunt

Margin notes (left): Et magis inmanitur — nocet — al. eccidunt — vena — quoniam vinum excitat siti
Margin notes (right): multotiens — aut — hi — quibus sunt quibus

Humores de genere colere purgat ab istis quia purgat aliquando vomitu aliquando plus quam. satis dictum plus quam spumosum quia magis coleram habentibus quoniam magis habent viscera contingit.

detentio aut egestionis sputumose et ulceris sicut que vincens est colera calida fit a potu ydromelli cuius commixtio est vehementioris puritatis plus quam illius sicut (est) commixtio est vincens aquam.

Iam dixi in eis que premissa sunt quod ydromel convertitur in egritudinibus acutis ad coleram et nocet propter id quod aque autem tarditur penetratio et moratur in locis que sunt super ypocondrias tempore longo et propter hoc necesse est ut fugiat ab usu eius. Tertius quo est ut utaris potu commixto ex utrisque simul et sic commixtio tua que commiscet ea ex quantitate multa aque cum quantitate parva mellis. Mel enim facit penetrare penetratione sua, quod est vehementius. Fit facilis exitus per hunc potum et screato eius quod exscreatur per sputum fit velocior et facilior. Quando autem accepis potum secundum hunc modum quod si tu permisces cum hac quantitate aque mellis quantitatem maiorem faciet extinguere velociter sitim et addet in viscositate sputi inquinat humanam. Iste textus est de quo premissi in eis que sunt premissa quod facere te sciare sicut potum ex sermone. Et quo invenimus eum contrarium confessione sua manifestam quod ydromel permixtum permixtione pura facit extinguere sitim et sputum efficit viscosum. Commixtus a galieno contrarium videtur propter hoc quod res fit ydromel commixtum commixtione multa dicenius in exscreationem eius quod exscreari necesse est per sputum et in provocatione urine. Propinquum autem vero invenimus vehementius eius in solutione, quod est quia morditiva eius quanto est maior tanto est vehementior (caliditas eius quod calidum vehementer et multitudo sua illud et quando dulcificatur multitudo soloris eius propter quantitatem puritatis eius. Hoc est quia cum in solone eius cuius dispositio est ex melle hec dispositio quod calidum egestionem sicut que est vincens colera et humiditatis acutura. Sicut que innat colera vehementer et egestione sputumosam, quod est quia exitus egestionis invenitur ydromelli cuius dispositio est hec dicta et invenimus potum cum hoc mordicative in testina et abstergere ea. Et quando qui quantitur iterum ad coleram addit in multitudine egestionis sicut que vincens est colera et propter illud non laudavit ypocras usum eius et significat illud per sermonem suum et illa sicut que vincens est colera plus quam, egestionem autem sputumosam inceptavit in libro suo de pronosticis. Et egestio sicut que vincens est colera, scilicet illud cum non permiscetur aliquid aliud est mala quod est quia oportet ut egestio sit non vehementis tincture nec in dispositione ut non permisceatur res alia ei si sit equaliter hec dico. Et non est quod dicam in ter sermone meum calidus aut pure commixtionis cum quo fuit sermonis hac res et videtur infirmum egere egestionem sputumosam sicut que vincens est colera tunc scias quod febris eius est ex febribus liquefacientibus et propter illud necesse est tibi ut prohibeas ab usu ydromelli in his febribus et utaris aqua ordei et attendas et consideres apparentie significationis urine. Quoniam quid appareat et in urina significans digestionem egritudinis, quod est quia quando tu das ei in potu in hora illa aqua frigidam iuvat eum iuvamento magno.

In illa autem egritudine cuius dispositio est hec dispositio sunt nocumenta alia magis quod est quia non exigitur inflationem in locis quam secundum)

non quod commiscetur ypocras vituperavit secundum sermonem suum in ydromelle quia commixtus facit sputum viscosum secundum quod vis galieni contrarium videatur.

Sicut autem oportunius cum sputo ac (pos)sionis huiusmodi manifestatur fit ex potu aque ydromelli plus mixte sic egritudo secundum sanis colera humiditati et calore ex potu aque mellis est magis pura in quantum fuit plus quam ei est commixtio aqua dominatur.

Et propter hoc accidit in sermone suo in egritudine spirituum suffocatio: quod videlicet calor quem non extinguit inflammatio si facit accidere contrarium illius. scilicet quod addit in calore augmentationem. causa quare hoc quod assellat hic est egritudine non sedatur ab eo inflammatio quia et sloas quas sunt sub ypocondriis. sed facit eam fortiorem.

sunt sub ypocondriis sed excitat eam et accidit ab excellandi plurimis egritudinem scilicet infirmum et inquietudo ipsorum in egritudine.

Dixit Ypocras: Et facit accidere ulcera in intestinis et sub

De consuetudine Ypocratis est ut nominet res ledentes nocumenta sicut facit in libro suo de restauratione et in libro suo de vulneribus quod est quia de eius libris est ut nominetur — loco sermonis eorum nocet ledit et similia — nocumentum Ypocras in illo intellexit. et dixit in hoc libro quod nocumenta huius egritudinis est precessit rememorationem sunt magis scilicet egritudinis scilicet quod est vincens colera spumosa et de consuetudine quidem eius est ut nominet intelligens de dictionibus que significant causas ledentes. et causas quibus adveniunt nocumenta scilicet significationes unde est quod melius fuit ut diceret in hac egritudine quod significant nocumenta magis. sed in ea sunt nocumenta quorum non eveniant nocumenta nisi corporibus lesis et ille autem sunt facientes illa nocumenta et significationes significantes quidem. Ypocras nocumenta que significantur sunt egritudine dicit est quod est quia non constringit inflammationem que est in locis sub ypocondriis sed excitat ipsam et ipse dicit sermonem nisi quod intelligens exitus ledit egritudinis scilicet quod vincit colera inflammationem factam in locis que sunt sub ypocondriis et facit eam fortem et malignam et facit accidere infirmo inquietudinem. scilicet angustiam et sic. plurimum et quantitatem tollendi egritudinem quibus accidit huius egritudo a causa que inflammationem locorum que sunt sub ypocondriis et descendit ex eius in intestinis accidit ex corruptione intestinorum et causa in illo est acuitas eius. et cum evenerit excoriatio intestinorum est egritudo vecta scilicet quod est vincens colera. causa autem que est in locis que sunt sub ypocondriis non est nisi significatio significans ipsam. et de consuetudine quidem Ypocratis est sicut dixi ut intelligens vocetur dictionibus que significant causas facientes morbum scilicet significationes que significant.

Semper autem curantur quibus iste egritudines curantur ego narrabo tibi eis que sunt preter significant Ypocras. intentio in eo quod precessit de sermone suo quia intensurat narratione curationis eius egritudinum acutarum. et significat etiam illud in hoc sermone non nimis eo quod significat illud in eo quod premissum est. et ego in quarta de rebus addicis in hoc loco per sermonem in balneatione. et ab eo quod est in libro suo in egritudinibus. et in libro suo de causis an sint digni ut precantur Ypocras in expositione mea quod exponam illos libros.

Et si tu vertis in hiis egritudinibus in loco sorbitionis et totius quod bibitur ydromelle erit est ratio in hiis rebus multis. et non erunt potentie ut errores in eo errore est quod oportet illud dari in potu. et est non illud iam diximus secundum quod oportet ut in eo dicatur. quod inveniat etiam in quo non oportet ut in potu detur infirmo ydromel.

Iam significavit Ypocras significatione manifesta. quia precepit ut utatur ydromelle tamen usque ad horam eventus crisis. quod est quia non vincit aquam oportet detur nisi in egritudinibus tamen in quibus

Sed iam est causa egritudo huius huius consuetudinis ipsi magis nocumento est. In eis ardore quod sub diafragmate est extinguit sed potius furorem stimulat atque infirmi morbi intolerantia nimis se gravat molestiam. intestinis autem et sedem ulcera generat.

Quidem sitate autem medicamentorum ictiorum ad hos morbos medicam dos postea intimabo.

Sed si in hiis morbis pro mixtura potus aque dedis mellicratum utile est in multis opinis non nimium deligis. quod autem oportet illam bibere. quod non. deinde est ut optime dixi et cur denegetur infirmo.

Marginalia:

consuetudo est Ypocratis

non ardor quod significat nocumenta

alias nocumenta

exiguum incitans

alias exiguit. huius

alias achorazathati scilicet sanguinolenta egritudo

eventum in

alias achorazat

alias vecta scilicet ~~mixtura~~ tincta

locus

libros

inde

nos

liquefit. Quod autem in eo cuius virtus non tollat ut moriatur usque ad horam crisis in reliquis autem egritudinibus rectius est ut negetur infirmis mel est ydromel

[sed tamen]

Dimittunt autem homines uti ydromelle quando faciunt eandem virtutem eius qui bibit ipsum et propter hanc causam putant quod faciat evenire mortem velociter et non dicit in eo illud nisi quod bibenti ipsum non est possibile ut moriatur propter usum eius quod est quia ex hominibus sunt qui utuntur ydromelle tamen secundum quod usus eius currit in quibusdam secundum rectitudinem.

Non est sermo Ypocratis in potu ydromellis quia prosternat virtutem infirmi sed sermo eius est quia non nutrit cum nutrimento manifesto (dicentis) propter continentiam consumptionis que apparet fortiter secundum dictum (aperit si) sive sit quod ex eis prosternunt virtutem (mittit cum) sicut fluxus narium et fluxus ventris secundum fluxus et sudor et vomitus (sagimus) et prohibitio a cibo propter accidens quod in eo dicit (necto) in eo quia prosternit virtutem autem confortat quod non est secundum virtutem sed est secundum viam consumptionis. Inde est quod aqua non solum confortat infirmum secundum quod ipsa nutrit ipsum sed est loco medicine que reducit complexionem eius super quod secundum fluit malicia complexionis donec convertat illam ad equalitatem. Tercia autem conditio (hinc tandem) istis dualibus est quod cum nutrimentum est parvum et est possibile ut moriatur homo (ex eo solo) eo solo cuius dispositio est hec. Non secundum quod virtus eius cadit ex usu illius sed quoniam non addit in ea adiutorium

= in eo dicit Ypocrates non mittit sicut aqua sive quod prosternit virtutem

dicte magis et ex illis rebus est ydromel quod quando prohibetur infirmus a cibo medicus eius et est de aptitudine eius ut corrumpatur tunc possibile est et propter usum ydromellis ut remaneat vivus usque in diem (al. sed usque ad vigesimum) decimum sed usque in vigesimum. Intelligere hunc sermonem ut in ille in circumell est illa que ponit ydromel ex rebus que nutriunt nutrimento parvo quod est quia aqua non est nisi compositio (= mediante tamen alia) cibi nec propter hoc dicit tamen illud sed reliqui boni medici consumpti pauci ex eis dixerunt in aqua quamvis est composita cibi iste gradus res quam dixit Ypocrates in ydromelle qui a sequitur illum non est occultum et quod dicit in mello.

Sed sententia verborum non est secundum hoc.

Non est iste sermo quod ydromel attrahat mortem sed ipsum qui non tollat patientiam sed ipsum corpus in quo non sit admixtum (se) liquiditatis quod est quia mors venit secundum corpus quando ipsum bibat aquam solam corruptione consumptionis nutrimentum quod provenit ad corpus ex ydromelle parvum non est possibile ut propter ipsum lenitur corpus ita ut remaneat et vivat propter potum eius tamen sicut et biberet infirmus aquam cederet

primus [solum]

Corruptum ydromel est fortius quam bibit (aqua) solum sed non ledit venerem.

Ypocratis de ypo quia significavit per sermonem suum fortius multum aqua quod (cum) in aqua est virtus ex qua nutritur et possibile quidem est ut aqua quando cum exsiccatur propter diminutionem cibi quando humectat ipsum et corrodit efficitur ut moreretur (contra cetera) propter potum eius infirmus tempore longiori tempore quo non remanet quando bibit aquam ocio. Inveniunt eius dicere (ut) inmature in eo quod addidit in sermone suo in ydromelle in lenificativum ventrem et est quia ydromel prosternit virtutem

Sed quidam iam dimittunt dare illam quia videlicet debilitat virtutem bibentis et vocant causam mortis eam dicunt in tantum quod iterum est id circo ut sibi quod si quis bibit mirum potest sustinere. Est enim quidam causa tamen virtutis quod et si optime utatur ea.

Non tamen hic sensus hic est perfectus. Que tamen fortior est quam si sola bibitur in ventrem solvit.

ti q admisce[atur] ei ex elementis et aq[ua] ... valde pura et subtilis

...e et debilitat eam propter evaporationem in eo cum levius venerit, et hoc quod hic dixit o significavit multitudinem caloris ventris non equalitatem eius. Et oportet quod intelligas quod ydromel purum est possibilius ad dissolvendum eo quod ex eo bene decoctum est plus ...ciuum et intellige hic et sua ... si intelligas quod debitur propter hoc. Post illud in comparatione ydromelli cum vino subtili et aquoso, quod asculta ut magis intelligas illud.

Et nos invenimus ipsum esse forti vino subtili

parum contrarium aque in quibusdam horis et in quibusdam esse debilius.

Ex hominibus fiunt qui sepeliunt loco fortioris et debilioris et vehementioris debilitatis. Et ex eis fiunt qui sepeliunt loco sui quod nos scripsimus ipsum. Et ex hominibus fiunt in loco quorundam horum quorum sunt hic exemplum. Et quoniam invenimus ipsum debilius in ipso quod autem intelligitur ex istis omnibus descriptis dictionibus discrepantibus est una et eadem res quod est quia ypocras dicit in ydromelle quod in quibusdam locis est fortius vino aquoso est dispositio est hec dispositio et causa quod iam narravimus cum ex vinis est dispositio et hec dispositio in sermone de vinis quod ypocras non abstinuit a rememoratione eius qui ignorant illud et significavit illud in hoc sermone significatione manifesta. Scilicet eius narrando in sermone suo parum tollens quod quod cum necesse est ut permisceatur ei de aqua ut bibatur nisi quantitas parva valde quoniam est contrario illius cum quo indiget aqua multa. Nominatur plus tollens aquam. Vinum autem plurimum non tollens aquam est debilis virtutis quo non fit immanentium in bibente quoniam commiscetur cum eo aqua multa. Et sine virtute eius in hoc vino qua non est eis significat significatione manifesta valde debilitate et frigus eius et est similis his duobus similis aque. Sicut si vinum est fortis odoris significat illud ex eis significatione magis valde vehementiam virtutis eius quod est quia aliquid vini aquosi dum permanet vina eius in ... est parva valde in quo ipsum est loco eius cum admiscetur quantitas parva ex sua terre et igneus et ideo est necessarium in distribuendo hec duo in eis similiter nisi digestio parva valde. Vinum autem cum est dispositio hec scilicet multum tollens aquam non fit cum hac dispositione ex parva digestione, quoniam longitudo eius ab aqua est longitudo multa valde et quantitas caliditatis quam acquirit per ... est multa et ... cum illo odore.

Et ... ita usum vini et mellis non invenientur in virtute eorum in cuius eorum est magis quoniam si quis bibit de vino puro duplum ei quod bibit de melle conforta... virtutis eius ex potu mellis plus multum similiter levius ... cum quod est

quia egressio eius quod egreditur ab ea est duplici dixit ypocras loco sermonis sui ydromel esset sine manifestior quod est quod sermo eius fuit usque ad hunc finem in ydromelle et ipse comparavit cum vino et ... quod est quod comparatio sua qua comparavit ipsum fuit in vino mixto cum aqua non cum puro vino cum intendit ut esse sine comparationis currere secundum iustitiam posuit sermonem suum in vino et in melle quod est quod ex hominibus quidam errat in comparatione sua inter hec duo propter impedimentum ex ea ut faciat errare in illud et ex eis est qui errat in illo absque voluntate sua. Inde est quod exprimit res pre

Est autem quoniam forti illo lenitivo quod aquam sustinere non potest et quoniam debili...

Quia autem quod est in virtute vini aquosi et mellis et utilis non commiscetur in aqua est quod eius duplum vini puri bibit quam mellis eius virtute magis illud mellis conforta... non vini hunc faciat ... duplum egit.

quod admisceatur eis res alia et ponunt
virtutes earum. nam eis quibus non miscetur
aliquid aliud tamen, sed quibus commiscetur quod
est commixtio fiunt. et similiter invenimus ali
os expientes res que commixte sunt com
mixtione multa et iudicant ex eis si-
ne quod commixtum est quoniam commixta fiunt et
non esset eis necessarium ut ponerent iudicium
suum. sed exemplum huius esset conveniens ut sci
res quod ydromel quando miscetur quod ut sit expo
sitius cum vino tamen in mensura est aque. quando si fuit
aptitudo tua ut sit expositio tua in vinum
purum et ydromel multe commixtionis non est
recta et quando operatio est difficilis in eo quod
admiscentur res alia. ab eo posuit ypo
al. rel. crates sermonem suum in quibus non admiscetur alia ab
eis et sunt ille que dicuntur pure com
parant. quare non vinum quod non admiscetur et
non ydromel. et dixit quod quando aliquis bi
al. de vino bit de ydromelle est nutrimenti eius minus
duplum ... magis nocumento propter illud quando et gratia ... mul
bibit ta sunt. et ideo posuit sermonem suum in
eo quod ex eis est forte impremens caput et fa
sed in debili ciens pungnentem in ratione debili ex causa
quod est operationum consecutus vini cum melle. et non est
quod mel est plus nutrimenti ipso et quando ipse pre
cepit ut operetur in quantitate eius et me
dietatem eius ex melle non vult quod operetur
ac ut bibat infirmus vinum quorum precium
quod admisceatur ei aqua. sed postquam mensu
ratur de vino quorum eorum quantitas quanto alteratur
ex eo. et dat eam in potum infirmo
qualiter vult. nam illud non nocet in prohibitione
tua aliquid quod est quia possibile est. verbi gratia ut ac
al. vinci cipiat de melle quantitatem unciarum .x. et dissol
unde ... se vat eam ipsi in parum. postquam permiscuit in
mis... dat eo de aqua quantum ipse vult et faciat illud in
omni die et accipiat mensuram de vino quan
titatem eius similiter in omni die et det ei in

ipsum et pone

potu ipsum sicut diligit quod est quia tu
potes quando experiris hoc in unius bonum pri
mum similium in omnibus dispositionibus suis et
in vino ex hominibus etiam. nisi in
una hora eadem contrarios saporis virtu
tem quidem eorum secundum virtutem eorum quando
quando non sciunt mel utrum proprietatem
suam in natura sua possibile est ei quando mit
titur melle ut moretur multis die
bus cum quo illud sit ita quare dixit ypo
crates primo sermonis sui. et invenimus et in
eum fortiorem vino ubi aliquod prius collo
cet aqua in quibusdam horis. et in qui
busdam earum debilius. quando non est decla
ratum quia quandoque est fortius quandoque debilius
sed invenitur semper secundum quod diximus
quando fortius. causa autem in illo est quod ypocras comple
vit sermonem suum postquam discerneret
ipsum et enunciaret operationem eius
qualem in illo et discerneret ipsam
ratione. et dixit quod ydromel invenitur in qui
busdam horis fortius vino. et in qui
busdam earum debilius quod est quia videlicet
tur esse commixtionis causa eorum. putatur
multociens quod vinum sit debilius et
quandoque estimatur aliud ab illo cum quo dis
cerneris illud sicut dixi quod ydromel
est debilius. et quandoque estimatur aliud
ab illo cum quo discerneris illud sicut dixi
et addidisti ad illud consideratione in le
nitate tamen invenies ydromel fortio
ris nutrimenti semper quam vinum commixtum
secundum illam commixtionem quod si ex egestione quod
educit ydromel computati non cadit
virtus quantum oporteat ut scias quod
id quod egreditur ex ydromelle est
duplicia multa est quod egreditur in eo quod al. addit cum eo est in hoc
nutritur potu vini cum addit cum ad
illud in hoc quod ydromel est plurimi

menti multum quam vinum quare si ergo que egrediuntur ab eo est duplicia multa. et tollat inflatum ut removeat quod nocetur ex ydromelle diebus multis cum tamen quod mel est forti oris nocumenti quam vinum

Quod si sorbeat ptisanam ordei bibat post ipsum ydromel faciat ipsum sacietate vehementi satiare et inflat eum et non fit inanimentum per id in locis que sunt sub ypocondriis si bibat ydromel ante sorbitionem non nocet ei. sicut est nocumentum eius qui bibit illud post ipsum. si autem fit inanimentum in

Hanc sermonem dixit ypocras per illud in ordine suo quod oportet ordinare usum ydromellis et ptisane ordei. quod est quia oportet semper. et sciat quod sermo est iste et sermo generalis quod intelligitur exemplo ex ptisana ydromel et ptisana ordei. quod est quia oportet semper ut sumatur in primis illud cuius dispositio est corruptio facilior et eius descensio velocior. deinde sermo post ipsum qui est sine contrario illius. ptisana vero ordei est velocioris corruptionis quam ydromel. et tardioris descensionis cum ergo bibitur in primis ydromel est in loco facientis penetrare et facientis descendere ptisanam ordei et si bibatur in primis ptisana ordei tunc ydromel prohibetur descendere quam

stimulat loca que sunt sub ypocondriis. et continetur secundum longitudinem temporis ad colum et quod continetur corrumpit ptisanam ordei. quare oportet ut precedat ydromel

Decoctum autem ydromel melius est in quantitate sua quam non coctum quod est quia invenitur ipsum subtile album quod penetrat leviter. si quod in eo sit bonitas quam ante esset in eo quod ex ydromelle est crudum. ergo non possum dicere quod non est saporosius crudo. si contingat quod mel sit bonum vero quod ex ipso coctum est debilius est crudo et minus faciens descendere secundum ipsum et non est causa horum duorum nocumentum in inanimento. et oportet quod si provocat ad vomendum eo decoctio est que convenit ut mel sit mala non mundum neque boni odoris magis cum decoctio ut minuit de malicia eius et vehementia sue feditatis

In hoc toto sermone narrat ypocras. dicens suo modo quod decoctum est ex ydromelle et illud quod non decoquitur non est generaliter neque dispositio. al' expo ypocras peritus per opus autem qui nominatur secundum

Post ptisanam vero. si aquam mel pariter bibent. nimia satietur repletione. inflat. eis quod sunt sub diafragmate locis. nimie iuvat. ante vero non alio nocitura. sed in inanimento habilior habetur.

Coctum quidem mel visu apparet melius quam subtile et album. lucidumque videtur. prestabile. dico eam bonitatem illud habere quam crudo prestat dicere non possum. non enim saporosius crudo. sed mel ante coctionem bonum inveniet. sed in plus deficiens. et ad digerendum sit invalidius expellit. quam neutrum contra adiuvamentum nocivum est ad quod ante coctum expediat in dicitur. sed si quod mel malum fuerit mundum. id est impuri odoris nigrique coloris. coctio eius malignitatem minuit. ac turpitudinem.

usus eius in multis egritudinibus acutis est

iuuatiuus q̄ e quia adiuuat ad scan

dum illud q̄ p sputum necesse est scā

ri et bonum efficit hanelitum

Scitum est usus yppo. in sermone suo

nominatur et nocumentum que si

silia eius. et quia e q̄ consuetudo non

curritur cum usu illius nominis apud omnes ho

— illis mines lingue. et quia quidem illa res

nominatur isto nomine scilicet ueritā

tem et quia e q̄ uult significare p

propriam rem artificialem sicut ostendi

mus in lactis tempore et mellicratum et

manifestum e quod apud omnes homines

q̄ scamabinum nominatur hoc nomine ut

significet aliquid compositum. reliquum quod q̄ y.

non dixit in eo nominatur scamabi

num. ipse ostendit duarum rerum aut intitupa

tione q̄ intitupauit hoc non sicut fecit in

lactis tempore et mellicratum autem

consuetudo non currebat cum usu huius medicine. Qua

re addidit in sermone suo dicendo p

— mea q̄ nominatur. et possibile quidem e

ut sit ueritas harum duarum quia licet

— ipsum non prima fuit inceptio usus eius g̃ est

in illa hora et h y. intitupauit hoc no

men scilicet significet sibi hoc q̄ medicina

— al' i. ret compositum ex aceto et melle tamen sanasic

tum posicione nomen melle in se ipso in hoc nom

ne in greco possibile est ut intelligatur p

ipsum mel acetosum. iam ergo ostendimus

q̄ y. uoluit p sermonem suum scamabine

nominatus q̄ autem e necesse scire in arte

medicine de esse eius omnia uero intenda

intensionem dico ergo q̄ compositum scamabinum

non ex aceto est. et melle tamen sed

e ex yydromelle et plurima quantitate ac

ceti. et melius quidem in eo e ut decoo

quatur. q̄ e quia in eo mell frangitur

quam decoquitur quare acquirit yydromel p mix

tum ei. iuuamentum q̄ ex eo e necessarium et non

e possibile ut noceat. y. autem narrauit

in principio sermonis sui iuuamentum quod acqui

ritur ex usu scamabini et nos narrabi

mus ea in sequentibus nocumenta uero acc' ab

eo narrat yppo. in fine sermonis sui q̄

autem dixit in fine istius sermonis

q̄ plurimum e sermo eius q̄ e quia adiu

uat ad scandum id q̄ exscreari necesse est

p sputum et facit hanelitum bonum. et

nos quidem narrabimus illud q̄ ipse dixit

in hoc sermone sequentes in illo uestigi

um eius

Hore eius nero sunt ille

Intelligit p horas eius autem horas in

quibus oportet ut administretur sic cum

fuit consuetudo omnium in primo autem iuuamentum — ego

que acquiruntur ab eo. et quid iam o

stendi. q̄ y. utitur hac dictione intro

citius. scilicet hanc intentionem

Quod e quantum ex eo aceto e ualde non

efficiat

e possibile ut estimat compositum medium in ex

screari

screatione eius q̄ excitura p sputum e necesse

quam si adiuuat ad exscreandum res re

implorie

centis et facit accidere eis lubricitatem

et dilatationem pleuriticorum tunc quiescere

facit pleuresim quedam quiete q̄ e quia

lenit ipsum et consequenter efficit has compositiones

confert iuuamentum magnum. et quia

Potus autem q̄ oximel dicitur yeme di

citur in acutis passionibus plurimum iuuatiuus

e q̄ p eum necesse e scire iuuat. fla

tum bonum facit

consecare

non est possibile qui ex eo est acetosius valde. et possit facere exsiccari quod necesse per sputum

quod primus ordo est acetosi in viscositate sputi et nocet

Hippocratis autem enunciavit in sinone usus eius sine lxxxx. non ea quod accidit ei instantiens qui indiget ut ipse secamabin acetoso quod est quia qui non indiget medicina vel est acetositas consequens hanc summa. tunc si fluum est narrare nocumenta que accidunt ei ab ea quod est quia Hippocrates non dixit acetosum tantum sed addidit ad illud valde sicut si diceret vehementis acetositatis et ille cuius dispositio est ex secamabin hec dispositio non est possibile ut efficiat in sputo grosso visco se retento in plone oppositione media scilicet incidit illas materias et abstergeret eas et adiuvat ad exsiccandum illud aut clam dicat ab hac oppositione quod exsiccat eas quoniam nescit illa ex mediantis cuius dispositio est hec dispositio incidit medicinas et abstergit eas sibi immediate iunctas exsiccare eas et nos quando non n tantum eas in exsiccatione in consimilitudinem retentam in plone non ad exsiccandum eas tunc est nociva sed ut incidat eas et abstergat eas ergo non est possibile ut efficiat illud non fit iuvamentum per eam precisus et nocet nocumentum magnum valde et Hippocrates quando narravit in sequentibus quoniam non est possibile in ea ut incidat et abstergat quod est in hoc loco videtur quoniam in ut loquitur de hac discreptionis secundum quod iste sermo est discretus invenitur in multis libris quod est quia invenitur scriptum in multis discreptionibus loco medii magnum ita ut fiat totus sermo secundum hoc exemplum quod est acetoso non est valde possibile ut efficiat oppositionem magnam iste est sermo Galieni quoniam quod est quarta et Hippocrates ostendit in eis quod sunt posteriores quoniam non secamabin acetosus valde in toties sit

per usum eius iuvamentum magnum valde et nocet quandoque nocumento magno quoniam acetositas eius est acetositas magna et non efficiente in aliqua horarum oppositionem prima quod quoniam necesse est ut dicatur quod opus eius semper est aut iuvamentum magnum aut nocumentum magnum melius est quoniam ut dicatur in eo quod non sit opus media ab eo — — —

Ille autem cui accidit plus quam accidit illi est egritudo est periculosa ex quo cum fuit illud neque possibile est ei tussire et screare res retentas in plone.

Dicit Galienus quod vehementia viscositatis que egreditur cum sputo et grossitudo eiusquoniam non iuvatur per secamabin acetosum accidit in eo cuius dispositio est hec dispositio exigens perditionem scilicet in egritudine cuius est digestio omnino quoniam iste cuius dispositio est hec non exsiccatur per sputum aliquid possit et dixit quod ille est egritudo est periculosa non iuvatur per usum secamabin acetosi iuvamento manifesto et quando accidit et quod fortasse quando fortasse contradicunt quoniam iuvatur per quoniam non dimisit quoniam vehementis prius quam iuvatur illi ratio eo hoc quando iuvamentum evenientis ab usu secamabin vehementis acetositatis pervenit quoniam in ipsum est vehementis virtutis quoniam absque hoc non est ei possibile ut iuvet per illud cuius dispositio est ex secamabin iuvamento manifesto quoniam non caveat iste secamabin una duarum operationum aut ut non incidat humores sed addat in viscositate sputi aut ut incidat eas et abstergat ipsos ergo quoniam efficit illud accidit ex eo screatur istarum medietatum illis cum multitudine propter quod iterum sit fortis sit illud in quoniam est quod illud quod sequitur hanc oppositionem

quasi in fuit vires infirmi necesse est ut cognoscas tam consilium dedimus salus speretur. duplex tussis cum consi fit et quod ut cognoscas vehementiam virtutis infirmi tam speret ei evasio quam vertitur eo sequens quoniam sunt

cos et abstergat humores illos penitus sed

Acidissimum vero huius quibus scire est necesse non primum faciat quia inclusum quod est quod adiuvat extra lubricum faciens atque canalia pulmonis dilatat. pulmoni parat quod quietis quia illum humidum reddit itaque maximum impendit iuvamentum. quoniam videlicet acidissimus pulmonis quod scitum per sputum fit admittens adiuvare non potest quia sputi viscositas augmentans unde tempus illi impedit.

Acetum autem hec illis maxime qui morbus periculosius est unum fuit nec tussire nec ea que in pulmone sunt clausa scire possit.

est ut provocet infirmum.

Et omnino quod illud sit in potu quod ex eo sumit infirmus quando vis dare secaniabin est dispositio [dispositio] est hec tepidus in ultimo. et sic quod datur ei in potu ex eo parum non cum multitudine.

Ypocras precepit ut in potu detur ei qui non screat aliquid omnino propter viscositatem sputi et grossitudinem eius. et virtus eius non est debilis secaniabin vehementis acetositatis in ultimo et fit quod ex eo fiunt in potu parum. tepidus autem in ultimo est qui est medius inter calidum et frigidum quod est quia virtus secaniabin cum sit virtus valde fortis facit nocumentum. propter hoc non detur in potu ex eo quantitas multa in una vice. et similiter nimie [illegible] facit cavere a potu eius debilem cum est [illegible] sic precepit de eo in eis que sunt [illegible] quando in peripleumonia et pleuresi quando non excreatur aliquid super illud quod ille non sunt digestione. semper offert calor et [illegible] frigus [illegible] prohibet. propter ab usu secaniabin calidi est cautela eius ex malicia egritudinis [illegible] quod quando in potu datur [illegible] huiusmodi secaniabin permanet egritudo eius indigesta. et accidit ei ex potu eius quando est calidus ut addatur sitis plus quam sunt et [illegible] quid iam tibi ostendi quod hoc accidens addit in viscositate sputi. fiducialius est [illegible] ut sit secaniabin tepidus parum. et illud propter calidi effugit ab eo quod possibile est accidere secaniabin calido. et sequitur [illegible] secaniabin frigidi nocumento.

Quando autem pure est acetositatis quando administratur. humectat os et palatum et adiuvat ad screandum sputum et sedat sitim. et est conveniens locis que sunt sub ypocondriis. et visceribus et prohibet ab eventu nocumentorum a melle quod est quia refrenat coleram que provenit ab eo.

Postquam complevit per sermonem suum in secaniabin acetoso redit in sermone suo iterum ad narrationem secaniabin pure acetositatis et dicit in eo quod humectat os et palatum. et adiuvat ad sputum excreandum et sedat sitim quod est. quia [illegible] agreget res quibus firmamentum in ea in egritudinibus. cum dispositio hec est dispositio non est possibile ut fiat ex eo nocumentum. Unde et cum in eo est bonitas [illegible] eius. quando quantitas que in eo provenit [illegible] ydromelli ex aceto et quantitas que fit sufficientia in reservatione colere que provenit ex melle. scilicet quia minuit ex illa colera et sedat inviscationem eius quod est [illegible] ostendi in tractatu quarti libri de medicinis simplicibus. quod virtus eius quod est dulcis in ypocondriis quod [illegible] contraria virtuti eius que est acetositas sua [illegible] in ydromelli virtute [illegible] que sunt que necessaria sunt in hiis egritudinibus. excepta una re tantum que contraria est [illegible] eius. scilicet quia [illegible] facit plus quam [illegible] convertitur ad coleram. et [illegible] aceti est quod prohibet hanc alterationem [illegible] re tunc manifestum est quod acetum ponit [illegible] in ultimo bonitatis quod est quia fit propter acetum sedativum sitis efficiens facilem screatum eius quod ex sputo non est in ultimo grossitudinis et viscositatis. et [illegible] has duas operationes ex [illegible] cum est hec dispositio ex secaniabin ut humectet partes oris et palati et propter

Sed egro oximel quando dare volueris huius illud in ultimo tunc tepidum atque paulatim dari non multum necesse est.

Parum autem acidissimum datum oximel potatum huiusmodi facit sputum adiuvat screari sitim extinguit. locis qui sub diafragmate sunt visceribus aptum atque lesioni que ex melle accidit repugnat et amaritudines ab eo procedentes mortificat.

hanc operationem que fit ab eo invenimus ipsum vehementius confricare splenem et epar quando apparet oppilationes accidentes in visceribus et mundificat ea absque lesione.

Et iterum resolvens provocat ventositates. Sed cum sic sermo eius adhuc in secundinabus de acetositatis narrat manifestum propter quod administratur in egritudinibus pectoris et pulmonis magis quam inunctamentum quod fit ex usu eius propter admixtionem aque cum aceto et melle in eo propter equalitatem quam est quia ille cui dicitur est hoc ex secundinabus resolvit ventositatem grossam inflativam ab inferiori et congregat et movet omnes vias evacuationis humorum aquosas et illos qui sunt de genere colere et per urinam.

Partem autem aliam intestinorum humectat plus quam aliorum et facit accidere in ea excoriationem.

Bene dixit quod in humectat que est plus quam aliorum significavit quod illa est egressa a quantitate cum dicit Galenus quod secundinabus facit illud per hoc quod abundantius dividit humores grossos viscosos qui tenebantur in locis superioribus et incidit eos et movet ipsos ad exitum et fit etiam facilis per hanc virtutem descensus superfluitatum que descendunt ex epate et congregantur iste humiditates in intestinis et propter hoc in inferioribus eorum accidit ad multitudinem earum ut perveniant in illam quantitatem in qua et excorient intestina propter acuitatem suam et quando in secundinabus est virtus abstersiva est possibile in eo quando administratur longo tempore ut excoriet intestina et superfluitatis colice que cum eo descendit virtus est hec eadem et propter hanc virtutem similiter accidat in quibusdam hominibus ut multiplicet propter quod sumatur secundinabus excoriat intestina.

Et quando accidit hec passio in egritudinibus acutis et propter hoc propter ea quod prohibet ventositates penetrare et facit eas redire ad superiora et quando facit eandem virtutem et facit accidere frigus extremitatum.

Quecumque autem excoriationis in intestinis non est laudabilius sed plurimum in egritudinibus acutis excoriatio intestinorum cum ulceratio venient in superficie eorum apparente quando illud ita sit tunc non ledentur nisi cum omnibus que procedunt ad exitum et propter hoc cum rebus mordicativis et quando leduntur intestina et non procedunt statim in fine res ille mordicantes ea redeunt ille res que penetraverunt ex eis ad exitum ascendunt sursum propter hanc quoque eandem cum accidit ventositatibus inflativis ut redeant ascendentes sursum quod ex ipso intestinorum non est sicut ostendi in libro de virtutibus naturalibus et est expulsio eius quod est in eis ab omnibus partibus et opus huius virtutis est expulsio rerum procedentium in intestinis ab eis cum quoque incipit motus iste a superioribus eius ut venientur ille res recedere in intestinis ab inferiori et quando ab inferioribus impelluntur ille res sursum et declaratur hoc accidens ostensione manifesta in hora sanitatis quando

Rursus ventositatem relaxat urinam provocat.

Sed in inferioribus intestinorum ulceribus opus sit humiditatem infusam eius excoriat.

Quod malum in acutis plerumque accidit morbus maior quam vetus ventositas eius phileg. sursum quoque remittit et quoque debilitat virtutem et effectus in figuris operatur.

Margin notes: l. quoniam; vel al. ventositates; aspero; et quoque in locis quibus respondentes sunt quoniam illa ventositas inflativa; l. ex multitudine; excoriet; l. expulsio

descendit ī quibusdam horis illito cōstia ad
inferiora intestina et p̄hibent eam ab
euacuatōne. aut p̄pt occupatōnē aliam
q actōne q̄r faciunt. q̄r ab sc̄ide nō posui
aut quā locus in quo fit euacuatō
ē longiquū q̄ ē quia nos s̄ enim in h'
horis colam p̄parare ad ascendēdū sur-
sum ita q̄ non egreditur. ē ā ex ho
minibus quibus accidit p̄p̄ redictōnem
illius colere. lesio ī iste ēt ex eis est
cui cap̄ impletur et facit ei et ledit
ip̄m et ex eis ē cui accidūt illa duo
sil' sim h' q̄° inueniūt p̄p̄t excoriatōnē
intestinoz quā fellis exitus egestōis.
et descēsus eius ad inferiora quā intesti
na nō tolerāt illud q̄ suscipiūt illa lo
ca. excoriata ex dolore. et q̄m̄ ipellit̄
illa egestō penetrabilis ad exitum ab isto
ri quā nō p̄cedit ab ano hora q̄ impel
litur ad ip̄m. si coartatur ille lac
tus rotūdus qui ē ī ano. et opilat
extremitatis intestini recti q̄re po
nit p̄ncipium motus q̄. exp̄mit q̄ ē
in intestino sim rotūditatem ab infi
ori nō q̄° uentositates tūc egrediū
tur. si superfluitates si h' ē ea rotūditate
redeunt ascendēdo sursum. et acci
dit inde ut suscipiat intus nocumē
tū p̄pt mordicatōnē p̄hibētem pene
trare illas res que tinseunt in intes
tinis q̄ est quia loca excoriata ledū
tur lesione uehementi q̄° ius sit mor
dicatō illaz rer' que tinseūt ī eis p̄
na ualde. et tu quidē scuisti q̄ oīs
dolor dissoluit uirtutē et facit eā
dē. et p̄pt hanc etiā cām euenit fluxus
(ex timore

Hoc ā nocumētū cūm fiat ex potu
Seccunabi h' scias q̄ iuct' ut se bat
Iam oñdam' ī eis que p̄mitti sūt ex
sermone nostro q̄ seccunabi re͡ga

Itaque q̄ nocumētū ex ordini'
le nascit' id notari neciū ē.

t' ommy̆ne sua nō facit aliquod ex no
cumētis quo faciūt ab ydromelle. et
uinus et aq̄ q̄ si nocet aliq̄ hora
tūc nocumentū eius nō ē nisi q̄ ex
coriat intestina et accidit illud ab
eo ī quibsdā horis nisi ī eo ī quo ī
testina sūt debilia p̄parata ad
suscipiendū hanc passionē ~ —

Et quenit potare q̄titatē p̄uā
ex ip̄o ī nocte et si' ieiunū. et aū
usū sorbitōnis nō p̄hibet a potu
eius aliquid post acceptōnem cibi

q̄m̄ p̄tīt sī illud cōpus lōgū ~
Postq̄ narrauit p̄ iniūctē secca
nabi redit ī sermone suo isto
ad narrād' horā in q̄ oz nō bibat
ip̄e. et p̄mū q̄ narrat inde ē ho
ra in q̄ possibile ē homini p̄p̄e ue
niatur eo quā ē ex eis que regūt
p̄ usū sorbitōnū deinde narrat p̄t
illud horā in q̄ ille inuadit' eum quā
regitur infirmitas quibsdā potibus
nō sorbitōnibus dixit et de eo qui u
titur sorbitōnibus quia necē ē ei ut
caueat potū eius ī hora tūc in q̄
sumit sorbitōnes. et iā quid' est
q̄ illa sorbitō ē aq̄ ordei. et ut im̄i
ca nō cibetur ea corpus et ofor
tetur. et h' quid' duo q̄plētur in
ea b' digeritur tūc aūt digestio ē
bō. fit. q̄z ē sola illa hora. iuste
q̄ ē quia scuisti ex sermone nost'
ī eis q̄ sūt p̄missa q̄ digestas h'
rer' q̄ comedūt et bibūt p̄p̄e quā
sūt siles ī uētribus suis iste facit īqui
etudinē. p̄pt hanc q̄° cām nō oz ut
bibatur seccunabi donec digeratur
aq̄ ordei q̄ digitur absolutur.

Bonū q̄d' ē bibē inde p̄m de
nocte ieiunis a accipied' ē ius.
n° q̄ cip̄ p̄hib; dari cibū p' lōgū
temp'.

potus eius nocte et in mane illius diei antequam sumat sorbitiones et sufficiet quando erit hora que est inter acceptionem sorbitionis et inter potum secamabin quantitas horarum duarum quod est quia secamabin possit in spatio hoc et penetret per semitas ad venas et per eas descendit. venit ergo ad stomacum aqua ordei et est natura cuius modus quem precessit evacuatus est a secamabin

Qui vero utitur in regimine suo eo tantum quod bibit et non sumit ptisanam ordei non convenit ei uti secamabin solo et ptisane alterari dum intestina et excoriet ea. quod est quia maior est potus est sicut hanc actionem quam vene sunt vacue plus quam non sit eis fex et contra vero invenit de virtute ydromelli

Qui utitur eo quod bibit tantum et non suscipit ptisanam eo non convenit ei potare secamabin in omnibus horis eius quia abradit intestina vehementer quando sunt nuda nec tegit ei aliquid quod est quia absque cremore ptisane ordei quando sumatur et quando prohibet ut perveniat corpori aliquid ex iuvamentis que acquiruntur ex ydromelle et propter quod iam narravimus in ea que premissa sunt ex iuvamentis quibus iuvatur ex potu ydromelli

Quod si vides infirmum iuvari per usum secamabin in omnibus horis egritudinis iuvamento magno. tunc misce cum ydro. et ex aceto quantitatem parvam ita ut occultetur sapor eius in eo. et et minorat nocumentum eius valde. et iuvatur quod indiget iuvari per ipsum — sitis — potus —

Quando excitatur infirmo ydromelli quod sumit in causa pulmonis eius. vel in unoquoque sputo retenti aut vehementis grossitudinis tunc tantum indiget usu secamabin et oportet ut sis memor quod iste res deceat in eo qui utitur eius qui bibunt tantum et non utitur ptisana ordei quem ergo indiget uti secamabin. sicut dixi et oportet ut sit ydromelli cum ptisana sed addere quantitatem parvam ex aceto ut fiat ei iuvamentum acceptionis pervenit non contingit quod pervenit ex eo et melius est quod oportet ut decoquatur acetum cum ydromelli quam permisceatur ipsum cum melle quod est quia nocumentum eius minus est tamen

Acetositate aceti iuvatur illi habentes coleram amaram non habentes coleram nigram. quod est quia coleram amaram expellit et convertitur ad naturam fleumatis quam cum dicatur eam acetum cola quia nigra ebullit et elevat et multiplicatur in multitudine quod est quia acetum adiuvat ad generationem melancolie

Ypocras intelligit per sermonem suum habentes coleram amaram illos in quorum corporibus nimis amara generatur id est cola citrina et ubi quod sunt illi in quibus dixit ypo. quod acceptum cum fit eis nocivum nativus melancolicis valde nocet. et cum in illa est que cola nigra est acetosa quam est pura et est dispositio corporis egredientis adustione

Quia a solo potu dietatur non gustasse ptisane quod ipse accipiet etc. et non illius oximel convenit solum fere pene consuetum quod excoriet intestina. ad hoc ei agendum cum venerit ames sed sua melius pro vale potentia quod ipse non habet fecerit sed aqua mellis minuit eius virtutem.

Si igitur ad infirmum iuvamen oximel omni tempore morbi novis esse ratione aceti primum atque mellis immundi. putat ut s. adiuvamentum virtutem posse sufficere quod eius quod minuit nocumentum. ac iuvamenti respondit ratione.

Universaliter acetositas aceti cos iuvat quod co. habent amaram. non autem quod nigram co. aut evanescendo in naturam fleumatis transferetur cum ab aceto extinguitur in nigra bullit. et excrescendo multiplicatur acetum vero co. nigram adiuvat multiplicari.

tali q̄ e͂ quia sapor eius q̄n̄ cor͂ e͂ sanū et ꝑmiscetur hunc saporē q̄m narrauim᷑ et nō e͂ ex eo sīn fine · reliq̄ a q̄ sūt ī h̄ sermone manifesta sūt q̄ e͂ quia ꝓpo · narrauim᷑ in eo q̄n̄ innatur ꝑ acetum h̄ntes colam amaram q̄n̄ caliditas e͂ vincens sr̄ ꝯplexiones eor̄ ꝯ acetum sit fi͂m —

Mulieribꝫ a͂ acetū sīn plurimū e͂ magis

inimicū q̄ᵐ viris q̄ e͂ q̄z ledit matricē —

Quod aūt acetū noceat ꝑmis expīm testificetur · s' illud q̄ e͂ quia n̄ sunt pirati sanguine fri ꝓpt' illam cām oꝫ q̄ᵒ ut eueniat eis nocumētū facile ex oī medicina ī n̄ fca potū. sīn lib̄ nocumētū q̄ᵒ aduenit illis ex oībꝫ rebꝫ fris ī nat'ra sua. Sumpt' ūo acetū ꝓpt' subtilitatem suē sine h̄t penetrōnē ī ꝓfundū mor̄ et penetrāt in tot membrū · ita ut nō remaneat in corꝑis q̄ius sit ꝑua valde e͂ nō noceat sīn hoc q̄ᵒ noceat mēbris neruosis acetū · dicit q̄ᵒ actores anatħ ꝯuenerunt sup̄ hoc q̄ matrix e͂ membrū neruosum · et tu quidē indicas sr̄ q̄ram q̄m̄ uides eam q̄ᵐ anathomia absq̄ sermone nat̄or̄ · q̄ e͂ mēbrū q̄ dilatatur et extenditur dilatōne et extensione valde · et ꝯstringitur donec minuātur q̄ntitas e͂ valde q̄ e͂ quia inuenitur sicut ꝯphendimus istam · et obliuiscimur ipsam sīn magnitudinē eius et implet̄ · ex eo ōe spaciū q̄ e͂ ei ꝓpriū sit aūt magnum sicut uterina eius q̄n̄ implet̄ · ab sumptū sīo noxa mutatur ꝑuitate mag᷑ valde dilatāt aūt mēbror̄ et cor̄ ꝯtentō ꝯ multitudine e͂ res que e͂ ꝓpria corporibꝫ neruosis nō corporibꝫ carnosis —

Aqua a͂ nullam aliā ꝯponē inueī n̄ q̄z ma-

tricis bibit̄ · cerebrū q̄ e͂ · q̄n̄ nō sedat e͂

sīn inꝑp̄ptl'ᵃ nec iuuat ad sedandū sputū sꝫ ꝯpo eius ī illo e͂ minor ꝯpōe oīm reliquor̄ potuum q̄n̄ vteret̄ infirmi potu eius ī oībꝫ horis egritudinis · si a͂ bibat ex ea q̄ntitate ꝑua sī potū ei

ꝺecaimabi et ydromel adiuuat ad sedandū sputū · et cā in illo e͂ inita ꝯ q̄litat̄ illor̄ potuū q̄ e͂ quia sunt eis in eis ꝯsolitudinem sīn aliū modū nō inuenimus eam sedare sitim īmo excitat eam q̄ e͂ quia potus aque h̄ntibus colam ... et ī locis sue ꝟl ꝯpaf̄ᵐmate etiā mūt eo · ad colorem ī malicia ei ꝯuertit ad eo · et debilitat cor̄ q̄n̄ bibitur · Ratio vero tre · et adducit magnitudine splenis et epatis q̄n̄ in eis e͂ inflatio et facit acidē rugitū · et natat ī illo q̄ e͂ q̄z penetratō eius tardatur · et cū in illa e͂ declinatō eius ad frigus et quia e͂ indigestibilis et nō facit descendere egestionē ī īgresso ... et addit

Acetū femīs pl'ꝗ masculis inimicū q̄ ultime nocuū est.

Aque v'o nullum inueni usum n̄ q̄z ī acutis bibi morbis nō splenetias cuiusi' l' siti sedat sputū u' adiuuat sedare · ꝛ ī hūs m' alys potibꝫ oportet si eg' oī tpr̄ morbi uti ea · si v' de ea pm mīt oriml' bibat ꝛ aq̄ᵐ mell' sedatū adiutoriū largit' · c' rei cā e͂ potiuū ipsor̄ q̄litatis mutatō q̄ ab ea fit. aliē ea nullo m̄ repmi' ea siti sedare. vim mag' fnīā mutare · ꝛ aq̄ potᵉ ꝛ colias ꝛ ysbꝫ sb̄ ꝯpafigmate colā dn̄at' in colīꝫ mutat' q̄ a͂ ea bibē uēnt' in gitō · eor̄ cor̄ in defectōm adducit · magtudinē splenis ꝛ epis agꝫ si inflatōnē ħeant rugitū facit. ī sīo natat. q̄z tristire morat' eo q̄ frīditati ptinet ī digestibil' e͂. n' urinā ꝓuocat. n̄ nutr. q̄z naturā nō h̄ ferē. s' si ꝯpedes figit aq̄ᵐ bibat · ei nocumētū augmēti mlto mag'.

et in nocumento eius quando est ... cum fex ut
sedimen in vase sua. et si fuerint pedes in aliqua
hora frigidi. et bibat aquam multiplicatam no-
cumenta ei in omnibus illis ad que corpus de

Non inveniuntur in aqua virtus dinet.
incisiua sicut invenitur illud in
aceto nec calefactio sicut invenitur illud
in melle. et mel quod calefactione sua ablu-
gere(?). et incidit et propter hanc causam erit
aqua tota sit tarde penetrationis diffici-
lis digestionis difficilis descensionis quamvis sit
ex parte illa laudabilis de qua non indigeat
quod est quia aqua generis autem ille in quibus
invenitur sapor illius ex saporibus me-
dicinarum non sunt simplices ... aqua cum
permiscetur illa medicina in qua invenit
sapor eius sicut sciverunt experimentatores
malum aut aque corrupte aut
vinum aut acetum aut que illis sunt simi-
lia quod est quia tu indiges in unoquoque
istorum non totum contrarius est. sed illa species
cum ad eum intendis usum. et quantum ser-
mo per est in melioribus ... quas experi-
tur necesse est tibi ut intelligas in hoc
loco sermonem eius in quo sua recorda-
tione. et quia ipse comparat vinum ... quod
narravit ad meliorem aquam. et est aqua
clara cui non permiscetur qualitas alia
nisi in ... sua. hanc quod aqua quamvis
sit melior aquarum tamen invenitur eam
morari in stomacho tempore longo quare facit
accidere in eo sonum plurimum rugitum ... si
accidat quod colera vincat sicut stomachum in
in via corrumpitur aqua in eo propter illam
causam. et quando descendit post laborem
... ad intestinum ieiunum non pene-
trat ex ipso facile neque ad epar neque ad
renes neque ad pectus et pulmonem. et
propter hanc causam fit quod aliquando non provocat
urinam in sua via neque adiuvat ad scindendum
sputum neque ad resolutionem ... quod

est quia apo(?) ... non fit nisi a rebus subtilis
sive subtilium partium. et aliis non a rebus fris(?)
grossis. et non invenimus potum aque se-
dare sitim. et causa in illo est longitudo
more in stomacho et intestinis neque ...
aqua in profundo corporis neque rorem ei
tribuit neque humectat ariditatem ei-
us. aut ipsa non nutrit corpus iam dixi
nunc illud in eis que premissa sunt propter
hoc quod non invenimus ipsam posse se
confortare virtute alicuius. et ille de-
finit causas que provocantur ... ad
... aque ordei. et secamabi(?) et
vino infirmis. et dimisit aquam sine quod ...
has res non oportet ut administrentur aqua so-
la in infirmitatibus in aliqua hora.
tamen invenimus aliquos medicos
uti ea. et ... sed ... vetitum ea.
... quod vetatur est quia ipsi refugiunt
ad intendum quod aqua ... nocumentum eius
est ex errore in usu eius non est nocumentum
eveniente ex errore in usu reliquorum
potuum. et causa in illo est quia virtus eius
non est vehemens et ... longius est in ea
hic sermone. et est quia dixit quod alii for-
tes et potius quam administrantur in ho-
ris non sunt nocent nocumento magno
valde. nocumentum autem proveniens ex usu
eius secamabi. et ydromel et vini aut
propter permutatione subito in usu eorum ad
contrarium sicut dixit ... aut propter commixtionem
aque cum eis meditinam(?) sine pluribus qui
utuntur eis quantitatem commixtionem eorum ...
est quod ... in potu vino discrepi-
to infirmo in omni die vinum aquosum et
instruit sicut cum medicus ex his medica-
ris quod quando indicit me ... ex eo sicut aqua
quantitate ... valde risit. et dixit ...
infirmus non bibit vinum et ... facit
nisi quia indicit tum vinum ... et ...
quid non intellexit quod quantitas commi-
xionis vini cum aqua ... qui bibit ... de
... est preter quantitatem commixtionis
eius quod bibitur ut per ipsum fiat vina

... fortes et potius quam administrantur in
horis sunt confirmant in magno valde
... admin... in horis ...

nocumentum quod est quia oportet ut permisceatur cum aqua
de vino quantitas plurima valde ut adiu-
vet ad penetrationem aque et exhalat
et ad hoc ut sit aqua pura cum eo et non po-
natur cum aqua vinum. et nos quidem in-
venimus multos ex latinis bibentes vi-
num postquam permiscent cum eo aque quanti-
tatis multe. Sumptum non oportet ut vincens si-
t. magis sapore eius sit aque. Si autem extra
sit aqua vinum oportet ut appareat sapor vini in eo quod bibunt
oculata. sicut invenimus ypocratem dixisse in secu-
ndo. Paulo autem cum ipse miscuit ex eo
aqua inspice quantitas et ypocras. et qui voluit
securitatem a timore in usu eius vinum
est aquoso ex eo mixto cum aqua quantita-
te multa quod est quia cum eius quod est ex eo
purius est et si non procedit et solvitur ne-
trum nocet usus et propterea in habenti-
bus colericam et quorum vesica est.
magis s. opilata et aqua nocet illis quam
contrario in eis ad colam propter longitu-
dinem more sue in locis que sunt ad
ypocondrium quod est quia in aqua reclinans
in eis sunt de nocumentis est. quod non est
quod non est ei sex vero solum virtutum. nocu-
mentum autem veniens a potu aque in principio
paroxismorum febris quod intelligit ypocras per ser-
monem suum et si fuerit pedes aliquando ho-
ra frigida et bibat aqua duplicatum
nocumentum eius in omnibus istis ex rebus
manifestis apud homines. et si aqua que
innuit per potum aque fit iuvamentum
quam regimen infirmi est cum eo quod bibit
vinum tantum. et non est possibile usum aque
credens quod est quia datur in potu aqua quam
regimen eius est cum eo quod bibit tantum in
potum illarum medicinarum et propter quas
infirmus habet sitim quod est quia aqua facit
accidere illis potibus sicut dixit ypocras. vero specta-
tem. s. per multitudinem humiditatis sue
et propterea hanc causam precepit dare in po-
tu quantitatem aque parva in potu ypocras. et sectam
bibit ut adiunet ad humectandum illas res

quas exsiccat necesse est. et datur in potu istum
aqua quam potus vini nocet nocumento
magno oportet autem ut audias ab ypocrate ser-
monem eius in illo

Cum igitur times in istis egritudinibus ex
dolore capitis aut percussione mentis oportet ut ab-
stineat a vehementi aliene usu vini
et ponas loco eius aut aquam aut vinum
aquoso mixto cum aqua permixtione multa cui
non est odor. deinde das ei in potu post
potum eius ex aqua quantitatem parvam quod est
quia in tali tunc innovatur lesio in
mente et capite

Dixit in febribus in egritudine quam
ambo perveniunt mente quam faciunt acci-
dere in tempore infirmi permixtionem sive
quod invenimus ypocras intelligere per commotionem
suum in hoc loco percussionem mentis permixtione
vinus. et precepit ut alienetur usus vel potus
vini quando accidit illud et precepit similiter ali-
enationem eius in doloribus capitis vehemen-
tibus et ego quidem iam locutus fui
istis duobus sicut in eis quod permixta sunt de ser-
mone meo. Sumptum ypocras. in hoc loco cum precel-
sit et dixit oportet tibi ut alleviet usum vi-
ni alienatione vehementi quam accidit capiti
ac. quod narravit ypocras. dixit successione illi
quia necesse est tibi ut des ei in potu vinum
aquosum commixtum cum aqua commixtione multa cui
non sit odor et sermo tenuis sermone
aut colicum non recipio quod est quia melius
est ut utentur in istis vino aquoso
albi coloris illud quod precepit ut in potu
eius dispositione cum dispositio est hec dispositio successione

Si dolorem capitis timeas mentis
percussionem ab usu vini sit
et cuiusque est. deinde igitur procedit tamen a
quod autem vinum palmarum colore sit
sine odore aque sumptum ex pluribus mixtum propter
et aqua per imaginem est ipsum quod est ultime
minuat in capite et in mente.

vini est vehementia cautele et hoc est quia de-
te nutritivis vini. tunc innovatur lesio in
capite et mente et non dixit in vino quod ipsum
percutit caput et mentem nisi propter caliditatem
eius et velocitatem ascensionis eius ad caput et
elevationem. hic qui in tercio initio contra eo et
nocumentum capitis nocet menti et hoc est quia
partes congregato ex partibus aeris mansio est in hiis inibi —

(cogitativa) Quem autem oportet sibi in potu pre aq-
-tum et quem oportet in potu sibi ex ea quanti-
-tate multa valde. et quem oportet minore
re quantitate eius quod ex ea in potu sumit colatam. sed
parte eius narrans in eis que premissa sunt et est
narrabo partem eius in horis suis — —

Et isti sunt qui reduxerunt per partes malitiam
intentionis sue in certitudinem quam redegit in
febribus et dehonestaverunt discipulos eius apollonium
lium et dabelium et dixit eis quod ipse fecimus
mensuras ex notide novem quantitatem alterius. erat
cotila una et cotila est .ix. uncie hac de
re. implebant ergo cotilam ex eis et dabant
illud in potu ei qui habebat febrem de proposito.
aut apparet quod utebantur omnibus potibus sua
amplitudine non in hoc sermone tantum sed in
reliquis que precesserunt de sermone suo. sed hic
illud autem quod dixit in ordine precedente ex eo quod
significat significatione manifesta. illud
est sermo eius quod autem oportet in potu sibi aquam tum.
et quod oportet in potu sibi ex ea quantitate magna
valde quod declaratur ex quibus utebantur ex
aqua quantitate magna valde sufficeret autem per ser-
monem suum illo si dixisset quidam in potu
dandum infirmo quantitatem non multam preter
quod addet ad illud valde in exponendo ad eius
sententiam et dicendo malitiam operis eius in
hoc quod ipse reminiscitur est apollonium et dexeum
et ipsi quidem duo sunt quibus impositum est omne
quod ipsi addiderunt librum omnino corruptum ergo sunt
potentes omnino de eis. quod ipse dixit et oportet multo-
ciens ut administretur ex ea quantitas mul-
ta valde et sermo eius in eis que sunt pre-
missa quod precepit in potu dare aquam inter
potum ex ydromelle et secaniabin quando potum
aque fit iuvamentum laudabile facit in multum
humiditatis sufficit ergo et sermo eius (hic)
in ydromelle et secaniabin quoniam nec multa
tam quia ambo humectant os et provocant
urinam non significat quod dederit de
unoquoque eorum in potu unciam aliquando du-
as uncias. sed quantitatem multam cum est quanti-
tas quam potest humectare os et pro-
vocare urinam et adiuvare ad screandum
illud quod necesse est screare illud ex pulmone in se-
caniabin quando sequentem est hunc sermonem quod si-
mul ut iuvamentum fiat per usum hoc potus
cum multitudine in omnibus horis egritudinis ad-
dit ergo in hoc sermone suo cum multitudine ut
significet illud quod diximus sufficiat ergo in
quod dixi in certitudine qualitatis medicinis
rubricatis quod ypo. iudicat ergo quod ypo. fidu-
ciam facit in hoc sermone. sicut sic
facit fiduciam in eis que sunt premissa de
sermone suo quod loquuntur in universis egr-
itudinum sermone qui est universus quod ipse
non exponat in hoc libro suo aliter et ar-
tis regentis egritudines. sed non narrat
nisi tantum res universales in egritudine una
sed secundum eam ex. et est perfectus — —

Et sili ego narrabo in hora in qua oportet ut ad-
ministretur reliquum potus sicut ordeum potus
factus ex ordeo. et potus factus ex prassio et po-
tus factus ex vinis passis. et potus factus ex
expressione uve. et factus ex frumento et (et cartamo)
aqua. et factus ex aqua granatorum et potus factus
ex reliquis rebus remanentibus. et nar-
rabo in hora in qua oportet ut administretur re-
liquum potum factum ex medicinis compositis — —

Cum autem sola aqua vilis expediat.
cuiusque mixtum aut purum et cum frigidum vel
calidum potum vel divinum quod non restat su-
mendum tempus subiungemus.

Dicam quo tempore debeat dari potus sicut
ille qui est ex ordeo factus et cum hoc quo tempore
de vinis passis. et quo de mellicrato
quo de frumento. et quo de malis granatis et
quo de aliis herbis.

In hoc sermone intendit p. sermo
nem in unaquaque extremitatum operationum in
est quod libri in quibus p. scripsit meditationem
est extremitatum actionum secundum singularitatem sic
et extremitatum aut non fuerunt servati usque ad horam no
stram. aut p. prius eos non edidit quod est
quia isti libri qui nunc inveniuntur attri
buti p. translati secundum intentionem eius. Similiter
vel sunt in eis multe declinationes ad similitudinem
sic sermones inventi in successione sermo
nis eius in balneatione et in hoc libro et
ego exponam unamquamque illarum rerum sic
dixi secundum veritatem in expositione mea de eis.

Per usum aque balnearum potest esse nocumentum in
multis egritudinibus et in quibusdam eorum sepe et
in quibusdam eorum non. et quando est necte rectius ut
nocete nocentur usus eius quando non est in quo
indigeret eo. quando quanto ultra quod necesse sunt in usu
eius et multi qui ministrantur secundum quod oportet non
inveniuntur nisi in paucis mansionibus et aut non
non balneatur infirmus potest esse ut eveni
at ei nocumentum magnum quod est quando indigeret
in balneatione loco tegente ipsum in quo non sit
fumus ex quantitate aque multa et ut balneatio

non sit cum multa si non ideo fit sic necesse fera
Scilicet est quod in diebus ypocratis balnea non erant quod est
quia sermo qui non invenitur multum
que sunt necessaria in usu eius et ministri qui
ministrarent secundum quod oportet non invenirentur nisi in paucis
eis mansionibus. et sermo eius intendit quod ne
cessarium est in balneatione. locus quo tega
tur in quo non sit fumus. et quantitas aque

multa. et reliqua que sequuntur illud significant
quod homines ad hoc quando volebant balneari
calefaciebant aquam in vasis. et fundebant
eam in tinam. et sedebant in illa tina quod autem
dicit in fine sermonis sui. et est sermo
eius ut balneatio non contineatur nisi primo sit
necessarium oportet quod serventur in eo que venit de ser
mone suo post quod est quia intendit p. et
intentione in eis que sunt post de illo qui
indigeret in quibusdam horis balneatione
almuhaseti. scilicet aque infusione super infirmum
quod si non dicet illud querentur ab eo et ut
dicemus illud absolute vel simpliciter secundum suum
ordinem et querentur sermones eius.

Et oportet ut abstergatur corpus infirmi quod si ab
collum
stergatur. et sit id quo abstergitur collectum
duplicibus multis secundum quod currit cum eo conveniendo
et effundatur aqua usu eius ex aque quantitate non
pura et post ipsum ceterum velociter.

Non indigeret aliquis infirmorum ut abstergatur
corpus infirmi quando balneatur nisi si corpus
aggregata sit sordes. ut liceat pruritum quod est
quia lesio infirmi in aqua in balneatione eius cum aqua
ea oportet ut sit aliqua hoc labore vel ledens abster
sio corporis infirmi fit cum rebus quibus
abstergitur. res autem omnes iste sunt mordica
tive extractive. illa ergo expositio est contra ei quod
necesse est de balneatione ad iuvamentum quod acqui
ritur ex eo ergo indigeret infirmus ut
abstergatur corpus eius aut propter sorditiem que
abstergatur sive cum aut propter pruritum quod nunc ... superem
me oportet ut frangatur virtus medicine
cum qua abstergitur ita ut misceatur cum ea
ex aque quantitas multa et misceatur cum aliquo
ex oleis et propter hoc dixit p. ut sit usus ei
cum quo abstergitur multiplicata multa secundum
illud quod evenit ex consuetudine sanorum cum u ... ... specialiter consuetudine sanorum ... in quo non solum p.
su eius est quia non solum precepit ut illa me
dicine qua abstergitur corpus infirmi sit

Balnea vero in quibusdam morbis iuvant in
quibusdam vero nocent. rursus bona in quibusdam plus in
quibusdam minus. si videlicet necessaria aliquid presto non
sit quibus autem utique huic instrumenta opus necessaria sunt
utilia. autem paucis domibus intus inveniuntur. cum
non in fine non bene balneetur. maxime contingit nocu
mentum. necesse est enim huic officio locum cooperimento
a fumo tutum. maxime aque plenitudo. non autem est balne
ando est non fuit forte necesse.

Ubi autem corpus deponendum est non calidum quod con
suevit ipse esse oportet. primo utique pura aqua.
deinde ceterius sicut ponendum est.

multiplicia multa. quoniam necesse est ut abstergatur corpus infirmi plus secundum preceptum ut sit aqua que admisceretur cum rebus quibus abstergitur duplicia multa. quod est quoniam hic intendo significare quod oportet ut dimittatur usus abstersionis nisi parum. nocet ad illud. sordes aggregati secundum corporis aut prurientis ut non administrentur in illa medicine acute quibus non admisceatur aqua. et sicut inveniuntur stragi ad taceam medicine que abstergitur corpus cum aqua miscetur quantitas aque. multa similiter et invenimus stragi virtutem abstersionis per effusionem secundum corpus ante usum eius aque multe calefacte. et effusionem secundum ipsum post ea [aque illi]

Et necesse est ut sit spatium ad locum tine preparatum

H[?]ne et sit introitus ad exitum ex ea facilis.
Hec expositio est expositio quoniam sine in balneo sit balneatur autem in quibusdam domibus quam attenditur in eo et impletur tina aqua calida sicut faciunt multi in nationibus qui indigent balneatione et non sunt in loco balnei

Et sit ingressus ad eam. et exitus ab ea facilis.
et illud quidem fit quando non sint partes continentes tinam non sint elevate nimis set strictis melior est apta que fit propinqua balneis omnibus et stille excepta paucis sunt non habentes elevationem set propinqua terre.
Ypocras vetitur de balneo quod non oportet ut laboret infirmum propter hanc causam precepit ut sit introitus ad tinam facilis

Oportet ut qui balneatur sit quietus tacitus non faciens aliquam operationem sed alius fundat super ipsum aquam et inficeret corpus eius
Iste res adiuvat ad paucitatem laboris sicut res que precessit in rememoratio et quies

[immutata in] infirmum est et mollificatione corporis est et lenitatis ipsius cum multitudine quod est quia lacti quando tenditur in hora mane. et quando tendunt lacti minoratur lenitas eius. et mollificatio ipsius calor cum quantitate illius ipsius.

Cum quoque exit ille preparet aquam multam quantitatem.
Ypocrati videtur ut preparet aquam multam fundere super infirmum post exitum eius de tina sicut de consuetudine medicorum est facere in hoc nostro tempore quando volunt ut balneent infirmum. ipsi enim non concedunt ei introitum ad locum in quo est aqua frigida. neque ad locum in quo est tina ubi etiam set fundunt super ipsum loco illo aquam tepidam. et ex hominibus sunt qui implent tinam illa aqua et faciunt infirmum sedere in ea quod est quia corpus postquam est in aere calido ex tempore examinatur fit calor propter balneatione in aqua agregat ipsum et constringit corpus eius paulatim. quod in adiuvat ad additionem in virtute nec fit facile ut eveniat ei nocumentum quod prius preparetur ut eveniat ei in aere inventione perinuntiate [?] similiter ad quantum. inde est quod invenimus senes post hanc causam plus esse se in aqua frigidam post balneationem ipsorum in aqua calida. corpus infirmum quod est debile propter illam causam non tollat corpus eius ut tangatur aqua frigida vel ledatur per illud. et propter illa causam inveniuntur proprietates frigida quod ex frigore est aqua miscendo eis aquam calidam. temperatio aque que miscetur oportet ex aqua calida cum aqua frigida similiter in primis ex consideratione in dispositione corporis presentis deinde consideratione in aere in illis in propria. et causa hore presentis et hore anni. et regione. et dispositione aeris consuetudinis presentes homines melius operantes sunt quia preparant tres species ex speciebus aque tepide que admixte sunt dulce ut utatur eis post balneationem suam cum aqua calida. et est species ex eis prima tepida vehementer tempore. et secunda post ipsam est mutata temporis. et tertia est propinquior frigori quam secunda. et similiter est quod non volunt in eo

Cum igitur ibi vix sit ad solium introitus non et exitus facilis esse debet.
Qui autem lavantur solutus tacitus non quicquam agens sed alius supponens corpus diligenter fundendo perfundatur.

Deinde aqua multa preparato.

q[uod] q[uan]do q[ui]dem o[portet]
instantem

in eo q[uod] p[ro]cepit ex p[ro]iectione aquarum instantem
nisi hoc q[uod] dixi quia o[portet] ut sit sermo ei
aque inlatio sermo absolutus. s[ed] melius est
q[uod] voluit p[er] sermonem supp[ro]iectionem aque in-
stantem continuatam n[on] in[te]r[ru]ptam. inlatarum ex sp[ec]ie
ration[e]· bus aque conuerte ut sit p[er]mutatio ex u
su aque calide ad usum aque frigide pau
latim quoniam no[n] tolerat p[er]mutationem ad con-
trarium subito

Et sit effusio aque velox
Oportet ut intelligatur ab eo ex
sermone ei velox q[uod] reddit sup[er] q[uo]dam
actionem. aut sup[er] ip[su]m spacium q[uod] est inter
effusionem aque. ita ut no[n] sit inter effu-
aque sionem p[ri]mam et inter effusionem s[ecund]am in
p[ro]positio et nominatur s[ed] actio s[ecundu]m q[uanti]
tatem no[n] velox s[ed] frequens. et nos q[uo]n[iam]
de inuenimus s[ed] duo nomina q[ue] c[on]c[ordia] ap[ud]
antiquos. s. frequens et velox q[uod] est quia
ip[s]i q[uo]n[iam] nominant actiones frequentes ve-
locesque

ex orientalibus
Et inter loco exsiccationis confricatus et ex
siccatione cum spongia

Nos inuenimus medicos nostros aliq[uan]do homines
ne ut in hac hora in exsiccatione corpori
exsicca- frictum. nec fricatus. nec spongia. s[ed] inue-
re sicca- nim[us] eos uti in exsiccatione infirmorum post
balneationem in [illegible] et [illegible] cor-
pannis. et p[ro]pter exeat calor. et qui ex eis
ex [?] cum sint eadem. inuoluunt eis cum eis corpus
corpus infirmum ab [illegible]. et inuoluunt ip[su]m cum
sup[er] candi- da[?] inuolutione vehementi ut sudet sudo-
panni. re multo post balneationem suam q[uod] est q[uod]
uenit balneatione multociens n[on] ad eua-
cuationem corporis s[ed] ad contrarium illius. s. humi-
ditatem. et mollificationem ip[s]ius q[ua]n[do] est vehe-
mentis siccitatis q[uod] g[ra]d[us] indiget tu eo s[ed]
no[n] o[portet] tibi ut dimittas ip[su]m morari in bal-
neo mora longa q[uan]do sudet sudore multo
s[ed] o[portet] tibi ut p[re]pares ad introitum eius ip[su]m
in camera q[ue] extergatur cum ex ea exsicca-
tur corpus eius velociter

Nec o[portet] ut iungatur corpus eius cum oleo

quia n[on] est necesse s[ed] ut sudet sudore multo
s[ed] paruo

Multum deinde frica.
Post loca fricatorum utere spongia
ad desiccandum corpus
Unde quando n[on] multum sicca sunt
in unge

Aliquando est vehementis exsiccationis
Hunc sermonem dicit p[ro]p[ter] in successione
sermonis sui. et o[portet] ut intelligatur loco ex-
siccationis confricatus. et ex siccatione cum spongia
et melius q[uod] est ut intelligatur s[ed] usum
balneatoris ut abluet aliquis corpus. quia
dimisit aliquid dicere ex eo ad cuius reme-
morationem sit coactus q[uod] est quia nos inue-
nimus postq[uam] exsiccat corpus infirmi cum spongia
post balneationem no[n] omne o[portet] ut
oleo aliquo corpore eius humido [non] adicat — an n[on] q[ua]ndo s[ecundu]m utatur eo in aqua ho-
aliquis q[uod] exsiccatur corpus etiam ab ali- — ra magis est q[uod] n[on] ungi corpus
quo oleo p[er] exsiccationem eius ex aqua ut est — oleo corpore q[uod] humido non adicat d[e]s[?]
q[uod] est res quarum scientia sit necessaria est ind[i]- — q[uod] exsiccetur infirmi corpus
sic de usu olei post balneationem et ve-
hementi necessitate est illa inquisitio de usu eius
in hora balneationis et ante o[portet] ut effu[n]- — an op[er]at[ur] ut
datur s[ed] balneum oleum postq[uam] sudat — a[nte] balneat[ionem]
aut antequam sudet et corpus sit siccum
hora qua exeunt panni sui. aut no[n] o[portet] ut
uncio in aliqua horarum duarum s[ed] q[uan]do — s[ed] tepidi
incipit corpus sorbidum fit. q[uod] aut re-
memoretur eius q[uod] dixi in uirtute olei
in libro meo de medicinis simplicibus scit
scientia certa q[uod] melior horarum uncti oleo est
hora tercia ex horis tribus nominatis — cum oleo
oleum. et scimus q[uod] o[portet] ut iungatur . o[portet]
balneatori postq[uam] balneatur. r[ati]o e q[ui]a oleum
calefactum mollificat membra et aperit poros
eius. et resoluit ip[su]m oleum aut cum sit tactu
fri[gidum] si solum no[n] facit aliq[uan]do horarum op[or]tunum
signum ip[su]m facit tremorem

Oportet a[utem] ut caput p[ro]prie exsiccetur cum
exsiccatione p[er] spongiam q[uan]tum potest et sit
sollicitus de illo

Res a[utem] in illo q[uod] o[portet] ut exsiccetur post
balneationem exsiccatione exquisita
ita ut no[n] remaneat sup[er] ip[su]m aliquid
humiditatis etiam si paruum sit cum materia
q[uod] est quia de aptitudine eius q[uod] remanet
sup[er] ip[su]m de humiditate est ut infrigidet ip[su]m
corpori no[n] est possibile ut faciat illud

Sed et caput quod plus possis spon-
gia desiccandum est

non sit
per sompniam et est illud in primo tempore post usum
aque quoniam tunc est melior quando usus sompni est in
illo est usus medicine

Nec oportet etiam ut infrigidentur extrema

nec caput nec aliud ex reliquis membris corporis.
Sermo iste apud me est manifestus quoniam ut re
frigerentur solummodo illa est apud omnes homines
quia non oportet ut dimittatur aliquod ex mem
bris nudum in hora qua exsiccatur corpus ex aqua que
administratur post balneationem quod est quia
apud omnes homines scitur quod ad membra festinat
frigus quando nuda sunt

Nec oportet ut utatur balneatione neque quando est propinquum

tempus receptionis sorbitionis neque quando approxima

tur eis potationis aliqua ex potionibus

Non infirmus tantum sed et sanus etiam non est conve
niens ut utatur balneatione hora qua recipiuntur
cibum et potum quod est quia qui utitur aliquo
potuum deinde balneetur post illud reple
tur caput de eo et qui sumit cibum deinde utitur
post ipsum balneatione repletur caput eius et
remanet corpus plenius propter ea quod attrahit cibum ad se
ex stomacho ante digestionem eius

Nec oportet ut utatur sorbitione neque alia ex potionibus

hora qua balneatur

Melius autem est ut suscipiat homo cibum
et potum post quietem corporis eius
ex inquietudine accidente propter balneationem
sic facit illud post quietem inquietudinis ac
cidentis ab exercitio quod est quia usus ciborum et
potuum post balneationem statim impletur
caput et natat quod ex eis sumitur sicut omnes sciunt

Et oportet ut administretur balneatio infirmis plu
rimum
in eis qui indigent illa consuetudinaliter in hora ipsa

sanitatis sue quod est quia isti desiderant in il

la et iuvatur et iuvantur ea et sedantur quando

dimittunt eam

Iam ostendi in maiori parte sententias huius inter
pretationis que exposui huius libri summa virtu
tis consuetudinis in sermonibus in quibus
significantur per significationem manifesta
virtutem consuetudinis

Iuvamentum balneationis sicut plurimum in

pleuresi et peripleumonia est plus quam sit in febribus adurentibus

quod est quia sedat dolorem accidentem in latere et

torace et inter duas spatulas mitigat et ma

turat quod necesse est exire per sputum et ad

iuvat ad illud et bonum efficit haneli

tum et sedat laborem pene quod est quia

lenit mitigat et humectat cutem et

provocat sudorem et resolvit gravitatem capitis

et humectat nares

Ostendit per sermone suo secundo cum propter
quod fit iuvamentum per balneationem in peripleumonia
et febribus adurentibus in sermone suo quod
est quia sedat dolorem accidentem in la
tere et torace et spatulis et maturat
quod necesse est exire per sputum et adiuvat
ad illud et bonum facit hanelitum propter has causas
res fit balneatio iuvativa valde in
peripleumoniis quia peripleumonici evadunt
ab egritudinibus suis quando exsiccantur humores retenti
tori in pulmone per sputum propterea iuvat per ipsam
iuvamento magno propter ea quia sedat
dolorem quem habet et propterea melior est una
duarum iuvamentorum aut ut sedat et iuvamentum
per balneationem in peripleumonia et pleuresi est plus
quam sit in febribus adurentibus quia aut ut
intelligitur ab eo in sermone suo pri

Et cavendum ne articuli tempus et noctis que
que toti corporis frigescat.
Sed nec balneandus prava tempus morari post
acceptum cibus vel quemque potum.
Neque etiam ipsum horam balnei propinandum est.
Qui balneum amant vel sanum consuetum
eis magis ad bibendum est hunc namque desiderium
dicit quod dimiserunt et nocet et iuvat.

Balneare in peripleumonia iuvat cum egri
acutis fit in latere et in tenui coste atque in
et spatulas existentem dolorem mitigat sedare
extrahit quod per sputum est necesse exire ad
iuvat flatum et rectificat sedat autem
laborem quoniam autem mollit cutem humidam
facit. urinam expellit. capitis revelat
gravitatem. nares humidas reddit.

magnum

pulmonia et pleuresis. quod est quia dolor lateris
non accidit nisi in pleuresi non in peripleumonia. et significat
etiam per sermonem suum iuvamentum per bal-
qd neationem in peripleumonia est plusquam in febribus
advenientibus iuvatum tantum per balnea-
tionem plusquam qui habent febrem advenientem
hunt et illud est quia necesse est in egritudine que ex hu-
ius febre advenientem indigeret balneatione. dixit
tamen non est possibile ut dicatur in eo aliquid quod ypo.
vero dixit in hora in qua oportet ut administretur
balneatio aliquid plus quam audivimus ex
eo in primis quod oporteat uti in balneatione
in sermone quem post hunc sermonem redibit ad ser-
monem suum in hora in qua oportet ut utatur.

Illos autem minus oportet uti balneatione quorum venter in egritudine
sua est mollis plusquam oportet. neque oportet uti balneatione il-
los quorum venter est strictus plusquam oportet nisi eva-
cuetur venter eorum in primis. neque in eis e-
tiam qui sunt debiles. neque in eis quorum anima
nauseat. aut qui habent vomitum neque in eis
qui evacuant aliquid ex [illegible] neque
in eis quibus advenit fluxus sanguinis
narium nisi sit illud minus quam oportet. et tunc quod si
est quantitatem suam quam oportet ut sit fluxus sanguinis
narium quod si fuit minus quam oportet non debet balneari
si corpus indigeret illa et iuvatur per eam in reliquis re-
bus in quibus iuvatur per eam quamvis caput tamen indigeat.
Qui fluxum ventris habent scilicet fluxum albi illa
... ab eo illud ... ad balneum ...
... quod ... illas ... ad totum corpus
... illud sit in adveniat ei ex eo nocumen-
tum. est autem ... et non egreditur.

non deletur scilicet aliquis qui melius sit ut e-
vacuetur venter eius in primis ex fece
aliqua que in eo est deinde precipiatur post
illud balneari. et similiter etiam qui est ... ...
... eius ... dissoluta est. et ... quod est
quia balneum addit in resolutione eius. et z
cuius ... tamen autem nauseat et habet vomi-
tum non oportet ut balnietur quod est quia ... ...
... quod resolvuntur ... stomachi illi-
us et accidit ei ... et illorum quo- pueri res
rum in ore stomachi aggregatur cola et sunt illi
quos significavit ypo. per sermonem suum et ... eorum
... et ... de ... est ...
quamvis istorum. et similiter etiam non est tibi ut utaris
balneatione in eis qui habent fluxum san-
guinis narium scilicet fluxum quod est quia habentes flu-
xum sanguinis narium quando balneantur ...
sit mensura in multitudine sua. illud est quia
oportet non ... precipias in balneatione quando fluxum sangui- ... festina ne
nis narium ... ab eo quod necesse est de ipso
et ... quid necesse est balneatione festinatione
ut ... motus sanguinis qui est in capite et
nos quid ... balneatione quando indigemus
ut eveniat fluxus sanguinis ...
non eveniat illud autem ... ypo. in sermone
suo si ... indiget illa et iuvatur per eam
in reliquis rebus et in quibus per eam iuvatur
quamvis caput tamen indigeat illa significat per ...
illud significatione ... quia ... ut
calefiat aqua ex omnibus et sedeat in ea ...
... et fundatur aqua calida super ca-
put eius tamen ... reliquo corpore eius.

... autem diligens est balneatione non nocet ei
si precipiatur ei balneare et bis in die.
Invenimus hunc sermonem ... alius
scripsisse medicus qui ... nominatur
... in ... regimine suo ... as
... ypo. ... sicut fecit de sermo-
ne in quo dixit ypo. quia non oportet ut prohibea-
tur infirmus in diebus principii egritudinis
sue a quibusdam sorbitionibus in sermone
in quo dixit ypo. et cum ... consuetudo
in cibo bis in die oportet ut detur ei cibus bis

b Balneare humidum ultra modum venientibus
... non est ... ...
plus debito non venientibus prius purgato. ... ...
... fastidio vomitibus ... fluxum san-
guinis per nares habentibus non illud minus optimum
fuit. tunc quod ... oportet esse ... minus
sit. balneum minus ad bibendum ... tamen ...
... necessarium.

b Balneare non nocet ... ...
si bis in die precipias.

Sumpturus cum inveniens eum dimittere ex-
ponere quorum horum duorum sermonum medietatem
eius. De hac autem sermone quem permisit ad ex-
ponendum non dimisit aliquid. Sumpturum
non narravit horam in qua precepit Ypocras uti
balneatione in die bis in eo qui indiget bal-
neatione. Et iterum quid est quod Ypocras intelligit per ser-
monem suum et qui delectatur balneatione
in hora sanitatis sue procurat consilium ad
utendum ea in die multotiens. Quod est quia
illi qui utuntur balneatione bis in die cur-
re faciunt rem suam in illa sua consuetudine quam
consueverunt eis omnis gradus ut intelligatur ab Ypo-
crate hora in qua precepit balneatione uti.

Et usus balneationis in eis qui sumunt pti-

sanam melior est et convenientior ea fecerit eius possibilior est

multum quod sit in eis qui utuntur aqua eius

tantum et quantum est possibilis usus balneationis.

in aliis quidem est minus possibilis uti ea in illis qui

regimine utuntur potibus tantum sed post ... in istis

Ostendit Ypocras in sermone suo isto hora-
rum in qua oportet uti balneatione. Et si ipse fecisset
illud in principio sermonis sui non declararet
multum nobis ex sermonibus suis quos dixit
medios sermonis sui quod est quia Ypocras dixit illud
aqua ordei convenientior est (?) sua quorum egritudo est
quieta. Quorum autem dispositio est derior hac dispositione
dat eis in potu tantum aquam ordei. Et quorum
dispositio est derior dispositione harum duarum et egri-
tudo eorum est acutior invenimus Ypocratem uti in
eis potibus tantum et ergo quidem iam multotiens
ostendit quod sermo eius in hoc libro totus
est in morbis pectoris et pleuresis. Et quia nar-
ravit in hoc libro plures res. Scilicet fuit
... exemplificandi in egritudinibus
horum membrorum et precipue pleuresi. Et ostendit
... quod precepit uti ptisana ordei
apud maturationem egritudinis in hac
hora est usus balneationis absque timore

hora

Balneum multo convenienti est ptisanam con-
fecte sumentibus quam qui accipiunt solum suc-
cum. Quibus tamen convenire videtur quandoque. Rur-
sus in hiis nimium congruum est qui solo po-
tu dietant. Sed in aliis aliquando con-
veniens est.

dispositio — ... videlicet ad hora statuis

... ad in(?) inflammatio(n)e magno ad excan-
dum hic retentus in pectore et pleure-
ti. Et cum dispositio est hec et consuetudo eius cu-
rative convenit illius usui tunc non prohibet ali-
quid quin in eo administretur balne-
atio sed duplum quia quando utitur potibus Ypocras
dicit quod inflammatio eius est cum balneatione
parum valde quidem autem intellexit ab eo
ex sermone parum valde quia non oportet
ut administretur penitus res quam non est
ita quin Ypocras dixit post illud et quando est pos-
sibile uti balneatione in eis et non nar-
ravit quando possibile est uti balneatione in
eis. Necesse est ergo nobis ut narremus illud et
sciamus in eo quod dicemus scias Ypocras dico quod
quod Ypocras utitur potibus tantum in eo cuius egri-
tudo est egritudo acuta quam propterea ut
virtus tolleret expectationem super illud usque
ad primam horam status. Quando est cum matur-
tate eius sicut ille qui accidit in morbis pec-
toris et pleuresis quod est quinque egritudines in
istis hora qua maturatur incipiunt scire a-
re illud quod creant necesse est. Necesse est possibi-
le in aliqua hora ut addatur egritu-
do eorum nec ipsa non sint nec in accidentibus
convenientibus eius quod est quia egritudo mul-
totiens est egritudo quieta et accidentia
mutacia ... addantur sicut illud quod
dixit Ypocras in membris apostematis et quod ... et fe-
bres accidunt in hora eius sunt semel plus
... quando fit est et multotiens adduntur et
minuuntur cum quantitatibus accidentium in quan-
titate egritudinis. Et illud quidem fit in ap-
tibus in quibus semel quoque ... generantur
hec egressionem sicut de consuetudine
eius est ut accidat in quibusdam ex tertianis
et peripleumonia et pleuresi possibile est et est ut
in illis egritudinibus inveniatur ... in
per usum balneationis et regimine eius ad
hoc sit cum potibus tantum quod est quia Ypocras dicit quod
balneatio sedat dolores accidentes in eis
et maturat quod excreari necesse est spuendo
sumptum ... est quod oportet ut utatur ea post eva-
cuationem ... scias est ... quod si balnea-
tio administretur ante evacuationem

... egritudinis statu ... quando multotiens magis
acute est

corporis accidet ad loca que sunt illi(us) p(ro)pinq(ua)
diutius ut et si fiat post euacuatione(m) cor(poris)
adiuuat ad ad maturatione(m) et inna
mentum quod balneationis q(uon)iam administra(tur)
tur hora sua in egritudinib(us) possibile e(st) ut
balneatione in toto cor(pore) et p(ro)pter hanc causam
fit iuuamentum p(er) eam tamen in eo qui h(abe)t
febrem adurentem et ei qui cum febre
sua non h(abe)t asp(er)a calidum nec aliquid ex a
postematib(us) fortis ex consuetudine. tamen qui bu
lit in corpore suo. et quando significat matu
ritatis eius apparent in eis. tunc iuua
mentum corporis p(er) balneatione(m) e(st) plus multum
et quando fe. adurens q(uonia)m e(st) ex flatu sal
so putrido et oportet non scias q(uia) ille qui h(abe)t fe.
h(abe)t balneum e(st) ei contrarium valde q(uia) e(st) quia
humor flatus non resoluitur p(er) balneum
sicut resoluitur colera quando e(st) g(ro)ssus uis
colus. et eius caliditas non extinguitur nec
extinctione(m) suscipit quando indiget matu
ratione spacio longo. nos autem non possumus s(er)
monem in eo nisi ut rememoremur eius
in fine. recordor autem q(uia) y(pocras). dixit in p(ri)mo
expositionis mee qua exposui hunc librum
in resistendo medicis qui sunt ex illis
de assiduis hunc sermonem. de rebus a
quibus medicus oportet scire p(re)ter q(uia) infirmitas
ei dicit. d(e)... ille autem ...
illos quibus videtur q(uia) y(pocras). sic ex logic.
sine medi... lesa et morbi accidentes in
eis. et cause facientes ...
bundam autem videtur ...
sunt hore diu. et q...
tes et dispositiones a...
a scimus q(uia) p(er) cogita...
q(uonia)m dicunt logici et c...
medici. et nos quidem ...
q(uia) narrauit in hoc libro ...
tas q(ui)a q(uia)n(do) fluit homo in meta...
scire regimine non dixisse aliq...
que de(bet) sunt nisi consuetudines ...
ipse dixit in p(ro) portione illi res alias ...
narrabo tibi. q(uia) e(st) quia ego post ...
sui sermone in eis et non fuit mihi ...
narrarem eas in sermone breui ...

facile sit ei qui legit hunc librum intelli
gere sermonem meum. dico igitur q(uia) ypocras in
tentionum et p(ri)ma earum e(st) intentio qua dixit
y(pocras). sunt sententia ex complexionibus in ma
egritudinum. et e(st) plenius in hac dictione
q(uonia)m crassa que datur infirmo de sor
bitionibus in morbo sa(nitatis?) si egritudo est
acuta q(uia) oportet sit multa. sed oportet ut p(ri)us
bibat aliq(ua)m sumat sorbitione(m) y(pocras) aut in
uni. aut q(uia) horum mediis magis innatum. de
inde dixit post illud hunc sermonem
q(uia) si humectatur os et illud q(uia) exeat
ex pulmone e(st) sanum q(uia) oportet. tunc oportet ut det ei ...
sorbitiones. inde sapor eius has res. et que
eas sequuntur non inuenimus medicus de
assiduis dixisse. ypo. autem post hunc sermo
nem dixit q(uia) oportet ut consideretur indigentiam
egritudinis. et hoc aperimus e(st) ex ma
ioribus intentionibus in cognitione forme
regiminis. et omnium intentionum p(re)ciosiorum
rium. que fuit in eo deinde dixit post
has res hunc sermonem. nam in eius uentre
e(st) superfluitas cibi retenta. et dat eis ali
quis hanc sorbitionem p(ro)pter q(uia) p(ro)ueniet ...
corpore eius ab illa superfluitate ... et si
h(abe)t dolorem addit ... et si non h(abe)t eum
h(abe)t dolorem ... et dicit secundum post illud hunc ser
mone(m) ... et cum illo si dolor ... fuit sep
mone et cum illo si dolor ... vaporatione et spiri
qui non alleuiatur ... ad illud in se solitus
tum non egreditur ... ad illud in se solitus
absque maturatione tunc si non resoluitur
dolor aut p(ro)pter mollificatione(m) uentris ac
p(ro)pter ... significat quia indi
get ea. et dant ptisanam habentibus
hanc infirmitatem. et ipsi sunt cum illa
dispositione euenit eis mors velociter
deinde dixit post illud sermone(m) ...
... et dicit. et quando incepit in ade febris
... cum dolore aut absque dolore et cum eius
... acceptione cibi e(st) p(ro)pinquus et uenter
... non euacuatur ad hunc tunc oportet ut
... eas eum ab acceptione sorbitionum
... nec scias q(uia) cibus eius iam descendit
... inferiora intestina et sepsit ...
... hunc sermonem. et quando cibus autem

Marginal notes (left margin): al(ia)s p(er)fic(it) / diminu(it) / ... ; al(ia)s fort(e)

Marginal notes (right margin): non oportet ut ; al(ia)s unaria ; colore ; et adde

307

734

hum

me descendit et et [illegible] alie expl
quis et [illegible] eius [illegible] et eius
[illegible] [illegible] clare
[illegible] et [illegible] omne [illegible]
[illegible] suppositionem nisi [illegible]
[illegible] in hoc
[illegible] sermone invenimus [illegible]
[illegible] et [illegible] separatim
[illegible] sicut facit in sermoni
bus qui secuntur hunc sermonem ipse et
precepit in locis multis consideratione in ea
que facit eadem [illegible] et dixit ypo
medici non sciunt illud et dixit [illegible]
quod illi in quibus est dolor usque ad loca que
sunt sub ypocondriis [illegible] medici
na talis aut tali illorum autem quibus accedit
dolor [illegible] usque ad collum et [illegible]
[illegible] est per flomiam [illegible]
[illegible] medicos qui fuerunt de illis [illegible]
dis divisisse [illegible] hanc [illegible]
et reliqua que [illegible] sunt similes in consuetu
dinibus penitus et [illegible] rer
[illegible] quod invenimus yp in multis
locis huius libri dixisse et nominavit quos
dam homines [illegible] amaram et [illegible]
[illegible] flaticos et quosdam [illegible]
et [illegible] hanc [illegible]
[illegible] regis in [illegible]
[illegible] et rectificationem regiminis eorum
sermone suo in uno et ydromelle et
[illegible] et a [illegible] invenimus cum dicere hanc
eadem intentionem et dixit in alio loco [illegible]
[illegible] egritudinis et non est hanc [illegible]
[illegible] in consuetudine [illegible] regis et
[illegible] in eo et [illegible] invenimus cum dicere
in statu egritudinis quando [illegible] et [illegible]
[illegible] consideratione in eo in consuetudine regis
[illegible] hanc [illegible] et alia
ex eis que sunt similes illis dimiserunt [illegible]
[illegible] medici qui sunt de illis [illegible]
[illegible] et medicus indiget ut sciat [illegible]
[illegible] dicat ei [illegible]

explicit commentum regiminis acutarum ypo

[illegible] explicit commentum [illegible] acuta et
[illegible] [illegible]
[illegible] regimen
[illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] apparendam [illegible]
[illegible] [illegible] viciosa [illegible]

humor est [illegible] in [illegible] in [illegible]
[illegible] invenitur
sanguis [illegible] est humor calidus et humidus
purpureus purus mundus dulcis
[illegible] colera et flave consistens in
[illegible] [illegible] est a [illegible]
fla est humor frigidus et humidus albus
colore insipidus sapore [illegible]
[illegible] salsum acetosum vitrum
species sunt flaris in illis

colera rubea est spuma sanguinis
rubea clara levis et acuta et [illegible]
[illegible] colere non naturalis species sunt
colera nigra est fex et [illegible] [illegible]
[illegible] sanguinis nigra frigida et sicca

Purchased from
Menno Hertzberger
Oct. 1955

$1,100:

IR
XI-1954